
UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 01509032 7

ESAIAS TEGNÉR

SAMLADE SKRIFTER

Esaias Tegnér Född i Wermeland 1782 Biskop och Theol. Doctor
En af de Aderton i Svenska Academien

Esaias Tegnér

Etsning af L. H. Roos 1821.

ESAIAS TEGNÉR SAMLADE SKRIFTER

NY KRITISK UPPLAGA

KRONOLOGISKT ORDNAD

UTGIFVEN AF

EWERT WRANGEL OCH FREDRIK BÖÖK

FJÄRDE DELEN

1822—1824

STOCKHOLM

P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG

STOCKHOLM 1924
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
231752

DIKTER

AXEL

Till

Leopold.

Der satt på en af Pindens throner
en sångarkung i utdödt hof,
och harpan med de rena toner
låg tystnad på hans arm och sof.

Han var ej mer, som förr, den glade
förtjusarn hörd af stad och land,
och mörkret, för att hämnas, hade
uppå hans ögon lagt sin hand.

Då reste sig ett yngre slägte
med sorl ur sina dalars natt.
De stormade, men ingen räckte
till thronen der den gamle satt.

Gick så en fremling med sin lyra
den vilda tummelplats förbi.
Han såg väl striden och dess yra,
men icke meningen deri.

»Hvad vill», sad han, »det långa kifvet?
Den höges måttstock är ej vår.
Från andra höjder såg han lifvet,
hans sång på andra toner går.

Från himlen kommer sångarljuset,
dess första färg har ingen sett.
Det bryts i skyn, det bryts i gruset,
för Gud allena är det ett.

Som blomstren skifta i det gröna,
så skiftar diktens lätta här.
I många former trifs det sköna,
och skönt är allt som snillrikt är.

Hell dig, bland klassiska ruiner
du gamle, hög och undransvärd!
Du Farus som står qvar och skiner
ur en förgången sångarverld!

Till skum slås vågorna och stanna
emot din fot: för seglarns syn
du står med lågan på din panna,
och lyser djupet, tänd i skyn.» —

Så talade han rörd, och lade
för skaldens fötter ned sin krans.
Den krans var ringa, men han hade
ej någon bättre då till hands.

Och solen sjunker i det samma,
och natten står på bergets topp;
och rundt kring sångarns hjessa flamma
det gamla minnets facklor opp.

Axel.

Den gamla tiden är mig kär,
den gamla Carolinska tiden,
ty glad han var som samvetsfriden
och modig såsom segren är.
Än ligger i de norra landen
dess återsken kring himlaranden,
och mäktiga gestalter gå
med bälten gula, rockar blå,
i aftonrodnan upp och neder.
Med vördnad ser jag opp till eder,
I hjeltar från en högre verld
med kyller och med långa svärd!

En af de gamla Caroliner
jag kände i min barndoms dar.
På jorden stod han ännu qvar,
ett segertecken i ruiner.
Från hundraårig hjessa sken
allt silfver, som den gamle hade,
och ärren på hans panna sade
hvad runor på en bautasten.
Väl var han fattig, men förtrogen
med nöden, lekte han med den,
som förr i fält han lefde än,

och bodde i ett torp i skogen.
Dock ägde han klenoder två
mot dem han ansåg verlden ringa:
sin bibel och sin gamla klinga
med Carl den Tolftes namn uppå.
Den store konungens bedrifter
som letas nu i hundra skrifter
(ty vida kring den örnen flög)
de stodo i den gamles minne,
som kämpeurnorna stå inne
uti en grönklädd ättehög.
O! när han talte om en fara
för kungen, för hans gossar blå,
hur högt han bar sitt hufvud då,
hur tindrade hans ögon klara,
och kraftigt som ett svärdshugg klang
hvart ord som från hans läppar sprang.
Så satt han ofta, långt på natten,
och talte om den fordna tid,
och hvar gång Carl blef nämnd dervid,
han lyfte på den slitna hatten.
Förundrad stod jag vid hans knän
(ty längre opp jag då ej räckte),
och bilden af hans hjelteslägte
den har jag från min barndom hän.
Och månget dunkelt sagominne
bor sedan dess uti mitt sinne
svärdsliljan likt, när i sitt frö
hon sofver under vintrens snö.

Den gamle hvilar hos de döde.
Frid med hans aska! Sagans ord
har jag af honom. Tag den, Nord,

och gråt med mig vid Axels öde!
Mot gubbens ord min sång är matt,
i enkla rim tillhopasatt.

Den store kungen låg i Bender.
Förödda voro ren hans länder,
beledt hans namn, nyss ärorikt.
Hans folk en sårad kämpe likt
som ren af döden känner kölden,
stod, fäktande på knä, bak skölden,
och intet hopp om räddning fans
i något annat bröst än hans.
Fast stormen bläddrade i bladen
af ödets bok, fast jorden skalf,
lugn stod han som ett bombfritt hvalf
står qvar i den förbrända staden,
som klippan i det vilda haf,
som sinnesstyrkan på en graf.

En afton han till Axel sade:
»Här är ett bref — ett bref han lade
uti hans händer — Axel, tag
och rid igenom natt och dag
till Sverge opp: när dit du länder,
du lemnar det i Rådets händer.
Far hän, med Gudi, än i qväll,
och helsa till de gamla fjäll!» —

Ung Axel älskade att rida.
Glad tog han brefvet, sydde in
i bältet det. Vid Holofzin
hans fader föll vid kungens sida,

och öfvergifven, lägrets son
uppväxte ibland vapnens dån.
Det var en skön gestalt som Norden
dem föder ännu någon gång,
frisk som en ros, men smärt och lång
som tallar i den Svenska jorden.
Som himlen på en molnfri dag
var pannans hvalf så fritt och herrligt,
och allvarsamt och bottenärligt
hvart enda af hans anletsdrag.
Det syntes på hans klara öga,
att det var gjordt att blicka opp
med redlig tillförsigt och hopp
till ljusets fader i det höga,
och blicka utan fruktan ner
på honom som blott natten ser. —
En plats bland konungens drabanter
han fick, ibland sin själs förvandter.
En ringa hop, ty deras tal
var sju, som Carlevagnens stjernor,
högst nio, såsom Minnets tärnor,
och strängt var deras fria val.
De pröfvade med svärd och lågor.
Det var en kristnad vikingstam,
ej olik den, som fordom sam
på drakar öfver mörkblå vågor.
De sofvo aldrig uti säng,
men på sin kappa, bredd på jorden,
bland storm och drifvor ifrån Norden
så lugnt som på en blomsteräng.
En hästsko kramade de samman,
och aldrig såg du dem kring flamman
som sprakar ifrån spiselns häll;

de eldade med kulor gerna
så röda som när dagens stjerna
går ned i blod en vinterqväll.
Det var en lag i stridens våda,
att *en* fick vika först för sju
med bröstet vändt mot dem ännu,
ty ryggen skulle ingen skåda.
Och slutligt var det ock ett bud
helt svårt, det svåraste kanhända,
till ingen mö de fingo vända
sin håg förrn Carl tog sjelf en brud.
Hur himmelsblått två ögon lyste,
hur rosenrödt två läppar myste,
hur barmens svanor summo på
sin insjö, likaledes två,
de måste blunda — eller springa:
de voro vigde vid sin klinga.

Ung Axel sadlar gångarn gladt
och rider genom dag och natt.
Så kom han hän längs Ukräns gränser
då plötsligt det i skogen glänser
af spjut och sablar rundtomkring.
På en gång knäpps den blanka ring
ihop. »Du för ett bref från Bender,
stig af, gif det i mina händer,
gif, eller dö!» — Ett svärdshugg var
hans tydliga, hans Svenska svar,
och talarn, plötsligt ödmjuk vorden,
sig bugar i sitt blod till jorden.
Med ryggen stödd emot en ek
den kämpe leker nu sin lek.
Hvartut det tunga slagsvärd susar

der böjs ett knä och blodet frusar,
och ärligt löste han sin ed.
Ej en mot sju — det vore ringa —
men en mot tjugo flög hans klinga.
Han stridde som Rolf Krake stred.
Der var ej mera hopp i nöden,
han stred för sällskap blott i döden,
och månget sår med purpurmund
ren hviskar om hans sista stund,
och blodet kring hans hjerta somnar,
och handen, grodd vid fästet, domnar:
det svartnar för hans öga. Matt
han sjunker i den långa natt.

Halloh! det skallar genom skogen,
och falken dristig, hunden trogen
förfölja rofvet. I galopp
en jägarskara svänger opp.
Främst på en tigerfläckig fåle,
med riddrägt grön, med rosenkind
framsusar som en hvirfvelvind
en sköldmö, skön som dagens stråle.
Förfärad röfvarhopen flyr,
men gångarn för de döda skyr,
och med ett språng står hon på jorden.
Der låg han, som uti en däld
en ek utöfver småskog fälld
när stormen rasat ifrån Norden.
Hur skön han låg uti sitt blod!
Och lutad öfver honom stod
Maria, liksom förr Diana
nedstigen från sin himmelsbana,

på Latmos, långt från jagtens dån
stod öfver sin Endymion.
Den slumrarn som förtjuste henne
han var ej skönare än denne.
En gnista lif ännu förspörjs
uti hans barm, fast sönderskjuten,
och på en bår af qvistar knuten,
som i ett ögonblick besörjs,
den bleknade de varsamt bära
till hennes boning som var nära.

Hon satt bredvid hans hufvudgärd
af ömkan och af sorg betagen,
och fäste på de bleka dragen
en blick, ett kungarike värd.
Hon satt, liksom i Greklands lunder
(den sköna verld som nu går under)
en yppig ros som växer vild
bredvid en fallen Herkulsbild.
Till slut han vaknar ur sin dvala
och ser sig om och börjar tala.
Men ack! hans öga förr så mildt,
nu var det stirrande och vildt.
»Hvar är jag? hvad vill du mig, flicka?
På mig får ej en qvinna blicka.
Jag hörer till kung Carl. Din tår
får icke falla i mitt sår.
Min fader bor i vintergatan,
han vredgas, han har hört min ed.
Hur skön är dock den frestarn led!
Hur lockande! Vik från mig, satan!
Hvar är mitt bälte? Hvar mitt bref?
Med egen hand kung Carl det skref.

Min faders svärd är godt, det biter
i synnerhet på Moscoviter.
Det var en glädje till att slå,
jag önskar, kungen sett derpå.
Som mogna ax för lian strödde!
Mig tycktes nästan sjelf jag blödde.
Och brefvet jag till Stockholm för,
min ära står i pant derför.
Upp! ögonblicken äro dyra.» — —
Så talar han i feberyra,
och dödsblek sjunker stridens vän
på fredlig kudde ner igen.

Och lif och död de stridde båda
om ynglingen, men lifvet vann;
och faran småningom försvann
och Axel kunde nu beskåda
med sansad blick, fast skum och matt
den Engel vid hans sida satt.
Hon var ej som idyllens sköna
som gå och sucka i det gröna,
en evig trånads konterfej,
med lockar gula såsom solens,
och kinder såsom nattviolens
och ögon som förgätmigej.
Hon var ett österns barn: de rika
de svarta lockar lågo lika
en midnatt kring en rosengård,
och glädjens mod, det enda sanna,
stod stolt och ädelt på dess panna,
som segrens bild på sköldmöns vård.
Dess färg var frisk som konstnärn målar
Auroras i en krans af strålar.

Växt var hon som en Oread,
och gången dansande och glad.
Och höga gingo barmens vågor,
af ungdomen och helsan häfd:
en kropp af ros och lilja väfd,
en själ af idel eld och lågor,
en sydlig sommarhimmel, full
af blomsterdoft och solens gull.
Der stridde i dess dunkla öga
en himmelsk och en jordisk brand.
Hon blickade så stolt ibland
som Jofurs örn ifrån det höga,
och åter som det dufvopar
som Afrodites skyvagn drar.

O! Axel, snart är sårens smärta
förbi, blott ärren återstå.
Ditt bröst det läkes utanpå,
men ack! hur går det med ditt hjerta?
Se ej så kärligt på den hand
som ständigt dina sår förband.
Den marmorhvita hand, den fina,
hon får ej hvila mellan dina.
Mer farlig är hon än i fjol
vid kabbaliken uti Bender
de hårda Ottomanska händer
med krokig sabel och pistol.
De röda läpparna, de friska,
som öppnas endast för att hviska,
om tröst och hopp, en andesång:
det vore bättre, att du hörde
de åskor, som Zar Peter körde
vid Pultava ännu en gång.

Och går du kring i sommarvarmen
än stapplande och blek och tärd,
så stöd dig, Axel, vid ditt svärd
och icke vid den runda armen,
den Amor just bestält sig så
till örngått att få hvila på.

O kärlek! jords och himmels under!
Du salighetens andedrägt!
Gudomlighetens friska flägt
i lifvets qvalmuppfyllda lunder!
Du hjerta i Naturens bröst,
du menniskors och Gudars tröst!
I hafvet söker droppen droppe,
och alla stjernorna der oppe
de dansa ifrån pol till pol
en bruddans blott omkring sin sol.
Du är ännu i menskans sinne
en aftonglans, ett bleknadt minne
af skönare, af bättre dar
då hon ännu på barnbal var
i himlen, i det blå gemaket
med silfverkronorna i taket,
och sof, sen hon sig dansat varm,
hvar afton på sin faders arm.
Då var hon rik som bildningsgåfvan
och hennes språk var blott en bön,
och hennes broder var hvar skön
hvar vingad himlason derofvan.
Men ack! hon föll hit ner, och sen
är icke hennes kärlek ren.
Dock hos den älskade hon känner
ett drag af fordna himlavänner,

hör deras stämma än en gång
i vårens eller skaldens sång.
Då glädes åter hennes sinne
likt fremlingens från Schweitz som hör
en hemlandston som återför
hans Alpers och hans barndoms minne. —

Det var en afton. Qvällen låg
och drömde på sin bädd i vester,
och tysta som Egyptens prester
begynte stjernorna sitt tåg.
Och jorden stod i stjerneqvällen
lycksalig som en brud som står
med kronan i de mörka hår,
och ler och rodnar under pellen.
Af dagens lekar trött och varm
Najaden stilla låg och myste,
och aftonrodnan satt och lyste,
en präktig ros, i hennes barm.
Hvar kärleksgud som legat bunden
när solen sken, blef lös och red
på månens strålar upp och ned
med pil och båge genom lunden,
den dunkelgröna äreport
der våren nyss sitt intåg gjort.
Ur ekarna slog näktergalen,
den sången klingade i dalen
så öm, så oskuldsfull, så ren
som något qväde af Franzén.
Det var som om naturen sade,
att nu sin herdestund hon hade,
så lifligt och så tyst ändå,
du kunde hört dess hjerta slå. —

Då gingo med förtjusta sinnen
bredvid hvarann de unga två.
Som brudpar vexla ringar, så
de vexlade sin barndoms minnen.
Han talte om de glada dar,
då i sin moders hus han var
det furutimrade, det röda,
som stod bland tallar högt i Nord,
och om den kära fosterjord,
de kära syskon, alla döda.
Han talte om hur mången gång
den gamla djupa kämpesång,
de läderbundna sagoskrifter
hans längtan väckte till bedrifter,
och hur i drömmen mången natt,
en kämpe utaf stål, han satt
på tolffotshöge gångarn Grane
och red som Sigurd Fofnisbane
igenom Vafurlågor hän
till minnets mö, hvars borg på fjällen
stod flammande i månskensqvällen
uti en lund af lagerträn.
Qvaft blef hans bröst, qvaf blef hans kammar,
han flydde mellan skogens stammar
och steg med barnslig glädje opp
till örnen uti furens topp,
och gungade för nordanvinden,
det svalkar hjertat, svalkar kinden.
O! den som finge åka i
den vagn af moln som far förbi,
och draga fjerran öfver fjärden
långt bort uti den sköna verlden,
der segren vinkar, ryktet står

med kransen för den tappres hår,
och der kung Carl (han har allenast
sju och ett halft år mer än du)
med svärdet plockar kronor nu,
och gudasköntl ger bort dem genast.
Vid femton år min moder höll
mig längre ej, med gråt jag föll
till hennes barm, och drog till Pohlen.
I lägret sen mitt lif försvann,
och troget som en vakteld brann
det bland kanonerna och stålen.
Men såg jag fåglarna ibland
som närde sina små och smekte,
såg jag ett barn som låg och lekte
bland blommorna vid bäckens rand:
då syntes tomt mig krigets dunder
och fridens bilder växte strax
uti min själ, med gyllne ax,
med glada barn, med gröna lunder.
Och vid en stilla hyddas dörr
en flicka stod, och qvällens flamma
låg på dess anlet, just det samma
jag stundom sett i drömmen förr.
Nu på en tid de bilder fara
beständigt kring uti min själ:
jag sluter ögat och likväl
jag ser dem lefvande och klara,
och flickan som står midt deri,
hon är din spegelbild, Marie!» —

Förvirrad svarade Maria:
»Hur lycklig likväl mannen är!
Den starke ingen boja bär,

han hör från början till de fria,
och farans tjusning, ärans glans
och jord och himmel äro hans.
Men qvinnans öde det är gifvet
till mannens bihang genom lifvet,
förbindningen uppå hans sår
förgäten sedan de grott samman:
hon offret är, han offerflamman
som präktig emot himlen går. —
Min fader föll i Zarens härar,
jag minnes knappt min moders bild,
och öcknens dotter växte vild
i detta slott, der slafven ärar,
i herrskarns nycker som han tål,
sin egen uselhets idôl.
Ett ädelt sinne måste vämjas
vid väsen som så villigt tämjas.
Såg du uppå oändlig slätt
vår sköna, vilda gångarätt?
Som hjelten modig, lätt som hinden
hon hörer ingen herre till;
med örat spetsadt står hon still
och vädrar faran, vänd mot vinden,
och plötsligt i ett moln af dam
hon jagar öfver fälten fram,
och strider sina egna strider
med oskodd hof, och gläds och lider.
I öcknens fria barn, hur sällt
hur skönt ert lif på gröna fält!
Så ropte jag och bad dem bida
hvar gång min gnäggande Tartar,
en betslad slaf, mig lydigt bar
vid sina fria bröders sida;

men skaran lydde ej, och gick
förbi oss med föraktlig blick.
Odrägligt för min fria anda
blef slottets evigt enahanda;
och kriget har jag flitigt lärt
mot skogens ulf, mot bergens gamar,
och ofta köpt ur björnens ramar
ett lif som då blef något värdt.
Men ack! Natur, vi öfvervinna
ej dig: i hydda som på thron,
som sömmerska, som amazon,
din qvinna blir ändå en qvinna,
en ranka vissnad, om ej stödd,
ett väsen hvartill hälften felas:
hon har ej sällhet, som ej delas,
och hennes fröjd är tvilling född.
Det klappar i min venstra sida
en oro, ljuf ändå att lida,
en längtan till, jag vet ej hvad,
så smärtsam och ändå så glad.
Den har ej gräns, den har ej syfte,
det är som om mig vingar lyfte
från jorden, från det låga grus,
till stjernorna, till Gudars hus;
och åter som jag fölle neder
I kära varelser, till eder,
I trän som jemte mig växt opp,
du kulle med din blomstertopp,
du bäck med dina kärlekssånger!
Jag hört, jag sett er tusen gånger,
men liknöjd som en bildstod ser,
nu först, nu först jag älskar er.
Det är mig sjelf jag älskar minder,

det är en känsla mera hög
mer ren än förr, alltsen . . .» Här flög
en rodnad öfver jungfruns kinder,
och meningen som ej fick slut
uti en halfsuck taltes ut. —

Och näktergalen slår i skogen,
och månen står bak skyn och lyss;
och med en lång, en evig kyss,
som lifvet varm, som grafven trogen,
upplöstes deras själar i
en enda salig harmoni.
De kysstes som när offret brinner
två flammor kyssas: de bli en
som strålar med ett högre sken
och närmare mot himlen hinner.
För dem var icke verlden till
och tiden i sin flygt stod still.
Ty hvarje stund i dödligheten
af tiden mäts och har sin gräns,
men dödens kyss och kärlekens
de äro barn af evigheten.
De lycklige! Om jorden all
gått opp i rök, ej de sett flamman,
och fästet kunde störtat samman,
de hade icke hört dess fall.
Som Söderns Genius och Nordens
med mund mot mund de hade stått,
och icke vetat att de gått
till himlens salighet från jordens.

Tillbaka från sin himmelsfärd
kom Axel först. »Nu, vid mitt svärd,

vid Nordens ära, vid de stjernor
som stå likt hvita bröllopstärnor
och lysa genom lunden in!
för jord och himmel är du min.
O! den som långt, rätt långt från striden
i någon vänlig dal, der friden
emellan bergen bosatt sig,
fick lefva och fick dö med dig!
Men ack! en ed, en ed mig binder.
Med hotfull blick, med bleka kinder
hon lägger stum sin kalla hand
emellan våra bröst i brand.
Förskräcks ej! än kan allt förbytas,
den ed vill lösas, icke brytas.
Jag måste hän. När Maj härnäst
oss bjuder på sin blomsterfest,
då är jag säkert här tillbaka,
då hämtar jag min brud, min maka.
Farväl, du hälften af min själ,
farväl till dess, ett långt farväl!»

Med dessa ord han bort sig vänder,
han tar sitt bälte, tar sitt svärd,
och börjar oförskräckt sin färd
igenom Zarens hundra länder.
I skogen göms han, dagen lång,
men natten om han styr sin gång
allt efter himlahvalfvets kärna
vår Nords orubbeliga stjerna,
och efter Carlevagnen huld
som icke vet af nedergången,
den vagn med blanka tistelstången,
med hjulspik smidda utaf guld.

Så kom han genom tusen faror,
emellan fiendernas skaror,
till Mälarns kungastad, der allt
med undran hör den djerfves frälsning,
och lemnade båd bref och helsning
i Rådet, som kung Carl befallt.

Emedlertid i öde salar
Maria suckar Axels namn.
Hon suckar det i skogens famn
och lär dess ljud åt berg och dalar.
»Hvad var för ed som honom band?
En flicka i hans fosterland,
en äldre kärlek? Ges det mera
än en? mitt hjerta jäfvar flera.
Du snöbetäckta Nordens mö,
en af oss begge måste dö!
Du känner icke söderns lågor.
Långt bakom dina frusna vågor
långt bakom dina fjällars snö
jag söker dig, du måste dö.
Dock — kom ej Axel ifrån Norden
som barn? Han såg ej fosterjorden
sen dess, och långt från lägrets gny
den skygga kärleken plär fly.
Ack! intet svek, blott tro och heder
bo på en panna hvälfd som hans.
Jag såg ifrån hans ögas glans
i botten på hans hjerta neder,
som dagen ser i botten på
en källa frisk och silfverblå.
Hvi flyr du då? Hvad förestafvar
din ed? Att krossa detta bröst?

Hvad — men i rymden dör min röst,
en enka suckande bland grafvar,
en dufva som med klagan far
kring jord och himmel utan svar.
Ack! skogar susa, böljor rinna
emellan oss, han hör mig ej.
Hvad? om jag följde honom? Nej,
det passar icke för en qvinna.
En qvinna? Hvem vet det? Jag bär
ett svärd, och mannen färdig är.
Med faran har jag ofta spelat
om lif och död, ett tärningkast.
Vid gångarn är jag vuxen fast,
och aldrig än mitt lod har felat.
Den tanken ger en Gud mig in,
nu, Axel, Axel, är du min.
Jag söker dig i höga Norden,
jag söker dig kring hela jorden,
från dal till dal, från strand till strand.
och eden från din mund jag tvingar.
Tag mig, o krig, på dina vingar
och sätt mig ner i Axels land.»

Så sagdt, så gjordt. Beslut och handling
är ett hos qvinnan. Sin förvandling
hon skyndar. Under krigarns hatt
hon gömmer sina lockars natt.
Den rika barmen snörs i kyller,
med krut och bly hon renseln fyller,
och öfver skullran, mjell och fin,
hängs dödens synrör, en karbin.
Ur gördeln känd af Grekens fabel
nerblixtrar nu en krokig sabel,

och rundt kring läpparna hon drar
en skuggning som skall skägg betyda:
det var som om du ville pryda
med sorgeflor ett rosenpar.
Hon liknade med svärd och bälte,
Gud Amor sjelf förklädd till hjelte,
som Clinias son* den målad bar
på skölden blank och spegelklar.

»Farväl, du faderliga boning!
En gång med kärlek och försoning
jag kommer väl till dig igen.
Nu kan jag icke längre dröja,
tag mig, o natt, uti din slöja
och för mig till mitt hjertas vän!» —
Der låg ren då på vundna stränder
i ögonvrån af somnad Nord,
Zar Peters stad, dit nu en jord
de pantförskrifna kronor sänder.
Då var han ringa. I sin vik
han låg, en nyfödd drake lik.
Men arten röjes hos den unga
som ringlar sig i solvarm sand;
ren kokar giftet i hans tand,
ren hväser han med klufven tunga.
Der lastades mot Svea strand
en flotta då med mord och brand.
Dit styrer nu Maria färden
och mellan farorna och svärden
hon framstår och en plats begär
på flottan emot Nordens skär.
En höfding för de vilda hopar

* Alcibiades.

betraktar henne skarpt och ropar:
Mer farlig syns du, ungersven,
för Nordens mör än för dess män.
Hvart helst emot dem vi dig skicke
i skägget gripa de dig icke.
Men kriget kan du lära dig
af dem i grund: det är ett krig
på lif och död; men öfver båda
Gud ensam och St. Niclas råda. —

Och seglen svälla, kölen far
i skum utöfver östervågor,
och snart i aftonsolens lågor
stå Sveas berg: än stå de qvar
bland böljornas och tidens tummel,
naturens gamla jättekummel.
De landade vid Sotaskär,
en strand för trogna hjertan kär.
Der skildes fordom sista gången
ung Hjalmar och skön Ingeborg,
der dog hon sedan utaf sorg
när kämpen var till Oden gången,
och hennes ande sitter än
på klippan, sörjande sin vän.
Du Nordens Leucas, Norden glömmer
ditt namn i sagans dar berömdt,
men Hjalmars dödssång* dig ej glömt,
och skaldens bröst dig evigt gömmer. —

Men redan brinner by vid by,
och barnen skrika, qvinnor fly;
de känna väl den Ryska fejden,

* Hervara-Saga c. 5.

och klockorna gå rundt i nejden
båd natt och dag förutan ro:
men ack! de väcka ej de döde.
Ve dig, du arma land, du öde,
i grafven dina kämpar bo!
Dock samlar ännu landets fara
af gubbar och af barn en skara
med svärd som på Germaniens fält
tjent under Gustaf Adolfs fana,
och hillebarder, segervana
den tid de gingo öfver Belt,
och en och annan muskedunder
med rostadt lås och itändt tunder.
Det var hvad Svea ägde då,
en ringa hop, och illa väpnad,
men utan tvekan, utan häpnad
den gick mot fienden ändå.
Men icke man mot man han strider,
sitt moln han vidt kring fälten sprider,
och ljungar ifrån klippans topp
dit intet mod kan tränga opp,
och döden slår beständigt neder
ohämnad i de glesa leder.

Då kommer som den vrede Thor
med hammaren, med mandomsbältet,
så kommer Axel öfver fältet,
der flykten sprids och fasan bor,
en hjelpens engel sänd i nöden:
hans bröst är stål, hans arm är döden.
Han ordnar striden. Hit och dit
han flyger uppå gångar hvit.
»Stån, Svenskar, sluten edra leder,

kung Carl har skickat mig till eder,
hans helsning jag till eder bär,
Gud och kung Carl vår lösen är.»
»Gud och kung Carl» kring fältet skallar:
de höra när den tappre kallar,
och klippan hvarfrån döden gick
är stormad i ett ögonblick.
Då slockna alla afgrundsgapen,
och fältet sås med lik och vapen,
och svärdet rasar blindt, men tryggt,
i nacken på den vilda flykt,
och häpne skynda röfvarbanden
med kappadt ankartåg från stranden.

Ett mättadt rofdjur lik låg ren
den slagtning still och sof på fältet,
och månen göt från himlatältet
ner på förödelsen sitt sken.
Längs utmed nattomhöljda viken
går Axel suckande bland liken.
De ligga parvis, man vid man,
hur hårdt omfamna de hvarann!
Vill du ett trofast famntag skåda,
se ej på kärlekens, der båda
omarma ömt hvarann och le:
gå på ett slagfält hän och se
hur hatet, under dödens smärta,
sin ovän trycker till sitt hjerta.
Ack! kärlekens och glädjens rus
de flykta som en vårvinds sus,
men hatet, sorgerna och nöden
de äro trogna uti döden.
Så suckar han, och plötsligt hör

en stämma klagande i natten:
Jag törstar, Axel, gif mig vatten,
och tag mitt afsked förrn jag dör.
Vid denna röst, den välbekanta,
han störtar fram bland klippor branta
och ser — en okänd yngling, stödd
mot berget, sårad och förblödd.
Men månen går ur moln, och lyser
på bleka anletsdrag: då ryser,
då skriker han med fasans ton:
o Herre Jesus, det är hon!

Ack! det var hon. Med kufvad smärta
hon hviskar, med en röst så matt:
»Godafton, Axel, nej godnatt,
ty döden sitter vid mitt hjerta.
Spörj icke hvad som hit mig fört,
min kärlek blott har mig förfört.
Ack! när den långa natten skymmer,
och menskan står vid grafvens dörr,
hur annorlunda då än förr
syns lifvet och dess små bekymmer,
och blott en kärlek skön som vår
tas med när man till himlen går.
Den ed du svor jag ville veta,
nu skall jag den bland stjernor leta,
der står hon skrifven, jag skall se
din oskuld lika klart som de. —
Jag vet jag handlat oförsigtigt,
jag vet, du sörjer mig uppriktigt;
förlåt mig, för min kärleks skull,
hvar tår du fäller på min mull.
Jag har ej bror, ej far, ej moder,

du var mig far och mor och broder,
du var mig allt — o Axel svär
i döden att du har mig kär.
Du svär: hvi skulle jag väl klaga?
Det skönaste utaf sin saga
har lifvet mig förtäljt. Din mö
får hon ej vid ditt hjerta dö?
Och blir ej hennes stoft förvaradt
uti det land du nyss försvarat?
Se, Axel, öfver månen far
ett moln, när det försvunnit har,
då är jag död, då sitter anden
förklarad på den fjerran stranden,
och beder godt för dig, och ser
med alla himlens ögon ner.
Men sätt en utländsk ros på grafven
och när hon dör, i snön begrafven,
det solens barn, tänk på din mö
som sofver under Nordens snö.
Dess blomningsdagar voro korta;
se, Axel, nu är molnet borta,
farväl, farväl!» — En suck hon drog
och kramade hans hand, och dog.

Då steg från underjordens floder
ej döden, men hans yngre broder,
det bleka vanvett opp, som går
med vallmokrans kring spridda hår,
och ömsom stirrar mot det höga,
och ömsom ner till jordens grund,
med löjet kring förvriden mund
och tårar uti halfsläckt öga.
Vid Axels hufvud rörer det,

och sedan irra jemnt hans fjät
kring grafven, som i forntidssagan
den döde kring sin gömda skatt,
och stranden hörer dag och natt
hans rörande, hans hemska klagan.

»Var tyst, var tyst, du bölja blå!
Du får ej så mot stranden slå.
Du störer endast mina drömmar;
jag älskar icke dina strömmar,
de skummande, med blod ibland,
du förer döden till min strand.
Här låg en yngling nyss och blödde,
hans graf med rosor jag beströdde,
ty han var lik, jag vet väl hvem:
till våren för jag henne hem.
De säga mig att jorden söfver
min brud, och gräset växer öfver
det trogna bröst, det är ej sant:
hon satt i natt på klippans brant.
Blek var hon som man döden målar,
det kommer sig af månens strålar,
och kall om läppar och om kind,
det kommer sig af nordanvind.
Jag bad den älskade att stanna,
hon strök med fingret på min panna,
det var så tungt, så mörkt i den:
då blef det åter ljust igen.
Och fjerran utur öster klarna
de dagar ack! de hädanfarna,
de sköna dar, de himmelsblå:
hur säll var stackars Axel då!
Der stod ett slott i lunder gröna,

det slottet hörde till den sköna.
Jag låg i skogen mördad nyss,
hon gaf mig lifvet med en kyss,
hon gaf sitt hjerta åt mig arma,
det rika hjertat, och det varma!
Nu ligger det och fryser i
förvissnad barm — det är förbi!
I stjernor som på himlen brinnen,
jag ber er, slocknen och försvinnen!
Jag vet en morgonstjerna god,
ner gick hon i ett haf af blod.
Det luktar blod ännu från stranden
och blodig är jag sjelf på handen.» — — —

Så klagar han på Sotaskär.
När dagen tändes är han der,
när natten sänks, går han ej åter:
han sitter ständigt der och gråter.
En morgon satt han död vid sjön,
med händren knäppta hop till bön
och tårar på den bleka kinden
halfstelnade i morgonvinden;
och emot grafven der hon låg
ännu det brustna ögat såg. —

Så var den saga som jag hörde,
hur djupt, hur ömt hon då mig rörde!
Fast tretti vintrar snögat se'n
hon lefver i mitt hjerta än.
Ty med bestämda drag, med skarpa,
de barndomsbilder tryckta stå
i skaldens själ: der bo de små

som Aslög i kung Heimers harpa;
till dess, som hon, de träda fram
förrådande sin gudastam
med präktig drägt, med later höga,
och gullgult hår och kungligt öga.*
Ack! barnets himmel hänger full
med lyror af det röda gull,
och allt hvad mannen diktar sedan,
som hjeltar stort, som blommor smått,
i skönare gestalter gått
förbi hans barndomsöga redan.
Ännu ibland när vakteln slår
melodiskt i den gröna vår,
och månen går ur österhafven,
en vålnad stigande ur grafven,
och målar dalar, målar berg
bedröfligt med de dödas färg:
då susar det uti mitt öra,
då tycker jag mig ännu höra
de gamla, välbekanta ljud
om Axel och hans Ryska brud.

* Volsunga-Sagan c. 52.

Euphrosyne.

En af Gratierna hete
Euphrosyne, som vi vete;
och hon heter så ännu,
förr en flicka, nu en Fru.

Mycket med den Gratien skryter
Greken uti fordna myther.
Hör hvad jag har lärt derur
om dess väsen och figur.

Så det heter uti texten:
litet rund hon var till växten,
litet yppig här och der,
lik en ros, som mognad är.

Ädla voro anletsdragen
som kan väntas hos Behagen,
icke regelbundna fullt,
men hur öppet hvart, hur huldt!

Hennes ögon — dock hvem målar
Majluft när hon klarast strålar,
daggig, solvarm, dunkelblå —
farligt var att se derpå.

Grop i kinderna ha många
för att deri — flugor fånga.
Men hvar gång den Gratien log
hon i gropen hjertan tog.

Grekerna ha fler Legender
om dess armar, om dess händer,
och om ett och annat, som
tänkes mer än talas om.

Dock — det der är bagateller
hos Olympiska Mamseller.
Rätta Gratien är allen
själens, hjertats återsken.

Glädje Euphrosyne betyder
och hon var som namnet lyder,
och hvar helst hon kom, man sad':
»hon är *god* som hon är *glad.*»

Gerna trifdes hon i valsen
och en näktergal i halsen,

men en snöhvit dufva satt
i dess hjerta, dag och natt.

Nu Olympens sal är öde,
Gudar och Gudinnor döde,
men den Gratien lefver quar,
lefver — ack! jag vet nog hvar.

Grannskapet.

Jag står uti mitt fönster här,
och ser till ditt.
Der sitter du som är mig kär,
på tjugu steg är du mig när,
ditt hjerta det är mitt.

Jag kunde sitta hand i hand
och se på dig,
och blicka i ditt ögas brand,
och kyssa liljorna ibland
som rodnade för mig.

Jag kunde stå och lyssna till
din rörda sång,
och sucka när du tege still
ty ej så skön är lärkans drill,
ej näktergalns en gång.

Jag kunde vara lycklig, jag,
och är det nu.
På rullgardin, i månskensdag,
en skugga syns med ädla drag, —
den skuggan det är du.

Jag ber dig, se till månen opp
uti det blå.
Två älskande stå på dess topp,
två englar på en liljeknopp,
o vore vi de två!

En gång vi sitta der i ro,
och kyssas ömt,
och tala ännu om vår tro;
men de som ner på jorden bo
ha längesen oss glömt.

I morgon jag dig återser,
då ger du mig
en kyss, men om jag ber om mer —
ack! låt oss se hvad drömmen ger!
Sof väl, och dröm om mig!

---

*Grefve J. Beckfriis.**

Är det din graf jag ser? För några dagar sedan
du satt hos mig ännu och såg på lifvets lek,
var frisk som morgonvind, var stark som skogens ek
som brottas med en storm. Nu död, nu jordad redan?
Bedragen på hvart hopp som glänste för din syn,
och fallen obemärkt vid början af din bana?
Det är förbi! Ditt lif, en sammanvecklad fana,
slås ut i himlen nu och viftar ofvan skyn.

Ack! nyss från Söderns land, dem tidens jordskalf skaka,
från Albions krämarbod med frihet — på sin skylt,
från Napels paradis med tiggarsjälar fyldt,
du vände till din Nord, en hemsjuk son, tillbaka.
Till blommorna en vår, till frukterna en höst,
med hjertat Svenskt ännu, du kom från fjerran landen.
Hvem älskade dig ej, hvem tryckte dig ej handen?
Den gamla Svenska jord — hon tog dig till sitt bröst.

En tröstlös lära går igenom menskans öden,
som genom merg och ben en feberrysning går:
det usla frodar sig, det herrliga förgår,
och lian svänges blindt af vensterhändta döden.

* Död 1822.

Iur skönt låg ej ditt lif, som i Olympias lund
n dammig täflingsban bland lager och oliver!
Ivad lyckan lofvar högst, hvad bäst naturen gifver,
le gåfvo det åt dig — men för en morgonstund.

O! när jag såg din själ så klar, så öppen vorden
om himlens mörkblå rund af dagens strålar full,
är jag ditt hjerta såg så rent som pröfvadt gull,
å redligt såsom förr ett handslag uti Norden:
lå ropade jag glad: stig högt, du unga bloss,
ch värm de kalla bröst och lys de mulna tider,
ch när du banan fyllt och kämpat dagens strider,
om aftonrodnad sjunk, och hvila dig hos oss.

Berömde fäders barn, förgäten ej den lära,
om er hans lefnad gett, som hviskar ur hans graf.
'örtjena ville han hvad slumpen honom gaf,
an var för stark, för stolt att ha till låns sin ära.
om blomman bildar sig och dricker himlens ljus,
å bildade han sig, så gladdes han åt ljuset.
)en blomman lefver än: hon flyttades ur gruset
ch gror i parken nu bredvid sin faders hus.

Den tanken var din tröst, när far och syskon hunno
ı fort som döden ej intill din sjuksäng fram,
ch lifvets sista stund kom mörk och allvarsam,
ch ljusen slocknade och pulsarne försvunno.
)en tanken var din tröst, så ljuf som flöjtens ljud
n stilla sommarqväll ur fjerran dalar hörda,
ch anden lade glad ifrån sig stoftets börda,
ch ur det låga grus flög, som en bön, till Gud.

Se neder derifrån när slägt och vänner samlas
kring en förgråten far, hvars hopp i grafven gått,
och tala om en tröst, som de ej sjelfva fått,
och spegla gråtande sin sorg uti den gamlas.
Som stjernorna se ner, se neder derifrån,
gjut af din salighet en flägt uti hans hjerta
när jorden ej ger tröst, när med oändlig smärta
han frågar berg och dal: hvar är min son, min son?

Frid, yngling, med ditt stoft! Deröfver våren blomme,
och solen strö sitt gull, och vinden sucke der!
Och luftens lätta folk, en vingad sångarhär,
med skogens elegie hvart år till grafven komme!
Din ande glädje sig hvar gång från löfvig gren
de skicka opp vår sorg i toner till din himmel;
och deras röst blir qvar bland tidehvarfvens hvimmel
när vännens, som dig sjöng, är bortglömd längesen.

Vid Enke-Fru Biskopinnan Maria Beata Hesséns,
född von Engeström,
graf den 20 september 1822.

Jord och himmel samla begge
hvad de åtskilt för en tid.
Det är himlens arf vi lägge
neder uti grafvens frid.
Lätt skall lösta Anden hitta
vägen ifrån jordens bryn,
och de glada Makar sitta
hand i hand på aftonskyn.

Ack! som skuggorna med ljuset,
saknan är med glädjen slägt,
och hvart saligt hopp i gruset
bär alltjemt en enkas drägt.
Men i rum der stjernan blinkar,
i det blå med gullsand strödt
står Föreningen och vinkar,
klädd i hvitt och rosenrödt.

Derför lycklig du som hunnit
dit der ingen skillnad är!

Lycklig du som återfunnit
den ditt hjerta hade kär;
knappt deruppe mer förklarad
än han syntes dig ren här:
lik en Engel uppenbarad
som står qvar sen dager är.

Ingen svaghet var som fäste
dig vid honom, ty din själ,
starkare än hos de fleste,
kände sjelf sitt värde väl.
Men ditt väsens krona vorden
var din kärlek, var och är,
och uti den starka jorden
trädet högst sin krona bär.

Det var han som än förente
jord och himmel i din håg.
Det var honom som du mente
när du upp till stjernor såg.
Hvar välgerning som du öfvat
(tyst beslöt du, tyst du gaf)
var ett bud som tyst och pröfvadt
upp till honom sändes af.

Det är skönt att stoftet hvilar
hos den älskade igen.
Det är skönt att Anden ilar
öfver molnen till sin vän.

Skönast dock af allt jag prisar
att ej Evighetens rund
någon skugga har som visar
på sin timsten skillnans stund.

---

*J. Lundblad.**

Det gamla minnets fest i dag är firad
och utaf talaren är kransen virad
kring klassisk tinning; äfven sångens vän
sin ringa blomma fläte omkring den.
Ty detta är hos menniskan det stora
att hon kan sakna allt, kan allt förlora,
och vara rik ändå och afundsvärd
med sina skatter utur minnets verld.
För stunden lefver djuret: menskosinnet
gläds *ren* af hoppet, ockrar *än* med minnet,
och ögonblicket som vi lefva af
står som ett Isthmus mellan tvenne haf,
ett naket berg der inga blommor trifvas,
och uppnådt endast för att öfvergifvas.
Men der bakom vid horisontens rand,
hur höga stå de månbeglänsta land!
Hvad stora skuggor öfver bergen röras,
hvad anderöster ur dess dalar höras!
O Greklands minnen! Romas hjeltedar!
I flydden icke, I stån ännu qvar,
och trotsen, krönta med er stjernekrona,
den nya tid, och Stambul och Verona.
Kan du ej mana dem till lifvet opp,

* På hans minnesfest i Lund 1822.

kan du ej ge åt andarna en kropp;
välan — det stora skuggspel som du skådar,
är mera värdt än allt hvad dagen bådar.
Känn deras känslor i ditt fria bröst,
tänk deras tankar, lyss till deras röst.
Lef om ännu, när menskligheten klagar,
dess jubeltid, dess korta segerdagar,
och tryck med tårar, du det ädlas vän,
de ädla skuggor till ditt hjerta än. —

En sådan forntids vän i dag vi prise,
en grånad lärling af de gamle vise.
Hur sväfvade ej deras andar kring
den gudavigde i en magisk ring?
Hans väsende med deras sammangrodde,
och deras röster på hans tunga bodde.
Som då Pompeji kastade utaf
sitt lavatäcke och steg ur sin graf
med torg, med tempel som till högtid ämnadt:
du skulle trott att folket nyss det lemnat;
ty kransen fanns vid altaret igen
och offerkärlen stodo framme än,
och qvar stod Gudens bild af marmor skuren,
och frescomålningen satt frisk på muren:
så var hans hela väsen, drag för drag,
en Romersk fornverld sedd i sammandrag.
Hvad klassisk låga än är qvar och flammar,
ett ringa ljus, bland Lundagårdens stammar,
hvad skönt der bildas och hvad klart der tänks,
af honom ha vi fått dess frö till skänks.
Ty fjerran från är Romas stad belägen
och utan ledning hittar du ej vägen.
När herdegossen med sin lyra kom

från Hallands hedar, då steg småningom
det glömda Latium opp för oss i dagen
med manligt vett, med styrkan och behagen;
och unga sinnen tjustes än en gång
af Tullii Svada och af Maros sång.
Hur skönt flöt ej hans språk, hur lätt, hur noga
omkring sitt ämne, likt en Romersk toga
med rika veck, med purpurkantad bräm,
och ädel, präktig och ändå beqväm.
Hans sång blir klandrad: klandradt nu för tiden
blir allt, från Leopold till Meoniden.
Dock — hvar ännu ett Romerskt öra fins
det hör den gerna, och, hvad mer, den mins.
Som Roms Augurer delte himlens trakter,
så dela ännu sångens gudamakter
det rika diktland: låt oss ej försmå
den gröna dal, fast höjderna stå blå.
Låt stormen gny och rena himlaspegeln
och hän mot andra verldar jaga seglen,
men äfven vestan äger sitt behag
då öm hon läspar på en molnfri dag
sin klagan, knappast märkbar, genom lunden
och vaggar blommorna och krusar sunden.
Skön är den rika, skön den djerfva sång,
men icke alla följa lätt dess gång,
och mången strålbild obemärkt försvinner:
hvad hjertat diktat helt till hjertat hinner.
Sen Hyacinthus dog i Febi famn
och blomman växte opp som bär hans namn
rätt ofta Guden (sagan så förtäljer)
för reslig lager, hyacinthen väljer:
den enkla blomman, bilden af hans vän,
som står i dalarna och darrar än

med daggens tårar i sitt blåa öga,
den blomman älskar Febus i det höga.

Frid med ditt minne ädle forntidsprest!
När ytlig tid vill glömma bort härnäst
de store gamles toner eller dina,
sjung då ur molnen ner till Carolina.
Till dess farväl, och uti ljus bebo
de sällas öar med din Cicero!

4—231752. *Tegnér, Samlade skrifter. 4.*

Skålar

vid H. K. H. Prins Oscars återkomst till Sverge,

1822.

FÖR H. M. KONUNGEN.

Du gaf åt Nordens hjelteminnen,
ditt namn och dina bragders dån;
gaf nya land och nya sinnen:
hvad bäst du gaf, var dock din son.

Min är han, så ditt hjerta talar,
när han Europas kärlek får;
men Nordens haf, dess berg och dalar,
de svara åter: han är vår.

FÖR H. K. H. KRON-PRINSEN.

Välkommen, Prins! till trofast sköte
din Nord dig åter trycka får.
Ditt glada folk går dig till möte,
som längtan emot hoppet går.

Lik drottarna i fordna verlden,
du nyss din Eriksgata red.
Då svor, hvarthelst du styrde färden,
hvart hjerta dig sin hyllningsed.

Och Södern tjusades och lade
sin blomsterduk uppå din stig.
Af allt det sköna, som han hade,
det skönsta dock det gaf han dig.

När Maj har löfvat våra lindar,
och vakteln slår på lummig strand,
då kommer hon med vårens vindar,
med svanorna, till Sagans land:

der minnet än på trötta vingar
från runsten och till runsten flyr:
och stormen som ett Drapa klingar,
och bäcken som ett äfventyr.

Och full af hjeltestoft är jorden
och himlen sjelf af sagor full,
och der kör Thor sin vagn kring Norden
och Freja spinner der sitt gull.

Thors kraft och Frejas skönhet vandra
två gyllne bilder i det blå:
den ena är för dig, den andra
för henne, som du tänker på.

Den tredje Januarii.

Med sin drifva strödd i håret
tredje Januarii stod.
Till de andra dar af året
talte han med skrytsamt mod:

»Bröder, ringa här på jorden
blef Er ära dock mot min,
ty hvad skönast är i Norden
ledde jag i lifvet in.

Han I icke sett Martina
och den tjusning som hon spridt?
Hennes segrar äro mina,
hennes värde det är mitt.

En gång stod jag midtemellan
Pallas och Behagens Mor
när de sågo sig i källan
i hvars spegel dommen bor.

Och i vågen flöto samman
deras bilder då till en:
den tog jag; med gudaflamman
gaf jag den åt henne sen.

Derför är det som hon kallas
med två skilda tillnamn här.
Tänkarn säger det är Pallas,
Målarn att det Venus är. —

Dock — hvi skulle ytan fästa
våra blickar hvarje gång?
Innanföre bor det bästa
som i lyran bor en sång.

Se hur fast dess vilja föres
mot sitt mål, bestämd och sträng!
Men dess känsla, blott hon röres,
dallrar som en harposträng.

Ty det Starka som det Ljufva
valt dess bröst till helgedom:
hon är from som Edens dufva,
men bestämd som Edens dom.

Hennes smärta lefver ensam,
inga vittnen hon begär,
blott dess glädje är gemensam
för en hvar som hon har kär.

Allt hvad djupt blef Tanken gifvet,
allt hvad skönt som Sången har,
finner midt i hvardagslifvet
i dess själ ett återsvar.

Fast hon diktens himmel gråter
glömmer hon dock ej sitt hus,
speglar liksom Iris åter
jordens dunst och himlens ljus.» —

Så han talte, men de andra
hörde afundsjukt derpå,
kunde ej hans stolthet klandra,
men förtröto den ändå.

Slutligt togo de till ordet,
skreko alla om hvarann:
»Det var slumpen, slumpen gjorde't,
men gör om det, om du kan.»

Då blef gubben stött och sade:
»Slumpen är en narr som I.
Det skall ge sig, om han hade
mera del än jag deri.»

Nu, att straffa öfverdådet,
hviskade han till Schwerin,
och tog Amor med i rådet,
Guden med den skälmska min.

Ej vet jag hvad sedan hände,
men mot vester året skred,
och när gubben återvände
kom en ny Martina med:

bildad just som gubben ville:
modrens drag och modrens min,
samma hjerta, samma snille
med en tillsats af Latin.

Mor och dotter nu han trycker
till sitt hjerta år från år,
och vet icke om han tycker
bäst om Sommar eller Vår.

Ständigt i sin glädjeyra
något spratt han ställer till,
och i dag han länt en lyra
fast hon rätt ej klinga vill.

Gamla drifvan trifs ej heller
i hans lockar, men han bär
bara modrens eterneller,
bara dottrens liljor der.

---

*N. Bruzelius.**

Åttiårig tro och heder,
som den fordom fans i Nord,
forntids kraft och forntids seder
ha vi myllat ner i jord.
Gubben sofver: nattens väkter
gå förbi med dofva slag,
söfva sekler, söfva slägter:
när han vaknar är det dag.

Valhalls gamla Gudar drogo
väl ur templen, men likväl,
älskande sin Nord, de togo
plats i mången nordisk själ.
I hvart fromt och ädelt sinne
än ljuslockig Balder bor,
och hvar mod och kraft är inne
der är äfven AsaThor.

Döpta äro nu de Gudar,
tro på hvita Christ som vi,
men i egna toner ljudar
deras stämma, djerf och fri.

* Prost i Skåne. Död 1823.

Låt oss lyssna till de store
hvar den stämman käns igen!
O att intet sämre vore
qvar af hedendomen än!

Hördes ej de stämmor hviska
ständigt ur den gamles bröst,
såsom nordanvindar friska,
enkla som en sagoröst?
Derför gömmas ock med rätta
i en ättehög hans ben,
och med fog hans söner sätta
deruppå en bautasten.

Kommer då med pilgrimsstafven
till hans hög en vandringsman,
undrar hvem som bor i grafven
der han ingen urna fann,
inga vapen som i Norden
kämpen fordomdags dem bar; —
hör, då klingar det ur jorden
som en runosång till svar:

»Liksom himlens salar, minnets
äro öppna för en hvar.
Ej blott klingans stål, men sinnets
äfvenväl sin runsten har.
Sök ej uti Nordens grifter
minnet blott af kamp och krig,
äfven fredliga bedrifter
hvälfde högen öfver sig.

Vårsol skiner, vågor döna
nu som förr kring gyllne slätt,
men i ättekullar gröna
slumrar det en bättre ätt.
Gå till häfderna och läna
deras anda, om du kan,
och en sten, lik min, förtjena
åt ditt stoft, du vandringsman.» —

Till Herr Biskopen m. m. Doctor Olof Bjurbäck.

Tag mot hvad vi dig älska trodde,
en blomsterkrans från Greklands vår.
I klassisk jord de blommor grodde,
de passa för ditt silfverhår.

Väl bär det många eterneller,
väl ock en strålande tiar,
en Edens lilja, men som fäller
i himlen först hvart frö hon har.

Dock — att det enkla Stora fatta
för liten är en småsint ätt,
och få ha känt och färre skatta
den Vise uppå Eknäs rätt:

det djupa sinnet och det rena,
en bild utaf det rika haf;
men dykarn känner det allena
som fiskar perlor ur dess graf.

En ha vi känt som rätt dig kände,
och såg hvad djupet innebar,
men längesen han återvände
från jorden der han fremling var.

Nu står du redan honom nära,
går snart till höjden dit han for.
Glöm ej att då till honom bära
en helsning fram från son, från bror.

Præses och *Respondens.*

Grekiska Bilder.

(Ur Anthologien.)

JUPITER OLYMPIUS, AF FIDIAS.

Antingen viste dig Zeus sin gestalt nedstigen från himlen,
eller till himmelen steg, Fidias, du att den se.

TILLFÄLLET, AF LYSIPPUS.

A. Hvem är konstnärn, hvarfrån? *B.* Från Sicyon. *A.* Namnet? *B.* Lysippus.
A. Du? *B.* *Tillfället* är jag, styrer och råder för allt.
A. Hvarför går du på tå? *B.* Ty jag springer beständigt. *A.* Men hvarför
vingar på hälarna ock? *B.* Flyger behändigt med dem.
A. Hvad betyder det klot som du står på? *B.* Betyder jag vacklar,
finner på klotet ej lätt fäste för halkande fot.
A. Håret hvi flyger det dig i ansigtet? *B.* Underlig fråga!
den som mig möter i hast gripe i locken mig fatt!
A. Baktill är hufvudet kalt; hvi så? *B.* Har jag flyktat på vingfot,
ingen, hur gerna han vill, fångar den rymda igen.
A. Hvarför bildade konstnärn dig så? *B.* Allenast för er skuld,
ställde för templet mig opp, menskor, en lärdom åt er.

KÄRLEKSGUDARNE BEVÄPNADE.

Se hur de plundrat den hela Olymp, de beväpnade piltar!
Prydde med Gudarnas rof hoppa de kring i triumf.
Deliern's båge har en, en annan Jupiters åskvigg,
klubban som Herkules fört släpar en tredje uppå.
Bacchi grönskande staf, Mars' hjelm, Jordfamnarens treudd,
Merkurs bevingade skor, blossen Diana har tändt:
allt ha de tagit. Derför ej harmens att kufvas, I menskor,
när de odödlige ock länat dem vapen mot er.

EN NAKEN AMOR.

Naken är Guden, ej båge han för, ej flammande pilar,
derför ler han så gladt, synes dig vänlig och from.
Fåfängt bär han dock ej en delfin och en blomma: delfinen
tyder att hafvet är hans, blomman att jorden är hans.

AMOR PÅ BÄGARN.

Amor på bägarn! hvarför? Det är nog med vinet allena,
hettar tillfyllest mitt blod. Gjuter du olja i eld?

AMOR VID KÄLLAN.

Hvem har arbetat kärlekens Gud och ställt den vid källan?
Trodde han vattnet förmår släcka en låga som hans?

AMOR, AF PRAXITELES.

Här i marmor jag står, den kärlek Praxiteles kände,
drag för drag är jag lik mönstret han bar i sin barm.
Fryne fick mig till lön för mig sjelf; och nu med min åsyn,
icke med pilarna mer, sätter jag hjertan i brand.

EN SOFVANDE AMOR.

;ofve du verkligen, lågornas son, och lefde vi menskor,
vore det blott för en stund, trygga för bågen du bär,
lammande facklan i hast jag kunde dig rycka ur handen,
plundra från skullrorna lätt kogret som hänger kring dem.
)ock — som du ligger jag fruktar dig än, illsluge. I sömnen
räds jag du tänker på svek, drömmer förderfligt för mig.

PALLAS I ATHEN.

'allas, midt i din stad säg hvarföre står du beväpnad?
Vik, Neptunus, som förr. Skona Cecropias borg.

VENUS ANADYOMENE.

/enus som stiger ur moderligt haf, ett verk af Apelles,
visar dig målningen här. Märk hur Gudinnan är skön!
;e hur hon samlar i handen sitt hår som dryper af vatten,
vrider ur lockarna ut skummet som fäst sig deri.
'uno säger nu sjelf och Pallas Athene med henne:
icke om skönhetens pris täfla vi längre med dig.

KNIDISKA VENUS.

Ivem gaf marmorn det lif? Hvem har skådat Venus på jorden?
Hvem göt sådant behag in i den formade sten?
ir det ett verk af Praxitelis hand? Eller kanske Olympen
sörjer sin Cypria nu sedan till Knidus hon gått.

ÖFVER DENSAMMA.

Iaken jag visade mig för Adonis, Anchises och Paris,
blott för de tre, som jag vet: men för Praxiteles när?

VENUS BEVÄPNAD.

Pallas sade till Kärlekens mor, som hon såg var beväpnad,
vill du som jag, så välan, slitom med vapen vår tvist.
Leende svarade hon: hvad behöfver jag vapen emot dig?
naken jag segrade förr, segrar väl lättare nu.

VENUS I SPARTA.

Sparta äger jemväl sin Venus, men der är Gudinnan
icke som annorstäds klädd i en veklig talar.
Hufvudet kröner en strålande hjelm i stället för slöja,
icke en gyllene gren för hon, men lansen i hand.
Obeväpnad att stå kan icke höfvas Spartanskan,
icke, du Thraciske Mars, den som ditt hjerta har kär.

DIANA.

Jag är Diana och sann är min bild. Se, malmen förråder
väldiga dottren af Zeus, ej af en ringare far.
Märk på den djerfva gestalt; en obetydelig jagtpark,
tänker du inom dig sjelf, är dock all jorden för den.

MERKUR TRÄDGÅRDSVAKTARE.

A. Får jag ta af den kåln, Cyllenier? *B.* Vandrare, får ej.
A. Hvem missunnar mig då? *B.* Ingen, men lagen är den:
håll från främmande gods din hand. *A.* Förunderlig lära!
Merkur, tjufnadens Gud, stiftar mot tjufnad en lag.

NEMESIS I RHAMNUS.

Perserna förde mig hit, ett block som de ämnade hugga
ut till en segertrofé, Nemesis blef jag deraf.
Beggedera jag är, ett segertecken för Hellas,
men för det Persiska folk hämdens Gudinna är jag.

NEMESIS.

Nemesis varnar dig här med vinkelmått och med tygel;
handlar du, tänk på det mått; talar du, tygeln betänk.

SILENEN, AF PRAXITELES.

Ännu i marmorn jag sväller af lust. Så bildade du mig,
släpp mig, Praxiteles, lös: strax är jag färdig till dans.
Rask är min ålderdom än: men stenen håller mig bunden,
unnar ej gamle Silen svärma omkring som han vill.

EN LYSSNANDE SATYR.

Säg mig, ljudar din flöjt af sig sjelf, du Satyr? Eller hvarför
lutar du örat så der lyssnande ned till hans rör?
Dock — du tiger och ler. Tilläfventyrs skulle du svara,
men din förtjusning är stum, orden du glömde för den.
Att du är målad förhindrar dig ej, men du valde att tiga
derför att hela din själ hänger vid flöjten allen.

NIOBE, AF PRAXITELES.

Lefvande blef jag förbytt till sten af Gudarna: åter
gick jag från sten och till lif genom Praxitelis konst.

BACCHANTEN, AF SCOPAS.

A. Hvem är den rasande, säg? *B.* En Bacchant. *A.* Hvem
har bildat den? *B.* Scopas.
A. Bacchus dock gjort raseriet. *B.* Nej, det har Scopas
ock gjort.

HERKULES I VAGGAN.

Ormarne hota dig, slit långsträckta ringlarna sönder,
väldige Herkules, kläm giftiga gapen ihop.

Börja i vaggan med mod att försona Saturnias vrede,
öfva till fara och kamp, öfva dig tidigt, du pilt.
Priset är icke en skål af drifven malm, ej en trefot,
skönare är det än de, priset är Jupiters sal.

HERKULES AFVÄPNAD.

Detta önskade Juno ännu, att skåda den djerfve,
sen han bestått i hvar kamp, vapnen beröfvad till slut.
Hvar är hans lejonpels och rasslande pilar och klubban,
diger i roten, som slog skogarnas djur, hvar är den?
Allt har dig Amor klädt af. Hvad under om den som förvandlat
Ljungaren sjelf till en svan, vapnen från Herkules tar?

EN DRUCKEN HERKULES.

Hjelten är tung som du ser; han sofver ruset utaf sig,
när han var nykter en gång, druckna Centaurer han slog.

KAPANEUS.

Rasade Kapaneus *så* mot Thebe, stormade hjelten
sådan stegen uppför hän mot de luftiga torn,
staden han tagit, ödet till trots. Sjelf Jupiters åska
skulle betänkt sig att slå ner på en kämpe som den.

ALEXANDER, AF LYSIPPUS.

Djerfve Lysippus, du lågande själ, Sicyoniske konstnär,
bronsen blickar som eld, eld är i konungens bild.
Så Alexander såg ut. Nu mera klandre mig ingen
flyende Perser; med skäl hjorden för lejonet flyr.

DIBARNET OCH DEN DÖENDE MODREN.

Dia, du arma, det bröst som ej skall nära dig längre,
yttersta droppen ännu töm ur den döendes barm.
Lifvet har flytt, jag är mördad med svärd: men moderlig kärlek
sörjer i skuggornas land än för det älskade barn.

SVALAN, PÅ EN MÅLNING AF MEDEA.

Svala som flyger kring öar och land, hvi byggde du ändå
nästet med ungarne i, ofvan på Kolkiskans bild?
Tror du Medea håller sin tro mot de späda, mot dina,
hon som ej skonade ens dem som hon burit, hon sjelf?

MYRONS KO.

Myron säger väl sjelf: den der har dock icke jag bildat,
snarare är det från den mönstret jag tog till min bild.

ÖFVER DEN SAMMA.

Ser mig en kalf, han råmar, en tjur, han springer emot mig,
ser mig en herde, han vill drifva mig hän till sin hjord.

ÖFVER DEN SAMMA.

Myron, hvi ställde du mig vid altaret? Vore ej bättre
att du drefve mig hem jemte de andra i stall?

KALYDONISKA VILDSVINET.

Gjuten af koppar! Men se hur dristigt konstnärn har bildat
djurets den djerfva gestalt! Se hur det lefver och rörs!

Börsterna resa sig rakt på dess rygg, huggtänderna gnissla,
låga, förfärlig att se, gnistrar ur ögonens par:
fragga betäcker den rasandes mund. Förundre sig ingen
om halfgudarnas här föll eller flydde för den.

Farväl till Agardh,

vid uppresan till Riksdagen 1823.

Ännu en gång må Sången stiga
för Fosterlandets vän, som for;
med sången må man mannen viga
vid hvarje handling skön och stor.
De frias hälsning dig ej svike!
i dag dig ensam den tillhör.
Du lemnar blomsterns sköna rike
och Sveas lefver Du blott för.

Dock — sorgligt att midsommarsolen
hon lyser snart vår lagerfest,
och du är borta långt mot Polen
och borta är vår bästa gäst.
Men far i frid. Vi skola dricka
för dig och landets väl en skål
och se'n en sång opp till dig skicka
som något bättre granskning tål.

Till Norska Stortingets deputerade.

1823.

Är Norden icke skön, I bröder,
är den ej nu er dubbelt kär?
Hvar ligga länderna i Söder
så lyckliga som Norden är?

På thronen sitter mognad ära
med krona och med lagerskrud,
och thronen, liksom folket nära,
står hoppet med sin unga brud.

Hon uppsteg, skön som Frejas stjerna,
ur vågorna på klippig strand,
och hjeltedottren trifves gerna
uti det gamla hjelteland.

Det är ej här, som annorstädes,
der slafvars glädjerop beställs,
ty fritt kring Östersjön man glädes
och fri är glädjen vestanfjälls.

Och forntids store andar blicka
med tjusning till den jord dem födt
och framtids Nornor duken sticka
med lager och med rosenrödt.

De ädla brödrafolken lefve,
de tvillingar ur Asahem!
Och Norden blifve — hvad han blefve,
om samma lag förente dem!

Banér.

(Under ett porträtt).

Banér sig målat sjelf, men penseln var hans svärd
och färgerne af blod, och taflans duk en verld.

---

*På Grafven i Hieres.**

A.

Hvars är den grafven? Ty jag ser på mullen
att hon är skoflad nyss, och grönskans vår
har än ej hunnit växa öfver kullen,
som ärret växer öfver slutna sår.

B.

Det är en främlings ifrån Nordanlanden,
en blåögd nittonårig mors, som kom
att dricka söderns helsoflägt på stranden,
det var för sent, hon vände icke om.

A.

Den arma, skild från slägtingar och vänner,
en lilja flyttad till vår rosengård!
Nu är hon knäckt, och sorgen knappast känner
den plats der hon kan resa hennes vård!

B.

Och Nordens hjertan älska fosterjorden,
vid fädrens dalar ha de vuxit fast.
I döden än dess öga sökte Norden,
det såg på polens stjerna tills det brast.

* Friherrinnan Stjernelds, född v. Engeström.

A.

Så ung, så skön, så född till jordens lycka,
och nu ett stoft uppå en okänd strand!
Och ej en gång den trösten att få trycka,
förrn hon gick hän, en fars, en moders hand!

B.

Det sägs de lefva uti kungens salar,
den store kungens, som vår landsman var.
Han älskar dem, han tröstar dem, han talar
ur hjertats fullhet till det sorgsna par.

A.

Ack, hvad är tröst från kungen eller slafven,
du modershjerta, mot en sorg som din?
Den sorg är lampan lik i Romargrafven:
hon slocknar först när någon går dit in.

B.

Se, många kronor öfver kullen dofta,
bind du en krans af eken som här står.
De bladen känner hon, hon såg dem ofta,
har ryktet sagt oss, i sin faders hår.

A.

Nej, utaf liljor vill jag kransen binda,
så hvit som snön på hennes hemlands berg,
så hvit som hennes kind, som grafvens linda,
ty hvitt är dödens, grönt är hoppets färg.

B.

Ja, grönt är hoppets, låt oss taga begge;
en dotter lefver, klädd i hoppets grönt.
Den gröna kransen och den hvita lägge
vi vid hvarann. Hur sorgligt och hur skönt!

A.

Kom, söderns Flora, och på grafven tekna
din saknads bildskrift, som är sorgen kär.
Du hvita törnros, ställ dig der och blekna!
förgätmigej, stå du och längta der!

B.

I himlens vindar, susen lätt och blanden
er sång med vår, med hennes som for dit!
Och lägg dig, stilla suckande, vid stranden,
du hafvets våg, som förde henne hit!

Så sjöngo nyss två Trubadurer, burna
i sångens land, på grafven i Hieres.
Men ack! hur sången vid en älskad urna
i södern klingar skönare än här!

Bön

på Oscarsdagen 1823.

Du Gud! till hvilken Fädrens slägte bad,
du som så länge upprätthållit Norden!
Håll än din hand utöfver land och stad,
gör folket trefvet och gör Kungen glad,
och visa bort från oss den storm som går kring jorden.

På Carlarnas, på Odens kungastol
låt Oscar trifvas, låt hans ätt få stanna.
Hans ära flyge ifrån pol till pol,
och präktigt skine tidens midnattssol
uppå hans kronas guld, på lagren kring hans panna!

Men som en rosenknopp i kronan fäst,
som en Förgätmigej i lagerkransen,
så gläde Josefina oss dernäst,
en hvit, en rosenröd och blåögd gäst,
skön som på hjeltars stoft en Alf i månskensglansen.

I Sveas salar vare ljus och frid,
och frid och ljus i Sveas hyddor vare!
Och når till stranden Tidehvarfvets strid,
han bryte sig, som vågorna, dervid,
och Gud och Kung och Folk sin gamla Nord försvare!

Till Professor Agardh,

vid dess återkomst från Riksdagen den 24 December 1823.

När vårens Vifva stod i gyllne flor,
och Rågens ax den gröna tegen höljde,
i landets värf med viljans allvar for
Du, mer att blifva nyttig, än bli stor,
och aningsfull Dig vår förhoppning följde.

Och då till Rikets Storting Du nu drog,
der långa året rådslag blefvo gifna,
satt Flora sörjande; — men Staten log,
och vänligt sina vunna lagar tog
samt räckte tröstande den öfvergifna.

En välkomsthelsning af ditt Lunda tag;
hvem längtade ej här att Dig omarma,
och fast Du kommer på en vinterdag,
då kylan bleknat Liljornas behag,
skall Du dock finna allas hjertan varma.

Mathilda.

Uti en rosenbuske satt
en näktergal,
och sjöng uti Italiens natt,
i Arnos dal.

Och vågen lyddes, vestanvind
knappt andan drog,
och rödare blef rosens kind
när fåglen slog.

Då drog en vikingson förbi,
en gäst från Nord.
Det rosenstånd med fåglen i
tog han om bord.

Nu står den ros i nordanvind,
står midt i snön,
lik rodnan på en skönhets kind,
men mera skön.

Och näktergalen slår sin drill
till nordlandsljud;
det låter som ett valdthorn till
ett segerbud.

Du söderns purpurkrona, brinn
på nordanfjäll!
Du söderns trånadssuck, försvinn
i vinterqväll!

Till friherre S. A. Leijonhufvud.

I ett ex. af Nattvardsbarnen.

Tag mot en sång utaf en barndomsvän
och tänk dervid på lyckligare tider!
De barndomsvännerna ha växt till män,
men det är skönt att blifva barn igen
i tro, i bön, i hopp, när hjertat lider.

J. Hjort.

Du gode Herde, som är återgången
till den dig sändt, till den din själ begärt!
Förgät oss icke! — mottag afskedssången
i Templet, der du snart en mensko-ålder lärt.

Gud såg på dig och till sin Engel sade:
»Tag honom hem, så tyst, så lätt du kan!»
Sin vinge Engeln på din panna lade,
och förr'n du visste det, du dig i himlen fann.

Tack för hvar gång, du tydt oss himlens under,
och vist oss vägen opp till himlens fält! —
Nu har du nått dem: — under Edens lunder,
Guds Stridsman, hvilar du uti ditt stjernetält.

Tack för hvart tröstfullt ord, du till oss sade,
och för hvart råd som du den sorgsne gaf!
Nu är du der, der alla äro glade,
och liljor växa nu utur din herdestaf.

6—231752. *Tegnér, Samlade skrifter 4.*

Tack för hvar bön, den rörande, den sanna,
du bedt för oss! — O, när du beder nu,
då är din bön ett saligt Hosianna,
ditt tal är Englars språk: — O bed för oss ännu!

Farväl! — Farväl! — De sorgsna afskedsorden
ur grafven återskalla i vår själ,
Du gode Herde för den spridda hjorden
Du Lärare! — du Vän! — farväl! — farväl!

Farmor och Mormor.

I min sons namn.

Snart, I gamla, öfver vreda vågor
nalkens I den långa seglings slut,
och inunder aftonrodnans lågor
tryggt I ankren vesterut.

Men min resa börjar. Jag skall draga
ut bland böljornas och stormens krig.
På den långa färden låt mig taga
Er välsignelse med mig.

PROSAISKA UPPSATSER

Tal på Oscarsdagen 1823 i Lund,

i anledning af H. K. H. Kronprinsens förmälning.

Vi fire för närvarande en dag som redan länge varit dyrbar för Svenska hjertan; en dag som bär samma namn med Kungens och landets glädje och med framtidens förhoppning. Men derjemte förena vi äfven en högtidlighet som både genom sin nyhet för oss och sin vigt för Fädernes-landet bör vara oss alla kär och betydelsefull. Mera än ett halft århundrade är förflutit sedan en Svensk Thronföljare hemförde sin furstliga brud: och för de få ibland oss hvilkas hågkomst går så långt tillbaka, skymtar dock minnet af en sådan händelse endast oredigt fram ur barndomens half-förbleknade bilder. För oss andra åter måste den åtminstone äga det slags märkvärdighet hvarmed allt nytt och osedt plägar fästa äfven obildade sinnen. Men det vore i sanning förödmjukande om ett tillfälle som detta, för någon enda ibland oss, ej skulle ha annat värde än blotta nyhetens. Ty är det icke, i egentlig mening, en högtid för Svenska folket, har icke det gamla Nordens hjeltebröst känt sig uppvärmdt och lifvadt af nya önskningar, af nya förhoppningar? I hafven ju hört hur hufvudstaden skickade ut hela sin folkmängd för att möta den nykomna på stranden, och se henne när hon uppsteg, som fordom skönhetens Gudinna, ur vågorna? I hafven ju hört huru äfven från de aflägsnaste landsorter en hvar som kunde göra sig lös,

skyndade hemifrån som ett frivilligt ombud, icke till Statens lagtima, men till glädjens och hoppets urtima Riksdag; och lycklig prisade sig en hvar, som äfven på afstånd fått se den efterlängtade. De hemmavarande åter bestormade de återkomna med ändlösa frågor om det unga Furstliga paret, och suckade i hemlighet öfver missödet att ej hafva sett det samma som deras lyckligare landsmän. En allmän glädjeyra fattade Nationen midt ibland tidens trångmål; och i vårt vidsträckta land, mellan Sundet och Lappska fjällarna, finnes väl svårligen en hydda, der denna händelse ej väckt det lifligaste deltagande, eller der ingen önskan uppstigit, ingen välsignelse blifvit nedkallad öfver Oscar och Josefina.

Men just detta allmänna deltagande i Thronföljarens och Kungahusets lycka bör så mycket mer glädja oss, som det numera i andra land torde vara temligen sällsynt. Det är sant, man anställer äfven der fester vid dylika tillfällen, man plundrar fälten på blommor och ordboken på smickrande talesätt, för att betyga sin förtjusning. Men det ser dock stundom ut på förtjusningen, som om den vore förestafvad, och den undersåtliga glädjen kan ej alltid dölja att han visar sig på hög befallning. Vi lefva i oroliga tider. En olycklig spänning söndrar nästan öfverallt folk och regenter; och på mera än ett ställe uppträda de som fiendtliga Makter antingen i öppen fejd emot hvarandra, eller också stå de, med spejande blickar och med handen på svärdfästet, och afbida hvem som skall slå först. Det hör ej hit att undersöka hos hvilken största skulden till en sådan söndring ligger; det är nog att den finnes, och blir med varje dag synbarare i mera än ett land af vår verldsdel. Det kan ej eller nekas att ett sådant förhållande, huru det också må bemantlas, måste vara olyckligt för Staten, och förr eller sednare undergräfva dess grund-

valar. Ty hvarpå skulle väl Staten hvila om icke på öfverensstämmelsen mellan dess begge hufvudelementer, de styrande och de styrda? All Konungamakt har dock ursprungligen utgått ifrån fadersväldet. Som en landets far, som en folkets herde, tänkte man sig från början Konungen. Hans slägt var Nationen, och hans kungliga borg var Fädernehuset för alla. Hans enskilta sorg delades af en hvar, hans enskilta glädje klappade i allas hjertan. Detta är den i våra dagar så mycket omtalade *Monarkiska principen*, i sin enklaste och skönaste bemärkelse. Sedan Staterne utvidgat sig, sedan deras inre förhållanden blifvit allt mer och mer invecklade, sedan afståndet mellan Kung och folk i alla afseenden blifvit större, kan väl detta tänkesätt ej längre äga rum i sin ursprungliga liflighet och renhet; men i hvarje Stat, äfven den vidsträcktaste, bör det ännu kunna vara igenkänligt, ehuru under förändrade former. Det bör kunna utgöra det moraliska band som sammanhåller Statens Elementer, ehuru dessa med tidernas längd äfven fått andra, mera juridiskt bestämda föreningspunkter. Ty ursprungligen är dock Staten ingenting annat än det utvidgade hushållet, det offentliga lifvet hänger med alla sina rötter fast vid det enskilta, verldshistorien består egentligen af alla de enskiltas tillsammanstagna. Den monarkiska principen beror på förtroende och kärlek, det kan ingenstädes vara Statens afsigt att qväfva dessa mensklighetens skönaste känslor, och hvar det likväl sker, der har samhällets hjertblod grumlat sig och Staten förfelat sitt ändamål. — Vi lemna i sitt värde försöken, om de någorstädes göras, att återvinna förtroendet med våld, eller med bajonetterna inplanta kärlek i folkets hjertan; men vi lyckönska oss i Norden att ännu ej hafva behöft att genomgå dessa kungliga varningsgrader. Jag känner i sanning intet land i Europa som, i ordets ädlaste bemärkelse, varit och

är mera monarkiskt sinnadt än Sverige. Hvaraf kommer detta? Icke deraf att Svenska Thronen är, utan jemförelse, den äldsta i vår verldsdel, att vår Kungalängd stiger upp till de gamla Gudarna, till Thronerna i Valhall, att de fleste nu regerande Konungahus härstamma bevisligen från Norden; ty dessa minnen från hedenhös äro för aflägsna, för urblekta för att på tänkesättet öfva något synnerligt inflytande. Icke heller kommer det derutaf att hos oss förhållandet mellan Kung och folk varit, med få undantag, bestämdt efter friare och liberalare grundsatser än på något annat ställe i den bildade verlden; ty just när fordringarna varit störst, när regeringssättet varit som mest tryckande, har Svenska folket älskat sina Konungar högst, och utan tvekan gifvit allt för deras ära. Det kommer, med ett ord, icke af börden, som är slumpens, ej heller af Statsförfattningen som är menniskors verk. Utan det kommer väsendtligen af en annan och långt vigtigare omständighet, hvari vårt land framför alla andra varit gynnadt. Betrakten Sveriges Häfder, helst under de tre sistförflutna seklerna. Hvad sen I? Hjeltar, dem icke blott födslen, utan naturen, bestämt att styra verlden, själar, födde med segerhufva, med herrskarepreglen på sin konungsliga panna. Vårt fäderneslands historia är den nyare tidens Plutark, det är väsendtligen hennes minnen, som vi måste åberopa när vi vilja mäta oss med forntidens kolosaliska skuggor. Männer som Gustaf Vasa och hans yngste Son, som Gustaf Adolf och Carl Gustaf, som Carl xii och Gustaf iii, skulle äfven som enskilte ha varit sin tids ypperste, och deras purpur var endast det tillfälliga återskenet af deras ära. Man kunde säga att det mindre var en monarkisk än en theokratisk styrelse som Sverige kan berömma sig af under sina mest lysande tider; ty de öfverlägsna naturgåfvornas theokratie gäller öfver allt, och i denna mening är

et otvifvelaktigt riktigt att Öfverheten är af Gudi. Der-
öre är det en anmärkning så gammal som vår Historia, att
itet folk styres lättare än det Svenska af en *stor* Man.
åra eröfrande Kungar kände rätt väl denna national-
nnets hemlighet, de visste hvad de kunde våga; och de
ågade också mer, de satte Nationen på hårdare prof än
ågot annat folk under lika omständigheter skulle fördragit.
[en man lydde dem, emedan man beundrade dem, och för-
rog utan knot deras nycker, väl stundom också deras ut-
äfningar. Dessa tänkesätt fortgingo genom arf från
ägt till slägt: och deraf förklarar jag mig väsendtligen
et gränslösa förtroende hvarmed Svenska folket oftast
nfattat sina Konungar. Jag talar här om den talrikaste
elen af Nationen, om det egentliga folket, som ifrån bör-
n utgjort Statens kärna; ty visserligen har man alltid,
rr som nu, hört ogillande omdömen öfver styrelsens åt-
irder. Ty ostraffad bestiger ingen den menskliga Stor-
etens höjder, och i ett fritt land måste naturligtvis tänke-
tten vara delade, klandret måste påminna den maktägande
n menskligheternas allmänna lott. Men förer han, som han
ör, spiran i starka händer, så kan han ännu alltid på-
kna nationens förtroende och dess lifliga deltagande i
ins enskilta angelägenheter. Vi ha nyligen sett ett prof
iraf. Midt ibland tvistigheterna af ett långvarigt Riks-
öte landsteg den furstliga bruden. Det var som när
nfitrite i fabeln åker fram öfver vågorna; de lade sig
nast: allt split var, åtminstone för ögonblicket, förgätet,
a partier förenade sig i en glädje, ett deltagande, hvars
priktighet vi hvarken kunna eller böra misstänka. Folket,
m ej känner eller deltar i de politiska söndringarna,
jde sin naturliga känsla och instämde från Norr till
der i det allmänna jublet. Det var som om hvarje Svensk
gling hemfört en egen brud, som om hvarje Svensk fader

firat en älskad sons bröllopp: land och stad fröjdades likasom hofvet, och hvar och en tillvällade sig sin andel i sin Konungs glädje. —

Hvad som alltså varit en högtid för Svenska folket, hvarföre skulle det ej äfven vara en för oss? Hvarföre skulle en nationalfest icke äfven blifva en Akademisk? Det vore i sanning onaturligt om Staten stode i ett annat förhållande till sina läroverk och bildningsanstalter. Ty är Staten sjelf någonting annat än en bildningsanstalt, är han icke egentligen det stora Universitetet der Menskligheten tager sina grader? Är menniskoslägtets Historia i sig sjelf något annat än historien om dess utbildning? Visserligen är denna allmänna utbildning skild ifrån den lärda hvarmed Läroverken sysselsätta sig; men deras sammanhang är dock uppenbart för en hvar som vill inse det. Det är samma sammanhang som emellan grund och följd, den allnänna bildningen är öfverallt det populära resultatet af en vettenskaplig: det gifves ingen vettenskap som icke förr eller sednare, på ett eller annat sätt, ingår i massan af Nationens odling, och småningom verkar på det allmänna tänkesättet. Derföre äro Universiteterna, eller borde åtminstone vara de högsta representanterna af Statens utbildning: de borde vara *folkets medvetande*, de borde vara det allmänna sensorium för Nationen. Hvad som för den samma är af vigt bör ej heller kunna vara främmande för dem: fosterlandet bör ej äga någon mera fosterländsk inrättning. Men icke blott Statens *vetande* böra de föreställa, utan äfven dess *känsla;* ty till dem hör hvad landet äger känsligast, till dem hör ungdomen som är det organ hvarmed samtiden känner lifligast. I alla afseenden tillhör oss alltså denna högtidlighet, icke blott som Svenska Medborgare, utan äfven som det Svenska vetandets målsmän, som Svenska ungdomens lärare, som Svenska hoppets vårdare; och Sång

gudinnornas altare är, för i dag åtminstone, hvad det alltid borde vara, sammanbygdt med fäderneslandets.

Men hvad är det då egentligen som fäderneslandet och vi alla vänta oss af en förening som väckt så mycket deltagande? Det är icke ensamt en Thronföljares husliga lycka, ehuru mycket vi värdera den, ehuru varmt vi önska, ehuru säkert vi hoppas den för det Furstliga paret. I det enskilta lifvets skugga är man belåten med kärlekens sällhet. Men Konungasöner tillhöra Historien; och liksom deras enskilta tänkesätt ofta bestämma folkens öden, så hafva äfven deras enskilta förhållanden och slägtförbindelser mera än en gång verkat till Nationens väl eller olycka. Vid valet af en brud behöfver den enskilte mannen ej följa annat än sitt hjertas anvisning; ty han bygger sin egen lycka och är ingen utom sig sjelf ansvarig för sitt tycke. Men Fursten måste, om han älskar sitt folk, äfven göra afseende på bördens tillfällighet. Hans val, äfven om det är förestafvadt af böjelsen, har dock alltid en politisk sida; och lycklig är den af jordens mäktige, hvilken, som Nordens Oscar, finner förenadt hos en enda allt hvad både hjertat och politiken fordra, allt hvad både älskaren och Fursten kunna önska sig. Hvad det förra angår så gifves det blott en röst i landet; ty skönheten gör sig gällande hvart hon kommer, behaget eröfrar hjertan, och godhet och oskuld bibehålla dem. Men betrakta vi åter det sednare, så tviflar jag att i Europa varit möjligt att träffa ett lyckligare val, med afseende nemligen på vårt lands och vårt tidehvarfs förhållanden. Ty i sin börd förenar Prinsessan Josefina just de begge stridande Elementer som nu kämpa om verlden, hon sammanbinder den gamla och nya tiden. Hennes furstlige Fader är, som mången annan utmärkt man, en son af sina egna bragder: hans stamträd växer på hans svärd, och hans förtjenster äro hans anor. Men på

mödernet härstammar hon från ett af Europas äldsta furstehus, hvilket dessutom leder sitt ursprung från den gemensamma vaggan för de fleste, från det gamla Norden. I sin födsel förlikar hon alltså bördens och förtjenstens anspråk, furstarnas och folkens fordringar, den gamla tidens stolthet och den nyares kraf. Vi lefva icke i tider då en tillfällighet som denna kan anses för likgiltig. Det är också i min tanka egentligen denna omständighet som ger en egen betydenhet åt dagens högtid; det är den hvarigenom hon bestämdt skiljer sig från flere andra dylika. Verldshistorien är full af symboliska handlingar, och den förening vi nu fira är, efter min åsigt, en sådan. Hon är symbolen af en försoning mellan fiendtliga krafter som äfven för vårt land, och ännu mer för andra, blir med hvarje dag mera nödvändig, hon är fridens sinnebild, hon är hvad regnbågen var för Noak sedan floden var förrunnen. Då jag anser detta som den egentliga kärnan af dagens ämne, hoppas jag Er förlåtelse, M. Åh., om jag deröfver något utförligare yttrar min mening.

Hvad är det hufvudsakligen hvarom man för närvarande tvistar i Europa? Hvilka äro de så kallade nya och revolutionära läror, de konstitutionella satser som man så ifrigt bestrider? Jo, åtminstone hos de bättre och mera sansade, väsendtligen inga andra än dessa: att nemligen all makt ursprungligen utgår icke från Regenten allena, hvilket är Despotismens, icke heller från folket allena, hvilket är Anarkiens grundval, utan från begges förening som egentligen utgör Staten: att följakteligen folket, för sin andel i Statsmakten, äger rätt att fordra redo af den styrande, hvilken således sjelf eller genom sina rådgifvare är ansvarig, icke blott för Gud utan för menniskor: att lagen som uttrycker den allmänna viljan, är det högsta Majestätet i Staten inför hvilket alla måste vara lika: att samhället ej kan er-

:änna andra anspråk och företräden än dem, som grunda
ig antingen på personliga förtjenster, eller på skiljaktig-
.eter, naturliga och nödvändiga för samhällsordningen:
tt Staten måste skydda hvars och ens yttre förmögenhet,
.varaf följer att folket beskattar sig sjelf: att han äfven
nåste skydda hvar och ens inre förmögenhet, hvaraf följer
tt Medborgaren äger rätt att sjelf eller genom sitt om-
ud yttra sin öfvertygelse om allmänna ärendernas gång. —
sanning, dessa läror tyckas så grundade i begreppet om
tat, såsom ett rättstillstånd, de synas i sjelfva sin enkel-
.et innefatta en sådan borgen för sin sanning, att man väl
.unde vara frestad att anse dem för politiska axiomer.
)e tyckas ej heller innebära något upproriskt; ty de åsyfta
ydligen ej annat än hvad som är motsatsen af allt uppror,
ıgens seger öfver våld och godtycke. Nya tyckas de ej
.eller vara, utan snarare lika gamla med det menskliga
örnuftet, allt sedan det började att tänka öfver Statens
ngelägenheter. Hvaraf kommer det då att de rönt så
ıycket motstånd och ej genast blifvit antagne öfver allt?
Ivaraf kommer det att de ej kunnat bibehålla sig äfven
er de för någon tid blifvit införda? Det kommer icke af
ågon felaktighet i begreppet, men endast af deras för-
diga tillämpning på redan bestående och fiendtliga former.
)et kommer deraf att en sådan Statslära, tänkt i sin re-
aste allmänhet, egentligen endast då vore användbar om
ıan kunde bygga en Stat alldeles ny från grunden, och
efolka den med menniskor som förut aldrig lefvat i bor-
erliga förhållanden. Men på detta sätt bildas ingen Stat,
en har tvertom öfver allt ett historiskt ursprung. I Europa
minstone är Staten, hvart vi se, redan något historiskt
fvit och beståndande, ståndsskillnaden har öfverallt satt
g och hårdnat i bestämda former, den tillfälligt och små-
ngom bildade Statsförfattningen har sammanväxt med

allmänna tänkesättet, envåldet har på mera än ett ställe slagit sina vidsträckta rötter i nationalkarakteren. Jag vet, att det hörer till tonen för dagen, äfven ibland de lärde, att smäda Revolutionen; visserligen voro också några af dess läror allt för ensidigt, allt för mekaniskt fattade; men det väsendtliga deraf torde dock väl lättare bestå inför en opartisk pröfning än som den öfverkloka spetsfundigheten, eller den väpnade obskurantismen vilja inbilla oss. Men Revolutionens största fel var, att den räknade för mycket på den abstrakta klarheten af sina läror, och gjorde för litet afseende på det historiska elementet i Staten. Man omskapar ej verlden och tusenåriga inrättningar med en blott theori, vore den än så påtaglig; det abstrakta måste öfverallt vika för det konkreta, det tänkta för det beståndande, spekulationen för verkligheten. Den nya friheten väckte väl i början och genom sjelfva sin nyhet ett stort uppseende; men det visade sig snart att man egentligen ingenstädes hade rum för henne. Hon klappade på öfverallt; men hvar hon kom var platsen redan upptagen, och man kunde eller ville ej härbergera den husvilla. I hennes eget fädernesland inrymde man henne till en början i präktiga republikanska former, men dessa former voro dock egentligen ej annat än nygjorda ruiner. Ty det hvarpå de gamles Republiker egentligen hvilade, sedernas enfald, sinnets förnöjsamhet, lifvets offentlighet — allt detta var länge sedan försvunnet och kunde ej genom något dekret i ögonblicket återställas. Den proklamerade jemnlikheten ville ej heller inställa sig; ty Naturen sjelf, som så olika utdelar sina gåfvor, visade sig härut aristokratiskt sinnad, och den medfödda öfverlägsenheten gjorde sig väg öfverallt och intog hastigt sin högre plats i samhället. De nya Republikerna upplöste sig derföre af sig sjelfva, och man återvände småningom till de monarkiska inrättningarna, från hvilka man, i Europas närvarande skick

aldrig bordt afvika. Men man var naturligtvis ej längre nöjd med det kungliga enväldet, som på de flesta ställen och, som vi hoppas, för alltid förlorat förtroendet. Folken återfordrade sin ursprungliga andel i lagstiftningen, sin yttranderätt, sitt menniskovärde, och ville ej erkänna andra än lagbundna Regenter. Gränserna mellan folk och Kung skulle på det nogaste bestämmas, en allmän konstitutionsfeber yppade sig i hela Europa. Men till grund för dessa konstitutioner lade man vanligtvis en blott och bart abstrakt Theori, som, om den äfven var riktig i sig sjelf, likväl ej kunde vara genast och på alla ställen användbar. Alla dessa Statsförfattningar blefvo derföre hvarandra lika, som hade de varit beställde efter samma mått, och på samma verkstad. Men en konstitution är icke ett sådant öfverplagg, den är icke gjord att hänga lös på Nationen. Igenkänner folket ej deruti sitt eget lynne, sina fordna minnen och inrättningar, ja till och med sina fördomar, så blir en sådan Statsförfattning, all sin förnuftsenlighet oaktadt, främmande, likgiltig, stundom också förhatlig. Det händer att just de lägre folkklasserna, som dock skulle vinna mest på förändringen, äro de första att förklara sig mot den nya ordningen. Exemplen härpå för dagen äro för väl bekanta för att behöfva upprepas. Vi se hela Nationer, som dock räkna sig bland de bildade, med fanatisk ifver återkalla enväldet och inqvisitionen: vi se dem villigt köpa dessa kostbarheter med uppoffring af sin sjelfständighet och sin, i sanning något tvetydiga, nationalära. Man invänder, att Alperna och Pyreneerna utgöra gränsbandet för bildningen, och att hvad som ligger der sunnanföre nu mera är blott slagget af Europa. Jag har också för min del ingenting emot ett sådant påstående; men jag är tillika öfvertygad att förhållandet skulle, under lika omständigheter, blifvit hvar som helst ungefärligen detsamma. Det heter vidare att hvad som i detta afse-

ende skett, blifvit tillvägabragt genom yttre våld och inre oenighet; men det yttre våldet skulle ha varit fåfängt, den inre oenigheten skulle ha varit omöjlig, om de nya Statsförfattningarna haft någon rot i det allmänna tänkesättet, om de ej hvilat på blotta abstraktioner dem mängden ej fattar. De måste således falla, de skulle snart ha fallit af sig sjelfva, äfven utan all yttre åverkan. Dylika konstitutioner likna löfsalar uppförda för tillfället af fällda trän som man sticker ner i jorden: de grönska för dagen; men snart är den tillkonstlade herrligheten förvissnad; och nästa morgonsol ser i dess ställe blott förtorkade löfruskor. Detta är och blir förhållandet med de blott och bart *spekulativa konstitutionerna*. De *historiska* åter, som växt upp och utbildat sig med folken, stå just derigenom på sin egen rot, och trotsa tidehvarfven så vidt som menskliga verk förmå. Hvarföre prisar man Britanniens Statsförfattning? Det gifves ingen tänkande man, som ej erkänner, åtminstone inom sig sjelf, dess felaktigheter: det är en Göthisk byggnad, i mera än ett fall olämpelig för tidens behof, och full af barbariska, stundom också löjliga former. Men så felaktig den må vara i theorien, så förträfflig har den visat sig i utöfningen, derigenom att den är nationell i ordets högsta bemärkelse. Med denna författning har det medborgerliga sinnet utvecklat sig fullkomligare än på något annat ställe. England har vunnit inhemskt välstånd och sjelfständighet, och utomlands har det eröfrat verldshandeln, det har tagit hafvet och stränderna derjemte. Man klandrar vår egen Statsinrättning och uttömmer sig i vidlyftiga anmärkningar öfver den fyrdubbla orimligheten af vår ståndsskillnad, och representationen som grundar sig derpå. Jag ville också ej i theoretiskt hänseende försvara den; men den är seklernas verk, den har blifvit nationens egendom, Svenska Historien hvilar på dessa fyra pelare, liksom våra Förfäders himmel uppbars af fyra

lvergar. Undanryck dessa stöd, gif oss den otvifvelaktigt egelrätare Spanska konstitutionen; det lif Staten ännu äger var skall förtorka, och inom få år skulle vi erfara Spaniens de. Med ett ord, det vigtiga i en Statsförfattning är icke ör det närvarande, troligtvis icke ännu på århundraden, dess bstrakta, utan dess populaira sanning. Folkens lif dör t hvar helst det gamla minnets lampa slocknar; och det är örgäfves att den nya tiden tänder sin gazupplysning i dess tälle.

Hvad skulle väl då följden blifva af allt detta? Skulle en vigtigaste händelse vi känna, åtminstone i nyare Historien, skulle Revolutionen hafva varit helt och hållit föräfves? De politiska begrepp och åsigter, som derifrån utått, skulle de slutligen ej vara annat än skimrande missag, utan användbarhet och gagn för menskligheten? Och et blod, det ädla blod, som runnit för frihetens sak, som roligtvis ännu kommer att rinna derföre, skulle det vara pildt utan nytta? En så tröstlös lära vilja vi icke erkänna. 'i vilja icke erkänna att något är fåfängt i verldshistorien, llra minst det hvarvid så månget ädelt sinne fästat sina könaste förhoppningar. Vi vilja i synnerhet ej erkänna tt det rätta, att de bättre idéerna någonsin skulle kunna ara fruktlösa, äfven om de icke för ögonblicket kunde enast och öfver allt användas. Det är min innerligaste fvertygelse och tillika mitt gladaste hopp, att de så kallde nya och konstitutionella lärorna dock till slut skola egra; men svårligen skola de segra på det sätt som en rådskande välmening önskat, svårligen skola de, liksom ed ett trollslag, omskapa verlden. Fabeln berättar oss om elias döttrar*, som på en gång ville föryngra sin ålderegne far derigenom att de tappade ungt blod i hans ådror: ljden var den naturliga, att det gamla blodet förrann

* Ovidii Metamorph. L. VII.

honom, och det nya ville ej stadna. Så är det äfven med Statskroppen. Det nyare bättre måste efter hand ingå i dess blodmassa, och småningom förtränga de osunda vätskorna. Folken måste uppfostras till de nya formerna, liksom de i sekler varit uppfostrade till de gamla. Hvad som skall vara länge måste länge förberedas; men är detta skedt — och det kan endast ske småningom — då kommer förändringen af sig sjelf, liksom lyckan, liksom naturens bästa gåfvor komma. Den tid som det Nya använder för att mogna och utveckla sig, den använder det Gamla att förfalla och upplösas. Den borgerliga friheten liknar ännu på de flesta ställen i vår verldsdel uppsvämmadt land som småningom afsätter sig och stadgas. Men år efter år flyga himmelens fåglar deröfver, och fälla ängarnes och skogens frön; då bindes efterhand den osäkra marken, gräset väfver sitt gröna täcke och plogen begynner sitt verk. Hvar nu är naken eller blodig gyttja, der vaggar framdeles kornet sitt guld i vinden, och trefliga hyddor och ett sjelfständigt slägte hvilar, om några mansåldrar, i skuggan af den fullvuxna lunden. Sådan är naturens stilla gång, sådan vare äfven mensklighetens. Och är den sådan, då kämpa mörkrets makter förgäfves mot det stigande ljuset, då kunna folken hoppas att åtminstone deras aska en gång skall hvila i fri jord. —

Men just detta framtidens hopp är det som man från ett annat håll söker att mörda i vaggan. Man begagnar sig af alla misstag, alla förhastanden och utsväfningar som äro oskiljaktiga från en brytning som den vi upplefvat, man firar som en seger hvarje tecken till ett återvändande barbari. Man ifrar för det gamla, icke för att bibehållas tills det nya och bättre hunnit utveckla och stadga sig, utan för att alldeles uttränga det. Ett förmögladt slägte har uppkrupit ur jorden, och visar för den förvånade verlden

anspråk och fördomar dem man länge sedan trott förmultnade i familjegrafvarna. Vi höra åter läror som man trott att hvarje mensklig tunga i det bildade Europa längesedan skulle vant sig ifrån. Vi höra att Regenterna fått folken af Gudi till ett evigt arfskap, och att de följakteligen med gudomlig rätt kunna betrakta dem som sin välfångna egendom. Man säger oss att Nationerna alldeles ingen rätt äga att sjelfva stifta sig lag eller bestämma sättet hvarpå de vilja styras; hvad man i detta afseende beviljar dem, det är kunglig nåd, och ogiltig är hvar och en Statsförfattning som ej utgått från thronen allena. Det följer häraf att allt hvad Nationerna gjort eller göra för att återvinna sina menskliga rättigheter är uppror och straffbart öfverdåd; ty det förstås af sig sjelf att menskligheten är omyndig och att förmynderskapet tillhör den maktägande. Derföre måste äfven allt, så vidt möjligt är, återställas i det skick det var innan olyckan timade, de gamla formerna, huru förrostade, huru olämpliga de än må synas, måste åter framdragas, och Staten byggas ny — af reliker. Men en sådan Statsbyggnad kan ej tänkas utan att äfven dess gamla bundsförvandt, Kyrkan, i sitt fordna hierarkiska skick återställes. Derföre lössläppas åter vantron och vidskepelsen, klostren fylla sig å nyo, ofördragsamheten predikas som en dygd, den kristeliga kärleken uppfriskas åter med kättareblod, sjelfva Inqvisitionens ande manar man upp igen — ifrån afgrunden. Man bemäktigar sig ungdomens uppfostran för att inpregla den dylika grundsatser och bevara verlden för återfall. Den nyss förflutna tidens värde nedsätter man så vidt möjligt, man förklarar dess hjeltar för våldskräktare, dess mod för förtviflan, dess segrar för lyckskott; äran sjelf är en parvenu, och förtjensten en ofrälse. Med ett ord, man gör hvad man kan för att förfalska det förflutna och förslafva det tillkommande, man mördar minnet

och förgiftar hoppet. — Det skulle tyckas som om menniskor, hvilka tänka och handla sålunda, sofvit bort några af de sistförflutna seklerna, och nu kommit ett par århundraden för sent med sin visdom. Och likväl, så mäktigt verkar reaktionen för dagen, så lättsinnigt springer den ena ytterligheten öfver i den andra, att dessa läror öfverallt funnit anhängare, vettenskapen sjelf, som annars skulle vara ett ljusets barn, har här och der gått i mörkrets tjenst för att försvara dem, de dölja sig ej längre utan framträda osminkade inför sjelfva thronerna och påstå oförsynt att de äro de säkraste stöden för dessa. Vi vilja emedlertid ej förmoda att dylika läror kunna påräkna annat än en tillfällig och flygtig seger. Tidens flod kan ej tvingas att gå baklänges: och om man lyckas att för ögonblicket dämma dess fart, öfverstiger han så mycket våldsammare sin brädd och bortsköljer de barnverk man uppfört på stränderna. Det är kanske en lycka för menskligheten att de begge motsatserna blifvit ställda hvarandra så nära, och att man med en enda blick kan öfverse och jemföra både det gamlas och nyas utsväfningar. Det är till äfventyrs en lycka att tänkesätten rifvas emot hvarandra och afnöta hvad som å ömse sidor är för ojemnt. All harmoni, all bildning utgår från strid, i Naturen som i Staten. När Elementerna kämpat ut, då klarnar himlahvalfvet; och menniskosinnet klarnar sedan dess åskor drabbat tillsammans och urladdat sig. Då uppkommer de moderatas partie, eller, rättare, det finnes redan, ehuru kringspridt i alla länder, och vinner med hvarje dag mera rum. Det hör till sakens natur, att desse af de begge ytterliga faktionerna beskyllas för ljumhet; ty icke blott jordklotet, äfven menniskosinnet afkyles sednast vid polerna. Emedlertid, om den oroliga tiden skall kunna vänta sig lugn, om lagbunden frihet skall få en plats i styrelsen, så blir det troligtvis endast genom dessas bemedling. De

erkänna den abstrakta riktigheten af de så kallade nya och konstitutionella lärorna, men de öfverse ej derföre den vigt som de gamle äga genom sitt historiska ursprung. De tro att de nya formerna ännu på många ställen skulle upplösa Staten, men äfven att de gamla mindre skulle sammanhålla än förstena den. De tro att de förra ännu ha för liten historisk kärna, och de sednare för litet organiskt lif. Men de tro tillika att det nya är för kraftfullt för att kunna tillbakavisas, och det gamla för inrotadt för att genast kunna fördrifvas. De tro att striden är för tvetydig för att kunna eller böra slutas med enderas undergång, och att en billig jemnkning är det enda som kan rädda verldens lugn och Europas bildning. Vi lefva, tänka de, under en öfvergångsperiod; den närvarande tiden måste nöja sig med provisoriska åtgärder; stellaget faller när huset innanföre är färdigt. — Till detta parti höra, som man säger oss, på flere ställen Furstarna sjelfva, och vi böra hoppas att de snart öfverallt skola höra dit; ty de gynnade klassernas anspråk känna snart inga gränser; de tro sig vara allt derföre att de för ögonblicket äro öfverst. När hafvet är upprördt då spelar skummet på dess yta, och skeppet går fram ibland idel fragga; men det är dock egentligen icke fraggan, utan det är de djupa vågorna som uppbära den flytande byggnaden och gifva rodret en stödjepunkt. Korteligen, de moderatas parti *måste* slutligen segra: all verklig politik är i tidens närvarande skick en förmedlande, den är en förlikningsdomstol mellan det nya och gamla: *Försoning*, med ett ord, är icke blott Religionens, utan äfven Statslärans hemlighet. —

Men vi som bo i yttersta Norden, vi som ha bergen till mur och hafvet till fästningsgraf omkring oss, vi som stå på Europas parterr och se tryggade ner på det stora sorgespelet i Söder, hvad röra oss tidens stridigheter, som ej hunnit hit, hvad behöfva vi en försoning der ännu ingen

tvist yppat sig? Så frågar tilläfventyrs den halfvakna håglösheten, eller den sjelfkära fåkunnigheten. Men huru aflägsna vi äro utgöra vi dock en del af det stora Statsförbund som omfattar den bildade verlden, vi äro ett kapell bygdt på skogen under den allmänna Europeiska moderkyrkan. Det gifves som verlden nu är, ingen bildad Stat, som är fullt enstaka, hvarje skakning i medelpunkten kännes, ehuru tilläfventyrs som en lättare dallring, äfven i de yttersta delarna. Det är dessutom egentligen mindre en yttre än inre brytning som skakar Europa,- det är en andelig jordbäfning som går genom våra dagars historia. Som en underjordisk eld lefver orons ande inunder oss: under hafven, under bergen har han sin lönliga gång, och hvar han bryter ut känner ingen. Men äro vi äfven, som jag säkert hoppas, tryggade mot ett utbrott inom oss, hvem försäkrar oss för yttre våld? De grundsatser som för närvarande gjort sig gällande i Europa tyckas ej vara obenägna att med svärdet underhjelpa den senfärdiga öfvertygelsen. Liksom all ung makt räkna de icke just fördragsamheten bland sina dygder. De ockra med ögonblicket, möjligtvis af en dunkel aning det deras tid snart kunde vara förbi. Men innan den är förbi kunde friborna Statsförfattningar skakas i sina grunder, fredliga folkslag kunde tvingas att kämpa för lagar som de ansett sig berättigade att sjelfva stifta. Vi vilja hoppas att detta icke inträffar, vi vilja ej frukta, äfven om det skulle inträffa; men endast dåren säger till friden: du är min, eller till olyckan: du är omöjlig. Alltså, äfven i vår fjellstängda Nord, äfven i det äldsta örnbo som lagbunden frihet byggt sig i toppen på Europa, äfven der har den politiska försoningen sin plats. På henne, på sans och måtta, beror nu mera all yttre och inre sjelfständighet, all möjlig öfvergång till ett bättre. Äfven för oss bör alltså den personliga symbolen af en dylik

försoning vara dyrbar och kärkommen. Våra gamla Häfder omtala en Margareta Fridkulla som med sin hand bilade gränstvisterna mellan Nordens riken. Var oss derföre dubbelt välkommen, Du Oscars unga brud, du nya Fridkulla! Bilägg för oss, icke den obetydliga tvisten om några hedar och berg, men den vigtigare, den verldshistoriska gränstvisten mellan två kämpande tidehvarf! Var oss ett fridstecken mellan det gamla och nya! Ty du är ett barn af förtjensten som bär sig sjelf; men tillika är du en dotter af det gamla minnet som dväljes kring Olof Trätäljas graf och kring Upsala högar, du är en ättelägg af hjeltemodet och sagan. Välkommen derföre till dina anors bygd, välkommen till hjeltarnas och sagans land!

Men Du som äger henne, Du hvars namn dagen bär, påminn dig, du konungason, hvad förbindelser ditt öde ålägger dig! Väl är Du lycklig; ty i kungaborgen omfamnar dig en älskad brud, och der utanföre bär dig folkets kärlek på sina vingar. Men tillika träder Du i en stormig tid inför Historiens anlete, som pröfvar med skarpa ögon, och ristar sin dom i ovanskliga taflor. Du äger att upprätthålla icke blott din kungliga Faders vidtfräjdade namn, utan äfven det ej mindre vidtfräjdade Nordens, der stora minnen sväfva omkring thronen och ingen Konung sofver sig till sin ära. Ett nytt tidehvarf blickar upp till dig, tvenne nationers förhoppningar bära endast dina färger. Derföre var stark som de ungas mod, var vis som de gamlas erfarenhet! Din rättvisa vare som lagens, och din mildhet som den eviga barmhertighetens! Hell dig och säll, du Nordens ögonsten, du framtidens rosenknopp! Och må Oscarsdagen, hvars uppgång gläder oss, en gång med mognad glans, med mognad välsignelse lysa öfver våra söner!

Yttrande öfver en föreslagen indragning af Grekiska professionen.

Vid Consistorii sista sammanträden lär fråga blifvit väckt om indragande af Grekiska professionen, eller, som det äfven kallas, dess sammanslående med den Orientaliska. Jag var vid detta tillfälle ej närvarande; men då jag ännu bekläder den lärostol, man sålunda vill reducera, anser jag för min skyldighet att i detta ämne yttra min tanka.

Hufvudsakliga skälet för nämnde förslag lär hämtas från Academicassans betryckta tillstånd. Men Academicassan vunne derigenom egentligen ingen ting. Hon utbetalar i alla fall endast sina 16 på stat uppförda professorslöner, och det är således i *detta* afseende likgiltigt för cassan, om professorernas antal ökas eller minskas. Den enda besparing, som härigenom kunde anses göras, vore beloppet af det gratial, som vanligtvis tillägges en lönlös professor. Antar man detta till 400 R:dr B:co, så skulle denna summa utgöra cassans vinst; men i händelse nuvarande Adjunkten i Grekiskan blir befordrad till professionen, så innehar han redan 300 R:drs gratial förut. Hela besparingen reducerades alltså till 100 R:dr; och så mycket måste dock Grekiska professionen vara värd, äfven bröder emellan.

Jag tvistar icke med dem, som påstå den så kallade classiska litteraturens umbärlighet för bildningen. Jag er-

känner gerna, att nu mera, sedan dess hufvudsakliga ideer ingått i allmänna tänkesättet, mycken bildning kan finnas utan kännedom af hvarken Latin eller Grekiska och i allmänhet utan all slags academisk lärdom. Men i den mån classiska litteraturen försvinner ur allmänna bildningen, bör hon åtminstone äga ett Enkesäte vid Universitetet, som redan genom blotta namnet tillkännager sitt syfte till universalitet och allmän omfattning af det menskliga vetandet. Det är derföre min tanka, att hvart och ett af de gamla språken, som har en bestämd och till någon slags historisk märkvärdighet utbildad litteratur, borde ega en egen lärostol; icke egentligen för språkets egen skull, hvilket som sådant är likgiltigt, utan för den grad af mensklig bildning, som dess litteratur uttrycker, och den allmänheten väl kan lära att känna genom öfversättningar, men hvarvid Universiteterna dock slutligen måste bestrida translatorstjensten. Sådana språk äro otvifvelaktigt de Orientaliska, Latin och Grekiska. Hvart och ett af dessa och deras litteratur äro af den omfattning, att de utgöra ett lifstidsstudium och fordra uteslutande sin egen man. En och annan stor Linguist kan möjligtvis omfatta dem alla, eller flere af dem på en gång; men sådana exempel äro sällsynta och föranleda dessutom merändels en öfvervigt af det blott linguistiska på bekostnad af språkets litteratur. Äro två af dessa språk förenade under en och samma lärostol, så händer det, i lyckligaste fallet, att Läraren betraktar ett af dem som bisak: det vanligaste är att de begge blifva bisak icke blott hos läraren utan äfven hos ungdomen. Hvad Grekiskan särskilt angår så hade den sin egen lärare vid Academiens stiftelse. Ännu i dag finnes intet Gymnasium i riket der ej Grekiskan har sin särskilte Lector, endast med föreskrift att derjemte undervisa i Nya Testamentets exegetik, som dermed äger omedelbart sammanhang. Det vore besynnerligt, om det, som vid ett

lägre läroverk bestrides af en hel lärare, vid ett högre skulle fordra blott en half.

Af dessa skäl anser jag Grekiska professionen hvarken kunna eller böra med *någon* annan förenas. Men isynnerhet olycklig är ideen om dess förening med den Orientaliska. Först och främst hafva språken alldeles ingenting gemensamt, om jag på sin höjd undantar några tvetydiga Etymologier. Men ännu större är skiljaktigheten i ton och anda mellan de begge litteraturerna. Så långt som lärdomshistorien går tillbaka har litteraturens meridian gått öfver Archipelagen: hvad han åtskiljer är tvenne motsatta väderstreck, det är menniskobildningens öster och vester. Också har Grekiska och Orientaliska professionernas sammanslående fordomdags väsendtligen utgått från den åsigt af saken, att Orientaliska litteraturen utgjordes af Gamla, och den Grekiska af Nya Testamentet, hvilka i sanning hänga rätt noga tillsammans: men i sednare tider har man, och som det synes, ej utan allt skäl tagit saken något mera vidsträckt, åtminstone vid Academierna. Skulle den Grekiska förenas med någon annan profession, så skedde det utan tvifvel naturligast med den Latinska, som dermed har många beröringspunkter. Jag skulle för min del aldrig tillstyrka en sådan förening vid Academierna, men den vore dock vida rimligare än den, som nu blifvit ifrågasatt.

Skulle åter afsigten med detta förslag vara den att göra Orientaliska litteraturen, såsom undervigtig, till ett Annex under den Grekiska, så måste jag äfven förklara mig häremot. Denna litteratur, troligtvis den rikaste af alla, behandlas nu mera icke blott philologiskt, eller som en hjelpvettenskap till Theologien allena: man har äfven blifvit uppmärksam i synnerhet på den poëtiska märkvärdighet, som för vitterheten öppnar en alldeles ny verld, med hittills okända, rosenfärgade under. Man behöfver ej vara Orientalist för att

inse, det en sådan litteratur inom kort måste få ett vigtigt inflytande åtminstone på all vitter bildning; och jag anser ingalunda otroligt, att detta inflytande kan bli jemförligt med det, som classiska litteraturens restauration för fyra sekler sedan hade på Europa. I Tyska och ännu mera i Engelska vitterheten är denna verkan redan synbar och blir det med hvarje dag mera. I hela det bildade Europa upprättar man nya lärostolar för Indiska, för Persiska, för Arabiska litteraturen: det synes ej vara för mycket, om vi äga en enda för all denna rikedom.

Jag måste alltså, under hvad synpunkt som helst, afstyrka det gjorda förslaget. Jag afstyrker det såsom utan nytta för Academicassan, eller åtminstone medförande en så ringa fördel, att den under inga omständigheter bör komma i beräkning. Jag afstyrker det såsom menligt för litteraturen, för ungdomens bildning, för Academiens anseende. Jag afstyrker det slutligen såsom mindre lämpligt att ens framställa för samma Academiens Styresman som sjelf, af välvilja och nit för Lärosätets bästa, vidtagit den anstalt, man nu vill ogilla och upphäfva.

Jag anhåller, att detta mitt yttrande må i protokollet intagas och åtfölja Expeditionen till H. E. Cancellern.

Lund d. 20 Mars 1824.

Es. Tegnér.

Vid offentliga Föreläsningarnas slut

på Carolinska Lärosalen i Lund, April 1824.

Jag slutar härmed mina föreläsningar öfver Thucydides: och med det samma slutar jag äfven den offentliga Lärarebefattning jag i tolf år bestridt vid Akademien. Det är naturligt, att det ögonblick då man afträder från ett kall, som man i längre tid innehaft, hvarvid man i mer eller mindre mån fästat sitt sinne, måste förekomma hvem som helst vigtigt och betydningsfullt. Man befinner sig derigenom vid en afdelning af det menskliga lifvet, det är ett tidskifte, ett slags nyår, som måste uppväcka en mängd betraktelser hos hvarje ej alldeles förslöadt sinne. Det framfarna ligger bakom oss med alla sina minnen. Gifvas der några obehagliga bland dem, så gömma de sig i skuggan, men de angenäma framträda med ovanlig glans i dagen: de stå som slägtingar på kullarna vid stranden och vinka med handen ett afsked åt den bortseglande. Det är som om man öfvergåfve ett fädernesland, hvars värde man känner först då man skiljes derifrån, eller som om man toge afsked af en umgängesvän, vid hvars fel man vant sig, hvars förtjenster man aldrig skattar högre, än då man står färdig att lemna honom. Och framtiden åter, de nya förhållanden hon medför, huru dunkla, huru osäkra måste de ej synas oss? Det är lunder sedda på afstånd: hvem vet hvad som bor under deras grenar? I sanning, vanan verkar

mäktigt på det menskliga sinnet, och hvad yrke som helst fäster oss småningom med tusende band från hvilka man ej lätteligen gör sig lös. Är man då tillika öfvertygad, att detta yrke är vigtigt i sig sjelf, att det ej kan eller åtminstone ej bordt vara utan allt inflytande på mensklig bildning: då måste det ögonblick, då man är färdig att lemna det för alltid, blifva på en gång både högtidligt och rörande. —

Det vore lätt, M. H., att sluta mina föreläsningar med det, hvarmed månge börja sina, med ett loftal öfver deras ämne. Jag skulle kunna säga Er, att ej blott ingen akademisk lärdom, men i allmänhet ingen högre bildning är möjlig utan kännedom af Grekiskan. Jag skulle för ett sådant påstående kunna anföra vitsord af berömda män, och lägga dertill vigten af flera århundradens öfvertygelse. Jag skulle i anledning häraf kunna upphöja detta studium på bekostnad af alla eller åtminstone de flesta andra. Men detta vore tvifvelsutan en ensidighet. Jag erkänner tvertom gerna, att i verldens närvarande skick mycken bildning, ja äfven mycken verklig lärdom är möjlig utan kännedom af de klassiska språken. Ty hvarföre kallas de klassiska? Klassiskt är ett språk icke blott genom sin egen inre utbildning, utan äfven och i synnerhet genom sin litteratur. Men en sådan litteratur hafva numera flera af de lefvande språken. Den massa af idéer, som utgjorde de gamlas bildning, har småningom öfvergått i det allmänna tänkesättet, vi lefva af de fonder, som forntiden samlat. Så måste det äfven vara: ty ingen ting i menskligheten är enstaka, mensklig odling är en fortgående kedja; den närvarande länken är alltid sammanhakad med en föregående, och denna åter med en annan, ända upp till skapelsedagen tillbaka. Den ena generationen ärfver alltid den andra; bildningens historia är en fortlöpande förklaring öfver menskligheténs stora Ärfdabalk. Men ett sådant arf är egentligen blott *materielt:*

det är endast råämnen, som det ena tidehvarfvet emottager af det andra, att på sitt eget sätt förarbeta och använda; *formen* måste alltid bero af den närvarande tiden och dess tillfälliga omständigheter. På detta sätt har vår tid långt för detta tillegnat sig alla de gamles väsendtliga idéer, i lagstiftning, i vettenskap, i vitterhet. De äro ej längre nya, de äro lätt tillgängliga för en hvar: i hvad språk som helst kan man inhämta dem. Man vet för närvarande icke blott hvad de gamle visste, utan i många fall oändligen mera: de materialier de lemnat äro ej blott samlade, utan äfven på mångfaldigt sätt förökta; erfarenheten, som hos dem var ett barn, har blifvit fullvuxen och är nu en mognad man. Man har alltså rätt, då man påstår, att klassiska literaturen numera kan, nemligen i detta materiella afseende, anses för umbärlig. Men hos intet folkslag i verlden har det materiella i bildningen, sjelfva kunskapsförrådet, varit så förenadt och sammanväxt med dess form, som hos Grekerna. Sjelfva idéen var för dem alltid blott det ena elementet af bildningen: det andra, äfven så väsendtliga, var dess uttryck och sinnliga framställning, efter de allmänna lagarne för det sköna. Deras äldsta filosofemer öfver naturen, deras uråldriga historiska minnen, rundade sig straxt från början till poëtiska gestalter; deras första lagstiftning var metrisk, sjelfva deras Gudar gåfvo endast poëtiska orakelsvar. De råa, men betydningsfulla mythiska gestalter, som de emottogo från Orienten, ombildades af dem till idel skönhetsmönster, Olympen blef ett Museum, liksom nationalsagorna blefvo ett Epos. Med ett ord, den yttre formen var för dem aldrig likgiltig, Grekerna voro födde formalister. Hvad som i synnerhet utmärkte dem i detta hänseende, det var ett naturligt sinne för det passande och skickliga i hvarje sak, en gifven afsky för all öfverdrift och utsväfning i hvad form som helst, en äfven så sann

som fin känsla för det mått, det lagom, som är det verkliga skönas norm och väsende. Man talar i Esthetiken om en skönhetslinea: om en sådan finnes, så kunde man säga, att det gamla Hellas låg inom dess gränser: det var hon, som skiljde landet från Barbarerna Derföre har också den Grekiska smaken hos alla bildade folkslag i mera än ett afseende blifvit ansedd som normalsmak. Hvad som är deröfver eller derunder eller på sidorna, det är platthet eller öfverdrift eller förvirring. Främst och allmännast gäller detta om de bildande konsterna. De Olympiska Gudagestalterna stå ännu, efter så många århundraden, qvar i hög, i oöfverträffad skönhet; det menskliga konstnärssnillet mäter ännu i dag sin framgång endast efter sitt närmande till de eviga mönstren. Men äfven i afseende på vitterheten, det vill säga, i afseende på poësi, vältalighet och historisk konst, har man länge ansett de Grekiska mönstren såsom de yppersta. Detta är också riktigt, om man endast, som är billigt, gör de inskränkningar sakens natur fordrar. Ty vitterheten i allmänhet, och poësien i synnerhet är en så universell, en så verldsomfattande konst, att den nödvändigt måste uttrycka sig på mångfaldiga olika sätt. Hvarje tidsålder, äfven den råaste, har sin egen poësi, liksom hvarje växt har sin egen blomma. Jag skattar högt den Grekiska Skaldekonsten: men jag är långt ifrån att anse den för den enda riktiga eller ens för den yppersta i alla afseenden. Det gifves poëtiska förträffligheter, hvarom Grekerna ej hade eller kunde ha någon aning. Älsken I bilderna af en icke blott rik, men yppig fantasie, glädja Er de djerfvaste utflygter än till Zenith och än till Nadir, viljen I se en poëtisk verld full af rosenfärgade under: då måsten I vända Er till Österlandets Skaldekonst, der alla figurer uppträda i purpur, hvarje blomma glöder som en jordfast morgonrodnad, och tankens örn flyger alltjemt på förgyllda vingar emot

solen. Men föredragen I åter betydelsens djup och betraktelsens allvar, älsken I de jättelika men bleka gestalterna, som gå omkring i dimman och hviska om andeverldens hemligheter och om alltings fåfänglighet, utom ärans: — då måste jag hänvisa Er till det isgrå, till det sagorika Norden, der Vala sjöng Skapelsens grundtoner, under det månen sken på fjellarna, bäcken slog sin entoniga sång och trasten satt i toppen på en gulnad björk och qvad ett sorgeqväde öfver den korta sommaren, öfver den döende naturen. — Eller behagar Er känslans innerlighet, och en längtan, som icke trifves på jorden, utan alltjemt ser upp till det himmelsblå stjerntältet, der saligheten bor, der det klappande hjertats oro stillas: då bören I vända Er till den Vesterländska Romantiken, helst under Medeltiden, då Troubadouren sjöng om en öfverjordisk kärlek och Riddaren kämpade lika ifrigt för den Heliga Jungfruns och sin skönas ära. — Men älsken I åter mera idéernas rikedom och reflexionens sanning, viljen I se ner i djupet af menniskans bröst, viljen I se alla hjertats ådror blottade liksom med ett trollslag: då mån I gå till den moderna poësiens Heroër, till dem nemligen bland dem som gått sin egen sjelfständiga väg, och ej lyssnat till andra ingifvelser, än tidehvarfvets och sitt eget snilles. — Allt detta utgör utan tvifvel förträffliga poëtiska elementer: ingen klassisk ensidighet bör hindra oss att erkänna deras värde. Men i hvilka tunga, förvirrade, barbariska former måste vi ej ofta uppleta dem, liksom man uppletar diamanter bland de ödsligaste klyftor. Hos Grekerna deremot finna vi dessa elementer kanske blott sparsamt: men allt hvad vi förefinna det finna vi förträffligen ordnadt och afrundadt. Hvad Corinna sade till Pindarus, som i sin ungdom visade några anlag för Orientalisk öfverdrift, att man nemligen bör så med handen och icke med fulla säcken, detta var Grekisk nationalsmak, det var

en stående grundsats i hela Grekiska vitterheten. Vi finna der en poësi, som äfven under känslans häftigaste utbrott äger sig sjelf: hon gläds med måtta och sörjer med anständighet: hon är som Polyxena hos Euripides, som ännu i döden bemödade sig att falla med värdighet. Vi finna en fantasie, den Grekerna symboliserade under bilden af Pegasus, som icke blott har vingar, men äfven tyglar. När Perseus med den flög Olympen för nära, då störtades han, ehuru sjelf en Gudason, neder af de vredgade Gudarna. Vi finna ett poëtiskt förstånd, som aldrig förgäter sig, aldrig glömmer det hela för någon gynnad del, aldrig förlorar fattning, klarhet och öfversigt äfven i ingifvelsens stormigaste stunder. Vi finna, i afseende på form och framställning, en instinkt mot det utsväfvande och öfverlastade, en omsorg för det rent sköna, en stilens tukt och aga, som icke hänför, men intar, icke skakar, men lugnar. Allt är så lätt, så otvunget, som hade det växt vildt, utan konst och omsorg: det är så enkelt och naturligt, som om det alldeles ej kunnat vara annorlunda. Man kan förlikna den Romantiska Poësien i alla dess arter vid en ek, som i väldiga men oregelbundna former lutar fram från en bergskrefva öfver den dunkla dalen; men den Grekiska deremot är smärt och afqvistad och rak som ett palmträd, med sin rika, men symmetriska krona, och en näktergal sitter emellan bladen och sjunger. Grekiska Poësien är att betrakta som tungan på konstens våg: hon utvisar den rätta jemnvigten, som är blott ett annat ord för det fulländade sköna; under det Orientaliska eller Occidentaliska Romantiken kastar ensidigt sina tunga massor i endera af vigtskålarne. Med ett ord, är frågan om blott poëtisk naturkraft, om uppfinningens rikedom, om tankens djerfhet, om känslans låga: då stå Grekerna tilläfventyrs efter eller åtminstone ej öfver flera andra folkslag. Men är åter frågan om sammansättningens

konst och förstånd och sanning, om formens osminkade skönhet, då äro de ännu och förblifva de eviga mönstren, då måste jag hänvisa Er, icke blott till Homerus och Sofokles, utan äfven till Plato och Herodotus och Xenofon; ty något ypperligare, något mera fulländadt i detta afseende har hittills icke, så vidt jag vet, visat sig på jorden. — —

Men just detta hvari Grekiska Litteraturens yppersta förtjenst består, just denna formens skönhet är det, som för en hvar, hvilken vill fatta den, gör Grekisk språkkunskap oumbärlig. Hvad en Grekisk Författare ungefärligen tänkt och menat, det väsendtliga innehållet af hans skrift, kan man fatta genom en öfversättning. Men uttryckets egentliga karakter och anda, alla de särskilta, ofta blott linguistiska egenheterna af framställningsformen, dessa äro så sammangjutna med språket sjelf, att de omöjligen derifrån kunna löstagas och framvisas särskilt. Hvar och en öfversättning, äfven den trognaste, kan derföre om allt detta ej ge annat än ett ungefärligt och ofullständigt begrepp. I synnerhet gäller detta om Poëterna, der ofta en hel följd af associationer fäster sig vid ett enda ord, som icke i något annat språk har ett fullkomligen motsvarande. De gamla utdöda språken ha icke blott en från de lefvande skiljaktig grammatikalisk byggnad, utan äfven en egen poëtisk symbolik, som ofta med ett enda uttryck öppnar ett helt galleri af bilder, som nästan alltid måste gå förlorade i öfversättningen. Förhållandet mellan en dylik öfversättning och originalet är merendels ungefärligen som förhållandet mellan en topografisk karta och en landskapsmålning: den sednare visar oss floder och lunder och berg i träffande bilder, då den förra i deras ställe endast ger oss orediga, betydningslösa strek: vi få ett dunkelt begrepp i stället för en lefvande åskådning. Alltså, för att förstå de gamle, måste man till en början förstå deras språk. Det är i sanning obeqvämt,

att vägen till det klassiskt sköna går, till en början, genom Grammatikan och Ordboken; men det finnes verkligen ingen annan; och den som vill hinna fram måste äfven underkasta sig resans besvärligheter. — —

Vi befinna oss alltså nu på en punkt der vi kunna afvisa de vanliga inkasten mot Grekiska Litteraturen, icke med maktspråk eller åberopande af gammal häfd, utan med verkliga skäl. Vi hafva funnit huru och hvarföre det karakteristiska af denna litteratur ej kan inses, åtminstone ej fullkomligt, utan kännedom af språket. Men att en sådan insikt i allmänhet bör anses för vigtig, det förmoda vi icke, att någon sätter i fråga. Det är vigtigt i historiskt afseende; ty Grekerna intaga en så utmärkt plats i den menskliga bildningens historia, deras inflytande på Europas närvarande kultur är så uppenbart, all bättre och renare smak ibland oss är så tydligen en Grekisk koloni, att en närmare bekantskap med vår hyfsnings stamfäder ej kan eller bör vara likgiltig för någon, som vill öfverse mensklighetens gång, och har sinne för utvecklingen af dess ädlaste krafter. Den är vidare vigtig för vitterhetsidkaren, som ännu i årtusenden kan studera de gamla mönstren, utan att dessa behöfva befara att se sig öfverträffade i det som utgör deras egentliga storhet. Den är äfven vigtig för den, som, utan lust och förmåga att bli hvarken Skald eller Vältalare eller Häfdateknare, likväl har sinne för det sköna och ädla i allmänhet, och älskar deras klassiska uttryck. Men i synnerhet vigtig är den för Akademierna, hvilka ej böra bära sitt Grekiska namn förgäfves, hvilka som Universiteter måste omfatta, om ej det hela, åtminstone det väsendtliga af universell bildning. Just i den mån klassiska litteraturen gjort sig sjelf umbärlig, och derigenom dragit sig tillbaka ur den allmänna och nödtorftiga bildningens område, i samma mån bör hon äfven finna en tillflygtsort vid lärosätena. Hon

är som Nilen, hvilken, sedan den gjort fälten kring sig fruktbara, drar sig tillbaka inom sin ursprungliga strömfåra. Men der bör hon också rinna ogrumlad, en konungslig flod, hvars åder aldrig förtorkas, hvars källor ligga på mensklighetens höjder. Redan en gång förut har klassiska litteraturen räddat Europa ur barbariet. Återgången dit är ännu icke omöjlig. Den närvarande tiden söker åtminstone allahanda vägar till detta mål. En af de genaste vore utan tvifvel den, om man kunde lyckas att göra de *Gamla* Grekerna äfven så förgätna, äfven så misskända, som man vill göra de *Nya*. Men vi vilja hoppas att beggedera skola bibehålla sig. Vi vilja hoppas att ännu efter årtusenden ett bildadt slägte skall beundra de forntida Hellenernas snille och prisa de närvarandes bedrifter, då troligtvis vår närmaste efterverld, med föraktets liknöjdhet, skall fråga om begges motståndare: huru hette de? —

Men timman är redan förbi och jag måste sluta. Undren icke om jag, så sent jag kan, lemnar ett ställe der jag trifts så gerna. Lärarens kall är visserligen både ansvarigt och mödosamt; men hvad som på andra sidan äfven gör det angenämt är den omständigheten, att han ständigt lefver bland ett uppväxande slägte, bland ungdomen, som merendels har ett öppet sinne, ett friskt mod och en ofördunklad åsigt af lifvet. Pindarus säger om de saliga, att i deras land fins det ingen annan årstid än våren; och äfven Lärosätet har i detta afseende en fortfarande vår. Men våren är en ömtålig årstid, och blomningsdagarna fordra fördubblad omsorg. Varen derföre varsamme; ty om blomman vanvårdas så ger hösten inga frukter. Frukten Gud; ty Gudsfruktan är icke endast

vishetens begynnelse, utan äfven dess fulländande, för den som fattar henne rätt. — Ären Konungen; ty i vårt land är Konungen blott den personliga bilden af folkets Majestät, och när vi hedra Honom, hedra vi med det samma oss sjelfva. — Vörden Edra Lärare: ty det är dock för Er som de arbeta, och deras kall är icke så lätt som I tilläfventyrs föreställen Er. Bekymret sitter ofta på Lärostolen, och när timmen är förbi, är dagens arbete derföre icke slutadt. — Varen flitige: ty flit är framgångens moder, lifvet är kort, men konsten lång, den som förspillt tiden, han har bortspelt sitt arf, huru rik han i öfrigt må vara. Räknen ej eller för mycket på en lättare fattningsförmåga, eller på större gåfvor, som skulle ersätta försummelsen. De stora gåfvorna äro skänkta åt få, och de som fått dem veta väl att de behöfva odlas. Snillet är en förnäm gäst: det trifves ej gerna i okunnighetens skräpkamrar. — Varen ordentlige: ty ordning är arbetets häfstång, som lyfter lätt äfven de tyngsta bördor; men oordningen är som ett ur utan visare: det går och går, och ingen vet ändå hvad tiden lider. — Varen glade: ty glädjen tillhör Er ålder, glädjen är lifvets vinst, hon är själens vingar. Men akten Er för öfvermodet, för det slags mod i synnerhet som öfvar sina hjeltedater i skumrasket. I ären kallade att strida *emot*, men icke *i* mörkret: i gränderne gro inga lagrar. Den rätta glädjen kommer af själens allvar; men akten Er äfven för det falska allvar, som spelar på ytan, och har sin skylt hängande i det surmulna anletet. Det rätta allvaret ligger, som de ädla metallerna, på djupet. Dess panna är merendels klar, men sjelft bor det i hjertekamrarna. Och när det gäller något stort och ädelt, när fråga är om det sanna, det rätta, det heliga, då springer det upp som ett ungt lejon ur sin kula, och griper sitt rof, och släpper det icke. — Varen sjelfständige: ty sjelfständigheten är icke blott undervis-

ningens, utan lifvets högsta mål. När barnet kan gå, kastar det bort sin fallhatt; när sinnet är utväxt lemnar det gångstolen. Hvad I lären af andra det är i sig sjelf ringa; den rätta läromästaren är Edert eget årsbarn, han bor inom Er, han är Er bättre menniska. Ingen lärare kan göra mera än lossa vingarne på den bundna örnen; viljen I flyga, så måsten I pröfva egna vingsenor. Lärdom är själens spis. Men det är fåfängt att vi mata Er, om I ej sjelfve kunnen smälta maten och förvandla den till merg och näringssaft. Pröfven derföre sjelfve, fatten, förstån, tänken: ty då först blir vetandet Ert eget. Tron är öfvertygelsens barn, annars är hon oäkta. Sägen derföre ej blindt efter hvad I hören; det är ljud och icke sak; munväder är ondt väder. Den sjelfständige är vittnesgill öfverallt i andans verld, äfven om hans gåfvor äro ringa; men den osjelfständige blifver öfvermaga till sin död, och hans utsago gäller icke inför domstolen.

Försmån ej dessa varningar. De innehålla ingenting nytt; men det kommer deraf, att det rätta merendels är gammalt. Mången kunde ge dem bättre, men I förloren dock icke på om I följen dem. Jag lemnar Eder nu. Jag lemnar en plats som varit mig kär, jag lemnar en ungdom som jag älskat. Jag vet äfven att I älskat mig tillbaka, och derföre tackar jag Er i dag med rördt hjerta; ty något bättre än kärlek och förtroende kan den ena menniskan ej gifva åt den andra. Tilläfventyrs träffar jag framdeles ännu många ibland Er; men det sker då under andra förhållanden. I ären då männer i Staten, Edra läroår äro förbi, ungdomens blomdoft har förflugit, och hjertat dragit sig tillsammans. Men jag hoppas att det åter skall öppna sig, jag hoppas att I alltid skolen anse mig som en vän från Er ungdom. Lefven lycklige medlertid, arbeten, utbilden Er, förkofren Er. Edra framsteg skola vara min

glädje, Er välgång skall jag skatta som min egen. Och när vi sålunda återse hvarandra, då vilja vi påminna oss de stunder vi fordom tillbragt tillsammans. Då vilja vi äfven påminna oss denna stunden, och glädjas att dess bitterhet är förbi. Farväl, farväl!

På Vexiö Gymnasium,
Maj 1824.

Stadd på resan för att efter gammal plägsed invigas i det Embete, hvartill Stiftets förtroende och Konungens nåd kallat mig, har jag likväl ej velat eller bordt försumma det tillfälle som nu erbjuder sig att bringa Eder min hälsning, I Medbröder och Lärare, och Dig, du landets Ungdom, som här är församlad för det högsta jordiska ändamål, för sinnets utbildning till kunskap och dygd. Ett sådant tillfälle måste för mig åtminstone vara vigtigt. Det påminner mig om pligter, heliga och ansvarsfulla för hvem som helst, tunga, äfven för öfvade krafter; men dubbelt tunga för en nyläring som jag, för en man hvars verksamhet hittills för det mesta varit riktad åt andra håll. Jag är ryckt från förhållanden hvarvid jag blifvit van och försättes i nya, som äro mig obekanta, jag kommer bland menniskor för hvilka jag mestadels är en främling. Men jag lyfter mitt hjerta till Gud i bönen. Förenen Edra böner med mina, I alle som ansen mitt kall vigtigt, som nitälsken för Guds ära, för Församlingens väl, för Stiftets anseende, för Ungdomens bildning. Bedjen med mig till det godas gifvare, att han må sända sin ande öfver den nykomne, upplysa den oerfarne och styrka den tvekande. Och hvarföre skulle jag också misströsta? Är icke Gud god, fast menniskan är svag, komma ej kraft och framgång från höjden? Har icke jag länge varit prest

i hans Tempel, i det Templet nemligen, der *mensklig* vishet pröfvar alltjemnt, men dock vanligtvis måste hänskjuta domen till den *himmelska?* Är mitt kall här i sig sjelf något annat än ett Lärarekall, väl af större omfång, men väsendtligen med samma syfte, som det jag lemnat? Ty Läraren åsyftar egenteligen öfverallt det samma. Han åsyftar ljusets seger öfver mörkret, det godas seger öfver det onda: han åsyftar slägtets upplysning och förbättring. Det är ett högt mål, och vägarna dit mångahanda; men alla ha de samma riktning uppföre, alla löpa de i en punkt tillhopa. Jag är en obekant för Eder, det är sant: men så alldeles främmande bören I dock ej anse mig. Min fader har uppväxt med Edra fäder, han var född i dessa nejder, det är i bokstaflig mening till min fädernebygd, som jag återvänder. Välsignad vare den stund, då jag der inträder, välsignad af Gud, hvars Försyn kallat mig hit, hvars värf jag skall förvalta, hvars tjenare jag bör anföra, hvars församling jag bör vårda. Välsignad vare den stunden af Honom!

Jag har sagt, att Ungdomen här är församlad för det högsta jordiska ändamål, för sinnets utbildning till kunskap och dygd. Jag kallar detta ändamål med skäl för det högsta. Ty när allt annat har sitt syfte utom sig och är godt till något annat, då äro rättskaffenhet och kunskap goda för sig sjelfva. De äro mätare på lifvets värden. Ingen är värd mer eller mindre än det rätta som han *vill* eller det sanna som han *vet*. Men begge dessa utvecklas genom uppfostran. Menniskan kommer medvetslös till verlden, men med mer eller mindre rika anlag och förmögenheter. I den mån som dessa vakna inträder hon i erfarenhetens skola: tiden är menniskans första, likasom

hennes sista läromästare. Om man med uppfostran förstår allt det, som bidrager att utveckla de menskliga förmögenheterna, så är hela det menskliga lifvet en uppfostran. Hvad som ligger mellan vaggan och grafven är i detta afseende en skoletid, döden är den sista, den allvarliga dimissionsexamen till ett högre läroverk. Fullfölja vi denna föreställning, så måste vi slutligen hinna till idén om en högre uppfostran. Ty har den enskilte sin uppfostran genom ett menniskolif, så måste äfven menniskoslägtet äga sin genom summan af de enskiltas lif, den ena generationen måste vara den andras uppfostrare, all närvarande bildning måste utvickla sig ur en föregående och i sin ordning förbereda en efterföljande. Vi måste i detta afseende antaga ett fortskridande från slägte till slägte: och när vi tycka oss märka ett stillestånd eller en återgång, då är det menskligheten skolferier, gifna med afsigt att stärka krafterna till högre framsteg. Med ett ord, det måste finnas en menniskoslägtets uppfostran i stort: protocollet deröfver är verldshistorien. Men härom kunna vi blott ofullkomligt dömma; ty lärostunderne äro årtusenden, och den som ger dem bor i himlen. Men på jorden är Staten en uppfostringsanstalt i massa för folkslagen: icke endast derigenom, att man utom Stat ej kan tänka sig något slags bildning såsom ens möjlig, utan äfven derföre att Statsformerna sjelfva verka väl långsamt, men säkert och bestämdt på den inre menniskan, liksom klimatet verkar på den yttre. Men en sådan verkan är dock allt för allmän och otillräcklig, till och med för Statens ändamål. Derföre gifves det ingen Stat som ej uppdragit läroomsorgen åt särskilta inrättningar. I samma mån som Staten sjelf utvicklat och bildat sig, har den äfven sörjt för allmänna undervisningen; och det gifves i sanning intet förskott, som lönar sig säkrare än det som användes för det upp-

växande slägtets uppfostran. Ty ingen Stat består blott genom fysiska krafter, ehuru äfven dessa behöfva öfvas och utvecklas: utan tillika, och ännu mer, genom andans bildning. De gamle, i synnerhet Grekerne, visste detta rätt väl. Staten hvilade hos dem helt och hållet på uppfostran, eller rättare, den var sjelf en praktisk uppfostringsanstalt, som ej omfattade ungdomen allena, utan äfven en mognare ålder. Det fanns ingen fysisk eller moralisk kraft, den ej Staten betraktade som sin, och använde för sitt ändamål: hvarje medborgare var född embetsman, allt lif var offentligt, de Grekiska fristaternas historia är en fortgående Cyropädie. Hos oss deremot är förhållandet annorlunda. Det enskilta har bestämdt söndrat sig från det offentliga, Embetsmännen utgöra en särskilt klass i Staten, deras yrke bildar ett eget och slutet helt. Uppfostran är för det mesta uppdragen åt Kyrkan, en inrättning hvartill forntiden ej hade något fullt motsvarande: större delen af nationen emottager ingen annan undervisning än den religiösa, och är äfven dermed belåten. Men också på de egentliga lärda undervisningsanstalterna har Kyrkan visat sitt inflytande. Skolorna inrättades från början med tydlig syftning på sådana kunskaper, som ansågos mest oumbärliga för det andeliga ståndet. Hvad som låg allt för långt derifrån kunde ha en lärostol vid Akademierne, men icke vid Skolan. Denna theologiska åsigt af uppfostringsverket har i våra dagar blifvit mycket klandrad; men i sig sjelf ligger dock en djup sanning till grund derföre, den sanning nemligen, att det religiösa är den egentliga kärnan af all mensklig kunskap och den yttersta föreningspunkten för allt vetande. När spekulationen endast genom långa omvägar, och vacklande och osäker nalkas menniskoslighetens vigtigaste sanningar, då finner hon vanligtvis redan Religionen der före sig. Ty

denna sistnämnda är hemmastadd på mensklighetens höjder; hon far fågelvägen till målet. Det är så långt ifrån att det skulle finnas någon verklig grundstrid mellan förnuftet och Religionen, att uppenbarelsen snarare är den egentliga proban på forskningens riktighet, i de händelser nemligen, der begge behandla likartade ämnen. Det var till följe häraf ingalunda så orimligt, som man nu tyckes föreställa sig, att våra förfäder antogo Religionen, och hvad dermed står i närmaste sammanhang, till den egentliga ledande idén för all offentlig undervisning. Men härtill kom äfven en annan omständighet. Vettenskapernas område var på den tiden vida mindre vidsträckt än nu, och en bildad, ja äfven en lärd man hade vida mindre ämnen att omfatta. Nästan all humanistisk och vitter bildning var inskränkt inom de döda språken; filosofien hade ännu ej upplöst sig i anarki, de så kallade naturvettenskaperna ansågos egentligen såsom en slags sällsamhet, tåld vid Högskolorna, men i öfrigt umbärlig. Politik och Statshushållning, hvari vi nu ha ett sådant öfverflöd af mästare, voro ännu i sin linda; de drefvos troligtvis ej sämre än nu, men vida enklare. Med ett ord, det högsta, om ej det enda nödvändiga för all lärd bildning var det theologiska systemet med sina antagna och bestämda former, samt de grundstudier som för dess vettenskapliga inhämtande ansågos nödvändiga. Dessa voro i synnerhet de lärda språken, som på den tiden voro oumbärliga äfven för Statens högre civilbefattningar. Den som grundeligen inhemtat en dylik undervisning, hvaraf den akademiska endast var en fortsättning, han stod på höjden af sin tids upplysning. Preståndet, för hvars behof Läroverken från början närmast voro stiftade, blef härigenom hvad det egentligen alltid bör vara: det lärda ståndet. Presten var icke blott den lärdaste inom sin församling, han var äfven alla andra

klasser i samhället öfverlägsen i bildning. Härigenom vanns bland annat äfven det, att Preståndet bibehöll sitt naturliga anseende bland de andra, och fyllde sin plats såsom ett väsendteligt element af Statsformationen. Om detta anseende nu tyckes sjunka, så kommer det icke ensamt af tidens öfverklagade lättsinne, eller af en irreligiös riktning i det allmänna tänkesättet. Det kommer äfven och väsendtligen deraf, att ståndet i många afseenden förlorat sin litterära öfvervigt, och tillåtit de öfriga samhällsklasserna att växa sig öfver hufvudet. I politiskt afseende kunde detta vara oss likgiltigt. Ty vårt rike är egentligen icke af denna verlden, utan af en högre: vårt kall hör i sig sjelf ej till någon annan Riksdag än till den eviga, som hålles i himmelen. Men för Religionen sjelf är det vigtigt: ett tvifvelsmål på lärarens öfverlägsenhet öfvergår lätteligen till tvifvelsmål om lärans sanning, ingenting smickrar den vanliga egenkärleken mera än den föreställningen, att man är klokare än sin lärare. Vi hafva sett och se dagligen följderna häraf: men i stället för att lägga händerna i kors och deklamera mot tidens gudlöshet, hvilket utan tvifvel är det beqvämligaste, borde vi söka att återställa det fordna förhållandet, vi borde söka att ställa oss på den punkt i afseende på *vår* tid, der folkets lärare fordomdags stodo i afseende på *sin*. Stå vi der, då återkommer äfven sjelfmant lärans anseende med lärarens, smädelsen förstummas, liknöjdheten vaknar ur sin dvala och solen skiner öfver ett bättre slägte. Men härtill fordras också andra bemödanden, en annan lärd uppfostran än fordomdags. Den menskliga kunskapen har vunnit i omfång hvad den tilläfventyrs förlorat i djup: när vattnet sprider sig på en vidsträktare yta, blir det grundare. Huru olika äro icke nu vettenskapernas utseende och fordringarna på en bildad man, mot hvad de voro för

ett par århundraden tillbaka! Theologien, som fordom satt i medelpunkten, är nu utträngd i periferien, och mästras äfven der alltjemt af Filosoferna. Filosofien sjelf, en anarki satt i system, flyter omkring, som ett redlöst skepp, utan styre och ankargrund, som en simmande ö, öfversådd med den menskliga forskningens ruiner. Vitterheten har lemnat sin klassiska jord och koloniserat sig i de lefvande språken: hvar och en som någorlunda förstår sitt modersmål dömmer käck och oförfärad öfver landets snillen. Naturvettenskaperne hafva gjort gällande sin praktiska syftning, och bilda nu, i allmänna tänkesättet, lärdomens kärna. Men Politik och Statshushållning äro dagens lösen: deröfver talar både ung och gammal, och ingen finnes, som ej tilltror sig att styra land och rike. Egenteligen äro väl vettenskaperna, nu som förr, endast för få, för de lärde; men deras populära resultater ha blifvit en allmän tillhörighet och utgöra hvad man fordrar af hvarje bildad man, således ännu mera af Prestmannen. Detta har äfven, och med skäl, föranledt en ändring i undervisningsverken, dels genom inympande af nya kunskapsgrenar, dels genom olika behandling af de gamla. Visserligen äro icke våra läroverk ännu, hvarken högre eller lägre, hvad de borde, hvad de kanske kunde vara; men det är redan en vinst att man börjar inse deras brister och sysselsätta sig med att afhjelpa dem efter omständigheterna. Äfven sådana de nu äro, kunna de uträtta mycket godt; ty den rätta, den lefvande skolordningen ligger ändå alltid i lärarens bröst. Känner han sitt yrke i grund, älskar han det, inser han dess betydelse, då blifva de yttre föreskrifterna för honom blott hvad de böra vara, en anvisning, icke till slafveri, utan till frihet. Han blir ej efter tiden, utan han utsår frön till en bättre tid i ungdomens hjertan. Ty läraren lefver icke för dagen utan för framtiden, han är ett

förskott för kommande slägter, han är det, som samtiden ger på handen åt sin efterverld.

Min mening med dessa flygtiga anmärkningar är ingalunda att säga Er något nytt, M. B. Meningen är endast den att fästa Er uppmärksamhet på vigten af det kall I bekläden. Jag känner för min del intet yrke vigtigare och ädlare än lärarens. Ty hvad kan vara vigtigare för menniskan än det som egentligen gör henne till menniska, anlagens utveckling, sinnets upplysning, hjertats förbättring? Krigaren stupar för sitt fädernesland: det är skönt och ärofullt. Men hans uppoffring är egenteligen blott ett stort ögonblick, hans lif är omgifvit af glans, och när han dör skrifver Äran hans namn på sin fana. Men läraren måste merendels uppoffra sina gladaste dagar i långsam försakelse för andra, bekymret möter honom som oftast i hans fattiga boning, och sällan eller aldrig faller ryktets solsken på hans förgätna möda. Det fordras ett starkt sinne för att ej tröttna i förtid vid det evigt enahanda som den första undervisningen medför, det fordras ett varmt nit för det goda, och en fast öfvertygelse om vigten af sitt yrke. Vi befinna oss, M. B., här vid ett af de så kallade lägre läroverken. Låten ej nedslå Ert mod af denna föreställning, låten ej förvilla Er af ett ord. Jag känner äfven Högskolorna, och just derföre kan jag intyga hvad en mångårig erfarenhet lärt mig, att allt deras arbete är fåfängt, så vida det ej hvilar på den säkra grundval som här måste läggas. Akademiernes basis äro elementarläroverken: sakna de den, så sväfva de i luften. Kunskapens träd, liksom alla andra träd, växer från roten: står den för lösligt, så bär det hvarken blad eller frukter. Ingenting har i vårt land skadat den lärda bildningen mera än det störda sammanhanget mellan lägre och högre undervisning. Det gifves intet språng hvarken

i naturens eller i andans verld. Hvarje idé, äfven den rikaste, äfven den sannaste, är alltid en ytterlighet, det vill säga, han är alltid yttersta länken af en fortgående kedja, som förut måste öfverses. En yngling uppsnappar vid Högskolan mer eller mindre af dessa. Är han icke tillräckligen underbyggd, kan han således ej inse sammanhanget mellan en hög sanning och alla de lägre, som hon förutsätter och hvarpå hon hvilar, då blir sjelfva sanningen i hans mun ett tomt munväder. Han drömmer sig på kunskapens höjder, utan att rätt veta huru han kommit dit, han uttalar ordet till vettenskapens gåta, utan att kunna göra reda för dess stafvelser. Då uppkommer det slags ytlighet, som afgör allt med maktspråk, det slags oreda som inbillar sig vara djupsinnighet, det slags stolthet som föraktar, såsom en stoftets träl, en hvar som frågar efter skäl och bevis för den nyhittade visheten. Tankens sjelfständighet går förlorad, och med det samma den egentliga lifsprincipen för allt vetande; vettenskap och konst vända bort sina vredgade ansigten från ett omyndigt, efterpladdrande och barnsligt slägte. Och hvaraf kommer all denna villervalla? Visserligen äfven af andra orsaker som verka tillfälligt: men till en betydlig del äfven af otillräckliga Elementarkunskaper och bristande Skolstudier. När skeppet har sin ballast seglar det ej så lätt omkull, när ynglingen lärt något grundligt, förstiger han sig ej så plötsligt i luften. Tron derföre icke, M. B., att Ert yrke är äfven så ringa som det är mödosamt. Det är sant, huru gräset växer, huru läraren bildar, det märker man likaså litet här som annorstädes, kanske äfven mindre. Men på skenet vilja vi ej akta: som männer vilja vi arbeta för verkligheten. I ären, som jag ser, samtelige invigde till Herrans tjenst, I ären Församlingens lärare, I ären skaffare till Guds rike. — I ären invigde till Herrans tjenst.

Men huru kan man bättre tjena Herran, än derigenom att man förädlar hans ädlaste verk, som är menniskan, och utvicklar de förmögenheter som han hos henne nedlagt? Han vill tjenas i andan och sanningen, ty han är andans och sanningens Gud. Bilden derföre andan: ty han är Guds beläte. Utvicklen sanningen: ty hon är Guds tanke. Man talar om profana kunskaper, de finnas egenteligen icke; ty all kunskap är helig i sig sjelf, han är det eviga ljusets son. Ert yrke är en fortgående Gudstjenst: uppfostrarens kall är religiöst, i ordets högsta betydelse. — I ären Församlingens lärare. Välan då, Er närmaste Församling sitter här framför er på bänkarne. Den Församlingen är som jorden om våren: hon väntar blott på utsädet. Men på det utsädet beror skörden kanske för århundraden. Ett ord som faller i det unga sinnet bestämmer kanske dess riktning för lifstiden, bestämmer kanske derigenom något vida högre, hvars följder gå genom årtusenden. Ty tankens fortgång är oändelig, han räknar sina efterkommande till tusende led, till dagarnas ända. Derföre är barnet ett heligt ting; ty det bär Guds ouppbrutna insegel på pannan. Behandlen det alltså med varsamhet och omsorg; ty den omsorgen lönar sin möda, om icke för dagen, dock för framtiden, om icke för Er, dock för kommande slägter. — I ären skaffare till Guds rike. Men Guds rike har ingen skönare symbol på jorden, än barnet med sin oskuld, än ynglingen med sitt öppna sinne. Sådana hörer Guds rike till. Den som bildar dem, han bildar icke blott för jorden, utan äfven med det samma för himlen, för Guds rike, som blott är ett annat namn på den förädlade menskligheten. Ty i den mån det mensklіga höjer sig, sänker sig det gudomliga ner, för att möta och omfatta det. Detta är hufvudidén i Kristendomen, hvars stora Stiftare nämnes på en gång Gud och menniska, för att derigenom tillkännage det

möjliga förhållandet mellan begge. — Huru I alltså betrakten Ert lärarekall, så är det ett heligt kall. Omfatten det derföre med vördnad, med kärlek, med nit, med trohet. Tröttnen icke, fast vägen är lång, ty målet är ärofullt, och uppoffringens stunder äro de skönaste i lifvet. Det har varit tider då detta läroverk ansågs för det yppersta bland sina jemlikar. De tiderne kunna återkomma genom Ert bemödande; ty hvad man med ifver vill, det förmår man merendels: den som syftar till det högsta, han träffar slutligen, Smålands lejon bör ej förgäfves bära sin spända båge. Unnar mig Gud att en gång komma på fast fot ibland Er, då vilja vi arbeta gemensamt för en sådan afsigt. Vi vilja lägga tillsammans vår erfarenhet, våra insigter, vårt nit: vi vilja försöka hvad ett ärligt bemödande kan förmå. Och dertill gifve Gud både Er och mig och oss alla sin kraft och välsignelse! —

Slutligen vill jag äfven säga ett ord till Er, I unga; ehuru hvad jag nyss talat till Edra lärare, äfven är för Er och Ert bästa. I ären ännu för unga att fullt förstå vigten af det ändamål, hvarföre I här ären samlade: men så mycket bören I dock inse, att det måste vara maktpåliggande, och att det åsyftar allenast Er egen fördel. Staten gör stora omkostnader derför, Edra föräldrar beröfva sig kanske ofta det nödvändiga för att här underhålla Er, Edra lärare uppoffra sin dag för Eder. Så stora bemödanden kunna ej åsyfta något obetydligt, och de göra det ej heller. Hvad de åsyfta, det är det högsta för Er, det är Ert lifs värde, det är Er framtids lycka. Ert lifs värde: ty den som går okunnig ut ur ungdomens skola, han är intet värd, han har förfelat sitt lifs bestämmelse. Er framtids lycka: ty det är falskt, hvad kanske någon vill inbilla Er, att det skulle finnas genare och säkrare medel till fortkomst och befordran i Staten, än kunskaper och dygd. Tiden är väl ond:

nen likväl icke så ond, att ej duglighet och heder, hvar
le finnas i någon utmärktare grad, öfverallt göra sig plats.
Staten har i detta afseende ej att beklaga sig öfver något
öfverflöd, vi behöfva ej ännu frukta vanpris på dessa varor.
Men det beror af Er sjelfva, huruvida I förvärfven dem,
eller ej. Tillfället är öppnadt, läraren gör hvad han kan.
Men den säd, som faller på hälleberget, är förlorad; ett
ıåglöst sinne gör all undervisning fåfäng. Skall afsigten
vinnas, så måste vi fordra flit och uppmärksamhet å Er
sida. Försummen derföre icke Er tid, ty den förlusten låter
ej ersätta sig; arbeten, ty menniskan är född till arbete,
och utan bemödande vinnes ingen framgång. Veten I,
I unga, hvad plats I här beträden, veten I hvad minnen den
örvarar? I dessa lärosalar uppfostrades den man, hvars
ira uppfyller jorden, hvars namn är nationens stolthet.
Ty det blomstrar ej blott i skogarna, så länge en Linnæa
innes, utan det skiner herrligt som en stjerna på Nordens
himmel. I ären Linnés landsmän, han var född i Edra
lalar. Hafven vördnad för den stora skuggan, föreställen
Er att han ännu sväfvar osynlig öfver sin barndoms skola.
eke en bland millioner kan blifva som han; ty naturen
vilar sig länge sedan hon frambragt en sådan man. Men
vem som vill kan ha hans flit och hans vettgirighet. Gåf-
orna äro mångahanda; men den som med redligt bemö-
ande utvicklar och använder dem han fått, han har in-
iat sin förbindelse till fäderneslandet, till föräldrar, till
rare, till sig sjelf. Han är all ära värd och saknar ej
eller sin lön i framtiden. Ansträngen derföre Edra krafter,
ripen tiden i flygten och släppen honom icke innan han
rt Er sin vishet. Utom det I gagnen Er sjelfva, så be-
nnen huru många I kunnen glädja med Er sedighet, med
r lydnad, med Edra framsteg. I glädjen derigenom först
ch främst Edra föräldrar, som ej ha någon annan, någon

varmare önskan än Ert bästa, som genom Er framgång anse sig belönte för all sin kärlek, all sin omsorg, alla sina bekymmer. I glädjen dernäst Edra lärare, som äro Er själs föräldrar, som ideligen arbeta för Er, som I derföre ären skyldige vördnad, hörsamhet och erkänsla. I glädjen slägtingar och anförvandter, I glädjen det land som födt Er; ty mannens ära återfaller på hans fosterbygd, liksom frukten faller åter på den jord der trädet uppskjutit. I glädjen slutligen äfven mig, som ännu är Er främmande, men som I framdeles skolen lära att känna. I hafven kanske hört, att jag älskar ungdomen, och det är också en sanning. Men det är endst *den* ungdom, som visar vördnad för det heliga, kärlek för dygden, vördnad för lärare, läraktighet, flit, arbetshåg. Låten mig framdeles finna Er sådana. Då skall jag välsigna det ansvar, som annars blir mig tungt; då skall jag glädas, som en fader glädes, när det går hans barn väl.

Vid Kyrkoherde-installationen i Tolg

den 4 Juli 1824.

Lyckosamliga gånge tig i thinom skrud. Drag fram för sanningena skuld och till att behålla the elända vid rätt; så skall tin högra hand bevisa under. Sålunda lyckönskar David i en profetisk sång den store Läraren, menniskoslägtets Försonare den hans ögon ej fingo se, men om hvars ankomst han var öfvertygad, hvars under han ofta i ingifvelsens stunder förutsade. Han förtröstade på löftet af Abrahams Gud och han visste att det en gång i tidernas fullbordan skulle uppfyllas. Nu är det längesedan uppfyldt, den förväntade, den förutsagda är kommen med sanning och rätt, med salighet och frid, hans rike omfattar hela den bildade verlden. Församlingen, den David ofta föreställer under bilden af en längtande brud, hon har ändteligen funnit sin brudgum. Men på jorden är hans värf slutadt och han har återvändt till den höjd hvarifrån han nedsteg. Der vakar han ännu öfver sin Församling och manar godt för oss hos Fadren. Oss har han lemnat sin föresyn, sitt ord, sin lära. Men i sitt ställe har han insatt Lärare, tjenare i Christi stad, som skola upprätthålla hans verk, förkunna hans ord, predika hans försoning. Du, älskade Medbroder, är en af dessa. Du är insatt att, ehuru på menskligt sätt och i en ringare mån, företräda den gudomliges ställe. Och derföre helsar jag

dig i dag med Davids profetiska ord, yttrade i en högre mening: *Lyckosamliga gånge tig i tinom skrud! Drag fram etc.* Orden läsas i Ps. 45. v. 5.

Lyckosamliga gånge tig i tinom skrud! Men när går det dig lyckosamt, hvad utgör en christelig Lärares lycka? Att den icke kan bestå i hvad man vanligtvis kallar verldslig lycka, förstås af sig sjelf. Den kan icke bestå i rikedom; ty den vinnes bättre och säkrare på en annan väg, den fäster sinnet vid jorden hvarifrån just Läraren borde lösrycka det, den binder andens vingar som i sin flygt borde utbreda sig och stiga mot himlen. Den kan icke bestå i verldslig ära och ett berömdt namn. Vägen dit går öfver höjderna, öfver Ephraims berg: men Lärarens gång är i de tysta dalar, han dväljs för det mesta i det husliga lifvets skugga. Han ingår med hugsvalelse i hyddan, tröstens ord bo på hans läppar, men han stöter dem icke ut i trumpeten utan han hviskar dem fram, han är som lampan hvilken lyser endast i mörkret, han är som himmelens dagg hvilken faller blott om natten. Det hörer till hans kall att försmå skenet för verkligheten, att uträtta hvad godt han kan i tysthet, den Gud som han förkunnar bor icke i stormvinden, icke i jordskalfvet, icke i elden, utan han bor i ett sakta väder, sådan som han fordomdags uppenbarade sig för Elia. Derföre känner ryktet sällan hans namn, och som blott christelig Lärare betraktad kan han ej ens önska sig dess bullersamma loford. Ännu mindre kan hans lycka bestå i vällefnad och ett sorgfritt och bekymmerslöst lif. Den lära han förkunnar är en lära om försakelse och uppoffring, hon försmår ej jordens glädje, men hon söker den ej heller såsom det väsendtliga. Läraren *kan* ej vara sorgfri, ty det är just hans kall att dela och trösta andras sorger, han *kan* ej lefva bekymmerslös, ty det är just hans pligt att bekymra sig om det

högsta, om det andeliga både för sig sjelf och för andra. Det är hans pligt att bekymra sig om Guds rikes tillväxt på jorden, det vill säga om det rättas, det godas, det heligas framsteg i menniskohjertat. Lyckas honom detta, och i den mån det lyckas honom, har han uppfyllt sin bestämmelse och utfört det uppdrag som den store Läraren honom anförtrott. Såningsmannen gläder sig när kornet som han sått grönskar frodigt på hans fält och lofvar rikedom i skördeanden. Trägårdsmästaren fröjdar sig när den blomma han satt skjuter opp i höjden och hänger frisk på sin stängel. Och likväl vet han att de begge växa endast för att förvissna, eller för att fylla ett jordiskt behof och ge ett flygtigt nöje. Men det korn som Ordets tjenare utsår är ovanskeligt, det knyter sina ax i himmelen: den blomma han planterar är en Evighetsblomma som slår ut ofvan skyarna. Skulle han då icke glädas dubbelt åt deras trefnad? När han då ser att Gud som växten gifver välsignar hans arbete i församlingen: när ordet rundt omkring honom bär frukt, i bättring, i helgelse, i lefvande tro: när tron visar sig som hon bör i gerning, i frid, i saktmod, i christeligt sinne: när de unga hos honom hämta sin upplysning, och de gamle nedlägga sitt bekymmer i hans sköte: när glädjen kommer till honom för att meddela sig, och sorgen för att tröstas: när förtroendet möter honom vid hvarje dörr, och välsignelsen från allas läppar: när han med ett ord är en herde för sin hjord i den högre mening som Evangelium yrkar, när han af alla är vördad som en far och älskad som en vän: — då, då först, uppfyller han en Evangelisk Lärares kall, då *går det honom lyckosamliga i hans skrud.* Och sålunda gånge det äfven dig, du nya Herde för Jesu Christi hjord, du Guds sakförare ibland folket! Sköt ditt himmelska värf med all ditt hjertas värma, med all ditt förstånds vishet, eller rät-

tare sköt det med den högre vishet som kommer af Gudi. Då skall visserligen din möda ej vara fåfäng, då skall din glädje blifva rik redan på jorden och din lön skall varda stor i himmelen.

Drag derföre fram för sanningens skuld, fortfar David. Ty sanning är den lära du förkunnar, och derom är du visserligen sjelf öfvertygad. Men din öfvertygelse är icke af det lättköpta slag som ett sjelfständigt sinne måste förakta. Det gifves en art af död öfvertygelse, som vinnes med liten kostnad, och egenteligen består endast deruti att man ej med något allvar tänkt öfver den tro man bekänner. Men en dylik öfvertygelse kullstjelpes lätt af det lösaste inkast, det är ett träd utan rot som ej kan bära några frukter. Det gifves åter en art af tvifvelsmål som födes af sjelfva pröfningen, och egenteligen ej är annat än ett sjelfständigt sinnes bekymmer öfver troslärornas outgrundlighet, eller deras skenbara stridighet med förnuftets allmänna sanningar. Ett sådant bekymmer är så långt ifrån att vara straffbart, att det snarare är säkraste beviset derföre att man med allvar behandlar mensklighetens vigtigaste angelägenheter. En tänkande man vill ha sin tro byggd på säkra grunder, han vill ha räkningen uppgjord mellan förnuftet och uppenbarelsen, han blyges för att med läpparna bekänna hvad antingen hans förstånd ej insett, eller åtminstone hans hjerta ej omfattat, han vill icke att hans öfvertygelse skall förestafvas honom såsom en omyndig, eller hans väsens innersta helgedomar, hans tro och hopp, upplösas i ett tomt mundväder. I synnerhet är detta slags tvifvel vanligt för dem som i mer eller mindre mån mätt kunskapens djup, och derigenom vant sig att i allt lita på egen forskning, och ej gerna vilja erkänna någon högre domstol än det menskliga förnuftets. Det är ett tvifvel, mine Bröder, hvarföre vi ej behöfva blygas, emedan

det, en gång öfvervunnit, gör oss fastare i vår tro, och värdigare att förkunna sanningens Evangelium. Guldet pröfvas i degeln, och sanningen genom tviflet: äro de äkta så gå de begge godkända derutur. Det är just det härliga af Christi lära att allt det väsendtliga derutaf i längden icke blott består med pröfningen, utan äfven i allmänhet visar en säkrare och genare väg till sanningens källa. Ty när förnuftet länge grubblat öfver tingens gåta och ändtligen tror sig hafva upplöst den: si, då har Christendomen redan långt förut i hjertats enfald funnit upplösningen, och vanligtvis uttryckt den utan konst och ordprål i enkla bilder. Det är som om den hade lekt sig fram till det högsta, det är som om ett barn hade hittat de visas sten i gräset. Tyngdkraften sammanhåller den yttre verlden: men Christendomen är tyngdkraften i andans verld, hon sätter de menskliga önskningarna ett fast mål före, hon ger alla tankens riktningar en säker medelpunkt. Derföre beror också dess sanning äfven så mycket på förnuftet som på uppenbarelsen, eller med andra ord, uppenbarelsen är blott den Eviges förnuft, uttaladt i ett menskligt tungomål. — *Drag derföre fram för sanningena skuld*, du Broder, för den sanningens skuld som härstammar från himlen och derföre ej kan svika på jorden. Men drag fram oförfärad och blygs icke för Christi Evangelium. Ett ädelt sinne förnekar icke sin öfvertygelse, minst när det gäller det heligaste. Det vet på hvem det tror, det vet att Christi lära är bygd på ett helleberg och att helvetets portar ej skola varda henne öfvermäktiga. Tvenne fiendtliga makter gå, nu i synnerhet, genom den christna verlden, och dela Församlingen sig emellan. Den ena är den kalla Liknöjdheten, ett barn af stoftet som går halfslumrande, med ögonen fästade på jorden, och glömmer att det finnes en himmel derofvanföre. Hvad skall jag äta, hvad skall jag dricka, hvad skall jag kläda mig

med? det är de enda frågor hvarmed hon sysselsätter sig, och svaret derpå utgör för henne summan af lifvets vishet. Allt annat, allt högre är henne likgiltigt; är endast jorden hennes visthus, så må himmelen gerna vara en blå dunst, är endast Tiden henne angenäm, så må gerna Evigheten vara en saga. — Men den ena ytterligheten föder gerna den andra, och när liknöjdheten somnar på ena sidan, så yrar Svärmaren på den andra. Han verkar med den kraft som öfverspänningen gifver. Med brinnande ögon och med tunga af eld talar han om Christendomens förfall, om tidens ljumhet, om Lärarenas försumlighet; han talar om särskilta ingifvelser och uppenbarelser, likasom om oredan, öfverdriften och den falska nitälskan skulle komma ifrån Gudi. Till honom lyssnar den lätt förledda mängden, hans ord falla som eldgnistor i lättfängda och enfaldiga sinnen, han blir dagens hjelte, han blir en Profet från himmelen. Christendomens höga läror, som skulle upplysa förståndet, användas att ännu mera förmörka och förvilla det, hvad som skulle stifta frid på jorden användes att göra buller och oordning, hvad som skulle inge fördragsamhet och öfverseende mot andra, användes till hårda straffdomar och bittert klander, hvad som skulle göra lifvets stilla glädje förvrides till ett mjeltsjukt och surmulet missnöje med sig sjelf och andra — med ett ord, den högsta, den ädlaste gåfvan som Guds barmhärtighet skänkt åt menskligheten förvändes till ett vämjeligt spectakel. — I veten väl, m. Bröder, att jag här icke öfverdrifver, I kännen alla hur svärmeriet börjat att spöka äfven i Edra dalar. Men det falska nitet kan ej besegras utan genom det sanna, förvillelsen kan ej nedtystas utan genom sanningen. Drag derföre fram för sanningena skuld, du älskade medbroder, sätt ditt förstånds klarhet mot de töckniga drömsynerna, sätt din friska kraft mot feberyrans utsväfningar, sätt en mans mod

emot den vacklande hopens lösa tadel. Verka i din krets för den rätta Christendomen som är menskligheternas krona, som är det heligas, det godas, det förnuftigas seger.

Var på tidens tecken vaken,
var vid dess förderf ej ljum!
Låt den helga ljusastaken
icke flyttas från sitt rum!
Bäfva ej i stormig tid,
manligt emot villan strid,
tåligt Christi smälek lid!

Behåll de elända vid rätt, heter det vidare hos David: det vill, i detta sammanhang, säga: bibehåll de elända, de svaga, de syndiga dödliga vid hvad som en gång var mensklighetens rätt, men nu endast kan vinnas genom nåden i Jesu Christo, genom Försoningens höga lära. De fleste folkslags fornsägner tala om ett skönare tillstånd, då menniskan i sorglös oskuld låg som ett barn vid Naturens barm, då hennes vilja var ren och helig, och hon umgicks personligen med den Högste som med en fader. Men de tala tillika om ett tidernas förderf, om ett fall, hvars följder fortgå från slägte till slägte. Ett behof att återvända till ett bättre tillstånd och blidka en förolämpad Gud, en längtan till försoning går genom hela Verldshistorien; men först genom Jesu Christi ankomst i verlden är en dylik längtan tillfridsställd, den rätta försoningens hemlighet vorden uppenbar. Prisom derföre Gud som var i Christo och försonade verlden med sig sjelf, prisom Honom som gaf sig sjelf till ett offer för den syndiga, till en upprättelse för den fallna menskligheten, prisom Honom som uttalat den eviga kärlekens stora hemlighet, som gifvit en betydelse och ett mål åt hjertats trängtan, som gifvit ett öga åt Tron och ett ankare åt Hoppet. När du derföre, äl-

skade Medbroder, förkunnar hans försonings lära, då förkunnar du tillika det som ensamt ger hugsvalelse i lifvet och tröst i döden, det som ensamt ger oss hopp att en gång återvinna vår himmelska arfvedel, det som ensamt bibehåller de elända vid den rätt som var dem ämnad. Predika derföre läran om den Korsfäste, om det gudomliga offret för verldens synder, om den store Fridsstiftaren mellan himmel och jord, predika försoningens lära till bättring, till tro, till salighet; ty försoning är Christendomens märg och kärna, hon är på en gång det högsta för förnuftet och det tröstefullaste för hjertat, hon är den borttappade, den igenfunna nyckeln till himmelrikets portar. Och när desse upplåta sig i ljus öfver jorden, när det tviflande förståndet öfvertygas, när det oroliga hjertat stillas, när det vilda begäret blyges för sig sjelf och går till hvila, när vreden lägger sig som ett tamt lejon, när hatet kastar bort sin blodiga klädning och bjuder handen till förlikning, när Tron med alla sina underbara verkningar sväfvar ner som en dufva ifrån höjden, och bär Hoppet och Kärleken på sina vingar, och svalkar det försmäktande sinnet och öfverskygger de elända med salighet: — har icke då *din högra hand bevisat under?* Dock icke *din* hand, utan den starkare som leder dig, icke du sjelf, utan Ordet som du förkunnar. Lofsäg då Herran som verkar mäktig ting i de svaga, tacka den som andan gifver, välsigna Honom som välsignar ditt arbete i församlingen.

Med dessa förhoppningar öfverantvardar jag dig i dag Församlingen, och inställer dig i ditt heliga kall. Det är en högtidlig stund full både af bekymmer och glädje. Af bekymmer, ty Embetet är vigtigt och ansvarsfullt, och ingen mensklig förmåga är ensamt tillräcklig att rätt utöfva det, så framt ej kraft kommer ifrån höjdene. Men derom beder du sjelf, derom bedje vi alla i våra hjertan till Gud, och

en redlig mans bön förmår mycket ther hon allvare är. Men på andra sidan gifver dig äfven denna stunden rika anledningar till glädje. Se dig omkring, min Broder! Församlingen står der nere med hopp och längtan för att emottaga dig, liksom en Brud emottager sin utkorade. Hon vet att Herren har begåfvat dig rikeliga, hon vet att Du kan, att Du vill leda henne på lifsens väg, hon gläder sig att få hvila i din starkhets skugga. Och rundt omkring altaret knytes en krans af vänner och medlärare, färdiga att välsigna dig. Men främst ibland dem står en ålderstigen Fader, redan på gränsen av Evigheten, redan halft förklarad, med silfver i lockarna och med en försmak af himmelen i sitt hjerta. Det har börjat att mörkna för hans ögon, liksom fordomdags för Isaks; men han finner dock sin son innan han far hädan, han finner honom der han önskat. Och när snart hans händer darra på ditt hufvud, när hans bön stiger opp till Barmhärtighetens thron och manar godt för den ende, för den älskade sonen: — då, då, om någonsin, öppnar sig himmelen och gjuter välsignelse neder tillfyllest. — Och slutligen jag som i dag talar: den rösten känner Du från länge; ty det är rösten af en ungdomsvän som Du haft kär och som länge älskat dig tillbaka. Det är glada minnen som hon återkallar, enskilta, det är sant, för oss, men likväl sådana att de ej behöfva sky något slags offentlighet, sådana att de utan rodnad kunna inträda och visa sig äfven i Herrans Tempel. Ty vänskapen är i sig sjelf något heligt, Davids och Jonathans vänskap var tacknämlig för Herranom, förtroligheten mellan redliga män, den är det enskilta lifvest gudstjenst, den är en husandakt för hjertat. När hjertan meddela sig, då står den Högste midt ibland dem med välbehag, när ungdomsvänner förena sig för det goda, då är det godas Gud när med välsignelsen. Låtom oss derföre ej blygas för vår ungdoms

drömmar, låtom oss snarare försöka att bringa dem till verkställighet, med mandomens kraft, med mognadens allvar. Låtom oss här inför altaret, här i den Högstes åsyn, förnya det löfte vi ofta gjort i våra hjertan att, hvar och en i sin stad, verka hvad han kan för det rätta, för det sanna, för det ädla. Låtom oss bedja Gud om kraft att afväpna den trotsige, och upprätta den svage, låtom oss bedja Gud att han ville göra oss starke som örnar, och fromma såsom dufvor. Strid mot det onda, frid och förbund med det goda; detta vare vår lösen och vårt föreningstecken genom lifvet! Den som i denna mening verkar hvad han kan för rätt, för ljus, för sanning, han verkar i Christendomens anda, han utbreder Guds rike på jorden, hvar helst han än må ställas. Ty Guds rike är öfverallt, der det Goda är, ljus och sanning äro himmelens barn, under hvad form de ock må framträda; men den skönaste formen är tvifvelsutan den christliga. Lef du för dem, låt dem lysa i de mörka dalar. Vaka der öfver ordningen, vaka öfver friden, vaka öfver hjertats renhet. Låt de förhärdade höra Lagen som ett åskeslag, låt de ångerfulla förnimma Evangelium som en solstråle. Du har stora gåfvor att ansvara för, af dig hoppas vi alla mycket. Du skall icke, du kan icke, du får icke svika vårt hopp. Himlen uppmanar dig, församlingen väntar dig, vänskapen beder med tårar för dig. Gud hörer oss af sin eviga barmhärtighet, Gud skall välsigna den gode, den trogne Herden. — *Lyckosamliga gånge det dig i thinom skrud,* och lyckosammeliga äfven den förutan! Lyckosamliga gånge det dig i ditt hus, i din enskilta lefnad! Måtte friden trifvas i din boning, och det verldsliga bekymret gå din dörr förbi! Måtte himlen länge unna dig, utom en Lärares, äfven en makas och en faders glädje! Måtte du aldrig förlora en vän, men glädje och förtrolighet, hädanefter som hittills, i ditt hus språka sent inpå quällen, inpå lifvets

quäll. Och när nattten kommer, den långa natten, sof då i ro intill den stora morgonen, och vakna glad ofvan stjernorne, midt i den segrande församlingen, midt ibland din ungdoms förklarade vänner! — —

Och I, christelige Invånare af dessa Församlingar, emottagen i dag den Lärare I sjelfva valt och önskat Eder. Han efterträder ibland Eder en Man som var Er alla kär, och den äfven jag länge känt och älskat. Men hans bana var kort, och allt för tidigt för oss alla ingick han i sin faders glädje. Han kallades bort i förtid från en församling som han älskade, från värf som han måste lemna ofulländadade, från ett namn som han skulle ha försvarat, från maka och barn som han skulle ha vårdat. Hans stoft hvilar härutanför, men hans förklarade Ande sväfvar kanske i dag öfver våra hufvuden, kanske står han just nu osynlig midt ibland oss. Men frukten Eder icke: ty de saliga skada ingen, de fara vederquickande som en himmelsk vind öfver jorden. Men viljen I hedra hans minne, viljen I glädja honom ännu efter döden, så gifven åt den nykomne samma kärlek som I unnat den bortgångne. Han förtjenar den äfven så väl, han skall med hvarje dag förtjena den ännu mera. Bemöten honom med aktning, ty han är Guds ombud ibland Er, han är er Lärare, han skall leda Er på rätta vägen som förer till evinnerligt lif. Bemöten honom med vänskap och förtroende; ty han är sjelf en pröfvad vän, han är öppen och förtrolig, och hans själ bor på hans tunga. Bemöten honom med lydnad; ty hvad han vill är Ert eget bästa, han älskar ordning och christeligt skick, i sitt kall känner han ingen menniskofruktan, han smickrar ej gudlösheten, han dagtingar ej med förderfvet. Lyssnen till det eviga ordet som han predikar, I behöfven ej söka det annorstädes; ty Herrans ande hvilar öfver Talaren och hans mun förkunnar salig-

hetens ord. Lefven derföre med honom såsom med en visare vän, anförtron åt honom edra bekymmer, följen hans råd, låten honom leda Er som en god herde genom lifvet. Och när I en gång skiljens hädan, måtten I då alla med glädje mötas inför Guds ansigte, måtten I der alla höra Er Lärares välbekanta röst, höra de tröstefulla orden: *Kommer, I min Faders välsignade, och besitter det rike som Eder tillredt är ifrån verldens begynnelse!* Amen!

Om läseriet i Småland till Dom-Capitlet i Vexiö.

De mångfaldiga klagomål, som från flere håll af stiftet ingått öfver Comministers-Adjunkten Nymans predikosätt och embetsförvaltning hafva redan länge med skäl väckt både Dom-Capitlets och min enskilda uppmärksamhet. De tyckas grunda sig på ett förfarande hvilket, om det längre lemnas opåtaldt, hotar att upplösa den allmänna ordningen inom församlingen, i grund förvilla en tillströmmande enfaldig menighet och förvrida religionens höga och trösterfulla sanningar till ett haltlöst svärmeri, utan grund hvarken af förnuftet eller uppenbarelsen. Dylika förvillelser, som nu mera än förr visa sig från flera håll i den christna verlden, hafva merendels öfverallt samma orsaker. De äro att anse som brytningarne af en sjukdom i andens verld, hvilken ej kan undfalla något uppmärksamt öga. Det närvarande tidehvarfvet pliktar nu för det förflutnas lättsinnighet, den ena ytterligheten har, som vanligt, frambragt sitt correktiv i den andra, svärmeriet för dagen är en naturlig följd af en förutgående indifferentism. Behofvet af religionens tröst och uppbyggelse, som till en tid kan inslumra, men aldrig fullkomligt utdö i menniskohjertat, låter känna sig starkare än förr och söker sig tillfredsställelse hvar det kan och på hvad sätt det kan.

Stöter det då till äfventyrs på likgiltighet hos läraren, finner det hans nit kallnadt för det andliga, och varmt endast för jordiska fördelar, tror det sig märka att han sköter sitt embete endast såsom en verldslig angelägenhet, så är åtminstone en obildad menighet ursäktad, om hon undandrager honom sitt förtroende och vänder sig från det utslocknade nitet till det brinnande, äfven om det skulle vara missledt och öfverdrifvet. Sjelfva den lärare, till hvars predikstol hon församlar sig, torde mången gång snarare förtjena varning och tillrättavisning än straff. Ofta, kanske oftast härleder sig hans låtsade ifver från orena afsigter, från fåfänga eller vinningslystnad, och i detta fall vore all skonsamhet både brottslig och skadlig. Men någon gång kan han äfven sjelf vara förvillad emot sin vilja, bristande upplysning, bristande öfversigt af Christendomens egentliga väsende kunna förleda honom; hans känsla för religionen kan möjligtvis vara sann och osminkad, men hans förstånd derjemte för inskränkt och hans kunskaper för ringa. Ett varmt hjerta och ett tomt hufvud utgöra svärmeriets vanligaste elementer, både hos lärare och åhörare; och här som annorstädes stöta vi på den stora sanningen, som aldrig nog kan inskärpas, att lärdom och grundliga insigter äro nödvändiga för religionsläraren, icke blott för att bibehålla sitt eget och ståndets anseende utan äfven för att med framgång och utan fara för förvillelse kunna förvalta sitt vigtiga kall. Skall nu en sådan förvillelse, icke blott hos en enskild man, utan i allmänhet och på ett grundligt och varaktigt sätt, kunna förebyggas äfven för framtiden, skall den syftning till svärmeri och öfverdrift, som onekligen ligger hos tidehvarfvet, kunna ledas till det mål, som religionen och förnuftet gemensamt utstaka, skall den öfvergångsperiod, hvari vi lefva, verkligen medföra hvad den åsyftar, en

öfvergång till det bättre och ädlare: så fordrar detta, äfven inom vår lilla krets, bemödanden och åtgärder, hvarom jag förbehåller mig att framdeles få med Dom-Capitlet öfverlägga. De kunna ej bli andra än sådana, hvars följder man blott må vänta af tiden, som ofta sjelf läker sina skador, när endast sjukdomen rätt bedömes och kuren ej brådstörtas.

Emellertid tyckes förhållandet med Nyman vara sådant, att det ej utan äfventyr och förargelse längre kan eller bör fortfara. Jag känner honom icke personligen och kan således ej bedöma huruvida den oreda, han åstadkommer, har sin grund i någon personlig förvillelse hos honom, som möjligtvis kunde rättas, eller i låga och straffbara afsigter. För att med säkerhet utröna detta och i synnerhet för att förekomma vidare förargelse inom församlingen samt hålla den unge mannen inom skrankorna af ordning och skick, föreslår jag derföre att han ju förr, ju heldre tillsvidare måtte missiveras till Vexiö. Der kan hans tjenstgöring och uppförande under Dom-Capitlets ögon lätteligen kontrolleras. De öfverklagade enskilda sammankomsterna kunna der utan svårighet förekommas, eller om de fortsättas, lageligen beifras. Han kan der tillhållas att ej utsträcka sina predikningar utöfver den vanliga tiden, att på predikstolen afhålla sig från alla personliga åsyftningar och från det pöbelaktiga språk, man förebrår honom och som är ovärdigt den höga läran och det heliga rummet. Förgår han sig i detta eller något annat afseende, så är han under lagens stränghet, och jag skall för min del ej tillstyrka någon vidare eftergifvenhet. Jag hoppas att Herr Kyrkoherden Grahnstrand, ehuru ej i behof af medhjelpare, likväl af nit för den goda saken ej undandrager sig att emottaga den besvärlige gästen. De omkostnader, honom härigenom förorsakas, kunna ej heller

blifva betydligare än att man på ett eller annat sätt kan finna utvägar till deras gäldande.

Lund d. 9 Aug. 1824.

Es. Tegnér.

Om föreskrifter för transportsökande inom Preståndet.

I Vexiö Domkapitels namn.

Genom nådig skrifvelse af d. 17 sistledne Mars har Kongl. Maj:t infordrat Consistoriernas underdåniga yttrande öfver den tid som för hvarje Transportsökande inom PresteStåndet borde föreskrifvas innan han till en sådan ansökan med skäl kunde anses berättigad. Anledningen till denna nådiga befallning är hämtad från de ofta obehöriga ansökningar om Transport hvarmed Regeringen besväras från Prestmän som antingen blott en kort tid innehaft eller äfven icke ens ännu tillträdt den syssla hvartill de blifvit befordrade; hvarigenom såväl orättvisa mot de obefordrade åstadkommes, som äfven misstanka väckes hos allmänheten om ostadighet hos läraren och benägenhet att för bättre inkomster öfverse det högre och egentliga ändamålet af sitt presterliga kall.

Det är onekligt att tätare ombyten af själasörjare ofta äro menliga för församlingen och motverka den ursprungliga afsigten med läroembetet. Förståndets upplysning och hjertats förbättring kunna ej påräknas såsom följder af lärarens nit, kunskaper och embetsgåfvor allena. Dertill fordras äfven en närmare personlig bekantskap, en förtrolighet mellan lärare och åhörare som endast vinnes genom ett längre umgänge. Det gifves i sanning ingen

skönare form af Prestembetet än den patriarkaliska, då hvarje åhörare med full tillit så i andeliga som verldsliga mål rådför sig med sin lärare och presten både kallas och är sin församlings fader. Han kan, under sådana omständigheter, stifta mera godt äfven med inskränkta gåfvor, än en främmande med de yppersta; ty förtroendet för läraren ger ett helt annat eftertryck åt läran sjelf, och sanningens ord verka dubbelt genom den kända, den älskade rösten. Det vore i detta afseende önskeligt att en församling som en gång gjort ett lyckligt val,- aldrig behöfde frukta att förlora sin lärare annorlunda än genom döden. Men detta låter icke stadga sig utan ingrepp i allmänna medborgerliga rättigheter. Till dessa hör att hvar och en, äfven i befordringsväg, efter eget godtfinnande, måtte få söka sin fördel, och till sitt och de sinas bästa göra gällande sin förtjenst och skicklighet. Det gifves också icke, så vidt jag vet, någon Embetsmannaclass inom hvilken transportansökningar äro förbjudna eller först efter viss tid tillåtna. Ett sådant stadgande, utfärdadt i allmänhet och utan några jemnkningar och undantag, skulle bli så mycket mera tryckande för Presterskapet, som sysslor af lika namn och värdighet, inom detta stånd vida mer än inom något annat, skilja sig både i afseende på beqvämlighet och indrägtighet. Dessutom — och detta gör en hufvudsaklig skillnad — hafva civile och militäre Embetsmän sin ansökningsrätt öppen öfver hela riket; men presten är, med få undantag, i detta afseende stängd inom sitt Stift. Civil- och militairembeten tillsättas genom konungens nåd och ofta utom förslaget; en på vissa år förlorad ansökningsrätt till sådana lemnades alltså efter dessa årens förlopp å nyo öppen öfver hela riket, med nya förhoppningar. Men i Vexiö Stift åtminstone äro de ojemförligt flesta gällen consistoriella, tillsättas alltså af Försam-

lingen som dessutom är bunden vid förslaget. Finge en prestman under vissa bestämda år ej söka transport, så kunde lätteligen inträffa att den förmånligare lägenhet han önskar sig och hvarom han kunnat göra sig hopp, just under denna tid blefve ledig och tillsatt, och hans förlust vore i sådant fall merendels en förlust för lifstiden. — Betraktar man alltså frågan ur den synpunkt hvarur hon äfven, ehuru ej uteslutande, bör betraktas, nemligen ur synpunkten af Presterskapets icke presterliga, men medborgerliga rätt; så är det onekeligt att en prohibitif författning i afseende på Transportansökningar skulle för Preste-Ståndet medföra vida svårare och känbarare följder än för något annat, och i allmänhet ej stode att förena med de borgerliga rättigheter som tillfölje af Grundlagen tillkomma hvarje Svensk man.

Vi ha alltså på ena sidan församlingens fördel och framgången af en sak som måste vara helig icke blott för den andelige, utan för hvarje vältänkande man: på den andra åter den enskiltes rätt som äfven måste vara Lagstiftaren helig. Det är min öfvertygelse att när dessa strida emot hvarandra, en sådan strid ej kan genom blott juridiska stadganden fullt biläggas. Den fordrar högre förlikningsgrunder som ligga utom kretsen af all yttre lagstiftning. Emedlertid torde för den sistnämnda följande anmärkningar kunna vara af någon användbarhet.

En transportansökan kan äga rum under 3:ne särskilta förhållanden. Man söker sig antingen från en sämre lägenhet till en bättre, eller från en bättre till en sämre, eller från lika till lika. Billigheten fordrar, i min tanka, att särskilt afseende göres på hvar och en af dessa särskilta omständigheter.

Den som söker flyttning från ett gifvet sämre till ett gifvet bättre, till exempel från ett Pastorat i tredje classen till

ett i första, är egenteligen blott till namnet Transportsökare: i sjelfva verket är det en befordran som han söker. Skillnaden emellan ett Pastorat af tredje och första classen är äfven så stor, och ofta större än emellan Comministratur och de svagare pastoraten. Att en Kyrkoherde, endast derföre att han nyligen fått lösa en nu mera dyr Fullmakt och göra en dyr flyttning skulle vara betagen den rättighet som hans Comminister äger att nemligen i laga ordning och när tillfälle yppar sig söka sin befordran, är icke med billigheten öfverensstämmande. Vid alla dylika ansökningar, ur lägre class till högre, anser jag derföre både för rättvist och nödvändigt att inga inskränkningar stadgas, utan att allt häri förblifver vid det gamla. Härvid bör äfven anmärkas att Vexiö Stift utom den vanliga indelningen i tre classer också äger en underafdelning inom andra classen af bättre och medelmåttiga Pastorater. Denna afdelning är genom Kongl. Brefvet af d. 18 November 1818 authoriserad; och för transportansökningar från de medelmåttiga till de bättre inom denna class bör alltså gälla det samma som för ansökningar från lägre till högre class i allmänhet.

Söker man deremot ur högre class i lägre, så sker det ofta antingen af vankelmod och nyck, eller troligtvis ännu oftare ej i afsigt att sjelf få flyttning utan för att derifrån hindra en annan och utestänga honom från förslaget. I begge dessa afseenden kan det vara billigt att en gräns sättes för missbruket af ansökningsrätt. Men omständigheter kunna äfven låta tänka sig då en ansökan från bättre till sämre föranledes af ädlare grunder. Detta bör ankomma på en pröfning hvarom jag nedanföre skall yttra mig. Godkändes dessa ej vid en sådan pröfning, så ville jag i underdånighet föreslå att dylik transportansökan ej måtte upptagas inom de fyra eller fem första

åren räknade från utnämningen. Grunden härtill är icke blott församlingens behof af en mindre flyktig lärare, utan äfven de sämre lottade prestmäns billiga anspråk att ej lida intrång i sin rätt af sådana som redan erhållit en bättre befordran. Dessa böra alltså ej vidare stå dem i vägen, vare sig af ett infall eller af det slags tjenstaktighet som villigt länar sig åt andras spekulationer.

Största svårigheten att till sin billighet bestämma förete otvifvelaktigt transportansökningar inom samma class, eller från lika till lika. Jag vill ej tala om att classificationen kan vara och i många fall verkeligen är mindre noggrann. Men äfven om alla Pastorat inom samma class vore, hvad de ej äro, lika indrägtiga: så gifvas dock en mängd andra anledningar hvarför en sökande kan med skäl föredraga det ena stället framför det andra. Det kan t. ex. vara hans födelseort, han kan der ha vänner och slägtingar, tjenstgöringen kan vara mindre mödosam, orten behagligare, lefnadssättet angenämare eller mera öfverensstämmande med hans lynne. Om man ej vill eller bör göra något afseende på dessa blott och bart enskilta considerationer, så kunna likväl omständigheter inträffa då Lärarens eget samvete och hans omsorg för församlingens bästa ålägga honom som pligt att söka sig en annan krets för sin embetsförvaltning. En prestman kan, med eller utan eget förvållande, komma i ett sådant förhållande till sina åhörare som försvårar eller helt och hållit upphäfver möjligheten för honom att på detta ställe gagna som han bör och som han annorstädes skulle kunna. När split sätter sig mellan lärare och församling, då förqväfves lifsens säd, och det blir i detta fall en samvetspligt att lemna platsen åt en annan, äfven om det skulle ske med uppoffring af timliga fördelar. Med ett ord, anledningarna till transportansökan äfven inom samma class kunna

vara af så mångfaldig art, att en allmän författning som ej kan eller bör nedstiga till dylika detaljer, icke heller billigtvis kan eller bör användas på dem alla. Det synes mig som om hvarje särskilt fall här fordrade en särskilt pröfning. Men en sådan pröfning är omöjlig för någon annan autoritet än Cons. som bäst är i tillfälle att känna hvar och ens ansökningsskäl och bedömma deras halt. Jag föreslår derföre i underdånighet att i dylika fall Transportsökande måtte åläggas att uppgifva skälen för sin ansökan inför DomCapitlet som ägde att deröfver dömma, likväl med anvisning till klagomål efter vanligheten. Men ofvannämnde skäl till transportansökningar kunna äga rum, icke blott då man söker inom samma class, utan äfven ur högre till lägre: det är då billigt att äfven för detta fall samma pröfning af ansökningsskälen föreskrifves. Jag erkänner att allt detta föranleder till vidlyftiga omvägar; men skall en ändring ske så är det bättre att genom en omväg komma till billigheten än att genom allmän lag och utan undantag utstaka genvägen till hvad som möjligtvis kunde vara en orättvisa.

Slutligen tror jag mig i underdånighet böra tillägga 2:ne anmärkningar. Transportansökningar kunna ej rimligtvis förbjudas för alltid; frågan kan endast bli om vissa år, räknade antingen från tillträdet eller utnämningen. Efter dessa års förlopp synes det mig fara värdt att rättigheten till dylika ansökningar, hvilken åtminstone inom Vexiö Stift hittills varit måttligt begagnad, torde mera än förr missbrukas; ty det ligger i menniskolynnet att öfverdådigare begagna en återvunnen än en oafbruten frihet. I sådant fall (och detta är min andra anmärkning) förfelade äfven den ifrågavarande författningen sitt väsendtligaste och skönaste ändamål, det nemligen att så länge som möjligt fästa lärare och församling vid hvar-

andra, och ge det ömsesidiga förtroendet tid att stadga sig och bära frukter. Om till ex. fem år bestämdes (och detta tycks vara det högsta möjliga) hvarförinnan ingen finge söka transport, så innefattar detta föga längre tid än som kan anses tillräcklig för lärare och åhörare att rätt lära känna hvarandra. Så länge ännu dessa vore främmande för hvarandra skulle de alltså vara oskiljaktiga, till följe af författningen: sedan de blifvit bekanta och förtroliga låge åtminstone ingen ting i författningen som hindrade dem att åtskiljas. Men det bör ligga annorstädes. Det bör ligga i lärarens egen känsla af sitt embetes vigt, i hans nit för dess höga ändamål, i hans öfvertygelse att detta ej kan uppnås med ett flyktigt eller egennyttigt sinnelag. Det bör med ett ord icke vara ett juridiskt utan ett moraliskt band som fäster presten vid den plats der han mest kan gagna; och der detta sednare saknas fruktar jag att ingen slags positif lagstiftning kan ersätta det.

Lund d. 23 Aug. 1824.

Es. T.

Till Danska Allmänheten.

Herr Professor David Munk af Rosenschöld har nyligen i Köpenhamn, med bifogad Critik, utgifvit en Dansk öfversättning af det Tal jag sistledne Oscarsdag hållit vid en academisk högtidlighet, hvars afsigt var att fira H. K. H. Kronprinsens förmälning. Denna öfversättning är gjord med den vårdslöshet att Originalets mening på många ställen är förfelad, och hela strofer stundom uteslutna. Jag nödsakas derföre förklara att jag, helst i afseende på formen, i sitt närvarande skick ej kan erkänna Talet för mitt arbete. Det är möjligt att den afskrift Herr R. öfverkommit verkeligen haft alla dessa felaktigheter; men då man vill icke blott utgifva utan äfven criticera en annans arbete, tyckes billigheten fordra att man ej framställer det för allmänheten med andra fel än författarens egna.

Herr R. erkänner sjelf att skriften aldrig varit tryckt i Sverge, men påstår deremot att tusentals afskrifter deraf vore i omlopp. Han måtte till och med gjort sig den otacksamma mödan att räkna dessa, då han kan försäkra att deras antal öfverstiger antalet af de tryckta Exemplar han nu utgifvit. Jag har för min del ej hört omtalas denna sällsamhet. Men äfven om så verkeligen förhölle sig, så är det dock en helt olika art af publicitet ett arbete får genom tryck och genom afskrift. Att man låter någon taga en afskrift af sitt Manuscript är endast ett enskilt förtroende

som ej kan medföra någon ansvarighet inför publiken; men genom tryckning upphör en skrift att längre vara författarens enskilta tillhörighet; den blir allmänhetens hvars domsrätt han just genom tryckningen erkänner. Ett Tal som det ifrågavarande har sin offentlighet derigenom att det blifvit hållet. När förf. sjelf ej låter trycka det är det ett bevis att han ej önskar det någon annan publicitet. Hans orsaker härtill kunna vara flerehanda, och han är derföre egenteligen ingen redogörelse skyldig; men för min del tvekar jag icke att erkänna att det i synnerhet var min öfvertygelse om Talets litteraira obetydlighet som bestämde mig att vägra dess tryckning. Det vidrör frågor som utgöra det stora tvistämnet för dagen, men hvilka vid ett sådant tillfälle ej kunde eller ens borde utvicklas, äfven om jag dertill ägt förmåga. Ett Tal kan ej vara en afhandling; och några flygtiga tankar, mera antydda än utförda, undandraga sig med skäl den allmänna granskningen. Icke alla författare fästa så stor vigt som Hr R. vid sina små tillfällighetsskrifter. Icke alla kunna vidtaga den utväg som han, att vara den ende som aldrig glömmer dem, den ende som ännu ideligen omtalar och beundrar de förgätna. Icke alla älska en litterair ära som alltjemnt uppträder som sin egen Trumpetare. Det synes som om Hr R. och jag hade något skiljaktiga åsigter både af litterairt och moraliskt värde. Jag skulle till exempel ej vilja slå mig till Riddare på en skrift den Förf. sjelf ej ansett som vapenför. Jag skulle ej genom insinuationer och halfva vinkar vilja förkättra en annans politiska tänkesätt, i synnerhet när jag uppsnappat dem ur ett otryckt arbete. Jag skulle ej kunna vara nog oblyg att till en Konung och tvenne Kronprinsar dedicera, icke blott en obetydlighet, utan äfven en obetydlighet den jag, för att tala lindrigt, på ett så tvetydigt sätt åtkommit.

Om Hr R:s afsigt varit den som han föregifver att i

opinionen motverka vådan af de politiska villomeningar jag skall hysa, så måste man åtminstone erkänna att det medel han dertill valt är ett af de allrabesynnerligaste. I verldens närvarande skick kan en otryckt skrift ej bli farlig: det är en pil som ännu ej är afskjuten. Men om det vore sant, hvad ingen annan vet än Hr. R., att afskrifternas mängd varit så oerhörd i Sverige, hvarföre gör han då skriften bekant i Danemark der troligtvis aldrig någon annan afskrift funnits än den felaktiga som han sjelf fört med sig öfver Sundet? Ansåg han en vederläggning för behöflig, hvarför gaf han den i ett land, i ett språk der hon måste vara onödig, så länge den skrift han ville vederlägga var okänd? Det är som att träta med det Eko man sjelf uppväckt, det är som att visa sig beställsam vid släckningen af den brand man sjelf stiftat. Ville han motverka det onda, så borde det väl snarare ske der det yppat sig än der hvarest det ännu ej fanns. I Sverige der olyckan timat borde han, Hr R., komma med hjelpen. Men härvid mötte en svårighet. Skulle vederläggningen ej sväfva ännu mer i luften än den nu gör, så kunde den ej gerna utgifvas utan i förening med det förderfliga Talet. Men Svensk lag stadgar ansvar och böter för den som utan författarens samtycke utgifver hans arbete. Derföre måste sjukdomen cureras på de friska, den vigtiga conserverande åtgärden måste vidtagas der hon alls icke behöfdes, nemligen utomlands; ty der låg hafvet mellan lagen och dess öfverträdare. Det är en gammal plägsed att försälja i Danmark hvad man olofligen åtkommit i Skåne, eller tvertom; men att äfven i litterair väg använda likartad industri, är en uppfinning hvaraf äran tillhör Hr R. Han kan nu icke juridiskt tilltalas; men jag underställer hvarje man af ära i de begge konungarikena, huruvida det kan anses öfverensstämmande med hederns lagar att under skygd af en dylik strafflöshet icke blott olofligt

utgifva en annans arbete, utan äfven utgifva det för att få criticera det, och — hvad som är ännu sämre — för att få kasta skugga på författarens politiska och medborgerliga tänkesätt. Hvad den sistnämnda afsigten angår, så är den likväl troligtvis förfelad. Man gör i Sverige ej jagt på så kallade Demagogische Umtriebe: academiska lärare stå ej här under polisen, och våra litteraira Delatörer måste resa utomlands för att få trycka sin galla, och till fäderneslandet öfverskicka sina insinuationer, i ett främmande språk.

Efter denna förklaring hoppas jag, att både Allmänheten och Hr Professor R. inse det all vidare skriftvexling i detta ämne måste från min sida för alltid upphöra.

Lund d. 10 September 1824

Es. Tegnér.

Om det Romantiska i Grekiska Poësien.

Den stora skiljaktighet som man lätteligen upptäcker mellan den gamla och moderna Poësien har i sednare tider gifvit anledning att betrakta dessa begge skaldearter såsom hvarandra motsatta, och till följe derutaf indela all poësie i tvenne hufvudarter, antik och romantisk. Man har på mångfaldigt sätt uttryckt denna skiljaktighet. Objectif och subjectif poësie, plastisk och musikalisk, naif och sentimental, klassisk och modern, antik och romantisk, äro allt mer eller mindre passande benämningar för att uttrycka väsendtligen samma begrepp. Denna indelning är också, i sin allmänhet tagen, tvifvelsutan riktig. Den grundar sig icke blott på en skiljaktig behandling af det poëtiska ämnet, utan äfven på en skiljaktighet i sjelfva Elementet för all Poësie. Men dylika indelningar som i sin breda allmänhet blott under tvenne classer upptaga den oändliga mångfalden af en så växelrik, på så många sätt modifierad konst som Poësien, kunna ej undgå att i det enskilta lämna mycket obestämdt, ehuru de i sitt allmänna begrepp kunna vara riktiga. Sålunda förekommer onekeligen i Romantiska Poësien, i synnerhet när man dermed förstår det samma som den moderna, mycket som påminner om de egenheter hvilka caracterisera den antika, ehuru man visserligen bör medgifva att detta till större delen grundar sig blott på imitation från de gamle. På andra sidan åter förekomma

icke blott i Romerska utan äfven i sjelfva Grekiska Poësien drag som efter allmänna språkbruket måste kallas romantiska. För att rättfärdiga detta sednare påstående är nödvändigt att närmare utvickla begreppet om det Romantiska i allmänhet.

Till en början är klart att det Romantiska måste vara en modifikation af det sköna. Vore det annorlunda så kunde det ej gifvas en Romantisk poësie. Ty poësien har intet annat Element än det sköna, med dess särskilta esthetiska biarter. Att antingen metafysiskt förklara det skönas Idé, eller ock blott empiriskt utvickla hvilka egenskaper det egenteligen är hos ett föremål som göra det till skönt, eller hvilken operation som föregår i själen vid dess uppfattande, detta tillhör Æsthetiken: en vettenskap som likt så många andra stadnar vid det obegripliga, emedan tingens grund ligger vida djupare än blotta vetandet räcker. En särskilt svårighet i detta afseende medför äfven det sköna derigenom att dess område ligger som en gränsprovins mellan menniskans animaliska och intellectuella natur, det utgör bryggan mellan begge och hörer således till begge stränderna. Ty med känslan af det sköna börjar menniskan att höja sig öfver det djuriska, hvarför äfven Historien lär oss att all mensklig odling till sin början varit poëtisk, och Skalderna visa sig öfverallt som odlingens stamfäder; men derjemte har äfven menniskans æsthetiska natur sin rot i materiens dunkla rymder, liksom de gamles Hamadryader, ehuru ofvantill menskliga gestalter nedantill voro sammanvuxna med det träd hvars lifsprincip de föreställde. Så länge ännu detta physiologiska Element af Esthetiken ej är närmare utredt än som hittills skett, blir troligtvis äfven läran om det sköna, hvad den hittills är, ofullständig och haltande. — Så mycket tyckes emedlertid, blott på empirisk väg, vara gifvet att ingen form är

skön som ej förenar tveggehanda: omväxlande rikedom för sinnet och lättfattlig öfverensstämmelse för förståndet. Hvar dessa saknas der saknas äfven skönheten: ty ingen enformighet är som sådan skön: ingen oordning behagar i och för sig sjelf. Emellan desse begge, nemligen det physiska intryckets mångfald och dess enhet eller sammanfattning efter en regel, drifver inbillningskraften sitt förmedlande spel, efter lagar som troligtvis aldrig kunna bestämmas. Ty hufvudfrågan, nemligen hvad det egenteligen är som gör enheten till esthetisk och hvarigenom den skiljer sig från den blott logiska enhet som ligger i all föreställning, denna är väl ofta väckt, men ännu icke af någon, så vidt jag vet, tillfredsställande besvarad. Framträder nu den esthetiska enheten såsom öfvervägande element, så är det sköna *regelbundet* eller, emedan en dylik skönhet mest förekommer i plastiska former, *plastiskt*. Har åter mångfalden öfvervigt, vill den liksom upplösa eller bortskymma enheten, så är det sköna *romantiskt*. Det förra är derföre alltid enklare, det sednare åter alltid mera sammansatt: det förra är till sin form mera bestämdt och slutet, det sednare sväfvar gerna ut i det obegränsade och oändliga. Det förra bor i ljuset, men det sednare trifves äfven och helst i halfdager. Det förra bär mest den estetiska nödvändighetens, det sednare mera den estetiska frihetens stämpel. Med ett ord: det regelbundna sköna fattas lättare af förståndet, som är förmågan af enhet och regel: det romantiska åter är snarare en skönhet för phantasien som lefver i det mångfaldiga och för hvars äfventyrliga sammanställningar det öppnar ett friare spelrum. Just genom detta sträfvande till det obegränsade och oändliga är äfven det romantiska beslägtadt och ofta förenadt med det sublima; ty sublimt kalla vi det som antingen genom sin massa eller sin kraft påminner oss om oändligheten.

På en annan sida åter är det romantiska likartadt med det underbara, och medlande begreppet mellan begge är det Dunkla i hvars skymning begge trifvas. Det regelbundet sköna deremot närmar sig det Romantiska just genom det som utgör dess högsta fulländning, genom det Idealiska, det vill säga, Idén så vidt som möjligt afbildad i sinnlig form, hvilken således om ej uttrycker, dock antyder det oändliga. Och liksom det plastiska genom regelns öfverdrift urartar till det stela och pedantiska, så urartar äfven det romantiska genom frihetens missbruk till det phantastiska och vidunderliga. I förra fallet är mångfalden med dess lif, i det sednare är enheten med dess fattlighet upphäfven: och i begge händelserna är skönheten, hvars kropp och själ de utgöra, försvunnen.

Allmänna Språkbruket förblandar vanligtvis det regelbundet eller plastiskt sköna med det sköna i allmänhet; men det skiljer det samma bestämdt från det romantiska. Ett palmträd t. ex. med sin raka pelarestam och sin regelbundna krona i toppen kallas skönt: men en ek som lutar sina oregelbundna former öfver en klippa eller ett vattenfall, nämnes romantisk. Ett Grekiskt tempel med sina bestämda symmetriska förhållanden, är skönt: men ett landskap omvexlande af dalar och berg, af träd och vatten, är romantiskt. En sommardag med sin klarhet är skön, men en sommarnatt, när månskenet faller öfver de dunkla massorna, är romantisk. Skön är den uppgående solen, men den nedgående som sjunker i det outgrundliga hafvet och lemnar rum för skuggorna och natten, är romantisk. I de förstnämnda af dessa föremål upptäcker alltid känslan en esthetisk enhet, ett mer eller mindre bestämdt hänförande till en regel: men i de sistnämnda råder en större mångfaldighet af delar och sambandet dem emellan undandrar sig mer eller mindre uppmärksamheten.

Derföre är också intrycket af de förra mera enkelt och bestämdt, och de biföreställningar som dermed förenas vida färre. De sednare åter verka mera sammansatt, de släppa inbillningen lös och hon försummar icke att rita ut i de dunkla rymderna.

Använda vi nu detta på poëtiska former hvilka *endast* genom inre sinnet uppfattas, så är förhållandet i hufvudsaken det samma. Det är en skön bild när Homerus (Iliad. VI. 401) liknar den unge Hectorssonen vid en tindrande stjerna: men när Pindarus (Pyth. VIII. 136) säger att menniskorna äro drömmen af en skugga, så är denna bild romantisk. Det var en skön föreställning som Grekerna gjorde sig om de salige Gudarna och deras evigt sorglösa lif i Olympen, deladt mellan sång och lek och fester; men deras tanka om det allsmäktiga Ödet som i mörkret herrskade öfver Gudar och menniskor, och hvilken ligger till grund för deras Tragiska konst, var romantisk. Den känsla hvarmed den gamle Eumenes (Odyss.) återser den hemkomna Telemach, och kysser hans händer och ögon, är skön: men romantisk är Ulyssis längtan att få se röken uppstiga från sitt älskade Ithaca. (Odyss.) I allmänhet är glädjen med sitt bestämda föremål en skön, längtan åter med sina sväfvande önskningar, en romantisk känsla. I Grekiska historien är Timoleon en skön caracter: men Alexander med sin äfventyrliga storhet är en romantisk. Skön, nemligen plastiskt, är en Poësie icke blott derigenom att den framställer föremål af denna slags skönhet utan äfven och hufvudsakligen genom det plastiska behandlingssättet, det vill säga genom den lättfattliga enkelheten af det helas idé, och hvarje särskilt dels klara åskådlighet. Och på samma sätt är en poësie romantisk icke blott derigenom att den behandlar föremål som i sig sjelfva äro romantiska, utan äfven och i synnerhet genom

den mera invicklade sammansättningen af det hela och den halfdager, hvari de särskilta delarne hållas. En sådan dunkelhet åstadkommes vanligast derigenom att skalden förlägger sitt föremål i en inre sfer, trycker stämpeln af sin egen känsla derpå och liksom upplöser det i sin reflexion: ty allt inre är, så vida det har en estetisk sida, just genom sin dunkla obestämdhet romantiskt. Derföre är också romantiska poësien till sitt väsende subjectif och i detta afseende lyrisk. Men den plastiska lefver i det yttre, hon skummar, om jag så får säga, det sköna från ytan af tingen; blott hvad som lättast faller i de yttre sinnena, sjelfva utsidan, så väl af den yttre fysiska som inre menskliga naturen, utmålar hon med välbehag och omständlighet: hon är med ett ord objectif. Men just derföre stadnar hon också merendels vid blotta formens sirlighet, obekymrad om något intresse för tanken eller någon djupare betydelse. När t. ex. i den Homeriska Hymnen till Apollo (Hymn. in Apoll. Del. 6—9) Latona spänner ner den hemkomna Gudens båge, sätter locket på hans koger, och med händerna tar skjutgeväret från hans väldiga skullror och hänger det bredvid fadrens pelare på en nagel af guld: — så ger detta visserligen en bestämd och tillika skön bild för phantasien: men det uttrycker ingen ting vidare och lemnar tanken tom. Det var också utan tvifvel denna brist på betydelse och inre halt som förmådde de Grekiska Philosopherna, i synnerhet Stoikerna och sedermera NyPlatonikerna, att i Homeriska poësien söka en allegorisk betydelse och lägga en särskilt andemening in i de något lösliga bilderna (Strabo L. I, p. 13, 45). Detta var nu tvifvelsutan ett misstag, men bevisar likväl att man i denna slags poësie märkte en brist som man ville afhjelpa. Huru olika är icke deremot förhållandet i Mesomedis Hymn till Nemesis (Anthol. Graec. T. III. p. 6, ed. Jacobs). »Den vingade, mörkblickande Gudin-

nan (säger han), hon som är tungan på lifvets vågskål, och en dotter af rättvisan, står med tygeln i hand och afmäter med sitt vinkelmått det menskliga lifvet: ständigt blickar hon ner i sin egen barm: den leende lyckan svänger sig på ett rullande hjul: men oförmärkt går Nemesis bakefter henne och böjer den stoltas nacke.» Här äro också bilder för phantasien: men huru mycket säga de icke derjemte till tanken, huru betydelsefullt är ej hvarje drag! Just derigenom är också denna dikt både till idé och utförande romantisk.

Känslan för romantisk skönhet är äfven så naturlig som för den plastiska: och härigenom äro Elementerna så väl till den romantiska som till den plastiska poësien gifna hos alla nationer. Hvilketdera elementet åter som mest utbildar sig och blir det rådande beror på en mängd tillfälliga omständigheter. En dylik omständighet har man trott sig finna på ena sidan i Grekernas Religion, och på den andra i Christendomen. Man kan nu för tiden läsa i alla esthetiska compendier att den romantiska poësien är en dotter af christendomen, att christendomen är romantikens själ, att christlig och romantisk poësie äro i grunden det samma. Utan tvifvel hade också christendomen, betraktad såsom en bildningsanstalt, ett stort inflytande på konsten: dock synes mig detta inflytande mera afgörande i afseende på de bildande konsterna än på poësien. SkönhetsIdealet för ett Christushufvud eller en Madonna blef härigenom helt annorlunda än för en Apollo eller en Afrodite. Men vore Christendomen ett nödvändigt villkor för Romantisk poësie, huru vilja vi då förklara oss de flere arter af hednisk romantik som Poësiens historia känner? För att ej nämna Salomos högsång och flere Hebräiska dikter, är ej det Indiska Sakontala ett romantiskt poëm i ordets skönaste bemärkelse? Skiljer den sig från den occidentaliska och

christna Romantiken annorlunda än genom sin högre poëtiska förträfflighet, och derigenom att den har, om jag så får säga, mera sol och blomsterdoft uti sig? Hvad vi nyligen genom Goethes och andras bearbetning lärt känna af Persiska poësien är väl annorlunda men dock bestämdt romantiskt. Bildade ej Ossian sin poetiska töckenverld med de lyriskt-elegiska, med de djupa romantiska rösterna Christendomen förutan? Dock — vi behöfva ej gå så långt bort för att finna en hednisk romantik. De colossala formerna i Nordiska Sagan och Poësien öfverstiga betydligt det något smånätta Grekiska skönhetsmåttet; de äro poësiens jättestenar och utgöra en egen art af romantik, af hög märkvärdighet för hvarje poëtiskt och fördomsfritt sinne.

Äfven så många inskränkningar tål i min tanka det påståendet att Grekiska Poësiens egenheter väsendtligen skulle kunna härledas ur Grekiska Religionen. Hvad som förtjenar namn af Grekisk *Religion* var ursprungligen Naturdyrkan. Det var samma Religion som från urminnes tider varit gängse i Egypten och Asien och hvilken, i likhet med all hedendom, satte det gudomliga icke *utom* eller *öfver* Naturen (som Christendomen), utan *inom* den samma. Härigenom föll det gudomliga inom samma sfer som det menskliga: men då man tillika ville uttrycka att det förra likväl var något högre än det sednare, så kunde detta endast ske genom en särskilt Symbolik, hvari frågan ännu ingalunda var om formens skönhet utan endast om dess betydelsefullhet, icke om tecknets esthetiska utan endast om dess philosophiska halt. Man var nöjd om det, äfven under barbariska former, på ett träffande sätt tillkännagaf meningen. Derföre förföll äfven denna Symbolik strax från början i det vidunderliga och monströsa som fordom utmärkte Egyptiernas och ännu i dag utmärker Hinduernas

religiösa framställningar. I Grekland gick det ej heller till en början annorlunda. Obekymrad om formen och endast uppmärksam på betydelsen försinnligade man sig det gudomliga under råa, ofta löjliga symboler, hvilka äfven, sedan den ursprungliga Religionens anda längesen var försvunnen bland folket, bibehöllos och förklarades i *Mysterierna.* Ur den Religion som här lärdes utgick den så kallade Mystiska eller Orphiska poësien af hvilken numera intet är öfrigt; ty de dikter som ännu finnas under Orphei namn äro bestämdt från en långt sednare tid. Man kan icke ens med någon sannolikhet antaga att de så kallade Orphiska Hymnerna, som i sitt närvarande skick nästan endast bestå af osammanhängande utrop och ändlösa, liksom af en lyckträff sammankastade epitheter, utgöra en ombildning af de gamla ursprungliga som utan tvifvel måste haft en annan caracter. Från denna sidan alltså kan väl intet omdöme grundas öfver den Mystiska Poësien. Emedlertid skiljer dock redan Plato (Protagoras, p. 316. d. Steph. ed.) bestämdt den Orfiska Poësien ifrån den Homeriska: och äfven detta förutan är det lätt att inse, att en sådan poësie som den Homeriska omöjligen kunde utgå från Mysterierna. Till grund för dem låg en helt annan åsigt af Naturen och det gudomliga. Det råa, men dock betydelsefulla i deras gudasagor, det dystra och outgrundliga i deras läror, det utsväfvande och äfventyrliga i deras symbolik tyckes snarare i poëtisk behandling bordt leda till en egen art af Romantik än till Homerisk Poësie hvars grund är glad och bekymmerslös sinnlighet och ett skönhetssinne som framför allt skyr det dunkla och öfverdrifna. De få ställen hos Homerus som påminna om de gamla mystiska och cosmogoniska sagorna, som berättelsen om Briareus (Iliad. I. 402), om Jupiters gyllne kedja (VIII. 19), om Junos straff (XV. 18) och några andra dylika, ha derföre en caracter som

betydligen sticker af mot det helas, och ha af denna anledning blifvit misstänkta både af den äldre och nyare Critiken såsom understuckna. De äro ljud från en helt annan tid som endast genom misstag tyckes råkat in i den Homeriska Dikten.

Vi ha ännu qvar från Grekiska fornåldern ett Skaldestycke som i min tanka förvarar många drag af den gamla Mystiska Poësien. Det är Hesiodi Theogoni. I sitt närvarande skick, med alla sina mångfaldiga interpolationer af sednare Rhapsoder, må den vara yngre än Iliaden och Odyssén: men detta hindrar icke att så väl särskilta delar som grundtonen i det hela är äldre och tillhör en helt annan schola än den Homeriska. Dikten består af tvenne särskilta delar: en religiöst cosmogonisk, och en mythiskt episk. Beggedera äro troligtvis sådana vi nu ha dem endast fragmenter. Hvad den förra angår, så betraktade Grekerna icke blott i början, utan äfven i sednare tider Naturen som ett lefvande helt. Men det gudomliga var i deras tanka ej skildt från Naturen, utan utgjorde egenteligen den lifgifvande delen deraf: allt lefvande åter uppkom och fortplantades genom födelse: och med denna åsigt var följakteligen äfven en Gudarnas födelse eller Theogoni gifven. Men då Gudarna funnos i Naturen och likväl måste vara något högre än menniskan, hvad kunde de då vara annat än dess inneboende lifsprincip eller Naturkrafterna, så vidt nemligen som dessa genom sina verkningar uppenbarade sig för det obildade sinnet. Derföre var också hvarje Grekisk Gud ursprungeligen en personifierad Naturkraft eller också något utmärkt Naturfenomen, ett stycke af Naturen, förmenskligadt under symbolen af en Gud. Allegorisk var derföre till sitt ursprungliga väsende Grekiska Religionen, och sådan blef derföre äfven till en början den Poësie som derutur utgick. Således är i Theogonien Chaos eller det

dunkla oorganiska urämnet det första (Theog. 116). Deraf föddes Natten hvars afföda var Döden, Sömnen, Drömmarna, Tvisten m. fl. (211—225). Af den sednare kommo Mordet, Kampen, Hungern, Glömskan o. s. v. (226—231). I alla dessa dikter ligger Allegorien i dagen, ehuru de ej hade nog inre poëtisk lifskraft för att framdeles framtränga till egentelig mythologisk individualitet. Likaså, när Skalden ville uttrycka den otvifvelaktigt i Mysterierna framställda lära att sedan den första urmaterien satt sig, Naturens alstringskraft af nya gestalter småningom upphörde och verlden antog en beståndande form: — — —.

BREF

Till C. G. af Leopold. 1.

Välborne Herr StatsSekreterare och Commendeur af Kongl. NordstjerneOrden

Härmedelst har jag äran öfversända ett Poëm som jag tagit mig friheten att tillegna Herr StatsSekreteraren. Att stycket i alla afseenden är obetydligt och ingalunda värdigt det berömda namn hvarmed jag sålunda prydt det, erkänner jag gerna; men en hvar ger så godt han har, och jag kände ej något annat medel att offenteligen tillkännagifva min vördnad för den gamle Mästaren och mitt innerliga deltagande i hans olycka. Jag hoppas att Herr StatsSekreteraren för välmeningens skull ursäktar de dåliga verserna och gör rätt åt afsigten ehuru misslyckadt också utförandet må vara.

I afseende på Frithiof har Herr StatsSekreteraren genom Franzén meddelat mig »ett ord till tröst och ett till aga», och den uppmärksamhet hvarmed Hr StatsSekreteraren hedrat de strödda fragmenterna torde visserligen mera än allt annat uppmuntra mig till fortsättningen. Men den gamla Sagan är ett vildsint och obändigt ting. Utan att till en viss grad modernisera är all poëtisk behandling deraf numera omöjlig; men just genom en sådan modernisering utplånas också till en stor del det caracteristiska och colossala deruti. Att här någorlunda träffa medelvägen är en ganska svår uppgift, och jag inser väl att det

ej lär lyckas för mig. Men jag hoppades dock att genom mitt försök, huru det också utfölle, gifva en anledning för framtida lyckligare Skalder i Sverge att på denna väg hinna högre. Ty att den gamla Nordiska Sagan och Mythen icke lika så väl som alla andra skulle kunna ingå som poëtiskt Element i en modern Dikt, att det Nordiska hjeltelifvet framför alla andra skulle vara odugligt till poëtisk behandling — detta är en så besynnerlig tanke, att väl svårligen någon hyser den på fullt allvar. Jag är för min del öfvertygad att den rätta poëtiska anden trifves äfven såväl bland Jättekumlen som bland Sarkofagerna, och uppstår lika lätt ur bägge, när endast den rätte besvärjaren kommer. En dylik är t. ex. Oehlenschläger i Danmark. Det är sant den så kallade Göthiska Poësien har hittills misslyckats i Sverge; men om vi som misslyckats endast ville vara rätt uppriktiga, så skulle vi erkänna att Thor, Oden och Frej och alla de gamla kämparne deri äro fullkomligt oskyldiga. Det är också sant att vi ha Mosen och Profeterna, att vi ha Kellgren och Leopold och Creutz och Oxenstjerna, och att vi ej behöfde några andra att följa. Men det är icke så lätt att följa. Gustaf d. III:s Tidehvarf kan ej mera återkomma för Vitterheten. Det menskliga lifvet hade då i Norden en helt annan Caracter, en gladare, friare, skönare. Nu är allt dystert och mörkt. Skämtet är utdödt och glädjen känna vi nästan endast traditionsvis. Derföre kunde Poësien då trifvas ofvan jord och leka som hon bör ibland blommorna: nu åter har hon vändt sin håg från menniskor och sitter antingen grubblande i de metafysiska Catakomberna, eller också drifver hon bergshandtering och ransakar de gamla fjällarnas innanmäten, der Dvärgarna smida förtrollade svärd och Drakarna sofva på guld. Men äfven dernere böra vi hoppas att hon icke skall förneka sitt väsende, utan någon gång

återvända, rik af underjordens skatter. — All Dikt, liksom allt annat menskligt företag, bär stämpeln af sitt tidehvarfs lynne, liksom af Författarens eget, och i sig sjelf är väl intet ondt deruti. Ty egenteligen kommer det väl icke derpå an om Poësien har bruna ögon eller blå, men endast derpå att de äro lifliga och uttrycksfulla. Också är det väl icke det oclassiska i arten, icke heller det skefva i de theoretiska åsigterna ensamt som gjort vår närvarande vitterhet så usel, utan snarare och väsendtligare bristen på sant poëtiskt snille hvaraf alla vi yngre mer och mindre lida. Hvad mig särskilt angår, så verka dessutom äfven andra tillfälliga omständigheter. Embetsgöromål, sjuklighet, fattigdom förqväfva all poëtisk lust och nedtrycka mitt fordom glada sinne. Men jag bör icke klaga, då så många bättre än jag, och Herr StatsSekreteraren sjelf äfven fått sin andel af lifvets vedermöda. Måtte vi bära den som männer och ej vanhedra oss med någon fåfäng klagan! Och må Herr StatsSekreteraren i det allmänna deltagandet finna åtminstone en tröst i olyckan. Framhärdar med djup vördnad

Herr StatsSekreteraren och Commendeurens
ödmjukaste tjenare
Es. Tegnér.

Lund d. 7 Februari
1822.

Till C. G. von Brinkman. 2

Lund d. 17 Februari 1822.

Friherrinnan Schwerin har flere gånger meddelat mig bref] af Herr Envoyén på hvilka egenteligen jag bordt vara. Men jag har hela vintern varit sjuk och har ännu äta känningar af mitt gamla onda. Jag hoppas att min

försummelse häraf låter förklara sig, och i annat fall måste väl min vidtberömda lättja åberopas.

Till en början bör jag förklara min stora förbindelse för den uppmärksamhet hvarmed T. hedrat några af mina rimmerier. Det blir alltid en tillfredsställelse att uppmuntras af en sådan man, ehuru det visserligen hos mig ej kan förändra min öfvertygelse i afseende på mig sjelf. Det poëtiska samvetet är äfven så osvikligt som det moraliska, och om man endast har mod och redlighet nog att lyssna till dess röst, så misstar man sig icke. Det har långt för detta sagt mig att min poëtiska rang är och blir ringa. En gnista liflighet, en smula talang för poëtisk utmålning utgör ännu ej på långt när något poëtiskt Genie. De äro tvert om äfven så allmänna som det sednare är sällsynt. Af allt slags högmod kan jag i sanning minst förklara mig det som man annars säger skall vara allmännast nemligen det poëtiska. Man behöfver ju endast besinna hvad Poësien egenteligen *vill* åstadkomma, och hvad den äfven verkeligen åstadkommit hos de rätta poëterna, för att på en gång känna sin egen ringhet. Visserligen ligger i denna känsla något nedslående: men i sig sjelf är det väl blott ett barnsligt högmod att försmå all annan framgång än det högsta. Det gifves af poëtisk förtjenst äfven så många grader som af all annan.

»Est aliqvid prodire tenus si non datur ultra.»

Äfven de som nått det högsta i konsten, erkänna dock inom sig sjelfva ett ännu högre, utan någon förödmjukelse. Samma rättighet, nämligen »sumpta prudenter» bör äfven tillkomma oss andra. Det gör ingen ting att misslyckas när man nemligen sjelf vet derom, liksom man ej blir rädd för ett spöke, som man väntat. Med dessa och dylika sofismer tröstar jag mig åtminstone sjelf, när jag allt för

starkt känner hvad som fattas mig, och det bifall jag stundom mött tyckes mig gränsa allt för nära till persifflage.

Jag gratulerar Svenska Academien att i T. ha funnit en, som ej med den vanliga förnäma minen sätter sig öfver dess omdöme. I fordna dagar trodde hon sig ensam berättigad att utdela alla poëtiska Doctorshattar i Sverge. Nu äro tiderna förändrade: och hon måste anse som en vinst att freqventeras äfven af dem som blifvit promoverade annorstädes. Denna gången åtminstone har hon ej tappat derpå. Redan innan priset ännu var bestämdt kände jag genom Franzéns omdöme det ifrågavarande Poëmet. Den hufvudsakliga idé som ligger till grund derföre, att den rätta gyllne Tiden väl ännu finnes i Dikten och troligtvis aldrig funnits annorstädes, att Konsten i sig sjelf ej är annat än en Transfiguration af lifvet och de saligas öar ännu så tillgängliga som förr — denna Idé har jag länge delat med T. ehuru jag icke kunnat så träffande uttrycka den. Men just detta sednare utgör väl också Poësiens egenteliga hemlighet. I många af de yngres Dikter och äfven i några af mina egna ligger visserligen en poëtisk Idé till grund; men hvad hjelper det att han ligger der såsom ett caput mortuum när han icke är i stånd att framträda och lefva i de särskilda delarna? Det är icke nog att det brinner i kakelugnen; rummet måste äfven bli varmt, ty det är afsigten med all eldning. Det gifves ingen skönhet i det hela som icke förut ligger i delarna, det helas skönhet är resultatet af detaljernas, liksom lifvet är resultatet af lifsfunctionerna. I detta afseende tyckes mig *Snillets Verld* ha en ganska hög poëtisk förtjenst i allmänhet. Jag säger i allmänhet; ty möjligtvis förekommer väl äfven der ett och annat blinddrag, och en smula nebulism är väl omöjlig att fullkomligen undvika i sådana ämnen der man väsendteligen sysselsätter sig med denna

sida af lifvet, »med den inre till vårt hjerta vänd». Åtminstone lyckades det icke för Schiller i Die Künstler och ännu mindre för Goethe i hans Meister. Beundransvärd deremot är versens harmoniska ledighet, dubbelt beundransvärd hos en till hälften utländsk Författare. Att Versificationen är något helt annat än Poësien tror jag mig veta äfven så väl som Phosphoristerna; men jag vet tilllika att det aldrig funnits någon verklig Poët som ej tilllika varit en stor versificateur, ehuru satsen ej gäller omvändt. För mig åtminstone är den sublimaste tanke, den skönaste bild fullkomligen förlorad när han är inpressad emellan ett par nödrim af den Kalendariska sorten. Att skrifva lätta vers är visserligen en ringa förtjenst, när nemligen lättheten kommer endast af tomhet, som t. ex. hos Stjernstolpe och väl också någon gång hos vida mer berömda Författare; men att nödsakas förarga sig först öfver innehållets obetydlighet, och sedermera dessutom öfver formens förvridning och barbari, det är för mycket på en gång, ehuru mycket också våra närvarande Poëter göra för att vänja oss dervid. Det är som att höra dumheter af en stammande.

Af Frithiof tryckas några Fragmenter i det snart utkommande häftet af Iduna. Ämnet är svårt, svårare än jag i början hade föreställt mig, ty den gamla Sagans Berserksgång låter ej så lätt leda sig in i våra nu brukliga former. Då man dessutom i afseende på detta företag tycks ha fattat förhoppningar och derpå grundade anspråk som jag verkeligen icke kan uppfylla, så är det endast med ett slags skygghet som jag dermed kan sysselsätta mig, och ritar gerna ut i allahanda Digressioner. En dylik har jag nyligen låtit trycka och skulle bifoga den, om den ej vore både för mycket och för litet att skicka på posten. Så snart jag kan få något bud till Stockholm skall den dock komma; men dylika lägenheter äro här

sällsynta. Sverge och Island lära vara de enda land i Europa der ingen farande post finnes, och i 8 månader af året äro vi här utan all communication med hufvudstaden. Man har millioner att nedgräfva i Götha Canal, hvarpå man ingen ting har och ingen ting får att skeppa; men några hundra rdr för en postinrättning hvarmed man åtminstone kunde skicka vers och annat plockegods, dertill saknar man all tillgång. Hade man ändå i stället för Götha Canal företagit sig att t. ex. hugga ut Åreskutan till en ärestod öfver Riksens Ständer, hvilket varit vida mer poëtiskt och äfven så nyttigt som Canalen, så skulle saken icke ha förargat mig.

En samling af mina Skrifter hade jag påtänkt, i hopp att derpå vinna, icke ära men pengar. Men detta hopp har jag måst uppgifva sedan Stockholms Bokhandlare bjuda mig 20 à 30 rdr för arket, nemlg. tryckt ark. Det är väl sant, att det är icke mera värdt; men äfven så sant är det äfven att jag efter detta pris lättare skulle förtjena mitt bröd med att göra skor eller svafvelstickor än vers. Blir jag åter sjelf Förläggare så nöja sig Bokhandlarne väl med 50 procent af försäljningssumman för sitt besvär, men med villkor att aldrig utbetala de återstående 50. Det är dylika utsigter som väl också till en del vållat att så många, och just de bättre, nedlagt det poëtiska handtverket. Sålunda har Wallins Sångmö, ännu i sina bästa år, gått i Kloster; och sjelfva den outtröttelige Ling har tröttnat, liksom hans Läsare.

För min sjukdom veta härvarande Doctorer hvarken namn eller botemedel. Att den rörer den invertes menniskan och är farlig, lär vara säkert. Jag kan väl icke säga att jag fruktar för döden, men min fattiga familjs öde oroar mig likväl på det högsta. Men det tjenar till ingen ting att klaga. Emedlertid kunna sjuklighet och ständiga näringsomsorger

väl nedtrycka starkare sinne än mitt. Ingen profession fordrar så mycken sinnesledighet och bekymmerfrihet som den poëtiska. Jag vet väl att de rätta Poëterna öfvervinna alla yttre hinder; men vi andra som höra till medelklassen vilja matas i bur om vi skola sjunga.

För Leopold ber jag om min vördnad. Jag hoppas att alla bättre själars deltagande skall så vidt möjligt är trösta honom i hans olycka. Hans ära har vunnit på sin pröfning: hans namn är elastiskt, det stiger högre ju mera det tryckes. Det är en glädje att se huru hans fordna motståndare, sedan de skrikit sig trötta och ingen längre vill höra dem, nu göra sig all möda för att öfvertyga Publiken det de aldrig existerat. Om några år lärer det också bli svårt att få veta huru de hetat.

Förlåt mitt orediga bref och förglöm mig ej alldeles.

Ödmjukast
Tegnér.

3. Till C. P. Hagberg.

Lund d. 24 Februari 1822.

Bäste Hagberg! Det är ganska länge sedan jag skref dig till. Mitt olyckliga laga förfall känner du, och rätteligen fortfar det ännu, ty jag är ingalunda frisk och Gud vet om jag blir det mera. Jag har nyligen haft en, ehuru vida lindrigare anstöt af samma sjukdom. Hvad som i synnerhet oroar mig härvid är att Doctorerna ej tyckas veta hvad sjukdomen är och följaktligen ej heller kunna upptänka något läkemedel. Rosenschöld är väl den klokaste utaf dem; men som Liljewalch i många år varit husets lä-

kare, vill R. alldeles icke yttra sig, ty dessa Herrar tåla ej hvarandra. Du känner många berömda Läkare i Stockholm, i synnerhet Carlander, och kunde väl derföre vara god och vid tillfälle consulera dem rörande mig. Med min sjukdom förhöll det sig i höstas sålunda, att den började med tandverk som tycktes likna vanlig fluss med stickningar åt örat, och höll sig alltjemt på högra sidan. Derefter försvann tandverken och det onda gick ner i magen, som vanlig colik, men med diarrhé, utan att magplågorna deraf lindrades. Derefter flyttade sig plågan bak i skullrorna och i synnerhet under bröstet med en olidelig smärta (helst omkring hjertat och vänstra sidan) hvilken höll på att alldeles förqväfva andedrägten. Sedermera kommo frossbrytningar, periodiskt återvändande efter 8 timmar. Tre gånger frös jag, men derefter tycktes sjukdomen minskas och plågan i bröstet försvann småningom. Några dagar derefter var jag litet gul, som dock hastigt försvann. Iglar, åderlåtning, Spanska flugor och en mängd mixturer användes, utan att jag deraf erfor någon lindring. Vid den känning jag för 14 dar sedan hade voro, på frossbrytningarna när, samma symptomer, ehuru vida lindrigare. Äfven har jag känt stickningar och verk öfver korsryggen, så att det hela väl kunde vara någon svår art af hemorrhoider. Annars har man gissat på lefverförstoppning, gallsten, gikt m. m.

Sålunda, k. Bror, står det till med min helsa. Att den bekymrar mig är naturligt, och detta bekymmer ökas ännu mera af ekonomiska sorger. Utom hvad jag nyligen förlorat i Darins Concours, förlorar jag nu äfven i Räntmäst. Lindfors' omkring 900 rdr rgl, en för mig ganska betydlig summa, helst i dessa tider, då vår lön icke går opp till hälften emot hvad den var för några år sedan. Att under sådana omständigheter mitt lynne ej kan vara som förr, är naturligt. Jag bör emedlertid tacka Gud för det goda jag redan erfarit

i lifvet; och skulle han kalla mig hädan så bör jag hoppas till honom att han vårdar och försörjer min arma hustru och mina fattiga, små, värnlösa barn. Men jag bör icke oroa dig och mina andra vänner med dylika föreställningar. Jag vet att en hvar har nog af sina egna sorger. Således om annat.

Brinkmans Poëm har jag läst. Allt hvad man egenteligen kan recensera deraf, såsom hufvudidén, tankar, bilder och i synnerhet versificationen, är ju rätt vackert. Emedlertid gör det på mig föga intryck och när jag slutat det, vet jag icke egenteligen hvad det innehöll. Det förekommer mig som ett reguliert ansigte, men som ingen ting säger. Det måste visserligen fattas Poëmet något rätt väsendteligt; och jag fruktar att det är den Gudsgåfva som man kallar för Genie, som fattas. Emedlertid har visserligen Academien belönt vida obetydligare poëmer, och något menskligt afseende får man väl också göra på Författarens ålder och i öfrigt välgrundade reputation som Litteratör, när han nemligen råkat att bli bekant. Jag finner således icke att Franzén kunnat handla annorlunda än han gjort, ehuru jag å andra sidan erkänner att de som ej kände Författaren också hade rätt att rösta för accessit. I öfrigt är B. en god Candidat till Academien, den han visserligen med sina många kunskaper och sin reputation som Författare skall hedra, om han också som Poët ej skulle komma att göra synnerligt uppseende.

Helsa Wallin och tacka honom rätt mycket för hans sista Predikan vid Gymnasii invigning, den jag just i dessa dagar fått läsa. Liksom Moses slog sin staf emot helleberget, så pressar äfven W. en skön andemening ur det torraste, det obetydligaste Bibelspråk. Det är emedlertid icke detta som jag egenteligen beundrar. I en viss bemärkelse är visserligen Bibeln, liksom verldshistorien, ja all verklighet, allegorisk; men detta gäller om det hela och

låter ej utan tvång använda sig i detaljerna. Också fordrar ett dylikt förklaringssätt väl egenteligen ingen ting annat än fyndighet och qvickhet, och kan dessutom lätt missbrukas till allahanda hårklyfverier. Men hvad jag uppriktigt beundrar det är den ofantliga kraften, förenad med så mycken värme, det är i afseende på framställningen den herrliga sorglösheten som aldrig skräder ord, utan alldeles obekymrad griper blindt i hela Språkförrådet och ändå alltid träffar det rätta. Så der sorglös är man endast när man är rätt stark, rätt säker på sin sak; och ingen Svensk Författare har den så som W. både i vers och prosa. I betraktande häraf kunde jag väl vara frestad att förlåta W. det han låtit sin Sångmö, i hennes bästa år, gå i Kloster, men orätt var det likväl mot vår vitterhet som nu föga räknar annat än förlamade invalider och tvetydiga nybegynnare.

Af Axel har jag med en resande skickat dig och några andra vänner i Stockholm Exemplar, ty Poëmet är i sanning både för mycket och för litet att skicka på posten. Det är i högsta grad obetydligt och endast att betrakta som en Bokhandlarespeculation. Jag fruktar emedlertid, att vinsten blir ringa; ty hvad som kan säljas här nere går åt att betala tryckningsomkostnaderna; och till Stockholm är ganska svårt att få bud för större paketter, innan sjölägenhet yppas. Olof Myhrman har åtagit sig liquidationsbesväret med vederbörande Bokhandlare deruppe.

. . . Här nere är sig i öfrigt all ting likt. Hans Excellens vår Canceller har nyligen gjort en ny Titulär Professor, Zetterstedt, och dessutom ett par Adjuncter. Bäst vore om alla Studenterna på en gång finge Magisterdiplom, och alla Magistrar Professorsfullmakt. Att nåden så der droppvis stänker ner, ger ingen vederqvickelse: ett slagregn vore bättre.

Att Bruzelius fått Lundbladska priset för sin Historia gläder mig visserligen; dock hade väl Nicander förtjent det äfven så väl. Huru går det med anmärkningarna öfver Agardhs Skrift? Han väntar sig ett långt syndaregister med bifogad requisition på allahanda rhetoriska blomster. Bäst vore om Exc. Wetterstedt eller Lagerbjelke kunde förmås att bifoga teckningarna dertill, jag menar i sten-tryck . . . Sina blir mycket fet men är i öfrigt rask. De mina må alla väl, och Christopher läser nu till Nattvarden. Helsa hjerteligen Erika och barnen från mig och oss alla, och låt se att du icke alldeles förgäter

Din

Vän

Tegnér.

Palm ber helsa att dina Böcker skola komma med första sjölägenhet troligtvis i nästa månad.

4. Till C. G. von Brinkman.

Lund d. 7 Mars 1822.

Jag hoppas förtjena beröm för min flit, då detta bref, på fjorton dagar, redan är det andra jag skrifver till T. Ty den 17 Februari affärdade jag ett, som min Postbok kan intyga. Räkna mig detta till godo, och bekänn att jag icke alltid är så lat som vissa personer behaga föreställa sig.

Det vore otacksamt om jag nekade att det innerligen gläder mig att stackars Axel funnit nåd för T:i ögon. För mängdens bifall eller tadel har jag, lyckligt- eller olyckligt-vis, intet sinne; men de vittra Aristocraternas omdöme vär-derar jag uppriktigt, och deras bifall, i synnerhet när det

icke är för öfverdrifvet, är min enda tröst för de många förödmjukelser, jag åtminstone inom mig sjelf erfar som Poët. Ty väl är Poësien, i sitt innersta väsende, en populär Konst; men dock icke i den mening att Vaktmästare och Recensenter måste förstå sig på den och det gifves väl svårligen någonstädes i Europa en så bildad publik att Skalden, utan undantag har skäl att finna sig smickrad af dess bifall. Kalla icke detta högmod: jag är tvertom öfvertygad att det endast finnes hos dem som äro ödmjuka af hjertat och kommit till sina synders känsla, och veta huru mycket som fattas dem. Hvad i öfrigt Axel angår, så har jag, oaktadt allt sökande och ehuru interesserad jag skulle vara af upptäckten, ej deri kunnat finna alla de omnämnda förträffligheterna. Någon förtjenst kan den väl här och der ha i utmålningen och versificationen, men uppfinningen är dock alltför torftig. Det är också icke förgäfves som jag kallat den en Romans; ty under namn af Romantik, vet jag att all andlig fattigdom passerar i Sverge och Tyskland. Jag är icke så stark i Exegetiken som T., och hvad det uttryck i brefvet angår som rör Theologien, så är det min fulla öfvertygelse att der verkeligen ser illa ut, sämre nemligen än någonstädes. Theologien i sitt förhållande till Religionen är en dödskalle stjelpt öfver en lilja. — Men detta hör nu icke hit.

Det begärda Exemplaret för Kronprinsen medföljer. Helsningen från honom var mig verkeligen oväntad. Jag har alltid hört sägas att han skall vara mycket stadgad och ha solida tänkesätt, och tog således för afgjordt, att han ej brydde sig om versus et cetera ludicra. Anse ej detta för ironie. Vi som rimma bort vårt lif borde dock icke med en så förnäm medömkan se ner på alla som ej vilja höra oss. Det menskliga lifvets allvar är ju dock i sin grund prosa och en Prins i synnerhet, om han vill

uppfylla sin bestämmelse, har ju dock helt vigtigare saker att befatta sig med än poësie, som icke är annat än en lek, ehuru i sanning en gudomlig lek. Så mycket mera förundrad blef jag öfver det interesse, han vid detta tillfälle skall ha visat för en så ringa sak som mitt Poëm. Var god och framlemna det å mina vägnar, och säg dervid H. K. H. de artigheter, som vid dylika tillfällen äro brukliga och som jag icke känner. Att sjelf skrifva honom till hade i sanning aldrig kunnat falla mig in. Jag tränger mig ej gerna fram någonstädes, minst hos de Store, för hvilka jag icke passar. En smula Jacobin har jag också varit från barndomen, och är nu för gammal att ändra mig.

Till T. skickade jag redan för tre veckor sedan ett Exemplar med en resande som väl nu måste hunnit fram.

Min helsa har Gudskelof på någon tid varit bättre: men jag är dock visserligen icke säker för ett nytt anfall, och räknar således endast Galgenfrist. Det tjenar till ingen ting att i förtid oroa sig häröfver, och jag skall söka att finna mig i mitt öde hurudant det må bli. På mitt lynne och arbetsförmåga verka dock dylika föreställningar ej fördelaktigt, så mycket mera som jag måste dölja dem för mina närmaste; men hvad Gud gör är väl gjordt.

Framför min särskilda tacksamma vördnad för Leopold. Han har skrifvit mig ett herrligt bref till. Det ligger i allt hvad han säger, äfven det obetydligaste, en så till sägandes medfödd bildning och ädelhet, och en liflighet som oemotståndligt hänför. Man kan öfver en och annan vitter fråga tänka olika med honom; men det var dock sköna tider, hans blomstringstider. I jemförelse med dem äro vi föga annat än Barbarer. I öfrigt har jag det samma mot hans bref som mot T:s; nemlig. de allt för hyperboliska Complimenterna. Jag märker nogsamt att Herrarne sammansatt sig för att skämma bort mig och göra mig fåfäng.

Det är icke vänskapligt; ty högmod kan vara ursäktligt hos mannen, men fåfängan borde vi lemna åt Fruntimren.

Tro slutligen icke att jag är känslolös för värdet af den vänskap hvarmed T. vill hedra mig. Jag skulle vara en dålig, jag vill ej säga Poët, men menniska, om jag kunde vara likgiltig för en ädel mans tillgifvenhet. Det skall bli min ära om jag *framdeles* kan förtjena den. Var äfven öfvertygad att jag alltid med tacksam glädje emottager de bref hvarmed T. skulle någon gång kunna hedra mig. Af brefvexling med en så mångsidigt bildad man som T. är för mig alltid mycket att lära. Det är sant jag är en trög Correspondent, i hvilken bemärkelse man ock tar ordet; men jag hoppas T. ursäktar om jag icke alltid svarar så precist: icke derför att göromål hindra mig, ännu mindre af kallsinnighet: utan snarare af en inrotad tröghet och en ful vana att i det längsta möjliga uppskjuta med allt. Franzén, den jag dock älskar mest af mina berömda vänner, kan intyga att ofta halfår förbigå innan jag kommer mig att skrifva; men också betalar han mig rikeligen med samma mynt tillbaka. — Beröm mig endast icke så mycket; ty dels måste jag då börja i samma ton tillbaka och kunde dertill ha bättre anledningar än T.; dels nedslår mig också ett öfverdrifvet beröm vida mer än allt tadel, och väcker starkare än som nyttigt är känslan af min obetydlighet. Emot tadlet åter, när jag nemligen kan anse det oförtjent, sätter sig min själ alltid till tappert motvärn. Kalla mig i öfrigt hvad som helst och ursäkta mitt T. Jag har vant mig dervid och anser titulaturen, i bref som i lefvernet, för temligen likgiltig.

Vänskapsfullt och ödmjukast

Tegnér.

5. Till M. von Schwerin född Törngren

Lund d. 17 Mars 1822.

Att jag har, eller rättare tagit mig en rättighet att i brefvexling som i mycket annat vara trög och försumlig, detta är en sanning hvarpå jag hoppas Friherrinnan nu mera icke tviflar. Emedlertid börjar jag dock nu sjelf att skämmas för min långvariga tystnad; och som Friherrinnan nu lär vara gräsenka, tycker jag det passar bäst att den ringaste af dess beundrare infinner sig — skrifteligen. Personligen vore bättre: men jag kommer icke från Lund. Ty hvad jag länge kanske endast inbillat mig vara, det är jag nu verkeligen, neml. sjuk. Jag har ännu allt som oftast känningar af min förra sjukdom. Doctorerna säga väl att det endast är Rheumatismus: så mycket sämre för dem som ej kunna afhjelpa en så vanlig åkomma. De tala om att Ramlösa skall hjelpa mig: men jag har för Ramlösa intet annat förtroende än det som jag grundar derpå att hon är — opromoverad. Att vi alla måste dö, vet jag: men visserligen fölle det sig under närvarande omständigheter litet olägligt, om icke för mig likväl för de mina. Jag tror mig ha så mycket mod som de fleste: men jag nekar icke att dylika föreställningar verka nedslående på mitt lynne och förlama mitt fordom friska sinne. Dock — öfver det oundvikliga beklagar sig endast en dåre. Resignation är summan af lifvets vishet; och att hålla god min i det elaka spel som vi kalla lifvet, ett spel som måste tappas: detta bör äfven det ringaste eftersinnande lära oss. Mången har också haft mindre glädje af sitt lif än jag: derföre tackar jag uppriktigt Gud, och söker qväfva allt onyttigt missnöje deröfver att glädjen nu mera tyckes vara slutad. — Men detta ämne kan icke vara inte-

ressant för mina vänner: och det är endast Egoism att oroa dem med hvad de ej kunna afhjelpa. Således om något annat. —

Från Leopold har jag haft ett mycket grannt bref, och jag är rätt glad att Gubben funnit sig så belåten med den lilla höflighet jag visat honom. Ordspråket säger att det är litet som man kan roa barn med: och gamla Gubbar och stora snillen äro också verkeligen barn. Jag beundrar uppriktigt den gamle Gustavianen: ty han har dock på sin väg hunnit högre än någon af oss andra på vår. För öfrigt skrifver han att han sysselsätter sig i sitt mörker med philosophiska Speculationer. Det är också rätt; ty hvad skulle väl philosophien vara annat än en af sig kommen Poësie, en axplockning sedan fältet är skördadt? Att hon på detta sätt lifnärer sig, derpå är ingen ting att säga: men att hon i sin fattigdom skryter med skatter som om hon vore Drottningen af Saba: att hon icke vill erkänna att hon har födan af smulorna som falla från rike mannens bord — detta är det egenteligen som förargar mig: ty en ärlig fattigdom är ej skamlig, men väl skrytet och högfärden som förenas dermed.

Från Brinkman har jag också haft bref. Han skrifver så ömt som om *han* vore tjugu och *jag* femton år gammal. I Axel upptäcker han idel förträffligheter dem jag fattig djefvul aldrig anat. Af en helt annan tanke åter äro våra solida Malmöboar; ty ehuru Malmö är största staden i Skåne har icke mer än 30 Exemplar der kunnat säljas. Deri göra de också rätt; ty en Markegångstaxa är i sanning dock långt mera värd än all verldens Poësie.

Af de utkomna Kalendrarna har jag icke sett en enda, och vet ej heller några andra vittra nyheter. Hvad som kommer ut i Sverge lönar ej mödan att läsa, och det utländska kan jag icke skaffa mig. Jag återvänder derföre som oftast till de gamle, som i sanning voro ett herligt folk, med sitt

stora, enkla sinne, med sin fria, okonstlade åsigt af lifvet, med sitt rätta namn för allt, utan våra moderna betänkligheter. En Tragedi af Sophocles är vida enklare än en vanlig kärleksbiljett nu för tiden. De nyare, utan undantag, sönder-splittra både lifvet och konsten för mycket: de gamle åter simplifierade dem så mycket som möjligt, och derföre anser mången dem för triviala; men det ligger någon ting stor-artadt, just härigenom, i den effect de frambringa. Det är skada att Friherrinnan ej förstår Grekiska. Af öfversättningar lärer man blott ofullständigt att känna dem.

Så snart något bud går vill jag återställa de lånta poëmerna. Någon som skulle resa till Sirköping hade häromdagen sökt mig, men ej träffat mig hemma. Det bästa vore om jag kunde resa sjelf; men mitt bord ser ut som ett Apothek och jag sjelf är snart så tunn och genomskinlig som andarna hos Ossian genom hvilka man kunde se stjernorna.

Farväl, besjungna Sångmö! Var frisk var glad, var lycklig; och tänk någon gång, när man i Kyrkan beder för de sjuke, om ej oftare, på den sjuke

Tegnér.

6. Till J. Adlerbeth.

Lund d. 7 April 1822.

Jag tackar dig, bäste Adlerbeth, på det högsta för ditt bref och de öfversända arken af Iduna. Det är ledsamt att min hand är så oläslig att det är nästan omöjligt att undvika tryckfel: och det är sålunda alldeles icke ditt utan endast mitt fel att följande betydliga tryckfel finnas:

s. 8. r. 19. Samlade, läs Sansade.

s. 20. r. 10. brusa, läs dansa.

Då förmodligen alla exemplaren redan äro afdragna, kan nu detta ej hjelpas annorlunda än genom rättelse vid slutet. Då kan äfven anmärkas de mindre betydliga

s. 23. r. 22. strid, läs strids
s. 25. r. 8. Heimkringlas, l. Heimskringlas
s. 21. r. 14. brodersfamn, l. broderfamn.

Uppehållet med Idunas utgifvande betyder ju ingen ting, då man icke förbundit sig till någon viss tid.

Det fägnar mig att Stockholmsboerna vilja köpa Axel. Jag är för min subsistance snart inskränkt till det lilla jag kan förtjena på mina skrifter; ty af förra årets lön har jag ännu ej kunnat afyttra ett korn. Vanpriset i södra orterna och hungersnöden i de norra måste väl, äfven för de undersåtligaste, hänvisa på ett stort fel i Administrationen. Jag hoppas, att nästa Riksdag måtte bli något annat än de föregående, nemligen en justering af Konungens Proposition. Då nu mera ingen Svensk man, ehuru gerna han ville, kan tvifla på att Regeringen saknar antingen vilja eller förstånd att afhjelpa landets tarf, så är och blir det oförlåtlig feghet af Ständerna, om de ej taga bladet ifrån munnen, och upplysa Vederbörande om landets verkeliga tillstånd och som är helt annorlunda än de besoldade Landshöfdingarnes lögnaktiga rapporter. Tystnad och bugningar äro i sådant fall ett förräderi icke blott mot landet, utan äfven mot Regeringen sjelf. Här ligger, tyvärr, ganska mycken förbittring dold hos Nationen mot närvarande styrelse, som visserligen ej är skulden till allt det tillfälliga onda som träffat landet, men dock till en stor del deraf. En väsendtlig orsak dertill är det införda Complimenterings-Systemet, i sin grund föraktligare och i sina följder förderfligare än sjelfva SpioneriSystemet. Jag hoppas och uppmanar dig att som Riksdagsman tala rent ut: du är oberoende och kan göra det utan att derigenom ådraga

dig några ledsamheter. Möjligtvis, ja troligtvis uträttas ingen ting dermed; men man kan åtminstone rädda sin själ och betaga de styrande Hofkrypen all förevändning till sitt urskuldande.

Det fägnar mig att vi så snart kunna vänta oss en Historia af Geijer. Jag är på förhand öfvertygad, att hon blir förträfflig. Vid nu varande ledighet i Svenska Acad. har jag lust att se, om man har jernpanna nog att åter förbigå honom. Att Monseigneurerna vilja hafva ännu en Monseigneur ibland sig, vet jag, men tviflar dock att det denna gång lyckas dem. Emedlertid svarar jag endast för mig sjelf. De andra må göra som de behaga.

Min helsa är Gudilof nu temmeligen. Jag måste i sommar dricka brunn, och borde äfven resa sedermera, som dock måste uraktlåtas af brist på Skjutspengar. Jag har mycket funderat på att begära permission för ett år och emedlertid sätta mig ner med de mina i Wermland, hvilket jag tror vore bättre än alla brunnskurer: men ett sådant förslag möter många svårigheter.

Ingen ting nytt härifrån; ty att alla våra Adjuncter göras till TitulärProfessorer, dels med, dels utan löntour, men alla utan lön, och alla våra Docenter till Titulär-Adjuncter o.s.v. — detta är här [nu] mera ingen nyhet, utan har redan i flere år haft sin fortgång så att nu snart hela Catalogen är på detta sätt genomgången. Min hustru och dina öfriga vänner be helsa hjertligen genom

Din

redlige Vän

Tegnér.

Till C. P. Hagberg. 7.

Lund den 11 April 1822.

Tack, HedersBror, för ditt bref, jemte det bifogade Receptet af Carlander. Jag har nyttjat några gånger af det föreskrifna pulvret, men det laxerade mig så starkt att jag nödgades afstå dermed. Jag har också icke, sedan jag sist skref dig till, haft någon betydlig känning af sjukdomen, och börjar hoppas att den väl torde gå bort. Ramlösa skall jag emedlertid dricka i sommar; men hvad resor angår, så måste de inställas af brist på skjutspengar. Jag trafvar emedlertid så godt jag kan på våra smutsiga gator, men har dock ännu icke kommit så långt i dagdrifvarekonsten som Cederschiöld, som liknar de gamle deruti att hela hans lif är offentligt, och förflyter på torget och gatorna.

I ledigheten efter Sjöberg känner du min tanka, den jag icke frångår. Olof Myhrman har framfört din helsning att neml. du och Wallin skulle vara af samma tanka, som gläder mig. Men om man vill lyckas så är det nödvändigt att vinna Leopold; ty han tar Monseigneurerna med sig. Till Franzén har jag skrifvit och tviflar icke på att han är af vår tanka. Excellensen Ramel skulle jag väl kunna öfvertala, men jag vill icke värfva röster. I öfrigt lär han hafva fått i sitt hufvud att Geijer är en kättare: och denna Excellens har, liksom de andra, så litet i sitt hufvud att det nästan är synd att taga något derur. Han beror dessutom helt och hållet i denna fråga af Rosenstein, hvars tanka jag icke känner. Jag tviflar för min del att saken lyckas denna gång, ty de förnäma vilja ej gerna låta fördunkla sig och torde väl alltid kunna ännu leta opp något StatsRåd som är så vitter att han kan läsa i bok; men det betyder ju

alldeles ingen ting att bli öfverröstad; och Allmänheten måste väl förstå att valen icke bero på oss ofrälste allena.

Att Axel gjort ett slags lycka i Stockholm, gläder mig — mest likväl för afsättningens skull. Jag hoppas att derpå ha i behållning omkring 800 rdr bco som i sanning är väl betaldt. Men detta är Myhrmans förtjenst; ty hade jag öfverlemnat mig åt Bokhandlare så hade jag icke fått en fjerdedel så mycket. Berling bjöd jag Manuscriptet för 200 rdr, men han fann det för dyrt. Att utgifva större arbeten, om jag äfven hade något sådant färdigt, fruktar jag icke bar sig så väl. På 16 el. 24 s. låter publiken lätt narra sig; men böcker för 1 rdr och deröfver betänker hon sig innan hon köper. Visserligen skulle jag kunna ge ut ett Band eller två af mindre Dikter, men jag vill vänta dermed tills jag får se hur det går med Frithiof.

En binäring blir mig nödvändig under sådana priser som de närvarande. Af förra årets lön har jag ännu ej kunnat afyttra en enda Tunna. Du kan icke göra dig begrepp om tillståndet härnere; de rikaste Possessionater låta sina Kronoskatter utpantas. Det olyckligaste är att menniskorna falla med sädespriserna och en ärlig karl är snart äfven så sällsynt som en förmögen. Vi hoppas att våra Riksdagsmänner skola framföra landets tillstånd, som Regeringen väl ej måtte känna annorlunda än af Landshöfdingarnes lögnaktiga rapporter; men för min del är jag öfvertygad, att ingen ting dermed uträttas. Capitalisterna ha en allt för mäktig man i Spetsen för sig, och så länge det fortfar kommer landet ej ur procentarehänder; och Riksens Ständer våga ingen ting säga för *Judarnes rädslo skull.*

Under adress till Olof Myhrman har jag afskickat några Exemplar af dina predikningar med Skeppar Lund som jag hoppas nu måtte vara framkommen till Stockholm.

Järtas afsked har väckt stor sensation här nere. Om det är sant hvad man tror att det skett af missnöje öfver Tunasaken, så tycker jag det var att göra för mycket af en sådan sak. Malmström är en sådan skurk att han långt för detta bordt vara ErkeBiskop: och det var således icke att förmoda att han skulle bli förbigången när han endast sökte ett pastorat. Men på andra sidan var det väl också obetänksamt af vederbörande att stöta en man som Järta, som i opinionen väger mer än hela StatsRådet, sjelfvaste Gref Löwenhjelm inberäknad. Vi hoppas att denne sistnämnde är inkallad för att magnetisera sina Herrar Embetsbröder, i hopp att de i sömn torde tala och handla litet förnuftigare än i sitt vakande tillstånd.

Det var en rätt svår commission, som Acad. gett mig i afseende på Linnés äreminne, då den icke ens velat säga vilka ställen den vill ha ändrade. Det är icke så lätt att veta hvad Excell. Fleming och de andra Grefvarne fordra till vältalighet. Skulle det vara något sådant som det de skrifva sjelfva, så kunna hvarken jag eller Agardh prestera det . . . De mina må väl och be helsa. Likaså Palmens. Helsa Wallin och öfriga vederbörande från

Din
redlige Vän
Tegnér.

Till C. G. von Brinkman. 8.

Lund d. 25 April 1822.

»Tegnér ne fera que se moquer de moi comme d'un nthousiaste allemand». Sålunda lyda orden i T:s bref till 'riherrinnan Schwerin, som hon haft den vänskapen att

meddela mig. Jag spelar gerna öppet spel med alla, helst med mina vänner, och jag är följaktligen i denna sak skyldig både T. och mig sjelf en förklaring.

Öfver en så gudomlig sak som Enthousiasmen för allt skönt och stort kan det väl icke vara T:s allvarliga mening att jag skall moquera mig. Öfver hvad som är lifsluften för alla bättre själar, öfver det gudomliga hos menniskan, moquerar sig endast en afgjord narr eller en afgjord skurk. Icke heller vet jag att det gifves någon särskild tysk Enthousiasm: den hör, tänker jag, till de utvalda bland alla Nationer och är en fullkomlig cosmopolit. Hvad åter angår den Enthousiasm till hvars föremål jag sjelf skulle se mig upphöjd, så är det naturligt att jag deraf finner mig litet brydd. En flicka finner sig också brydd när man säger henne artigheter öfver hennes figur, men jag tviflar högeligen att hon i sitt hjerta förtryter dem. Hvilken menniska skulle jag vara om Brinkmans, Leopolds, Franzéns bifall ej vore mig dyrbart, om, sedan jag som billigt är, afprutat hälften af deras loford, jag icke kände mig lycklig af att tillräkna mig den återstående halfdelen såsom välfånget gods? Tro mig, jag är icke en sådan *sjungande björn*, en sådan obändig *viking*, som mången tycks roa sig af att föreställa sig. Men för mannen är det manliga högst och af sentimentaliteten har jag sett så många osmakliga missbruk att jag kanske mera än som vederbör fruktar för utseendet deraf. Men på andra sidan vet och känner jag också ganska väl att det icke gifves någon *sann* styrka som ej är förenad med vekhet i hjertat, liksom Spartanerna (efter Thucydides) kämpade under flöjttoner; och i lifvet som i sången är det intet harnesk, det är endast ett tomt skal, hvarunder det icke klappar ett känsligt hjerta.

Hvad synes om Recensionen af Axel i Upsala Litteraturtidning? Axel är visserligen intet mästerstycke; men

sådana barnsliga och triviala anmärkningar hade han dock i sanning icke förtjent. Hvad som i synnerhet degouterar mig för den vanliga vittra Critiken är det att den till sitt innersta väsen är en blott och bart prosaisk operation, använd på Poësien och egenteligen aldrig kan veta af några andra dygder än negativa. Att dömma ett poëm efter hvad man kallar dess plan är det samma som att dömma en menniskas skönhet efter dess skelett och muskelbyggnad. Denna sednare kan ju vara oförvitlig och ändå tillhöra en skråpuk, den kan vara irregulier och tillhöra en skönhet. Det vore lätt att vara en Poët, om man hade gjort nog med att *logiskt* riktigt ordna en handling; ty detta kan till och med Hammarsköld; och hans Prins Gustaf har i detta afseende äfven så mycken förtjenst som någon af Shakespeares Tragedier. Betraktar jag den nakna planen så är Iliaden en ammsaga, och Schillers Jungfrau en eländig Opera. Det Sköna, i Konsten som i Naturen, bor *utanpå;* men den vanliga Critiken går på djupet, nemligen såsom mullvaden. — Hvad i öfrigt angår den klandrade bildrikheten, och den omständigheten att jag så sällan som möjligt hemtar mina bilder från den poëtiska allmänningen, så må detta vara ett fel; men då det icke är synnerligen vanligt och troligtvis aldrig förleder någon Recensent att göra det efter, så tycker jag man kunde, pour la rareté du fait, öfverse med en dylik anomalie.

Sed hæc hactenus. Jag kommer nu till ett annat ämne som för mig är oändligen vigtigare än alla Recensioner, och hvari jag utan omsvep begär T:s biträde. Jag ämnar söka *Löderups* regala Pastorat här i Skåne; men då jag icke gärna vill lemna Academien, så önskade jag endast få utbyta detta Pastorat emot mitt nu varande Prebende, Stäfvie och Lackalänge. Häremot kan invändas 1:o afståndet från Lund och 2:o att Löderup icke förut varit anslagit till Prebende. Hvad

afståndet angår så ligger detta Pastorat icke så långt från Lund som Profess. Svanbergs från Upsala. Det hör dessutom till naturen af ett Prebende att presterliga tjenstgöringen derstädes måste förrättas genom en på stället varande Comminister eller vice Pastor som lönas af Ordinarien och i detta afseende tyckes mig afståndet vara likgiltigt, när det nemligen ej är större än att Pastor kan under mellanterminerna vistas på stället. Beträffande åter den sednare omständigheten, så hafva vi under nu varande Regering och nu varande Canceller fått 2 Pastorater till Academien anslagna som den icke hade förut. Jag vet att man öfver denna sak kan tänka olika: men det samband som är mellan Preståndet och Academisk bildning, eller som åtminstone borde vara dem emellan, gör att i min tanka ståndet ej borde anse sig ha förlorat hvad Academien vinner. Åtminstone tror jag mig kunna försäkra att knappast någon Prest i Skåne skulle missunna mig denna förmån, den man till följe af ett äldre rykte också ansett mig kunna hoppas. Biskop Faxe är för saken, oss emellan sagdt väl egenteligen derföre att hans blifvande måg, Professor Engeström (en slägting af Gref Engeström) derigenom finge mitt nuvarande Prebende. Af alla dessa skäl är det som jag tar mig friheten anhålla det T. ville vid något lämpligt tillfälle tala om denna sak för Kronprinsen. Skulle han kunna förmås att entrera häri, så vore det nödvändigt att han communicerade sig med Exc. Engeström, till hvilken jag i dag skrifver i ämnet, och som kanske i annat fall kunde finna sig stött om han finge höra att jag vändt mig till någon annan. Vinnes Prinsen och Exc. Engeström för saken, så hoppas jag de kunna utverka Kungens löfte, och de svårigheter som torde möta i StatsRådet blifva då af mindre betydenhet. Jag vet att det är en obehaglig commission som jag sålunda uppdrar åt T.; men saken är för mig af yttersta vigt och jag känner

ingen annan och säkrare Canal till Kronprinsen, hvars medverkan dock är nödvändig. Lyckades denna plan så komme jag ifrån de eviga näringsomsorgerna, och kunde så rimma i frid och ro så länge lif och papper räckte till.

Min helsa är Gudskelof bättre, och jag har nu åter företagit Frithiof som länge legat afsides. Om jag får vara frisk hoppas jag kunna ge ut den i höst eller sednast i vinter fullständig. En profbit deraf medföljer. Det är i ordningen den första Romansen. Jag anhåller att T. ej utlemnar *någon* afskrift deraf. Skulle någon af T. vänner interessera sig för saken, så är det ju nog att de höra den läsas.

Vördnad och vänskap

Tegnér.

Till W. Carpelan. 9.

Lund d. 25 April 1822.

Högvälborne Herr Baron, StatsSecreterare och Riddare af Kongl. Nordstjerneorden.

ExpeditionsSecreteraren Lundblad har meddelat mig ett bref från Herr Baron, hvars innehåll för mig var lika oväntadt som hedrande. Det gifves för en Författare ingen högre ära och ingen ljufvare tillfredsställelse än att gillas af männer dem han, med hela allmänheten, högaktar. Det är vanligt att våra högre Embetsmän, äfven så väl som de lägre, räkna Poësien bland öfverflödsartiklar, och tycka sig hafva gjort väl när de ej alldeles förblanda den med lin-

dansning och annat gyckelspel: och jag kan för min del ej egentligen förtänka dem härföre. Det menskliga lifvets allvar hvarmed de sysselsätta sig är dock i sin grund prosa: Poësien åter är visserligen endast en lek, ehuru en gudomlig lek. Så mycket ärofullare blir det för Skalden när han någon gång kan berömma sig att hafva åstadkommit ett undantag härifrån, i synnerhet då undantaget utgöres af en man af den upphöjda förtjenst som den ifrågavarande.

Herr Baron har äfven bifogat ett anbud som, äfven då jag hvarken kan eller bör emottaga det sätter mig i en evig förbindelse. Jag har visserligen ämnat att framdeles utgifva några band af smärre Dikter; men för närvarande är jag sysselsatt med ett större poëm, Frithiofs Saga, som jag hoppas kunna få färdigt nästa vinter, och som kommer att utgöra ett Band för sig sjelf. Förlaget härför kan icke öfverstiga 300 rdr banco, och dem hoppas jag väl kunna på något sätt skaffa mig, ehuru tiderna äro svåra i synnerhet för Spannmålslöntagare. Beträffande åter en samling af mina öfriga rimmerier så kan jag af nyssnämnde orsak ej börja den förr än nästa år, och jag ämnar att derpå begära Subscription. Då Herr Baron på ett så ädelt sätt interesserar sig för företaget, torde jag framdeles få besvära med en Subscriptionslista, ehuru jag vet att det icke är något passande göromål för en StatsSecreterare. Förlaget åter till denna samling förmodar jag mig kunna ha i behåll af Frithiof, och tiderna torde väl också ändra sig, helst vi allmänt hoppas att Riksens Ständer, som så sällan göra något godt, vid nästa Riksdag gripa sig an och göra — idel pengar. På detta sätt behagade Herr Baron finna att jag har hopp att krassla mig fram, utan att behöfva falla i händerna på Bokhandlare och andra judiska Litteraturspeculanter. Men då jag sålunda söker hjelpa mig så godt jag kan, så upprepar jag ännu en gång att

min förbindelse för Herr Barons välmening blir den samma, och min tacksamhet äfven så liflig som varaktig.

Framhärdar med djup vördnad

Herr Baron och StatsSecreterarens
Ödmjukaste tjenare
[*Es. Tegnér*].

Till B. Beskow. 1

Lund d. 29 April 1822.

Högädle Herr ProtocollSecreterare!

För det sköna Poëm som för någon tid sedan stod i Journalen i anledning af Axel, trodde jag mig vara Franzén förbunden; och det är först med sistledne post som jag blifvit underrättad om mitt misstag. Detta misstag, som flere delat med mig, är i sanning ärofullt för den verkelige Författaren, och säger mera till hans beröm än allt annat som jag skulle kunna anföra. Det återstår mig således endast att förklara min varmaste tacksamhet för en hedersbevisning hvilken, så oförtjent den än må anses af mången, för mig alltid skall blifva dyrbar. Bland de många olika omdömen för hvilka jag som Författare varit utsatt, har jag dock merendels haft den trösten att med skonsamhet, ofta med vänskap bedömmas af de bättre, af dem som med egna förtjänster förvärfvat sig ett vitsord i vittra ämnen: och ehuru litet jag kan och bör sätta tro till deras oftast allt för öfverdrifna loford, tjena de mig dock till motvigt mot ett annat parties kanske äfven så öfverdrifna klander.

Det fägnar mig att Göthska Förbundet tillägnat sig Herr

ProtocollSecreteraren. Den poëtiska delen af Iduna har hittills för det mesta varit mig uppdragen. Jag kan dock hädanefter ej lemna några betydliga bidrag. Omständigheter tvinga mig att tänka på en samling af mina rim, och jag kan då icke narra allmänheten med idel stycken som förut varit tryckta. Jag hoppas derföre att, i fall Tidningen ännu skall fortsättas, som icke beror på mig, Herr Protokoll-Secreteraren derstädes intager min plats. Allmänheten vinner på bytet och jag vinner tid att fullända en och annan påbörjad obetydlighet. Baron Adlerbeth som förestår Redactionen känner redan min tanke i detta ämne.

Helsa Brinkman och Stjernstolpe, och glöm ej alldeles bort den som med utmärkt högaktning och förbindelse har äran framhärda

Herr ProtocollSecreterarens
ödmjukaste tjenare
Es. Tegnér.

11. Till O. Myhrman.

Lund d. 2 Maj 1822.

MkBror!

Såsom Bokhandlare betraktad, m. k. Bror, är du i sanning den förste i Sveriges Rike. Af Axel har jag nu haft contant omkring 1,200 rdr bco som i dessa förbistrade tider varit mig till stor lisa. Men ³/₄ häraf har jag dig att tacka för; ty hade jag adresserat mig till Wiborg t. ex. så hade jag i sanning inte haft 100 rdr för hela herrligheten. Nu fruktar jag endast att du härpå kommer allt för mycket till korta; ty det är sällan någon bok säljes så rent ut att icke några skofvor alltid bli öfver. I Carlstad bör du skicka 100 Ex.

till Åberg, som jag redan anmodat om försäljningen. I Upsala hoppas jag åtminstone 150 Exemplar kunna afsättas. Recensionen i UpsalaTidningen var, tycker jag, rätt moderat öfver ett Poëm som är dediceradt till Leopold. Jag vet från särskilt hand att Phosphoristerna häröfver äro högeligen förbittrade. Men hvad gör det? Jag har aldrig beblandat mig med dem; men för närvarande kunna de ingen ting uträtta emot mig. Jag *criticerar* ej, men jag *sjunger* bort dem: och den tid varder kommande, och det hastigt, då man frågar: huru hete de? Axel är intet mönsterstycke, men sådana anmärkningar som Phosphoristernas fälla den i sanning icke.

Jag hade hoppats afsätta några hundra Exemplar i Köpenhamn, men Poëmet är der redan öfversatt, och nu köper ingen Originalet. Så snart jag får öfversättningen skall jag skicka dig ett Exemplar deraf för ro skull. Skulle du ej bli af med alla de tillhandlade Exemplaren af A. så låt mig veta; ty dels kan jag här ännu afsätta omkring 100, dels vill jag i alla fall icke att du skall bli lidande på din välmening för mig.

Jag skrifver detta borta på ett fyllkalas hos Lindfors och kan således ej hinna skrifva den omtalta quittensen som dock skall komma med första.

Gumman på Rämen skref med sista post till Anna och är således nu utom fara. Vid midsommar reser jag till Ramlösa.

Frithiof hoppas jag kunna lemna färdig i höst eller vinter, men saken är svår, svårare än någon tror.

Helsa vederbörande. Vidare med första.

Din
Vän
Tegnér.

12. Till M. von Schwerin, född Törngren.

Lund d. 3 Maj 1822.

Brinkmans högst interessanta bref återfölja härjemte med många tacksägelser för lånet. Det tillkommer icke mig att yttra mig öfver alla de särskilda omdömen som stackars Axel erfarit i Stockholm. I afseende på Grefve Schwerins yttrande kan jag likväl icke afhålla mig ifrån den anmärkningen att det anförda troligtvis är det enda bibliska uttryck som undfallit honom sedan han blef prestvigd. Jag vet icke om Friherrinnan läser Upsala Tidning: der förekommer en ganska skarp recension öfver poëmet, och samma grundliga anmärkningar i afseende på planen som jag förut läst i Granskaren. Jag skulle tro Recensionen vara skrifven af den i Brinkmans bref omtalte Fänriken som blef så illa tilltygad af Frih. Åkerhjelm; men det lär dock icke vara han utan Lorenzo sjelf som dragit ut till strids. Dedikationen till Leopold kan icke så lätt förlåtas mig; och visserligen är den också stridande mot den phosphoristiska Catechesens bud: Du skall inga andra Gudar hafva för mig än Atterbom & Comp. Men jag är tyvärr en gammal hedning och hela omvändelseverket är på mig förloradt.

Ett par häften af Lord Byron medfölja. Hans Cain har jag nyligen haft till låns men ännu ej fått öfver från Tyskland. Som Dramatiskt Poëm (han kallar det a Mystery) är det obetydligt, och i afseende på andan af det hela ohyggligt. Det är en *djefvulens Theodicé.* Byron blir allt mörkare och mörkare: hans sinne är snart som en slocknad brand. Allt hans Genie oaktadt blir han mig dock allt mer och mer vidrig; ty det rent af *infernaliska* är ibland annat äfven opoëtiskt.

Jag bifogar äfven hvad som är tryckt af Frithiof, men som ej ännu på en månad lär utkomma, ty man väntar på en afhandling af Geijer. Det sista stycket, *Försoningen*, torde väl förtjena någon slags uppmärksamhet, af det skäl neml. att den innefattar min särskilda åsigt af Asa-läran och dess egentliga lifsprincip, Mythen om Balder. Allt det andra är idel obetydlighet. *Rings Drapa* är skrifven i alliterationer eller bokstafsrim, som fordom brukades i Isländskan: en blott curiositet den jag också endast par curiosité försökt. Sedan Frithiof nu snart ett år legat afsides har jag åter börjat sysselsätta mig dermed, för att om möjligt är utge den fullständig i vinter. Behandlingssättet i Romanser medför ibland annat äfven den svårigheten att hvarje Romans gerna blir ett poëm för sig sjelf, och det är svårt, ja nästan omöjligt att tillvägabringa någon öfverensstämmelse i ton och anda mellan alla dessa särskilta bitar. Denna brist röjer sig också i Oehlenschlägers Helge och ännu mer i hans Nordens Guder; men i synnerhet är den märkbar i Fouqués Ragnar Lodbrok. Jag hoppas icke att lyckas bättre i detta afseende.

Grafskriften öfver BeckFriis hade jag hoppats kunna undandraga så väl Friherrinnans som hela den öfriga vittra verldens uppmärksamhet; men då det icke lyckats, är det så godt att jag skickar den som någon annan. Ingen billig domare söker någon poësi i dylika stycken: det är vackert, om de innefatta mening och rim. Jag har skrifvit en mängd grafskrifter i mina dagar, men aldrig med högre anspråk än de nyssnämnda, och jag anser allt hvad som i denna väg produceras, ifrån Franzén ner till Hammarsköld, hafva i poëtiskt afseende alldeles lika värde

Nekrologen i Posten öfver Sjöberg är otvifvelaktigt af Leopold. Helt och hållet rätt kan jag väl icke ge honom i alla hans omdömen öfver den salige döde; men i hufvud-

saken instämmer jag fullkomligen med honom att neml. Sjöberg, så föraktad han nu är, var i sig sjelf vida större Poët än mången nu prisad rimmare som med förnäma miner ser ner på hans sånger. Ett sådant stycke som hans Ode öfver Skaldekonsten kunna ej många af våra nu lefvande Poëter dikta. Men visserligen äro hans flesta öfriga stycken obetydliga, och i synnerhet led hans phantasie af en torka som vanligtvis bebådar missväxt. Jag vet icke hvem som blir hans efterträdare i Sv. Academien; men Geijer får flera röster.

Om det icke vore oanständigt skulle jag säga att Stylen i Wirséns Tal är *hårdlifvad.* Jag kan icke i hastighet finna ett ord som bättre uttrycker alla dess Krystningar och väderspänningar. Baron Wirsén tyckes ha en vida ledigare hand då han skrifver *Bränvinsförbud* än Äreminnen. Men huru vacker och kraftig är ej Bönen af Wallin!

Af Tidningarna ser jag att Gref Sköldebrand nu åter *smugit sig* på oss med en Hjeltedikt. Boken få vi troligtvis ej se på länge; men jag gissar Brinkman läser och recenserar den för F., och skulle vara mycket interesserad att få del af hans omdöme; ty ämnet är så stort att dess behandling ej kan eller bör vara likgiltig för någon Svensk man.

Poëtiska Calendern är nu ändteligen nerkommen, men det lönar ej mödan att köpa den om icke för samlare. Det bästa deri är väl Wermlandsflickan, ett Sångspel af en Wermländsk Prest, Fryxell; . . . Euphrosyses Legend om den helige Christophorus är icke opoëtiskt tänkt, men allt för matt och ojemnt utförd. Carls (Zeipels) Evangeliska Romanser har jag gjort flere förtviflade försök att genomläsa, men aldrig varit i stånd att arbeta mig igenom första stycket som kallas *Invigningen.* Jag är således och förblifver en *oinvigd,* och kan ej yttra mig öfver de höga

Mysterierna som troligtvis uppenbaras efter Invigningen. En Författare som kallar sig Henrik talar mycket om, hur *Tårens vin vid ögats kalk sig viger»*, en hittills okänd art af vigsel. Af Atterbom förekommer intet.

Framför min vördnad för Friherrinnan Åkerhjelm. Komme jag till Stockholm så ginge det väl mig som Brinkman, i afseende på sömnlösheten. Ack! den skulle kunna komma från ännu närmare håll. Jag ber Friherrinnan ej göra sig alldeles säker för mig i denna blomstermånad.

Ödmjukast

Tegnér.

Axel är redan öfversatt på Danska, men jag har ännu ej sett öfversättningen.

*

Till A. C. af Kullberg. 13.

Lund d. 9 Maj 1822.

Min Heders Bror!

Jag skulle förr ha tackat för ditt bref och de utlofvade Exemplaren af Talet; men jag ville vänta tills de framkommit, som skedde först för några dagar sedan. Det är emedlertid ledsamt att Tryckfelen blifvit så betydliga. Jag vet att min hand är något oläslig och hade derföre låtit en annan renskrifva Manuscriptet; men jag märker nu att denna försigtighet ej hjelpt mig. Jag bifogar härjemte en förteckning på de betydligaste felen, som jag anhåller måtte bli anmärkta vid Bandets slut; ty på annat sätt kan nu mera saken väl icke hjelpas. Emedlertid tackar jag dig för godheten att på förhand gifva mig del af detta opusculum, som i alla fall sällan nog kommer ut.

I afseende på successionen inom Svenska Academien är mitt tänkesätt allmänt bekant, och jag gaf redan sista gången Geijer min röst. Jag finner ej heller för närvarande någon anledning att ändra mig. Jag önskar Geijers inröstande, men i sanning icke af någon särskilt tillgifvenhet för honom. Den stora skiljaktigheten i vårt sätt att se allahanda har ända ifrån barndomen gjort vårt ömsesidiga förhållande, om icke fiendtligt, likväl ganska spändt. Jag känner honom dessutom tillräckligen för att veta att han sjelf ej skulle sätta synnerligt pris på en plats i Academien, helst efter Sjöberg. Men jag önskar hans invoterande för Academiens egen skuld. Hans stora förtjenster kunna icke af någon opartisk nekas: han är dagens man, och det beror blott på honom sjelf att bli tidehvarfvets. Hvad skall allmänheten säga om oss, om vi nu åter förbigå honom? Emedlertid hör jag af Hagberg att pluraliteten redan skall ha bestämt sig för Excellensen Skjöldebrand. Denne Herres förtjenster såsom hög Embetsman äro vida öfver mitt omdöme. Jag vet äfven, att han skall vara en man af utmärkt bildning, stora talenter och liberala tänkesätt. Han är med ett ord förträfflig som Mæcenas, men till Virgilius, som han äfven vill vara, duger han i sanning icke, för att sluta af hans Odin. Hans nyligen utkomna Gustaf Vasa har jag icke sett; men de som sett den ha försäkrat mig att det i detta poëm skall vara allt för mycket *fäderne*. Äfven i detta hänseende borde ju Acad. draga i betänkande att invälja Författaren och dymedelst ge ett slags sanction åt hans poëtiska företag. Visserligen kan det vara nödvändigt att en så ringa sak som en vitter inrättning understödjes och uppbäres af några höga namn, men stora namn äro dock i detta afseende bättre än *höga* och dessutom tycker jag Sv. Academien ej har något skäl att klaga öfver brist på Excellenser. Gustaf III ville visser-

ligen omgifva sin Stiftelse med all den yttre glans *han* ansåg nödvändig för dess ändamål; men till ett Ordens-capitel ville han dock icke förvandla den. Jag vet, att Geijer passerar för Phosphorist; om han verkeligen är det, så kunde man ju aldrig bättre skilja honom från sitt partie än just på ifrågavarande sätt. Dock för dig behöfver jag icke utvickla detta; och huru också omröstningen utfaller så är i allt fall mitt partie långt för detta taget.

Den olycklige Falkmans sak (han har nu suttit ut sina 3:ne år) lärer snart förekomma i Konungens Högsta Domstol och sedermera i StatsRådet. Du känner målet långt för detta och vet att af alla Directeurerna Falkman är den minst brottsliga, äfven som hans privata omständigheter äro de svåraste. Kan du derföre i StatsRådet lägga ett godt ord till för honom, så gör det af barmhertighet för hans arma hustru och 7 små barn.

Det är möjligt att jag under årets lopp kommer med en ansökan till Ecclesiastik Expeditionen och dess föredragande; men som den icke är rätt laglig, och jag dessutom ännu ej fattat något säkert beslut häri, så kan jag endast i allmänna Termer recommendera mig, så vidt det nemligen är tillåtit hos en StatsSecreterare.

Vördnads och vänskapsfullt
Tegnér.

Till M. von Schwerin, född Törngren. 14.

Lund d. 11 Maj 1822.

Jag hade i går bref från Fru Helvig i Berlin, som öfver-att de fyra första tryckta Romanserna af Frithiof. Tvenne

voro bifogade brefvet och äro, som jag tycker, rätt väl lyckade, åtminstone bättre än den äldre öfversättningen af Suhr. Men nu vill Fru Helvig ha fortsättningen, innan hon om 8 à 14 dagar reser från Berlin. Jag är derföre nödsakad anhålla det Fru Friherrinnan täcktes återsända mig de tryckta arken af Iduna, antingen med något bud, som händelsevis går hit in, eller med posten, som jag då har om onsdagsmorgon. Tyska posten går först om onsdagsafton. Förlåt att jag på detta sätt återigen kommer till besvär; men jag är för lat att sitta och renskrifva alltsammans och dessutom är min hand allt för oläslig för Tyska Damer.

Jag skickar dessa rader med Biskop Faxe som nu far åstad för att complimentera Kronprinsen vid gränsen, efter vanligheten. Han passerar då Tågarp och har lofvat mig att skicka ett bud ner till Sirköping. Vore jag i hans ställe skulle jag sjelf förtjena min lön som budbärare.

Gref Sköldebrand lär genom pluralitetens nåd bli inröstad i Svenska Academien. Excellenserna kunna ej umbära sin adeliga vederlike. I hans nyligen utkomna Hjeltedikt om Gustaf Wasa skall hela planen vara lånad ur hans Fars ComerceRåd Branders Epopé öfver samma ämne, som långt för detta har ingått i den eviga glömskan. Detta har gifvit en spottfogel i Stockholm anledning till det yttrande att i Sköldebrands Poëm har man både *Fadren* och *Sonen*, men *Anden* saknas. Jag gissar omdömet är träffande.

Ett Exemplar af mitt InträdesTal i sitt academiska skick medföljer. Den lilla mening som förut fanns deri är nu också gången förlorad genom de mångfaldiga Tryckfelen, af hvilka jag rättat några med blyartz. För öfrigt är det hela så kring- och utskuret som de öfriga kamraterna och fyller med heder sin plats bland de andra Eunuckerna som äro satte att vaka öfver *Musas Patriæ.*

Brinkman ber jag helsa vid tillfälle. Jag väntar med örsta bref från honom.

Biskopen längtar till Prinsen och skyndar på resan. 'ag längtar också men till något bättre än en Prins.

Ödmjukast
Tegnér.

Till C. G. von Brinkman. 15.

Lund d. 12 Maj 1822.

Jag skyndar att med denna dagens post besvara T:s ref som jag just nu emottog. Först och främst bör jag acka för all mig visad vänskap och interesse för min sak. 'ör det andra bör jag nämna att Församlingarnas hörande den nämnda frågan förekommer mig hvarken nyttigt eller ödigt. Om också de omtalta Herremännens bifall skulle unna vinnas, som jag förmodar, så återstår alltid större elen af Församlingen som består af Rusthållare. Jag tar ör gifvit att dessa antingen helt och hållet skulle afslå aken eller åtminstone ej kunna vinnas utan genom medel om jag hvarken kan eller bör eller vill använda. Men en ylik förfrågan är också aldrig vanlig vid *regala* Pastorater. ans Exc. Gref Engeström vet själf bäst att vid de 2:ne rebender som under hans Cancelleriat blifvit Academien llagda, neml. *Bjereshög*, som Prof. Lindfors, och *Kärrstorp* m Pettersson innehar, ingen fråga någonsin varit att ora Bönderna. Det är dessutom icke här fråga att få öderup till *ständigt* Prebende, hvartill det i sanning är ltför aflägset. Det är endast fråga att få det för mig per-nligen, och att det efter min bortgång återginge i sitt

förra skick, likasom det skedde med det Pastorat Lindfors nu har. Min mening är derföre att i vanlig ordning anmäla mig till Löderup, såsom extra sökande hvartill jag som Professor äger laglig rättighet; men derjemte begär jag, såsom en *personlig* nåd för mig att Hans Maj:t ville tillåta mig att derjemte qvarstadna såsom tjenstgörande Lärare vid Academin. Detta sednare blir då en sak hvaröfver Cancelleren skall yttra sig; och om han i StatsRådet nämner något om min påstådda oumbärlighet för härvarande Läroverk, och Konungen *vill* gynna mig, så går saken på detta sätt lättast. Denna plan synes mig vida både enklare och säkrare än den andra med sina många ovissa omvägar, och som dessutom i en dylik sak skulle vara fullkomligen ny, och just derigenom möta flere svårigheter. Kungens rätt att *ensam* disponera om regala Pastorater är gifven i Constitutionen. Församlingens betänklighet att skötas genom *Adjunct* bör vara mindre i Löderup än annorstädes; ty dess nyligen döde 90 årige Pastor har åtminstone på 10 år ej kunnat taga någon befattning med tjensten, utan låtit den förrättas af sin Vicarius, alldeles som jag ämnar. Dessutom kunde jag väl förbinda mig att under sommarferierna vistas derute och predika Evangelierna så godt jag förstår; hvarigenom Församlingen sannerligen komme i åtnjutande af den tvetydiga förmånen att uppbyggas af sin ordinarie Pastor, i högre grad än den förut på många år erfarit. — Detta är nu min oförgripliga tanka om saken, så vida den skall kunna lyckas. Två ting har jag härvid att be T. om; neml. 1:o att tala med Exc. Engeström i ämnet och rätt grundeligt öfvertyga honom att detta är den enda möjliga väg som förtjenar att ens försökas, just derföre emedan det är den enda som drar saken under *hans* och *Kungens* enskilta afgörande och förvandlar frågan från en rättsfråga (då han måste afslås) till ett Jus Majestaticum,

en personlig nådebevisning mot undertecknad, hvaremot troligen ingen har något att invända.

Att nu Exc. Engeström verkeligen vill mitt bästa, derom är jag från längre tider tillbaka ovedersägeligen öfvertygad. Han har gjort mig mycket, oändeligen mycket godt, och hela min borgerliga existens är hans verk; jag vördar honom också som en *Far*, och sålunda betrakta vi honom *alla* här nere. En renare, öppnare, välvilligare själ finner man ingenstädes och många af våra Store som tro sig stå högt öfver honom i intellectuelt värde borde besinna att deras påstådda *Genie* kan komma att synas samtid och efterverld *tvetydigt*, men Gref Engeströms hjerta och moraliska värde är icke, och blir icke något tvifvel underkastadt. För att uppväga detta sednare tycker jag också att man bör kunna lägga litet mera Genie på vågskålen än jag försport hittills hos Gref Engeströms medtäflare och domare.

Men detta hör icke hit. — 2º anhåller jag att T i samråd med Gref Engeström ville, vid första möjliga tillfälle tala med Kungen sjelf om saken; ty på honom ensam beror den dock i högsta instansen, och på hans *vilja* ankommer det härvid egenteligen. De skäl T kan *uppleta* för mig behöfver jag ej omnämna: jag anförtror mig häri helt och hållet till T:s vänskap och *diktande* förmåga. Låt mig tacka T närmast för mitt sjelfbestånd för befrielsen från näringsomsorger, obehagliga för alla, men dubbelt nedtryckande för mitt lynne och mitt *yrke*.

Beträffande sluteligen Prinzencreutz så kan saken ej komma före under hans regering. Först i höst, eller kanske troligen först nästa vinter kan förslaget uppgå, då förmodligen Kullberg är föredragande. Kullberg och jag äro gamla bekanta och jag hoppas att han åtminstone ej hindrar sakens framgång. Så snart Biskop Faxe, som nu är ute för

att uppvakta Kronprinsen, återkommer, skall jag tala vidare med honom i ämnet, men vet på förhand att han i hufvudsaken är af samma tanke som jag. Troligtvis kommer saken först under Riksdagen att afgöras. Lyckas den, så bör väl ingen annan än Prof. Engeström ha Stäfvie efter mig. En Orientalium Professor känna vi icke ännu och saken går rätt bra genom en Vicarius, här liksom på andra ställen.

Jag hade ännu mycket att skrifva, men posttimman slår. Jag har mycket att fråga, mycket att rådgöra om, men måste uppskjuta det till en annan gång. Från Friherrinnan hade jag bref i dag. Hon mår väl under sitt Enkestånd. — Hedra mig snart med några rader, och ursäkta mitt oläsliga bref.

Vördnad och vänskap

Helsa Beskow. *Tegnér.*

16. Till M. von Schwerin, född Törngren.

Lund d. 13 Maj 1822.

Jag är rätt ledsen att ej nu med budet kunna skicka den begärda boken, den jag för någon tid sedan lånt ut till Winberg i Carlshamn, emot löfte att till Pingst återfå den, då han genast skall öfversändas. I dess ställe skickar jag ett par andra piecer som Friherrinnan förmodligen ej läst ännu.

Jag är icke litet stolt öfver det bifall Friherrinnan ger åt *Försoningen;* men jag hoppas ingalunda att det blir allmänt; ty just der man tror sig som mest ha närmats det höga och oupphinnerliga målet för Poësien, just der man vet med sig sjelf att man stigit så högt som måttet af ens krafter medgifva, just der är det vanligtvis man öfvergifves af publiken, och står skamflat öfver dess besynner-

liga och inskränkta omdöme. Jag har redan några gånger erfarit detta och får visserligen, om jag lefver, erfara det oftare. Vid sådana tillfällen är det som en bifallsnick, helst af ett Pallas-hufvud som det ifrågavarande, är mig oändligen mera värd än hela rökelsefat annars, ehuru de ej heller äro att förakta.

Från Brinkman hade jag i går bref. Vår correspondens är nu ganska liflig och angår väsendteligen ett för mig ganska vigtigt ämne och hvarföre äfven B. med ädel och vänskapsfull värme interesserar sig. Vidare kan jag icke säga för närvarande. Men märkvärdigt ja oerhört är det i Brefskrifningens historia, att jag verkligen nu har ett om icke två bref före sjelfvaste Brinkman.

När Kronprinsen kommer till Helsingborg skall jag *kanske* uppvakta honom. Uppvaktningar äro annars icke min sak, men jag har nu ett särskilt ärende. Under vägen ville jag då helsa på Sirköping, men Biskop F. är så olycksaligt artig att han nödvändigt vill ha mig att åka i hans vagn. Jag vet icke om han vill ta denna omväg, icke heller vet jag om han vore välkommen; hvad jag med visshet vet är att hans sällskap, ehuru angenämt annars, är mig öfverflödigt på Sirköping, der jag tänker jag rätt väl skulle berga mig som ensam främmande.

Nordstjernan har jag ingen ting vidare hört af från Stockholm och lefver i det hopp att man der gör som jag, nemligen glömmer bort henne. Jag skulle dermed vara så mycket mera nöjd som hon säges kosta 35 rdr 23 s. 2 rst. banco mera än hon är värd; och i dessa tider kan det ej vara annat än en narr som sålunda förhandlar sig, i fall han möjligtvis kan undvika det.

Ödmjukast
Tegnér.

*

17. Till Amalia von Helvig, född von Imhoff.

Lund d. 15 Maj 1822.

Jag skyndar att besvara det bref hvarmed Fru Friherrinnan hedrat mig och hvilket jag först för 2:ne dagar sedan emottog. Af Frithiof har jag redan förut emottagit en Tysk öfversättning i Manuscript, af en Major v. Suhr i Stralsund. Den är icke dålig; men med de profstycken T. öfversändt uthärdar den alldeles ingen jemförelse. Jag anser omöjligt att på en gång med mera lätthet och mera trohet återgifva Originalet. Det är icke blott rad för rad, utan äfven bild för bild och som oftast ord för ord, och detta så tvånglöst som blott få Originalförfattare kunna uppvisa. Den andra hvari jag åtminstone *sökt* att dikta detta Stycke och sättet hvarpå jag tänkt mig det hela, är i sanning på ett beundransvärdt sätt uppfattad: jag ser mig i öfversättningen med samma känsla som man ser sig i en förskönande Spegel. Det är på detta sätt som en öfversättning blir ett sjelfständigt konstverk; och kunde hela Frithiof, när den en gång utkommer fullständigt, på *detta* sätt gifvas på Tyska så är jag öfvertygad att den skulle göra mer lycka i Tyskland än i Sverge. Endast följande obetydliga anmärkningar tror jag mig böra underställa T:s ompröfning:

Versen: Schau; Norwegs Klippen, die schneeigten, hellen, är väl näppeligen i metriskt hänseende riktig, och ordet »Schau», kunde väl också synas öfverflödigt. Säger man icke »Norwegens» äfven så väl som »Norwegs»?

Jubeln noch eins in gezimmerten Hallen.

Originalets *jula* h. e. die Weynacht, das Julfest begehen (fira julen) är något annat och mera speciellt än *jubeln* som synes mig ha en vida allmännare bemärkelse. Julen var

som bekant är en gammal Nationalfest i Norden, långt före Christendomens införande.

Fällst Du! dann eilen wir landwärts zu mähen
Erndte der Rache mit blutiger Sohl.

Originalets ristas väl blodörn på Frithiofs bane, efter orden: »ritze wohl Blutadler am Mörder Frithiofs», torde väl behöfva förklaring. *Bane* är ett gammalt Svenskt eller rättare Utländskt ord som betyder mördare eller den som dödar, dräper en annan. Man säger *baneman*, och *banesår* (tödliche Wunde); men alla dessa ord äro i vårt närvarande språk föga brukliga. — Att *rista blodörn* omtalas ofta i de gamla Sagorna. Det bestod deri att man dödade sin fiende på det sätt att man på ryggen inskar figuren af en örn och sålunda skilde ryggen från refbenen. Detta straff nyttjade man dock endast mot sina bittraste fiender, eller dem som begått något nidingsdåd. Amerikanska Vildarnas *skalpering* svarar, ehuru ej fullkomligen, häremot, emedan den verkställes på hufvudet.

Zur Seit ihm hing sein Schlachtschwert, gestähltem Blitze gleich. Orginalets: en *stannad* ljungeld likt, torde väl vara svårt att på Tyska uttrycka: jag har dervid tänkt mig blixten såsom fixerad och fast. Skulle man ej kunna säga: gehemt?

Das Schwert *wirft auf den* Tisch er: han *slog* sitt svärd *i bordet* uttrycker icke att han kastade svärdet ifrån sig på bordet, utan högg dermed i bordet.

Dessa anmärkningar äro i sanning de enda jag har att göra, och T. må äfven af deras obetydlighet sluta till den förtjenst öfversättningen i mina ögon äger.

Rota som omtalas i fjerde Romansen var en af Walkyrierna eller stridsödets Gudinnor, kända så väl af de gamles Myther och Sånger som genom Målaren Sandbergs sköna tafla, den T. tilläfventyrs sett i Stockholm. Frithiofs Saga är

tryckt med Svensk och Latinsk öfversättning i *Björners Nordiska Kämpa Dater*, Uppsala 1736 fol. På Danska är denna Saga bearbetad af Samsö som deraf gjort en Berättelse, och för några år sedan poëtiskt af Soetoft, som deraf gjort en så kallad Romantisk Tragedie, begge utan synnerlig märkvärdighet.

Hvad som hittills är tryckt af fortsättningen medföljer. Det Häfte af Iduna, hvartill det hörer, är ännu ej utkommet, emedan vi vänta på en länge lofvad afhandling af Geijer. Dessa 5 stycken innefatta, som T. finner, Sagans slut, och utgöra jemte 4 förut tryckta ungefär 1/3 af det hela som möjligtvis vid årets slut, eller nästa vinter torde utkomma. Jag har på mera än 1/2 år ej kunnat sysselsätta mig dermed, dels för sjukdom, dels för andra arbeten. Jag fäster också för egen del föga värde vid hela företaget, och om jag fulländar det sker det väl mest till följe af ordspråket: »jamais sottise à demi». . . .

Jag har i vinter varit farligt sjuk, af gikt och rheumatiska plågor som tvinga mig att i år för första gången dricka brunn. Visserligen skulle det för mig vara både helsosamt och roligt att tillbringa en sommar i Tyskland, men jag kan icke tänka derpå. Vi hafva här vår lön i spannemål som nästan ingen ting gäller: och en dylik resa skulle kosta mera än hela min inkomst för flere år. Jag har dessutom alltid varit en dålig hushållare, och näringsomsorger jemte sjuklighet ha på en tid alldeles nedtryckt mitt fordom friska sinne. Några vänner ha väl erbjudit mig förlag till en samling af mina Skrifter; men ehuru fattig jag är kan jag dock icke förmå mig att sålunda göra mig beroende af andra. Nästa år har jag dock ämnat föranstalta en dylik samling, utan att falla någon till last.

Axel är öfversatt på Danska, som man sagt mig af Rahbek, som öfversatt *Nattvardsbarnen*. Axel har verk-

ligen blifvit med mycken fördragsamhet emottagen af publiken. Deremot ha Phosphoristerna i Uppsala Tidning bedömt honom så mycket strängare. Ett mästerstycke är han icke; men sådana anmärkningar som deras hade han dock icke förtjent. Mellan Phosphoristerna och mig har vår Svenska samtid redan dömt; och efterverlden, om hon annars tar notis af sådana småsaker, torde väl icke alldeles ogilla det närvarande slägtets dom!

Ödmjukast
Tegnér.

Das Morgenblatt är här alldeles obekant. Vi hafva få Tyska Tidningar och under Coursens närvarande beskaffenhet äfven i allmänhet ganska litet af Tysklands litteraira producter.

Mitt bref är så slarfvigt skrifvit att jag knappast kan läsa det sjelf. Skrif detta på räkningen af min önskan att med omgående post besvara T:s bref, och emottag min försäkran att jag en annan gång skall söka skrifva både läsligare och bättre. Hedra mig emedlertid vid tillfälle med några rader, hvartill jag då hoppas göra mig bättre förtjent.

*

Till N. v. Rosenstein. 18.

Lund d. 16 Maj 1822.

Herr Landshöfdingen har hedrat mig med ett bref som på ena sidan gläder och rör mig, men på den andra åter sätter mig i icke ringa förlägenhet. Att finna sig med sådan vänskap hågkommen af en man, den man innerligt högaktar, hvars namn, från längre tider tillbaka, liksom en

Faders namn, sjelfmant väcker alla känslor af tacksamhet, kärlek och vördnad: detta är tvifvelsutan för mig både ärofullt och ljuft. Men att åter icke i allt kunna dela en sådan mans öfvertygelse, detta smärtar mig med rätta. Det är sant, Herr Landshöfdingen tänker allt för ädelt för att förtryta en skiljaktig tanka hos någon. Det är också sant, att jag, äfven i annat fall, dock hvarken kunde eller skulle afvika från min öfvertygelse; men just detta att jag ej kan det, just denna skiljaktighet i en sak, der Herr Landshöfdingens vitsord är obestridligt — detta är det som nu för andra gången oroar mig; och jag kan icke påminna mig att någon sak nyligen gjort mig så mycket bekymmer som denna.

H. Excellens Gref Sköldebrand är en Herre hvars förtjenster af Staten äro vida öfver mitt beröm. Jag vet dessutom att han är en man af mångsidig bildning och utmärkta Talenter i mera än en konst. Hans tillgifvenhet för litteratur och vittra yrken är också allmänt erkänd. Han är, med ett ord, såsom *Mæcenas* betraktad, allt hvad man kan önska sig. Att han derjemte är en af Rikets Herrar, bör icke skada honom vid ett tillfälle som detta, ehuru visserligen mången kunde tycka att det mindre är de *höga* än de *stora* namnen som böra sökas för en vitter inrättning. Men möjligtvis har han som Dilettant spridt sig åt för många håll, hans förhållande i lifvet har icke tillåtit honom att concentrera sin verksamhet inom Vitterheten ensam. Jag känner icke hans senast utkomna Poëm; men hos flera, hvilkas omdömen jag bör värdera, har det icke gjort något särdeles intryck. Hans *Odin* deremot har jag läst; och den synes mig i sanning ha mycket förtjenst i afseende på uppfinning och anordning; men deremot är den i diction och yttre form väl ofta klandervärd. Planen i en Dikt utgör dock väl svårligen annat än Poësiens mu-

skelbyggnad, om jag så får uttrycka mig; Skönheten beror icke ensamt, icke en gång väsendteligen derpå; ty det sköna i Konsten, som i Naturen, bor *utanpå*, det är, liksom ljuset och färgerna, en ytans tillhörighet. Med ett ord, när jag jemför Grefve Sköldebrands *vittra* förtjenst med Geijers, så är det åtminstone *mig* omöjligt att tveka om företrädet. Jag känner Geijers spekulativa aberrationer; men de ligga utom vitterhetens område och kunna derföre ej billigtvis här komma i fråga. Deremot, — hvilken Svensk Skald, af oss yngre nemligen, har skrifvit ett sådant stycke som *Vikingen* eller *Den Siste Skalden?* Hvilkens prosa, när jag undantar de gamla Gustavianska Mästarnes, har den kraft och kärna, den ädelhet utan tvång, den färgrika sinnlighet utan prål, som just Geijers? Och likväl är denna dock icke ens en drägt som skyler obetydligheter, det är icke, som stundom sker, hvitmenade grifter, utan det är tankens djup och träffande sanning som sålunda framträder i dagen, det är en blomsterpark, som frodas öfver förborgade skatter. Mitt personliga förhållande till Geijer är icke sådant att man möjligtvis hos mig kan misstänka någon partiskhet *för* honom; men äfven så litet tror jag mitt omdöme förvilladt af någon stolthet att göra *honom* en rättvisa, som han kanske ej alltid gjort *mig*. Det är möjligt att jag bedrar mig; men mig har det åtminstone länge förekommit, som i fråga om rent, herrligt, naturkraftigt Genie, Geijer stode främst af hela det yngre slägtet. — En enda betänklighet har vid detta tillfälle förekommit mig, den jag erkänner att jag ännu ej fullt öfvervunnit. ExpeditionsSecreteraren Sjöbergs vittra värde fordrar för att, i närvarande tid, fullt uppskattas, en fördragsamhet i tänkesätt, en fördomsfrihet i esthetiskt omdöme, den jag i sanning ej tilltror Geijer, hvilken gerna söker och erkänner förträffligheten blott på *ett* håll, och förkastar eller öfverser allt som ej dermed öfverens-

stämmer. Jag fruktar att han kanske skulle göra sin företrädares minne orätt, eller åtminstone ej göra det full rätt; och detta vore då så mycket obehagligare som Geijer, med eller utan skäl, blifvit räknad till det mot Academien fiendtliga partiet. Men i sig sjelf har jag dock häri ingen säkerhet, det blefve i alla fall Geijers ensak; och när man handlar efter sin bästa öfvertygelse, bör man ej vidare oroa sig öfver följderna. Emedlertid nekar jag icke att denna omständighet mer än någon annan försonar mig med omröstningens utgång, den jag förutser, äfven som jag är öfvertygad att ingen, och minst Herr Landshöfdingen, skall anse min söndring från pluraliteten annorlunda än på sin höjd som ett misstag, som det icke står i min förmåga att undvika. — Min omröstningssedel medföljer.

Slutligen några ord om mig sjelf. Att jag i vinter varit illa sjuk af gikt och rheumatiska plågor, torde vara bekant. Jag är nu bättre, men måste dock på Doctorernas tillstyrkan dricka Ramlösa. Detta blir både dyrt och ledsamt, det sednare i synnerhet för den sysslolöshet som anses höra till Brunnsdieten. Mina ekonomiska omständigheter äro brydsamma, dels genom sädesprisernas oerhörda fall och den allmänna nöden här nere, dels genom för mig betydliga förluster på Cautioner. Näringsomsorger äro alltid svåra; men i synnerhet äro de nedtryckande för mitt lynne och den konst jag älskar. Jag kunde kanske använda min tid nyttigare; men ehuru litet jag duger för Poësien, är jag dock öfvertygad att jag duger ännu mindre för allt annat. Någon liten vinst borde jag väl också hädanefter kunna påräkna af mina arbeten. Åtminstone har jag på *Axel* haft omkring 1,000 rdr i behållning, som i mina omständigheter icke äro att förakta. För närvarande är jag sysselsatt med *Frithiofs Saga*, ett svårt och vidlyftigt företag, och af högst osäker framgång. Några vänner och

mnare i Stockholm hafva äfven erbjudit mig förlagsomostnaderna till en samling af mina skrifter; men så länge an möjligen kan hjelpa sig sjelf, bör man icke falla andra l last.

Mina barn äro Gudskelof! välartade, och min äldste n är för sina år utmärkt snäll i Latin och Grekiska. Så väl n som flickorna påminna sig ännu rätt väl den gamle, gode ndshöfding Rosenstein, och be om sin vördnad, liksom in hustru. Det är för dem, likasom för mig, en heder t vara innesluten i en sådan Mans minne. Förglöm oss ke, och var hädanefter som hittills öfvertygad om de inslor af djup vördnad och oföränderlig tacksamhet, hvared jag till dödsstunden framhärdar,

Herr Landshöfdingens och Commendeurens

Ödmjuke tjenare
Es. Tegnér.

Till J. F. af Lundblad. 19.

Lund d. 18 Maj 1822.

Min Heders Bror!

Ursäkta mig att jag besvärar dig med öfversändandet hosföljande bref till Fru Helvig, som jag anhåller måtte med omgående post, emedan hon skrifvit mig till att n i denna månad reser från Berlin. Hon har öfversatt de Frithiof och Axel och lär ämna trycka dem. Några gst nödvändiga anmärkningar innehåller mitt bref och ; är derföre interesserad att det träffar henne i Berlin. stportot är dyrt i Tyskland och jag ber dig derföre deera mig för beloppet.

Fru Helvig omtalar, att i *Das Morgenblatt* (förmodligen utgifvet i Berlin) skall förekomma allahanda om Svenska Litteraturen i allmänhet och om mig i synnerhet; helst för Mars och April månader. Har du Tidningen så skicka mig den vid tillfälle, för ro skull, med något bud! Axel är redan öfversatt på Danska. Har du läst Phosphoristernas Recension, som äro alldeles förgrymmade, förmodligen för dedicationen till Leopold. Nå, emellan Phosphoristerna och mig har redan samtiden dömt; och efterverlden, om hon annars tar någon notis om dylika småsaker, torde väl bekräfta det närvarande slägtets dom. I alla fall får hon göra som hon behagar. Gifve endast Gud att mina andra affärer ej stode sämre än mina poëtiska; men rågen gäller 4 rdr b:co.

Bolmeer går igenom svältCuren. Anna ber helsa dig. Helsa din Fru från

Din

Vän

[*Tegnèr*]

20. Till J. F. af Lundblad.

Lund d. 5 Juni 1822.

Heders Bror!

Härhos öfversänder jag ett Discont Document som jag fått från Heurlin, jemte min påskrift.

Din Gustaf Horn har jag genomläst. Den är skrifven, som jag tycker, med mycken sakkännedom, lätt och rent och lifligt, sådan som jag i allmänhet tror att den historiska Stilen bör vara. Till större delen har du också lyck-

ligen undvikit den floskulösa Äreminnestonen den jag i synnerhet hatar; och hvad jag i detta afseende ville anmärka består nästan endast i användandet af presentialformen för imperfectum eller ett annat historiskt Tempus i berättelsen om längesen passerade saker. Denna figur, knappast lämpelig i poësie, förefaller mig alldeles malplacerad i prosan, så snart handlingen ej är dialogiserad. Några få, högst obetydliga anmärkningar i afseende på språket, bifogar jag härjemte: men jag tror verkeligen icke att några andra ändringar behöfvas.

Manuscriptet lemnar jag till Calle, efter din begäran. Låt mig veta hvad du ämnar göra dermed.

Tack för Walter Scotts *Wawerly*. Låt mig veta hvad den kostar, och skicka mig fortsättningen så snart den utkommer.

Jo, visserligen vet jag att Brinkman, i all välmening, samlat för mig en subscription af 16 à 1700 rdr b:co. Meningen dermed lärer vara den att subscribenterna endast skulle förbehålla sig vissa exemplar på Velin, hvaremot jag skulle ha hela den öfriga upplagan gratis. Mitt tänkesätt i detta afseende känner du; men en ny svårighet har yppat sig för mig att komma ifrån saken derigenom att kronprinsen lär vara en af de betydligaste Subscribenterna och förklarat att han icke vill ha något afslag. Jag vill ej stöta honom, och fruktar att jag får svårt att alldeles komma ifrån saken. Jag tänker emedlertid svara att innan Frithiof är utgifven jag icke kan tänka på någon samling, och att jag i allmänhet ej vill förbinda mig till något eller gå i sold, så vidt jag utan ohöflighet kan undvika det. Från Carpelan har jag äfven haft nya uppmaningar.

Att Hammarsköld utgifvit ett så kalladt *bref till en vän*, emot Axel, torde du redan känna. Det är i högsta grad obetydligt, ehuru i öfrigt temmeligen moderat.

Engeström ber helsa att han gerna af de föreskrifna Journalerna ville slippa *Journal des Savans*, den han fått ifrån Köpenhamn. Men är den redan ankommen så kan saken ej hjelpas.

Min hustru ber helsa dig, och till represalier ber jag äfven hjertligast helsa din

från
Din
redlige Vän
Tegnér.

21. Till C. G. von Brinkman.

Lund d. 9 Juni 1821.

I afseende på T:s resa har jag dröjt något att besvara dess sista bref, som också innefattade ett förslag som fordrade någon tid att öfverväga. Jag bör börja med hvad alldeles intet betänkande fordrar, nemligen att förklara min innerliga och varmaste tacksamhet för den välvilja som ligger till grund för det nämnda förslaget. När jag tillika betraktar från *hvilka* personer det kommer så synes det mig i sanning vara det ärofullaste som ännu blifvit gjordt någon Svensk Författare. Emottag derföre sjelf uttrycket af min rörda erkänsla, och framför det för de andra, som velat bidraga till samma ändamål; och var öfvertygad att äfven i den händelse omständigheterna skulle förbjuda mig att, åtminstone för det närvarande, begagna mig af det gjorda anbudet, min förbindelse derför blir den samma, och för lifstiden gör mitt hjerta till en gäldenär af dem som så vänskapsfullt, så ädelt, så grannlaga erbjudit mig sitt biträde.

En samling nemligen af mina Poëmer möter för närvarande flera hinder. Jag måste först och främst i sommar sköta min helsa som väl är yttersta grunden till all Poësie. För det andra vill jag af flere skäl ej utgifva något innan Frithiof blir färdig. Stycket har väckt ett slags uppseende och Allmänheten kan med skäl fordra att jag icke sysselsätter mig med något annat väsendteligen, innan jag slutat detsamma. NattvardsBarnen och Axel utgöra redan tvenne Digressioner, och en tredje skulle förefalla besynnerlig. Det är dessutom nästan löjligt att låta publiken, som ej kan känna mitt desultoriska sätt att både dikta och studera, ännu längre vänta på fulländandet af ett Poëm som väl icke kommer att öfverstiga 200 octavsidor. Jag tror derför att detta bör *först* och *särskilt* utgifvas: och äfven i ekonomiskt afseende torde det väl vara bäst att hvarje Band ej utgör öfver 10 à 12 ark, för att så mycket lättare kunna säljas. Härtill kommer äfven den omständigheten att jag påtänkt flere ämnen för Poëmer af större omfattning, hvilkas utförande naturligtvis beror på min lifstid: jag tror det vara bäst att från början skilja dessa från det öfriga småplocket, och göra början med Frithiof. Sedermera kunde följa en *Samling af Smärre Dikter;* ett par måttliga band af cirka 15 ark hvardera. Men i en sådan samling kan jag icke gerna upptaga idel tryckta och förut kända saker: den måste äfven, om den skall köpas, innehålla något nytt. Detta fordrar tid, och valet af det redan tryckta fordrar det samma. Det är härvid som jag framdeles skall utbedja mig T:s råd och omdöme. Jag har skrifvit mycket småsaker, som jag nu ej sjelf äger, utan måste derom anlita mina vänner; ty jag tänker fullkomligen lika med T. deruti att äfven rena tillfällighetsstycken ej äro att förakta, när de nemligen innehålla något characteristiskt. (I parenthes sagdt så är väl allt Lyriskt i ett visst afseende

endast occasionspoësie: Pindarus består af idel tillfällighetsvers, utan att vara sämre för det.) På detta sätt hoppas jag kunna fylla 2:ne måttliga Band med nytt och gammalt af poëtiska småsaker, (hvartill jag naturligtvis då äfven räknar Epilogen, NattvardsBarnen, Axel, m. m.) utan att behöfva att ta min tillflykt till de prosaiska Talen. Jag är väl en dålig Poët, men visserligen en ännu sämre prosaist och hvad JubelTalet särskilt angår, så erkänner jag gerna att det innehåller en hel hop *pojkaktigheter*, förklarliga endast af den tid och de omständigheter hvarunder det skrefs. — Om nu Frithiof kommer ut i vinter, så kunde väl den omtalta samlingen begynna sommaren eller hösten derpå; men förr tviflar jag att det kan ske, utan allt för mycken brådska och öfverilning.

Jag underställer nu T. eget ompröfvande denna plan, och bör dervid endast tillägga att det i en sak som den ifrågavarande är svårt att binda sig, vare sig till arktal eller tid. Hvad förlaget angår så tror jag icke att omkostnaderna vid en upplaga af 3,000 Exemplar öfverstiga 30 à 40 rdr b:co för arket, och att således ett litet Band kan förläggas med omkring 400 rdr b:co. Den uppoffring som T. och mina andra vänner erbjudit är således i alla afseenden för stor: men vi hafva i alla fall god tid att rådgöra deröfver. — —

Förslaget till Löderup kommer väl knappast att uppgå i år, och förut tror jag icke jag bör anmäla mig som Extrasökande. Jag önskar också att saken icke förekomme före Riksdagen; ty dels är Biskop Faxe då uppe, dels vet jag äfven att Hrr StatsRåder ha den ömmaste omsorg för Constitutionens helgd kort före Riksdagarnas början, då Protocollerna skola aflemnas till Constitutionsutskottet: och min ansökan kan gerna betraktas såsom constitutionsvidrig, utan att derföre vara alldeles ohöfvisk.

Kronprinsen uppvaktade jag i Helsingborg. Han helsade mig från T., var i allmänhet utmärkt nådig och sade mig allehanda grannlåter. Gifve Gud att vi hade honom väl hemma igen, och att ingen af den heliga Alliansens höga medlemmar får det infallet att, för legitimitetens skull, betrakta honom — som en Grek. Jag tycker att icke någon hederlig karl, mindre en Svensk prins borde söka förbindelser med det slags folk som nu styrer verldens öden. Till Turkiske Storsultanen, för hvilken de hafva en så öm omsorg, borde de bortgifta sina döttrar. Lycklig är den som kan låta bli att förarga sig öfver verldens gång och tidens *infernaliska* politik. Jag har för min del ej denna lycka.

Hammarskölds Diatrib har jag nyligen läst. Rec. i StockholmsPosten har funnit den vara skrifven med *oväld* och *foglighet*, och detta blir förmodligen fleres omdöme. Emedlertid om något i denna skrift skulle kunna förarga mig, så vore det just den affecterade tonen af opartiskhet. En *dum* critik kan man ursäkta, men en *oärlig* måste man förakta. I allmänhet är så väl vår *vittra* som *politiska* critik utan heder och tro, en väfnad af insinuationer och feghet; den är med ett ord *ärelös*. Jag förtänker ingalunda Hammarsköld derföre att han anser mig för en slät Poët: jag undrar ej heller öfver att han, efter hvad som passerat oss emellan, hatar mig och söker hämnas så godt han kan; men lömskhet, feghet och hyckel ursäktas af ingen slags öfvertygelse, af intet, äfven det rättvisaste hat.

Rahbek har på Danska öfversatt Axel. Denna öfversättning, liksom hans förra af NattvardsBarnen, är icke synnerligen lyckad, som jag tycker. Fru Helvig lärer äfven öfversatt A. på Tyska, äfvensom flere Romanser af Fritihof. De sednare äro rätt väl träffade; men ingendera är ännu tryckt.

Jag är nu dagarna igenom sysselsatt med examina, tentamina och Consistorialia, och längtar rätt hjertligt efter Terminens slut. Vid Ramlösa dit jag reser i slutet af månaden träffar jag Friherrinnan som bevistar brunnen en famille. Det blir mig en dyr resa. Gifve Gud att den verkar något.

Excell. Wetterstedt sade mig i Helsingborg att han utverkat hos Kungen lön för en Secreterare och föreläsare hos Leopold. Är det sanning, så skall det oändligen fägna mig. Framför emedlertid min vördnad för den gamle, store Sångaren. Helsa äfven Beskow.

Farväl, ädle vän. Var öfvertygad att jag aldrig förgäter hvad jag är välviljan och vänskapen skyldig. Med dem anser jag mig rik och hedrad huru svår också min belägenhet må bli och huru hårdt man också dömer mig.

Vördnadsfullt
Tegnér.

22. Till C. P. Hagberg

Ramlösa d. 7 Juli 1822.

MkBror!

Jag är nu, som du ser, bland de vattendrinkande, och kan icke säga, att jag deraf befinner mig hvarken väl eller illa. »Vatten gör det visserligen icke» är en sanning hvarom jag länge varit öfvertygad, och som med hvarje dag mer och mer bekräftar sig. Baden, hvaraf möjligtvis något skulle kunna vara att vänta, har jag ännu icke fått börja. I öfrigt är Ramlösa, som du lätt kan föreställa dig, för mig i högsta grad tråkigt. Läsa får man icke och kan ej

heller: och hvad våra Grefvar och Grefvinnor angår, hvarpå här är ingen brist, så interessera de mig föga. Dertillmed är här allting dyrt. Baron Platen, som äger stället och gerna vill vinna derpå, liknar Invånarne i Mercurius, hvilkas år består endast af 2:ne månader, ty de 10 andra månaderna ger Ramlösa intet: det är således efter en riktig calcyl som han tar 6 ggr så mycket för allt, som det är värdt. Men 3 veckor, som ännu återstå af min brunnstid, gå väl förbi, och jag har då uppfyllt allan rättfärdighet: men det kan jag lofva dig, att om jag lefver till nästa år, jag icke så lätt skall låta narra mig till någon brunnsdrickning.

Brinkmans subscriptionsförslag känner du redan. Meningen dermed är den att Subscribenterna, som ej lära vara många, skulle betala sina Exemplar på Velin så mycket dyrare att tryckningsomkostnaderna för den öfriga upplagan derigenom betäcktes. Jag har härpå svarat att jag ingen ting vill utgifva innan Frithiof blir färdig, som väl kommer att utgöra en liten Tom för sig: att jag först derefter ville tänka på en samling af smärre Dikter i ett par Band, men att jag hvarken kan eller vill förbinda mig till någon viss tid: jag har med ett ord gifvit ett elusoriskt svar. Emedlertid lär Kronprinsen vara med i projectet och det blir icke så lätt som jag trodde att komma derifrån. Visserligen kunde det vara godt att ha större delen af upplagan kostnadsfritt: men vinsten som jag häraf kunde påräkna är dock obetydlig, och det är icke roligt att stå i förbindelse till obekanta personer. Har jag endast något att trycka så vet jag nog att jag får det betaldt, hvad också Hammarsköld & Comp. må säga derom: men så länge mina Creditorer lemna mig någorlunda i ro, tycker jag det är billigt att jag gör det samma med Allmänheten. Säg mig emedlertid dina tankar om saken. Jag behöfver väl i öfrigt icke säga

dig huru vidrigt det förefaller mig att betrakta Poësien från den commerciella sidan.

Sköldebrands Gustaf Eriksson har jag fått, men oaktadt all flit ej hunnit mera än ett par sidor deri. Jag vågade ej taga den med till brunnen, der det är farligt att sofva. Verserna äro ju alldeles abominabla. Det är obegripligt att en man, som berömmer sig af att göra Hexametrar blott och bart efter gehör och som dessutom skall vara musikalisk, har ett så olyckligt öra. För min del sätter jag Fadrens Alexandriner långt öfver sonens Hexametrar. En dålig Poët mer eller mindre gör visserligen ingen ting till saken: men förargligt var det likväl att Svenska Acad. nödvändigt skulle tillvälla sig honom. Låt mig veta hur många röster Geijer fick.

Lycka till pensionen. R. har sagt mig att Wallin undanbedt sig den. Om så är, står jag i samma förbindelse till honom härföre som du; ty visserligen var han i tour före mig. Du måste helsa och tacka honom härföre. Det är sant, han är i goda omständigheter och behöfver icke någon gratification: men just då plär man vara så mycket angelägnare derom.

Fru Helvig som öfversätter Frithiof, allt som den utkommer och som jag tycker, rätt lyckligt, har erbjudit mig fri resa till Töplitz: men af vatten ha vi nog i Sverge och man behöfver icke resa så långt för den härligheten. Af Axel har hon äfven öfversatt någon del. Rahbeks Danska version är mycket misslyckad. En Engelsk skall äfven vara utkommen, men jag har icke sett den.

Vi ha här nere haft stark torka och säden har börjat stiga i pris, men jag har ingen fördel deraf, då jag i början af Maj afslutade mitt Contract. Det kan dock göra godt för nästa år. I hela norra Tyskland är gifven missväxt, som jag vet af säker hand.

Min speculation på Löderup har du kanske hört omtalas. Den möter många svårigheter och obehagligheter, och jag är nu mera sjelf ej synnerligen interesserad derför, sedan jag kommit under fund dermed att Löderup ingalunda är hvad det anses för. Dess stora renomé kommer af 4 hela hemman Mensal, som alla ha lifstidsstädja och ge tillsammanstagna — 36 tr korn till Pastor. Visserligen vunne jag ändå omkring 200 tr på Löderup, jemfördt med Stäfvie men det myckna pratet och de många omvägarna göra mig villrådig. Jag tror dessutom knappast att det kan lyckas, i synnerhet för Riksdagens skull; ty det är mot Constitutionen, och vid Riksdagarna älska StatsRåden Constitutionen — liksom missdådare älska Bibeln — under galgen.

Hur blir det med Järtas Inträdestal? Sköldebrand gör Er visserligen vida mindre besvär med sitt. Bed honom åtminstone ej skrifva det i Hexametrar.

Riksdagsman kunde jag *kanske* bli, om jag ville, och visserligen vore det roligt att åter en gång träffa Er alla: men jag hvarken kan eller bör emottaga en befattning som jag icke förstår och ej har någon lust att lära. Dessutom super Ni så förtvifladt deruppe, att jag förmodligen vore ihjäldrucken om några veckor. Agardh vill icke resa om jag ej reser och följaktligen få Herrarna åter fägna sig af Palm och Rönbeck samt förmodligen Gullander och DomProsten.

Landshöfd. Klinteberg har förlorat sin äldsta dotter, Fru Nilsson, genom en förkylning som hon ådragit sig i bad. Mina Faxe skall äfven vara mycket dålig.

Tänker du resa något i sommar? Då du har en så besynnerlig natur att du finner dig väl af resor, så bör du ju icke försumma det. Jag blir alltid sjuk eller åtminstone inquiet på resor.

Det är nu snart ett år sedan jag skickade min andel till

Iduna och ännu är den icke utkommen. Det kallar man ferm Expedition. Är det nya Häftet af Svea utkommet? Det skall innehålla ett poëm af Franzén, som jag gerna ville se: det öfriga tänker jag ej läsa.

Anmärkningarna mot UppfostringsCommittén och Schol-Ordningen äro af Bjurbäck: mycken välmening och litet förstånd.

Om du är snäll, som du bör, så kunde ett [bref] från dig träffa mig i Ramlösa, der jag blir till månadens slut. Berätta mig allt litterairt nytt du hört.

Helsa Leopold, Wallin, Erika och barnen.

Din
redlige Vän
Tegnér.

23. Till J. Adlerbeth.

Lund d. 24 Augusti 1822.

Tack, Heders Bror, för ditt bref, hvarpå jag i sanning länge väntat. »Sed hanc veniam damus petimusque vicissim.» Iduna har jag ännu icke fått, ehuru hon redan vid månadens början afgick sjöledes från Stockholm, men Skepparen lärer icke göra sig brådt om med dylikt styckegods. Jag längtar äfven att få se Svea, som skall innehålla ett poëm af Franzén, hvarpå jag är mycket nyfiken.

Hvad Idunas nästa häfte angår, så blir det mig omöjligt som jag redan sagt, att lemna något större stycke. Några småsaker torde jag väl kunna skicka: men det är ju ännu ganska god tid att tänka härpå. Om jätten Finn och St. Laurentz har jag för flere år sedan skrifvit en

Romans: men jag har förlagt den och har ännu ej kunnat återfinna Manuscriptet. Jag vill minnas att den var obetydlig och förlusten således ringa. En folksång är icke så lätt att dikta, och åtminstone kan det ej ske på den föreslagna Melodien, som är allt för krigisk. Hvad Blända angår så är det ett ämne som jag ofta tänkt behandla, men det har sina stora svårigheter. En flicka, som super fienderna fulla och sedan mördar dem i sömnen, är ingen poëtisk person. Händelsen måste åtminstone mycket motiveras, som ej kan ske utan att man ger poëmet en större omfattning, hvilket jag nu, då jag har så mycket annat för mig, ej kan tänka på. Känner du emedlertid något speciellt, antingen af tradition i orten eller af Historien, som rör ämnet, så meddela mig vid tillfälle, för att möjligtvis framdeles kunna begagnas. I Stockholm har du tvifvelsutan hört omtalas den föreslagna Subscriptionen för utgifvandet af mina skrifter. Jag har intet bestämdt svar lemnat och vill icke inlåta mig i något innan Frithiof kan utgifvas, som väl gör en Tom för sig sjelf. Några nya Romanser deraf äro färdiga, men 12 à 13, således hälften, återstå ännu. Jag kan också sällan dikta med något allvar under sommaren. Den lilla ingifvelse jag kan påräkna kommer vanligtvis med snön. När haglet slår på fönstren, och stormen sjunger sin krigssång derute, när Naturen omkring mig är död, blir det vanligtvis litet lifligare inom mig. Jag tänker detta händer flere af mina landsmän. Den gamla Nordiska Sagan förtaldes icke blott, utan den uppfans äfven mest vid eldbrasan. Nordiska Poësien är en vinterqvällspoësie: och om det nånsin vinner någon sjelfständighet, förmodar jag att detta blir dess stående caracter.

Efter min brunnsdrickning som kostade öfver 200 rdr b:co, befinner jag mig som förut. Jag bör emedlertid tacka

Gud så länge min helsa ej är sämre. Lefver jag till nästa år, så hoppas jag med alla de mina att få göra en resa upp åt landet. Kan jag få permission, så ville jag för ett år etablera mig, t. ex. i Philipstad. Jag behöfver att dricka, icke brunn, utan bergsluft, sedan jag så länge supit mig full af den Skånska dimman. Jag behöfver dessutom ledighet för att iordningställa mina rim, i fall de skola samlas, som väl ändå en gång måste ske.

Fru Helvig, som öfversätter Frithiof, allt som den utkommer, har erbjudit mig en resa till Berlin, Dresden och derifrån till Rhenländerna, der hennes man nu vistas. Resan skulle visserligen varit interessant, men jag hade hvarken tid eller pengar dertill. Jag unnar dessutom icke Tyskarne en styfver, och vackra trakter kan man få se i Sverge mera än omkring Rhenströmmen. I morgon reser jag med Agardh till Årup till Exc. Wachtmeister, och kanske göra vi derifrån en Tour in åt Blekingen, som jag aldrig sett.

Den artighet Kungen visat min gamla Mor, har du kanske hört omtalas. Då han passerade den nya vägen från Norge till Wermland, kallade han henne till sig, sade henne allahanda Fransyska grannlåter i afseende på mig och skänkte henne sitt porträtt. Naturligtvis gläder detta den gamla 78-åriga Gumman som aldrig förr sett någon kung. Äfven på mig har det verkat; ty hvem är icke svag för en Mors glädje?

Det gläder mig mycket att Nicander blifvit invald i Förbundet. Jag väntar af honom för Iduna vida mer än af Beskow. Blir N. icke bortskämd af Upsaladumheterna så är jag öfvertygad att vi i honom en dag få en utmärkt skald. Martyrerna af Stagnelius har jag läst. De förråda stora, men tyvärr missledda anlag. Den phosphoristiska tvinsoten, som endast kan förklaras af ett slags poëtisk

Onanism, har der som i de andra Liljorna öfvergått till carricatur. Gud göre honom frisk och klok. Det är ju obegripligt att Poësien, som icke är annat än lifvets helsa, skall antaga en sådan febricitant form, och utsminka sig med hectisk rodnad på de friska, de runda kinderna. Jag trodde att detta affecterade oväsende en gång skulle ta slut, eller åtminstone ej förleda andra än intellectuella krymplingar: men jag märker, att jag misstagit mig.

Jag har ämnat söka ett annat Pastorat till Præbende, men det lär möta många svårigheter, i synnerhet i afseende på dess afstånd från Lund. Jag skulle emedlertid önska att kunna lyckas; dels för min egen, dels för Engeströms skuld, som genom min flyttning kunde få Stäfvie. Saken kan icke afgöras förr än fram i April el. Maj månad, således under Riksdagen, dit jag icke kommer.

Vid Ramlösa gjorde jag bekantskap med en Grefvinna De Geer från Löfstad, ett rätt interessant och bildadt Fruntimmer. Hennes man tyckes också vara en klok och redlig man: men deras husliga förhållande skall icke vara det angenämaste.

Bruzelius har nu kommit till staden och lär väl sjelf urskulda sin långvariga tystnad. Hans apparanser till Förslöf äro små. Församlingarna hafva begärt en fjerde man, hvilket Consistorium afslagit, och som förmodligen äfven afslås hos Kungen: men i detta fall är troligt att Bönderna förnya spectaklet i Alsheda, som i fjol vann en så lysande sanction af Regeringen. I motsatt fall fruktar jag att Rector Sylvan får pluraliteten och han har äfven i Biskop Faxe och Presid. Tegmansköld mäktiga förespråkare. Emedlertid måste vi göra hvad vi kunna. Om Agardh bli. Riksdagsman som jag hoppas, understödjer han oss säkertr

Nytt härifrån vet jag icke berätta, om ej att Åke Ingman nu blifvit alldeles bindgalen, så att Consist. är nödsakadt

att begära en Vicarius för honom. Biskopinnan Hesslén, född Engeström, är illa sjuk och kommer sig förmodligen icke.

Min hustru ber mycket helsa dig. Äfven samtlige Bröderna, Agardh, Bolmeer, Engeström, Palm. De hoppas med mig att ännu en gång få tömma ett glas med dig i skygd af Lundagårds kronor.

Din
redlige Vän
Tegnér.

24. Till N. Lidén.

Lund d. 6 October 1822.

MkBror!

Tack för ditt bref jemte pengarna till Sara. Reversen återföljer och återstod å capital och renta lär icke uppgå till mindre än 3 rdr. b:co. Ett bref från Sara till Mormor medföljer. Anna lärer ha skrifvit för någon tid sedan, då mitt beläte, graveradt i stentryck, afsändes Detta porträtt har den fördel att om du endast utstryker namnet det äfven så gerna kan passera för ditt som mitt.

I afseende på min tillämnade resa till Wermland har jag allehanda funderingar. Kunde jag resa ensam med min Brorson som i allt fall skall upp så vore kostnaden obetydlig, men skall jag ha hela hushållet med mig, så kan jag ej konka fram under 5 à 6 hästar och då kostar resan 5 à 600 rdr b:co. Jag hade tänkt på att fara med egna hästar som nu många resande bruka: men det blir icke godt att ta emot mig om jag kommer som Jacob med all min boskap. En

annan plan har jag äfven haft, att neml. begära permission för ett år och bo öfver vintern på Rämen, så vida jag neml. kunde få betala något billigt för mig och sluppe att stadna i för mycken förbindelse. Jag behöfde äfven i flere afseende ledighet: men saken tål att tänka på.

Här i Skåne har visserligen blifvit mindre säd än i fjol, men dock allt för mycket. Ännu äro inga priser satta: men troligtvis bli de äfven i år låga, i synnerhet för Rågen. Penningbristen blir med hvarje dag värre och värre, och allt vårt hopp står nu till Riksdagen. Hvilka Riksdagsmän komma opp från Wermland?

Till Mamma hinner jag icke skrifva i dag, men ber tusendefaldt helsa henne samt Anna Lisa och barnen. Vi må i öfrigt alla bra: Christopher arbetar starkt för att kunna bli Student till Julen. I öfrigt ingen ting nytt som kan interessera dig. Helsa ännu en gång alla från

Din
redlige Vän
Es. Tegnér.

Till M. von Schwerin, född Törngren. 25.

Lund d. 7 October 1822.

Då Friherrinnan sednast var i Lund och gjorde oss ett allt för kort besök blef jag, som jag väl minnes, bjuden till Sirköping. Denna resa har också alltsedan legat mig i hågen: men vicka från vicka har Liljewalch narrat mig med sitt lofvade ressällskap. I morgon, fredag, var det ändteligen afgjordt att vi bestämdt skulle resa: men då kom General Rosenblads, som äro i dubbelt afseende hinderliga, emedan

de härifrån lära ämna sig till Rosenlund der Frih. förmodligen måste parera för att ha roligt några dagar. Frih. kan föreställa sig huru ledsen jag är öfver detta uppskof, helst jag vet att Baron väntas hem i slutet af månaden och då har T. annat att göra än att taga emot visiter. Emedlertid har jag fullt och fast beslutat att resa nästa vecka. Jag är väl hindrad alla lördagar, men om jag reser fredag eftermiddag, kan jag få vara öfver lördagen och större delen af söndagen, åtminstone så mycket deraf som går åt till min gudstjenst. Om Liljewalch kommer med, så reser han till Dufek etc., så att Frih. får för det mesta dras med mig ensam. Skulle Liljewalch åter få förhinder så tänker jag resa ändå; ty vintern instundar och då får jag som björnen suga ramarna och mina minnen. Skicka mig derföre i vinterqvarter med en god provision deraf.

Från Stockholm har jag på länge ej hört det ringaste, utom hvad jag inhämtat af Tidningarna. Mina få dervarande vänner och jag tiga i kapp: och jag har väl lust att se hvem af oss som först ledsnar. Lidbeck är väl nyligen kommen derifrån: men han vet nu som annars intet litterairt nytt. Priset på hafre och malt deremot känner han som en MarkegångsTaxa. Hans Fru har varit sjuk och jag tviflar att hon blir frisk genom hans ankomst.

Jag har i början af Terminen allt för mycket att göra med den academiska Professionen, för att få tänka något på den poëtiska, som också endast är en binäring. Således har jag ingen ting betydligt fått skrifva på Frithiof. Jag förutser att *skön Ingeborgs* dygd kommer att göra mig mycket besvär, jag menar neml. att rädda den, vid hennes berömda tête à tête med sin älskare i Balders hage. Men det blir icke första gången som jag får att beklaga mig öfver Fruntimmer. Hedniska och christna göra mig detsamma bekymmer. Men hvad skall en fattig Poët göra? Så länge

[userna finnas måste han syssla med dem så godt han kan. .ndast bör jag anmärka att deras pruderie mot honom är åde obilligt och opolitiskt. Obilligt emedan de ej ha någon ·ognare dyrkare än honom: opolitiskt äfven, emedan all yrkan, som är alldeles gratis, slocknar af sig sjelf, liksom ljus ocknar i lufttomt rum. Detta är en sak för vederbörande :t lägga på hjertat.

Helsa flickorna.

Ödmjukast
Tegnér.

Till C. P. Hagberg. 26.

Lund d. 31 October 1822.

MkBror!

Jag minnes icke när jag sednast skref dig till och slu- ır deraf att det måtte vara längesedan. Men bättre sent ı aldrig.

Ehuru ännu ingen Riksdagskallelse är kommen börjar an dock redan tala om valen. Domprosten Wåhlin vill ke åstad och deri tycker jag han gör ganska klokt. Jag · för min del alldeles af hans tanka, som jag redan ofta imnt. Af alla skäl som hindra mig att resa behöfver jag ıdast anföra det enda att jag under Riksdagen förmodligen r en ansökan att göra hos Regeringen. Som hederlig karl ın jag då ej gerna vara Riksdagsman. Om min ansökan ıisslyckas skulle jag sjelf, lyckas den åter skulle andra anse ·t som en följd af min politik. Biskop F. vill naturligtvis ;ven denna gång ha sina begge Adjutanter, Palm och Rön- lck med: och det är således högst troligt att de komma. Jag

har också ingen ting deremot, ty det är beskedligt folk, och såsom stumma actörer ha de svårt för att spela illa. Men dessutom vet jag att han i hemlighet arbetar att få ännu tvenne nya Jabröder neml. Gullander och Prosten Horster. Gullander känna vi alla: det är en vaxtafla som man efter behag kan skrifva full med bibelspråk eller med hädelser, med frihetsproclamationer eller med Säkerhetsacter. Horster känner jag icke, men vet att han vill opp för att skaffa sig ett annat Pastorat och sålunda kunna lemna sitt, som är patronelt, åt sin dotter som är förlofvad med en Student eller Magister. En man som reser i en dylik patriotisk afsigt, och understödjes af F. vet man ungefär hvad man bör tänka om. Att under dessa omständigheter få Agardh vald blir icke så lätt. F. arbetar väl icke öppet emot honom, men så mycket mer i hemlighet. A. har sjelf ingen popularitet bland Presterna, och många ovänner i och utom ståndet. Palm och jag göra väl hvad vi kunna: men utgången är, som sagdt, osäker.

Af tidningarna ser jag att du emottagit Sköldebrand i Academien. Det lär icke ha varit något lätt göra. Vid nästa ledighet ämnar jag ge min röst åt Exc. Engeström, hvarom du vid tillfälle kunde prevenera vederbörande. Han har framför S. åtminstone den förtjensten att hafva skrifvit ett par band eländiga vers mindre, och dessutom är han äldre Excellens.

Då du sist var i Skåne nämnde jag för dig att jag framdeles ville ha min Brorson till Stockholm. Han blir nu till Midsommar Magister och sedermera nästa höst Prest. Skulle du icke emedlertid genom dina vänner i hufvudstaden kunna skaffa honom någon Station såsom Adjunct hos någon af Stockholms Clerici? Han har jemna kunskaper och ett hyggeligt väsende, ehuru han visserligen icke är något Genie. Skulle ej någon preststation så snart kunna er-

hållas, önskade jag att du ville försöka att till en början skaffa honom in som Informator i något hederligt hus, då han vidare kunde afbida tillfälle att få presterlig tjenstgöring. Väl skulle jag kunna få honom in vid Scholverket i Carlstad, men han har alltifrån barndomen marquerat lust för Prest-Embetet, och jag tror att han *passar bättre* för Stockholm. Tänk på den saken och låt mig vid tillfälle veta dina tankar. Du kunde äfven tala härom med Wallin.

Kullberg har sagt mig att Täflingsskrifterna för i år inom Academien äro ganska magra. Det var att förmoda: men jag önskade gerna litet mera detaljerade underrättelser. Det var ju också ett rysligt ämne som Acad. utsatt för de stackars Poëterna. Den som ej misslyckas deri, erit mihi magnus Apollo. Efter Wallins Dithyramb vågar sig ingen på ett dylikt ämne, som nemligen har något att våga. Hvad är dessutom, i poëtisk mening, att säga om Carl XIII? Och hvilka förbindelser har S. Academien till honom? Jag hoppas att ämnet uppgifves såsom impractikabelt och att man ej bortkastar sitt guld för intet.

Men à propos af Sv. Academien, så skref du redan i vintras att hon tillagt Bruzelius det Lundbladska priset. Sedermera har han icke hört deraf. Var saken ogrundad eller har Rosenstein glömt den? B. vet nu icke hvar han skall anmäla sig för att få pengarna, och har bedt mig derom fråga dig. .

Cedergren, Boktryckare i Christianstad, och den samme som utbetalar Lundbladska Premium, söker Magazinsförvaltartjensten derstädes: och som han i anledning af det nämnda priset räknar släktskap med Academien, har han bedt mig recommendera sig till ditt och de öfrigas förord. Härpå har jag svarat att sysslan förmodligen bortgifves af MagazinsDirectionen och att jag icke tror ditt inflytande derstädes vara det betydligaste. Skulle saken emedlertid

förhålla sig annorlunda, så har jag för min del visserligen intet emot om du söker gynna Vitterheten — i Boktryckarens person.

Min helsa har i sommar och höst varit temmeligen god, hvilket jag dock ingalunda tillskrifver det infama vattendrickandet i Ramlösa, utan snarare min ändrade diet. Jag äter nu endast en gång om dagen, tar mig ett rus högst en gång i månaden, har dessutom skaffat mig bättre vin och på köpet en ridhäst, som jag dagligen begagnar.

Nästa sommar måste jag till Wermland. Min Mor är då 79 år och det går ej an att uppskjuta längre. Men skall jag resa med hela min familj så kostar det mig minst 1,000 rdr. b:co. Detta är för dyrt för några månader: och jag måste således antingen fara ensam eller också qvarstadna ett år i Wermland med de mina. Visserligen behöfde jag ett års ledighet för att sköta allehanda, helst i poëtiskt afseende: men på andra sidan är det ej heller angenämt att med så stort sällskap inquartera sig för längre tid hos slägtingar och vänner. I alla fall hoppas jag kunna ställa saken att vi träffas någonstädes, ehuru troligtvis icke i Stockholm.

Om Franzén ännu är hos er, så helsa honom hjertligast. Jag tror att jag är skyldig honom ett bref: men så länge han är i Stockholm har han roligare tidsfördrif. Hur blir det med EvangeliiBoken?

Härifrån intet nytt af betydelse. Den arma Engeström fick i Testamente af Biskopinnan Hesslén — 444 rdr b:co. Dermed kommer han och hans Björnar ej långt. Ingman har i flere månader varit galen. Emedlertid förestår Bolmeer sysslan, och nu äfvenledes Historiska Professionen för Lidfors som är Rector, och med mycket bifall, ehuru hans Diarium, om det blefve tryckt i Argus, ej vore hälften så roligt som Atterboms.

Helsa tusenfaldt Wallin, Adlerbeth, Berzelius och öfriga vänner och bekanta; hvarjemte du ej må förglömma din Fru och barn. De mina be helsa Er alla. Skrif snart och långt till

Din
redlige vän
Tegnér.

[Anna helsar sjelf hjertligen.]

Till M. von Schwerin, född Törngren. 27

Lund d. 10 November 1822.

Jag har, sedan jag kom från Sirköping, varit krasslig af en förkylning, den jag dock ej ådrog mig under resan, utan sedermera: ty af sjelfva resan befann jag mig väl, på längtan när.

Sirköping är ett farligt ställe att resa till och ännu farligare att resa ifrån. Jag liknar en resa derifrån vid tjugondedag jul, då barnen sörja öfver den slutade julglädjen. Emedlertid har denna opasslighet hindrat mig att förr än nu aflägga min tacksägelse för sednast. Jag är svag i complimenter: men jag ber min älskade Friherrinna vara öfvertygad att jag räknar de dagar jag sist tillbringade på S. ibland de lyckligaste i min lefnad och bevarar minnet deraf, kanske mera än som godt är. Ett besynnerligt ting är dock menniskohjertat. Det förekommer mig nu som om jag glömt en oändelig mängd saker hvarom jag bordt tala och fråga. Huru många gånger har jag ej önskat mig tillbaka, om också endast för en fjerndels timma!

Men i Friherrinnans sällskap har man så mycket att

göra med att *se* på det sköna och *höra* på det förnuftiga, att man glömmer sig sjelf och allt annat. Det är först sedan man hvarken ser eller hör henne, som man kommer ihåg huru mycket man glömt. Och likväl förefaller det mig som jag ej heller rätt väl skulle kunna skrifva derom: ty månget svar hade jag lust att läsa i något oändligt vackrare än bref. Jag har börjat att förspörja en stark längtan efter Prinsens hemkomst öfver Helsingborg: ty troligtvis kommer då en Deputation att afgå härifrån hvari jag kunde deltaga och ha en anledning att göra en liten afvikelse från vägen men jag kunde då ej undvika att komma med sällskap och det är ej heller roligt. Med ett ord, jag fruktar att denna vinter blir mig längre än andra. Det är i sanning ömkeligt att trenne lumpna mil skola åstadkomma så mycken förargelse.

Här i Lund passerar ingen ting som förtjenar att skrifva om. Två eller tre giftermål sägas vara uppgjorda: men Frih. känner ej personerna och det är också ej synnerligen förloradt. Till litteraira nyheter hör Prof. Zetterstedts nyligen utkomna Lappska Resa i 2 Band. Den är icke utan interesse och hans små reseäfventyr äro ofta lifligt och målande nog framställda ... Vidare ha vi äfven att förvänta med första Biskop Faxes tal öfv. Fru Hesslén i tryck. En smula trädaktighet, en viss smak af bensoppa, kan vid sådana tillfällen ej undvikas: men jag beundrar ändå Författaren som kunnat uppleta så mycket att säga öfver salig menniskan, om hvilken jag ej vet något annat än att hon var *mindre* käring än sin man och *mer* Minister än sin Bror.

Från Stockholm skrifver man att Exce. Skjöldebrand ej skall ha talat så illa. När man är en sådan eländig Poët som han, är det väl också billigt att man har sin styrka i prosan. I öfrigt skola Täflingsskrifterna för i år vara miserabla, som väl också ej var annat att vänta, för Poësien åtminstone, då det uppgifna täflingsämnet är en Sång öfver

Carl XIII:s stod. Hvad skall man vid ett sådant tillfälle säga öfver Original eller Copia? Sv. Acad. i synnerhet har inga förbindelser till någondera: men så inrotad är smickervanan hos vederbörande, att om en Svensk Kung, Academiens höge Beskyddare, blefve hängd, man visserligen utsatte till täflingsämne för Poëterna en Sång — öfver galgen.

Hur är det med Gikten? Vore jag Friherrinnans Gikt, så kunde jag väl icke lofva att hålla mig blott i foten: men jag skulle under mina vandringar vara så lindrig som möjligt. Dock — detta är en grym och egennyttig tanke: ty i sanning, ingen Läkare skulle kunna fördrifva mig.

Räkna icke på all den galenskap jag skrifver eller säger eller tänker. I bref liksom i umgänge bör allting vara fritt. Besinna äfven att man har mycken rättighet till *prat*, när man ej har till något annat. Yttranderätten tillhör undersåten: men Regering och Ministere ha förbehållit sig den vigtigare att handla. Styr emedlertid riket med mildhet och nåd, och tänk då och då med godhet på undertecknad.

Ödmjukast
T—r.

Till C. G. af Leopold. 28.

Lund d. 1 December 1822.

Välborne Herr StatsSecreterere och Commendeur af Kungl. Nordstjerne Orden!

Ett helt år är snart förflutet sedan jag sist skref: och jag hoppas, Herr StatsSecreteraren ej finner det öfverdrifvet om jag en gång på året faller besvärlig och söker

göra mig påmint. Hvad som för denna gång dertill föranleder är en bok, som nyligen utkommit från härvarande Tryckeri, nemligen Professor Zetterstedts Lappska Resa. Öfver arbetets vettenskapliga värde kan jag icke dömma, och Författaren lär dessutom ämnat att nedlägga sina egentliga scientifika forskningar i ett större Entomologiskt Verk; men i afseende på stylens renhet och det lifliga och målande i framställningen af de flera romantiska trakter han befarit, tycker jag att hans bok förtjenar mycken uppmärksamhet. Den har åtminstone här vunnit stor popularitet och kommer troligtvis ej heller att sakna den på andra ställen när den endast hinner att bli känd. Jag är icke personligen lierad med Zetterstedt, men känner honom likväl som en Man af älskvärda egenskaper och sällsynt modesti. Jag underställer alltså Herr StatsSecreteraren om han icke kunde och borde komma i fråga vid bortgifvande af Lundbladska priset. Någon har sagt mig att man härvid tänkt på Stagnelius för hans Tragedi »Martyrerna». Stagnelius har visserligen mycken poëtisk gåfva, och i synnerhet en rikedom och fyllighet i Dictionen som är all heder värd; men det synes mig som hans talang blifvit något missledd genom metafysiskt grubbel och den nu gängse poëtiska gulsjukan och sentimentala pjunket. Det har alltid förekommit mig som Poësien ej vore annat än ett väl organiseradt sinnes helsa, en lek föranledd af öfverflödande intellectuella lifskrafter, ett fröjdesprång utöfver hvardaglighetens gränser: men en poësie, som begynner med kikhosta, slutar gerna med hectik och feberrodnad på kinderna. Spartanerna bortkastade de barn, som voro födda allt för sjukliga: jag tror vi gjorde ej så orätt, om vi på samma sätt behandlade de poëtiska foster som komma till verlden med för svagt bröst och för blek hy. Står icke dessutom hela vår Litteratur full med Tårekrukor som drypa i mån-

skenet och införskrifvas ej stundeligen nya från Tyskland? Hvad särskilt angår Martyrerna så vill jag icke neka den poëtiska förtjensten af en och annan scen deruti, men jag bör dock tillägga, att om Christendomen vore sådan som den der föreställes, en bra karl lätt kunde frestas att afsäga sig den, och bli antingen Jude, som 1817 års Ständer, eller Turk, som den heliga Alliansen. —

Hagberg har sagt mig det fråga varit att någon af Ledamöterna skulle vid nu instundande högtidsdag uppläsa ett Poëm i Academien. Detta vore så mycket önskeligare som Academiens skörd för året lär vara ringa och publiken som samlas dock bör höra något. Skulle icke Franzén eller Wallin

eller också du sjelf, du männernas kung, Agamemnon,

kunna förmås att härtill lemna något? För min del, så passar det mig dels icke att börja, dels har jag ej heller för närvarande något som härtill kunde vara tjenligt. Men i händelse ett dylikt beslut för framtiden fattades, vill jag visserligen icke undandraga mig att efter ringa förmåga bidra till ändamålet. Väl fruktar jag icke att Svenska Academien störtas af Argus, lika så litet som af Phosphoristerna: jag fruktar det så mycket mindre som de stora Poëterna *utom* Academien äro mig nästan obekanta; men jag tror ändå icke det vore illa om Ledamöterna sjelfva då och då inom skranket gåfve några lifstecken ifrån sig, och ej alltid inskränkte sig till hvad blotta tillfälligheten erbjuder.

Vi vänta nu Kronprinsen till Helsingborg. Der skall ätas och predikas, illumineras och rimmas. Det sistnämnda faller väl, efter vanligheten, på min lott. Ty så stor är Gudilof! kärleken för vitterhet här i landet att man anlitar Poëterna icke blott vid dylika högtidliga tillfällen, utan äfven i allmänhet både i lust och nöd, så att man be-

ställer vers liksom hvita handskar vid hvarje begrafning och kakor vid hvart bröllop. Söker man då undandraga sig ett dylikt smickrande förtroende, så heter man högmodig och egensinnig. En naturlig följd häraf blir den att man vänjer sig att anse all tillfällighetsvers för lika obetydlig och förlorar all spänningskraft äfven der ämnet kunde fordra den. Till bevis härför bifogar jag följande öfver vår förtjente Doctor Lundblad hvars Minnesfest för några dagar sedan firades här, med all academisk högtidlighet. Döm icke för hårdt öfver en fattig rimmare, som väl skulle kunna göra något bättre, men icke gitter att *dagligen* göra sitt bästa.

Framhärdar med djup och oskrymtad vördnad

Herr StatsSecreterarens
ödmjukaste
tjenare
Es. Tegnér.

29. Till C. P. Hagberg.

Lund d. 1 December 1822.

MkBror!

Jag hinner icke i dag besvara ditt bref, men bör endast säga dig att jag skrifvit till Leopold och recommenderat Zetterstedts Bok till Lundbladska priset. Finner du, som jag, att den har mycken stylistisk förtjenst, så hoppas jag du understödjer denna motion, så vida nemln Ni icke ha någon bättre att belöna. Jag får ej läsa mycket af hvad som kommer ut och måste således inskränka mig att anmäla landets producter.

Det är en rätt god idé att någon af Ledamöterna läser ett Poëm på högtidsdagen. Öfvertala Franzén eller Wallin ell. Leopold dertill. De torde väl ha något. För min del har jag intet, utom några Romanser ur Frithiof, som dels icke äro nog academiska, dels ej gerna kunna ryckas ur det lilla sammanhang de äga. Men nästa år vill jag gerna skrifva något, om så erfordras.

Riksdagsvalet är d. 5 December och här intrigeras rätt tappert på alla håll. Agardhs starkaste rival blir Prefecten Pettersson, den argaste lycksökare i Skåne. Mannen synes mig för liten och man kan ej alltid föra pall med sig. Jag fruktar dock han segrar.

Till Prinsens emottagande i Helsingborg äro öfver 10,000 rdr sammanskjutna af provinsen. Der blir mycket fjäsk, men local och årstid förtaga all effect. Vidare en annan gång.

Till Rosenstein skall jag skrifva med första.

Din

Vän

Tegnér.

Till M. von Schwerin, född Törngren. 30

Lund d. 8 December 1822.

Jag hade långt för detta bordt tacka för sednast: men aldrig hade jag förmodat att minnet af Sirköping skulle bli mig oangenämt, hvilket dock nu inträffat. Ty huru skulle jag utan blygsel kunna tänka på all den galenskap jag der förmodligen förrådde. Jag kan icke påminna mig att på flere år hafva varit så plakat; och äfven så mycket som

jag föraktar den lumpna försigtighet, som späder vatten i godt vin, och sålunda förderfvar Guds gåfva, äfven så mycket måste jag förakta den djuriska debauchen som släcker den lilla gnista af förnuft och moderveit, som Naturen förunnat oss. Ty det är med vin som med kärlek, der det rätta och menskliga ligger mellan ytterligheterna af platoniskt svärmeri och brutal sinnlighet: på samma sätt ligger äfven vid drickande det rätta mellan vattensjuk återhållsamhet och fäaktigt fylleri. Och likväl har jag så kunnat glömma mig, och det inför ögon som ej borde se min förnedring. Jag erkänner att detta förargat mig icke blott derföre att det var mot allt skick och anständighet utan ännu mer derföre att det var mot hela mitt lefnadssystem och de grundsatser som jag i flere år bemödat mig att följa. Jag kunde väl anföra ett och annat till mitt urskuldande: men det är bättre att rent af tillstå och ångra en sottise än att advocera för den. Jag vill hoppas att Friherrinnan förlåter mig och glömmer alla de sottiser jag tvifvelsutan sagt: men jag kan icke så lätt förlåta mig sjelf: och till straff har jag ålagt mig att icke på länge, mycket länge komma till Sirköping. Det är ett i flere afseende farligt ställe för mitt arma förnuft, och vinet är kanske icke der det farligaste. På detta enda sätt hoppas jag kunna visa allvaret af min ånger och framdeles kunna glömma hvad som nu bränner som en skamfläck mitt eget medvetande.

I Helsingborg hoppas jag ändå få se Friherrinnan, om jag nu annars vågar se på henne: ty jag skall väl följa med den öfriga Deputations-driften. Högtidligheterna derstädes förberedas med allt vederbörligt fjäsk, ehuru jag för min del är öfvertygad att det hela ej kommer att göra någon synnerlig effect. Två Transparenter ha vi föreslagit: en i fönstret midt emot der Prinsen sitter föreställande Herkules *Musagetes*: som återkommer med ett af Hesperidernas

gulläpplen och med omskrift: Reditque reperto (återvänd sen han funnit). Då dessa äpplen hos de gamla symboliserade skönheten och på denna grund voro helgade åt Venus, tycker jag att Idén är träffande nog. På den andra Transparenten som skall stå vid Springvattnet kommer den barbariska Gudinnan Skåne, med sitt tupphufvud på skölden och en Svensk devis att föreställas i Lebensgrösse. Detta är visserligen trivialt och jag har stridt väldigt deremot: men då denna prydnad egentligen är för populacen — så hade kanske ej något mytiskt varit passande.

Jag hade annars föreslagit Skånska vapnet utfördt i stort med omskrift ur Ovidius: *His cepit pectora signis*, hvilket Martina öfversätter ... Skålarna medfölja. Orden äro dåliga, men jag hoppas vinet blir så mycket bättre, som vid skålen också är hufvudsaken. Döm för öfrigt icke för hårdt öfver en fattig rimmare, som alltjemt anlitas och derigenom vant sig att anse all slags occasionsvers för ungefär likgiltig. Något bättre skulle jag väl kunna göra: men det är icke godt att dagligen göra sitt bästa — The Abbot och Goethes Divan skickade jag med budet i dag förmiddag.

Brinkmans och Lagerbjelkes poëmer skola komma en annan gång. Jag tycker T. dömmer L. för strängt: slutet är ju rätt vackert och mera poëtiskt än man skulle väntat af honom. Men visserligen hade öfver ett sådant ämne kunnat sägas vida mer och bättre.

Posttimman slår och jag måste sluta. Stryk ut ur minnet min sista Sirköpingsfärd, och bibehåll om möjligt är ännu en smula godhet och tillgifvenhet för

Tegnér.

31. Till J. Adlerbeth.

Lund d. 26 December 1822.

Min k. Bror!

Förlåt om jag dröjt något länge att skrifva dig till. Du vet att jag mot slutet af Terminerna har mycket att göra: och nu har jag dessutom haft allehanda extra beställningar i anledning af Prinsens ankomst, hvarföre jag 2:ne gånger varit i Helsingborg o. s. v. Att jag icke skickat dig de omtalta Skålarna kommer sig deraf att jag tog för gifvet att de skulle införas i något af Stockholms Dagblad. I fall detta ej skulle skett, följer härjemte ett exemplar, äfvensom af versarna öfver BeckFriis. För att säga sanningen utsprider jag ej gerna dylika bevis af min poëtiska svaghet. Jag fäster sjelf aldrig någon vigt vid occasionsstycken hvilka skrifvas för tillfället och glömskan. En olycklig lätthet att rimma och en deraf härledd flathet att ej gerna kunna säga nej vid de mångfaldiga beställningar i denna väg hvarmed jag alltjemnt öfverhopas, ha gjort att jag skrifvit allt för mycket dylikt krimskrams. Men så vida Poësien icke är en blott sällskapstalent önskar jag naturligtvis ej gerna att bedömmas efter hvad som aldrig åsyftat annat än ett förbigående flygtigt intryck för ögonblicket. I öfrigt tycktes Prinsen vara temmeligen nöjd med sitt mottagande i Helsingborg, ehuru både local och årstid hindrade oss ifrån att göra något som ens kunde likna en elegant fest. Jag hoppas man gör det bättre i Stockholm.

Att Järta skulle utgifva en journal har jag förr aldrig hört omtalas. Blir den som jag förmodar af polemiskt innehåll, så kan jag *bestämdt* säga dig att jag ej äm-

nar deltaga deri. Af polemiskt käbbel och så kallade critiska omdömen ha vi nog och för mycket i vår litteratur. Jag tycker det vore bättre om hvar och en i sin stad sökte att efter förmåga producera något dugligt, än att ideligen dömma och anställa meteorologiska observationer öfver den litteraira väderleken. Detta kunna vi utan skada öfverlämna åt Upsalaborna och Tyskarne som utgöra Europas stående RecensionsInstitut.

Om jag lefver och har helsan torde jag väl komma till Stockholm i Juni månad, då jag förmodar Riksdagen slutas; men något säkert kan jag ej säga i denna väg.

Alla dina härvarande vänner be helsa. Helsa äfven mina bekanta och ursäkta mitt hastiga bref.

Din redlige Vän
Tegnér.

Till N. von Rosenstein. 32.

[Titel.]

Det är sant, att det är länge sedan jag skref till Herr Landshöfdingen: men detta kommer i sanning icke af någon glömska eller kallsinnighet; ty jag har till Herr Landshöfdingen sådana förbindelser att minnet deraf måste följa mig genom lifvet, och jag skulle förakta mig sjelf den stund, jag kunde glömma dem. Men anledningen har väsendteligen varit den att mitt enformiga och ofta bekymmersamma lif nästan aldrig erbjuder något som kunde interessera en man som Herr Landshöfdingen. Då jag icke har något gladt att skrifva och ej bör oroa dem som älska mig med en fruktlös klagan, så återstår för mig intet annat än att

tiga. Vi ha nu ett nytt år och många göra sig deraf stora förhoppningar. Jag delar dem icke för *mig*, men det skulle glädja mig, om de ej bedroge *alla*. Måtte åtminstone Herr Landshöfdingen finna sig nöjd med lugnet och sin ära. Något bättre kan jag ej önska, och något bättre kan Fäderneslandet ej heller ge åt en Man som på så mångfaldigt sätt gagnat det.

Om jag lefver till sommaren har jag ämnat att resa opp till Wermland för att taga ett slutligt afsked af min gamla 79 åriga Mor. Visserligen vore det angenämt om jag vid samma tillfälle kunde besöka Stockholm: men dels är en sådan omväg allt för kostsam, dels är jag äfven för de få personer derstädes som ännu kunde interessera sig för mig icke mer den samma som förr. Jag hade kanske kunnat komma opp som Riksdagsman: men som jag hvarken har lust eller insigter för dylika värf trodde jag mig göra bäst att bli hemma.

Jag hade ämnat att söka Reslöfs nu lediga Pastorat, hvilket endast ligger 2 mil från Lund, emot det att jag afstode Stäfvie. Visserligen är detta ej öfverensstämmande med Constitutionen: men det är ett afsteg derifrån som inom några få år blifvit gjordt för Professor Lindfors och Adjuncten Pettersson. Emedlertid då nu Herr Landshöfdingen gått ur StatsRådet och Excellens Engeström tros vilja ta afsked vid Riksdagens slut, så har jag på detta håll väl ingen ynnest att påräkna. Reslöf är ett medelmåttigt Pastorat af 2:dra classen, liksom Stäfvie: men afgiften af det sistnämnda till Academien tar bort nästan hela behållningen.

Högtidligheterna i Helsingborg känner Herr Landshöfdingen af Tidningarna. Provinsen gjorde hvad den, i dessa fattigdomens tider, kunde: men visserligen var det obetydligt. Ett öfverskott af 1,000 rdr b:co är anslaget till Stipendium vid Lunds Academie under namn af Stipendium

Oscarianum. Från Friherrinnan Schwerin som jag träffade i Helsingborg kan jag framföra många helsningar. Den 3 Januari var hennes och Fröken Martinas födelsedag, hvilket gifvit anledning till hosföljande lappri som jag skrifvit på anmodan af hennes man. Jag skulle ej vågat att öfversända en sådan obetydlighet till Landshöfd. *Rosenstein*, om jag ej visste att han interesserar sig för personen, hvarigenom stycket kan få för honom ett värde som det i alla andra afseenden saknar. De många beställningar af detta slag hvarmed jag alltjemt öfverhopas höra också till obehagligheterna af det så kallade poëtiska lifvet. Någon lätthet att rimma och en ännu större svårighet att säga nej göra att jag nästan aldrig lemnas i ro. Emedlertid är dock Poësien, till och med min, väl i sig sjelf ämnad till något annat än att vara en blott sällskapstalent. Och ehuru det visserligen kan vara en ära att rimma för *skålen* vid högtidliga tillfällen samt skrifva graf- och brudskrifter efter beställning, förefaller det mig ofta som om denna ära äfven hade något förödmjukande. Det säkra är åtminstone att den borttager mycken tid och mycket papper som möjligtvis kunnat bättre användas. Det förstås af sig sjelf att jag ej säger detta med något slags afseende på Friherrinnan Schwerin som förtjenar vida bättre vers än jag kan göra; men endast i allmänhet och i afseende på känd och okänd här nere, som hedra mig med den pretension att alltjemt vara tolk af deras sorg el. glädje, ehuru litet jag också må deltaga deri.

Otidigheterna i Argus mot Svenska Academien och dess store Stiftare kan och bör man visserligen förakta, men jag nekar icke att de förargat mig. Vore mitt lynne så gladt som fordom, så kunde väl alltid Argus få hvad han behöfde; men nu är jag förstämd och måste lemna omsorgen härom åt andra och dem, som ha mera lust att skratta än jag för närvarande.

Min Brorson blir Magister i sommar, och ämnar sedan söka sin bergning som Prest i Stockholm. Jag har gjort för honom hvad jag i min fattigdom kunnat: nu kan jag ej mera. Han passar icke till Academicus som jag önskat, men blir säkerligen en skicklig och rättskaffens Prestman. Lemna honom, när han kommer, åtminstone en del af den ynnest hvarmed Hr Landshöfdingen hedrat hans Farbror: jag hoppas han skall förtjena den.

Christopher, min äldste son, blir nu Student och har för sina år rätt vackra kunskaper och en utmärkt flit. Disa och Thilda svettas vid Télémaque och claveret. Alla be de, jemte min hustru, om sin hjertligaste vördnad för den gode gamle. Min yngste gosse, Lars Gustaf, tyckes ha ett militairiskt lynne, och om jag kunde ville jag gerna fått honom in vid Carlberg.

I afseende på Lundbladska priset åberopar jag hvad jag skrifvit härom till Leopold och således ej behöfver repetera.

Bibehåll mig i gammal ynnest och faderligt minne och var nu och framdeles öfvertygad om den oföränderliga vördnad och tacksamhet hvarmed jag lefver och dör.

Herr Landshöfdingens

ödmjukaste tjenare

Lund d. 5 Januari 1823. [*Es. Tegnér*].

33. Till J. F. Aminoff.

[Titel.]

Herr Grefven har hedrat mig med ett bref som på det högsta glädt och smickrat mig. I det anarkiska tillstånd hvari vår litteratur redan länge befinner sig, då allt omdöme är

partisak, kan en Författare ej vänta sig något *allmänt* bifall; men han är lycklig, om han vinner det bästa, nemligen de bättres och fördomsfrias. En vän och älskling af Gustaf III kan icke höra till någon annan class än denna. Sjelf såg jag aldrig den store Konungen, som dog under min barndom: men jag har känt många så kallade Gustavianer, alla män af utmärkta talenter och varm fosterlandskänsla. Hvad som i synnerhet caracteriserar dem för mig är den egenhet att de aldrig kunna skilja fäderneslandets ära och väl från den älskade konungens, och att dessa ord för dem alltid äro liktydiga. I ett sådant tänkesätt ligger väl ockå den enda och rätta upplösningen på Regeringskonstens problem; och när det blifvit det rådande så väl hos den upplystaste som hos den enklaste och mest oförderfvade delen af Nationen, då är det i sanning likgiltigt hurudana de yttre Statsformerna må vara; ty der lefver i alla fall blott en och samma ande uti dem. De constitutionella controllerna må vara nödvändiga under hvarje annan regering: under ett sådant Snille som Gustaf III:s blifva de antingen öfverflödiga eller åtminstone fruktlösa. Från denna sida har jag åtminstone alltid betraktat Gustaf III:s så mycket klandrade envälde: det var icke ett *politiskt*, utan ett *naturligt*. Det gifves ingen stor kraft som ej öfvar envälde i sin krets, liksom det ej gifves någon storm som ej blås, eller någon örn som ej stiger mot solen. Jag tror mig älska friheten äfven så varmt, och kanske med säkrare öfvertygelse än våra Avisskrifvare, som stå i sold, om icke hos någon annan, åtminstone hos modet för dagen: men politisk frihet är en menniskoinrättning som ej kan upphäfva Naturens eviga ordning: och Naturen har sin *Constitution* för sig sjelf, gillad och antagen på Skapelsens stora Riksdag. Den tid skall komma då Minnet, för hvilket Gustaf III lefde, skall göra honom full rättvisa. Det har ej många

sådana namn att uppvisa. Den som smädar honom *i det hela* (ty enskilte svagheter har hvar dödlig) är en landsförrädare emot Nordens Häfder. Hans ära skall stå qvar, när Efterverlden fåfängt frågar om hans smädare: huru hete de? Tro mig, detta tänkesätt lefver ännu hos de bättre i Nationen; och med få undantag är ännu allt snille, all duglighet i landet en Gustavian, liksom länge efter Carl XII:s död allt mannamod, all tro och ära var en Carolin. —

Jag beklagar af hjertat den sorgliga anledningen till det öfversända poëmet. Måtte Herr Grefven finna en tröst för sina förluster i det heliga minnet såväl af konungslig Storhet, som af enskilt Älskvärdhet: det är allt hvad de begge qvarlemna på jorden.

Jag utber mig att få vara i Hr Grefvens ynnest innesluten och framhärdar med den djupaste vördnad jag är skyldig en af den store konungens och fäderneslandets vänner,

Herr Grefvens

ödmjukaste tjenare

Es. Tegnér.

Lund d. 9 Febr. 1823.

34. Till M. von Schwerin, född Törngren.

Lund d. 9 Februari 1823.

Det är väl godt och väl af Friherrinnan att någon gång helsa på Lund: men det är icke rätt att komma så sällan, det är icke rätt att vara här hvarje gång så kort, det är slutligen i allmänhet icke rätt att resa härifrån. Det kostar en fattig syndare, som mig, flere *hvita nätter* (nuits blanches) än som helsosamt är. Jag kunde och borde här begynna

min gamla klagovisa om längtan och tomhet, om det myckna som jag glömt och om det ännu mera som jag ej kan glömma. Men hvartill tjenar det? Jag får i alla fall endast anvisningar på framtiden, vexlar dragna på hoppet som kanske återkomma med protest. Men jag ber Frih. komma ihåg att vexelrätten är den strängaste af alla. — —

Från Stockholm skrifves intet annat än Riksdagsnyheter som hittills åtminstone varit rätt torra och obetydliga. En icke mindre obetydlig nyhet är den att Sv. Academien har i förslag att anställa en undersåtlig extra sammankomst i vår vid Prinsessans ankomst. Det är vid detta tillfälle mig som man ämnar den äran att sjunga ... Allvarsamt taladt, så ville jag gerna göra Acad. en tjenst. Inrättningen må vara hurudan som helst, den är dock en stiftelse af Gustaf III, och jag har emottagit en plats deri. Den lilla reputation jag kan äga är åtminstone oberoende af Academien: och det vore derföre ej ädelt af mig att med liknöjdhet se dess dagliga förfall så vida det neml. i någon mån kunde bero af mig att förekomma det. Men hvarföre tror man att det skulle kunna förekommas eller ens uppskjutas genom en Hoffest? Hvarföre vänder man sig då frågan är om Komplimenter till den minst komplimentersamme man i Sverge? Hvarföre vill man ej använda mig till något bättre än att skrifva en *Brudskrift?* Hvad kan man vid ett sådant tillfälle säga som icke varit sagdt några tusende gånger förut? Detta är allt frågor som jag gör mig sjelf och Frih. som är mitt vittra samvete, och tyvärr! intet mer. Vederbörande har ännu ej svarat. Jag önskar också att saken ej må omnämnas, icke ens för Brinkman. Gif mig emedlertid ett godt råd.

Från Åbo Academis Canceller har jag fått ett mycket grant bref i anledning af hvad jag i talet öf. Oxenstjerna sagt om [Gustaf III]. Det är som jag slutar deraf en gammal Gusta-

vian. I allmänhet tycker jag rätt väl om de gamla äkta Gustavianerna. Efter Carl XII:s död var allt mod, all tro och ära länge en Carolin i Sverge: och ännu i dag är, med få undantag, all stor talent, all utmärkt duglighet, en Gustavian hvilket i min tanka väl torde bevisa äfven så mycket *för* Gustaf III, som Avisskrifvarnes och de moderna frihetshjeltarnes skrik *emot* honom. Hans envälde var mindre ett politiskt än ett *naturligt*. Det gifves ingen stor kraft som ej är enväldig i sin krets, liksom det ej gifves någon storm som ej blås el. någon örn som ej stiger mot solen. De constitutionella controllerna äro under sådan Regent antingen onödiga eller åtminstone fåfänga: han måste lägga en despotisk anda uti dem. De äro menniskoverk, som ej kunna upphäfva Naturens allmänna ordning: och Naturen har en *Constitution* för sig sjelf, gillad och antagen på Skapelsens stora Riksdag. Jag har icke funnit någon enda stor man i Historien som ej varit så enväldig han kunnat i sin sfer. Constitutioner äro egentligen Regenternas fallhattar: men just derföre är det så nedrigt att det lama och barnsliga slägte som nu styr verlden ej vill begagna dem: och jag hoppas väl att de snart falla samteligen och bryta halsen af sig i fallet.

Franzén har skickat mig sitt poëm öfver *Konsterna*. Det har för mig ett stort fel; jag förstår det icke. Det rörer uteslutande Konststycken i Stockholm som jag ej känner. I allmänhet tycker jag icke om dylika beskrifningar öfver Konstverk. Det är målningar öfver målningar. Det är en täflan med den bildande konsten hvari poësien nödvändigt måste komma till korta. Förhållandet är icke alldeles det samma med naturbeskrifningar ty deras föremål känna alla, eller åtminstone något analogt dermed, ehuru visserligen aldrig någon beskrifning ger annat än en dunkel intuition. För öfrigt innehåller poëmet mycket rätt vackert såsom var att vänta af en sådan Författare.

När något bud går skall jag skicka det.

I afseende på Lady Morgan måtte ett misstag skett så att Frih. fått La France i stället för L'Italie. Men det är nästan det samma hvad man tar af den Damen, så vida annars icke hennes man blir jaloux.

Jag vet att Frih. har af Dela Gardie Herders Werke. Jag anhåller att deraf få låna hans *Griechische Blumen*, så vida neml. i den Editionen står för hvart stycke utmärkt originalets ställe i Grekiska Anthologien, eller till äfventyrs första versen på Grekiska. Ingendera finnes i min Edition. Saknas det äfven i denna, så bör Frih. ej besvära sig med att skicka Boken.

Brinkmans omtalta bref hoppas jag få se efter löfte. Men hvad jag i synnerhet hoppas och längtar efter är några rader af Friherrinnan sjelf. Glöm mig icke: ty af alla straff är det det som jag minst förtjenar, så vida jag skall straffas med det hvari jag felar.

Ödmjukast
Tegnér.

Till J. F. af Lundblad. 35.

Lund d. 13 Mars 1823.

MkBror!

Från din Mor och Laura, som just nu äro här, kan jag helsa dig på det högsta. Din Banér har Bolmeer tagit och lär begagna den vid sina föreläsningar öfver 30åriga kriget. Hvad Bokhållaresysslan angår åberopar jag mig på hvad B. skrifvit, och har dertill ingen ting att tillägga än att jag för min del ogerna önskade Sjöström utnämnd, neml. för

den arme Aulins skuld, som annars kommer att dö på slottet. Jag inser dock huru svårt det är för dig att directe lägga dig i dessa saker, och gör i detta afseende inga pretensioner. Endast må du tillåta mig säga dig att din Riksdagsbana ej är som jag och dina vänner väntat. Det förstås af sig sjelf, att du vill och bör göra och bereda din lycka; men jag tror att den i verldens närvarande skick beredes säkrast genom en förnuftig opposition. Oppositionen i Europa är väl ännu endast en Herkules i vaggan: men den tid varder kommande, och vi upplefva den, då han slår den stora hydran och rensar Tidehvarfvets Augiæ Stall. Den heliga Alliansen med dess utgreningar är ett foster förruttnat i födseln, hvars begrafning i galgbacken jag är öfvertygad att få se. Icke som Medborgare blott, utan äfven enkelt som en ung man, som söker sin lycka, skulle jag slå mig till Oppositionen, den blott kortsynte dårar och Ministrar af den vulgaira sorten, anse för ett underlägset partie. Betänk detta af en vän, som menar dig ärligt väl, och hvarken hycklar med dig e. någon annan menniska.

Gör mig vid tillfälle den tjensten att spotta samtliga Presterskapet i synen, å mina och Svenska folkets vägnar.

Välkommen snart hit ner.

Din vän

T—r.

36. Till M. von Schwerin, född Törngren.

Lund d. 20 Mars 1823.

Jag har någon tid haft känning af min gamla sjukdom och äfven flere dagar varit nödsakad att hålla mig inne. Detta, äfvensom gamla Friherrinnan Schwerins sjukdom,

hvari jag vet att T. hjertligen deltog, har hindrat mig att förr än nu tacka för Friherrinnans bref. Jag har ingen ting annat der emot än att det tilläfventyrs, som bref betraktadt, är allt för *skönt* skrifvet. Men det gifves vissa sköna själar som ej kunna uttrycka sig annorlunda, ungefär som man säger att Musernas tal blef sång eller Gratiernas gång blef dans af sig sjelf: Och det vore orätt att beklaga sig öfver deras förträfflighet. Brinkmans bref återfölja. Hans deri yttrade tänkesätt och känslor i afseende på Friherrinnan äro visserligen sådana som de böra vara; men förhållandet er begge emellan, ehuru hedrande å ömse sidor, hör dock till det sällsyntaste emellan karl och fruntimmer. Det är sant, Vänskapen har intet kön, det är en Androgyn af den sort, som Plato omtalar; men när Adam nyss var skapad nedsteg till honom Vänskapens Genius. Hvilken glädje var det icke för den arme Eremiten att sålunda äga ett väsende med hvilket han kunde meddela sina känslor och sin obestämda trånad!

Enda olyckan var den att Adam sjelf ej var någon Engel och att den *gamle Adam* redan då var verksam i den unga. Det hände derföre att han fann sin sällskapsbroder stundom litet tråkig, och hans längtan växte med hvar dag. Då bad han Jehovah att skänka sig en varelse som vore den samma och dock derjemte något helt annat, likaså hjertlig och förtrolig som den närvarande, men ömmare och skönare än hon. Se, då låt Engeln sin vingklädning falla, och Eva stod framför honom med något bättre — än vingar. Det var rätt förnuftligt gjordt; ty annars hade, bland annat, ej *vännen i Lund* varit till för att dikta sottiser, i hvilka likväl en smula sanning gunstbenäget torde upptäckas, om också ej medgifvas.

Thorilds verser öfver Gustaf III höra till det skönaste och hjertligaste jag läst af honom. Annars var det i Thorilds

väsende en sådan besynnerlig blandning af philosophiska och poëtiska Elementer att hvarken poësie el. philosophie kunde rätt utvickla sig derur. Han hade i allmänhet jemnt så mycket poësie som tjenar att fördunkla vettenskapen, och så mycken philosophisk anda, som behöfs för att göra poësien prosaisk. Han är en representant af den mängd tillämnade, men endast *halfgångna* Genier, som i vår Litteratur äro talrikare än annorstädes, troligtvis till en stor del åtminstone af brist på retningsmedel, utifrån, utan hvilka all fullkomlig utbildning är så sällsynt. Han blef också snarare en stor conversationstalent än en stor författare. Men visserligen var han ett ädelt, fritt och uppåt sträfvande sinne. På hans litteraira caracter känner jag ingen större fläck än hans verkligen bondaktiga högfärd och ett skryt, som blott plär vara naturligt hos små sinnen. Men äfven detta torde, ehuru blott till en del, kunna förklaras af de olyckliga polemiska förhållanden hvari han under hela sin lifstid var invicklad.

Öfver Gustaf III:s moralitet vilja vi ej disputera. Jag bör dock erkänna att jag aldrig rätt kunnat fatta hvad man egenteligen menar med den så ofta upprepade förebråelsen att han förskämde Nationens seder. Ty har den afseende på vissa synder mot sjette budet, så är det först och främst historiskt oafgjordt att sedeförderfvet i detta hänseende började eller ens tilltog under Gustaf III: men om äfven så varit inser jag icke hvad skuld Konungen hade deri ... Eller förderfvade han sederna derigenom att han vande Ständerna från sitt mutsystem och hindrade dem att hålla sitt tänkesätt falt för en viss gifven summa Rubler eller Livres? Eller låg hans immoralitet egenteligen i hans försök att utvidga Kungamakten? Dylika försök få ej bedömmas blott moraliskt: de ha äfven en esthetisk sida. En stor inre kraft må vara klandervärd i sig sjelf,

derföre att hon söker skaffa sig rum och griper alltjemt omkring sig: men den esthetiska storheten försonar oss dock med den moraliska afvikelsen. Det är en stor skilnad om Napoleon eller Ferdinand VIII söka Suverainiteten. Conspirationer mot folkens frihet, sådana som vi nu se öfverallt i Europa, äro först då rätt afskyvärda när de utgå från menniskor, som ej äro födda med någon kraft som kunde berättiga dem till enväldet eller någon älskvärdhet hvarigenom de kunde popularisera det. Ty ingen ting är vidrigare än en naturlig vanmakt, som dock vill herrska: det är de fulas pretention på att synas intagande: och i Historien gifves ingen ting vederstyggligare än dumheten som blickar fram under nedrigheten. —

I anledning af *conspirationer* så kan jag icke underlåta att betyga min patriotiska fägnad deröfver att i den sista, som blifvit upptäckt, åtminstone en Generalsperson nämndes. Ty sista gången var det dock allt för fattigt att man ej kunde misstänka någon annan än Värdshuspigorna.

Hvad Riksdagen angår så har jag i sanning derom ingen ting att säga, och jag fruktar att det i detta afseende går Efterverlden som mig. Öfverdrifvet klander på ena sidan, och förstockelse på den andra att ej vilja erkänna något menskligt misstag, detta är den korta öfverskriften på det långa käbbel. Ger man ej litet med sig på hvardera sidan, så stadnar ej Stånd emot Stånd, utan hvad som är värre, folk emot styrelse. Presterna äro sig lika eller snarare likare än någonsin. Jag tackar Gud att hvarken jag eller Agardh kommo upp.

Den nämnda *Brudskriften* har jag ej vidare hört omtalas. Förmodligen har man funnit förslaget impractikabelt, och jag är glad deråt. Troligtvis blir jag väl ändå nödsakad att i Juni månad resa till Stockholm i anseeende till min ansökan om Reslöf. Jag önskar mig detta ställe der

jag kunde bo om somrarna. Det är också icke mera än 1½ mil från Sirköping. Då kunde Frih. ingen dag göra sig rätt säker. Men har det någon grund hvad jag hört att frågan skulle vara om att Frih. blefve någon slags StatsDam hos Kronprinsessan? Jag hoppas det är endast ett löst rykte. Jag älskar för egen del ej Stockholm och unnar dem ej det enda vi här nere ha att skryta med. Huru går det med den omtalta Götheborgsresan och vid hvad tid kommer den att företagas? Skall Baron Schwerin möta er i Göthèborg och när far han till Riksdagen?

Herder skall jag återskicka med första bud. Hans VolksLieder hade jag förut, äfvensom hans Zerstreute Blätter, hvari Griech. Blumen äro tryckta; men i min Edition finnes ingen anvisning till Originalerna. Orsaken hvarföre jag önskade en sådan var att jag i Disputationer ämnar ge ut några öfversättningar ur Grekiska Anthologien, hvilka nu också äro färdiga, så att jag i detta afseende ej behöfver någon vidare upplysning, hvars afsigt också endast var att ej välja något som redan var öfversatt, helst Herder är en farlig man att täfla med. Vi ha också en annan öfversättning af Jacobi, men den är utan synnerligt poëtiskt värde. Helsa vid tillfälle Brinkman, var frisk och lycklig och förgät ej vännen i Lund, som hvar dag ser på lindarna hvilka dock ty värr ej visa minsta tecken till löfning.

Ödmjukast

T—r.

Till J. F. af Lundblad. 37.

Lund d. 3 April 1823.

MkBror!

Din Banér har jag lemnat till din Bror: men Bolmeer vill dervid göra några historiska anmärkningar emedan han denna Termin händelsevis sysselsatt sig med samma ämne. Mina anmärkningar äro högst få och obetydliga och röra blott språket. I öfrigt är denna Biografi i mitt tycke vida interessantare än Horns, som väl också har sin grund i sjelfva ämnet. Men stylen är liflig och rapid och handlingen går som han bör göra hurtigt och raskt. Endast ingressen rörande Banérs förfäder torde väl finnas något vidlyftig: men för de flesta läsare innehåller den dock idel nyheter. Jag gratulerar dig uppriktigt till detta arbete.

I afseende på Riksdagen måtte jag allt för otydligt ha uttryckt min mening. Den kunde aldrig vara att du skulle kasta dig in i Ankarsvärdska oppositionen, der jag sjelf ingalunda ville vara, emedan den genom sin öfverdrift mera skadar än gagnar en god sak. Men det ges äfven en annan och veritabel opposition, grundad på helt andra åsigter än skrikarenas, och som gerna kan bestå med alla de förbindelser man är skyldig Regeringen och dess Ledamöter: det är en opposition af Regeringens vänner mot dess möjliga misstag, och dit hvarje Riksdagsman borde höra. En sådan opposition klandrar icke allt hvad Regeringen gör, endast derföre att det kommer från henne: den är icke egenteligen dess motståndare, utan endast dess varnande Genius, dess samvete ibland folken, och inga andra än thronens verkliga vänner kunna höra dit. Dock — detta är ett

vidlyftigt ämne, hvarom jag nu ej hinner att säga allt som vederborde. —

Men, min Bror, huru går det med Bolmeers Gratial? Excellensen har ju gifvit löfte och det kan icke vara någon annan än Thomée el. Faxe som motarbetar. Det vore rätt olyckligt om saken ej kunde genomdrifvas under din närvaro i Stockholm, ty sedermera är icke att tänka derpå. Gör derföre hvad du möjligtvis kan. Bolmeer och alla hans vänner ha på förhand glädt sig åt denna sak, den enda seger vi kunna vänta oss på den heliga Alliansen som nu styr vår lilla Academiska verld, och hvari Lidbeck föreställer Kejsar Alexander, men Ahlman Påfvens person. De enda Constitutionella Staterna deri äro Agardh och jag och oss behandlar man också som upproriska Greker. Nyligen har årsförslaget uppgått, som ej är förmånligt för cassan, och utan tvifvel skall Thomée begagna sig deraf för att afstyrka Cancellerens anmälan: men om sädespriserna stiga som nu är anledning att förmoda är förlusten snart afhulpen. Det är ju dessutom orimligt att Bolmeer alldeles för intet skall göra Ingmans tjenst: ty Ingman blir aldrig frisk, åtminstone ej så att han kan återtaga tjensten, den han dessutom äfven under sitt friska tillstånd ej kunde förestå.

Intet nytt, om ej det att Gubben Wenster dödt i dag i en hög ålderdom.

De mina be helsa.

Din
redlige Vän
T—

Till C. P. Hagberg. 38.

Lund d. 3 April 1823.

MkBror!

Af min postbok ser jag att det var rätt längesedan jag skref dig till. Jag har också i vinter ej mått rätt väl, utan haft flere, ehuru lindriga, känningar af mitt gamla onda, som väl när allt kommer omkring ej är annat än inbitna hemorrhoider. I synnerhet har humöret varit ojemnt och kinkigt: och ett sådant bör man, så vidt möjligt är, behålla för sig sjelf, åtminstone ej plåga frånvarande vänner dermed. Sedan nu våren kommit och jag börjar kunna åka och rida, finner jag mig bättre.

Jag hör att du söker dig från Stockholm, och undrar i sanning ej på att du är ledsen vid tjenstgöring der; ty en Pastor i Stockholm är vida mer civil än ecclesiastik embetsman, och på Committéer och Directioner tar det i vår controllerande och förslagsrika tid aldrig någon ända. Önskligt vore att man satte en Committé för att undersöka nyttan af Committéer, liksom man redan har en dylik af öfverflödiga Embetsmän för att undersöka hvilka Embeten som äro öfverflödiga. Således finner jag ingalunda underligt om du vill bort från hufvudstaden. Men på andra sidan fruktar jag att du i ekonomiskt afseende förlorar allt för mycket på bytet. Ty om Rasbo är sådant som man sagt mig, ger det icke 3,000 rdr rgs i behållning, och således ungefär hälften mot hvad du nu har. Det är väl sant att man lefver för bättre köp på landet; men skillnaden i inkomster är dock allt för stor. Dessutom behöfver du, med din colik, hastigt läkarebiträde, som endast kan påräknas i stad. Um-

gänge behöfver du äfven som landet ej kan erbjuda: och till en åkerbrukande Prost synes du mig ej heller ha rätt stora anlag, ehuru nödvändiga de äro för en landtprest. Har du emedlertid tagit ditt partie, så må Gud gifva dig lycka och *trefnad* i din nya bostad. Det är en egen konst att *trifvas* der man är: och i den konsten, k. Bror, har du ännu gjort obetydliga framsteg.

Om Er Riksdag talas mycket i landsorterna: troligtvis blir efterverlden i detta afseende mera tystlåten. Ty till något resultat, åtminstone till något som är nyttigt för landet, kan svårligen en Riksdag leda som strax från början antagit caracteren af partiförbittring. På ena sidan orimlig klandersjuka och på den andra förstockelse att ej vilja erkänna något menskligt misstag: detta synes mig hittills vara den korta öfverskriften på de långa debatterna. Eller hvarför parlerar man annars så vidt och bredt öfver saker som äro i det närmaste likgiltiga och hvilkas genomdrifvande väsendteligen ej kan åsyfta annat än nöjet af en småaktig seger öfver Regeringen. Huru är det annars möjligt att man kunnat fästa sådan uppmärksamhet vid t. ex. Publicitetsfrågan hvilken synes mig fullkomligen likgiltig. För några nyfikna Stockholmsboar och för Tidningsskrifvare kan den ha interesse, men svårligen för Rikets samlade Ständer, som borde ha vigtigare saker att sysselsätta sig med. Jag vill gerna erkänna att offentligheten är helsosam: men det väsendtliga deraf är gifvet genom tryckningen, och hvad som beror på sjelfva hörandet är ju en så obetydlig sak, att man utan ringaste skada för landet kunnat lotta derom. Ännu orimligare synas mig debatterna om Kronprinsens deltagande i Regeringen under Kungens frånvaro, der man ej hade annat att invända än ett lumpet formalitetsfel. Man förspiller sin vältalighet på dylika småsaker: och när de stora frågorna komma, de hvarför Ständerna egenteligen

äro samlade och hvarpå landets väl beror, då har man talat sig hes och har ingen ting att säga, och har dessutom förbittrat sinnena. — Men också, på andra sidan, hos Ministrarne huru mycken ensidighet och opolitisk förhärdelse! Det vore bättre, loyalare, redligare att erkänna en förlägenhet som i Sverge har 3 millioner vittnen än att hårdnackadt neka ett factum som alla erfarit, med undantag kanske af Excellenser och procentare. Regeringen kunde och borde så mycket lättare vidgå den, som den ej, åtminstone ej till någon betydlig andel, är förorsakad af någon Regeringsåtgärd, utan helt och hållet bör tillskrifvas 1817 års ProcentareStänder, som bringat värre olycka öfver landet än krig och pest. De förändringar allmänna rösten (hvilken ingalunda är Ankarsvärds) nu önskar äro ju så få, så billiga, för Kungens makt så likgiltiga, för landets trefnad så nödvändiga, att det synes mig rent af obegripligt af hvad skäl Regeringen kan motarbeta dem. Det ges för alla Regeringar blott ett enda sätt att förekomma obilliga fordringar; det är det att bevilja de billiga. Att man envist vägrar detta har gjort den närvarande spänningen i Europa, hvilken jag hoppas slutas väl, men icke väl för thronerna. Med huru litet skulle ej den förnuftiga delen af Nationen nu vara nöjd, huru lätt vore det ej för vederbörande att vinna en popularitet som är det säkraste stödet för all makt! Ger man ej något efter på ömse sidor, så fruktar jag att icke Stånd stadnar emot Stånd, utan hvad som är värre, folk mot regering. Tecknen dertill visa sig tyvärr! allt för synbart i tänkesätt som visserligen ännu ej äro allmänna: men hvem har framtiden i sin hand? — Ett resultat hoppas jag dock denna Riksdag kommer att ha, men det är icke materielt, utan moraliskt. På Riddarhuset i synnerhet utbildar sig, som jag tycker, småningom en verkelig politisk anda, vida skild från den

fordna fraseologiska. En vidsträcktare och redigare *kännedom* om alla Riksdagsangelägenheter sådan den är nödvändig i en constitutionel Stat, en öfvergång *från ljud till sak* (from sounds to things) synes mig vara ganska märkbar. Visserligen har den väl ännu sin goda tillsats af kannstöperi (som är Politikens phosphorism) men jag hoppas den försvinner småningom och sjunker till botten som grumset på godt vin. Sker detta så blir det omöjligt att med blotta ord, med skal utan kärna, vinna något politiskt anseende. Det blir i synnerhet omöjligt att soutenera sig på Statens högsta platser för personer som ej ha annat i hufvudet än puder och hvilkas crachaner betäcka idel tomma bröst. Det är också vida bättre att folket tviflar på Ministerens moralité än på dess talenter. Ett Tal som Excellensen Cederströms skadar Regeringen mer än en hel Säkerhetsact. Eddan berättar att Asarne sydde i hop munnen på Loke, ehuru han satt i StatsRådet i Walhall: en dylik försigtighet vore ej att förkasta i afseende på vissa högmögende, under Riksdagarna i synnerhet. — Det högvördiga Presterståndet är sig likt, eller nästan ännu likare än förr. Om jag undantar Fröbergs motion, hafva de ju ej sysselsatt sig med annat än bagateller, så vidt åtminstone vi veta. Och huru oförsigtigt och öfveriladt var icke deras utfall mot Bönderna. Man skall ej hota när man ej kan slå. Det är dessutom högst opolitiskt af Prester att stöta sig med Bönderna, som äro dem vigtigare än Regeringen. All den osmakliga halflärdom, som nu öfverflödar inom Bondeståndets Protocoller, tillskrifver jag Stockholms-Secreterarne, som debauchera allmogen: och det vore orätt att dömma Ståndet derefter. . .

Men jag märker, att kannstöperiet smittat äfven mig, och mitt bref ser ut som en Riksdagsbrochur, som dock ej var meningen. Således om annat.

Du känner att jag söker Reslöf. Det är väl föga bättre än Stäfvie, åtminstone i sitt närvarande skick: men det är fritt för 80 trs afgift till Acad. och jag vill dessutom ha ett ställe der jag kan bo om somrarna och slippa ränstenslukten. Omkring Midsommar går förslaget opp. Jag måste i alla fall i sommar till Wermland för att ta afsked af min 79 åriga Mor, och möjligtvis tar jag då vägen om Stockholm. I afseende på min ansökan sker det icke egenteligen; ty jag vet att jag i det afseendet ingen ting kan uträtta, och Exc. Engeström och Kullberg ha lofvat mig göra hvad de kunna. Men det vore roligt att träffa gamla vänner och bekanta, att få se den nedgående Riksdagssolen, som väl egenteligen blott är en vädersol, men äfven som sådan kan förtjena någon uppmärksamhet. Hufvudsakligen skulle dock resan om Stockholm ske för min Brorson som följer med. Det är min skyldighet att så godt jag kan sörja för honom. Han blir nu till Midsommar Magister, och till hösten Prest. Jag önskade att få honom på något sätt anställd i Stockholm, vore det till en början också endast som Informator i privat hus. Jag har förut skrifvit härom till dig, och får härjemte ännu ytterligare be dig för honom efterhöra någon dräglig preststation, eller åtminstone en Condition till hösten. Han är icke som hans farbror något halfgeni, men har ett godt hufvud, försvarliga kunskaper, mycket presterligt blod och evangelisk lust, samt dessutom det slags politur i sitt yttre som anstår en Hofpredikant hvars Religion gerna trifves i silkesstrumpor och skor. Kan inte du genom dina vänner skaffa ett dyligt subjekt någon passande Station inom hufvudstaden? För hans uppförande i moraliskt hänseende kan jag med trygghet ansvara. Jag har en oändlig skuld till hans fars minne: men det blir mig svårt om ej omöjligt att afbörda den, så framt ej mina vänner vilja hjelpa mig.

För ungefär 3:ne månader sedan skref Kullberg mig

till att Sv. Academien vid Prinsessans ankomst ämnade göra sig söt, anställa en extra högtid, och dervid skulle naturligtvis bland annat äfven vara en Brudskrift hvarom han anmodade mig. Jag svarade härpå i mycket obestämda termer men sedermera har jag ingen ting hört af saken och gissar derföre att man uppgifvit projectet, hvilket utan tvifvel vore det klokaste. Ty icke återställes Academiens förlorade anseende, derigenom att man ger en Hoffest, huru lysande den än blefve. Dertill gifvas andra medel om man blott ville använda dem. Icke heller är jag rätte mannen för ett sådant tillfälle. Vill man ha ett verkeligt Poëm så bör man adressera sig till Franzén eller Wallin. Är åter frågan om en compliment i hofton, så äro Blom eller Leopold dertill skickade. För mig fastna dylika sötsaker gerna i halsen. Emedlertid är jag visserligen skyldig att göra något för min pension: men skall detta nödvändigt ske, bör jag väl i tide veta derom; ty att göra brudvers med den pretention som förutsättes när de skola uppläsas för hela Stockholms allmänhet är åtminstone så vida betänkligt att det fordrar betänkningstid. Helst såge jag, mindre för min än för Academiens skull, att saken afstyrktes: och dertill hoppas jag du använder dina bona officia. Men anmodas jag härom kan jag icke säga nej, helst jag gjort så många andra occasionsvers. Men jag underställer hvarje oväldig om vi icke genom ett sådant fjäsk göra oss en smula löjligare än vi förut äro.

Med denna dagens post uppgår Consistorii utlåtande öfver EvangeliiBoken som Faxe infordrat. Jag har icke underskrifvit det och har alldeles ingen del deri, som jag ber dig nämna för Committéens ledamöter. Orsaken är bland andra den giltiga att jag ej sett EvangeliiBoken hvaraf ett exemplar nedsändes som stannade hos Hylander. Betänkandet är af Ahlman. En förändring eller ens omflytt-

ning af Texterna efter ett så kalladt Dogmatiskt System kan jag för min del aldrig gilla. Dogmatik ha vi nog och mer än nog i Cathekesen. Det vore en ny Actus Gratiæ om denna metafysiska dumhet kunde helt och hållet förgätas. Jag vet ingen större fiende till Religionen än Theologien, alldeles på samma sätt som Poëtiken till Poësien. Som regulatif princip för Religionsundervisningen må den dock få gälla: men hvad har den att göra med EvangeliiBoken och predikanten. Innehölle Bibeln intet bättre än dylika hårklyfverier, sannerligen den hade ej blifvit hvad den nu all Dogmatik till trots är för oförderfvade sinnen, en lifsens bok. Men nu innehåller den icke blott annat, utan den innehåller äfven *icke detta*, åtminstone ej utan Spetsfundiga förklaringar och hårdragna analogier. Kan man icke bli sjuk af harm då Religionens heliga, lefvande gestalt på detta sätt dissekeras och anatomiseras och sönderhackas till husbehof för den systematiserande Logiken och menniskofunder lägga sin fräcka hand på det gudomliga?

Hur lefver Franzén? Redan vid Riksdagens början skref jag honom till på Stockholm, ett långt bref; men har sedermera ej hört af honom. Likväl är det icke, som jag kan sluta af RiksdagsTidningen, hans sysselsättning med Riksdagsgöromålen som bör hindra hans correspondens. Hvad är orsaken att vi ej få ut hans Skrifter, som dock länge varit tryckta? Skulle de nu vara utkomna så skicka mig ett exemplar med Capten Greiff som reser i dessa dagar. Hvad säger i öfrigt F. om den skamlösa Recensionen i LitteraturTidningen öfver *Konsterna?* Visserligen är detta stycke ej något af hans bästa, och för mig dessutom på många ställen obegripligt: men hvar och en som ej är så slö som en recenserande UppsalaStudent borde dock deri upptäcka en mängd drag som ej kunna vara af någon

annan än Franzén. Det kliade mig i fingrarna att skrifva ett svar på denna vettlösa recension och ännu en gång få expectorera min galla, som nu på länge ej haft något utlopp, mot detta hedervärda skomakareinstitut med sin skråordning. Men Franzéns sensibla humör skulle mest lidit på en sådan polemik, och endast af denna anledning har jag tegat. Ty för egen räkning trifs jag aldrig så väl som när jag vet att phosphoristerna spy etter och galla emot mig. Det är en fröjd som jag nu ej haft på länge. Men jag hoppas tiderna bättra sig.

Frithiof är icke ännu färdig, kunde dock väl snart bli det: men dels har jag mycket annat att sköta, äfven litterairt, dels tjenade det till ingen ting att ge ut den nu så länge Riksdagen och dess Litteratur ockupera alla sinnen. Året går om innan efterwärkarna deraf satt sig hos våra Bokpressar. Den arma Poësien är som ständernas JustitieOmbudsman: hon har sitt lilla välde blott emellan Riksmötena. För öfrigt är jag ofta frestad att bränna opp hela herrligheten: ty något helt blir icke deraf, åtminstone ej ett sådant som kan bestå inför vederbörande forum. Det är för mycket Saga till ett modernt Poëm, och för mycket modern poësi till en Saga. Men detta kan nu ej hjelpas.

Agardh är krasslig till kropp och själ. Han trifs icke i Sverge, och talar nu åter om att resa utrikes, som han förmodligen också gör i sommar. Hans många ovänner inom Consist. förbittra också på allt upptänkeligt sätt hans lefnad. — — —

Farväl, k. Bror. Helsa Franzén och Wallin samt andra vänner och dessutom Erika och barnen från oss alla. Om jag kommer till Stockholm omkring midsommar, så sker det utan qvinnor och barn, som det blefve mig för dyrt att medföra. Skrif mig emedlertid till med första och räkna ej

på att jag dröjt länge. Skrifver jag sällan så ser du deremot att jag skrifver långa och grundliga bref.

Din
Vän
Tegnér.

Går du någonsin till Leopold och Rosenstein så helsa dem mycket från mig.

Till J. Adlerbeth. 39.

Lund d. 20 April 1823.

MkBror!

Jag har länge föresatt mig att skrifva dig till och tacka för ditt senaste vänskapsfulla bref, men alltjemt blifvit hindrad än af ett än af ett annat. Här passerar också ingen ting som lönar mödan att omtala. Du deremot lefver in luce & celebritate hominum, helst nu under Riksdagen, hvilken också i landsorterna utgör det vanligaste taleämnet. Naturligtvis äro omdömena mycket delade: men för min del hörer jag häri som i annat till det moderata partiet som gerna klandras af begge de tviflande. Det är visserligen godt och hälsosamt att Ministrarnas misstag och svagheter upptäckes men det är dock orimligt att tillägga dem skulden för allt det onda som finnes i landet. Det väsendtligaste, det för ögonblicket mest tryckande deraf, penningförlägenheten, är ju dock uppenbarligen en följd af de Judiska åtgärder som Ständerna sjelfva togo vid 1817 års ProcentareRiksdag, den skamligaste och sniknaste som Svenska Historien känner. Hvartill tjena dessutom de långa och bittra declamationerna

mot Regeringsledamöter som äro ansvariga för sina misstag: en enkel och lugn anklagelse inför Constitutionsutskottet vore vida bättre och hade troligtvis också ett helt annat resultat. Ty att störta i Opinionen en Ministere som likväl bibehålles i Regeringen, och måste bibehållas, så vida den ej blir förvunnen till något väsendteligt fel, detta åsyftar ju det olyckligaste af allt, nemlg. ett fortfarande misstroende mellan folk och regering: och det är i sanning ingen fördel att det förra lär sig att förakta den sednare. Ehuru jag i öfrigt gör all rättvisa åt de stora och verkligen oväntade talenter som under denna Riksdag utvicklat sig på Riddarhuset, vill det dock synas mig som man för nöjet att tala allt för mycket uppehölle sig vid saker som i landets närvarande ställning endast få en obetydlig vigt. Dit räknar jag i synnerhet den så mycket omtvistade publicitetsfrågan. Sedan den en gång var väckt hade jag visserligen, som Riksdagsman, bejakat den; ty man får, åtminstone på Riddarhuset, intet förnuftigt skäl att sky offentligheten: men icke kan jag därföre finna hvarföre denna fråga med så mycken ifver debatterades, och så länge upptog tiden för Ständernas öfverläggningar. Den verkliga offentligheten är gifven genom Tryckfriheten, och att undanrödja alla obscurantska hinder som blifvit lagda för denna i sednare tider, vore dock utan tvifvel vida vigtigare än att bereda några nyfikna Tidningsskrifvare tillträde på Läktarn, ehuru äfven detta ej kunnat skada. På småsaker borde man ej förspilla tid och talegåfva: »Det är till stora fall som blixten måste sparas.» — Af dessa och flere andra orsaker är jag alltså ej rätt nöjd med oppositionen, hvars bitterhet i alla fall af hvarje välbetänkande måste ogillas. Men visserligen kan äfven så mycket invändas mot motpartiet. Ett synnerligt missöde sväfvar deröfver derigenom att det just med flit tyckes utvalt de allra olyckligaste Talare att föra sin sak. En sådan Stats-

theorie som den vi hört af Exc. Cederström, ett sådant sammelsurium som Grefve Platens Tal och hvilket icke af någon extemporering kan ursäktas, skada dock Regeringen mera än ett par Säkerhetsakter: ty om illa skall vara är det dock vida bättre att folket misstror moraliteten än skickligheten hos de Styrande: och en Ministere liksom en Författare, som blottställer sig för löjligheten är just derigenom förlorad. En sällsynt grad af opolitisk förstockelse ligger också i den hårdnackenhet hvarmed man nekat den allmänna förlägenheten, som dock i Sverge har nära 3 millioner lefvande vittnen. Jag kan icke begripa hvad man derigenom vinner, då ingen förnuftig kan tillskrifva Regeringen orsakerna dertill: men väl är det lätt att inse hvad man genom en dylik tanklöshet och lättsinnighet förlorar i allmänna omdömet. Troligtvis kommer denna Riksdag, liksom de andra, ej att ge något annat *politiskt* resultat än att i hufvudsaken sanctionera Kungens propositioner: men ett ganska betydligt *moraliskt* resultat får den otvifvelaktigt, bestående nemlg. deri att det blir omöjligt för Ministeren att soutenera sig så framt den icke vill följa med sin tid och att de som bära sitt fattigbevis under hatten måste nolentes volentes draga sig undan. Ty sedan på Riddarhuset börjat utvickla sig en sådan anda en sådan bestämd öfvergångsperiod *from sounds to things*, är det ogörligt att med blott fraseologie och utan kännedom om tiden och landets kraf bibehålla sig på de högsta platserna, jag menar nemlg. i längden. Redan härigenom är mycket vunnit och derföre ha vi väsendtligen att tacka Adeln som nu, mera än någonsin, förtjenar namn af första Ståndet, all partiell öfverdrift och förbittring oaktadt. Af de öfriga Stånden äro väl presterna efter vanligheten de uslaste. Jag blyges verkeligen, icke för Christi Evangelium, men för min krage som på ett så *hundaktigt* sätt representeras. Viftningarna på svansen hos en Forsell och consorter taga al-

drig något slut, och jag vet icke om jag skall harmas eller le när jag läser Clericiets öfverläggningar om förrymda Gesäller, lumpsamlare, stockstraff, flyttningstid m. m. dylikt. Jag tackar Gud att jag icke är med, ty med sådana istadiga ök står dock ingen ting att uträtta.

Men jag märker att mitt kannstöperi förer mig för långt, och jag måste derföre skrifva om annat.

Jag hade ämnat, i anseende till en ansökan jag har i Ecclesiastikväg att resa till Stockholm omkring midsommar. Förändrade omständigheter göra dock troligt att denna sak ej kan afgöras förr än i September och min närvaro är i alla fall utan nytta. Af detta skäl, äfvensom med afseende på kostnaden har jag nu mera nästan slagit denna resa ur sinnet, ehuru interessant den i andra afseenden kunnat vara för mig. Till Wermland åter måste jag nödvändigt i sommar, men troligtvis kommer jag ej längre. Dock har jag ännu ingen ting säkert afgjordt. Min Brorson, som vid denna Promotion blir Magister, ämnar att till hösten söka sig någon preststation i Stockholm. I fall detta ej kan lyckas honom önskar jag att för honom få, tills vidare och under afbidan af bättre tillfälle, en condition som Informator i hufvudstaden, eller också som huspredikant hos något herrskap: ty han vill nödvändigt bli Prest. Skulle du i detta afseende genom dina relationer kunna verka något, så gör af vänskap för mig. En brunnspredikantsyssla vid Sabbatsberg har jag sett annonserad ledig, men den är väl redan borttingad. Känner du något derom så låt mig veta. Gossen är oklanderlig till kunskaper och uppförande och har dessutom den yttre politur som är nödig för den så kallade stora verlden. Jag har oändliga förbindelser till hans far, dem jag dock ser mig ur stånd att godtgöra i fall ej mina vänner vilja understödja mig.

Huru lider det med Geijers Historia? Reser han i sommar

till Wermland? Har du någon ting för nästa Idunahäfte? Af mig är i sanning allt för litet att påräkna.

Bruzelius är på landet. Jag tror att han söker sin fars Pastorat, ehuru det är litet: men litet är dock bättre än intet, och så länge F— är Biskop kan han förmodligen påräkna med visshet att bli obefordrad, så framt han ej får denna lägenhet. Agardh har varit krasslig men är nu bättre och ber helsa. Det samma ber äfven min hustru och öfriga Lundavänner. Glöm ej bort

Din

redlige Vän

T.

Till M. von Schwerin, född Törngren. 40.

Lund d. 24 April 1823.

Nyligen hemkommen från Consistorium, hvilket påminner mig om debatterna på Riddarhuset (neml. för *Cervantes* Riddare), har jag knappast ½ timme för att skrifva några rader innan postens afgång. Jag hade också ämnat att åtminstone i dag förskona Friherrinnan för bref; men Excell. Wachtmeister, som i dessa dagar väntas ner, vill ha sin Lady Morgan tillbaka, troligtvis emedan han ledsnat vid sin egen. Jag får derföre anhålla att Frih. täcktes med första bud som går till Lund skaffa mannen hvad han behöfver.

Angående det *öfverdrifna* berömmet är jag af en helt annan tanka än Frih. Först och främst är det icke öfverdrifvet: ty jag är tyvärr ej som Brinkman, hvilken lågar opp som en svafvelsticka för all slags förtjenst, hur obetydlig den än må synas andra: det är en lycklig sinnesför-

fattning, som jag afundas honom; ty de skönaste ögonblicken i vår lefnad äro dock de då vi älska eller beundra, för mig går ingendera så hastigt, hvaremot jag också hoppas att det i allmänhet varar litet längre. För det andra är det ingalunda troligt att Frih. skulle bli *stolt* och bortskämd af något slags beröm. I allmänhet blir ingen stolt öfver sin *förtjenst*, men endast öfver sin *lycka* (som jag tror mig ha sagt i något poëm, jag mins ej hvar). Det är således billigt att jag i denna sak får ha min frihet, den jag dock icke ämnar missbruka. Jag berömmer så sällan och så sparsamt, att man gerna kan tro mig på mina ord, när det sker . . .

I afseende på vår Opposition är jag i det närmaste af samma tanka som Frih. I sitt närvarande skick är den icke blott utan effect, utan äfven rakt skadlig: ty den aflägsnar alla förnuftigt tänkande ifrån sig dels genom sin öfverdrift, dels genom sin ytlighet: och dessa ha då intet annat partie att taga än Regeringens. Emedlertid skall Ankarsvärd vara väl liden i Stockholm, hvaremot Schwerin, jag menar Grefven, är ansedd som en narr. Onekligen är det dock att han talar rätt bra, och hans idéer, ehuru förflugna, äro dock ofta rätt genialiska, kanske allt för mycket för Statens Styrelse, hvars grund är prosa.

Prosten Hoster, Riksdagsman för Skåne, är död i Stockholm. I fall det blir nytt val hoppas jag Agardh kommer opp. Men förmodligen undviker man det. Också kunna vi ha nog af de 3 prostarne vi redan ha der, hvilka likna Pythagoras disciplar som aflade tysthetslöfte för sju år.

Från Biskopinnan Faxe kan jag helsa. Hennes systerdotter, Mina, är illa sjuk och Gumman är sjelf så orolig deröfver att jag fruktar äfven hon insjuknar. Härtill kommer nu också att hon grämer sig öfver Hosters död, hvartill hon anser sig som ett slags orsak, emedan hon förmådde sin man att intrigera honom till Riksdagsman. Det gör mig

rätt ondt om henne, ty hon har många goda sidor, helst om hon kunde låta bli att så ofta leda sin man. Men det är svårt att låta bli med de omyndige.

Jag studerar flitigt i Almnackan och ser med glädje att vi hvar dag komma Maj litet närmare. Emedlertid fruktar jag att jag ej förr än under pingstferierna kan komma ifrån de välsignade examina, tentamina och Consistorierna; ty här examineras nu nästan dagligen i anseende till den förestående Promotionen. När väntas Baronen hem?

Klockan slår 7 och jag måste sluta, till lycka för Frih. som annars fått läsa allahanda galenskaper ännu. Min helsning för Fröknarna.

Ödmjukast

Tegnér.

Till M. von Schwerin, född Törngren. 41.

Lund d. 25 Maj 1823.

Min *älskade* Friherrinna! Blif icke ond öfver denna titel: jag kunde använda tilläfventyrs mången mera smickrande, men ingen mera sann. Jag känner också ingen som bättre förklarar det nöje jag erfor under en af de skönaste dagarna i min lefnad, hvars minne alltid skall bli mig dyrbart. Ty interessanta personer har jag också någon gång förut träffat, och likväl har det intryck som deras umgänge qvarlemnat hos mig varit så olika med detta. Med hvarje gång jag kommer från Sirköping, längtar jag allt mer och mer tillbaka och kan ej undgå att finna mitt förhållande mer och mer betänkligt. Det är en dum inrättning af Naturen att man ej kan finna ett fruntimmer interessant på samma

sätt som en bok, och att det lefvande sköna verkar helt annorlunda än det döda, t. ex. hos en staty. Ett barn som första gången ser solen griper efter henne för att få fatt den gyllene ringen: först sedan det växt till i förstånd nöjer det sig med att betrakta henne och fröjdas af dess ljus. Ack! jag är ännu ett barn, och Gud vet när jag blir förståndig ty det förstånd hvartill man tvingas, är dock icke att räkna och man är ej klok derigenom att man hindras att vara galen. B—n har genom sitt resignationssystem i denna väg kommit till ett slags tranquilité och öfverensstämmelse i sitt inre, som väl äfven finnes hos de svarta väktarna i Orientens Seraljer och möjligtvis har samma grund som hos dem: mig förefaller detta System ännu alltför onaturligt, alltför *omanligt*, alltför stridande med hela mitt bättre väsen och min åsigt af det menskliga lifvet: och likväl lär svårligen något annat återstå mig till slut. Beklaga mig derföre, om Frih. ej kan göra något bättre: jag borde antingen ej ha sett och känt Frih. eller också se henne oftare. Som det nu är bär det sig icke i längden, det inser jag. Det svåra, jag kunde väl säga, det förödmjukande härvid är det att jag egenteligen ej har något att klaga öfver och ej kan annat än älska den som gjort hela villervallan. Ni Fruntimmer veten icke huru mycket ondt I åstadkommen hos oss stackars männer: vissten I det så skullen I antingen nyttja masque, eller visa Er helt och hållit själlösa (hvilket vore så lätt för de fleste) eller också borden I göra något annat vida naturligare och lättare. Mången gång har jag varit färdig att sätta mig i vagnen och resa åter till Sirköping för att få upplysningar om allahanda, för att beklaga mig, för att — dock hvartill skulle det tjena. Jag borde aldrig resa dit och likväl klappar mitt hjerta högt när jag tänker på Götheborg, ehuru jag förmodligen ej kommer bättre derifrån än från Sirköping. Med ett ord, jag är en narr ursäktelig endast i det afseendet

att det som gjort mig galen innehåller en fullgiltig förklaringsgrund härför, och vidare derigenom att jag uppriktigt erkänner min narraktighet. Skratta icke åt mig: det vore en för liten triumf för *fåfängan* och en för grym för *hjertat.*

Vi ha här haft allahanda academiska högtidligheter, det vill säga supcalaser. Candidaterna gjorde i förgår en middag, dyr för dem, men tråkig för gästerna.

Och hvad hade jag nu haft qvar utom ett minne kanske fullt af oro. Det är *måhända* bäst som det är: det är *säkert* bäst så länge hoppet ännu finnes. Dock — jag är här åter på samma ämne. — För förmälningen vill man också anställa högtidligheter: men jag har afsagt mig all slags andel i de vittra Talen. Jag vet blott ett Fruntimmer hvaröfver jag skulle kunna ha något att säga: och detta *gifter* sig olyckligtvis ej mera.

Promotionen är en vacker högtid, och verkligen rörande. Det är skönt att se dessa 20-årige vise som tro sig stå på höjden af all mensklig vishet och från Parnassen se ner på lifvet liksom Moses från sitt berg såg ner på det förlofvade landet. Hvad gör det att vi andra veta att *de* ingen ting veta, att lifvets glädje som de vänta sig är en lång lögn, som slutar sig först i grafven, kanske ej der en gång? Det närvarande ögonblicket skall man bemäktiga sig, dess glädje skall man njuta, vare sig för oss sjelfva eller andra. Mig åtminstone har en sådan fest alltid synts vida vigtigare, vida gladare än alla Kungliga *säng-* och *thronbestigningar* hvari endast smickret eller den personliga tillgifvenheten kan finna något glädjefullt. Förgätas bör ej heller att denna herrlighet slutas med en Bal.

I afseende på den vet jag två ting: neml. först att *Ebba* gerna dansar, och sedan att *jag* gerna ser — på hennes mor. Jag låter dessa skäl gälla hvad de kunna, och önskar blott i fall derå göres något afseende, att Herrskapet må komma

in ett par dagar förut: ty dagen derpå har jag ingen glädje af Er härvaro.

[*E. Tegnér.*]

42. Till M. von Schwerin, född Törngren.

Lund d. 4 Juni 1823.

Det är skönt att Frih. med hvar dag sätter mig i allt större och större förbindelse genom sina bref; men politiskt är det icke, ej heller helsosamt för mig. Ty besinna blott, det onda blir härigenom för mig värre, och derigenom äfven för Frih. besvärligare. Emedlertid vore det otacksamt att ej glädjas öfver hvad som gör en så mycket nöje, skulle äfven saknaden sedermera bli så mycket större, och önskningarna så mycket mer vidtutseende. —

Brinkmans bref återföljer. Han är en skarpsinnig och fin observateur, och jag fruktar att han har fullkoml. rätt i sitt omdöme öfver Leopold. Mig har L. egenteligen interesserat af det skäl att hvarje ärlig man bör interessera sig för den som orättvist nedsättes och förtryckes, helst då det skett af personer, som ej på något sätt kunna med honom jemföras. Min personliga bekantskap med honom inskränker sig till några få besök, hvarvid han likväl alltid förekommit mig rätt interessant: om någon slags cordialité eller öppet meddelande har härvid ej kunnat bli fråga. Men andra som känt honom närmare dömma honom ungefär på samma sätt, ehuru de ej kunna uttrycka det så träffande som B. Hvad äfven jag erfarit är att hans complimenter verkeligen äro tröttande, och allt för öfverdrifna för att kunna vara uppriktiga. Ty han är visserligen ej så eldfängd, ej så susceptibel

af beundran som B. som i dylika fall aldrig nyttjar mindre än Herschels Telescoper som några tusen gånger förstora sitt föremål. *Aldrig* är dock för mycket sagdt; ty jag vet *en enda* person i afseende på hvilken man dock ej kan beskylla honom för någon öfverdrift.

Hvad de Store angår, som han omtalar, så är jag olyckligtvis nu en Sökande och får således stå i deras förmak. Annars komme jag visserligen ej dit, äfven så litet som de till mig. Jag känner dem af gammalt: och liksom B. sätter en aln till min längd, så ta de verkeligen några tum derifrån. Det är i sanning blott billig vedergällning att de ej tåla mig. Jag undantar dock Exc. Engeström som gjort mig mycket godt och alltid behandlat mig faderligt. — Men jag ryser, när jag tänker på alla de många Fruntimmer för hvilka B. vill uppställa mig till parad. Ingen menniska gör vid sådana tillfällen en sämre figur än jag. Jag måste känna en menniska något för att kunna tala med henne: bland vildtfrämmande är jag stum eller säger endast betiser, i all synnerhet om jag misstänker att man af mig fordrar något annat. Äfven i detta, som i så många andra afseenden, kommer jag att sakna vår kära soffa på Sirköping, der conversationen väl ej var lämpelig att föra protokoll öfver, åtminstone ej utan stark justering, men likväl den intressantaste jag haft i min lefnad, ehuru detta visserligen i hufvudsaken var en annans förtjenst än min. Hvad i öfrigt Fruntimmerna angår så är jag alldeles af Frih. tanka att *En* är tillräcklig: men bekänn tillika, att när man ej *har* denna *enda*, så är det för litet. — —

Min hustru tackar mycket för brefvet och är rätt ledsen att hennes förslag misslyckades. Hon hade räknat så mycket säkrare derpå som den ifrågavarande Jungfrun (en Ste Vierge) lärer ha en Son här i Lund.

Baron Schwerins Fruntimmer från Hjularöd lära i dag

varit inne vid marknaden och ätit middag hos en viss Fru Falkenberg som skall bo här i staden. Frih. kan deraf sluta att det äfven för ensamma Fruntimmer går an att resa till Lund ehuru de bära ett sådant namn. Det är en sak som jag lemnar åt Vederbörande att betänka. I öfrigt har jag rätt väl märkt att här är marknad, ty hela dagen har här varit (rätt tråkigt) främmande, och under det jag rafsat samman dessa rader har jag väl tio gånger blifvit afbruten.

Den öfversända Tragedien skall komma med första bud. Jag har bläddrat litet i första acten som i sanning ej lofvar mycket.

Må väl och glöm icke alldeles bort

Tegnér.

43. Till M. von Schwerin, född Törngren.

Lund d. 6 Juni 1823.

Det var visserligen ett ganska dumt bref som jag sist lemnade Friherrinnan: men det är olyckligt att jag, så snart jag kommer på detta ämne igen, egenteligen icke har något annat eller bättre att säga. När jag reser från Sirköping har jag alltid oändligen mycket att tacka för, men äfven tyvärr något att gräla öfver. Jag är som ett bortskämdt barn: Frih. måste sörja för min bättre uppfostran. Men till uppfostran hörer ej blott att man blir klok, utan äfven att man blir utan tvång och missnöje och vet att finna sig i det nödvändiga. I denna slags resignation har jag ännu hunnit allt för litet.

Jag fruktar att jag möjligtvis kommer att resa till Stockholm förr än jag ämnat, således några dagar före promotionen:

dock beror detta på bref som jag väntar. Den glädjen att få se Frih. före min afresa kan jag väl således knappast vänta mig. Jag är öfvertygad att Baron Schwerin ej heller lemnar Stockholm under den nu förestående högtidligheten.

Agardh reste i förgår, och i sällskap med honom Liljewalch. Denne sednare var ej litet glad att få beskåda all den herrlighet hufvudstaden nu får att visa. Med litet kan man roa barn: och L. är verkeligen i detta afseende ett barn, men fromt och godt. Lycklig vore den som kunde interessera sig för något sådant!

I en periodisk skrift, *Hermes*, som utgifves af Brockhausen i Leipzig, står för 1823 att läsa en öfversigt af Svenska Litteraturen sedan 1800. Den är skenbarligen af Hammarsköld; ty sedan nu mera ingen i Sverge vill läsa hans Skrifter, försöker han hvad Tyskarne tåla. De tåla också i sanning en vida större dosis än vi Svenskar, och jag har godt hopp för Hammarsköld, att han efter sitt skeppsbrott i Sverge ännu kan komma till ära i Tyskland. Det förstås af sig sjelf att jag för min ringa person ej är skonad i denna uppsats. Concepterna äro de vanliga i detta ämne och sådana som jag läst dem 20 eller 30 gånger i sjelfva de Svenska OriginalSkrifterna. Förkastlig i synnerhet är min *Witz* hvarmed H. aldrig lär kunna försona sig. Vore det icke för min reputation bäst om jag sloge mig på att systematiskt studera *Dumhet?* Jag kunde ej vara villrådig, till hvilken schola jag i detta fall borde vända mig.

Las Cases Memoirer, som äro högst interessanta, skall jag skicka till Sirköping, så snart något bud kommer derifrån: men som de ej tillhöra mig, måste jag anhålla att Frih. ville vara god och som hastigast genomögna dem. Vid samma tillfälle skall jag också skicka Oehlenschlägers Robinson Cruse.

Tyska Tidningarna innehålla idel segertidningar för

Fransoserna som redan lära vara i Madrid. Der börjar profvet för Spaniorerna. Jag fruktar vi upplefva en ny upplaga af Neapolitanska Kriget. För bigotta Nationer har jag intet förtroende. Spaniorernas plötsliga reputation torde väl vara öfverdrifven. Det skall nu ge sig.

När jag kommer till Stockholm, hoppas jag kunna skrifva något interessantare bref. För närvarande finner Friherrinnan att jag äfven i brefvägen är reducerad till Brinkmanska *formatet*. Hvad jag egenteligen ville skrifva om, får jag icke: men ingen kan eller skall hindra mig att tänka derpå, och i hoppet åtminstone tillvälla mig lyckligare dagar. —

Ett mönster medföljer med många tacksägelser för lånet.

Ödmjukast
Tegnér.

44. Till C. J. Heurlin.

Lund d. 6 Juni 1823.

MkBror!

Jag har icke kunnat skrifva dig till i afseende på min resa, af det skäl att jag ej sjelf kunnat bestämma den. Du vet att jag egenteligen ämnar mig till Sthlm för att bevaka min ansökan till Reslöf: men när handlingarna härifrån gå opp berodde på huruvida der blef klagomål eller ej. Nu tror jag de affärdas härifrån omkring d. 22 i denna månad: och jag har derföre utsatt min resa till d. 21, så att jag hoppas kunna vara i Wexiö d. 23. Att både jag och dina andra vänner oändligen gerna såge dig här, känner du förut: men kan du ej resa förr än d. 17 så blefve det blott ett par

dagar vi finge vara tillsammans. Det förstås af sig sjelf att du i det fallet qvarstadnade här efter mig, och jag toge då vägen öfver Ljungby och Jönköping. Underrätta mig hvad beslut du tar häruti. I öfrigt reser jag blott med 2 hästar för min Medevivagn och har deri, utom mig sjelf, min Brorson och Lars Gustaf, så att hos mig ingen mer kan åka. — I fall du ej reser hit och jag således kommer till Wexiö, så är det icke värdt att du möter mig hos Wickelius. Den lilla tid jag har vill jag endast hos dig tillbringa. Jag ämnar ej heller att i Wexiö gå till någon annan: och kalas undanbeder jag mig på det allvarligaste. Jag hvarken kan eller får dricka, och mitt lynne är ej heller som förr. — Jon Palm och Engeström ha talt om att följa mig till Wexiö men det blir förmodligen ingen ting af. Bengt Magnus kan icke komma ifrån för Promotionen, Rectorsombyte etc. Det hade annars varit mitt käraste resesällskap.

I afseende på afsigten med min resa till Stockholm, så äro apparanserna svaga att den skulle lyckas. Præfecten Pettersson, den samme som så gerna ville bli Riksdagsman, har en Svåger på förslaget som äfven fått pluraliteten: och han försöker allt möjligt för att uppvigla Bönderna att hos Kongl. Majst begära denne till Pastor, samt undvika att läggas under Academien. Detta betydde vid ett annat tillfälle ingen ting: men under påstående Riksdag, då Kungen naturligtvis vill vara populär mot Bönderna, kan det vara af stort inflytande, helst naturligtvis ortens Riksdagsman slår larm i Bondeståndet. Mot constitutionen är det äfven. Jag har skäl förmoda att Biskop F—, min gamle vän, äfven gör hvad han kan i hemlighet emot mig: och han kan åtminstone verka på Kullberg, som annars lofvat vara på min sida. Jag har följakteligen ingen annan att lita på än Excell. Engeström, och han går nu i barndom. Således gör jag mig litet hopp, men försökas måste saken ändå,

dels emedan Reslöf är omkring 200 tr bättre än Stäfvie, dels efter jag i alla fall skulle till Wermland, och kroken om Sthlm således ej kan vara så betydlig.

Promotionen är d. 20 för 42 candidater. Både Primus och Ultimus äro från Småland: neml. den förstnämnde Sandberg från Calmarshäll och Ultimi, Berlins, far var Jude. Promotor sjelf, Fallén är Berlins naturliga Landsman.

Hvem kan hindra Cederschiöld att skrifva så dumma Disputationer han vill? Han har i detta afseende fått en medtäflare som man tror skall öfverträffa honom, neml. Profess. Bring.

Wieselgren reste i går sjövägen till Stockholm. Han har fri resa af Dela Gardie. Jag har skaffat honom en academ. condition från Ystad, som väl är svag, men ändå kan vara god att börja med. I öfrigt har han något krypande och hundaktigt i sitt väsende hvaremot jag ärligt varnat honom. Hans kamrater anse honom för falsk: men jag tror de häri göra honom orätt.

Till Orient. Professionen äro sökande Bolmeer, Dahl, Eberstein, Kahl, Reuterdahl och Tullberg. Den omtalte Arabiske Berggren har ej anmält sig: men förmodligen får han restitutio fatalium ss. varande utrikes. Biskopen tros vara för Reuterdahl. Agardh reste i sällskap med C. Liljewalch. De hade mycket brådt om. Studenterna följe Agardh ut, sjöngo verser etc. hvilket allt gick vederbörande afundsjuka hundar hårdt i magen.

Farväl, k. Bror, och låt mig genast veta hur du gör med resan. Helsa Lisa.

Din

redlige Vän

Tegnér.

I fall du vill träffa släktingar och vänner här, som du

bör vilja, är det i min tanka bäst att du reser ner: ty i sig sjelf är det ju det samma om vi råkas här eller hos dig. Mera än en el. högst två dar kan jag i alla fall ej vara hos dig i Wexiö. Kom derföre ner så snart du kan. Det blir äfvenså roligt för mig, och roligare för dina andra vänner.

Till M. von Schwerin, född Törngren. 45.

Lund d. 8 Juni 1823.

Med Tullberg emottog jag i går ett litet allrakäraste bref, och i dag ett större, men lika kärt. Hvad Frih. är god som sålunda tänker på mig i min *enslighet!* Ty ensam känner jag mig alltid, midt i staden, åtminstone de första vickorna efter hvar resa till Sirköping. Jag vore otacksam om jag ej erkände att jag är rätt lycklig i mitt hus, och jag känner det dubbelt nu när jag skall resa. Men man gör ej någon orättvisa åt det Goda, derföre att man älskar det Bättre . . .

Hjertlig tack för vinet. Frih. är sig ständigt lik, och strör alltjemt socker på senapen. När hon skickar mig Korgen så fyller hon honom dock med vin. Dylika *sursöta* symboliska handlingar förstå endast Fruntimren. Vi karlar *borde* vara onda på dem, men vi göra så sällan hvad vi böra. På resan skall jag icke förgäta min Korg. Den innehåller för mig blott en enda skål. I forna dar ansåg jag vin och sång för det skönaste på jorden: det var icke till mitt bästa att jag lärde känna något ännu skönare: och likväl ville jag ej bortbyta denna erfarenhet för något . . .

Jag har nyligen haft bref från Fru Helvig. Hon berättar deri allahanda litterairt men af föga interesse. Dertill med bjuder hon mig rätt vänskapsfullt och enträget till sig till

Wiesbaden, en brunn vid Coblenz i trakten af Rhen, der hon ämnar tillbringa sommaren, och föreslår mig att resa med Fru Silfverstolpe, som jag vill påminna mig ha sett i Uppsala utan att likväl fästa någon uppmärksamhet vid henne. »Ich freue mich, säger hon, dass *eine Frau* Ihnen Ramlösa letzten Sommer angenehm machte. Es hängt nur von Ihnen ab zu versuchen ob es Deutschen Frauen auch gelingen mögte Ihnen die hiesige Rheingegend erträglich zu machen.» De Tyska Fruarna i all ära: men det är en Svensk som skämt bort mig. Jag bör dock vara tacksam mot Fru H—s välmening, och roligt vore det visserligen att en gång få se de sköna Rhentrakterna: men dertill äro utsigterna svaga för det närvarande. I öfrigt skrifver fru H. rätt bra: men det tyckes mig dock som luktade det en smula lampa af brefvet. Dock kan detta vara en följd af den prevention hvarmed jag betraktar alla *författande* Fruntimmer, och hvari jag gerna vill erkänna att jag kan ha orätt. Jag har *personligen* känt allt för få sådana, för att äga någon rätt att bedöma hela Kasten, och vill gerna erkänna att der som annorstädes kunna finnas lyckliga undantag.

Att Baron Schwerin skulle bli qvar i Sthlm öfver högtidligheterna var naturligt. Frestelsen var dock allt för stor och jag förstår icke hur Frih. kunde tvifla på att han deraf skulle låta hänföra sig. Jag upprepar hvad jag förut sagt: lycklig är den som finner sig road af dylikt. Ty som verldshistorien nu mera mest består af idel bagateller, har man med ett sådant lynne tusende tillfällen till nöje, hvaremot vi andra, med och utan svärmeri, gå och gapa i vädret och sällan räkna en rätt lycklig dag oftare än hvart skottår. Är icke Ebba lycklig så länge hon kan leka med sina dockor, och tror ej Frih. att hon kommer att sakna med tårar den tiden? Och är hon icke i det hela likaså vis som vi andra? Hvarför skulle en docka ej vara lika så god som en

craschan, eller en guldtunna, eller en poëtisk reputation? Man kan få leda för menskliga lifvet när man betänker hvad uselheter det är som gör dess glädje. —

De bref jag väntade från Stockholm kommo ej i dag, och jag vet således ej ännu bestämdt om jag reser. Att jag i afseende på Reslöf reser förgäfves, blir mig allt mer och mer troligt. Biskop F. gör hvad han kan emot mig.

Här i staden omtalas mycket en Disputation öfver Dieten som Prof. Cederschiöld nyligen utgifvit. Jag har för mycken vänskap för C. för att någonsin läsa något som han ger ut, kan således ej sjelf dömma: men denna afhandling skall vara så dum att det till och med vid sjelfva Academien väckt uppseende. Det är obegripligt att den mannen ej blifvit phosphorist, om han annars sagt allt det man berättar om honom.

Min hustru ber helsa och recommenderar på det högsta den commission hon i går skickade med Tullberg. Det var, tror jag, om en hushållerska.

Brinkmanska formatet har jag, som Friherrinnan ser, lagt af. Gifve Gud att det vore ett betydelsefullt tecken äfven i andra afseende! Helsningarna till honom och Rosenstein skall jag ej glömma. Farväl, och tänk ofta, skrif också någon gång vid tillfälle till den som under resan föga väntar sig något annat nöje än minnets.

Ödmjukast
Tegnér.

46. Till O. Myhrman.

Ön d. 23 Juli 1823.

Bäste Olof!

Det vore väl min skyldighet att med afseende på mitt sista långvariga vistande i Stockholm skrifva dig ett formeligt complimentsbref: men som du vet är jag svag i complimentsvägen och du får alltså nöja dig med att jag rätt och slätt, men af uppriktigt hjerta tackar dig för all vänskap och broderlig godhet som du vid detta tillfälle, liksom ofta förut, visat mig och de mina, samt all den kostnad och skada vi för dig åstadkommit. Kommer du som jag hoppas till Skåne nästa år, så skola vi väl *afsupa* någon del af vår liquid: men jag är och blir i alla fall din gäldenär.

Till Upsala kommo vi kl:n $^1/_2$ 11 der Studenterna, så många som funnos i staden och som säkert utgjorde omkring 150, mötte mig i stor parad vid tullen, hvarefter de samlades utanför Östmarks källare och afsjöngo Stjernsången och ropade vivat, allt till min ära. Det var visserligen artigt, men jag är för min del alltid generad af dylika ceremonier. Dagen derpå sågo vi, under Schröders handledning, Kyrkan, Trädgården, Bibliotheket etc. äfven som jag i nåder emottog uppvaktning af Wermländska Nationen och en mängd andra personer. Jag slutar häraf och af mycket annat att phosphorismen måtte vara död eller åtminstone i själtåget i Upsala, och att den nu egenteligen bor inom fyra väggar med Hammarsköld och några få trogna i Stockholm. På eftermiddagen var kalas hos Tranér der alla i staden varande Professorer voro samlade, samt en mängd Fruntimmer, och hvarest äfven allahanda Tal

höllos. Hagberg som lofvat mig att möta mig i Upsala hade sjuknat och jag måste derföre på Söndagseftermiddag resa till honom i Rasbo, der jag låg öfver natten. Måndagen kl:n 4 e. m. aftågade vi från Upsala: men Sofies flicka gjorde oss både i staden och under vägen ett grufveligt bekymmer genom sin oerhörda envishet och sjelfsvåld, så att den arma modern hvarken fick äta el. sofva för henne. Vi hunno ej längre än till Hörfstad den dagen och kommo i går eftermiddag hit till Ön. Stället är rätt vackert och byggnaden och rummen förträffliga. Revenuen känner jag icke och ägaren har visserligen betydlig skuld på sin possession . . .

[*Tegnér.*]

Till M. von Schwerin, född Törngren. 47.

Ön i Dalarne d. 26 Juli 1823.

Af denna öfverskrift märker Friherrinnan att jag ändteligen kommit från Stockholm, der jag var nära i 3 veckor. Jag fick der min sak afgjord efter önskan, erfor af alla mycken gästfrihet, mycken godhet och välvilja: och likväl bör jag, ehuru otacksamt det låter, bekänna att det största nöje, jag hade i Stockholm, kom från Skåne, af de bref jag derifrån emottog af min hustru och Friherrinnan. Det må synas betänkligt att sätta er begge så der tillsammans: men den hvars hjerta ej är alldeles utfattigt, förstår lätteligen möjligheten af en dylik sammanställning. Öfver *namnet* af min känsla i detta afseende vilja vi ej tvista: jag är en smula hednisk och sätter ej synnerligt värde på *döpelsen*, och det kommer ej an på hur barnet heter, utan hurudant

det är. Jag blyges icke för mitt, äfven om T. sjelf skulle finna det något sjelfsvåldigt. Det är just nu i sina slyngelår och man måste öfverse med dess olater: med tiden kan det bli en städad yngling deraf, blott upptuktelsen ej blir allt för sträng. —

Excellenserna och de förnäma uppvaktade jag, såsom bruket är, men var merändels så lycklig att ej träffa dem hemma. Hos Kungen, Prinsen och Prinsessan var jag äfvenväl, likväl, om jag skall vara uppriktig, utan synnerlig uppbyggelse. Prinsessan är icke på långt när så vacker som man sagt: men hon har mycken douceur och mildhet i hela sitt väsende och syntes mig härigenom interessant. Det är en physionomie snarare för en Herdedikt än för Hofvet, och torde väl således ej vara alldeles rätt placerad. Af karlar *åt och drack* jag med en mängd: men egenteligt umgänge hade jag endast med Brinkman och Franzén: men mitt vistande var för kort och min tid för mycket dissiperad för att jag önskat kunna begagna mig af deras sällskap. Med Brinkman öfverensstämde jag på ett oväntadt sätt i många åsigter, äfven mer än med Franzén. Men B. håller ej gerna stånd i något resonnement: det är ett haf af kunskaper, men hafvet är litét oroligt. Han föreföll mig ofta som en bok som man vill läsa i blåsväder: bladen flyga tillsammans innan man rätt kunnat fatta meningen. Det är en egen blandning af Nordisk grundlig ihärdighet och Söderländsk flyktig lifflighet. Hans hjerta löper som oftast af med hans hufvud, och hans hufvud återigen gör hjertat samma tjenst tillbaka. Andras väsen är stundom solidt, stundom fladdrande: men Brinkmans är begge på en gång: och derföre är det så få som fatta honom. Jag har *personligen* aldrig känt någon så *genialisk natur*, ehuru större *Genier:* hvad som fattas honom, för umgänget åtminstone, är consistens och ro. När han skrifver få idéerna mera tid att fixeras och bli fullvuxna. Man

förebrår honom att så ofta tala om sig sjelf och förklarar det som fåfänga: det är icke min tanka. Det kommer snarare af hans rent lyriska natur som gör att han i allt måste utgå från sig sjelf och i ständig circulation vända dit tillbaka. Öfver fåfänga i vanlig mening anser jag honom mycket för eleverad. Dock — allt detta känner Frih. vida bättre än jag, som endast haft tid att effleurera hans caracter, hkn dock som en psykologisk märkvärdighet frapperat mig. Vi få vidare mundteligen justera våra omdömen i denna väg. Med de Stora och Vittra står han i öfrigt ej rätt väl: de förra begripa *ingen ting*, och de sednare ej *honom*, när jag undantar två eller tre. Hans inträde i Sv. Academien torde komma att möta mer svårighet än jag föreställt mig. För honom är detta naturligtvis likgiltigt, men för Acad. borde det ej vara det: ty just en sådan man som B. till Secreterare är det som Acad. saknar, i fall någon förnuftig organisation af hela inrättningen skulle kunna påtänkas. Nu är Kullberg bestämd härtill och dermed är också Academien upplöst. Det är ej möjligt att göra sig ett begrepp om dess närvarande tillstånd. Hon kan hvarken lefva eller dö, ej ens hoppas en ärlig begrafning. Det skär mig i hjertat att se en af Gustaf III:s skönaste Stiftelser på detta sätt gifven till pris åt det allmänna föraktet. *Personligen* rör det mig icke: men det vore uselt att blott tänka på sin egen person. Ville Järta etablera sig i Stockholm, så kunde ännu något hjelpas. Jag reser väl en dag opp till honom i Falun som blott ligger några mil härifrån: men dels vet jag att han tagit sitt partie, dels vore äfven B. vida lämpligare att utföra den reform jag tänkt mig nödvändig i detta afseende.

B. införde mig i sin Stockholmska Seraglio, och derföre är jag honom verkeligt förbunden: ty jag lefver rätt gerna med Fruntimmer, och i allmänhet heldre än med

karlar. FavoritSultaninnan, en fru Benedicks, var ej i staden, och de öfriga känner Friherrinnan, utom den lilla Italienskan, Mathilda. Hon gör ej nu mera det uppseende som förr, men det är en aimable och högst naif natur, och ser, ehuru ej längre ung, ännu ut som en bröllopsnatt. I hennes ögon i synnerhet ligger något svärmande, som troligtvis ej är helt och hållet af etheriskt ursprung. Men hvad som i synnerhet utmärker henne är en hälften skälmaktig, hälften barnslig Grace och ett *smålöje* i hela hennes väsende som är svårt att öfversätta och omöjligt att beskrifva. Jag hade gerna studerat henne närmare, men träffade henne blott 2 el. 3 gånger. Hennes röst förtjuste äfven mig, så omusikalisk jag annars är: på *det sättet* har jag aldrig hört sjungas, neml. med hjertat.

Grefvinnan De Geer reste ur staden 8 dar före mig, till Södermanland. Hon är sig i öfrigt lik och interessant i synnerhet genom den passion hon ännu bibehåller för en död. Hennes trohet mot hans minne må vara en galenskap, helst under hennes förhållanden: men en dylik passion är, som en mäktig naturkraft, något interessant och hänvisar på ett djup i caracteren som ej är vanligt: ty i den vägen stöter man öfverallt på grundt vatten. Grefvinnan Ugglas är gjord af idel qvicksilfver. Kunde hon inneslutas i en Barometer, så är jag säker på att hon visade luftens förändringar. Jag träffade henne flere gånger och håller rätt mycket af henne. För närvarande är hon i Uddevalla hvarifrån hon reser öfver Götheborg, der Ni kanske träffas. — Fru Åkerhjelm ehuru ingalunda vacker interesserade mig dock på det högsta genom sin hjertliga godhet. Med ett ord — jag är öfvertygad att den Brinkmanska Fruntimmerskretsen verkel. är den interessantaste i Stockholm. Den rår icke heller för att jag blifvit bortskämd på Sirköping. Också vore det otacksamt att ej vara nöjd med det *Goda*

derföre att man händelsevis lärt känna det *Förträffliga.* Det är också egenteligen blott i 2:e småsaker som jag efter opartisk pröfning måste föredraga en viss Fru framför alla de nämnda Damerna, ehuru älskvärda jag annars fann dem: det är neml. i anseende till *kropp* och *själ.* Också voro de sjelfva de första att erkänna detta: och i fall de kunnat glömma det var jag nog obelefvad för att påminna dem derom. —

Gubben Rosenstein är nu mera blott en vandrande ruin. Han har förlorat alla sina faculteter, utom aptiten. Det är i allmänhet rysligt att se en vålnad som går igen: men en vålnad som går igen och *äter* är något vederstyggeligt. Gubben står icke att hålla hemma, utan han bjuder sig sjelf beständigt ut. Det är förödmjukande att se Materien sålunda beherska Anden, helst en ande som hans. Af all materialism föraktar jag mest den som är *i* magen! Till sina begge *Martinor* bad R. i öfrigt ofta och ifrigt helsa: och jag är öfvertygad att han älskar Er begge lika så ömt som — oxstek och kalfkotletter.

Från Stockholm reste jag d. 19 och uppehöll mig ett par dagar i Upsala hvarunder jag dock gjorde en liten resa till Rasbo, der Hagberg då vistades. Studenterna i Upsala visade mig all militairisk honneur, så till vida att de mötte mig i stor procession vid Tullen och samlades sedan utan för mitt fönster, der de afsjöngo min *Stjernsång* och ropade hurra. Väl sätter jag i allmänhet och med skäl mera värde på Studenternas bifall än på Excellensernas och de öfriga Högdjuren. Jag nekar ej heller att det ligger något vackert, jag äfven rörande i ungdomens tillgifvenhet när den på detta sätt yttras: men dylika ceremonier genera mig ändå, hvaraf jag äfven i Stockholm hade en och annan obehaglig erfarenhet. Tro icke att detta kommer af modesti; ty modest i vanlig mening har jag aldrig varit. Men just derföre att jag

20—231752. Tegnér, Samlade skrifter. 4.

vet hvad jag *verkeligen* är, förargar det mig att andra, dem jag måste anse mig förbunden, ej äfven skola veta det. Härmed blandar sig äfven en bitter och förödmjukande känsla af all tings förgängelighet. Går icke Franzén, hvars skorem jag i poëtiskt hänseende icke är värd att upplösa, nästan obemärkt bland folket, liksom Englarne i Sodom? Har *han* kunnat glömmas, hvad förestår då mig och oss andra? Den popularitet jag för närvande äger är för utsväfvande, för liderlig för att kunna äga bestånd; men kom ihåg, då den snart är förbi, att jag värderat den som sig bör, och att jag kan förlora utan saknad hvad jag ägt utan glädje. —

Jag är nödsakad att deltaga i en Bolagsstämma vid Rämen i Wermland, måste sedan uppehålla mig någon tid i Carlstad och sedan hos min Mor, så att jag troligtvis ej före de första dagarna af September kan vara i Götheborg. Är det möjligt att arrangera Er resa så att jag der kunde träffa Er på en dag eller två, kanske äfven få följa Er ner till Skåne, så vet Frih. hur mycket det skulle glädja mig. Väl förmodar jag icke att soffhörnen i Gborg äro att jemföra med det classiska på Sirköping, förutser också att sällskapet blir stort och i proportion tråkigt: men att få se Frih. några dagar förr än annars vore möjligt är för mig af stort värde. I händelse T. hedrar mig med några radér i detta ämne träffa de mig säkrast i *Carlstad*, der jag hoppas vara vid medlet af Augusti. Kommer Baronen med till Gborg, och huru går det med Jules tillämnade utflygt i verlden? Jag recommenderar Carlberg som nu är ett ganska godt ställe, under Lefréns inseende, en tänkande och instruerad man och följakteligen en parodie på sin uniform.

I ännu 8 dagar blir jag förmodligen här, hvarunder jag dock ämnar göra en tour in till Falun, som sagdt är.

Stället, der jag nu vistas, ligger vid Dalelfven och är ett bland de vackraste jag sett i Sverge. Ägaren är min

Svåger, Bergmästar Billow, en bildad och förnuftig man. Hans Fru, min hustrus syster, är sjelfva godheten, och *har varit* vacker. En smula vitter är hon också, och som hennes namnsdag i förrgår inträffade, så öfvade vi oss, hon och jag, att skrifva vers deröfver, hvarvid mina ej blefvo de bästa. Min Svärmor har varit här ett år, men reser nu med mig till Wermland. Svågrar och slägtingar äro äfven församlade härstädes, samt ifrigt sysselsatta att spela vira och dricka pounche, hvartill de med all enträgenhet inbjuda mig: men jag låter helsa dem att jag är sysselsatt med något *roligare*, hvilket naturligtvis förefaller dem obegripligt.

Jag märker nu att jag skrifvit ett allt för långt bref: och likväl innehåller det så litet af hvad jag velat och bordt säga. Det går mig alltid så, när jag skrifver eller talar med dem jag älskar: jag glömmer det mesta, dock icke det hufvudsakligaste, som just är det att jag älskar dem. Blif ej ond häröfver: jag skall om så fordras tiga härmed, men kan icke låta bli att känna det, vill det ej heller om jag kunde. Hvad som häri kan vara *syndigt* tar jag på mitt ansvar som prest: och som menniska behöfver jag i detta afseende ingen ursäkt; ty jag inser ej hur jag skulle kunnat undvika det, om jag ej varit blind och döf. Frih. får derföre finna sig i sitt öde; *ty ögon, öron och alla lemmar*, hjertat inberäknadt, ha vi af Gudi och det vore synd att stympa dem. Tillåt mig derföre i detta afseende vara som jag är, ty jag är incorrigibel, och hoppas att alltid vara det. Helsa hjertligen Martina och de andra och tänk någon gång vid tillfälle på den hvars tankar vandra flitigt öfver Dalar och Berg, vandra ut äfven från min älskade hembygd, för att hvila en stund vid foten af Rönneberga högar.

Tegnér.

48. Till C. P. Hagberg.

Silbodal d. 27 Aug. 1823.

Bäste Hagberg

Långt för detta hade jag bordt tacka dig för all vänskap och godhet, som du och de dina under mitt sista vistande i Stockholm visade mig: men jag är vanligtvis en trög correspondent, och under resor i synnerhet går min brefvexling oordentligt. På få ställen har jag också uppehållit mig öfver ett par dagar, och då har aldrig varit tid för posten. Förlåt derföre min försummelse i denna väg den jag önskade att alltid med så gällande skäl kunna motivera.

Från Upsala reste jag som du vet till Dalarna, der jag med Billow företog allahanda utflygter. Ett par dagar var jag äfven i Falun och hade allahanda confrontationer med Järta. I afseende på Svenska Academien tror jag icke att vi af honom ha någon ting att vänta. Han vill icke etablera sig i Stockholm, påstår äfven att han med sina små och precära inkomster ej kan underhålla sitt hushåll der. Hvad Secreteriatet angår så visade han derföre ingen lust, utan tror som de fleste att man allt för väl kan och bör låta Academien störta tillsammans öfver våra hufvuden. Det är en besynnerlig modlöshet och förtviflan som bemästrat sig Acads Ledamöter. Visserligen är det också beqvämare att sitta och beklaga sig öfver de onda tiderna, öfver det inbrytande Barbariet och Acad:s förfall, än att göra något, om aldrig så litet, för att återställa dess anseende. Och likväl vore detta lättare nu än någonsin; ty Nationen är ledsen vid Anarchien och skulle med begärlighet antaga hvad vitter regering som helst. Men i sömnen eröfrar man inga riken. Romarne berömde en slagen Consul »quod non desperasset

de republica»: det är ett beröm som Academien, ehuru slagen, ej lär komma att förtjena. Personligen har jag härvid intet interesse, ty jag har långt för detta afsagt mig all giftorätt i boet och väntar ingen ära af Academiens; men för sakens skull förargar det mig att man sålunda slår fötterna under sig och med händerna i skötet sitter och gapar i dum förväntan att det skall komma ett mannaregn ifrån höjdene. Men det regnar intet annat än spott och hån på dem som med sin overksamhet, sin liknöjdhet, sin ensidighet förtjena dem. —

Till Rämen förde jag ner min Svärmor från Dalarna, der hon nu varit ett år...

I Carlstad talade jag med Bjurbäck som lofvade att ordinera min Brorson så snart han fått Examen. Han får Consistorii kallelse tills vidare, som sedermera utbytes emot din. I medlet af October hoppas jag alltså han kan vara hos dig, och han bestämmer sjelf närmare tiden i bref till dig när han kommit till Carlstad och får sin Examensdag utsatt. I öfrigt är Gubben Bjurbäck mycket rask och liflig, så att det ser ut som Hedrén ännu skulle ha ganska lång tid att vänta innan han får göra Carlstad Stift lyckligt och florerande.

I går kom jag hit till Silbodal som ligger vid Norska gränsen. Här bor min Svåger, Contractsprosten Lidén, hos hvilken min Mor i flere år vistats. Gumman som i nästa månad ingår i sitt 80:de år, är ännu ganska rask både till kropp och själ, och vida friskare än sin yngste son. Jag har under resan flere gånger haft känningar af mina vanliga gikt- och hemorrhoidalplågor, hvilket jag i synnerhet tillskrifver den omöjlighet hvari man i Dalarna och Wermland befinner sig att hålla någon förnuftig diet: ty här lemnas gästerna vanligtvis intet annat val än det emellan ölstånkan och pounchbålen: tertium non datur. Här oppe i fjällen lefves

dock anständigare. Troligtvis qvarstadnar jag väl här en 8 dar och hoppas alltså att sedan jag uppehållit mig någon dag i Götheborg, kunna vid medlet af nästa månad vara tillbaka i Lund, väl mätt och trött af resan.

Till ingen enda af mina vänner i Stockholm har jag skrifvit, ehuru mycket jag har dem alla att tacka för; men orsaken är den jag nämnt och jag ber dig att framföra min ursäkt och helsning till dem alla. När jag kommer åter i mitt land skall jag söka godtgöra mitt fel. Till Excell. Fleming vill jag icke skrifva om den andra saken innan Franzén lemnat Stockholm. Helsa emedlertid denne sistnämnde hjertligast, äfvensom Wallin och Ruthström när de träffas. Grefvinnan De Geer hoppas jag du ej heller förgäter och för henne framför min compliment, då du återställer Boken, och äfven sedermera vid tillfälle. Det är en rätt hygglig Fru hvars connaisance du ej bör försumma. Helsa äfven Brinkman och säg honom att han från mig har att vänta ett långt bref, men icke förr än jag kommit till Skåne och träffat *hans* Friherrinna. När du träffar Beskow så bed honom skicka mig de lemnade Manuscripterna på Lund. Helsa dessutom Adlerbeth och alla dem af mina vänner som du råkar; men mest af alla måste du helsa din goda Fru, med hvilken jag räknar slägt, och barnen, som jag olyckligtvis ej kan säga det samma om.

Helsa äfven Lovis och Marie och din Bror, och akta, till slut på alla helsningar, din egen helsa, och förgät ej alldeles

Din

redlige Vän

Tegnér.

Till C. G. von Brinkman. 49.

Lund d. 16 Sept. 1823.

Två månader äro förflutna sedan jag lemnade Stockholm, och likväl äro dessa rader de första jag sedan dess skrifver dit, om jag undantar ett par ord till Hagberg i affärer. Anse detta gerna såsom ett nytt bevis på min beprisade lättja: jag har ingen ting deremot och bör endast anföra att det ej är så godt att skrifva under resor, helst då man som jag sällan uppehåller sig mer än några dagar på hvart ställe, och derunder är nästan uteslutande sysselsatt att antingen intaga rus eller sofva det af sig. Men anse det endast icke för hvad det ej är, för glömska eller otacksamhet mot mina Stockholmska vänner. Allraminst förtjenar jag en sådan misstanka i afseende på dig, som i mera än ett afseende gjort Stockholm för mig så angenämt. Ty för de interessantaste stunder jag der tillbragte tackar jag dels dig personligen, dels den sällskapskrets der jag endast genom ditt förord fick tillträde. Jag hade hittills känt Stockholm på en helt annan sida. Hederliga, men obildade eller hvad värre är missbildade karlar, och Fruntimmer som, på kjortlarna när . . . liknade karlarne, var allt hvad jag lärt känna i hufvudstaden, jemte pretentioner på ett slags öfverlägsenhet som, äfven om de vore rättvisa, dock alltid måste vara förödmjukande. Jag är glad att jag, i synnerhet genom den Seraglio hvarmed du visligen omgifvit dig, kommit på bättre tankar. Väl är jag öfvertygad att jag med din cercle, så liten den än är, dock lärt känna det älskvärdaste och interessantaste i Stockholm; men de rättfärdige voro färre i Sodom och man bör i Sverge ej göra för stora anspråk på umgänget. Umgänget med Fruntimmer i synnerhet, när de

neml. äro af det rätta slaget, är icke blott en verkelig *poëtisk lek,* utan äfven för sådana skrofliga naturer som min och många andras en slipsten hvarpå all skadlig ojemnhet och råhet kan och bör afnötas. Poëter och Författare i allmänhet äro af naturen fallna för att i Dikt som i Spekulation likna den gamle hedersmannen *On* som hjelpt sig sjelf: men detta är icke Naturens ordning, till hvilken Fruntimmerna äfven i detta afseende böra återföra oss; och jag kan således, äfven i litterairt afseende ej annat än på det högsta gilla din princip att så vidt möjligt är lefva med stadens *καλοκαγαθαὶ,* hvilket också deras männer, i anledning af din kända platonism, ej lära misstycka.

Endast i detta sednare afseende kan jag *ännu* ej vara fullkomligen af din tanke: men jag har redan börjat hos mig förmärka starka anlag till denna resignerande vishetslära . . . Allvarsamt taladt så finner jag min stolthet ej litet smickrad deraf att jag i så många fall fann mig både *känna* och *tänka* ungefär lika med dig: i sednare fallet är jag öfvertygad att öfverensstämmelsen skall bli med tiden ännu fullkomligare, om jag neml. någonsin hinner att få den bildning som du; och i min isolerade belägenhet var det ingen ringa tröst att finna det mina många tvifvelsmål och paradoxer, antingen delas eller åtminstone ej alldeles ogillas af sjelfvaste Brinkman. Var derföre öfvertygad — hvad som väl egenteligen bör förstås af sig sjelf — att jag fullkoml. känner och erkänner hvad jag är dig skyldig, och att jag skattar ditt bifall vida högre än den *liderliga* popularitet jag för närvarande tillfälligtvis åtnjuter i den nyckfulla publiken, som också dermed mindre hedrar än besvärar mig.

I Falun hade jag en långvarig confrontation med Järta. Onekligen är han ett af våra allrabästa och ljusaste hufvuden; och hans Tidskrift, *Odalmannen,* som han utger utan medarbetare, kommer visserligen att göra Epok i vår litte-

ratur. Jag läste deraf några ark som bland annat innehålla poëmer, af hvilka i synnerhet ett, *den Drömmande Rosen*, synes mig förträffligt. I öfrigt kommer väl skriften mest att upptagas af politiska och statistiska ämnen. Men jag fruktar högeligen att J., antingen af ömtålighet vid den första polemiska motgång som möter honom, eller också endast af obeständighet ej länge fortsätter sitt företag. Ty obeständig och nyckfull fruktar jag mannen är äfven i högre grad än man vill eller bör tillåta Genier. Hvad Svenska Acad. angår så var det förgäfves att jag för honom klagade dess nöd: han tyckes alldeles icke interessera sig derför. Till Stockholm vill han icke flytta, påstår också att han ej har moyenger att der lefva med familj. Vi måste väl således öfverlemna Acad. åt sitt öde och låta henne aftyna som hittills i hopp att någon lycklig omständighet öfverlemnar patienten åt din behandling, ehuru jag väl förutser att de privilegierade doctorernas afundsjuka och okunnighet skola lägga mångfaldiga hinder i vägen härföre. Annars är Anarkien nu sådan i vår vitterhet att jag är öfvertygad det hela den bättre publiken skulle vara glad om Acad. åter ställde sig i spetsen derföre: men nu låter man ögonblicket gå förbi och väntar i dum förtröstan att Gud genom ett underverk skall rädda den så kallade goda saken, hvilken med sådana försvarare omöjligen kan vara god.

Geijer träffade jag också, men blott på en dag, i Wermland. Han tycktes i många fall tänka mer moderat och förnuftigt än förut och vår conflict var alltså ej så häftig som vanligt. Nog af, grundskiljaktigheter i åsigter och tänkesätt återstå dock ännu oss emellan för att kunna hoppas någon egentelig harmonie, och i många fall tviflar jag att G. ännu vunnit den med sig sjelf. Detta skall dock ingalunda hindra mig att nu som förr erkänna hans öfverlägsna värde och att uppriktigt högakta hans öppna redlighet och

manliga sinne. Han *är* så mycket att det vore orätt att beklaga sig eller litteraturen derföre att han ej är mer, så öfvertygad jag också för min del är att han *kunde* vara det.

I Wermland träffade jag äfven min gamla snart 80-åriga Mor, som ännu är frisk och rask, vida raskare än sin yngste son. Hon har en lycklig och sorgfri ålderdom den jag hoppas ännu mycket kan förlängas: men det långa afståndet oss emellan gör att jag troligtvis nu såg henne för sista gången.

Under min frånvaro har Consist. härstädes utsett mig att hålla Tal i anledning af Prinsens förmälning, utan att likväl uppge, som jag önskat, hvarom jag egenteligen skall tala. Ty att kasta mig på Prinsens epauletter, eller på Prinsessans hvita kjol och blåa ögon, som jag ämnat, säger man ej skall vara lämpeligt. Jag är i sanning rätt förlägen hvad jag skall säga: men som i alla fall ingen hör derpå, så kan det också vara likgiltigt.

Din Friherrinna (ty jag törs ej säga *vår*) träffade jag — på landsvägen omkring Warberg. Jag hade tänkt att råka henne i Gborg, men hennes resa hade af flere tillfälliga orsaker blifvit uppskjuten. Om en månad kommer hon tillbaka. I öfrigt syntes hon mig skönare än någonsin.

Jag hoppas du villigt förlåter det kära besvär jag gör dig med framlemnandet af härföljande bref till Grefvinnan Ugglas. Blif ej svartsjuk, ty det är endast i commissionsväg skrifvit. I öfrigt förstås af sig sjelf att du på det vördnadsfullaste och hjertligaste helsar så väl henne som Grefvinnorna De Geer, Montgomery, Åkerhjelm och Fru Beskow. Det kan väl vara dem likgiltigt att veta huru mycket de interessera mig: men mitt samvete tillåter mig ändå ej att alldeles förtiga det. Om allt hvad som rör dem hoppas jag af dig blifva fullständigt underrättad. I denna sak har allt, äfven det obetydligaste, interesse för mig, till och med om

du *händelsevis* skulle kunna lemna mig några underrättelser hur de loppa sig. Hur mår Fru Ugglas af baden, F. Beskow af brunnen, F. DeGeer af Riksdagen? Är icke Fru Åkerhjelm nöjd att ha fått sin man skild från actriserna? Sjunger vår Italienska ännu i det gröna, eller har hon flyttat in i bur? Detta och mera sådant hoppas jag du ej förgäter att berätta.

Helsa Franzén och Beskow, att jag med första och så snart jag hinner skall skrifva dem till. Förlåt i öfrigt mitt kladdiga bref och förgät ej alldeles en

förbunden Vän

Tegnér.

Till C. A. Agardh. 50.

Lund d. 19 Sept. 1823.

Bäste Agardh!

Var god och framlemna hosföljande *sjelf* till Excellensen och understöd med ditt förord hvad som deri sagdt är för Bolmeer. Han vill naturligtvis helst bli CancellersSecreter, ehuru han lemnar sitt öde i Excellensens hand; men jag ser icke hur Excellens. skall komma med heder från sitt gamla löfte till Berggren och sitt nya till Bolmeer. Du inser sjelf af hvad vigt det är för Academien både nu och framdeles att få Bolmeer till Stockholm: hvad Faxe och Lidbeck kunna säga deremot kan ju ej vara af någon betydenhet då du allvarligt säger din och min tanke för Excellens. Nu eller aldrig måste den gamla tvisten mel. oss och den heliga alliansen, mellan rätt och orätt afgöras. B. blir dessutom aldrig någon utmärkt L. L. O. O. Professor, och det är orimligt att vid 40 års ålder börja krassla med en alldeles obekant vettenskap. Tag derför bladet från munnen, så vidt sig

göra låter. På länge har ej någon utnämning för Acad. varit så vigtig som denna. Alltså nu eller aldrig!

Jag kom hem i går. Vidare med första.

Din

Vän

T—

51. Till C. I. Heurlin.

Lund d. 19 September 1823.

Bäste Heurlin!

Tre månader äro förflutna sedan jag träffade dig i Wexiö: och att jag på hela denna långa tid ej låtit höra af mig, kan och bör synas besynnerligt, i synnerhet då jag hade så många anledningar att tacka dig för all den vänskap och godhet du nu som förr visade mig i ditt hus. Men till min ursäkt får jag anföra att jag, utom i Stockholm, föga uppehöll mig mer än några dagar på hvart ställe, och således nästan icke skref till någon menniska utom min hustru, som äfven ofta saknade bref; ty i de norra provinserna som inga affärer ha med Skåne gå posterna dit föga reguliert. Räkna mig derföre ej min tystnad till last, och anse den icke hvarken för glömska af en gammal vän eller för likgiltighet mot de prof af tillgifvenhet jag nyligen af dig emottagit. —

I Stockholm var jag ej fullt 3 veckor, utan reste så snart jag fått min sak afgjord och justerad. Den mötte egenteligen intet hinder utom från Excell. Rosenblads sida, som dock ingen ting kunde uträtta, hvilket jag förut visste, hvarföre jag ej heller talte med honom innan jag var utnämnd. I öfrigt var så väl Kungen som Prinsen och Prinsessan, ganska artig: och hvad StatsRåden angår bugade de sig djupare än jag. Det är verkeligen en besynnerlig svindel

som fattat den respectabla Svenska publiken i afseende på mig; man tror att jag skall vara ett underdjur. Sed non ego credulus illis. Den popularitet jag för närvarande äger är dock allt för *liderlig* för att kunna vara varaktig: och när den, som trol. snart sker, faller igen, så kan både jag och mina vänner trösta oss med att vi visste det förut och således ej träffas oberedda af en sådan olycka. I öfrigt lefde jag i Stockholm mest med qvinfolk. Brinkman införde mig i sin Seralj som onekligen utgöres af de hyggligaste och mest bildade Fruntimmer i hufvudstaden, t. ex. Grefvinnan Ugglas, De Geer, Åkerhjelm, Montgomery (en Italienska), Fru Beskow m. fl. Det är väl svårt att i sådant sällskap ha sina 40 år på nacken men man gör Poëter i allmänhet den rättvisan att i den vägen se mera på en god vilja än på förmågan, hvilket också kom mig väl till pass. Med Prester och Riksdagsmän hade jag ingen beblandelse, om jag undantar Franzén och Hagberg. — Faxe var jag en enda gång hos. Hans reputation är i Stockholm som den bör vara. Agardh åter har mycket anseende: dock finner jag honom i många fall alltför försigtig, och han saknar en viss franchise hvaraf jag åtminstone alltid funnit mig väl, äfven om jag betraktat saken blott i afseende på min egen fördel.

I Upsala var jag $1^1/_2$ dag. De upptåg Studenterna anställde till min ära har du förmodeligen hört omtalas. Alla professorer som voro i staden — jag tror 5 el. 6 — träffade jag på ett kalas hos Tranér. De äro sig lika, med becksömsskor och svarta skinnbyxor. Från Upsala reste jag till Ön i Dalarne, der nu Billow bor, och min Svärmor äfven vistats ett år. Ön är ett bland de vackraste ställen jag sett i Sverge och kungligt bygdt. Egendomen är ej stor, men temmeligen god. Den kostade Billow omkring 40,000 rdr bco hvarpå han dock har betydlig skuld. I öfrigt äro både han

och Eva sig fullkomligt lika och bådo begge mycket helsa.

Från Ön gjorde jag med Billow en utflygt till Falun der jag disputerade länge med Järta om allahanda. Mannen är på god väg att bli en Ultras, ingalunda af lycksökeri som de andra, men blott af nöje att motsäga allmänna opinionen och af en olycklig och nyckfull paradoxsjuka. — I början af Augusti reste jag med min Svärmor, Billow och Alrik till Rämen dit äfven Gustaf och Olof kommo från Sthlm för att bevista en slags Bolagstämma. Bengt har under arrendetiden vunnit minst 30,000 rdr bco och flyttar nästa höst till Wallaholm, en egendom som han köpt i Westergyllen. Då blir förmodligen Johan Disponent. Egendomarnas afkastning blir under Disponent med hvart år mindre och mindre, äfven som skulderna ökas: men det är omöjligt att härom öfvertyga de äldre bröderna och saken får således gå. Så snart Gumman en gång dör, förutser jag att hela rucklet måste säljas: men det är ej sagdt att det då kan ske med den fördel som nu. Gumman ämnar nu qvarstadna ett år på Rämen, hvarvid hon förmodligen snart ledsnar.

I Philipstad och Carlstad uppehöll jag mig några dagar och något längre hos min Mor. Hon är, oaktadt sina 79 år, ännu ganska rask, vida raskare än sin yngste son. Från Lidén och min syster kan jag mycket helsa. Den förre börjar nu ändteligen finna att Silbodal är honom för litet, och ämnar söka sig ur Finnmarken till bebodda bygder men det kan dröja länge innan det lyckas. Geijer träffade jag i Wermland, och förut i Stockholm. Han tycktes ha blifvit mycket mer moderat och medgörlig än förr, hvarföre äfven vår conflict ej var så våldsam som förr. Sedan Phosphorismen dödt ut eller åtminstone lefver med litet lif i sjelfva Upsala, är det också klokast att åtminstone småningom draga sig tillbaka. — Bjurbäck är ännu ganska

kry och liflig, så att det ser ut som Hedrén väl ännu i 10 år kunde få vänta på sin Biskopsmössa. — Till Gborg kom jag d. 8 Sept. der äfven allehanda grannlåter anstäldes, som du sett af Gborgs Tidningar. I lördags, d. 13, kom jag ändteligen hem, länge väntad och sjelf glad att hafva slutat min långvariga resa. Min helsa har under sommaren varit rätt bra: endast i Wermland mådde jag några dagar illa, hkt ej kom af annat än dietetiska fel; ty en fattig resande har der endast att välja mellan Pounchbålen och ölkannan, hvaraf jag alltid och bestämdt mår illa, huru litet jag dricker. Här har jag nu mycket att göra som Decanus, och dessutom har man frånvarande ålagt mig att hålla Tal öfver Prinsessans förlorade m—, som kan vara ett interessant ämne, ehuru det som Thema för ett academiskt Tal ej är rikhaltigt. Svenska Acad:s uppdrag i detta ämne kunde och borde jag afslå, ty då var jag sökande: men nu är förhållandet annorlunda och jag måste betrakta saken som ett nobile officium. I Reslöf har jag ej ännu varit: men der skall se rysligt ut, så att det väl torde bli mig omöjligt att bo der första sommaren som jag annars önskat.

Nu hoppas jag, k. Bror, att du tänker på din länge omtalta Skånska resa. Det är absurdt att du på 4 år ej kunnat ta dig 20 mil, då du här har så många vänner och slägtingar som alla se dig så gerna. — Bolmeer skrifver sjelf om sina planer och det ovärdiga sätt hvarpå Cancelleren håller på att gäcka honom . . .

Anna ber hjertel. helsa dig och Lisa till hvilken du äfven framför min uppriktigaste helsning.

Din
redlige Vän
Tegnér

52. Till A. C. af Kullberg.

Lund d. 24 Sept. 1823.

Min Heders Bror!

Sedan jag nu ändteligen slutat min långvariga resa, har jag ingen angelägnare, äfven som jag ej kan ha någon kärare skyldighet än den att af rördt och uppriktigt hjerta tacka dig för all *verkelig* vänskap och bistånd som du sednast visade mig i Stockholm. Jag är fullkomligen öfvertygad och skall aldrig glömma det, att jag har endast dig att tacka för den lyckliga utgången af min sak, ty mina öfriga Gynnare skulle väl lätteligen, i all välmening, kunnat skämma bort den. Lycklig är den, som i en gammal Apollobroder finner en StatsSecreter, som icke skämmes för broderskapet; men lycklig skattar jag äfven StatsSecreteraren sjelf att sålunda kunna tjena en skråförvandt, i våra skråfiendtliga tider.

Hvad rättvisan och publiken säga derom — hvilka begge som vi sett, under Riksdagen i synnerhet, alltid säga det samma — blir en särskilt fråga. Men i afseende på Kongl. Majsts nådiga Bref rörande förekommande af all själavåda i Reslöf, bör jag anmärka att man här nere i allmänhet ej anser faran vara betydlig, och ej heller har så alldeles högt begrepp om företrädet af sal. Weibulls Embetsgåfvor och apostoliska nit framför mina, för att rätt tillfridsställande kunna förklara sig nyttan och nödvändigheten af den gifna påminnelsen. Då jag sjelf merändels sitter som Ledamot af DomCapitlet vore det oartigt af kamraterna att utan föregående varningsgrader ställa mig under vice Pastor; men så fort jag märker att det kan behöfvas, tilltror jag mig ännu nog opartiskhet för att anmäla det. Jag bibehåller i öfrigt

samma medhjelpare i Embetet som Weibull haft i sju år, som således känner folket, och svårligen kan i cura pastoralis ha mindre biträde af mig än af min företrädare.

I dessa dagar ämnar jag, hvad jag ej ännu hunnit, resa ut till Reslöf för att taga stället något närmare i skärskådande. Som man säger mig skall det vara omöjligt, ehuru öfverbyggnadssumman är betydlig, att bo der ens om somrarna utan stora reparationer. Den i poësien så ofta omtalta lycksaligheten i *halmtäckta* tjell vinnes der i bokstafligaste mening; men det icke mindre prisade poëtiska lifvet på *vindskamrar* kan ej föras der, ty der skall ej finnas någon annan vind än den som går obehindrad genom lerväggarna. Vårt Skånska Presterskap bor i allmänhet som de första Christna eller som Troglodyterna, i jordkulor: och Reslöf lär i synnerhet påminna om Församlingens primitiva enkelhet. Emedlertid hoppas jag dock med tiden kunna drifva saken derhän, att både jag sjelf och en och annan af mina vänner, om han någon gång gör mitt halmtäckta lerhus den äran att se dit in, skall kunna der finna några stunders trefnad, om han annars ej är allt för grannlaga . . .

En Magister Lagergren från Falkenberg, som i dessa dagar lär komma till Stockholm, har bedt mig anmäla sig till det bästa, hvilket jag också med godt samvete kan göra, ty han är en bland våra skickligaste Magistrar och ämnar i Stockholm söka sin lycka i civilvägen, men måste för fattigdom söka Condition som Informator.

Adj. Bruzelius lärer nu också vara i hufvudstaden i afseende på sin ansökan till Löderup. Visserligen är Collin, som lär vara hans farligaste medtäflare, en ganska hyggelig och bildad man: men så väl i afseende på tjänstår som litteraira förtjenster är B. honom vida öfverlägsen, och Löderup anses, med eller utan skäl, för rangpastorat.

Jag ville vid sådana tillfällen ej vara StatsSecreter:

21—231752. *Tegnér, Samlade skrifter.* 4

men om jag vore det blefve jag troligtvis en smula för Academici. B. är dessutom en af de öppnaste och redligaste menniskor jag känner.

Förlåt, af vanlig godhet, mitt sladder. Det är ej underligt om jag såge gerna att äfven mina vänner blefve medskyldige i min tacksamhet.

Vänskaps- och vördnadsfullt
Tegnér.

53. Till B. Beskow.

Lund d. 3 October 1823.

Bäste Beskow!

Jag skulle mycket förebrå mig att så sent, att först efter 3:ne månader tacka för all vänskap jag af dig och ditt hus erfor under mitt sista vistande i Stockholm, så framt jag icke under min resa gjort mig skyldig till samma fel emot alla mina vänner. Jag är i allmänhet, och i mera än en bemärkelse, en trög correspondent, och under en resa, då man blott uppehåller sig några dagar på hvarje ställe, erbjuda sig lätteligen anledningar till uppskof i correspondensen, äfven utan att man söker dem. Räkna derföre icke för otacksamhet eller glömska hvad som väl egenteligen endast är uraktlåten höflighet, föranledd af tillfälliga omständigheter, och var öfvertygad att jag icke så lätt förgäter hvad jag är skyldig dig och mina öfriga Stockholmska vänner.

Det interessantaste under min resa, åtminstone sedan jag lemnade Stockholm, var att jag träffade min Mor. Ehuru redan i sitt 80:de år, är hon dock ännu vida friskare än sin yngste Son. Gumman har en ganska lycklig ålderdom, den jag

hoppas, oaktadt hennes höga ålder, ännu rätt länge må kunna fortfara. Hon har alltid varit nöjd med litet och gjort sig obetydliga anspråk på lifvets lycka, och finner dem derföre nästan alltid öfverträffade. Detta synes mig också innefatta hufvudsumman af all verkelig lefnadsvishet: ty jag vet intet säkrare medel att anse sig äga mycket än att man fordrar litet. Kunde vi iakttaga denna regel, skulle vi alla befinna oss väl derpå; men nu stegra vi alltjemt våra fordringar hvarför äfven Gudinnan Tyche, i förargelse öfver vår oförnöjsamhet håller oss i ett ständigt beroende, och med karga händer bestrider mensklighetens stora fattigvård.

I Wermland träffade jag Geijer, till hvilken jag lemnade dina poëmer, för att genom Adlerbeth till dig återställas. Jag drog detta så mycket mindre i betänkande, som jag vet att han tillhör den så kallade GranskningsCommittén för Iduna, och jag dessutom gerna ville höra hans omdöme. Detta var dock, för att vara alldeles uppriktig, mindre gynnande för dig än jag väntat. Han trodde nemligen att den heroiska ton, som i allmänhet råder i dessa stycken, ej vore din egentliga genre, och anmärkte äfven att det hela syntes honom för antithetiskt, och stundom alltför mycket beräknadt på effect samt öfverlastadt af hvad man kallar Tours de force i poësien. Detta är nu förebråelser som äfven jag ofta ådragit mig, helst i fordna tider innan man vant sig att hålla till godo mina visserligen ej alltid poëtiska egenheter. Men hvad dina stycken angår så tror jag ej att en sådan tillvitelse med skäl kan göras något, med undantag af det första eller Lejonkungen, som, med alla sina vackra drag, dock förefaller äfven mig litet *förspändt* och icke så naturligt och otvunget som jag önskade. I öfrigt inskränker jag mig att så väl i afseende på detta som de öfriga göra några tekniska anmärkningar, hvilkas begagnande eller förkastande jag naturligtvis underställer ditt eget omdöme. Du har rätt att anse

dem för minutiösa; men det är nu en gång för alla den poëtiska Critikens olycka att vara alltför *småaktig* då hon sysselsätter sig med detaljerna, och allt för *obestämd* då hon fäster sig vid det allmänna. Men i förra fallet anmärker man åtminstone sådant som kan ändras, då man i det sednare vanligtvis utgår från den orimligheten, att man skulle kunna omskapa Poëten sjelf och hans verk. —

Det är med Critiken, bäste Beskow, som med Revisorerna i KammarRätten: de anmärka aldrig räkningens riktighet, endast dess fel eller hvad de anse för sådant. Derför älskar jag den också minst af alla de sju fria konsterna, och har dertill mina egna skäl. I öfrigt har jag för hög tanka om ditt allvar med poësien, för att kunna misstänka att du skulle finna dig stött af anmärkningar, så välmenta och så — obetydliga som dessa.

Förlåt slarfvet och glöm ej alldeles bort

din redlige Vän
Tegnér.

[Bilaga.]

Lejonkungen. *TvillingHerkules*, synes mig ej klart nog uttrycka hvad meningen här är, neml. att Carl XII vore att anse som en tvillingbror till Herkules. *Hästars rese*, om Bucephalus, torde väl vara för dunkelt för att *genast* förstås af alla läsare. *En verlds passioner.* Men är icke meningen: ungdomens passioner, de vanliga neml.: ty fri för passioner var Carl XII visserligen äfven så litet som alla andra store män, ehuru hos honom ärelystnaden uppslukade de öfriga.

Med Indiens Gud menas tvifvelsutan Bacchus: men då Indien har en mängd andra Gudar, mycket omtalta i våra tider, så är det icke sagdt att Läsaren genast gissar på den rätta.

Krigets brustna Zoner, förstår jag icke.

Kronan. Månne ej heldre lyckan el. något dylikt? Ty kronan förlorades dock ej i Bender.

Han fann ju ej i lifvet ens en skatt. Antingen detta har afseende på Kungens fattigdom eller på hans andra frivilliga privationer, synes det mig dock stå i ett allt för lösligt sammanhang med efterföljande vers.

derinne, kan efter språkbruket svårligen hänföras till annat än eldsjäl: men hjertat säges ej slå i själen.

I stället för *endast bergen,* ville jag läsa *också bergen.*

Rustkammaren. *Med purpur tecknas — — Sverges anor.* Germanismen Anor i stället för förfäder anser jag loflig: men huru dessa kunna sägas tecknas med purpur etc. fattar jag icke så lätt.

blixten för Carl XII:s arm, i stället för hans svärd, är väl icke just det naturligaste uttrycket.

Bältens Halfgud, kan vara sant, men är allt för obestämdt om Gustaf III.

De flögo, korpar, sist bland segerns svanor. Men vore icke äfven de andra fanorna svarthöljda? Till den poëtiska fjäderfänan räknas väl dessutom *sångens* snarare än *segrens* svanor.

bonat är supinum af bona, men substantiven heter *bonad,* såsom hufvudbonad m. fl.

svärdets blåa tunga, är i sig sjelf en vacker bild: men tungan skär ej några runor.

Frejers Kärlek. Öfver öfversättningen kan jag icke yttra mig då jag ej hade Originalet till hands.

Stormen. *Förstör i Lavafloder menskans verldar.* Men hvad inflytande kan stormen ha på lavan? I allmänhet torde väl i detta stycke personifierandet af Stormen och dess verkningar vara utsträckt öfver gränserna af poëtisk sanning.

Utsigt af Stockholm. *Ej mer med stål i arm*, är en Danicism, som jag anser mindre nödig i vårt språk.

Det nya tidens vålnad är etc. Månne ej heldre: En bild utaf den nya tid som etc. helst den nya tiden såsom något ännu lefvande ej kan sägas ha en vålnad.

Thor blotas är tvetydigt, ty Thor måste här vara dativus. Såsom teknisk term nyttjades dessutom *blota* ej ensamt om offren till Thor.

skattade en verld, för beskattade, är mindre vanligt, utom om bikupor. — I öfrigt anser jag detta stycke, så väl i afseende på den kraftiga tonen som hållningen i det hela, för det yppersta i samlingen. Jag skulle väl vilja föredraga det öfver *Axel*, men der är jag partisk och möjligtvis förblindad af min egen fåfänga.

54. Till C. A. Agardh.

Lund d. 5 October 1823.

MkBror!.

Härhos öfversänder jag mitt Reversal till RiksDiskonten för omsättning af 320 rdr förfallna d. 10 October. Omsättningen sker med 80 rdr så att den nya sedeln är på 240. Men dessutom har jag äfven en andel i ditt lån, icke det jag nu påtecknat, utan ett äldre och som för oss begge lär göra omkring 120 rdr. Jag menar att omsättningen häraf, för min andel, kan göras med 20 rdr; men är ej för ögonblicket i stånd att säga det med visshet. Emedlertid skickar jag nu till begge dessa liquider 100 rdr bco . . .

Bolmeer skrifver sjelf, och jag tror han deciderar sig för Professionen. Att han häri gör orätt både för sig sjelf och

för Acad. derom är jag för min del öfvertygad: men jag vill ingalunda längre råda i denna kinkiga sak. Troligtvis dör Ingman inom årets slut, då hade B. en åtminstone i ekonomiskt afseende bättre syssla än professionen blir på 10 år, och vore dessutom på sin plats. Men hvad är det värdt att predika för den som aldrig kan resolvera sig till något? Det olyckligaste af allt vore om Cancelleren doge innan Professionen bortgifves — som ej kan ske före Midsommar — och emedlertid Secreteriatet vore bortgifvet till en annan. Jag beklagar dig verkeligen af allt hjerta som Commissionair i denna kinkiga och med hvar postdag å nyo debatterade fråga.

Hvad du skrifvit rörande Biskop F. till Engeström och som denne visat mig gläder mig på det högsta. Det förstås ju af sig sjelf att du, som jag, med sådant folk som F. aldrig göra fred, blott stillestånd på behaglig tid. Jag begriper ej hur man kan föreställa sig något annat. Rörande Stäfvie kommer Engeströms utnämnande dertill att möta stort motstånd här nerifrån. Jag vet att det var orätt af mig när jag talte för E. med uteslutande af Kjellin: men det är nu gjordt och måste fortsättas. När man dessutom gjort så mycket rätt som jag, kan väl en smula orättvisa dessemellen få passera. Gifve Gud att blott saken vore afgjord. Lindfors söker äfven, men jag utesluter honom från förslaget, och hoppas pluraliteten gör det samma.

Helsa Brinkman när du träffar honom, och bed att han skickar mig de omtalta papperen. Jag hinner ej så snart skrifva honom till el. svara på hans bref, ty jag sitter nu som Decanus hela dagen och gör Studenter. Träffas Herrarna icke understundom i *Skuggan?* Och hur mår Fru Limnell? Förgät ej att helsa henne från mig i fall du, mot förmodan, någon gång skulle träffa henne i enrum . . .

Helsa Franzén och afstyrk honom att söka Clara. Det

är den futtigaste syssla jag känner i Sverge. När kommer du hem?

Din
redlige Vän
T—.

55. Till J. Adlerbeth.

Lund d. 19 October 1823.

Min Heders Bror!

Jag skulle blygas öfver att 3:ne månader förbigått sedan vi träffades, utan att jag emedlertid tackat dig för all godhet och broderlig vänskap som du efter vanligheten visade mig i Stockholm; men under resan kunde jag ej skrifva till någon af mina vänner, då jag sällan uppehöll mig mera än några dagar på hvarje ställe. Sedan jag åter kom hem, för ungefär en månad sedan, har jag varit ständigt occuperad af academiska göromål, i synnerhet som Decanus i hvilken egenskap jag måst från morgon till qväll examinera Gymnasister och göra dem till Studenter. Förlåt derföre, som du ofta gjort, mitt dröjsmål, och anse det ej hvarken för glömska eller otacksamhet. Dock — detta förstås ju af sig sjelf vänner emellan.

I Upsala träffade jag Schröder, en rätt interessant bekantskap och hvaraf jag hade mycket både nöje och nytta i afseende på stadens antiqvariska märkvärdigheter. När du träffar honom så helsa honom rätt mycket från mig. Nicander råkade jag äfven, en rätt hygglig gosse. Af honom hoppas jag det med tiden blir något utmärkt, så framt han icke blir bortskämd som de andra. E. G. Geijer träffade jag i Wermland några dagar och hade roligt ihop med honom och

hans Svärfar, en gammal Gustavian. Geijer tänker nu i många afseenden mera moderat än förr och vår conflict var icke så bullersam som förr. Det torde väl med tiden bli folk af honom som af mig och de många divergencerna efter hand försvinna. Vid 40 års ålder böra också alla ensidiga pojkaktigheter kunna vara afnötta, och kärnan der hon finnes framträda klar i dagen; och jag hoppas den tid varder kommande då Geijer och jag tänka ungefärligen lika icke blott i hufvudsaken utan äfven i detaljerna.

Till Geijer lemnade jag Beskows Poëmer emot löfte att han till dig skulle öfversända dem. Hans omdöme deröfver var kanske alltför hårdt. Hvad jag i techniskt afseende kunde ha att deremot anmärka har jag skrifvit till Författaren sjelf. Jag tror att de, med undantag kanske af *Lejonkungen*, på hvilken Geijers omdöme egentligen passar, med fördel kunna införas i Iduna; dock vill jag ej på något sätt förekomma GranskningsCommitténs dom. Hvad mig angår, har jag redan sagt dig att jag till nästa häfte ingen ting kan lemna: ty af Frithiof vill jag ej trycka något: och om jag har något annat behöfver jag det alltför väl för en samling af mina arbeten, hvartill ingen äresjuka, men väl nöden, förr eller sednare, drifver mig.

I Facultetens yttrande öfver Studentexamina har jag ej deltagit: det var expedieradt långt innan jag kom ner. Med den erfarenhet jag som Decanus har får jag endast anmärka att det för oss är omöjligt att följa scholordningens föreskrifter utan att i och med det samma upplösa Academierna; ty icke en 10:del af de ankommande kunna uppfylla dess fordringar. Deruti öfverensstämmer jag fullkomligt med Facultetens tanka, att jag anser ett slags Candidatexamen nödvändig för alla som aspirera till Kungens fullmakt. Vi böra i detta grannlaga ämne ej förhasta oss. Saken tål att tänka på och betraktas från mera än en sida; ty beslutet bestämmer

för ögonblicket mångas öden, det bestämmer Statens i afseende på dess Organer, Embetsmännen, och har för flere generationer oberäkneliga följder. Alltså, festina lente. —

Huru snart tar Riksdagen slut och hvad blir egentliga resultatet af det långa käbblet, hvarvid nationen långt för detta ledsnat? Det är en olycka för constitutionella stater att Riksdagar vara så länge och uträtta så litet.

Från Bolmeer skall jag helsa dig. Han reser i dessa dagar till Köpenhamn och förmodligen nästa år till Paris, så vida han nemligen utnämnes till orientalisk Professor, som han har i anbud af Excell. Engeström.

Helsa Berzelius, E. G. Geijer, Lewin, Uggla och Myhrmännerna och glöm ej bort

Din

redlige Vän

Tegnér.

Glöm ej heller helsa Pontin, till hvilken jag skall skrifva med första.

56. Till C. R. Hagberg.

Lund d. 30 October 1823.

Bäste Hagberg.

Jag tackar dig på det högsta för ditt bref, och för din godhet emot min Brorson. Jag hoppas och önskar att han framdeles måtte allt mer och mer förtjena den. Lyckligt vore det äfven för honom om han, sedan du lemnar Stockholm kunde bli antagen i Franzéns hus, hvarom jag äfven persuaderat denne sednare: dock kan jag naturligtvis ej begära något bestämdt löfte så långt på förhand. Det

är godt om han emedlertid får öfva sig i Embetet och göra sig känd i församlingen.

Hvad Biskopssaken angår skall jag uppriktigt säga dig min tanka. Det är onekligt att Biskopen i Wexiö tjenar åtminstone för 2,000 rdr mer än jag här: ty äfven med Reslöf kan jag icke, efter nu varande sädespriser, göra min lön till mera än 4,000 rdr rgs. Jag tror likväl att denna förmån mer än tillräckligen balanceras af det dyrare lefnadssätt man som Biskop måste föra, så fort man vill representera, hvilket en Chef svårligen kan undvika. Lägger du härtill den depens jag skulle nödsakas göra för pojkarnas vistande vid Academien, så finner du lätt att jag i ekonomiskt hänseende ej kunde vinna betydligt genom en sådan befordran. Äran att vara Biskop vet du att jag alltid ansett för litet tvetydig, dertill föranledd af flere välbekanta exempel. Jag skulle således gerna till dig afstå mina anspråk, om jag hade några och genom en sådan afståelse gjorde dig någon tjenst. Men enligt de underrättelser jag i dag med posten fått från Heurlin anses för gifvet att Dr. Agrell och Dompr. Lamér få de 2:ne första rummen. Till det tredje anser han Hedrén eller mig gå längst. Den förra tros få President Mörners förord som är af mycken vigt i Stiftet. För dig ville Heurlin gerna arbeta, men tror sig icke i stånd att derigenom utestänga Hedrén, och förmodar att i fall jag afsäger mig, följden deraf ej blir någon annan än den att Hedrén tar både förslag och syssla. Härtill vill jag naturligtvis icke bidraga. I så fatta omständigheter tror jag vi begge göra bäst och värdigast om vi låta saken gå sin gilla gång utan att lägga oss deruti. Åtminstone är detta mitt beslut och derom underrättar jag med morgondagens post Heurlin. — Professor Lindfors lär också göra stora anspråk och har såsom Inspector Nationis ett anhang bland de yngre: men hur långt han kan gå är svårt att säga,

äfvensom i allmänhet alla beräkningar äro vanskliga, då de röstandes antal lär uppgå till omkring 200. Hvad underrättelser jag i öfrigt får skall jag ärligt meddela dig: men någon visshet kan i en sådan sak aldrig äga rum.

Biskop Faxe hemkom i går. Jag är rätt glad häröfver på han familjs vägnar, ty Riksdagsmännen dö ju bort den ena efter den andra. Sundius i Turing[?] har också i dessa dagar aflidit. Gud gifve att vi väl hade Agardh hemma.

Sedan Franzén nu tagit sitt beslut att söka Clara böra vi tro att det är väl gjordt. Jag skulle aldrig tillstyrkt det. Vore han ändå säker på Successionen efter Rosenstein! Helsa honom mycket ifrån mig.

I Reslöf lär jag få betala omkring 3,000 rdr i öfverbyggnad, ehuru der ej finnes ett enda rum som kan bebos, ens om sommaren. En sådan jordkula har jag ännu ingenstädes sett. Jag lär alltså bli nödsakad att bivouaquera i trädgården eller också bo i tält under den korta sommarcampagne jag der måste göra: ty att bygga blefve allt för dyrt och att kosta någon reparation på en dylik svinstiga lönar ej mödan.

Helsa hjertligast Erika och barnen samt andra vänner och bekanta från

Din

redlige Vän

Tegnér.

57. Till C. I. Heurlin.

Lund d. 31 October 1823.

Bäste Heurlin!

Jag bör i anledning af ditt bref börja med att af uppriktigaste hjerta tacka dig för din vänskap, den jag erfarit

i så många år och hvaraf du nu åter gifver mig förnyade prof. Var öfvertygad att jag på min sida aldrig förgäter hvad jag blir dig skyldig, och är både stolt och glad öfver din broderliga tillgifvenhet. —

Du har gissat fullkomligen rätt i afseende på Hagberg. Jag hade redan med söndagsposten bref ifrån honom hvari han låter mig förstå det han gerna ville ha förslaget, i fall jag icke brydde mig derom, och i detta fall påräknade mitt och i synnerhet mina vänners biträde. Collisionen är obehaglig. Jag håller af Hagberg och erkänner villigt hans högre förtjenster, åtminstone i allt hvad som rör det presterliga. Dessutom är nu min Brorson i hans hus och jag står derföre hos honom i förbindelse. Men på andra sidan vore förslaget alltid hedrande för mig, och kanske äfven nyttigt för framtiden. Finge jag sysslan, så vore det också en ekonomisk fördel. Ty jag vill antaga att Biskopen i Wexiö tjenar åtminstone för 6,000 rdr rgs äfven med nuvarande priser (de 10,000 du omtalar är väl misskrifning). Äfven med Reslöf kan jag som prisen nu äro knappast ha 4,000. Dertill kommer äfven att jag måste betala på sistnämnda ställe 3,000 rdr i öfverbyggnad, utan att likväl ha ett enda rum som kan bebos utan af svin, och vara nödsakad att bivouaquera under hela min sommarcampagne derstädes. Jag kunde äfven som Biskop sälja min gård och dermed betala en god del af min skuld. Jag svarade derföre Hagberg med gårdagsposten att jag väl kunde afstå mina anspråk för hans skuld, om jag nemligen derigenom gjorde honom någon tjenst: men att detta knappast vore förhållandet, enligt de underrättelser jag fått från dig: att Agrell och Lamér vore sjelfskrifna till de första rummen och att det tredje troligtvis komme att väga emellan Hedrén och mig: att du gerna ville arbeta för honom men icke tilltrodde dig att derigenom kunna utestänga Hedrén, som då toge

sysslan, hvartill jag naturligtvis ej ville bidraga: och slutligen att jag i så fatta omständigheter ansåge bäst och värdigast för oss begge att låta saken ha sin gång utan att någondera af oss blandade sig deri. Detta är också min allvarliga tanke. Kan Hagberg, med mitt uteslutande, få förslaget och utestänga Hedrén, så är det mig ej emot: men är du ej säker härpå så är det naturligt att jag ej anser mig skyldig göra Hedrén någon artighet och således sjelf önskar ett rum, utan att likväl derföre kunna eller vilja verka det minsta.

Jag önskar äfven att du och mina öfriga vänner ej drifver saken för häftigt eller på något sätt compromettera mig; ty det gifves ingen Biskopsstol i verlden, som jag ville köpa med en skugga på mitt namn. I öfrigt inser jag ganska väl att bland nära 200 röstande man ej kan uppgöra någon säker calcul och att du således har svårt bestämma hur du i detta fall bör göra: man måste nöja sig med calculus probabilium. Det kunde ej heller skada om du lät Hagberg veta din tanka, på det att vi i denna sak måtte ha alldeles rent Spel. I öfrigt förefaller det mig besynnerligt att du bland pretendenterna ej nämner Lindfors. Här åtminstone anses han gå långt och Lector Ekstrand samt Adj. Fries skrika med full hals om hans förtjenster. Bland det yngre presterskapet måtte han också ha ett anhang: ty han är en rätt god Inspector Nationis: men att du ej vill ha honom till Biskop inser jag lätteligen. Får han emedlertid förslaget så tar han tjensten både från Agrell och Lamér. Det samma gäller med fullkomlig säkerhet i fall med dessa Hedrén el. Hagberg få förslaget. Betänkligare blefve saken i fall jag har Agrell och Lamér med mig. Det är sant att Lamér är föraktad både inom och utom Stiftet, och att Agrell är föga känd: det är äfven sant att Kungen tycks vara mig

nådig och att jag i alla andra fall kunde påräkna både Prinsens och StatsRådets förord: men en Biskopssyssla har äfven sin politiska sida och Kungen känner rätt väl mina politiska tänkesätt, dem jag ej heller någonsin gjort mig mödan att dölja. Utgången kunde således vara osäker: men det vore hyckel om jag icke erkände att jag troligtvis ginge så långt som någon annan (med undantag af Hedrén) i fall jag gjorde allvar af saken. Jag befarar äfven motstånd från Cancellerens sida som förmodligen ej vill att jag så snart skulle lemna Academien. Dock — om allt detta blir god tid att tala framdeles. Nu är endast fråga om förslag. Att stå derpå *jemte* Hagberg vore för begge högst obehagligt. Då afstår jag vida heldre min plats, enligt hvad förut är sagdt.

Lemna mig vid tillfälle en någorlunda specifik uppgift öfv. Biskopsinkomsterna. Här säges att KronoTionden ej är mera än 326 tr och då begriper jag icke huru ej alla edra Biskopar svält ihjel. Det måste således vara mycket annat... — Engeström gifter sig förmodligen i nästa månad, men dagen är ännu ej utsatt... Förslaget till Stäfvie få Cederschöld, Kjellin och Engeström. Lindfors söker äfven. Jag har gjort och gör i den saken hvad jag kan för Engeström och hoppas det lyckas. Den 12 November presiderar han, eller egentligen den gamle Hedersmannen Hugo Grotius hvars Bok de Veritate Relig. Christianæ han satt i sammandrag. Bolmeer tar Orientaliska Professionen. Han skrifver väl sjelf i dag. Zetterstedt har fått förordnande att under hans permission förestå Secretariatet.

Farväl, kste Bror! Handla nu utan hetta och med öfverläggning. Hurudant också resultatet blir, så blir ändå alltid min förbindelse till dig den samma för din vänskap och välmening. På Biskopsbacken eller i det nerruttna Reslöf

blir förhållandet alltid enahanda de rätta Herbergisterna emellan. Helsa Lisa hjerteligen från mig och Anna.

Din redlige Vän
Tegnér.

58. Till C. I. Heurlin.

Lund d. 7 Novembr. 1823.

Bäste Heurlin.

Jag har några dagar varit nödsakad att hålla mig inne af en förkylningsfeber, men hoppas snart bli fullkomligt återställd. I likhet med dig anser jag Hedrén för den utan jemförelse farligaste af alla Speculanterna. Det är en man af ett utmärkt hufvud, som bestämdt vill ha hvad Stift som först erbjuder sig och i öfrigt ej gör många betänkligheter öfver medlen. Att du finner Lindfors' anspråk löjliga kan vara riktigt i sig sjelf: men i det hela kunna de dock vara ungefär så välgrundade som mina. Tonen hos hans Nation är bestämdt för honom, hvilket jag äfven finner naturligt då han är en rätt god Inspector... Men, min Bror, saken är mig i det hela nästan likgiltig: ty vinst- och förlustconto gå ungefär opp mot hvarandra. Derföre bör äfven du tänka lika tranquilt i detta ämne. Om din plan misslyckas, som väl kan vara troligt, så ser jag icke hvad du dermed egenteligen förlorade. Ingen rättsinnig kan klandra dig derför att du arbetar för en ungdomsvän, helst han väl kan vara ungefär så förtjent som de andra: och då du ej nyttjar andra än ärliga medel bör du med lugn kunna lemna utgången åt ödet och i fall det behöfs trösta dig öfver ett misslyckadt försök med renheten af dina afsigter. Med

ett ord, k. Bror, du bör ej lägga mera vigt på utgången än jag: hvarken min ära eller min fördel är dervid, i någon högre mån, bunden: min Kyrka är en andelig och osynlig och mitt Stift beror egenteligen icke hvarken af gässen eller dem som betala dem med voteringssedlar. Alltså friskt mod och tranquilité, om du vill att jag utan ledsnad skall kunna tänka på denna affär.

Jag orkar nu ej skrifva mera. Anna ber helsa dig och Lisa hjertligast.

Din
redlige Vän
Tegnér.

Till C. G. von Brinkman. 59.

Lund d. 9 November 1823.

> Dixi me pigrum — dixi
> talibus officiis prope mancum: ne mea sævus
> jurgares ad te quod epistola nulla veniret. —

Sålunda ursäktade sig, bäste Brinkman, fordomdags Horatius sjelf hos en Kammarherre, nemligen Julius Florus. Men den Kammarherren vet Efterverlden ingen ting om, och om dig kommer hon att ha allehanda att säga. Horatius godtgjorde dessutom sin försummelse med en artig poëtisk epistel, hvilket jag, som ej är någon Horatius, ej kan tänka på. Det ser således ut som om förhållandet ej vore rätt lika och som min Latin stode förgäfves. Men ursäkter saknar aldrig den late. Således kan jag anföra att jag ända till midt i October varit nödsakad att nästan dagligen göra Studenter det vill säga examinera i Catechesen och Grammatiken; ty något annat känna de flesta ej; men jag är optimist och tar verlden och menniskorna som de äro. Derefter har jag

måst skrifva ett långt och dumt Tal som skall hållas på Academien Oscarsdagen i anledning af Prinsens förmälning. Det är, som de flesta dylika Tal, en eländig pjes; men som jag ej ämnar låta trycka den får den väl passera, helst Skånska Critiken ej är af de strängaste, och man i allmänhet är van att höra idel dumheter från Cathedern. Vidare då jag i dag åtta dar sen reste från Sirköping, fick jag en stark förkylning (som är vanligt då man varit allt för varm) och har deraf i flere dar varit sängliggande, och först nu börjat kunna sitta oppe. Men jag är ännu litet matt och kan ej skrifva så vidlyftigt, som jag ville och borde i anledning af dina sista bref. Emedlertid tackar jag dig hjertligast för dem alla. Tro mig, min Bror, jag värderar så mycket högre din vänskap som jag gör mig det hopp att den skall blifva varaktig, emedan den grundar sig på en väsendtlig öfverensstämmelse i åsikter. Huru blygsam man är är det dock godt att någon gång finna en Spegel för sitt inre Jag, helst en förskönande: och huru sjelfständig man anser sig blir det dock alltid en glädje att finna någon hvarmed man kan collationera sig och som genom det ungefär lika facit han fått visar att räkningen är riktig, eller åtminstone att man ej ensam missräknat sig. Man blir derigenom sjelf säkrare och går med mera tillförsigt den väg man börjat, då det finnes åtminstone en som ej anser den för en afväg. I många år har jag legat med mitt lilla neutrala Hertigdöme inklämd emellan de begge kämpande Kungastaterna, för ärlig att taga någonderas partie och för stolt att alldeles underkasta mig. Derföre har också min legitimitet blifvit bestridd af begge. Men sedan nu en sjelfständig Potentat som du erkänt min Statsförfattning, hoppas jag väl att jag får ha mitt lilla land i fred och införa der de inrättningar jag för godt finner. Visserligen är det *en* af mina vänner neml. Franzén med hvars lära och efterdöme, neml. i poëtisk hänsigt,

jag alltid tröstat mig. Men poësien är väl det högsta, men icke derföre det enda vigtiga af menniskans andeliga lif. Man måste kunna tala för att lära sig sjunga, det är mycket hvarom man måste vara ense med sig sjelf just för poësiens skull, det *sköna* hvilar dock ytterst på det *förnuftiga* liksom hvalfvet, huru fritt det hänger, dock har sitt osynliga stöd af tempelväggarna. Men vår älskade Franzéns tempelväggar äro något för mycket ornerade af *crucifixer* som — skymma utsigten. Jag känner ingen mera poëtisk, liksom ingen mera älskvärd caracter i Sverge än F., men väl många klarsyntare och sjelfständigare. Med ett ord, käre Brinkman, jag är hjertligen glad att hafva funnit dig hos hvilken både hvalf och *väggar* äro som de, i min tanke, böra. Mins du Aristophanis lustiga dikt i Platos Symposion? Jag tänker att hvardera af oss funnit den hälft som passar och hvarifrån vi äro sönderskurna. Men nu om annat. —

Successionen efter Biskop Mörner utgör härnere talämnet för dagen och man gör äfven mig den äran att nämna mig bland Candidaterna dertill. Det är möjligt att jag får några röster till förslaget, ehuru jag sjelf ej rätt kan inse orsaken dertill. Jag vet att Hagberg vill ha sysslan och jag skulle för hans skuld gerna afstått mina anspråk i fall jag haft några: men det säges nu att Hagberg i alla fall ej finge förslag och att jag genom en afsägelse ej gjorde annat än beredde ett rum för Hedrén som lär arbeta mycket för ett så lofligt ändamål. Jag har derföre tagit mitt parti att neml. göra alldeles ingen ting för förslaget utan låta saken ha sin gång som Gud och Smålandspresterna vilja. Jag vet att detta är mot coutümen: ty det är annars vanligt att man gör allt — äfven infamier — för Biskopsförslaget, för att sedermera vara berättigad att göra intet vid sysslan. Det är i alla fall frågan hur jag borde göra i fall saken berodde af mig. Mycket kan sägas både mot och med. In-

komsterna känner jag ej säkert, men vet likväl att de äro betydligt större än dem jag har här, helst under nuvarande sädespriser; och de förbannade pengarna räcka aldrig till för mig. Dessutom bor Bispen i Wexiö rätt väl i kronans hus, hvaremot jag här bor eländigt i — Creditorernas. Det Academiska lifvet har sitt behag, men äfven sina törnen, helst vid en sådan Diminutiv-Academie som denna, der ingen ting kan företagas på en stor skala och andan äfven den vettenskapliga — är och blir småstadsaktig. Man talar om Biskopars politiska beroende: men beroendet hör väl mera till personen än till embetet, åtminstone i de flesta fall. Göromålen äro mångfaldiga: men de trägnaste äro dock sådana att de kunna och böra skötas genom ångmaskin eller Notarien: och hvad de öfriga angår så är en Professor ej heller sysslolös. Med ett ord, finge jag förslag vet jag icke hvad jag borde önska. Men troligtvis kommer jag icke i någon frestelse. Emedlertid får jag be dig om en vigtig tjenst bestående neml. deruti att på förhand sondera Exc. Engeström hvars förord i detta fall vore mig nödvändigt och väl egentligen det enda jag kunde möjligtvis påräkna. Jag vet att han vill mig väl: men möjligtvis anser han mig vigtigare för Academien än jag är.

Det förstås af sig sjelf att du ej bör låta honom märka det någon sådan förfrågan kommer ifrån mig: ty det vore löjligt att yppa anspråk som jag ännu ej har, och troligtvis ej heller får: men af flere orsaker önskade jag veta Engeströms tanka, du är en gammal Diplomaticus och har drifvit finare underhandlingar och mot större politici än den i frågavarande.

Medan jag håller på att be om tjenster är det bäst att på en gång göra ifrån sig. Der kommer i dessa dagar till Stockholm en Magister Lagergren med hvilken jag på långt håll räknar slägt. Det är en rätt skicklig och bildad yngling men mycket fattig. Skulle du genom dina liaisoner kunna

skaffa honom condition som Informator i något bättre hus, så skulle jag mycket tacka dig. Han ämnar söka sin befordran i civil väg och är duglig till allehanda.

Jag gratulerar dig till de nya sujetterna för din Seralj: Fruarna Limnell och Grafström. Jag hoppas att åtminstone den förstnämnda ej är obeveklig, efter hvad jag hört. Alla dina öfriga Grefvinnor och Friherrinnor, liksom om mycket annat interessant för oss begge skulle jag skrifva: men jag är efter min sjukdom ännu för matt för att melera mig med Fruntimmer, hvarföre jag måste nöja mig med att blott helsa dem, med förbehåll likväl af öppen talan i en friskare framtid.

Totus tuus

Tegnér.

Till Gustaf Myhrman. 60.

Lund d. 13 November 1823.

MkBror!

Ditt bref med bifogade 386,42 rdr bco emottog jag riktigt i dag med posten och tackar dig på det högsta för beggedera. Jag nekar ej att summan kom oförmodadt: men för att icke desobligera dig behåller jag henne, utan att som du tyckes frukta, skicka henne tillbaka. Den var så mycket kärkomnare som min professorslön, efter nuvarande priser knappast uppgår till 1,200 rdr bco. Jag hoppas också att efterräkningarna ej komma förr än Bengt begynner lyfta på sina stora Capitaler då vi få vedergälla det vi hade godt medan vi lefde.

Bland Candidaterna till Biskopsstolen i Wexiö gör man äfven mig den äran att räkna mig: dock är det icke troligt

att jag får förslaget, hvaremot Hedrén tros gå ganska långt. Naturligtvis kan jag i denna sak ingen ting verka, och är i öfrigt fullkomligen likgiltig hur det går, helst Stiftet, som är bland de mindre, väl kan ge något större inkomster än dem jag har: men så är det också dyrare att lefva som Biskop. Det obehagliga i saken är att möjligtvis en slags collision uppkommer mellan mig och Hagberg som också lär komma i fråga ehuru jag icke tror att någondera af oss får rum på förslaget. Då hvarken han eller jag interessera oss för saken faller det af sig sjelf att vi ej motverka hvarandra. Vore frågan om Carlstad Stift skulle jag vara verksammare: men nu lönar det ej mödan.

Jag minnes icke om jag skrifteligen tackat dig för allt tractamente och nattläger på Christineberg, hvilket var rätt godt, ehuru det kunnat vara bättre om endast Louise velat. Helsa henne emedlertid hjertligast från mig, med tillägg att jag hoppas det går bättre härnäst vi träffas, som jag förmodar måtte ske i Skåne. Anna säger att hon skall skrifva henne till så snart hon hunnit uträtta sin commission. Helsa Bröderna och andra bekanta från

Din
redlige Vän
Tegnér.

61. Till M. von Schwerin, född Törngren.

Lund d. 20 November 1823.

... Jag var ej hemma i går då budet kom, som dessutom lär varit från Rosenlund. Jag skulle annars ha skickat *Peveril of the Peak* som jag redan genomögnat. Den arma Walter Scott faller så ofta i barnsäng att barnen bli allt

kraftlösare med hvarje gång. Det går honom som Oehlenschläger och alla andra som skrifva för mycket. Uppfinningen, äfven den rikaste, har dock sina gränser, och vi få slutligen under nya namn idel gamla bekanta. Sålunda äro hans Puritaner och Religionssvärmare idel nya upplagor och copior af hvad vi redan förut haft friskare och lifligare i The Heart of Midlothian, Old Mortality, och flerestädes. Fenella, en ny figur, påminner starkt om Goethes Mignon, och Hjelten sjelf är, efter vanligheten hos Scott, en blott passif person, äfven som Hjeltinnan el. prima Donna är högst obetydlig. Jag vet icke om det är med flit att Walter Scott nästan alltid låter det väsendtliga interesset falla på bipersonerna och tecknar hufvudpersonerna blott som Figuranter. Här som i alla hans sednare Romaner kan man äfven lättel. se att Förf. ledsnat vid sitt ämne, hvarföre också de 2:ne första delarna äro utarbetade con amore och med verkeligen episk fullständighet. Behandlingen aftar, som en fisk, allt mer och mer emot stjerten och blir både vårdslös och ytlig. Hela Buckinghams rôle, ehuru den annars kan vara historiskt interessant, hör dock egenteligen icke till saken och är allt för litet motiverad. Upplösningen är idel jordbäfning och har egenteligen intet annat motiv än behofvet af slut. Det är en verkelig bouts-rimés. Men visserligen igenkänner man med allt detta ändå den store författaren, neml. partielt, och helt och hållet blott i de första Banden. Det är också en orimlighet att man af en stor man fordrar det han alltid skall vara stor.

Geniets väsende är merendels, liksom menskligehetens, fragmentariskt. Huru kär man är kan man dock ej alltid practiskt bevisa sin kärlek — om man ej är en Herkules — och huru genialisk som helst har dock hvarje författare sina svaga ögonblick, ej mindre än alla Lucretior. — Dock jag bör ej förekomma Friherrinnans eget omdöme, som vis-

serligen är säkrare än mitt, i synnerhet som jag blott flyktigt genomögnat Boken.

Från Brinkman hade jag bref i går, svar på mitt Postscriptum från Sirköping. Han är mycket alarmerad öfr. Friherrinnans sjukdom. I öfrigt utbreder han sig vidlyftigt öfver sin idealiska vänskap för Friherrinnan. Kunde jag ändå tänka häri så *förnöjsamt* som han! Jag skulle derigenom vara vida lyckligare. Men äfven detta förutan skattar jag mig lycklig af hvad som är, och lemnar det tillkommande åt Ödet.

Från Stockholm skrifver man mig att vår Italienska hållit på att förlora sin man, som dock nu skall vara utan fara . . .

Campbells Poëmer har jag ännu ej genomläst. Hvad jag hittills sett deraf förefaller mig högst obetydligt. Med nästa bud skall jag skicka åter både dem och Walter Scott, äfvensom Benvenuto Cellini. Den sednare har jag läst med mycket interesse, ehuru hans Bok just icke vittnar om någon synnerlig historisk konst och jag känner föga deltagande för en sådan egenkär, vildsint och orolig caracter. På geniet när liknar han temmeligen vår Ling, neml. i omåttliga anspråk, pöbelaktig bondhögfärd och energisk oro. Men det är icke Cellini sjelf utan hans tidehvarf som är interessant. Hvilken oändelig kraft och rörlighet i den artistiska verlden, hvilket deltagande från Fursten till bonden för saker som nu äfven de bättre i alla Nationer knappast känna till namnet! Det var Konstens riddartider, och det midtunder barbariet, som från alla andra håll omfattade verlden. Ett Tidehvarf som Mediceernas med sin alldeles *enstaka* konstnärs-enthusiasme tror jag icke annars finnes i historien.

För $1^3/_4$ lisp. Smör skickar jag härjemte $13^1/_2$ rdr rgs. Mitt bref är alltså solid och handlar bland annat äfven om

realiteter. Min hustru önskade ännu 1 lisp. ifall tillfälle gifves dertill.

Till Biskopsförslaget i Wexiö intrigeras grufligt. Enligt hvad man säger skall Hedrén ha Regeringens förord genom Landshöfding Mörner. Det är således troligt att han tar förslag och syssla, hvilket alldeles icke skall oroa mig. Nu berättas dock att Tingstadius skall vara död och i detta fall är väl troligt att Hedrén kastar sig på Strengnäs, som är vida bättre Stift. I detta fall kan hända Hagberg får ett rum och för honom afstår jag gerna, så mycket heldre som jag i allt fall vunne föga på transporten och dessutom komme allt för långt från Sirköpinge.

Jag skulle i dag skrifva vida mer, men måste opp och sofva i det förbannade Consistorium der jag sitter för syndens skuld. Emedlertid hoppas jag ändå vid tillfälle några rader till tröst från min *Sångmö*. Min vördnad för Baron och många helsningar till Ebba och Martina.

Ödmjukast

hastelg. *Tegnér.*

Till C. I. Heurlin. 62.

Lund d. 21 Novembr 1823.

Bäste Heurlin!

Af Agardhs bref till Bolmeer som han skickade dig med sista post finner du i hvilken högst obehaglig collision jag är kommen både med Hagberg och med flere af mina andra vänner. Att A. önskar det jag måtte qvarstadna i Lund och i Consist. då och då kunna taga hans partie, finner jag naturligt: men han behöfde då ej uppge något annat skäl

för sin önskan. När han ville bli Riksdagsman frågade hvarken jag eller hans öfriga vänner om han deraf hade någon fördel: troligtvis var den ej större än den jag kunde ha af ett Biskopsförslag; men vi ansågo honom sjelf myndig och gjorde hvad vi kunde derföre att han önskade det. Det heter att Lamér vill arbeta för Hagberg: för min del tviflar jag högeligen derpå: men om så är bör L. hos dig tillkännagifva sin föresats, så att Hagberg kan få ett rum: och i detta fall uppger jag, som jag förr nämnt, alla mina anspråk, men också icke förr. Men lemnas mig 2:e alternativer: får Hagberg förslaget jemte mig, så förstås det af sig sjelf att jag till honom skall afstå sysslan; får han åter icke förslag, så heter det att jag är orsaken dertill, som ej lemnat honom mina röster. Ty man tar för gifvet först och främst att det beror endast på dig att sätta in hvem du vill: för det andra att det beror endast på mig att få dig att vilja hvad som förestafvas: för det tredje att hvarje prest som möjligtvis kunnat vela rösta på mig genast på befallning skall vara färdig att ändra sig och kalla Hagberg. Jag lemnar åt dig sjelf och åt hvarje förnuftig och opartisk man att afgöra huru grundade dessa Hypotheser må vara. Vill H. ha dig att arbeta för sig och emot mig, tycker jag att han sjelf bör derom anlita dig, och i detta fall ej gör mig till sin commissionair. Jag har lofvat att afstå antingen han får förslaget jemte mig eller också derigenom att jag uteslutes: det var kanske förhastadt, men man måste stå vid sina ord. Endast fordrar jag att han då sjelf vidtar nödiga anstalter för sednare fallet. Blefve Carlstad el. Lunds Stift lediga och Hagberg vore Biskop i Wexiö, så är jag öfvertygad att han gjorde samma anspråk på mig i afseende på dessa: ty han trifves ej länge hvar han är. Hvad i öfrigt angår Agardhs förmodan att Lamér skulle taga sysslan ifrån mig så kan det väl vara möjligt, troligt

också, emedan jag förmodel. får Excellens. Engeström emot mig: men äfven blott förslaget vore för mig fördelaktigt i framtiden, om jag kommer att söka annorstädes.

Du ser, k. Bror, att jag är genom mina vänner satt i ett obehagligt dilemma. Det obehagligaste härvid är ändå att du tycks fäst allt för mycken vigt vid saken: och när den då misslyckas, som den väl måste, så fruktar jag att du tar dig detta allt för nära och ångrar att du någonsin interesserat dig för saken. Då faller äfven någon del af ditt missnöje på mig som dock är yttersta orsaken till hela oredan. Detta vore i sanning det enda olyckliga i hela affären; ty för alla Nordens Biskopsstolar ville jag icke förlora din vänskap eller sätta den på ett för hårdt prof. Jag besvär dig derföre att vara lugn och på förhand vänja dig vid den föreställningen att planen kantrar. Hvad är i sig sjelf derigenom förloradt? Vilja Presterna e. Kungen ej ha mig till Biskop så blir det ju deras sak, och icke vår. Visserligen kan jag icke neka att Studenternas ogenhet härvid stött mig. Jag har i år rest genom större delen af Sverge, och öfverallt, i Upsala, i Carlstad, i Götheborg blifvit just af den Studerande ungdomen emottagen med mera tillgifvenhet, ja äfven enthusiasm, än troligtvis någon Svensk Lärare på länge: och vid min egen Academi uppoffras jag för en man som egenteligen ej är annat än en Rector Scholæ ... Jag nekar ej att detta i början förtröt mig: men nu har jag längesen öfvervunnit denna första känsla af harm. Och hvad jag kunnat, det bör du så mycket lättare som saken egenteligen angår endast mig personligen. Således ännu en gång var förnuftig och tag verlden som han är och lyckan som hon kommer.

Här går ett rykte att Tingstadius skall vara död. Jag känner till Strengnäs ej mera än 2:ne Candidater, neml. Franzén och Thyselius i Örebro. Möjligtvis kastar Hedrén sig ditåt, ty Strengnäs anses vara bland de bättre Stiften.

Men troligast är att han gör först hvad [han] kan för Wexiö. Att han skulle ha någon *prononcerad* önskan af Regeringen för sig, anser jag otroligt. Kungen är dertill alltför försigtig. Men äfven så säkert är det att han tar tjensten från hvem som helst så fort han får förslaget. Åtminstone kunna hvarken Hagberg eller jag balancera honom.

Farväl, k. Bror, och glöm ej mina förmaningar. Helsa Lisa och barnen hjertligast från mig och Anna.

Din
redlige Vän
Tegnér.

63. Till M. von Schwerin, född Törngren.

Lund d. 4 December 1823.

Men huru är det med *min* Friherrinna? Cederström som var inne under våra dumma högtidligheter berättade mig att han varit på Sirköping och funnit Frih. sjuk, full af gikt, rheumatism och allehanda förderf. Då jag sjelf icke hört något af Frih. på mer än en månad, måste jag åtnöja mig med de underrättelser jag får *händelsevis:* men det är ledsamt att de skola vara af sådan beskaffenhet. För Guds skull säg mig uppriktigt huru det är. Så litet sentimental jag är interesserar jag mig dock på det lifligaste för mina *vänner*, kanske äfven lifligare än mången som ideligen talar eller skrifver derom; och som Frih:s uppriktigaste och innerligaste vän hoppas jag åtminstone att få anses huru litet Frih. också gillar mina öfriga tänkesätt i afseende på ett och annat. Om Frih. ej kan skrifva sjelf, så dictera blott ett par ord för Ebba eller Martina; ty så mycken ledighet måtte väl ändå Catechesen lemna dem. Jag är rätt

inquiet: och bland den mängd af ledsamheter som nu på en tid tillstött, och förtagit mitt humör, är det icke den minsta att jag skall lemnas i oro och okunnighet om den menniskas tillstånd som, i Skåne åtminstone, är min enda själsfrände churu hon, olyckligtvis för mig, derjemte äfven har andra egenskaper som på min retliga och svaga menniskonatur verkat allt för märkligt. Det är sant, det enklaste vore att jag satte mig i vagnen och reste till Sirköping: jag kunde dertill nu ha en god förevändning då Bolmeer om 8 dagar reser till Köpenhamn, och jag i allt fall ämnat följa honom till Helsingborg. Men jag vill och bör vara uppriktig. Någon har sagt mig att Baron Schw. ej tycker om mina visiter: och jag är, om icke för god, likväl för stolt att vilja falla någon, helst en så artig värd, besvärlig. När gamla Fru Schwerin flyttade hit in, gladde jag mig deråt, och tänkte att *Dagen* väl någon gång komme för att helsa på *Natten*, då en fattig djefvul som jag kunde passa på och få *sola* sig; det hade varit så mycket angenämare som det för Contrastens skull är rätt angenämt att se Er tillsammans, som ett *Spöke* och en *Engel*. Men se, Natten regerade ensam med sina Spöken, och Dagen och Englarna — lägga sig sjuka på Sirköping.

Den förbannade Biskopssaken gör mig mera bekymmer än som alla Biskopsstolar i Sverge äro värda. Gif mig ett godt råd: förhållandet är i korthet följande. Hagberg skref mig till strax i början att han önskade sysslan, så *framt* jag ej spekulerade derpå. Jag svarade genast att jag ej ville ligga honom i vägen, så framt han kunde vinna förslaget, men att jag ej ville lemna mina anspråk för att bereda rum åt Hedrén eller Lindfors. Nu har jag många bekanta i Småland, men ingen menniska känner der Hagberg, och man tog således för gifvet att han ej komme i fråga. På denna grund engagerades en mängd menniskor för mig

genom mina vänner och jag *kan* nu otvifvelaktigt få förslaget; men sedermera har Hagberg vunnit på sin sida Excell. Rosenblad, hans Bror Generalen, Landshöfd. Mörner och en hop andra obetydliga personer, jag menar obetydliga i afseende på ett prestval. Nu kunna de ej sätta Hagberg på förslaget utan derigenom att jag söker att genom mina vänner öfvertala dem som vilja rösta på mig att i stället nämna Hagberg. Kan och bör jag detta? Skall jag visa mig som en sådan väderhane, helst då jag nästan är öfvertygad att härigenom ej skaffa H. några röster men endast compromettera mig? Emedlertid är det detta som mina vänner, som äro synnerligen interesserade att jag skall vegetera härstädes, tillstyrka mig. Mig synes det orimligt; men jag önskar höra Frih:s tanka, ty Fruntimmer ha i allmänhet en vida säkrare och lifligare känsla af det rätta än vi groftorganiserade karlar. I afseende på hvad jag anser äga en *verkeligt* moraliskt sida — Frih. vet att jag dertill ej räknar allt — är jag ömtålig och tål, liksom Palnatoke, ingen fläck på min sköld. Jag värderar mitt ord högre än alla Biskopsmössor, vore det äfven frågan om den i Toledo; men säg mig, är jag förbunden att exponera mig och anses för en vankelmodig narr för att infria ett villkorligt löfte, när NB. villkoret ej inträffat?

Af Tidningarna har Frih. sett den ståtliga berättelsen om våra högtidligheter ... Excell. Dela Gardie och många andra Excellenser — till förståndet funno mitt Tal alltför dristigt och skarpt. Sant är också att jag ej skonade den Hel. Alliansen och de infama principer som nu styra verlden. Men som jag icke ämnar göra någon lycka i Diplomatiken, tyckte jag att jag väl kunde säga rent ut hvad alla menniskor visste att jag tänkte. Dela Gardie erbjöd sig emedlertid att föra Talet till Kronprinsen, och jag tyckte jag kunde så gerna skicka det med honom som med en annan

postiljon ... Att åter Prinsen skulle se det, hör till Ceremonien, ehuru han troligtvis sjelf ej blir *slugare* deraf. I öfrigt låter jag ej trycka det; men det var mig ändå fägnesamt att få lätta mitt samvete och säga huru hjertligt jag hatar och föraktar Tidehvarfvets barbariska Munkideer.

Från Brinkman hade jag bref i dag. Han har varit krasslig, och är för öfrigt äfven bland dem som afstyrka mig från Wexiösaken. Kunde jag blott få tala ett par timmar med Frih. så vore deraf i denna sak mer att lära än af alla mina vänners sofismer och betänkligheter. Men det hufvudsakliga är att veta det Frih. är frisk och ej alldeles slagit mig ur hågen. Det måtte väl sednare alltid kunna upptäckas ett medel att öfvervinna — det stora hindret af tre mils afstånd. För min del längtar jag dertill mer än någonsin; men det är så godt som omöjligt för mig att under Terminen komma från staden. Reser ej Frih. någon gång till Landskrona, sedan hon neml. blifvit frisk? Blif det till en början och lemna mig ej längre i oro öfver en sådan sak, ty ingen *polisinrättning* i verlden kan hindra mig att interessera mig för det skönaste, det ädlaste i vårt land.

Tegnér.

Om Frih. läst ut *der Komet*, så var god och skicka den åter vid tillfälle.

Till M. von Schwerin, född Törngren. 64.

Lund d. 11 December 1823.

Jag skrifver detta midt i sittande Facultet omgifven af arma Studenter som undergå Stilexamen och svettas för Latinska fraser. Som jag nu om dagarna mest bor i Con-

sistorium eller Faculteten är det nödvändigt att jag der begagnar tiden för att sköta min correspondens. Rundtomkring mig skrifvas Chrior, den ena dummare än den andra; men ostridigt är det att af alla jag fått det vackraste och interessantaste ämnet; men i detta sorl och oro kan det ej utvicklas som det borde.

Det gläder mig på det högsta att Frih:s helsa ej är sämre. Jag hade fruktat långt värre, efter Cederströms uppgift. Jag förstår också icke huru någon menniska kan vara rätt frisk i sådant väder som detta. Efter 23 års vistande i Skåne är jag dock ännu ej i stånd att förlika mig med detta infama climat, der ⁷/₈ af året är höst i sin skarpaste och vederstyggligaste gestalt, och vi alla bo som grodor i en lerpöl. På mig åtminstone verkar det högst obehagligt. Var nu emedlertid försigtig och var öfvertygad att Frih. ej kan använda sin omsorg på något *bättre* än sig sjelf. Kom ihåg att icke blott Frih:s lif utan äfven hennes helsa och glädje tillhör familj och vänner, bland hvilka jag är stolt att få räkna äfven mig. Jag skulle säga mer om icke Frih. låtit mig förstå i sitt sista bref att det för en *prest* ej är lofligt att vara kär. Men det sker Gudnås mycket som ej är lofligt, och af allt slags lurendrägeri är intet så svårt att förekomma som *hjertats.*

Hvad Frih. säger om *näringsskylten* är ganska träffande; men när den nu en gång är antagen bör man, tycker jag, se till hvad som kan vara fördelaktigast — i afseende på näringen. Det är visserligen sant att jag ej duger till Biskop; men äfven så sant är det att jag likaså litet duger till Professor eller i allmänhet hvad syssla som helst, om jag neml. med duglighet menar lust och fallenhet för en sak; men jag har dock alltid utöfvat hvad embete som helst oklanderligt, emedan dertill ej fordras annat än vanligt menniskoförstånd och litet ambition. Sångfoglar

matas i bur och poëter i Embetet: den ena sysslan kan härföre vara så god som den andra. Om derföre Frih. skrifver till Grefvinnan DeGeer så kunde det ej skada att nämna ett ord i den omtalta saken: men med det uttryckliga förbehåll att i fall Hagberg får förslaget jemte mig jag icke under något villkor vill komma i fråga. Jag tviflar i öfrigt högeligen på att hennes man blandar sig i denna sak som ej heller för honom kan vara af något interesse. Det ser dessutom för närvarande ut som Profess. Lindfors skulle utestänga både mig och Hagberg från förslaget...

Jag tackar för det Danska Paketet. Öfversättningen, som jag blott hastigt fått ögna på, är väl föga bättre än den äldre af Rahbek som Frih. sett. Det hör till ceremonien att jag svarar och betygar min tacksamhet för äran: men jag hoppas att dermed ej hastar. Af alla slags complimenter förefalla mig de vittra svårast att ljuga ihop. Det är lätt att säga till ett fult Fruntimmer det man finner henne vacker, ty om hon har något förstånd tror hon det icke: men om jag säger till en eländig poët (och andra tigga ej beröm) att han är en stor man, så icke allenast tror han det sjelf utan låter äfven trycka det i sina Personalier för att dermed narra andra.

Jag hade mycket att skrifva om ännu, men Studenterna komma öfver mig med sin Latin och jag måste sluta. 5 rdr bco som jag lär vara skyldig för smör medfölja. Den som vore så lycklig som de sedlarna, som brefvet! Tycker icke Frih. det är synd att vår *svarta* Fru Schwerin skall sitta så ensam i mörker och dödens skugga, utan att någon ljusstråle faller på henne? Tänk på henne och på mig.

Tegnér.

65. Till C. A. Agardh.

Lund d. 14 December 1823.

Jag ser af ditt bref att du kommer att bli längre i Stockholm än vi förmodat och mitt svar kan således träffa dig der. Den förbannade Biskopssaken har gjort och gör mig mera bekymmer än som alla verldens Biskopsstolar äro värda, och jag har derigenom blifvit försatt i förhållanden lika obehagliga för mig som mina vänner. Mitt största fel var att jag ej från början genast sade bestämdt Nej: men du känner icke Heurlin rätt om du tror att han dermed låtit afspisa sig, utan han hade otvifvelaktigt i allt fall drifvit sitt spel, hvartill han länge väntat på tillfälle. Dessutom, när Mörners dödsfall blef bekant, trodde hvarken jag eller någon annan att Hagberg kunde få förslaget, och af detta skäl engagerade Heurlin en mängd mskor, och han har alltifrån början fästat sig med sin vanliga hetta vid denna sak. Det är ganska svårt för mig, det är ej heller grannlaga mot Heurlin att anmoda honom säga till alla dessa det både han och jag ändrat oss, och osäkert dessutom hvad verkan en dylik anmodan skulle ha, först på Heurlin och sedan på de röstande. Från början har jag predikat för honom att saken ej interesserar mig och att om jag finge förslag med Hagberg det förstås af sig sjelf att jag alldeles inga anspråk gjorde. Men nu har Lindfors på en gång demasquerat alla sina Studentbatterier och har en otvifvelaktig öfvervigt så att Heurlin sjelf ej anser möjligt att utesluta honom från rummet. Jag skref derföre i fredags till H. och bad honom taga så många af mina röster han möjligtvis kan determinera och dermed förstärka Hagbergs partie, med uteslutande af mig. Jag hoppas att härigenom ha uppfyllt allt hvad Hag-

berg kunnat önska: men det blir icke mitt fel om Heurlin och hans prester ej derpå göra nog afseende. Jag vet att H. äfven så gerna skulle se djefvulen till Biskop som Lindfors, och att han näst mig vill ha Hagberg dertill . . .

Blir Hbg utesluten så heter det att det är genom min skuld: blir jag utesluten så är Heurlin comprometterad och förbittrad. Visserligen ser han saken orätt, ty i alla afseenden vore både han och Stiftet bättre belåtna med Hbg än mig: men det är också rätt svårt för mig att gå till rätta med hans partiskhet — för mig sjelf. Att han emedlertid ej arbetar *emot* Hbg är säkert: men jag säger också uppriktigt att jag ej tror det han gör något *för* honom. Ni liten deruppe på Lamér, men jag tror icke han är säker . . .

Sålunda, k. Bror, står nu saken för mig. Huru det går så är det lika rasande, så framt ej Hbg kan få förslaget och derpå tviflar jag högeligen. Hade jag sagt ett bestämdt Nej från början, hade saken *möjligtvis* ändå tagit samma vändning, ty djefvulen är listig och Småländska presterna ha en medfödd fallenhet för sottiser: men då hade jag åtminstone gjort hvad jag kunnat och sofvit roligare. Det är icke nog att vara ärlig, man måste äfven vara *bestämd* och det var mitt fel att ej vara det genast. Visserligen kan Hbg förebrå sig det samma: men hvad hjelper det min sak. Jag är mera ledsen än jag kan beskrifva och dessutom en narr att vara det: ty jag vet väl att man öfverallt i mskliga lifvet måste stöta på dylika collisioner . . .

Helsa Bruzelius och glöm ej

Din
Vän
Tegnér.

66. Till M. M. af Pontin.

Lund d. 14 Dec. 1823.

Min Heders Bror.

Förlåt en vän, icke hans glömska af sina förbindelser, som i sanning vore oförlåtlig, men endast hans många göromål, väl obetydliga i sig sjelfva, men likväl tillräckliga att hindra honom från att göra något bättre. Som Decanus har jag nästan allt sedan min återkomst till Skåne varit sysselsatt med s. k. Facultetsgöromål och gjort en mängd Djeknar, icke till folk, utan till Studenter. Det är först i dessa dagar, som Tentamina och Examina ändteligen tagit slut. Sent alltså, men derför ej mindre hjertligt, får jag tacka dig för all den vänskap och godhet, du och din Fru visade mig så väl i Stockholm som i Upsala. Det sednare stället i synnerhet, emot hvilket jag ej nekar att jag haft mina fördomar, har i synnerhet genom er båda kommit att stå i en helt annan dager för min inbillning. När du någon gång skrifver till Tranér, så glöm icke att helsa honom rätt mycket ifrån mig. Jag förvarar nästan endast angenäma minnen af min resa, äfven sedan jag skildes ifrån Er; och det vore otacksamt, om jag någonsin kunde glömma den välvilja jag öfverallt erfor, äfven af de menniskor jag då såg för första gången. Man talar mycket om Poëternas fåfänga, och det förstås af sig sjelf att vi alla Adams söner fått vår andel deraf; men jag slutar äfven häraf, liksom af mycket annat, att jag ej måtte vara någon riktig Poët. Ty allt hvad som är blott adresseradt till min fåfänga gör blott ett flyktigt intryck, under det jag gömmer och i mitt hjerta förräntar allt, hvad jag på något sätt kan anse såsom uttryck af välvilja och ärlig tillgifvenhet.

Här nere talas nu mycket om den lediga Biskopsstolen

i Wexiö. Den starkaste Spekulanten bland oss är Professor Lindfors, som är natus factusque Smolandus. Hvad mig sjelf angår, förmodar jag att jag får så många röster som erfordras för att erhålla rum — i pasquillet. Saken intresserar mig ingalunda; ty döm sjelf om det ej skulle göra en allt för grotesk figur att sätta en Biskopsmössa på en Lyra, som ej en gång är en Davidsharpa. Jag vet, att Hagberg är bland Candidaterna; och detta har, utan att någondera af oss kunnat hindra det, gjort en åtminstone för mig obehaglig collision. Af samma skäl som jag ej kan begära, kan jag ej heller undanbedja mig några röster, utan måste lemna åt Gud — och Smålandspresterna att bestämma utgången, hvilken jag fruktar ej blir sådan som jag önskade för Hagberg.

Huru mår din älskvärda Fru? På sextio mils afstånd passar det bättre att jag säger hennes man än henne sjelf huru mycket jag håller af henne. Jag ålägger dig att å mina vägnar icke blott helsa henne på det högsta, utan äfven kyssa henne — på handen nemligen. Ty såvida du som troligt är, går ännu vidare i din artighet, så blir det tyvärr icke å mina vägnar. —

Helsa Adlerbeth och Berzelius och om någon annan af mina Stockholmsbekanta ännu kommer ihåg mig; och glöm sjelf ej alldeles bort

din redlige Vän

Tegnér.

Till C. I. Heurlin. 67.

Lund d. 19 December 1823.

Bäste Heurlin. Du blir allt mer och mer het i spelet och på det sättet kan något mer förloras — än spelet.

Det är oändligen svårt för mig att förebrå dig härföre då alltsammans härleder sig af en mer än broderlig tillgifvenhet för mig. Men säg mig, huru kan du arbeta emot Hagberg, då du gifvit ditt löfte att ej göra det? K. Bror! låt oss ur denna ledsamma sak rädda åtminstone vår ära — den neml. som beror icke på en tillfällig seger, utan på vårt eget medvetande att ha handlat efter hederns lagar. Agardh gör du väl dessutom orätt. Han tror uppriktigt att jag både i ekonomiskt, litterairt och alla andra afseenden förlorar på den föreslagna befordringen: det samma tro nästan alla mina vänner; är det då underligt om han söker motarbeta hvad han anser för min skada? Visserligen hade han kunnat i denna sak rådgöra directe med mig: men att han uraktlåtit det kan ju äfven vara en grannlagenhet. Hvarföre skall jag hos en gammal vän förklara allt till det värsta? Att man icke directe adresserat sig till dig kommer ingalunda af något misstroende till ditt inflytande, utan tydligen deraf att man på förhand kände din partiskhet för mig. Jag besvär dig, älskade Heurlin, för min, för din egen skuld, behandla ej saken med en sådan passion. Det hela är ju icke värdt en pris snus, hvarken för dig eller mig. Hvad gör det oss huru Biskopen heter i Wexiö? Vi äro ju i alla fall vänner som förut, jag lofvar dig att hvarje sommar resa opp till dig, eller också kommer du ner till mig och vi betrakta verldens gång och le åt vår förra oro. —

. . . Du känner dessutom mitt förhållande till de Store: de krusa för mig: men om jag undantar Exc. Engeström, så är det ingen enda ibland dessa som har någon personlig tillgifvenhet för mig, hvilket också ej är underligt då jag alltid behandlat dem med något mer än liknöjdhet. Visserligen blefve Engeströms förord vigtigt, då frågan vore mellan 2 af hans Professorer: men tror du icke att han heldre

vill förlora L. än mig för Academien? Näst Engeström skulle Prinsen vara min man: men han travailleras och debaucheras dageligen af Dela Gardie, som dessutom har tillträde både till Kung och Drottning. Mina öfriga vänner i Stockholm understödja mig ej heller med någon värme i denna sak: ty Ag. har till följe af sin öfvertygelse föreställt dem alla saken sålunda att jag skulle tappa på flyttningen. Med ett ord, jag har ingen ting för mig utom mitt namn, och möjligtvis en liten fruktan för den ridicule man skulle ge sig inför Nationen att föredraga L. för mig: men så underliga befordringar har man sett förr, och det bör hvarken förvåna dig eller mig om saken toge en sådan vändning. Emedlertid skall jag visserl. göra hvad jag kan för att förekomma det; men jag kan ej tigga der jag tror mig ha rätt att fordra och min välkända oböjlighet i detta afseende är gagneligare för min reputation än för min befordran.

Ditt löfte om förslaget tar jag som jag bör neml. såsom en önskan och en probabilitet, ej vidare. Oroa dig derföre icke om det skulle echouera. Jag vet af egen erfarenhet, sedan jag var engagerad i en sådan sak för Agardt — det är nu ett helt år sedan — huru litet man kan räkna på presternas ord, och huru svårt calculen är att uppgöra med någon säkerhet. De sista dagarna före valet äro vanligtvis de mest afgörande och de bäst gjorda uträkningar kunna då gå öfverända. I dag resa Ekstrand och Palmquist opp. Det är Lindforsianernas nödankare och de göra naturligtvis sitt yttersta, ty de spela i sanning högt spel. Till Ekstrand står jag icke i något förhållande och undrar således ej på honom: men Palmquist har Bolmeer alltid gynnat och jag har för hans skull äfven gjort honom flere små tjenster. Det lilla han har och är vid Academien ha vi skaffat honom; och nu — k. Bror, om du

bygger din röstcalcul på menniskors tacksamhet eller ens deras rättvisa, då har du otvifvelaktigt missräknat dig. Det vore mig lätt att hämnas: men jag hoppas dock att den bättre *mskan* alltid skall ha så mycken öfvervigt hos mig att jag gör P. full rätt: men sannerligen, derutöfver gör jag ej ett solgrand; ty någon skillnad bör väl ändå vara på vän och ovän.

Brag har skrifvit till Blomstrand för Lindfors. Detta har han sjelf, neml. Brag, ärligt sagt mig. Blomstr. svarade att han vore neutral och endast var bestämdt emot Hagberg. Jag nämner detta för dig men ej för någon annan. — Agardh reser d. 22 el. 23 från Stockholm och ämnar tillbringa juldagarna på någon prestgård i Småland, jag vet ej hvar. Låt honom det. Han arbetar för en god sak. Jag vet icke om jag i hans ställe handlade på samma sätt, jag vet ej heller om han har så alldeles rätt i sin öfvertygelse att Wexiö för mig skulle vara så olyckligt: men jag vill icke dömma någon ohördan, minst en man som alltid visat sig som min vän, och i sanning ej heller haft skäl till annat.

Skrif mig till hvarje vecka: jag svarar sjelf eller genom Schütz. Men framför allt, var lugn och lägg icke för mycken vigt på en sak som i sig sjelf, för oss begge, är af oändel. liten betydenhet. Bengt Magnus reser i dag. Till Småland kan han icke komma. Det skulle ge anledning till för mycket prat, och Forsander är i allt fall ej för L. Olof kunde kanske resa opp om du så ville: men jag inser ej egenteligen hvartill det skulle tjena.

Farväl, käraste Heurlin. Helsa Lisa hjertligast

Din redlige Vän

Tegnér.

Förhållandet med mitt Tal var det att jag yttrade mig temmeligen skarpt emot de infama politiska principer som

nu styra verlden. Just den omständigheten att jag möjligtvis kunde komma i ansökning, och att jag visste att ett hofkryp som Dela Gardie skulle bli min åhörare, bestämde mig att säga rätt skarpa saker. Härpå hoppas jag du igenkänner din gamle Herbergist. Dela G. formaliserade sig för flere öfv. min djerfhet: och då min skål dracks vid bordet, förklarade jag att jag rätt väl kände de olika omdömen som fäldes öfv. min politik, men att jag ej sagt annat än hvad som var min och alla förnuftiga menniskors öfvertygelse, att jag både som medborgare i en fri Stat och som Lärare dertill ansåge mig ej blott berättigad utan äfven förpligtad, att jag slutligen ej yttrat något som vore stridande mot Tryckfrihetslagen, men att jag i alla fall, och af andra skäl, ej ämnade låta trycka Talet. Derefter blef Dela G. ganska ödmjuk och bad att få föra Msc. till Prinsen. Då denne i alla fall skulle se det, svarade jag att Hans Excellens kunde vara så god som en annan *postväska*, hvarför jag lemnade honom Conceptet, som jag snart hoppas återfå. Detta är alltsammans.

Till M. von Schwerin, född Törngren. 68.

Lund d. 20 December 1823.

Om jul bör man göra sig så rolig som man kan: och på denna grund skrifver jag nu till Friherrinnan. Men huru skall jag tacka för brefvet? Mitt hjerta har deröfver gjort allehanda commentarier som jag önskat att Frih. kunnat höra. Frih. *skall* också höra dem, men icke skrifteligen. Det är med dem som med fogelsång, hvilken ej kan sättas på Noter.

Men Gud vet när fogeln får sjunga. Det är icke långt till Sirköping, men väl till våren. Och hvem vet om någon ens då vill höra hans sång? Emedlertid fägnar sig den arma fången åt hoppet; men det är svagt så länge vintern är i landet, jag menar i Skåne. — — —

Jag glömde sist att skrifva om Talet; men äfven nu har jag ingen ting att säga derom. Det renskrifna är i Stockholm der Dela Gardie lär ha läst det för Prinsen och Prinsessan. Nu skall Cansleren ha det. Alla dessa *kännare* kunde ej förbigås; men sedan det genomgått denna skärseld kommer det väl ner igen. Jag har väl conceptet, men jag ändrade ganska mycket vid renskrifningen, efter min vana. Huru kan i allt fall Friherrinnan Schwerin tro att ett Tal vid en underdånig högtidlighet, vore det äfven skrifvet af Cicero sjelf, skulle kunna innehålla annat än den vanliga tusen gånger upprepade lexan! Man kan stylisera den olika; men det frö till trivialitet som ligger i ämnet kan ingen mensklig konst utrota. Dessutom är nogsamt bekant att jag i prosa är ännu svagare än i poësien och att dessa begge vanligtvis skämma bort hvarandra. Mig sjelf åtminstone förefaller alltid min prosa som en *målad* statue. Dem man älskar och högaktar gör man ej gerna till vittnen af sin förödmjukelse: och det var derföre som jag talade så *ogeneradt* inför mina academiska åhörare. Emedlertid, om Frih. nödvändigt vill, så förstås det att jag skall skicka det ifrågavarande, så snart jag får det hem. Men i dess ställe bifogar jag nu en afskrift af ett alldeles nytt rimmeri. Det är i anledning af Dorothea Engeströms död i södra Frankrike. Jag kände henne som flicka då hon var rätt söt och älskvärd. Jag håller dessutom af Gubben Engeström och har till honom förbindelser som jag aldrig kan eller vill glömma. Han är nu barnlös (ty hans son är en blott bränvinspanna), föraktad, smädad, fattig. Det är

en bitter känsla att nödsakas ömka dem, som man älskar. Jag vore en skurk om jag ej sökte att på det enda sätt som står i min förmåga, trösta och hedra honom. Låt vara att han aldrig varit någon stor Statsman. Huru stora äro då de andra med pudret på de tomma hufvudena, med stjernan på de fala hjertan? Är gammal forndags ärlighet, är redlig välvilja intet värd? Jag vet ingen ting skönare än det att hedra en förtjenst eller äfven en blott godhjertenhet, som misskännes. Blir jag en gång gammal och förgäten, hoppas jag att ett yngre slägte skall hålla mig räkning derför: men i alla fall ångrar jag ej mitt tänkesätt. I öfrigt vet jag rätt väl att denna uppmärksamhet emot Engeström *nu* skall förtydas af mången: men de som känna mig dömma annorlunda, och de öfrigas omdöme ger jag djefvulen. — Till Gubben Rosenstein skall jag i dessa dar skrifva mitt vanliga årsbref. Jag hoppas och anhåller att Frih. ej heller förgäter honom. Den arma Gubben som nu går och spökar efter sig sjelf! Svenska Acad. har i år gifvit sitt stora pris åt Hjortsberg för hans theatraliska förtjenster. Det klandras mycket, derföre att han är — Acteur. Men är Dela Gardie, äro våra flesta StatsRåd något annat, ehuru med oändligen mindre talent? Jag finner idén oändligen lycklig. Leopold, så blind han är, skulle uppläsa sitt Poëm öfver Carl XIII. Poëmet är ej mycket värdt, men ändå alltid interessant emedan det, som Författaren sjelf, är en ruin från bättre tider.

Sir Andrew har jag genomögnat. Det är verkeligen en eländig bok. Den arme Andrew annonseras väl som ett Original fullt af klyftighet och skarpsinnighet. Men olyckligtvis har han ej mera af någondera än som Författaren sjelf kunnat ge honom, hvarföre han också i den vägen är utfattig. Det enda vackra och poëtiska jag funnit i alla tre delarna är hans val till ParlamentsLedamot jemte Tatare-

motiverna dertill. Det är ingen heder för Engelska smaken att en sådan bok får flere upplagor. Den infama Skotska rotvälskan som jag hatar redan hos Scott, är mig alldeles odräglig hos hans Apor ... Sprengtportens verser äro obetydliga: deras största förtjenst är att ha gifvit anledning till en sådan replik som Brinkmans. Den är i sanning vacker. Jag vet icke rätt hvar jag är hemma med B. Visserligen är det en rätt poëtisk Natur, men den är allt för litet concentrerad till sin egentliga bestämmelse, till Poësien. Lifvet räcker ej till att vara mer än en sak, t. ex. Poët, om man vill vara det med allvar. För mig räcker det ej en gång dertill. I öfrigt är en lyra äfven så vanställd af en academisk foliant som af en Biskopsmössa, i synnerhet om hon ej har den äran att vara en *Davidsharpa.*

Har Friherrinnan läst Järtas Statsman? Annars kan jag skicka honom. Det är ju ett grufligt larm som alla Tidningsskrifvare slå emot honom. I flere saker har han också efter min tanka orätt: men det hela är dock fullt af genie och en hänförande liflighet. Med mig är J. missnöjd derföre att jag ej skickat honom några Bidrag, som dock både Franzén och Wallin gjort. Men jag har mina orsaker, hvarom en annan gång.

Agardh kom hem julafton. Spectaklet med prins Gustafs bref känner Frih. redan. En viss Hellichius från Skåne skall vara misstänkt. Vi må i öfrigt dömma huru som helst om närvarande Dynasti, så är den dock alltid bättre än den Rysk-Gustavianska...

Tjugondedag jul, d. 13 Januari, är här Knutsbal. Skulle icke Ebba och Martina bevista den? Hvad deras Fru Mor angår så vet jag att hon icke kan resa till Lund, endast till Helsingborg som också är nästan en half mil närmare.

Tag med gamla året afsked af gikt och rheumatism och alla andra chroniska svagheter och *fördomar.* Lycka till

det nya. Det kunde bli lyckligt för flere. Lifvet är kort och ännu kortare dess glädje. Glöm ej det.

T r.

Till C. I. Heurlin. 69.

Lund d. 26 December 1823.

Ditt sista bref, bäste Heurlin, förklarar mig allehanda i dina förutgående som annars synts mig besynnerligt. Det är väl för hvar och en som känner dig en absurd misstanke att du skulle nyttja mig endast till masque för Hagberg, att du skulle tala för mig och dermed endast mena honom: men finnes den verkeligen, kan du derigenom på något sätt anse din heder comprometterad, så ber och ålägger jag dig att öppet förklara dig, åtminstone för alla dem på hkas omdöme du sätter något värde. Du har i denna sak redan för min skuld haft ledsamheter nog och det vore orimligt och oädelt af mig att fordra vidare uppoffringar, till och med af din reputation. I sig sjelf, k. Heurlin, har du ju från början i hela denna sak handlat, som du också bordt, mera efter din än min öfvertygelse; ty en sådan Biskop som du tycks vänta eller som Stiftet behöfver kunde jag verkeligen ej bli, på sin höjd möjligtvis en god Ephorus: det öfriga interesserar mig ej. Jag ser alltså ej hvarför du ej både bör och kan handla öppet i denna sak. Du behöfver ju icke derföre förklara dig emot Hagberg: men misstanken för ett sådant vingleri och dubbelhet, som den omnämnda, kunna hvarken Hagberg el. jag begära att du skulle ådraga dig eller tåla. Med ett ord, för mig har du i detta afseende fullkomligt fria händer. Väl har jag som vän sagt dig mina tankar och

önskningar: men icke har jag fordrat att du skulle vara endast ett blindt verktyg för dem. Kan Hagberg få förslag så är det väl och jag unnar honom det af allt hjerta: kan han det icke så äro, tänker jag, både du och jag oskyldiga deri. I öfrigt tror jag, min Bror, att du allt för lågt uppskattar Hagbergska partiets resourcer. Forssander och Lamér äro nu förmodeligen hemma: de måste verka något. Den sednare har expres lofvat Rosenblad att göra sitt yttersta och han måste hålla det, emedan han aldrig af någon annan Biskop än H. kan vänta sig några fördelar el. ens skuggan af inflytande. Almquist är visserligen för Ldfs. Dock härom dömmer du, såsom varande på stället, säkrare: men äfven för dig är calculus probabilium svår, om ej omöjlig att uppgöra. Mycket kan på de sista dagarna ändras. Presterskapet är ett vankelmodigt slägte, åtminstone här i Skåne, det vet jag af erfarenhet. Att Hedrénianerna, som så länge hvilat, skulle kunna bli farliga, synes väl mig föga troligt: dock kan du säkrare bedömma det. Huru nu också saken må gå, så var tranquil. Du har gjort hvad du kunnat, hvad du, efter din öfvertygelse, bordt: mera kan icke Gud sjelf begära af oss.

Agardh kom helt oväntadt hem julafton. Hvad han gjort har han gjort i välmening, det visste jag förut. Hvarken han eller ens Hbg ha något emot om jag får tjensten: men Riksdagsmännen, i synnerhet Lamér, hade inbillat dem att det skulle vara vida lättare att skaffa Hbg ett rum än mig. Ditt tänkesätt kände de väl, men icke fullkoml. din ifver och ditt inflytande i Stiftet. På detta sätt tycker jag allting förklarar sig vida naturligare än att vi skulle anse Ag. ha handlat oredligt. Jag misstänker ej gerna mina vänner. Hvad Bengt angår, så är det sant att han är något ljum i saken: men dermed har jag smittat honom. Han har likväl gjort hvad han kunnat. Schütz är en svag Scribent,

och brefvet till Lemchen tjente troligtvis till ingen ting, sedan B. skrifvit. Det skulle i sanning förarga mig om Hedrén el. Ldfs toge tjensten: i alla andra afseenden är jag likgiltig. Gör derföre hvad du kan emot dem. Jag skulle äfven be dig om en ungefärlig, men detaljerad uppsats öfv. inkomsterna, men inser lätt att du nu ej har tid. Jag tror Olof B. reste opp till dig efter Trettondedagen om du derom anmodar honom: icke för valet skuld skulle jag önska det, men för att trösta och lugna dig i fall det misslyckas. — Talet skall du få så snart jag får ner det från Kronprinsen. Jag har väl mitt concept, men jag ändrade hufvudsakligen vid renskrifningen, efter min vana. —

Ag. säger att Öhrnberg har Fru Wetterstedt för sig till Wernamo. Det skulle förarga mig. Kunde saken uppskjutas till Biskop är tillsatt ville jag gerna göra något för Blomstrand: under nuvarande omständigheter finner du sjelf att jag icke kan det. Cederschöld tar trol. Stäfvie från Engeström, som derigenom är i grund ruinerad. Jag har i denna sak skrifvit ganska skarpt till Cancelleren som i somras gaf mig sitt löfte för E.; men hvad kan man uträtta frånvarande? Bruzelius får trol. Löderup.

Gud välsigne dig, älskade Heurlin. På det nya året hoppas jag säkert den glädjen att få se dig, huru också valet aflöper. Tusende ggr välkommen. Det bästa, två ärliga mäns vänskap, skall intet Biskopsval fråntaga oss. Anna helsar.

Din
redlige Vän
T—r.

*

70. Till C. P. Hagberg.

Lund d. 28 December 1823.

MkBror!

Innan årets slut, då alla räkningar böra uppgöras, bör äfven jag redovisa hvad jag känner i den obehagliga Biskopssaken, och förklara mitt eget uppförande häri, hvilket du dock väsendteligen förut känner genom Agardh. Det var visserligen ett fel af mig att jag ej genast svarade ett bestämdt Nej, så snart jag fick veta att du ville emottaga tjensten; men dels tviflade jag och tviflar ännu att den enda person med hvilken jag häri kunnat communicera mig, Heurlin, genom ett afslag låtit förmå sig att uppge sin plan, dels fruktade jag för Hedrén som troddes få ett stort partie, dels trodde jag äfven att vi möjligtvis begge kunde få förslaget. Utnämningen hade då gjort sig sjelf, och jag hade möjligtvis haft någon fördel af att redan förut ha stått på förslag i fall Carlstad en gång blir ledig. Troligtvis hade också saken gått på detta sätt om ej Lindfors mellankommit, åt hvars anspråk både jag och Heurlin skrattade i början. — —

Det anses, som sakerna nu stå, ganska troligt icke blott att Ldfs går in, utan äfven att vi begge gå ut. Jag skref derföre till Heurlin redan för en månad sen och bad och besvor honom att ta så många af mina röster han möjligtvis kunde och dermed förstärka dina; men Heurlin vill i det yttersta fullfölja sin plan, och det enda löfte hvartill jag kunnat förmå honom är att i fall han anser saken förlorad för mig, förena sig med Lamér. För denne Lamér har jag intet förtroende: det är en gammal räf som väl sjelf gerna skulle vilja bli *Korsräf*, åtminstone vill han ha ett rum på

förslaget; och liksom Lindfors' liga säger om mig att jag som Biskop skulle låta leda mig af Heurlin, så heter det om dig att du skulle styras af Lamér: ty att vi begge äro omyndiga tas för gifvet. Men äfven detta förutan är ju ett sådant löfte af Heurlin så godt som intet: ty bland 177 röstande, således 531 röster, är det ju omöjligt att uppgöra jag vill ej säga en säker, men ens en ungefärlig calcul. Men jag förbehåller mig, min Bror, att du ej ålägger mig någon slags ansvarsskyldighet för hvad Heurlin gör. Han är visserligen min vän, men icke derföre mitt verktyg som jag kan commendera efter behag: och i hela denna sak har han från början handlat mera efter sin än min öfvertygelse. Emedlertid, sedan nu Lamér nedkommit (Forssander betyder intet) är det dock möjligt att han kan ge ditt partie en sådan öfvervigt — om han neml. är ärlig — att Heurlin ändteligen beqvämar sig till en förening: och i detta fall är det högst sannolikt att du åtminstone får rum jemte Lindfors. — — —

Farväl, k. Bror. Lycka till årets slut, som för mig åtminstone varit rätt oroligt. Gud gifve att det kommande må bli lugnare.

Agardh kom hem julafton. Han och Palmens be helsa. Helsa de dina från

Din
redlige Vän
Tegnér.

Till C. I. Heurlin. 71.

Lund d. 9 Januari 1824.

Bäste Heurlin. Ditt sista bref har glädt mig mera än något af de föregående; ty du begynner nu att betrakta

saken som jag sett den från början, neml. ej blott likgiltig, utan äfven högst osäker. Det är ju redan ett halft underverk, att du, alldeles ensam, och motarbetad af så många kunnat bringa henne till den punkt der hon nu tycks stå: men att derpå grunda några förhoppningar vore en dårskap. Låt oss derföre afbida utgången med trygghet. Detta är visserligen lättare för mig än dig som kanske anser dig comprometterad i fall du misslyckas: men, k. Bror, i detta fall är ju felet ingalunda på din sida, utan på deras som bedragit dig, och detta blir då snart upplyst . . .

Men nu, k. Heurlin, en sak af vida mera vigt och vida obehagligare. Din Svärmor har varit sjuk sen d. 2 Januari och Professor Liljewalch som jag just nu talte vid, bad mig säga dig att utgången af hennes sjukdom är högst tvetydig. Det vore i sanning ett bedröfligt dödsfall för den arma Gubben och de många barnen. Väl är ännu något hopp men jag bör ej cachera för dig att det, efter Läkarnes utsago, är ringa. Bered din stackars Lisa härpå, och försäkra henne på förhand, i fall det kan lugna henne, om mitt och Annas innerligaste deltagande. Visserligen kan en brytning ännu vara möjlig, och mångas böner förena sig derom till Gud: men man bör vara beredd på det värsta. Sjukdomen började med pleuresie, men är nu i bröstet, som i många år varit dåligt. Gud hjelpe både henne och hennes många barn el. gifve dem åtminstone styrka och tålamod att bära sin förlust om den inträffar.

Bolmeer är hemkommen från Kphmn och skulle väl nu börja att skrifva på sin Disputation, men han uppskjuter efter vanligheten allt till det yttersta. Engeström har brouillerat sig med Cancelleren, och hans sak är förlorad. Jag har i dag endast ledsamma nyheter. Kom för all del hit ner efter valet. Gud gifve att du dertill ej måtte få någon sorgeligare anledning än den att jag gått miste om

förslaget, så skola vi ännu med glädje dricka ett glas tillhopa. Helsa Lisa tusenfaldt från Anna och

Din
redlige Vän
Tegnér.

Till L. von Engeström. 72.

Lund d. 21 Januari 1824.

[Titel.]

Jag har haft äran emottaga det bref hvarmed Ers Excellens hedrat mig, jemte det återsända Talet. Jag bör vara stolt öfver det bifall Ers Excell. lemnar det sistnämnda. Men det vidrör ämnen som för närvarande utgöra de hufvudsakliga tvisteämnena i Statsläran. Ett Tal för tillfället kan ej vara en afhandling, och jag har varit nödsakad att mera antyda än utvickla mina tankar. I Politik, som i Vitterhet har jag alltid bekänt mig till moderata grundsatser, lika långt från Jacobinism som Despotism, hvarigenom jag också haft den olyckan att misshaga begge extremiteterna, hvilka nu skrikande föra ordet i vårt lands politiska Litteratur, liksom de för några år sedan gjorde i den poëtiska. Att genom tryckning af mitt Tal, i sitt närvarande skick och under närvarande omständigheter kasta mig in i en fruktlös polemik med Avisskrifvare, synes mig betänkligt. Tiden kämpar nog sjelf ut sin stora kamp, åtminstone hos oss: den jäsande öfverdriften faller tillhopa å ömse sidor och qvarlemnar, sedan skummet förflugit, ett residuum af måtta och sansning, hvarförutan intet menniskoverk äger bestånd. Så hoppas jag åtminstone både som menniska och medborgare; ty Gud lefver och med honom

lefver förnuftet som är hans röst i menniskosinnet. Den rösten utrota hvarken Demagoger eller Despoter, ehuru det kan lyckas dem att till en tid öfverskrida henne; men när tiden är fullbordad, då återfår Menskligheten sitt mål, liksom Zacharias återfick sitt när hans son föddes.

Valet i Wexiö är nu förbi och E. E. känner förmodligen redan resultatet deraf. Jag har genom nästan enhällig kallelse första rummet. För min del hade jag önskat denna syssla åt Dr. Hagberg, som är min gamle redlige vän och ett vida bättre Biskopsämne än jag. Jag hade hoppats att han skulle få förslaget jemte mig, så mycket säkrare som, enligt hvad Agardh sagt mig, Domprosten Lamér bestämdt erbjudit Hagberg den samma, med försäkran att han sjelf nu, vid 70 års ålder, hvarken ville ha förslag eller sysslan. Det är således förmodligen mot sin egen önskan som Dr. Lamér nu har förslaget med 105 röster, under det Hagberg blott räknar 32 och således är utesluten. Jag nekar ej att detta både förvånat och förargat Hagbergs talrika vänner här nere och bland dem i synnerhet mig. Emedlertid, då han vid detta tillfälle ej kan komma i fråga, bör jag anse mig hedrad af Stiftets förtroende. Jag vågar till och med hoppas att det gläder Ers Excellens; ty det finnes svårligen någon i Sverge som känner mig utan att tillika känna, liksom jag, att hela min borgerliga och litterära existens, så vidt de neml. kunna bero af andra, äro en följd af Eln:s godhet. Den förutan hade jag troligtvis långt för detta varit Capellan i Wermland, och det lilla jag i litterair väg kunnat uträtta, ogjordt. Detta hade väl varit en ringa förlust för det allmänna, men en betydlig för mig, som för de lyckligaste ögonblicken af min lefnad tackar Vettenskap och Konst, och Den som satt mig i tillfälle att idka dem.

Men på förslag följer utnämning och denna beror af

Konungen. Jag erkänner att jag länge varit villrådig hvad jag i detta afseende bordt önska: och Ers Excellens förlåter visserligen om jag häröfver oförställdt yttrar min mening. Om äran af ett Biskopsdöme för mig haft något lockande, så ligger det Stiftet in partibus, i Diktens land, der presterna äro sångare, och Biskopsmössan är formad af en lyra. Hvar och en annan är mig, neml. som äretecken betraktad, i sanning likgiltig. Jag har föga fallenhet för hvad Chefs-Embete som helst och för det slags representation som man nu fordrar äfven inom preståndet. Jag älskar dessutom Lunds Academie som min själs fädernesland, och jag är skyldig den samma vida mer än jag hittills kunnat afbetala. Ers Excell. har här förskaffat mig en anständig bergning, och jag har allt skäl att i detta afseende vara ej blott nöjd men tacksam. — Detta är sakens ena sida. Men den har äfven en annan. Jag är, som folk af min profession vanligtvis, fattig och har skuld, hvilken kommer att ökas genom öfverbyggnaden på Reslöf som går till omkring 3,000 rdr. Denna skuld kunde jag liquidera derigenom att jag flyttade från Lund och således finge sälja mitt hus. Wexiö Stift är ej bland de större, men ger dock ungefär dubbelt mot mina inkomster här, efter närvarande sädespriser. Stiftet önskar mig till Styresman, som jag icke blott *sluter* af förslaget, utan äfven *vet* af de många bref jag efter valet i dessa dagar emottagit, till en del af alldeles okända personer. Man tror i synnerhet att jag skulle kunna bidraga något till förmån för det, i sednare tider, något vårdslösade scholverket inom Stiftet. Men det är emedlertid ej dessa skäl som egenteligen bestämt mig. Men Ers Excellens lemnar snart den academiska styrelsen. När fadern går bort, då upplöses boet, och barnen måste söka sin lycka på särskilda håll. Jag vet ej hvem som blir Ers Excellences efterträdare: men hvad jag med visshet vet är

att både Academien och jag förlorar på bytet. Så kärt än Lund är mig kan jag dock ej tjena under *alla* Herrar; och i en viss olycklig händelse är mitt beslut längesen fattadt att söka mig på landet. Jag vill ej se ett Vettenskapligt Institut styras efter kameralistiska grundsatser och formaliteternas döda välde efterträda den bättre och lefvande Andens. Jag lemnar åt andra både *Rosor* och *Blad* af en sådan styrelse: för mig skall den endast ha törnen, och till ett räknebräde låter jag icke slå sönder min harpa., Men äfven i händelse vi finge en annan Canceller än den jag fruktar, för mig blefve dock aldrig förhållandet det samma. Med ett ord, min academiska tid är förbi med E. Excellences styrelse:

»När sol gått neder, tystnar lundens sång»,

åtminstone tystnar min i Lund, ehuru jag visserligen efter förmåga vill fortsätta den annorstädes. Hvad professionen angår så är Grekiskan nu mera i temlig ordning härstädes, och Brunius kunde lätteligen fortsätta och upprätthålla hvad jag börjat. — Det är af dessa skäl som jag vågar utbedja mig Ers Excellences förord vid den befordran som nu är i fråga, så vida det neml. finnes förenligt med rättvisan. Mina begge medföreslagne äro Domprosten Lamér som har andra, och Doct. Agrell i Skatelöf som har tredje rummet. Den förstnämnde känner jag icke: men den sednare skall vara en utmärkt Orientalist, och derjemte en man af sällsynt heder och redlighet: men i afseende på sin sjuklighet och ålderdom lär han, som det säges, ej önska någon transport. Doctor Lamér deremot tros arbeta mycket för en sådan befordran, och här nere tros att Excellens Rosenblad är på hans sida.

Jag öfverlemnar nu hela denna sak som för mig och de mina är af stor vigt i Eders Excellences händer. I mera faderliga, mera för mig välgörande kunde jag i sanning ej

lemna den. Vill och kan Ers Excellens sätta kronan på den ynnest E. Excellens alltid visat mig, så torde nu dertill vara tillfälle: men i annat fall skall jag dock icke klaga, utan med evig tacksamhet välsigna Ers Excellence för hvad jag är och hvad jag blifver. —

Framhärdar med djupaste vördnad och erkänsla

Eders Excellences

allerödmjukaste tjenare

Esaias Tegnér.

Till A. C. af Kullberg. 73.

Lund d. 25 Januari 1824.

Min Heders Bror!

Jag bör börja med att tacka dig för M. Bruzelii utnämnande till Löderup. Det har uppfyllt en af mina käraste önskningar; och jag kan försäkra dig att hvarken i eller utom Skåne finnes en enda, som ej gillar ett dylikt val. Att hans Bror fick Tomarp gläder mig äfven. Han har varit länge i mitt hus; och hvad Kökemeister angår så vet jag specielt att han, med sina få år af meriter, aldrig får förslaget, om icke för Bruzeliernas skull, som äro hans Svågrar. Det är dessutom en famille affär, som lätteligen kan och bör inom slägten arrangeras. Jag har hört att du fruktar oblida omdömen i afseende på Jan Bruzelii befordran. I det afseendet tror jag du kan och bör vara obekymrad. Få vi, under din styrelse, inga sämre utnämningar, så förlora hvarken du eller Stiftet derpå. Biskop Faxe är ej Bruzeliernas vän: det är icke den enda sak hvari han och jag tänka olika. Att Cederschiöld föredrogs framför Engeström var rätt inför lagens, men ingalunda inför billighetens

domstol. Min tanka härom har jag med mycken frimodighet sagt för H. E. Gref Engeström som likväl derpå ej gjort något afseende. Jag hoppas nu att han får Hardeberga i stället.

Men à propos af *sämre* utnämningar, så är det just om en sådan jag kommer för att anhålla.

Resultatet af Biskopsvalet i Wexiö är förmodligen redan bekant i Stockholm. Jag har första rummet med nästan enhällig kallalse, el. 127 röster, Domprosten Lamér det andra med 105 och Dr. Agrell det tredje med 90. Agrell skall vara en både lärd och hederlig man, men till åren och mycket sjuklig, och dessutom äfven i det afseendet klokare än jag att han ej vill ha tjensten. Lamér lär vara omkring 70 år och kunde ej som Domprost förbigås af presterna. Jag känner honom ej, men tycker icke om hans förhållande med afseende på Hagberg, som han erbjudit förslaget: men han fann det angenämare att ta det sjelf, när han kom från Riksdagen och låta Hagberg stanna på 32 röster. Lamér och ingen annan är orsaken till den högst obehagliga collisionen mellan mig och Hagberg, som annars aldrig tänkt på Wexiö. För honom hade jag gerna cederat, hade dessutom i jemförelse med honom aldrig kunnat eller bordt komma i fråga; men för Lamér gör jag det aldrig frivilligt. Om jag undantar några af hans slägtingar, så tror jag ej heller att det i Stiftet finnes någon som verkeligen vill ha L. till Biskop. Deremot har jag, sedan valet, fått en mängd bref till större delen från obekanta personer, som anmoda mig att söka med allvar. De arma presterna tro att saken på något sätt skulle bero af mig. Gjorde den det, så kunde jag som hederlig karl ej undgå att anse mig förbunden att svara mot deras förtroende. Jag erkänner gerna, att jag icke just är något af de bästa Biskopsämnen, men för undervisningsverket, som i Wexiö Stift

länge varit försummadt, torde jag dock möjligtvis kunna uträtta något.

Nu beror saken väsendteligen på dig: ty jag vet, att Kungen ej gerna går ifrån ditt yttrande i ecclesiastikfrågor. Du har vid flera tillfällen och i synnerhet i somras visat mig så mycken ynnest och vänskap, att jag äfven nu tror mig med full tillförsigt kunna anropa den. Någon ting som strider mot rättvisan eller ens mot Opinionen tror jag ej heller att jag begär. Wexiö stift hade utan tvifvel kunnat få en bättre och mera förtjent Biskop än mig: men det är icke mitt fel att förslaget utfallit som det gjort. Jag har för mig ingen ting annat än Stiftets önskan. Hvad Domprosten Lamér i öfrigt må hafva för sig tillkommer ej mig som medsökande att bedömma: men att han åtminstone ej har denna, har man sagt mig. Excellens. Gref Engeström och Wetterstedt hoppas jag äro för mig. De öfriga Stats-Råden förhålla sig troligtvis neutrala, med undantag af Excell. Rosenblad, hvilken naturligtvis nu, liksom i somras, är emot mig. Det skall föga bekymra mig i fall du är af olika tanka med honom.

Bästa Kullberg! Som saken nu står är den för mig rätt vigtig. Presterna tro att det är genom min försummelse och overksamhet, i fall jag förbigås. Jag kunde möjligtvis komma i fråga till Carlstads Stift, i fall Bjurbäck dör: men der får jag otvifvelaktigt Hedrén till medtäflare. Han är ett skickligt Biskopsämne, ehuru jag hört att han för ögonblicket ej skall vara så väl med höga vederbörande: men det är förlåtligt om jag tror mig snarare kunna competera med Lamér än med honom. Gör derföre hvad du kan, af vänskap för mig — och jag vågar äfven tillägga för Stiftet, hvars bästa du är satt att bevaka. Mot pligt och öfvertygelse begär jag icke att du skall handla; och skulle dessa tala emot mig, så glöm att en vän, som i alla

fall redan är dig på det högsta förbunden, begärt ditt förord.

Vänskaps- och vördnadsfullt
Es. Tegnér.

74. Till C. G. von Brinkman.

Lund d. 25. Jan. 1824.

Jag hoppas att du riktigt emottagit och framlemnat det bref jag med sista post skickade dig till Excell. Engeström. Förundra dig icke öfver den något sentimentala tonen deri. Till Engeström och Gubben Rosenstein skrifver jag alltid så. De hafva begge vid många tillfällen visat mig faderlig godhet som jag aldrig glömmer. Nu äro de begge gamla: och det synes mig ädlare att tacka den nedgående solen än att tillbedja den uppgående; ty hoppet är egennyttigare än tacksamheten. För oss har Ex. Engeströms styrelse varit både liberal och faderlig. Det ges ingen slags Academisk förtjenst som han ej uppmuntrat och qvarhållit; och om Academien nu har något mera anseende än då han emottog den, så är det verkeligen ensamt hans förtjenst. Skulle vi nu, som det tros, få Rosenblad till Canceller, så är det min allvarliga föresats att för alltid lemna Lund. Exc. Rosenblad är en man som lär ha stora förtjenster genom practiska kunskaper, routine och arbetsamhet: men om styrelsen af ett Vettenskapligt Institut kan han aldrig få något begrepp. Han betraktar det som en Farm hvars behållna afkastning i säd eller pengar han vill drifva så högt som möjligt. Jag tviflar också icke att Academikassan skulle växa under det Academien förfölle. Jag håller af den, och *gitter ej se hur pilten dör.* Men skall

jag lemna Academien så synes det mig bättre att göra det som Biskop än som Pastor. Det vore åtminstone bättre i ekonomiskt hänseende. I andra afseenden kan det synas betänkligare. Men du vet icke med huru litet förstånd och huru litet besvär en Biskopssyssla skötes i vårt kära fädernesland. Jag har i fyra år suttit i Lunds Domkapitel och förundrat mig deröfver. Fäster man synnerlig vigt vid Embetets mekaniska del, vill man göra sig sjelf till ett lefvande protocollsutdrag, hvarmed mången tror sig bevisa sitt nit, då har man i sanning nog att göra. Men i detta afseende kan Mjölnaren gerna slumra ibland, ty hjulet mal ändå. Hvad lärans renhet angår så är det förunderligt huru den nu mera bibehåller sig liksom af sig sjelf, lik petrificaterna i ett Naturaliecabinett; så att till och med en smula kätteri kunde vara välkommen för mången bra karl, som då och då kunde önska sig litet surdeg i Dogmatikens osyrade bröd; ty Religionen är, som du vet bättre än jag, något helt annat än Theologi. Hvad en Biskop egenteligen kan och bör sysselsätta sig med, om han vill uppfylla sin bestämmelse, är undervisningsverket i Stiftet, helst för presterna: ty en prest som ingen ting *vet* är ett ömkeligt ting, huru fast han också *tror*. I Wexiö stift äro Scholorna, som under Wallqvists tider voro ypperliga, nu mycket förfallna: ty Mörner var väl en hederlig och rättskaffens man, men aldrig någon Litteratör. I detta afseende tror jag mig kunna uträtta något, åtminstone mer än mina medföreslagna.

Dr. Agrell skall vara en hederlig karl och har med mycken distinction tjenst som Lector; men han skall ha läst sig blind på Syriska radixer. Det är förmodeligen för att undvika detta, och af fruktan för blindhet som Domprosten Lamér aldrig sett i bok. Utom några slägtingar som han har i Stiftet, finnes ingen som vill ha honom till Biskop utan tvertom fruktar det på det högsta; ty hans caracter

skall vara något mer än tvetydig, och som Lärare lärer han aldrig haft något anseende; men då han var Domprost och 70 års man trodde man sig ej kunna undvika att göra honom en artighet genom ett förslagsrum. Men hvarföre jag — som i öfrigt ej känner honom — egenteligen föraktar mannen, är för hans falskhet emot Hagberg. Denne hade han erbjudit förslaget, och det är egenteligen Lamér som är orsaken till den obehagliga collisionen mellan mig och Hagberg som annars aldrig tänkt på Wexiö. När nu L. återkom från Riksdagen arbetade han uppenbart emot Hagberg och tog sjelf ett förslagsrum i afsigt att derigenom få Embetet. Jag är också öfvertygad att Excell. Rosenblad, som annars interesserat sig för Hagberg, likaväl af ovilja mot mig gör hvad han kan för Lamér; ty les Beaux Esprits se rencontrent. — Det är icke något skryt när jag säger dig, att Stiftet verkeligen önskar mig till Biskop. Jag har fått en mängd bref i detta afseende, bland hvilka jag bifogar ett. Det är sant, det är af en ungdomsvän, en bland Lectorerna, och således naturligtvis partiskt: men alla de andra föra ungefär samma ton. Visa det emedlertid för ingen och återskicka det vid tillfälle. Jag tycker att jag som hederlig karl hvarken kan eller bör förakta till och med ett Småländskt förtroende, helst då min egen — åtminstone ekonomiska — fördel dermed är förenad. Jag anser mig följaktligen skyldig att göra hvad jag kan. Huruvida Exc. Engeström, sedan han tagit afsked, kan vara så betydande som förr känner jag icke. Ett bref till Exc. Wetterstedt medföljer som du enligt löfte torde vara god och aflemna och med ditt förord understödja. Men fråga tillika Exc. Engeström om *han* anser lämpeligt att jag skrifver till Prinsen. Jag vill ej göra det utan hans tillstyrkan. Utnämningen sker förmodligen ej ännu på en månad, och jag kan således ha tid att häröfver inhämta hans tankar genom dig: men du får

i detta fall ej dröja. Exc. Fleming, Mörner och Sköldebrand uträtta förmodligen ingen ting; men höfligheten fordrar kanske att jag skickar dem hvardera ett bref, af samma innehåll som — ett visitkort. Jag står för öfrigt hvarken till dem eller till Wetterstedt i något slags förhållande. På dig och Engeström litar jag egenteligen. Det vore i sanning, helst för de prester, som i denna sak interesserat sig inom Stiftet, obehagligt om L. nämndes. Jag kunde väl alltid få ett annat Stift, kunde äfven umbära det, utan att derföre vara olycklig: men som sakerna nu stå är det min skyldighet att ingen ting försumma. Gör derföre hvad du kan, och anse ej min vänskap för egennyttig derföre att jag nu tar dig i beslag: men jag kan, som saken står, ej handla annorlunda.

Du tror att *Kyrkoärenderna* upptaga hela min tid men det är ett misstag. Sedan Nyåret har jag skrifvit 3 nya Romanser på Frithiof, af hvilka 2:ne äro temmeligen vidlyftiga. Af de 24 som skulle utgöra det hela återstå mig nu endast sju: och jag hoppas således med *säkerhet* att i sommar kunna vara färdig härmed. Huruvida jag då eller någonsin bör utgifva det, blir en annan fråga, som du sjelf må afgöra sedan du läst Manuscriptet. Jag vill acqviescera vid ditt och Franzéns omdöme, men nekar icke att jag sjelf har allahanda betänkligheter. Mera än en gång har jag varit frestad att kasta hela den poëtiska prof-kartan på elden. Jag har bränt bättre saker än det. Det är omöjligt att med en sådan sönderhackad behandling få någon enhet i tonen. Det är väl få som känna en sådan brist: men de fås omdöme är mig mera värdt än alla de andras tillsammanstagna. Dock härom en annan gång.

Det heter vidare att mina bref innehålla *ord och inga visor*. Det är också orätt: och till bevis derpå bifogar jag en visa för vår sköna Italienska. Den är enkel åtminstone: men för att anse den enkelheten för något annat än

enfaldighet fordras allahanda som man just ej kan påräkna hos en hvar. Vid ett fyrverkeri klappa alla händerna; men när himmelens stjernor gå sin stilla gång, då — sofver man. Men visserligen är det lättare (expertus novi) att göra raketer än stjernor — så framt man ej får göra dem af porslin. Helsa i öfrigt vår Sångfogel på det högsta, så framt hon ännu kommer ihåg mig, och säg henne tillika, att om jag skulle bli Biskop, jag hoppas hon gör mig den glädjen att låta omvända sig, på ett eller annat sätt.

Flere bland hennes catholska villomeningar, t. ex. den om det *sacramenterliga* i äktenskapet, hoppas jag att du, såsom en äkta protestantisk Theolog, fört henne i från på förhand. Hvar är hon för närvarande? Och är hennes man så oartig att vara på samma ställe?

Det begärda Talet skall komma så snart jag hinner att deraf låta taga en afskrift. Men hvad som för Exc. Dela Gardie och hans vederlikar kan synas rätt artigt och nytt, det synes dig trivialt, och med rätta. Det ligger i alla sådana der underdåniga tillfällighetsämnen ett frö till trivialitet som ej kan utrotas. På politik förstår jag mig dessutom icke, men väl hatar jag af allt mitt hjerta den som nu följes i Europa. Med ett ord, skriften är högst obetydlig.

Dem man älskar och värderar gör man ej gerna till vittnen af sin förödmjukelse: och på denna grund har jag, ehuru ombedd, vägrat att visa Talet för sjelfvaste Friherrinnan. Men efter du nödvändigt så vill skall jag skicka det.

Friherrinnan har öfvergifvit mig. På mera än en månad har jag inte haft ett ord från henne men jag vet att hon är frisk . . .

Glöm ej heller att göra mig påmint för Grefvinnan Ugglas. Hennes mans slägting, Baron Trolle, är nu med

sin famille inflyttad till staden. Det är ett rätt hyggeligt hus.

Farväl, bäste Brinkman. Jag vet att du ej räknar på det besvär jag gör dig: men det är ändå orätt att en vir Mercurialis som du skall occuperas med dylika små commissioner; men du måtte ha någon fiendtlig Genius i Småland som ådragit dig detta.

Din
redlige
Vän
Tegnér.

Till C. P. Hagberg. 75.

Lund d. 25 Januari 1824.

Bäste Hagberg!

Du känner förmodligen redan utgången af valet i Wexiö. Att Lamér ej skulle vara att lita på har jag förmodat från början, i anledning af hvad jag alltid hört om hans caracter. Han vill sjelf ha sysslan, och jag vet bestämdt att han mot slutet arbetade för Lindfors, den han ej ansåg farlig vid utnämningen: men det var för sent. Forssander har ej heller något uträttat: ty i hans härad fick du endast hans egen röst. Den enda som verkat ärligt har varit Landshöfd. Hjerta i Jönköping: ty Mörner har ingen ting hvarken kunnat eller velat . . . Huru nu utnämningen blir kan vara osäkert. Lamér tros arbeta mycket och man förmodar att han har Excell. Rosenblad för sig. Det vissa är att jag har honom emot mig, efter vanligheten. Om jag undantar några slägtingar af Lamér tror jag ej att det finnes någon prest i Stiftet som vill ha honom till Biskop, ehuru man för hans

år och embete ej kunde förbigå honom. Jag har sedan valet fått flere bref från Prester med anmodan att söka allvarligt. Jag kan härföre ej göra mer än att jag låter vederbörande veta min tanka, men i öfrigt må det gå som Gud vill. Visserligen kunde det för mig vara en liten ekonomisk vinst, i synnerhet derigenom att jag finge sälja mitt hus, och undvika att betala 3,000 rdr för öfverbyggnad på Reslöf: men rik blir jag i alla fall icke och har långt för detta uppgifvit all spekulation derpå. Hvad dig angår så är jag öfvertygad att du tar saken som du bör. Det Stift som ej vill ha dig kan du umbära. Det enda ledsamma i hela saken är den collision som härigenom yppat sig mellan oss begge, eller rättare mellan våra partier. Att jag sjelf ej betraktat det som partisak hoppas jag du är öfvertygad om, utan ser saken med samma ögon som jag skulle gjort ifall du fått pluraliteten.

Det är väl att du är nöjd med min Brorson. Måtte han alltid förtjena din välvilja. Från Palmens kan jag helsa. Der är i afton stor supé för Biskopen och Engeström, och jag måste nu dit. Helsa din Fru.

Din
redlige
Vän
Tegnér.

76. Till M. von Schwerin, född Törngren.

Lund d. 27 Januari 1824.

Budet som var här i går träffade mig ej hemma och var rest innan jag återkom. Jag var dock i staden, men här är dagliga calaser för Lector Heurlin som kommit ner med valet. Så glad är man här af blotta hoppet att bli af med mig.

Erkänn att det är en tröst i fall jag kommer att flytta att ej lemna större saknad. Men jag vet *ett* hjerta som kanske i detta afseende känner olika: och det är mig oändligen mera värdt än alla deras tillsammanstagna som hoppa af glädje när de beräkna inpå kopparn den vinst de göra i löningstunnor genom min förmodade flyttning.

Dock — hur skall jag tänka just om detta hjerta? Den nu beslutna resan är (förlåt min uppriktighet) ett förräderi *åtminstone* mot vänskapen. Hade jag kunnat ana något dylikt, så hade jag visserligen långt för detta varit på Sirköping för att taga — afsked. Att Jules skulle till Carlberg visste jag väl, men ingalunda att det ansågs nödvändigt för hans Mor att införa honom bland Cadetterna. Jag trodde i min enfaldighet att det tillkom fadern, jag gladde mig i hoppet att få tillbringa några förtjusande ögonblick i det välbekanta soffhörnet, att utan tvång få utgjuta min försmådda känsla. Jag hade just för denna högtid arbetat rätt flitigt på Frithiof och yfdes på förhand af en Sånggudinnas bifall. Det är nu förbi. Friherrinnan fann ej en gång för godt att underrätta mig om det så alldeles oväntade beslutet förr än det var för sent att ens göra en afskedsvisit. I sanning jag har svårt att glömma eller förklara detta. Säg mig åtminstone ett ord till tröst, säg mig att det var ett olyckligt infall, säg mig att jag får hoppas någon ersättning, Gud vet när. Ty får man Frih. till Stockholm, så dum är man dock icke der, att man släpper henne tillbaka. Skall Baron och flickorna följa med? Dock — det är sant, det angår mig ej. Förlåt min ledsnad. Friherrinnan vet icke hvad förhoppningar hon förstört för mig — eller rättare, hon vet det, och har ändå förstört dem. I sig sjelf har jag ingen rätt att klaga deröfver. Jag var en inbilsk narr som nånsin hoppades att få det. Dikten är för mig, och verkligheten för de lycklige. Och likväl, med huru

litet hade jag ej varit nöjd, ja lycklig. Men alldeles oväntad var mig i sanning ett sådant slut på mina drömmar. Res emedlertid lycklig, och glöm gerna oss öfvergifna, i fall det ökar Friherrinnans lugn. Jag bör då ej vara missnöjd.

Huru det går med Biskopsutnämningen är högst osäkert. Domprost Lamér tros ha mäktiga förespråkare, i synnerhet Excell. Rosenblad. Skulle jag bli utnämnd, som är föga troligt, så vore jag nödsakad att i April el. Maj resa till Upsala och Stockholm. Men hvad är i alla fall Stockholm emot Sirköping? Jag vet icke om jag skall skrifva till Prinsen el. ej. Jag vill, af ekonomiska skäl, gerna ha tjensten, men vill ej heller förödmjuka mig derför. Stiftet vill ha mig, men Kungen är troligtvis af annan tanka.

Jag är i dag ingalunda vid humör att besvara Frih:s bref. Det skall ske på Stockholm. Den *lycklige* Brinkman skall af mig ingenting få veta; ty jag kan också vara afundsjuk. Min hustru ber om förlåtelse att hon besvärar med hosföljande paquett, så vida det ej generar. Den som vore i dess ställe, och finge ett rum i Frih:s fotmagasin; ty i dess hjerta kan jag nu mera väl ej hoppas det.

Tegnér.

hastel.

77. Till C. F. Wirsén.

Högvälborne Herr Baron, President, Riddare och Commendeur af Kongl. Majts Orden!

Då jag förliden sommar var i Stockholm täcktes Herr Presidenten visa mig en ynnest hvars anledning jag när-

mast bör söka i en väns, Professor Agardhs partiskhet; men jag begagnar denna för mig lyckliga omständighet då jag nu vågar besvära Herr Presidenten med bref i en sak som för mig är af vigt.

Genom nästan enhällig kallelse är jag föreslagen i första rummet till det lediga BiskopsEmbetet i Wexiö. Jag hade önskat att Doctor Hagberg härtill kommit i fråga: det är en man med hvilken jag hvarken kunnat eller velat competera. Men då detta ej låt sig göra är förhållandet annorlunda. Jag känner ej Doctorerna Lamér och Agrell som jemte mig äro föreslagna. Det enda jag om dem vet är att den förstnämnde, som lofvat arbeta för Hagberg, ehuru han sedan funnit det lämpeligare att sjelf ta förslaget, skall vara omkring 70 år gammal; och den sistnämnde, ehuru något yngre, sjuklig och utan anspråk på sysslan. Jag åberopar ej heller för dem något annat företräde än det som grundar sig på Stiftets allmännare önskan. Om denna har jag blifvit underrättad, icke blott genom valets utgång, utan äfven sedermera genom flere särskilta uppmaningar från Presterskapet. Jag anser för min skyldighet icke blott att värdera ett sådant förtroende, utan äfven att ej försumma något ärligt medel som kunde föranleda den utgång en stor pluralitet tyckes åsyfta. Jag känner vigten och ansvaret af det Embete hvartill jag blifvit föreslagen. För sina krafter ansvarar ingen; men för sin redliga vilja ansvarar hvarje redlig man. Utnämningen beror af Konungens nåd; men jag vet tillika att Herr Presidentens förord gäller som det bör hos Honom. Skulle Herr Presidenten dertill ej finna mig oförtjent, i jemförelse nemligen med mina tvenne medsökande, så vågar jag att härmedelst utbedja mig det samma. Jag kan ej begära att det sker för min skuld, men tilläfventyrs för sakens, öfver hvars beskaffenhet jag i öfrigt bör misstro mitt omdöme.

Framhärdar med djup vördnad

Herr Baron och Presidentens
ödmjukaste
tjenare
Esaias Tegnér.

Lund d. 29 Januari 1824.

78. Till C. G. von Brinkman.

Lund d. 5 Februari 1824.

Du blir väl nu, bäste Brinkman, alldeles uppledsen på min brefvexling; men jag kan dock ej underlåta att på det hjertligaste tacka för ditt bref af den 30 Januari, och för all den möda du gjort dig att understödja en dålig sak. Jag har i Stockholm många som kalla sig mina vänner och troligtvis äfven äro det, när frågan är om att berömma ett dumt poëm med T—r till signatur; men gäller det en sak af vigt för mig och de mina då äro de stumma som fiskar; ty man vill ej compromettera sig för bagateller, man vill väl gynna en Poët, emedan man derigenom gör sin egen smak en compliment och hoppas att bli ansedd som en diminutiv Mecenas; men är fråga om något annat än munväder, då har man tusende förfall, då duga ej Poëter till Embetsmän, hvartill annars alla dumhufvuden duga, då kan Academien ej umbära mig, då är det vida svårare att förestå ett Gymnasium än ett Universitet etc. etc. Jag tackar dig ärligt derföre att du häri visat dig vara af annan och bättre tanka. Ser jag saken i sin nakna enkelhet så bör jag erkänna att den för mig *sjelf* ej är af den högsta vigt: jag kan möjligtvis bli Biskop annorstädes, kan äfven lefva om jag aldrig blir det: inkomsterna gå åt, helst med mitt lefnadssätt; och hvad *äran* angår, så har

jag deraf till husbehof, möjligtvis äfven så mycket öfverskott att jag dermed skulle kunna understödja en och annan af mina *ärelösa* Bröder i BiskopsEmbetet. Men k. Bror, här är icke ensamt fråga om mig; det är fråga om hela Stiftet som vid detta tillfälle visat mig förtroende. Du vet icke hvad jag har att göra med blotta besvarandet af alla de bref jag får med hvar postdag från Presterna med uppmaning att ej afsäga mig förslaget och att skona dem för Lamér. De tro i sin Småländska enfaldighet att den saken beror af mig och föreställa sig som en omöjlighet att i ett land der en opinion gifves L. skulle med mig kunna komma i fråga . . .

Man har äfven, i afseende på det allmänna skriket, sökt att väcka mina misstankar mot Hagberg. Men jag misstänker ej gerna mina vänner. Du känner ej mina förhållanden till Hagberg: jag skryter ej af tjenster som jag tillfälligtvis kunnat göra mina vänner: men bör ändock säga att ett fiendtligt steg från Hagberg emot mig — vore en nedrighet. Jag anser det alltså för omöjligt; ty jag har alltid känt Hagberg som en ärlig karl. För öfrigt får du, som lefver i öfre våningarna, troligtvis höra allt för litet af de här *souterraina* mystererna: men man bör derföre ej helt och hållet förakta dem. Jag har gjort mig närmare underrättad om Lamér, hvilket i sanning ej varit lätt, emedan det ej finnes större *Anonymus* i Sverge. I tryck har han aldrig utgifvit något annat än för 30 år sedan en Disputation *de Ranis Fossilibus*. Men Biskops-paddan är blott half, ty Disputationen är till dato ofulländad. Som Riksdagsman vid sista Riksdagen har han varit en fullkomlig Pythagorée, så till vida neml. att han ej öppnat sin mund utan för att äta . . .

Jag måste derföre anse hans utnämnande för en orättvisa — onåd tror jag man kallar det då det kommer från

Regeringen. Detta ber jag dig, å mina vägnar, alldeles oförtäckt säga vederbörande, huru höga de än må vara. Kan jag ej få tjensten, så laga åtminstone att Agrell nämnes. Det skall vara en bra karl, och han vet åtminstone något, ehuru det ej är annat än Syriska. Men både Stiftet och jag undvika derigenom åtminstone en chikan. Haf i öfrigt uppmärksamt öga på Wetterstedt. Han är betydlig i denna sak och får förmodligen många sollicitationer. Till Fleming och Mörner har jag skrifvit, äfven till Sköldebrand, men i allmänna Termer. Jag skrifver nu icke vidare i denna sak utan till dig.. Förslaget kommer upp d. 10 Februari. Sök att det blir snart afgjordt, som plär vara vanligt med dylika frågor. Skrif äfven, så ofta du kan, till mig.

Men vid denna tid lär du ej kunna det ofta. Du är nu en lycklig man som ser Friherrinnan *dagligen*; och för dig är alltid *dag*. Hon har ej *rest* utan *rymt* från Skåne; åtminstone fick jag ej veta om resan mer än ett par dagar innan den företogs, så att jag ej en gång fick ta afsked. Jag skref henne i anledning häraf ett blixtrande bref: det skedde i hettan, och jag bör visserligen be henne om förlåtelse för flere uttryck deri. Det skall jag äfven göra; men litet groll kan jag ej undvika att hysa. Att gossen skulle till Carlberg visste jag väl: men honom kunde ju Baron eller också en Dräng följa opp. Mödrar plä ej behöfva att presentera sig vid KrigsAcademien. Dessutom — man är dum vid hofvet, som jag hört, men dock icke så dum att man släpper Frih. Schwerin i fall hon en gång visar sig der. Kungen sjelf är en stor connaisseur; och man måste i sanning vara både döf och blind för att ej fatta värdet af en sådan acquisition. Blefve hon nöjd och lycklig i Stockholm skulle jag visserligen unna henne det af hjertat. Men tro mig det är under hennes förhållanden — omöjligt. Jag känner henne för väl för att tro det ett ögonblick. Och dessutom, hvad förlorade

icke jag på resan? Jag hade med flit i flere månader afhållit mig från Sirköping för att i vår kunna vara der med både kropp och själ några dagar. Säg henne nu att det är hennes skuld, om skön Ingeborgs mödom, hvarföre hon ofta bedt, går åt, och måste offras för folket. Säg henne att jag just i dessa dagar är sysselsatt med att taga den, och dertill ej kunnat finna någon lämpligare plats än — sjelfva Templet. Af consideration för könet och Friherrinnans böner vill jag dock söka att hålla det hela i en sådan *clair-obscur*, en sådan *sängskymning* att de flesta läsare, liksom den stackars krönte Kung Ring, som sedermera blef hennes man, skola taga henne för en alldeles ren Jungfru, liksom Josef och vi alla göra med våra brudar. Men visserligen kan saken ej undfly klarsynta och *bruna* ögon. K. Ring deremot var lyckligtvis *blåögd*, och dertill gråhårig, då man alltid är mera tolerant. Med ett ord, Frih. är skulden till hela olyckan som dock i sanning ej är större än att jag hoppas Fruntimmernas förlåtelse. Ty hvad som vore oförlåtligt i verkligheten, kan ursäktas då det sker på narri, och i en Dikt. Ingeborg, äfven utan en viss bagatell, är derigenom endast Fru: och jag har för min del aldrig känt andra interessanta Fruntimmer än Fruar. Bed alltså Frih. ej vara ond häröfver, utan tvertom tacka sin Gud att *nötknäckningstiden* är förbi. Men jag sjelf är ond på henne och af vigtigare orsaker. När du emedlertid knäböjer för henne som du bör, så säg henne att det sker med fyra knän och med två hjertan. Ack! hon vet icke hur jag älskar henne! Jag hatar svärmeriet; ty det är egenteligen inte annat än förruttnad och stillastående poësi, det är en svamp på lifsens träd: men för henne, för henne allena skall äfven jag vara i stånd deraf. Med alla andra qvinfolk tar jag saken lättare. Helsa henne nu, och säg att jag vill skrifva, men icke ännu, icke innan jag hunnit öfvervinna en viss poëtisk stickenhet,

icke innan jag satt skön Ingeborg i full säkerhet och inbetalt brandförsäkringsafgifter för hennes jungfrudom som lyckligtvis blott en gång brinner af.

Farväl k. Bror. Tänk på mig eller åtminstone på Agrell. Du skref annars till Friherrinnan två gånger i veckan. Betrakta mig som hennes arfving.

Din
redlige
Vän.
Tegnér.

*

79. Till C. G. von Brinkman.

Lund d. 15 Februari 1824.

Käraste Brinkman! Du är en narr, liksom jag ock och många andra, men en vida lyckligare, för ögonblicket åtminstone. »*Friherrinnan är här.*» Ja visserligen är hon der hon ej borde vara, hvem djefvulen vet icke det? Låt henne sjelf säga på samvete om hon i Stockholm finner en enda menniska med hvilken *hon* kan tala ett förnuftigt och öppet ord, *dig* ensam undantagen. Så har hon åtminstone långt för detta sagt till mig, ehuru jag kände saken förut ... Att Frih. S. väcker uppseende hvart hon kommer, vore det äfven till Abdera, hvem vet icke det? Men hvar till tjenar en sådan triumf för henne och *dig?* Det är oanständigt att *ej* förargas deröfver. Nu ställes väl saken så att hon blir qvar vid hofvet. Dig unnar jag en sådan glädje, och det af hjertat, emedan du vet hvad den innebär; men de andra fähundarna och Kammarherrarna unnar jag den ingalunda. Skulle hon sjelf finna sig deri så har jag ej ett ord att säga. Gud göre henne lycklig, det är min varmaste önskan; men i de förhållanden hon nu är i eller utom Stockholm, tviflar jag högeligen derpå. Dock — detta angår hvarken dig eller

mig, så mycket mindre som hon har både rätt och *förmåga* att råda sig sjelf. Endast gör det mig ondt att hon möjligtvis misstar envishet för ståndaktighet och *önskar* sig en Martyrkrona der en fridspalm vore nog. Dock — härom en annan gång. Nu *kan* jag icke skrifva henne till, äfven om jag ville, jag kan det icke på länge, jag gör det ej innan hon afsäger sig djefvulen och allt hans väsende, med undantag endast af en liten Tysk djefvul, vid namn Asmodæus eller Brinkman, jag mins ej rätt hvilketdera.

Men under det du jubilerar öfver Friherinnans ankomst, gör Lamér sina jesuitiska anläggningar och tar troligtvis Wexiö Stift. Skadan kunde väl, för att tala uppriktigt, ej vara stor; men efter vi börjat, k. Bror, tycker jag ej heller det vore ur vägen att sluta med heder! Från Wexiö skrifver man mig att L. anser sig alldeles säker om Stiftet ... Lamér skall ha slutat sin Meritförteckning med följande: »Om jag under min långvariga lefnads- och tjenstetid kunnat uträtta något godt, så tillkommer derföre Gudi allena äran, och sådant bör ej upptagas i min Meritförteckning.» — Agrell deremot har funnit sig bättre, ty han har i sin Meritlista äfven upptagit de *Kyrkoreparationer* han låtit anställa. K. Bror! Jag står för närvarande ej just i de bästa Termer med Friherrinnan; men jag vädjar likväl till hennes omdöme, som jag ber dig begära, om hon ej finner det chickanöst både för *dig* och *mig*, om jag skulle bli förbigången för sådana medsökande. I öfrigt begär jag visserligen icke någon förödmjukelse hvarken å dina eller mina vägnar; det är tvertom min tanka att jag vid detta tillfälle ej fordrar annat än klar och uppenbar rätt; men styliseringen af en sådan fordran kan jag väl med trygghet öfverlämna åt en gammal Minister. Med ett ord, det afgörande ögonblicket är nu inne, och då kommer det an på Fältherren att visa hvad han duger till.

Antonius var en stor General och förlorade ändå slaget vid Action mot en stympare; men det var för en viss orsak skull. Och likväl var Cleopatra troligtvis ej hälften så vacker som en viss annan Fru, ehuru vida mer erfaren. Tänk på det, k. Bror, och skrif mig till, så ofta du ser ner ur din himmel på denna låga jord.

Helsa Friherrinnan, Ebba och Martina och ursäkta mitt slarfviga bref.

Din
Vän
Tegnér.

80. Till Dorothea Dunckel, f. Altén.

Lund d. 15 Febr. 1824.

Redan sistlidne December månad hade en Studerande från Götheborg lofvat mig att återföra det öfversända manuscriptet; men troligtvis har han ej funnit mig hemma, då han kommit för att afhämta det. Jag skickade det derför för någon tid sedan med en annan Studerande, Delin, hvilken jag hoppas riktigt framfört det. Emedlertid får jag be om förlåtelse för detta dröjsmål, som det ej berott af mig att förekomma.

Det är i allmänhet svårt att bedöma en tragedi, helst då man, som jag, ej gjort något egenteligt studium af dramatiken; men det är omöjligt att ens ungefärligen yttra sig då man ej känner upplösningen. Det vore som att bedöma en staty hvaraf man ej sett hufvudet. Ty i katastrofen concentrerar sig hela tragediens lif, den är summan af handlingen, eller rättare handlingen är endast till för den samma, liksom exponenterna endast äro till för det

facit de frambringa. Tillåt derföre att jag tills vidare uppskjuter mitt omdöme. Jag bör dock erkänna, att caractererna synas mig allt för flyktigt tecknade och sakna tillräcklig individualitet och bestämdhet. Det allmänna begreppet om en tyrann som den ifrågavarande kejsaren, om en hjelte som uppoffrar sig, som Agathocles förmodligen skall göra, om en vankelmodig caracterslös lycksökare, som Tiridates, kan väl vara logiskt riktigt; men Poësien, helst den dramatiska, framställer ej allmänna begrepp som Vettenskapen, utan personifierade; man vill på scenen ej se en tyrann t. ex. sådan som man tänker sig den i allmänhet, utan med en egen bestämd physionomi, det är ej tyranniets begrepp, utan dess anletsdrag, som man önskar betrakta. En caracter som Constantinus, som sedermera spelade en så stor roll i verldshistorien, torde väl också kunnat framställas något annorlunda än som en blott uppbrusande och obetänksam yngling. Hvad verserna angår, så äro de i allmänhet lätta, kanske äfven någon gång lättare än den tragiska värdigheten tyckes fordra. Jag tror ej hälften af allt det onda man i sednare tider sagt om alexandrinen; men för tragedien måste jag erkänna att jag anser den af flera orsaker olämplig. Den är för tungrodd för en lifligare dialog, för hård för känslans varmare uttryck, och i allmänhet allt för entonig för en sådan omvexlande bild af lifvet, som tragedien skall framställa. Dess rätta plats är i den resonnerande och gnomiska Poësien, der den med sitt enformiga eftertryck ofta gör god verkan. På theatern vet jag icke, att den någonsin bibehållit sig, utom i Frankrike, der gammal häfd och i synnerhet språkets natur ej tillåta några friare metriska former.

Anse ej detta preliminär-omdöme för annat än hvad det är, mitt enskilda tycke, utan anspråk på någon allmän

giltighet. Anse det på sin höjd för en omskrifning af hvad Goethes Mignon säger till Wilhelm Meister: »Gehe nicht wieder auf den Brettern.» Det bör ej kunna vara förödmjukande att lyckas mindre i det tragiska för ett fruntimmer, i ett land der männen, äfven med annars stora poëtiska gåfvor, i denna del af konsten ej kunna berömma sig af synnerlig framgång. Poësiens område är rikt, och jag vet icke hvarför en liten lyrisk blomstersäng med liljor och förgätmig-ej i sig sjelf skulle vara mindre värd än Melpomenes blodiga palatser. Det är just det herrliga af diktens land, att ingen vrå deraf är föraktlig, och öfverallt kan der trifvas och bo förädlad menskliget med änglavingar.

Jag slutar med det, hvarmed jag bort börja, nemligen att tacka af uppriktigt hjerta för den vänskap och godhet, jag erfor i Götheborg, dem jag alltid förvarar i tacksamt minne; ty ren välvilja är en sällsynt skatt, den man bör skrinlägga i hjertat, under det den tillfälliga kransen på hjessan gerna må förvissna. Framför äfven min helsning till Pastor Dunckel och tänk någon gång utan ledsnad på en

uppriktig Vän

Tegnér.

81. Till C. G. von Brinkman.

Lund d. 19 Febr. 1824.

Du är alltför god, bäste Brinkman, som så ofta lemnar mig underrättelse om alla dina anstalter till drabbningen. Förlåt om jag ett ögonblick fruktade att du skulle glömt den för något i sanning oändligen bättre. Men det gör mig ganska ondt att detta tracasserie skulle inträffa just under

din *blomstermånad* och falla som en Majsnö i alla dina rosenkalkar. Äfven härföre vill och bör jag hålla dig räkning.

Montgomerys bref var charmant och har gjort mig oändligt nöje. Fruntimren äro alltid söta när de synda — vore det också endast mot Grammatiken. Jag tänker dervid alltid på den *läspande* Alcibiades: han hade det förutan ej varit hälften så vältalig. Tacka henne tusenfaldt. Framdeles torde jag väl skrifva henne till, så framt hon ej har något deremot.

Jag förmodar att saken är afgjord innan detta bref hinner fram. Frukta icke att jag tar allt för illa vid mig, i fall jag blir förbigången. Visserligen kan jag från Regeringens sida aldrig betrakta det annorlunda än som en intenderad chikan: men jag är icke heller så svag att jag ej kan bära den. Jag vet derigenom åtminstone i hvad termer jag står med högsta vederbörande och kan för framtiden rätta mig derefter. Men för mina vänner inom Stiftet och för — Stiftet i allmänhet skulle det göra mig ondt. Utan egenkärlek kan jag försäkra dig att en sådan utgång der komme att väcka ett allmänt missnöje. Men hvad behöfva de maktägande att fråga derefter?

Franzén skref mig till från Stockholm det Leopold väl funnit en och annan af verserna öfv. Fru Stjerneld artiga, men de fleste hade ej vunnit hans bifall. Deri torde han ej heller ha så orätt. Men tillika nämner F. att du sjelf skrifvit något i samma ämne, men att han hvarken sett det ena eller andra. Hur hänger det tillsammans? Är det möjligt att *du* och *Franzén* ej träffades, då han var så länge i staden? Hvad som stod i Journalen lär vara af LifMedicus Pontin. Det är ärligt ment, men visserligen har det ingen stor poëtisk förtjenst. Dock — sådant bör man ej heller söka i dylikt tillfällighetskram.

Hur lefver Friherrinnan? Att hon för min skuld gått

opp till E. den jag annars vet att hon ej har stora tankar om, bevisar åtminstone att hon ej är så ond på mig som hon borde. Jag är lycklig, jag är stolt öfver att ha tvenne sådana förespråkare som henne och dig. Jag faller då åtminstone, som Polyxena, med värdighet. Det är en strid mellan Poësien och Tyche som nu kämpas: hvilken af de 2:ne är närmast beslägtad med Biskopskåpan kommer snart att visa sig. Helsa Friherrinan tusenfaldt.

Din
redlige
Vän
Tegnér.

82. Till C. I. Heurlin.

Lund d. 20 Februari 1824.

Bäste Heurlin. Jag har i natt varit plågad af en svår tandverk den jag ännu ej sluppit och kan således blott ofullständigt besvara dina begge vänskapsfulla bref. Till en början gläder det mig att du åtminstone är frisk till kroppen; ty hvad sinnet angår märker jag du ännu har feberkänningar. Huru skulle du annars kunna antaga som en möjlighet att äfven jag nånsin kunde misskänna din vänskap? Hvilken förnuftig anledning kunde jag ha eller få dertill? Hvad skulle du ha för *materiela* fördelar af min utnämning, dem du icke kunnat vida lättare betinga dig af hvilken annan som helst, i fall du varit egennyttig? Tror du att jag är ett sådant osjelfständigt barn att jag genast är färdig att tro allt sqvaller, i synnerhet sådant som kunde riktas mot en man den jag länge älskat, till hvars välmening och vänskap jag nu står i en förbindelse den

jag aldrig hvarken kan eller vill eller bör afbörda annorlunda än genom varm tillgifvenhet och öppet förtroende? Du har det felet, Heurlin, att du är misstänksam: det må du vara mot andra men icke mot mig, som ej förtjent eller någonsin kommer att förtjena det. Ger du mig någon anledning — förnuftig neml. — till missnöje, så var öfvertygad att jag öppet skall säga dig det: och det samma väntar jag af dig tillbaka. Dock — hvartill tjena alla dessa protestationer? Vi äro ej barn längre utan männer: låt oss handla och tänka som sådana. Om jag nånsin hyser eller förråder en misstanke mot dig för hvad du i denna sak gjort — så visa mig detta bref, och spotta mig sedan i ansigtet. Jag hade väl förtjent det. —

Hvad dina fiender och motståndare angår, så undrar jag ej på att du i första ögonblicket förargar dig öfver deras nedrighet. Jag vet af egen erfarenhet att sådant förbittrar: men öfver 10 minuter varar merendels hos mig ej striden mellan harm och förakt vid sådana tillfällen. Då segrar vanligtvis det sednare och bibehåller sin position, understödt af åtlöjet och sarkasmen som äro goda hjelptrupper. Så tycker jag också det bör vara; ty annars skulle en ärlig mans sinneslugn helt och hållet bero af skurkarnes godtycke, hvilket dock vore en dum inrättning . . .

Huru vi alltså betrakta saken tycker jag du i detta afseende bör *vara* eller åtminstone *bli* lugn. Du vet icke huru mycket du i annat fall oroar äfven mig; ty för min skuld har du ju hela detta tracasseri. Att förtalas af några spitsbofvar fördrar jag lätt: men att oroa sina bästa, ädlaste, oegennyttigaste vänner, detta är i sanning vida mer påkostande. Dixi et salvavi. —

Förslaget är nu uppkommet och striden börjar. Lamér gör verkeligen allvar af saken. Det hade jag knappast

förmodat: ty försöket är dock allt för skamlöst. Från Agrells sida hade det hvarken förundrat eller stött mig; men han lär vara alldeles passif. L. har bestämdt för sig Rosenblad. Möjligtvis skaffar denne honom äfven Gyllenborgs och Cederströms, hvilken sednare anses betydande genom sitt tillträde hos Kungen. För mig äro bestämdt Prinsen (som varit mycket nöjd med mitt bref), Engeström, Fleming, Wetterstedt, troligtvis äfven Mörner och Sköldebrand. Olyckligtvis är Fru Wetterstedt sjuk, hvilket mer än vanligt förlamar hennes mans verksamhet, som i allt fall aldrig är synnerligen driftig. Kullberg — som är säker — och Brinkman ha likväl lofvat att sporra opp honom så vidt det med hans indolens är möjligt. Engeström går på alldeles som Blücher, »immer Vorwärts». Jag fruktar mer för hans hetta än för hans liknöjdhet. Hvad jag i synnerhet fruktar är min popularitet: ty i Stockholm tviflar ingen på min seger. Detta kan möjligtvis skada hos Regeringen hvilken ofta roar sig med att handla mot opinionen, för att bevisa neml. det hon ej somnat vid Statsrodret. För *min egen del* är jag, vid Gud, fullkomligt tranquil hur det må gå. Blir jag nämnd så är det bra. Blir jag förbigången så är det äfven bra. Visserligen finner jag deraf vederbörandes *önskan* att chikanera mig: men deras *förmåga* dertill synes mig ännu litet tvetydig. Det är dessutom godt att veta i hvad Termer man står med höga vederbörande, för att derefter framdeles kunna rätta sig. Men för Presternas skuld som ej förtjent den scandalen att styras af L. och i synnerhet för *din* skuld, som tar saken så ifrigt, önskar jag den måtte lyckas. Jag har också derföre gjort hvad jag, utan att förneka min caracter, kunnat göra. Derutöfver vet jag att du ej begär något. Blir schismen stark i StatsRådet så uppskjutes förmodligen målet, efter vanligheten. I annat fall gissar jag det redan är afgjordt . . .

Huru gick det med Biskopinnans nådår? Du har ej nämnt det. Anna och barnen be hjertligast helsa dig och Lisa. Skrif mig ofta till.

Din
redlige
Vän
Tegnér.

Till A. C. af Kullberg. 83.

Lund d. 26 Febr. 1824.

Högtärade, ädle Herr Broder!

Genom Brinkman och många andra har jag tid efter annan blifvit underrättad om den vänskapsfulla värme du visat i min sak och det mäktiga biträde du deri, liksom ofta förut gjort mig. Du sjelf har varit den ende som ej nämnt något härom. Det är en grannlagenhet som endast ädla sinnen öfva. Emottag min varmaste och innerligaste tacksamhet för så mycken godhet. Jag vill hoppas att du ej heller på Biskopsstolen skall komma att allt för mycket blygas för den som du länge hedrat med din vänskap och nu nyligen befordrat med ditt förord. Jag vet att sysslan är vigtig och ansvarsfull, och det är i sanning ej lätt att fylla Wallqvists stol; men hvad en ärlig vilja och ett godt uppsåt förmå skall jag ej lemna oförsökt. Jag är ej heller så alldeles ovan och oduglig till sådana göromål som en och annan i Stockholm lär haft besvär att utsprida. I fem år har jag varit ledamot af härvarande DomCapitel, och få mål äro mig fullt främmande. För undervisningsverket hoppas jag kunna bli något gagneligare än Lamér. Var god och någon gång vid tillfälle försäkra Hans Maj:t om min renlärighet äfven i politiskt hänseende, i fall någon skulle

vilja göra den misstänkt. Utom den vördnad jag är skyldig honom som Konung, vet jag äfven att han är en *stor* Man; och jag har från min barndom haft den svagheten att älska hvad som är stort och ädelt, ehuru jag icke just är böjd för att göra det på knä. Nu har jag dessutom personliga förbindelser både till Kungen och Prinsen dem jag skulle förakta mig sjelf om jag någonsin kunde glömma.

Stiftet är icke att tillträda på tre år, och jag är för min del rätt nöjd att qvarstadna till dess. Men visserligen vore det i många afseenden bättre för mig, kanske äfven för Stiftet om jag t. ex. nästa år kunde flytta dit opp. Om EnkeFru Mörner mot någon billig ersättning ville afstå huset och ägorna vid staden, så kunde saken lätteligen arrangeras. — I Maj eller Juni har jag ämnat resa till Stockholm och Upsala, dels för att personligen tacka Konungen för hans nåd, dels för att vigas som lär vara en bruklig ceremoni. Till dess förestår jag emedlertid min profession här.

Det förstås af sig sjelf, att jag, efter vanligheten, röstar på Geijer: men jag fruktar att han äfven denna gång blir utesluten. I det fallet tycker jag det vore bättre om vi samteliga förenade oss om Brinkman, som i flera afseenden kunde bli Acad. nyttig. Men är det möjligt att få in Geijer denna gång — och det bör man lättel. kunna uträkna —, så räkna på min röst.

Förlåt att jag i dag måste slarfva mer än vanligt, ty jag har en vidlyftig post. Tillåt mig endast att hädanefter som hittills få vara innesluten i din vänskap, få vara stolt deröfver, få gläda mig öfver att vara en gammal vän så mycket förbunden.

Vördnad, vänskap och tacksamhet!

Tegnér.

Till C. G. von Brinkman. 84.

Lund d. 26 Februari 1824.

I dag, bäste Brinkman, hållas långa och dumma tal öfver Academiens förlust, Stiftets vinst m. m., dem jag naturligtvis, å Embetets vägnar, lika dumt besvarar. Emedlertid upptar detta tiden så att jag icke vet huru jag — då posten kom ovanligt sent — skall medhinna ens mina *allra angelägnaste* tacksägelsebref. Att jag bland dessa räknar dem till dig och Excellens Engeström, förstås *oss emellan* af sig sjelf. Men huru skall jag tacka Er, helst då tiden är så kort? Vår vänskap, bäste Brinkman, är ung: men den har gjort som Carl XII som tidigt förklarade sig myndig och satte Kronan på sig sjelf. Också har jag ej ett ögonblick tviflat på din tillgifvenhet; men den verksamhet och energie du vid detta tillfälle visat har i sanning öfverträffat min förväntan. Jag trodde att du, som långt för detta dragit dig från all slags an- och lycksökning, som lefde — såsom man bör göra — ofvanom molnen bland Englarne dem du är för tolerant att hata derföre att de ha kjortlar, som slutligen sjelf ej tyckes från början gilla hela företaget — jag trodde att du möjligtvis skulle göra som så många andra af mina bekanta säkerligen gjort, i fall jag nemligen varit nog enfaldig att begära deras biträde, det vill säga önska mig allt godt och låta saken gå som den kunde. Men huru skönt har jag icke bedragit mig. Din vänskap, ditt nit tillskrifver jag en väsendtlig del i sakens lyckliga utgång. För sysslan sjelf kunde jag vara likgiltig, ehuru äfven den, såsom doterad med *dubbla* inkomster emot hvad jag här äger, i mina omständigheter ej var att förakta. Men nu var äfven min heder, min caracter i fråga. Om den är jag i sanning ömtålig, jag tål ej en fläck på dess

spegelsköld. Jag bör också bekänna att jag aldrig förr än nu hört den sättas i fråga, äfven af mina ovänner, i fall jag annars haft sådana.

Ty hvad man egenteligen lär förebrått mig är, äfven om det hade mera grund än det har, icke orätt efter min Moral, och denna stöder sig på resonnementer och åsigter som jag en annan gång skall underställa dig sjelf, ehuru det visserligen är onödigt, då alla friare sinnen häri tänka lika, af instinkt. För närvarande måste jag inskränka mig att af varmaste hjerta och med broderlig erkänsla tacka dig för hvad du gjort icke blott för min befordran, utan äfven för min heder. Jag är i sanning stolt, icke öfver sakens utgång, men deröfver att den blifvit föranledd af *ädla* och frisinnade menniskors interesse för mig: jag är stolt öfver din vänskap. Låt mig alltid bibehålla den, och jag hoppas du aldrig skall få skäl, åtminstone i *moraliskt* hänseende att blygas för din vän. Gif akt dessutom huru hastigt jag nu blir en utmärkt hederlig karl, just i deras omdöme, som nedrigast beljugit mig. Jag förtviflar alldeles inte att du ju upplefver den dag då jag blir ansedd för en mera exemplarisk Biskop än sjelfva — Biskop Almquist.

I öfrigt har du fullkomligt rätt i hvad du anmärker att nu, sedan saken är afgjord, hvar och en finner att den ej *kunde* gå annorlunda. Jag känner det lumpna slägtet som alltid rullar med lyckans hjul, och finner allt som sker vara naturligt och i sin ordning, äfven om det sker en dumhet eller en orättvisa. När Columbus seglade ut för att upptäcka Amerika, då var han en narr: men när han kom åter, då var det tydligt att han ej kunde misslyckas troligtvis derföre att han af chartan sett hvar den nya verlden var belägen. Bed i öfrigt Stockholmsborna ej vara så bekymrade öfver att jag ej skulle kunna sköta Embetet. Det är sant att intet Embete, som sådant interesserar mig, en

Biskopssyssla äfven så litet som en Profession; men de förhasta sig något om de deraf sluta att jag nödvändigt måste vårdslösa det. Jag finner i allmänhet saken så obetydlig att jag ingalunda skall bli högfärdig om man tilläfvetyrs framdeles skulle finna att jag i *hufvudsaken* skötte den icke blott oklanderligt utan äfven bättre än de fleste af våra fjeskande masquerad-Biskopar. Bed äfven mina vittra vänner ej vara så bekymrade för den stora förlust Poësien skall göra: jag hoppas kunna, äfven som Biskop, skrifva om icke bättre, åtminstone mera vers än de; ty med något skall man fördrifva tiden; och jag för min del blygs aldrig för Poësiens Evangelium och tror icke att jag förnedrar min biskopliga värdighet med en smula rimmad theopneusti. Gifve Gud att den må komma litet oftare än förr; min Sångmö har intet klosterlöfte gjort.

Helsa Frih. tusendefaldt. Så snart jag fått skilja ifrån mig alla mina *formalitetsbref* skall jag hemsöka henne med ett som troligtvis blir något mera *materielt*. Tro emedlertid icke att jag afsäger mig *arfvet*. Jag tycker tvertom att vi hädanefter kunde få tillfälle att behandla interessantare ämnen än Lamér och Rosenblad. Om 8 dar skickar jag dig det begärda. I Juni månad kommer jag förmodligen opp, då du väl kunde följa mig till Upsala. Till dess förestår jag professionen, ehuru man velat inbilla mig att det vore under en Biskops värdighet att läsa i bok. Obrukligt är det åtminstone.

Din
förbundne
Vän
Tegnér.

I största hast.

*

85. Till C. I. Heurlin.

Lund d. 27 Feb. 1824.

Ser du, min Bror, att Lamér ej var så oöfvervinnerlig, ehuru han understöddes af sjelfvaste Rosenblad. För denne sednare har jag aldrig fruktat, men väl för hans vanliga vapendragare Cederström.

Egenteligen var jag, som Kullberg försäkrar mig, redan nämnd af Kungen d. 12 el. dagen sedan förslaget uppkom; men denna nomination skedde blott inför Stats-Secreteraren vid den så kallade privata Beredningen, och saken hade sedermera sin ordentliga gång. Rosenblad hade verkel. varit beställsam hos Kronprinsen, men der blifvit något oblidt återvisad. I StatsRådsBeredningen uppstod han alltså och sade: »jag har haft tvifvelsmål om T—s skicklighet att förestå ett BiskopsEmbete på sätt jag haft nåden säga E. K. H.: men jag har sedermera talat vid en man till hvilken jag har största förtroende (Hagberg) och han har försäkrat mig att T. har alla de egenskaper som fordras hos en rättskaffens Biskop, *således återkallar jag hvad jag sagt.»* — Detta skrifver mig Exc. Engeström, som ej heller förgäter att tillägga det R. gerna kunnat bli vid sin tanka, och bespara sig en deprecation, emedan utgången i alla fall blifvit den samma. I öfrigt fägnar mig denna anecdot på det högsta, derföre att Hagbergs oskuld härigenom är på det mest officiella sätt ådagalagd. — Ingen enda talade emot mig, men Engeström, Wetterstedt, Skjöldebrand, Mörner, Fleming och i synnerhet Prinsen för mig. Följakteligen gick saken af sig sjelf.

Vi hafva alltså, bäste Heurlin, kämpat en god kamp. Men visserligen återstår nu det vigtigaste, nemligen att rätt sköta det Embete jag fått. Att jag har en god vilja

derom är *du* öfvertygad och med rätta; men viljan gör icke allt. Jag behöfver äfven råd och upplysningar, och dem skall du ge mig, ty du känner Stiftet och vill det rätta. Om något slags *favoritskap* kan ju oss emellan aldrig bli fråga: men väl behöfver jag din *vänskap*, och i sanning nu mera än förr. Den vet jag också att du ej undandrager mig: då hade jag i sanning förlorat allt för mycket på utnämningen.

I Stockholm vill man att jag skulle resa opp genast för att kunna vigas jemte Wallin: men det har jag bestämdt afslagit. Jag förestår professionen åtminstone till påsk, och reser i Maj eller Juni, då jag hoppas du gör mig sällskap. Till Dimissionsexamen tror jag således ej jag kan komma: också vore det väl blott en formalitet, då jag, utan kännedom af Scholans beskaffenhet endast kunde och borde vara en tyst åhörare. Många skulle förklara det som fjäsk. Får jag min gård såld så ville jag väl nästa år flytta opp, men att arrendera nådåren har jag ingen lust. Hushållsbestyren komma ändå tids nog. Ville deremot Fru Mörner mot billig ersättning afstå huset — som hon förmodligen i allt fall ej occuperar, jemte ägorna vid staden, så kunde det så vara. Dock härom få vi vidare öfverlägga i sommar. Vid hennes auction vet jag just icke hvad jag skulle köpa, då jag ej möjligtvis kan flytta opp i år. Skulle det medlertid vara något som anses nödvändigt och fås för bättre köp än annars så inropa det: du förstår sådana saker bättre än jag. Jag skall vidare consulera härom med Anna, hvartill jag ännu ej haft tid, för allehanda. Säg mig emedlertid dina tankar fullständigt: ty det lekamliga vet du att jag ej synserligen bryr mig om.

Lindfors håller en ganska dålig min: han är nästan den ende af alla mina kamrater som ej varit hos mig. En Deputation af Småländska [Nationen anförd] af Palmquist,

har varit här; men dessutom hela [Studentcorpsen] i går afsc med allehanda hurrarop och orationer om Academiens förlust etc. Vore jag verkligen den man som lögnhalsarna i Stockholm och Wexiö gifvit mig ut för, så stode jag väl svårligen i ett sådant förhållande till ungdomen som jag gör. Dock — den saken vilja vi glömma.

Knap-adeln i Småland, som skulle sätta till Biskop, har mycket roat mig. Med dem hoppas jag snart bli färdig. Jag har någon erfarenhet i konsten att hålla dylika Herrar på en honett distans. Jag hatar ingen mska för sitt stånd eller sin tillfälliga plats i samhället: men inbilskhet och dumma pretentioner hatar jag till döden. Det skadar icke om du vid tillfälle låter dem förstå mina tänkesätt i detta afseende.

Ordinationen för Smålänningarna sker på lördag. Jag hade velat ha dem till mig, men Faxe ville ej tillåta det. Tar dem alltså en annan dag . . .

Hinner nu ej vidare. Skrif mig ofta till. Helsningar från Anna och barnen till dig och Lisa.

Din
redlige
Vän
Tegnér.

86. Till C. Fleming.

Högvälborne Herr Grefve, En af Rikets Herrar, Riks-Marskalk, StatsRåd, Riddare och Commendeur af Kongl. Majsts Orden, m. m.

Ers Excellens har hedrat mig med ett bref som skulle tröstat mig, äfven i händelse af ett afslag på min ansökan. Men lyckan kommer ej gerna ensam, utan som en Drottning,

i stort sällskap. Hon bör vara mig dubbelt kär från sådana händer; men tillika ålägger hon mig dubbla förbindelser; och jag har för att uppfylla dem föga annat än min redliga vilja och en liflig önskan att ej allt för mycket bedraga deras förväntan hvilkas omdöme af så många skäl är mig dyrbart. Jag vet att detta är en svag borgen för så heliga plikter: men jag vet tillika att, både i himlen och på jorden, den godhet som beskyddar, tillika är den godhet som öfverser med ofrivilliga brister. —

Ers Excellens täckes äfven tillåta mig att vid detta tillfälle yppa ett bekymmer af annan beskaffenhet, men likväl icke utan sin vigt. Det är i afseende på det förestående valet i Svenska Academien, der jag fruktar att Geijer nu åter blir förbigången. Hvarken han eller Nationen kunna anse det annorlunda än som en åsyftad skymf. Utom det orättvisa i ett sådant förfarande synes det mig äfven opolitiskt. Academien beror till en väsendtlig del af opinionen, åtminstone de bättres; och Geijer är med rätta deras man. Han är äfven Nationens och kommer troligtvis att länge förblifva det. Hans namn skall lefva hos den Efterverld som om dem, hvilka man nu vill föredraga honom, torde fråga: huru hete de? Hvad har dessutom Academien med skäl emot honom? Hans Phosphorism? Det är ett rysligt *ord:* men hvad *saken* angår så torde flere af Academiens ledamöter ej alldeles kunna frikänna sig derifrån. Jag vet åtminstone af egen erfarenhet att man rätt väl kan ogilla och äfven, vid tillfälle, efter förmåga beifra, det omogna, utsväfvande och narraktiga i den så kallade Nya Scholans tilltag, utan att just derföre nödvändigt förkasta alla dess åsigter, hvilka också i sanning icke äro dess, utan Tidehvarfvets. Det är också icke brist på poëtisk renlärighet, utan på poëtiskt snille som störtat henne; men i sitt fall har hon dock qvarlemnat ett residuum af bättre grund-

satser och friare Critik hvilkas nytta ingen borde misskänna som älskar vitterheten i allmänhet och icke blott sin egen vitterhet. — Man förebrår äfven Geijer hans dunkelhet, och ofta, som jag tycker, med skäl: men det djupaste vattnet kan ej alltid vara det klaraste; och mig åtminstone har hans mörker, vid närmare betraktande, ofta förefallit som himlen under Tropikerna: sjelfva molnen äro fruktbringande: och när solen stiger fram derutur, skiner hon med fördubblad glans, med fördubblad alstringskraft öfver den förskönade jorden. Jag tänker i många och äfven vigtiga frågor olika med Geijer, den jag känt från barndomen, emedan vi äro landsmän: jag har ofta disputerat med honom, men jag har intet ögonblick upphört att högakta honom och erkänna hans öfverlägsenhet. Dock — det är icke inför Ers Excellens jag behöfver att försvara honom: det behöfs bättre hos andra vid detta tillfälle. Hagberg har rådt mig att skrifva till Leopold. Derpå vunne *jag* troligtvis ett artigt svar, men saken ingen ting. Ett ord deremot af Ers Excellens till den gamle Sångaren tror jag skulle bli afgörande; och det är härom jag vågar att anhålla, i rättvisans och vitterhetens namn, hvilka begge ej kunna få någon bättre målsman än Ers Excellens. Leopolds röst är af mycken betydenhet, i afseende på det starka Eko hon har.

Skulle Geijer ej kunna få pluraliteten, hvilken lätteligen bör kunna med säkerhet uträknas — jag tror att han för närvarande är säker om 7 röster och således endast behöfver tvenne till — så tror jag att hans vänner och gynnare gjorde bäst att förena sig om Brinkman, hvars utnämning möjligtvis mötte mindre svårigheter. Det vore äfven ett värdigt val, och, näst Geijers, otvifvelaktigt det bästa Academien kunde träffa under närvarande omständigheter.

Förlåt min öppenhet. Den är kanske ej rätt passande till en så högt uppsatt Man; men den är Eders Excellences

eget fel, eller rättare, den är Naturens, som på Eders Excellences anlete skrifvit en Amnesti för alla Etikettfel, och en inbjudning till förtroende, den intet redligt sinne kan afslå.

Framhärdar med djupaste vördnad och erkänsla

Eders Excellences
ödmjukaste
tjenare
Es. Tegnér.

Lund d. 29 Februari 1824.

Till C. P. Hagberg. 87.

Lund d. 29 Februari 1824.

Bäste Hagberg. Jag tackar dig af uppriktigt hjerta för ditt vänskapsfulla biträde i den nu lyckligt utkämpade kampen. Jag vet att du med värme interesserat dig för saken hos Exc. Rosenblad: Hans röst må vara af hvad betydenhet som helst, så blir likväl alltid min förbindelse till *dig* den samma. Jag skall ej heller glömma den. Mot en sådan *Miserespelare* som Lamér kunde jag ej, utan offentelig skymf, tappa. Förhållandet hade varit annorlunda mot Agrell, i fall han kommit i fråga. Hvad råd du kan och vill ge mig, i afseende på mitt nya förhållande, emottar jag med tacksamhet och skall ej underlåta att följa dem efter förmåga.

De omtalta ryktena har jag äfven hört; men icke från Wexiö utan från Stockholm, der man i sanning ljuger äfven så bra som under våra sydligare latituder. Jag nekar icke att de förargat mig; ty min moraliska caracter åtminstone

trodde jag skulle vara fredad, huru man också i öfrigt tänker. Att du häri skulle ha någon andel har aldrig ens i drömmen fallit mig in, ehuru mycket besvär man gjort sig att insinuera det...

Jag förestår tills vidare Professionen, och kommer väl icke opp förr än i sommar. Då sysslan ej är att tillträda förr än om 3 år, tycks det också vara god tid. Jag behöfver också denna tid för allehanda beredelser: ty visserligen är det mycket af Embetet som jag ännu ej känner; och dessutom har jag äfven allehanda vittert kram som jag ville skilja mig ifrån. Jag blir väl sålunda nödsakad att göra ett par resor årligen dit upp: men det faller sig ändå mindre dyrt än att hyra hus i Wexiö och lefva för contant...

Hvad valet efter Ramel angår så känner du långt för detta min tanka. Jag tror dock icke att ett bref från *mig* till Leopold skulle verka annat än ett artigt svar, hvarmed ingen ting vunnes i hufvudsaken. Sådana saker måste munteligen afhandlas. Geijer har med säkerhet 7 röster, behöfver således endast två till. Till Exc. Fleming har jag i dag skrifvit härom. Ett ord af honom till Leopold betyder mer än alla våra *ofrälse* sollicitationer. Communicera derföre med honom: han eller ingen kan skaffa oss pluraliteten. Skulle detta åter misslyckas så tycker jag vi gjorde bäst att förena oss om Brinkman, som möjligtvis ginge lättare in. Det vore, näst Geijer, det bästa val vi, under närvarande omständigheter, kunde träffa. Ty Valerius kommer väl ej i fråga?

Är det möjligt att Franzén kan gå miste om Clara, för Rogbergs öfverträffande förtjenster? Det är i sanning ett olyckligt namn. Jag hoppas dock att denna vädersol snart dunstar bort, och önskar endast att hvad som ändå skall ske måtte ske före valet.

Jag har i dag många bref att skrifva och måste följakt-

ligen sluta. Omständligare en annan gång. Helsa Erika och barnen från oss alla.

Din
redlige
Vän
Tegnér.

Till C. G. von Brinkman. 88.

Lund d. 4 Mars 1824.

Bäste Brinkman!

Jag skickar dig härhos det begärda Talet. Jag har troget följt din föreskrift att låta renskrifva det af en *fattig Student*, nemligen min äldste son, som är både Student och fattig, och dessutom glad att på detta sätt få recommendera sig hos *Farbror*. Hans pictur är icke just den vackraste, men i allt fall bättre än hans Fars concepter, åtminstone vid detta underdåniga tillfälle. I Politiken raisonnerar jag blott efter gehör: studier har jag deri äfven så litet — som våra StatsMinistrar, och trotsar sjelfva Furst *Mitternacht* i Österrike, med sin berömda Secreter Gäntz eller Gans (som lär vara din gode vän) att deri vara okunnigare än jag. Jag gratulerar mig också dertill, då jag ser hvartill den politiska lärdomen ledt en man som Biberg, som annars är allt för litet *spitsbof* för att höra till den heliga alliansen. Men derigenom att jag sålunda ger mig till *pris* för dig och Friherrinan (ty de andra frågar jag ej efter) hoppas jag verkeligen att med någon uppoffring ha visat litet erkänsla för hvad jag är *dig* skyldig, ty utan uppoffring, blottställer man sig icke så der för personer dem man ej blott älskar utan äfven högaktar. Hvad som kan vara godt nog för Studenter och Profes-

sorer, ja äfven för Excellenser och Prinsar, är dock i sanning *Er begge* ovärdigt. Håll mig alltså litet räkning för min eftergifvenhet; ty det är icke så lätt som du tror att framställa sig förödmjukad inför den critik som man värderar.

Jag hade med sista post 2:ne bref från dig, neml. af d. 6 och 24 Februari. Det förra hade alltså varit länge på vägen. Men deri var det stackars brefvet oskyldigt; ty det hade följt sin adress och gått till — Götheborg, som tydligen stod att läsa utanpå. Jag förundrar mig ej öfver en sådan distraction hos dig; ty jag har länge märkt på dig att du tänker mer än du borde på Friherrinnans *födsloplats.* På sistnämnda ställe hade likväl en barmhertig man tecknat: *Retour à Lund,* hvarigenom han i sanning gjort mig en stor tjenst, ty brefvet var mig högst interessant. Jag bör likväl bekänna att du förklarar *Schewes* vers som fan (och vissa Biskopar) förklarar Bibeln. Det är rätt väl att vi misstagit oss. För min *enskilta* del har jag aldrig haft någon anledning till misstanke, utan tvertom; men här nere dömmes mannen annorlunda: dock vill jag hoppas att det är lutter lögn och förtal, hvarföre en man på hans plats alltid måste vara utsatt. Jag har redan skrifvit och tackat honom.

Att jag fruktade för Lamér borde du ej finna så orimligt. Han var *Miserespelare* till Biskopsstolen; och ehuru hans Misere var *upplagd,* kunde den dock gerna vinnas. Hade ej gamle *Blücher* varit och du som är hans *Gneisenau* (jag önskar du vore det oftare) hvem vet hur saken gått. Visserligen torde väl äfven min Musa ha någon liten andel i utgången: men den stackars flickan är och blir en fremling vid hofvet, och icke alla *Kammarherrar* äro så beredvilliga som du att producera henne. Låt oss nu ej vara högmodiga utan tacka Gud för vår lycka. Var även obekymrad för min förlust genom transporten. Den saken känner jag rätt noga. Wexiö ger några hundra sp. mer än Carlstad, och dubbelt

mot hvad jag har för närvarande. Jag söker aldrig något annat Stift, om icke tilläfventyrs Lund blefve ledigt. Det är betydligt förmånligare, och som ProCanceller tror jag att jag skulle kunna uträtta något. Men F— öfverlefver troligtvis både dig och mig: ja han är *odödlig*, efter den vanliga definitionen att döden skulle vara en skilsmessa mellan kropp och *själ*.

Jag är icke i stånd att likna den store Kung Ferdinand i Spanien som ännu alltjemt håller inne med sitt Amnesti-decret. Mitt är länge sen utfärdadt. Jag undantar derifrån ej en gång Tull-Jesus född Rosenblad. Hvad skulle jag också kunna göra honom? Mina små epigrammatiska nålstyng bita ej igenom en sådan buffelhud. Att du försäkrat honom det jag är likså religiös som *du*, var alldeles riktigt. På *verkelig* Religion tror jag verkeligen med fullt allvar; men visserligen anser jag en sådan som en angelägenhet egenteligen för bättre sinnen. De andra ha också otvifvelaktigt behof deraf, men de äro så beskedliga att de nöja sig med skalet under det vi andra bita sönder tänderna derpå, för kärnans skuld. Hvad de rätta Stock-presterna och ifrarne angår, så ha de sin beprisade Religiositet för ganska godt köp; ty det är i sanning omöjligt att tvifla på en sak, hvarom man ingen ting *vet*. De smälta Dogmerna, liksom Strutsen smälter stenar: och en sådan digestionsförmåga kalla de religiöst sinne, och yfvas ej litet öfver att sålunda äga något som är vida bättre än förnuftet. Du kan i Stockholm och hvar som helst träffa hjeltarne af denna Tros-armé som är lika klok med den Spanska, men vida tapprare.

Gubben Rosenstein måtte glömt att jag redan i Januari skref honom till mitt vanliga årsbref, hvarpå han äfven, för ej längesedan, svarat. Jag håller rätt mycket af den stackars Gubben och skall visserligen vid tillfälle skrifva honom till. Hvad du sagt honom om vår *medfödda* förtrolighet är ett

gyllne ord: jag kan i sanning ej förklara mig saken annorlunda. Jag har lefvat och talt och brefvexlat i många år icke blott med mina pairer, utan äfven med mina öfvermän både i insigter och förstånd: och till en viss punkt har allt gått väl. Men plötsligt har jag hos dem stött på en så hårdnackad och förstockad absurditet, merändels i viggtiga frågor, att jag skamflat måst draga mig tillbaka. Ett *fritt* sinne är verkeligen någon ting sällsynt, till och med sällsyntare än sjelfva Geniet, med hvilket det icke just alltid är förenadt. Tvertom bär Geniet gerna *alla* sina blom mor på en enda gren, och låter de andra hänga nakna bredvid. Men när tvenne rätta *Fritänkare* stöta tillhopa då är förtroligheten genast gjord. Den är ett ögonblicks verk, liksom kärleken, liksom lifvet. Detta hindrar dock ingalunda olika åsigter i allahanda; men det är med själar som med Instrumenter: de äro *stämda*, icke när alla strängarne ljuda *lika*, men när de ljuda *harmoniskt*.

Nu förväntar jag från dig en omständelig Bulletin öfv. Seraljen, i synnerhet i hvad som kan angå Favoritsultaninnan. Hvar bor hon? Håller hon ett hus? Är hennes sällskapskrets stor? Tänker hon ännu någon gång på sina stackars öfvergifna Skåningar? Hur länge blir hon i Stockholm? Hvad figur göra flickorna? Ha de några friare eller gapa de alla endast på modern? Skrif mig om allt som på något sätt rör henne. Något interessantare ämne finnes hvarken för dig eller mig. Helsa henne dessutom tusenfaldt, och hundrafaldt till de andra.

Just nu kom posten med ditt bref af d. 29 Febr. som jag i dag ej hinner besvara, endast tacka för.

Din

redlige

Vän

Tegnér.

Disputationerna skall jag skaffa: men låt mig veta om jag behöfver skicka dem på posten eller om det kan dröjas tills jag får bud eller kommer sjelf?

Till C. G. von Brinkman. 89.

Lund d. 14 Mars 1824.

Bäste Brinkman! Jag har icke mindre än 3 bref att tacka dig för, neml. af 29 Febr. d. 2 och 5 Mars. Emedlertid måste jag äfven i dag vara kort; ty jag har nu fått correspondens med hela Wexiö Stift. Men det är blott en gratulationssyndaflod som snart förrinner.

Herr Baron Stjerneld, den äldre nemligen, är en narr, hvilket du vid tillfälle kunde hviska honom i örat, å mina vägnar. Leopold och Blom hade också ej behöft vara hälften så oroliga deröfver att *vi* skulle bli ovänner för dina tillägg till Troubadourerna. Dylika randglosor skulle jag önska att de sjelfva finge till sina arbeten. För min del är jag rätt belåten med dem; och vore det icke för Stjernelds skuld. skulle jag be dig att få intaga dem i texten: men nu vill jag ej göra honom den glädjen.

Öfversättningen af Mathilda är tycker jag i det hela rätt vacker. Visserligen äro alla dina anmärkningar riktiga: men nagelfar man så noga så kan intet kött varda frälst i öfversättning. En författare ser dessutom alltid med faderligare ögon än andra icke blott på sina egna utan äfven på sin öfversättares arbeten. Men à propos af öfversättningar, så är Fru Helvig sysselsatt med en sådan af Frithiof den hon med mycken pomp och ståt vill utge i Tyskland. Jag har sett några profbitar deraf som visserligen äro rätt träffande gifna, men naturligtvis behöfva en revision af en som känner Svenskan bättre och Tyskan lika väl som hon.

Jag har af denna anledning begärt hennes tillåtelse (hvarpå jag också ej tviflar) att få visa Msc. för dig, så framt du ej finner det alltför besvärligt. Troligtvis kommer hon sjelf med en sådan anhållan. Jag hoppas emedlertid att hon ej utger öfversättningen innan originalet blir färdigt, som i sanning vore att ha allt för brådt om.

Nu en annan sak, bäste B. Det lär vara vanligt att Biskopar vigas i Upsala. I forna dar fingo de resa till Rom i en sådan afsigt. Nu ha vi Gudilof fått papismen på närmare håll. En sådan resa kostar mig utan ringaste nytta 1000 rdr och hela ceremonien kunde lika så väl förrättas här af Biskop Faxe, som äfv. är ProCanceller och alldeles lika god med Rosenstein. Men det låter sig ej göra utan särskildt förordnande från Kungen. Var derföre god och vid tillfälle fråga vår gamle redlige FältMarskalk *Vorwärts* hvad han tänker om saken och om han anser rådligt att söka och möjligt att erhålla en dylik dispens. Jag förutser väl att den skulle stöta ErkeBiskopen: men jag tviflar högeligen att jag i allt fall kommer att bli af hans intime vänner, och det lönar föga mödan att köpa sig hans ynnest så dyrt. Något uppträde vill jag dock ej göra: men möjligtvis kunde saken i godo uppgöras. Det är äfven nödvändigt att uppvakta Kungen: men det kunde ju ske här i Skåne, då man allmänt tror att H. Majestät kommer ner till Lägret. Med ett ord, tala härom med Exc. Engeström. Hvad han tillstyrker följer jag utan betänkande; men bed honom i öfrigt ej brusquera saken.

Helsa hela Seraljen och Sultaninnan *Validé* framför allt, såsom billigt är, från

Din

redlige

Vän

Tegnér.

*

Till N. von Rosenstein. 90.

Lund d. 25 Mars 1824.

I anledning af det bref hvarmed Herr Landshöfdingen behagat hedra mig, har jag härhos äran öfversända min omröstningssedel. Den är, efter vanligheten, för Geijer, och, som jag hoppas, denna gång med bättre framgång än förut. Åtminstone har man från Stockholm sagt mig att pluraliteten förmodas bli på hans sida.

Jag begagnar detta tillfälle att förklara min vördnadsfulla tacksamhet för det interesse Herr Landshöfdingen behagat visa för mig i den ansökning jag nyligen haft. Jag hoppas att finna mig nöjd i Småland, och der kunna uträtta något godt, åtminstone för undervisningsverket. Visserligen kunna flere af de åligganden som tillhöra en Biskop till en början förefalla mig främmande; men så förbigå också 3 år innan Stiftet är att tillträda, och jag har således god tid att bereda mig och har dessutom i många år här varit ledamot af DomCapitlet.

För Friherrinnan Schwerin anhåller jag att Herr Landshöfdingen täcktes framföra min vördnad, äfvensom jag mycket ber helsa Ebba och Martina, som jag hört vara Herr Landshöfdingens favoriter; men i detta fall fruktar jag Herr Landshöfdingen får farliga rivaler.

Framhärdar med vördnad och tacksamhet,

Välborne Herr Landshöfdingens och Commendeurens
Ödmjuke tjenare

Es. Tegnér.

91. Till B. Beskow.

Lund d. 27 Mars 1824.

Bäste Beskow!

Jag blyges när jag finner att jag så länge lemnat ditt sista vänskapsfulla bref obesvaradt. Men jag har på någon tid haft en ganska vidlyftig correspondens och derunder varit nödsakad att försumma flere af mina vänner, emedan jag trott mig säkrast kunna räkna på deras öfverseende.

Hvad Biskopssaken angår, så kunde jag, efter den vändning hon tagit, ej handla annorlunda än jag gjort. Det gifves, så paradox det låter, förhållanden då det är en skymf att ej bli Biskop. Att detta verkeligen var händelsen för mig känner du troligtvis redan genom Brinkman, hvilken också, som mina flesta andra vänner, från början var emot min ansökan; men sedan jag sagt honom mina skäl med hela vänskapens värma interesserade sig derför. Jag erkänner också med glädje och tacksamhet att jag i synnerhet anser mig ha hans ifver och verksamhet att tacka för sakens lyckliga utgång. Huruvida jag i öfrigt är så oduglig till Embetet som man i Stockholm lär föreställa sig, är något som framtiden får utvisa. Deri har man rätt att jag ej anser detta Embete, äfvenså litet som något annat, för mitt lifs egentliga bestämmelse eller fäster dervid en sådan uteslutande vigt som en och annan af mina Herrar Embetsbröder, som sätta sin ära uti att vara vandrande upplagor af Kyrkolagen, ehuru naturligtvis med många tryckfel. Men om man häraf slutar att jag nödvändigt måste vårdslösa min syssla, så är det troligt att man förhastar sig. För att hindra detta fordras endast en smula ambition och vanligt menniskoförstånd. Jag har i tolf år tjent som Professor, hvilket icke heller just är någon interes-

sant syssla, och likväl slagit mig temligen igenom. Utan tvifvel vore bäst och beqvämligast om en Litteratör kunde lefva, som du, utan att behöfva räkna på en tjenst: men vi som äro fattiga kunna ej tänka derpå. Vi äro sålda under Staten, men ha också rätt många fristunder, om vi aflägga allt onödigt fjäsk och endast se på det väsendtliga af dess uppdrag. Jag har sutit för länge i härvarande Dom-Capitel för att ej veta huru liten tid som fordras för det *hufvudsakliga* af en Stiftsstyrelse, ehuru visserligen i början ett och annat torde förefalla mig ovant. Hvad Poësien angår hoppas jag åtminstone få *tid* dertill: gifve Gud att endast helsa och krafter ville räcka så väl till. Jag har dessutom 3 eller åtminstone två år innan tillträdet, och ämnar använda dem väsendtligen att fullända, samla och utgifva allahanda rimmerier. Jag vet väl att många skola anse detta som en profanation af den Biskopliga värdigheten. Det vore anständigare, tänka de, att jag samlade Kyrkoförfattningar, eller, om jag nödvändigt ville vara vitter åtminstone satte Alnanders Salighetslära i rim. Men hvar och en har sitt begrepp om värdighet. För min del kan jag ej skilja mellan menniskans och Embetsmannens. Man måste tjena Gud på det sätt man kan, och Poësien är också en gudstjenst. Det gifves Stift som ligga något högre än dem man bortgifver i Stockholm. Man förnedrar ej, tänker jag, Religionen derigenom att man sätter henne i bredd med Poësien. De äro begge af så gammal adel att de med rätta anses lika *Stiftsmässiga*. Med ett ord, jag finner icke att jag hvarken bör eller kan eller vill ändra något väsendtligt af mitt förra tänke- och lefnadssätt, *pharisæerna* och *ÖfverstePresterna* må i öfrigt himla sig huru de behaga.

Till Järta har jag ingen ting skickat: dels derföre att jag, för den påtänkta Samlingens skuld ej gerna låter trycka något nytt, dels äfven derföre att J. hvarken begärt eller

ens låtit förstå att han skulle önska något sådant. Hvad den emot honom förda polemik angår så är jag väl öfvertygad att man i hufvudsaken missförstått honom: men på andra sidan kan jag ej heller, huru gerna jag ville, fritaga honom från att sjelf hafva gifvit någon anledning till ett sådant missförstånd. Visserligen drifves mycket *ofog* med de så kallade liberala Idéerna, som hos de fleste öfvergått till blotta mekaniska trosläror: men så bör man ej heller förgäta att med de servila bedrifves idel *nedrighet.* Man bör ej heller glömma att de sednare ha ett par millioner bajonetter för sig i Europa och således, för ögonblicket åtminstone, äro de starkaste. Det är icke för mycket om hvar och en som kan föra en fjäder åtager sig de förras sak, som ändå öfver hufvud taget är ljusets och mensklighetens. Att J. i sin själs innersta afskyr och föraktar servilismen, derföre ansvarar mig hela hans politiska lefnad, hans hufvud, hans redlighet: men det är vanligt hos lifliga caracterer att de, i förargelsen öfver en alltför handgriplig dumhet på ena sidan, ställa sig som om de vore färdiga att försvara en dito på den andra, ehuru det icke är eller kan vara deras allvar. Emedlertid skriker pöbeln som merändels gör de liberala den äran att räkna sig till deras partie: och jag har i min lilla sfer mer än en gång fått disputera mig hes, äfven mot personer som anses för bildade, för att bevisa det den man som gjorde 1809 års Revolution icke är eller kan vara någon legitim obscurant.

Hvad tycker du om Frih:n Schwerin? Sådana Fruntimmer skicka vi opp från Skåne, för att bringa provinsen i anseende. Helsa hjertligast din söta Fru, och glöm ej alldeles bort en

redlig Vän

Tegnér.

Till C. G. von Brinkman. 92.

Lund d. 1 April 1824.

Jag har på någon tid ej varit rätt väl, som troligtvis är en följd af årstiden och den svåra väderleken. Nu har jag dessutom fått en djup, en hjertelig sorg. En af mina äldsta academiska Vänner, Prosten J. Palm, Bror till Riksdagsmannen men i öfrigt en helt annan karl har helt oförmodadt dött, 39 år gammal. Han lemnar efter sig Enka och små barn i högst bekymmersamma omständigheter, ja till den grad att det säkert blir concours, hvarvid äfven jag kommer att förlora. Härpå tänker jag dock mindre, och det är dessutom icke första förlusten jag gör vid dylika tillfällen. Men denne Palm var mig af sitt innersta hjerta tillgifven och jag älskade honom äfven tillbaka med en Broders kärlek. En egentlig litteratör var han icke: men ett utmärkt hufvud, med kunskaper ovanliga för hans belägenhet, en nitisk prest och ett hjerta rent och ärligt som pröfvadt guld. Troligtvis dog han af en förkylning som han ådragit sig vid ett Communionförhör i Kyrkan. I går kallade han mig till sig till sin dödssäng, och jag hade åtminstone den sorgliga trösten att få ta afsked af honom. Jag har varit och är på det högsta upprörd öfver denna alldeles oförmodade förlust. Hvilken ömklig myggdans är icke ändå det menskliga lifvet! Så plågadt och ändå så osäkert! Dock — dylika betraktelser höra till likpredikan. Men säg mig, är icke Mensklighetens Historia också en likpredikan?

Jag märker att min Upsalaresa ej lär kunna undvikas. Det är mig rätt obehagligt, af flere orsaker. Att göra den under 1000 rdr neml. rgs anser jag omöjligt, då jag nemligen

deri inberäknar de *drickespengar* som lär vara vanligt att ge ErkeBiskopen och dem man ej kan upptaga till mindre än 300 rdr. För min vagn kan jag ej gerna ha mindre än 2 hästar, och en för den så kallade skruden eller Kåpan hvari sjelfva ceremoniens quintessence är concentrerad. Räkna då sjelf efter hvad en resa af 150 à 160 mil kostar blott i skjuts, och vivere åtminstone för min dräng. Med ett ord, calculen är ingalunda för högt upptagen. Emedlertid tackar jag dig för ditt besvär hos Engeström. Excell. Wetterstedts anmärkning i afseende på Kungen anser jag föga grundad; ty det är väl svårligen för min skuld han kommer till Skåne. Förr än i början af Maj kan jag i allt fall ej resa. I början af Juni måste jag vara åter i Wexiö för DimissionsExamina. Jag får alltså ej vara i Stockholm öfver åtta dagar, och det är likså godt som att icke vara der.

I dag är valet i Svenska Academien. Jag förmodar äfven att Geijer får pluraliteten. Allt sedan jag kom i Acad. har jag gjort mig sjelf ett löfte att rösta på honom till dess han ginge in. Annars hade jag nu lemnat dig min röst, såsom ostridigt nyttigare för Academien. Men nästa gång må du bereda dig härpå; och detta har jag äfven rent ut sagt flere af vederbörande. Hvad verkan det har på dem vet jag icke, är också likså obekymrad derom som troligtvis du sjelf; men det är ändå en liten tröst att för sin egen adertondedel få utöfva den heliga rättvisan.

Med det lynne hvarvid jag är i dag kan jag ej skrifva till Friherrinnan. Helsa henne medlertid hjertligast och tacka för brefvet. Från Exc. Wachtmeister, som varit här några dagar, kan jag helsa. Han berättade att Metternich eller hans Secreterare — jag mins ej rätt hvilkendera — hade en vacker Fru och att det är af den anledningen, trodde han, som du så mycket tar partie af deras politik. Om denna sednare en annan gång. — Hur är det med din helsa? Jag

har skäl att vara rädd, när mina vänner tala om krasslighet. Gör mig ingen sorg, bäste, älskade Brinkman!

Din Vän

Tegnér.

Till J. Adlerbeth. 93.

Lund den 10 April 1824.

Bäste Adlerbeth. Härjemte skickar jag de begärda Skålarna för Hofrätten, dem jag haft svårt att finna, emedan jag nästan aldrig tar vara på dylikt, helst då det ej blir tryckt. En bekant hade händelsevis förvarat dem. Jag mins ej hvad år Hofrätten invigdes, men det är lätt att få veta i Stockholm, hvarföre du torde vara god tillsätta årtalet. Att det skedde på Prinsens födelsedag är säkert. Din anmärkning angående ordet *konterfej* kan vara riktig nog: men jag är icke så rädd för utländska ord som du, och det ifrågavarande står äfven, om jag mins rätt, i Bibeln. Emedlertid kan man ju förändra versen på följande sätt:

Kom, söderns Flora, och på grafven tekna
din saknads bidskrift, som är sorgen kär.
Du hvita törnros, ställ dig der och blekna,
Förgätmigej, stå du och längta der!

Jätten Finn måtte ha krupit ner i jorden igen, ty jag kan ej finna honom huru mycket jag än letat: och en Folksång har jag ej skrifvit, ehuru ofta jag tänkt derpå: men man skulle derpå göra allför stora anspråk, och med skäl, ty det är kronan af all Lyrik. Blända är naturligtvis ett vidlyftigt ämne. När jag kommer till Småland blir det en sak att tänka på.

Min önskan att bli vigd annorstädes än i Upsala och af ErkeBiskopen är väl icke så orimlig som du tycks mena.

Det gifves ingen lag som förbehåller denna rättighet åt ErkeBiskopen. Vår Kyrkohistoria har många exempel på motsatsen. Biskoparna Magnus Haraldi i Skara, M. Sommar i Strängnäs, Mart. Skytte i Åbo invigdes alla af Biskopen i Vesterås P. Magni. Den samme invigde äfven ErkeBiskopen Laur. Petri, hvars efterträdare åter vigdes af Biskopen i Wexiö, Nils Canuti. Äfven i senare tider blef Lauerbecchius invigd af Bisk. Gezelius i Åbo, och Steuch i Skara af Biskop Swedberg, 1730, ehuru då ErkeBiskop fans. Jag vet icke att det ens blifvit afslaget för någon som begärt det, utom för Bisk. Poppelman, 1711: men det hade särskilta orsaker. Jag tviflar också icke att jag utan synnerlig svårighet skulle kunnat utverka mig en sådan dispens: men jag vill ej ge anledning till gräl och missnöje, ehuru dyrt jag får köpa friden. Ty du skall veta att det ej är blott reseomkostnaderna man bör beräkna, utan äfven en betydlig afgift till ErkeBiskopen för hans besvär. Så lär bruket vara. I medlet af nästa månad har jag alltså ämnat inställa mig i Stockholm och derifrån resa till Upsala. Sjövägen kan jag ej ta: ty jag måste naturligtvis äfven besöka Wexiö, ehuru jag i öfrigt ej ämnar flytta dit, åtminstone på två år. Jag behöfver rätt väl denna ledighet i flera afseenden.

I går tog jag afsked af den Studerande ungdomen med ett tal, som den begärt till tryckning. Men dertill är jag ej böjd. Förhållandet mellan Lärare och ungdom är alltför enskilt, alltför husligt för att kunna eller böra framläggas för allmänheten. Jag skulle endast önskat att någon af våra Riksdagshjeltar varit närvarande, som så vidt och bredt raisonnerat öfver Academier och Lärare, dem de tyckas föreställa sig som ett slags dagsverkare och i allmänhet vilja behandla efter Tjenstehjonsstadgan. Man vet ej om man skall harmas eller le åt deras lättförvärfda vishet.

Huru gick det med valet i Sv. Academien? Jag hade

ej någon underrättelse derom med sista post. Af min voteringsedel skickade jag dubblett till Hagberg, i händelse Gubben Rosenstein skulle glömma att hemta brefvet från posten. Den stackars Geijer får ett svårt ämne att behandla; ty hvad man skall säga om Bar. Ramels litteraira förtjenster är mig i sanning obegripligt. —

Farväl, redlige Rolf, helsa Bröderna och glöm ej bort

Din Vän

Tegnér.

Till C. G. von Brinkman. 94.

Lund den 15 April 1824.

Bäste Brinkman! Din sjuklighet oroar mig. Våren, eller rättare det slags vinter som man här kallar så, är en förrädisk årstid. Var derföre försigtig. Jag har redan förlorat nog många af dem jag älskar. Sjelf är jag icke som jag borde, hvarken till helsa eller lynne. Palm ligger alltjemt för mig, med sitt bleka ansikte, med sina små faderlösa barn. Ack! jag har mycket älskat honom.

Jag skickar dig härjemte det tal hvarmed jag slutade mina academiska föreläsningar. För dig innehåller det ingen ting nytt, men på ungdomen gjorde det en stor verkan. Den var om aftonen mangrant samlad utanför mitt hus och begärde dess tryckning, hvilket jag naturligtvis måste afslå. Förhållandet mellan Lärare och ungdom är så enskilt, så *husligt,* att det ej kan eller bör meddelas den större allmänheten utan ett slags profanation. Jag har alltid varit väl med Studenterna, ehuru jag aldrig complimenterat dem. Det är också min tanka att den prest, som ej förlikes med sina åhörare, den Lärare som ej är älskad af ungdomen

alltid måste ha orätt och bevisar just derigenom sin oskicklighet. Ty hvad skall han kunna uträtta utan förtroende? — I öfrigt kan du meddela Talet åt Excellens Engeström och Friherrinnan. Men tag vara derpå tills vi träffas; ty jag har intet annat concept. Jag hade önskat kunna resa i slutet af denna månad, men det lär bli omöjligt af flere skäl. Jag skall lemna ett pastorat och emottaga ett annat. Härtill fordras inventeringar af- och tillträdessyner, med mycket annat som hvarken du eller jag förstår, men hvarvid jag ändå, för ordningens skuld, måste vara närvarande. Före medlet af Maj kan jag alltså ej vara i Stockholm. Då blir det mig omöjligt att hinna tillbaka till Wexiö till DimissionsExamina, som äro i början af Juni. Min hustru följer med för att träffa sina Bröder, och sin Mor och Syster som bo ofvanför Upsala vid Dalelfven. En resa till Leufsta vill jag ej alldeles slå ur hågen. Jag kunde fara dit med dig från Upsala, under det min hustru med någon af sina Bröder fortsätter vägen till sin Syster. Det skulle vara rät roligt att träffa Grefvinnan DeGeer. Jag är snart likaså allvarsam och melankolisk som hon. Dylika naturer äro dessutom synnerligen interessanta. De glöda, som grufbrand, på djupet, hvaremot ofta de förståndigaste Fruntimmer brinna, som Spiritus, med blå låga, som hvarken värmer dem eller andra. — Dock kan jag ej på förhand säga huruvida det blir mig möjligt att göra en sådan abstecker. Vi få tänka derpå då vi träffas.

Det gläder mig att Geijer kom in i Academien. När jag nu endast får dig till dit in, så vet jag ej att jag vidare interesserar mig för hvem som kommer der. Ehrenheims Bok har jag icke läst; honom sjelf känner jag icke. Alla säga att det skall vara en utmärkt man, och jag tviflar icke derpå: men min röst får han icke, och Åkerhjelm ej heller. Den sednare är en hurtig karl, en frisinnad natur

som jag tycker rätt bra om, ehuru litet jag känner honom men hvad vitterheten angår tycker jag vi likaså gerna kunde rösta på hans Fru. Med ett ord, jag har redan min utkorade; och från den går jag äfven så litet som jag gått från Geijer, som i början hade min röst ensam.

Jag tror att min Herr Bror tagit humör öfver mitt raljeri i anledning af Furstinnan Metternich. Det är fula märken. Jag skall ej glömma, när Wachtmeister kommer till staden, att skaffa mig närmare upplysningar i målet. Har du nånsin märkt att jag, som dock är en Öfversteprest, blifvit ond när du med gudlös Esprit raljerat öfver sjelfva Articuli Fidei, hvarförutan du dock ej kan bli salig, knappast *med* dem? Gör derföre bot och bättring, och tro icke att jag under någon förevändning låter betaga mig min rätt att utspana den gamle Adams rörelser, som äro som skeppets gång i hafvet eller som ormens väg på helleberget.

Till Friherrinnan kan jag icke heller i dag skrifva. Jag är förstämd och ledsen. *Du* är mitt bref till henne. Det är bättre än något jag nu kunde skrifva. Men helsa henne tusenfaldt. I Stockholm träffar jag henne icke: men kunde jag så göra en sommarcampagne på Sirköping så vore det vida bättre. Jag hoppas åtminstone att hon ej dricker brunn i år: det skulle då vara för att skölja bort Stockholms-complimenterna; men jag gissar de hos henne gå sin naturliga väg ändå.

Farväl, bäste Brinkman. Vårda din helsa och bed Friherrinnan äfven spara något åt oss Skåningar. Ännu hoppas jag kunna få ett bref från dig innan jag reser från Lund.

Din
redlige
Vän
Tegnér.

95. Till J. Adlerbeth.

Lund d. 18 April 1824.

Min redlige Broder.

Jag har i dag hållit afskedspredikningar i begge mina församlingar och är just hemkommen. Vid hemkomsten mötte mig ditt kärkomna bref, som jag skyndar att besvara, ehuru jag nyligen skrifvit, och tiden är ganska kort, ty posten går om ½ timma.

Om du har grafskriften öfver BeckFriis så tryck den. Jag mins ej rätt hvad den innehöll. Förmodligen Loci Communes. Jag har redan ofta sagt dig att jag aldrig tar vara på sådant skräp. Jag hade grufveligt besvär att skaffa Hofrättsverserna dem jag skickade sist. Jag tror att de öfv. BeckFriis voro tryckta i Stockholm: men sjelf har jag intet exemplar. Om jag mins rätt var det hos Nestius, som kanske bland annan Maculatur gömt ett Exemplar.

I fredags åttadar sen tog jag afsked af Academiska Ungdomen med ett Tal som jag skickat till Brinkman, der du kan se det om du vill, ehuru det visserligen ej innehåller något nytt, Men på Studenterna gjorde det verkan. De voro om aftonen alldeles mangrant samlade utan för mitt hus och begärde dess tryckning som jag naturligtvis afslog. Ty dylika privata förhållanden höra ej till allmänheten. Jag har alltid räknat den Studerande Ungdomen såsom hörande till mitt hushåll. Husfaderns ord och förmaningar trycker man ej.

Samma dag som jag slutade mina Academiska föreläsningar, begrofs min gamle ärlige vän, Prosten Jonas Palm i Burlöf, Bror till Riksdagsmannen, men i öfrigt en helt annan karl. Han var blott 39 år gammal och jag tror du kände honom: en äkta *Herbergist*, full af heder och ära. Jag sörjer

honom af allt mitt hjerta. Hvad som ökar mitt bekymmer är den förtviflade belägenhet hvari han har lemnat sitt hus, en enka och två små omyndiga barn. Understöd mig, hvad du kan i den ansökan som kommer att uppgå till Kungen om 2:ne Extra Nådår. Skälen dertill kunna aldrig vara mera ömmande än vid detta tillfälle.

Jag skrifver i dag till ErkeBiskopen och begär d. 30 Maj till min Installationsdag. Jag vill af flere orsaker ej bo hos Rosenstein, i fall han skulle erbjuda mig det. Hade jag kommit ensam hade jag utan vidare omständigheter inquarterat mig hos Erik Gustaf. Derigenom hade jag varit bäst ifrån Rosensteins möjliga anbud. Men nu tar jag min hustru med mig. Jag vet att Geijer bor för hyra, således trångt; dessutom fruktar jag hans Fru just vid detta laget ligger på barnsäng. Låt mig emedlertid veta detta: ty jag vill gerna hyra rum för att slippa ErkeBiskopen, som jag ej känner. Jag tänker resa härifrån omkring d. 7 Maj och vill vara i Sthlm vid medlet af månaden. I Upsala blir jag ej mer än 2 à 3 dagar. Helsa Bröderna och svara genast i fall brefvet skall träffa mig här. Jag blir i Wexiö en el. två dagar öfver, och omkring 14 dar i Stockholm.

Din
redlige
Vän
Tegnér.

Bruzelius flyttade i går. Academien upplöses allt mer och mer. Slutligen blir här väl idel skräp qvar, helst om vi få R—d till Canceller.

Får Franzén Clara?

Hasteligen.

*

96. Till C. G. von Brinkman.

Lund d. 24 April 1824.

Bäste Brinkman. Posten kom nu i ögonblicket med ditt bref just som jag höll på att sluta min Epistel till Friherrinnan. Beröm mig derföre som redan på förhand uppfyllt din önskan som äfven länge varit min. Men hvarken förut, på länge, eller nu, har jag varit så stämd som man bör för en dylik brefväxling. Som här icke är en timme qvar tills posten går, hade jag ämnat att ej skrifva dig till i dag: men nu finner jag det dock alltför opassande om Frih. skulle emottaga sitt bref ur någon annans händer än dina.

Din fortfarande krasslighet oroar mig allvarsamt. Nyttjar du ingen medecin? Jag har väl proponerat Frih. en kur, den samma som Prins Hohenlohe med så stor framgång lär nyttja i Tyskland: men den förutsätter *Tro* som jag vet du har ondt om. Allvarsamt taladt, så bör du ju som annat förnuftigt folk rådfråga Läkare. Det tranquiliserar åtminstone om det ej hjelper. I öfrigt hoppas jag din sjukdom ej är något annat än Våren den obehagligaste och farligaste årstiden hos oss som ty värr äro utblommade. Då kommer Naturen och vill göra oss till en Arons staf men finner intet annat än gikt och podager att göra med. Hos dig finner hon åtminstone Anden i blomma: men med mig är det icke så. Dock vill jag hoppas det går öfver. Det är nu min trädestid.

Hvem har sagt dig att jag anser svärmeriet för det Sköna som *förruttnad* Poësi? Hvad skulle, då den friska, den lefvande Poësien vara? Men k. Bror! det Sköna hos

ett Fruntimmer, till och med det andligt Sköna hos Friherrinnan har ett Substrat som jag hoppas ej heller är att förakta. För min del tackar jag Gud att blomkronan ej hänger lös i luften, utan sitter i toppen på ett lummigt träd eller en smärt blomstjelk. Hvarföre skulle vi åtskilja hvad Naturen förenat och genom abstraction bygga oss ett annat System än det hvartill hon anvisar? Kärleken är lifvet, men allt lif dör under luftpumpen. Platonismen, neml. den Erotiska, är blott en lysande ensidighet. Dock härom är ej nu tid att disputera.

Blif endast frisk så hoppas jag också att platonismen lägges å sido. Helsan och sommarvärmen äro dess farligaste fiender.

I söndags höll jag afskedspredikan i mina Församlingar. Studenterna och halfva staden voro närvarande. Du kan ej föreställa dig huru litet det är att vara en stor predikant, här i Sverge åtminstone. Gå för roskull blott en gång i Stockholms kyrkor och hör. Och likväl yfva sig presterna derstädes som påfoglar från Carmel och Thabor. Men i öfrigt har du rätt. Det heliga är blott det sanna, det sköna, det stora. Himlen är egenteligen en fördunstad jord, det gudomliga är det menskliga förklaradt. Detta var väl också Christi idé, ehuru den ej fattades af dem som omgåfvo honom. Hvad betyder annars menniskosonen, som tillika var Guds son, hvad betyder, utan detta, hela hans lära och lefnad? Theologer och Exegeter äro strax färdiga med svar, det ena dummare än det andra. Beklaga mig som hädanefter blir nödsakad att å Embetets vägnar genomgå all denna uselhet. Men jag hoppas Gud hjelper mig och ej låter något fastna.

Vid eller efter medlet af Maj hoppas jag vara i Stockholm. Var frisk då. Mycket öfver 8 dar kan jag ej bli der, ty jag

har begärt d. 30 Mai till ceremonien. Nu slår klockan och jag måste sluta.

Din
redlige
Vän
Tegnér.

hastel.

97. Till M. von Schwerin, född Thörngrn.

Lund d. 24 April 1824.

Tre månader äro snart förflutna sedan Frih. lemnade Skåne: och lika så länge har jag äfven iakttagit en obstinat tystnad. Det är ett gammalt ordspråk att stora sorger äro stumma: men min tystnad kommer dock icke endast häraf. Vid den så alldeles oförväntade resan — ett åskslag från klar himmel — blef jag galen, hvaröfver jag redan haft äran att till Frih. insända skrifteligt bevis. Sedan kom Biskopsfejden, som Brinkman ganska träffande kallar den. Då var det omöjligt att skrifva om något annat. Fruntimmer, som aldrig äro i annan ansökningsväg än på sin höjd om Frusysslan, förundra sig med skäl öfver oss karlar som lägga så mycken vigt på saker som för dem äro likgiltiga. Sedan nu detta gräl lyckligen blifvit bilagdt, då hoppades jag allt skulle komma i sitt gamla skick igen. En präktig regnbåge, till bevis på att syndafloden var förrunnen, uppgick äfven för mig genom Frih:s bref, det skönaste, interessantaste, huldrikaste som jag emottagit, en dufvopost från de elfver i Babylon, en rättfärdig från Gomorrha. Jag behöfver ej säga huru glad jag blef deröfver, huru stolt att ännu — oaktadt Biskopsmössan och öfriga

synder — se mig på detta sätt ihågkommen af det Fruntimmer som jag värderar högst af alla. Jag beredde mig också på att svara något omständligare och utfärda mitt första Herdabref på ett någorlunda passande sätt. Då kom den sorg som Frih. känner, som djupt skakat mig och för länge förderfvat mitt humeur. Jag är ingen ting då jag icke är glad: i ett sådant tillstånd är jag icke värdig att skrifva till Frih. Många andra bekymmer, utom det nyssnämnda, ha äfven förenat sig att nedslå mitt sinne. Jag är hvarken sjuk eller frisk, endast obenägen till all god gerning. Jag har sagt B. att *han* är mitt bref till Frih. Betrakta honom som sådan tills jag tillfrisknat i andan, och sjelf kan skrifva, icke som han, men åtminstone bättre än nu.

Frih. liksom de flesta af mina andra vänner tyckes ej vara nöjd med min förändrade ställning. Men jag har svårt att inse hvari den väsendtliga förändringen skulle bestå. När jag i allt fall är tvungen att vara Embetsman vet jag alldeles icke hvarför jag ej så gerna skulle kunna ha den ena ledsamheten som den andra. Min äktenskapsplikt mot sysslan hvartill jag nu skall vigas, vill jag efter förmåga uppfylla, alldeles som hittills, och som jag hoppas, utan vedervilja. Att jag skulle börja att himla mig derföre att man hänger mig ett kors på magen, hoppas jag ej hör till skyldigheterna. Jag tänker att Christendomen ligger i något helt annat. Åtminstone är hon alltför ömkelig om hon ej får visa sig utan i livré, eller om det surmulna väsendet tillika är sjelfva Religionens väsende. Gifve Gud att jag får mitt lynne åter: jag skall ej vara rädd att visa det hvarken för Gudi eller mannom — till och med för Fruntimmer. Hvad angår min förkärlek för vissa profana Gudomligheter t. ex. Sångmön och hennes jordiska representant i Norden, så har jag i detta afseende ej ännu märkt någon förändring; jag bör endast påminna den sednare att ställa sig till föresyn sin äldre

Syster som ej är så hårdhjertad som den yngre. — Är det åter frågan om det ekonomiska — som i våra tider alltid är en hufvudfråga — så är det ostridigt att jag vinner, ehuru jag för ögonblicket kommer i mycken vidlyftighet. Besinna dessutom de tre eller åtminstone 2 jubel- och klang-åren som förestå innan sysslan kan tillträdas, under hvilka jag har tillfälle att lefva utan syssla, som en Musernas pensionair, och hvilka jag hoppas ej skola bli alldeles fruktlösa. Hvad jag mest fruktar för är Riksdagen; men då lägger jag mig sjuk, eller rättare jag blir det verkeligen. Med ett ord, jag anser och hoppas att alltid skola anse mig Frih. förbunden *äfven* för hennes medverkan i denna sak, eller, som det så sursött heter, derföre att Frih. *»en enda gång glömt sig sjelf för mig»*. Tyvärr är detta sednare allt för sant: men gör mig tillika den rättvisan att bekänna det felet ingalunda är mitt.

Jag tackar för *Lallah-Rookh*, som jag läst med mycket interesse. Det är ett Orientaliskt Poëm. Från Orienten kommer verkeligen en ny Poësie, hvarom vi förut ej haft något begrepp, en *Solar romantik* hvarmed vår vesterländska som är något bleklagd, något månskensaktig, torde få en svår strid att bestå. Jag beklagar nu att jag i min ungdom försummat Orientalspråken. Öfversättningar tjena till ingen ting: det är poësiens *vänskapsbetygelser* mot den älskande. Med Moores framställningssätt är jag i öfrigt ej rätt nöjd. Bildrikhet är en Guds gåfva; men då måste bilderna komma af sig sjelf och vara hemmastadda som tama dufvor. Jean Paul och Moore deremot fånga dem understundom under läm och i giller. De *våldtaga* phantasien, neml. sin egen. Dessutom drifver Moore, liksom Engelsmännen i allmänhet, det så kallade pathos till en viss osmaklig höjd, och lägger känslan på sträckbänken. De fleste Engelsmän ha i detta afseende alltid något *slaktareaktigt* och bödelsmässigt.

Sjelfva Shakespeare, annars en vis poët, är ej fri härifrån. Det rätta målet häri har ingen funnit så som Grekerna. — Hvad *Love of the Angels* angår så hade jag varit vida mer belåten med det Svenska Originalet.

Att Stockholm är en ömkelig stad, i andeligt afseende, derom har jag länge varit öfvertygad. En så talrik och lysande pöbel finnes ej på något ställe samlad i landsorterna. Gud fordrade blott fem rättfärdiga i Sodom. Frih. måtte funnit dem i Stockholm efter hon så länge qvarstannar. För min del har jag haft svårt att räkna — till fyra.

Jag undantar naturligtvis Fruntimmer hvilka der, som annorstädes, äro mindre förderfvade till själen, ehuru kroppen vanligtvis är gifven till spillo.

I början af nästa månad *måste* jag anträda min resa. Jag är högeligen missnöjd dermed. Den är dyr, den är ledsam som resor i allmänhet. Det är oanständigt att man skall resa 150 mil för en ceremoni från påfvetiden, som äfven så väl kunde förrättas af min Klockare. Ingen Aristocratie i verlden är mig så förhatlig som den presterliga, af samma skäl som jag af all skurkaktighet finner den gudfruktiga nedrigast. Först omkring medlet af Maj kan jag vara i Stockholm. Jag träffar då icke Friherrinnan der. Också är det vida bättre om det sker på Sirköping. Jag undrar om ej Sirköping hör till Reslöfs Församling, eller åtminstone ej som Annex kunde, för en tid, läggas dit? Omkring Midsommar hoppas jag vara åter. Åt Götheborg kan jag ej komma.

Jag hoppas Friherrinnan besökt Leopold. Det vore annars allt för obarmhärtigt. Då han är så olycklig att ej kunna få *se* Frih., bör man åtminstone unna Gubben den tröst att *höra*. Jag har alltid funnit honom högst interessant; i öfrigt lik bröstbilder som upphöra der hjertats regioner skulle börja.

Excell. Wachtmeister är för närvarande här. Ett ljust och äfven lifligt hufvud, men i högsta grad opoëtiskt. Jag håller honom emedlertid räkning för att han ej heller affecterar något dylikt, utan för hvem som vill framtar sitt fattigbetyg i den vägen. Det gifves ärlighet och förstånd. Det har alltid varit min öfvertygelse att man kan vara en utmärkt, ja äfven en stor man, ehuru man är så prosaisk som en Tulltaxa: men den rätta, rena prosaiska naturen är i sin förträfflighet äfven så sällsynt som den motsvarande poëtiska, den man derföre med orätt anser som ett slags andeligt adelskap, hvaraf det hör till goda tonen att ge sig mine, ehuru det vanligtvis går som det gick Le Bourgeois Gentilhome. —

Just nu kom posten med hvilken jag hade bref från B. Jag är rätt orolig för hans helsa. Skulle icke Frih. kunna kurera all rheumatism och ledverk, som ytterst kommer från förkylning och således borde kunna botas med värme. Försök till en början med händers påläggning, en kur den jag sjelf ville utbedja mig. I öfrigt behöfver jag ej nämna till hvars ära han uppstämmer sina lofsånger, hvartill jag af allt hjerta sjunger Amen! Nu utbreder han sig äfven öfver Frih:s *helighet*, den jag olyckligtvis ej kan bestrida, och påminner mig dervid hvad Voltaire skref om vissa Chansons Sacrés:

»Sacrés ils sont, car personne n'y touche»,

så vida annars ej Stockholm gjort några förändringar i saken.

Ursäkta detta tråkiga bref af ett nedslaget sinne, som dock qvicknar vid när det får sätta sig i liten rapport med det *Sköna*. Finge jag blott en timma eller två vara i Frih:s sällskap hoppas jag hon skulle känna igen mig, om jag också stode i mess-skjorta. Helsa flickorna rätt mycket. Det är bäst att de med vårens ankomst resa från Stockholm.

Gardesuniformerna och Maj äro två allt för starka frestare för ett stackars femtonårigt hjerta.

Ödmjukast

Tegnér.

Var nådig och helsa den Florentinska Sirenen tusenfaldt.

Till G. Billow. 98.

Lund d. 11 Juli 1824.

Bäste Billow.

Hemkommen i går från min långa resa, efter en frånvaro af mera än 2:ne månader skyndar jag att tacka dig för hvad jag hade angenämast under hela resan, för vistandet hos dig och Eva, Er vänskap, förtrolighet och hjertliga välvilja. Tro mig, de gå aldrig ur mitt sinne; och hvad de många rusen angå som purrades på mig, så önskar jag ingen ting högre än att, på Skånsk eller Småländsk botten, få gälda dem, möjligtvis med Discont procent.

Som Anna är min Cancellist och Protocolls- och ExpeditionsSecreterare gissar jag hon redan berättat alla märkvärdigheterna af vår resa, samt hvad mat vi fått på alla ställen nu under en månad. För egen del får jag endast tillägga att jag funnit Stiftet i hög grad desorganiseradt, och den fullkomligaste oordning bland presterskapet etablerad. Jag skall försöka att införa något christeligt skick och vidtog under mitt vistande i Småland så många åtgärder jag på 14 dar kunde. Men det var naturligtvis obetydligt och åstadkom ingen ting annat än att låta några af de största slynglarna förstå det de nu, efter 24 års tjenstledighet, fått en Biskop. Jag förutser mycket krångel och ovänskap,

men det skall icke förvilla mig. I hufvudsaken kan ingen ting uträttas innan jag kommer dit med allvar. Kanske kan jag ej heller då uträtta något; men försöka skall jag åtminstone, och låta vederbörande smaka på en Despostism som väl är mot mitt lynne, men i sådant förfall alldeles nödvändig, så vida ej presterskapet skall gå alldeles under i opinionen, och fullkoml. förfela sitt ändamål.

Vi ha här [valt] Kronprinsen till Academiens Canceller. Det skedde för att utestänga Rosenblad och var i detta afseende nyttigt. Men i det hela äro vi ändå *utan* Canceller, så framt ej någon *vice* tillförordnas. Derpå måste nu arbetas, men jag fruktar att vår Academi går under liksom Upsalas. Jag tvår mina händer, men eländigheten segrar öfver allt. Vidare härom en annan gång.

Tusen helsningar till den älskade Eva och till de söta flickorna och de hurtiga pojkarna. Gud välsigne Er alla. Med första skall jag skrifva utförligare. Glöm till [ ]

Din
redlige
Vän
Tegnér.

99. Till C. G. von Brinkman.

Lund d. 29 Juli 1824.

Bäste Brinkman. Då vi sist skildes åt spådde du att jag ej skulle skrifva dig till förr än i Augusti; men jag unnar dig ej äran att vara någon sannspådd profet och skyndar derföre, innan Augusti ingår, att tacka dig för all både gammal och ny vänskap, och efter resandes pläg-

sed ljuga dig full med en summarisk berättelse om mina öden under resan.

I Upsala var jag endast 3 dagar. Etiquetten dervid har du förmodligen hört omtalas. Jag bör endast tillägga att jag reste derifrån med vida bättre tankar om Erke-Biskopen, än jag kom dit. Han har, som jag tycker, något cordialt och öppet som svårligen kan vara förställning, ehuru den plats han står på mellan Kungen och sitt Stånd såsom en politisk person nödvändigt måste ge anledning till misstydningar, kanske äfven stundom gör en viss dubbelhet nödvändig. I sina religiösa åsigter tyckes han mig liberal, och hans politiska frågade jag ej efter. Det Tal han höll till mig från altaret var rätt vackert, och för mig åtminstone, djupt rörande. Med ett ord, om den mannen är en hycklare, som mången tror, så är han åtminstone den störste Skådespelare i vårt land; men jag har för min del ingen anledning att misstänka det.

Hos min svåger Billow på Ön i Dalarne var jag omkring 14 dagar. Det är ett bland de vackraste ställen jag sett i Sverge, ett verkeligt Paradis, och värdinnan heter också Eva och förtjenar sitt namn. Hennes man är en munter och i sin sak mycket kunnig Bergsman, som förr varit Bergmästare i Sala. Hos honom voro samlade en mängd af mina slägtingar, Punschbålen äfven inberäknad, som hör till BergsStaten och är en af mina ungdomsvänner. Dessutom de begge hyggeliga Fruarna Myhrman från Stockholm dem du vid tillfälle bör helsa från mig och äfven sjelf ej alldeles negligera. — Från Ön for jag till Franzén der jag var nära 8 dagar. Han är ganska missnöjd med sin flyttning till Clara. Gud vet också hur det går honom då han med sin christliga enfaldighet kommer på predikstolen efter den blomsterrike Hagberg. Den apostoliska enkelheten kan vara bra och lämpelig för allmogen i Kumla;

men allmogen i Clara, som har stjernor och band fordrar äfven i Guds ord litet mera grannlåt. Det olyckliga härvid är att F:s lynne ej tål någon motgång, eller ens någon mindre framgång, någon halfdragen ande af tadel i denna väg, utan att bli modfäld; och dessutom beror hela hans ekonomiska existens på det sätt han kommer att anses bland sina åhörare. Från sina förhoppningar om Stiftet efter Tingstadius blir han äfven aflägsnad genom sin flyttning. Dock, detta må vara obetydligheter och kanske gå bättre än jag förmodar. Men deremot är jag ingalunda nöjd med F:s lynne och hela sinnesstämning. Hans ömtålighet, hans samvetsgriller tilltaga med hvarje dag och göra honom till en verkelig Martyr — för obetydligheter, för intet. Det är en känslighet, som ej tillhör poëten, utan en hysterisk qvinna. De tusen små likgiltiga omständigheter i lifvet som ett friskt sinne knappast skänker ett ögonblicks uppmärksamhet, som flyga som ett strömoln förbi solen, de fördunkla för honom dagen och hålla honom i en spänning som måste vara förderflig både för kropp och själ. Jag beklagar honom af allt mitt hjerta; ty han lider mer af småsaker, af verkliga misèrer, än vi andra af lifvets stora olyckor. Hans religiösa tänkesätt vill jag ej tala om. Han synes der alldeles ha förafskedat förnuftet och gifvit det fånget under Trons lydno, såsom sig vederbör. Det lönar ej mödan att i denna sak disputera med honom: han har tagit sitt partie, och är icke blott gudfruktig utan äfven gudelig. Deremot skulle jag också ingen ting ha att invända; ty man lefver icke blott af sin öfvertygelse utan äfven af sin *blinda* Tro, som vi se på allmogen; men då skall man också aldrig ha haft något rätt vaket förnuft, man skall aldrig oroas af tvifvelsmål. Religionen skall vara den enda ljusstråle som någonsin fallit in i ens *camera obscura*; men det är naturligtvis ej förhållandet med F.

som vet och tänkt mycket. Han befinner sig i en ständig conflict mellan hvad han *måste* inse och hvad han *bör* tro, mellan en genialisk tankefrihet och en dogmatisk förstockelse. Det skall ej förundra mig om han en dag öfvergår till ordentligt eller rättare oordentligt Svärmeri. Religionssvärmeriet är alltid en olycka, en brand i lifsens säd, men det är dubbelt olyckligt när en dylik brand kommer in i en sådan hveteåker, hos en så rik natur som Franzén. Jag sörjer deröfver icke blott på litteraturens vägnar utan äfven och ännu mer för hans enskilta del; ty han blir derigenom olycklig och jag älskar honom af mitt innersta hjerta.

Det är på ett helt annat sätt som PrestEmbetet förderfvat Wallin, hvarom vi ofta talats vid; men dels har han derunder bibehållit hela sin energie, dels står jag icke, och kan aldrig komma att stå till honom i det förhållande som till F.

Från Kumla gjorde jag blott en liten afväg till en alltför söt Landsmandska från Philipstad, en Fru Wester på Haddebo. Jag hade väl äfven ämnat mig till Fru Montgomery; men dels var det tre mil från vägen, dels hade Franzén ingen lust att göra mig sällskap. Hon lär äfven vara i hög grossesse och således mindre qvalificerad att emottaga — främmande.

Jag for derföre rakt till Småland och Wexiö som nu skall bli mitt fädernesland. Der höll jag Consistorium, vigde Prester, installerade Pastorer, visiterade Kyrkor o. s. v. och genomgick följaktligen i det närmaste hela tonscalan af Biskopsharmonien. Det är, som jag sagt dig, idel bagateller, när man ej är alldeles ovan vid göromål. Utom högst 1½ månad som jag om sommaren måste resa omkring på visitation i Stiftet, och som gör en nyttig motion, är jag öfvertygad att jag ej behöfver användas 3 timmar i veckan på att styra Stiftet, ehuru jag ej vill försumma något väsendteligt. Dock gäller detta ej början då jag visser-

ligen får mycket besvär med att organisera Stiftet, som nu är i ett fullkomligt upplösningstillstånd. Mörner var en rättskaffens man, men allt för flegmatisk och liknöjd. En stor del af presterna äro deciderade fyllhundar och nästan hos ingen finner man något interesse för någon art af litteratur eller *andlig* befattning. Också har man sedan Wallqvist dog, således på 24 år, ej haft någon Biskop i Småland. »Ich spüre was in mir von seinem Geist» och vill åtminstone försöka att sätta litet mera lif och ordning i presterskapet. Men dertill fordras till en början att man statuerar exempel och vidtager despotiska åtgärder. Under mitt korta vistande i provinsen har jag redan gjort början med ett par sådana. De skola utan tvifvel utskrikas som våldsamheter, och du får säkerligen snart höra från Småland att jag är en Tyran. Men låt ej förvilla dig deraf, ty jag vet rätt väl hvad Guds församling tål och behöfver. Jag vill ha ordning och skick öfverallt — utom hos mig sjelf. Visserligen får jag en opposition i Consistorium, kanske äfven i Stiftet; men jag är af »Qvinnones säd» och hoppas förtrampa »ormens hufvud», utan att derigenom tro mig ha gjort något storverk.

Hvad som kommer att göra mig mesta bekymmer är en slags Sekt, en utgrening af de så kallade Hofvianerna i Westergötland och Läsarne i Norrland, som griper vidt omkring sig i hela Stiftet. Våldsamma medel kunna och böra ej här användas, åtminstone ej mot allmogen. När jag till våren reser opp på mina Räfst- och RättareTing skall jag försöka lindrigare utvägar. Men härom en annan gång.

Sedan jag kom hem från min långa resa — för 14 dar sen — har jag äfven varit i Helsingborg för att uppvakta de Kunglige. Kungen var under hela tiden ovanligt glad och Drottningen är i synnerhet nöjd med Skåne. Deremot

var Prinsen ovanligt tyst och sluten för alla. Han är nu Lunds Academies Canceller; men jag fruktar att den saken ej kommer att interessera honom mycket. Vi få sakna Engeström med alla sina svagheter. För öfrigt lär frågan bli om sammanslående af begge Academierna som också kan vara rätt nog; ty som de nu äro stå de på puncten att bli Gymnasier. Svårigheten är endast att finna rätta localen, men jag hoppas vi få besinningstid. — I Helsingborg träffade jag äfven Friherrinnan, om jag annars skall kalla det träffa henne att jag såg henne på Baler och vid Kungens eller Prinsens bord. Drottningen lär äfven ha ätit en middag hos henne på Sirköping. I allmänhet tycktes hon nu finna sig rätt väl vid detta förnäma lif. Det var mig oväntadt icke hos hennes man, men hos henne. I fall jag träffar henne vidare i sommar skall jag ej glömma att ge henne en tillbörlig lexa. Jag tycker hon är för god att göra sig gemen med ett dylikt lefnadssätt, när hon ej dertill är tvungen. I Kpnhmn lär hon äfven ha varit med Fru Arwidson. Som sagt är, jag har *ej* träffat henne . . .

Någon Poësie (utom min egen, om jag så skall kalla den) har jag ej sett på länge. Väl har Dorothea Duncker skickat mig sina *Förstlingar*, men den vackraste Förstlingen har väl Dunckel eller någon annan tagit — du skall veta att det är en ung, rätt vacker Fru — och hvad de andra angår hade det ej lönt mödan att vidare *upplägga* dem. De äro för större delen idel trivialiteter. I ett och annat piper dock en liten poëtisk kyckling, men som ej hunnit hacka sig ur skalet. Har du läst »Lycksalighetens ö»? Icke jag men jag är rätt nyfiken derpå. Äfven på »Mötet vid Alvastra», som jag ej sett i sitt nya skick.

Berzelius var här som hastigast i går, och med honom skickade jag dig helsningar. Han stryker omkring landet med en Fransysker Geolog som heter Brougniart, tror jag.

En Fröken Münter — Biskopens dotter i Köpenhamn — uppehåller sig äfven här. Hon är mycket vitter och synnerligt lierad med Oehlenschläger. Ser för öfrgt ej illa ut, men är sjuklig . . .

Helsa hjertligast Fru Åkerhjelm och hennes man, dem jag alltid med interesse påminner mig . . . Min hustru ber mycket helsa dig.

Din
redlige
Vän
Tegnér.

Ett poëm af en ung prest, Lindeblad, medföljer. Det synes mig ej illa, ehuru mycket öfverdrifvet.

100. Till A. G. Ahlstrand.

Lund d. 30 Juli 1824.

Högädle Herr ConsistoriiNotarie!

Det skall alltid vara mig ett nöje att från Herr Cons Notarien emottaga underrättelser om hvad som föregår i Stiftet. Jag behöfver dem i synnerhet under min frånvaro från Wexiö. Jag bör och skall lita derpå, då jag vet att T. meddelar dem utan ensidighet och mannamån, quorum causas procul habeo.

Prestbrefven återfölja härmed underskrifna. Mot sjelfva Formuläret har jag ingen ting att anmärka; men att Lennquists admittitur öfversättes med *nöjaktiga* insigter synes mig något för liberalt. Emedlertid lär väl bruket varit sådant, och saken kan i det hela vara likgiltig.

Det var ledsamt att Cons. ej ville ha Nyman till Wexiö. Det ser ut som om DomCapitlet ville sjelf undandraga sig

en controll på mannen som dock slutligen blir nödvändig. Jag anhåller att få veta Wetterlings svar. I fall han nekar, nödsakas jag återkomma till mitt förra project, och skall då derom underrätta Consistorium. När svar kommer från Kungen rörande de 200 rdr för vår pædagogiska Ambassadör, anhåller jag att derom bli underrättad, äfvensom i allmänhet om alla Kungabref af någon vigt.

Mag. Melanders styl är rätt vacker. Låt mig veta när T. vill ha honom utnämnd till Amanuens.

Var god och skicka hosföljande bref med görligaste första till Heurlin.

Min hustru ber om många helsningar till Fru Ahlstrand hvarmed jag äfven förenar mina egna, med mycken tillönskan af lycka på resan. Med högaktning och tillgifvenhet

Herr ConsistoriiNotariens
Vän och ödmjuke tjänare

Tegnér.

Till C. I. Heurlin. 101.

Lund d. 30 Juli 1824.

Tack, bäste Heurlin, för dina begge bref af d. 17 och 24:de. Jag har sedan jag sist skref varit i Helsingborg och uppvaktat de Kunglige. Med Kungen, som i allmänhet under hela sitt vistande i Skåne var utmärkt munter, hade jag ett långt samtal. Att han lofvat Lamér stjernan hade han glömt men påmint sig det då jag berättade hans samtal med Mörner. Både för Lamér och Agrell inlemnade jag, på Kungens befallning, skriftelig anmälan som emottogs af StatsSecret. Schulzenheim. Kungen lofvade deras utnämnande när någon ledighet blir inom andeliga Ståndet, men

nu vore alla platserna öfverfulla etc. Således kan härmed ännu dröja länge. Emedlertid har jag gjort min skyldighet, och skall ännu vidare genom bref påminna Gref Gyllenstolpe som är Ordens Secreterare. Hvarken Agardh eller Florman fingo stjernan, ehuru både Engeström och nu äfv. Kronprinsen, som Canceller, sades ha föreslagit dem; men deremot blef Baron Trolle, och hvad som väckte mycken förtrytelse, Borgmästaren i Helsingborg, lagman Ståhle, Nordsjerne Riddare. Denne sistnämnde är mycket illa känd . . . hvarför han äfven redan förut blifvit hugnad med Vasa-Orden. Malisen påstår att det var ett calas för Grefve Brahe som egenteligen skaffat honom Nordstjernan. — Med Kronprinsen talade jag också, mest om Bolmeer. Jag kan ej säga att han gaf något bestämdt löfte, men jag hoppas dock saken går, ehuru Dahl gör allt möjligt för att förekomma det. Han hade nyss haft särskilt företräde hos Prinsen. Förr än Prinsen återkommer från Norge sker dock ingen utnämning. I allmänhet fruktar jag Prinsen kommer att ganska litet interessera sig för det academiska. Så säger man åtminstone i Upsala. Vid den föreslagna Comitén kommer ingen från Lund, utom Agardh, och från Upsala Geijer. Dessutom General Sparre som Militär, Zinius som Jurist, Afzelius som Medicus och Tannström såsom allt i allom. Frågan lär bli om Academiernas sammanslående till en, troligtvis i Upsala. Idén kan vara riktig, men låter ej verkställa sig i vår lifstid. I Lund skulle bli ett Gymnasium illustre hvarifrån man directe kunde dimitteras till prestexamen o. s. v. —

Kullberg har jag äfven träffat. Han är from och medgörlig och som Biskop kunde jag ej önska mig någon bättre StatsSecreterare . . .

Beträffande Nyman så är det obehagligt att man ej vill ta emot honom i Wexiö. Det ser ut som om Consist.

fruktade att åtaga sig controllen öfver honom Hvem skall då göra det? Om nu Wetterling säger Nej, som jag förmodar, så måste Granstrand åläggas att emottaga honom. Den saken ålägger jag dig att genomdrifva. Jag skrifver i dag härom till Ahlstrand. Kan åter W. förmås att anta Nyman, så må det vara, tills vidare. Jönköping kan visserligen vara ett godt antidot mot svärmeriet, men DomCapitlet borde vara ett bättre.

Skall vexelundervisningsmethoden införas, så måste vi tillse att vi till en början få goda lärare, ehuru här väl endast är fråga om en folkschola; men det är tillika fråga om opinionen för eller emot Methoden. Med ett ord, något löfte på förhand vill jag ej binda mig med.

Engeström får trol. Reslöf. I söndags höll jag der Inträdespredikan. Prof aflägges om 3 vickor. Engeström har första rummet.

Anna och barnen be hjert. helsa dig och Lisa.

Din
redlige
Vän
Tegnér.

Låt mig veta allt nytt ur Stiftet, en gång i vickan.

*

Till B. Crusell. 102.

Högädle Herr Directeur!

Vid hemkomsten från min resa hade jag det nöjet att emottaga Herr Directeurens bref af d. 30 Juni med den bifogade musiken till Mathilda. Alla våra härvarande connoi-

seurer, hvilkas antal dock icke är stort, äro förtjusta däraf. Sjelf bör jag, af flere skäl, ej tilltro mig något omdöme häröfver. Hvad jag af mitt blotta öra kan sluta är emedlertid att poëmets idé är på ett träffande sätt uppfattad och på flere ställen förskönad; men ett bifall af en så musikaliskt okunnig man som jag kan och bör ej smickra en Virtuos som Hr Directeuren. Jag har också ej ännu fått höra stycket med Sång exequeradt, hvaraf jag, som alla okännare, sluta säkrast. Det är i öfrigt en sak som ofta förargat mig att i hela vår provins ej fins en enda som man kan anmoda att sätta musik till ett, om aldrig så obetydligt poëm. Lyrik och musik höra dock så naturligt tillsammans, som den ena stöfveln till den andra. Jag emottar derföre med tacksamhet T:s gynnande anbud att någon gång ta mina små rimfoster på sina musikaliska vingar. Frithiof, som jag hoppas kunna utge i vinter, innehåller 24 sånger eller romanser, af hvilka en och annan torde vara lämplig för en musikalisk behandling. Det vore en ära för mig och ett nöje för allmänheten, om T. hedrade någon af dem med sin bearbetning. Sjelfva stycket är väl af föga värde men dock otvifvelaktigt det minst odugliga jag hittills diktat.

Hvad Mathilda angår så vore det önskeligt om Musiken dertill utkomme med det häfte af Iduna hvari poëmet är infördt och hvilket nu är under tryckning. Ett ord härom till Adlerbeth som är Redacteur, är tillräckligt. Till Wallenberg ber jag mycket helsa. Bed honom tacka Gud att det ej gick honom som vagnen och för en annan gång ej vara så commod att ej stiga ur, när man sagt honom att hästarna äro predestinerade att skena, liksom vi arma menniskor att synda.

Från Berzelius som för några dar sen var här som hastigast i sällskap med 2:ne franska Geologer, kan jag helsa.

Framhärdar med utmärkt högaktning och tillgifvenhet

Herr Directeurens

ödmjuke

E. Tegnér.

Lund d. 1 Augusti 1824.

Till A. von Hartmansdorff. 103

Lund d. 12 Augusti 1824.

MkBror!

Brefvet till Berling har jag riktigt aflemnat, och han har lofvat att inom månadens utgång lemna de begärda upplysningarne.

I afseende på våra academiska angelägenheter talte jag i Ramlösa både vid H. K. H. Kronprinsen och Tannström. De tycktes ej vara obenägna för Academiernas förening till ett slags CentralUniversitet. I detta fall borde väl äfven VettenskapsAcademien dermed sammanslås. Jag har naturligtvis någon förkärlek för Lund; men det är bättre att en småstad än att hela landets litteratur går under. Med den närvarande splittringen förfaller både Lund och Upsala småningom till Gymnasier. Sedan Vettenskaperne unundergått enskifte, liksom Skåne, odlas förut vårdslösade trakter, productionen blir större, och de gamla ladorna räcka ej till. Men hvar det stora, nya förrådshuset egenteligen borde ligga, är svårt att säga. För Stockholm talar mycket, men äfven mycket — och kanske mera — emot. Upsala har sitt classiska namn, och sina stora tomtningar för sig; men belägenheten är ej gynnande. En centralbelägenhet t. ex. i Wadstena eller Jönköping vore utan tvifvel önskeligast; men jag inser väl att vi äro för fattiga för att

kunna uppoffra mera än inrättningarne vid en Academie. Ännu svårare än att finna rätta localen, blir det att finna rätta organisationen för ett sådant läroverk. Våra universiteter ha i allmänhet, nu mera, ett dubbelt ändamål: ett egentligen litterairt, och ett practiskt. Enligt det förra borde de vara lefvande organer för hela tidehvarfvets vettenskapliga bildning, som der skulle concentrera sig, liksom alla nerver löpa tillsammans i hjernan, de borde utgöra icke blott Nationens utan Tidens gemensamma sensorium. Enligt det sednare åter äro de blott ett practiskt Institut för att bilda Embetsmän, och förse dem med så mycket kunskaper som nödtorftigt fordras för en viss Embetsmannaclass. Svårigheten är öfverallt att dessa begge ändamål ej må allt för mycket collidera och derigenom upphäfva hvarandra. Det förefaller mig som om Adjuncterna, hvilka annars synes temligen öfverflödiga, skulle kunna åtaga sig befattningen med Embetsexamina, hvilka i öfrigt mycket kunde minskas till sitt antal, och för det mesta sammanslås i ett enda propedeutiskt förhör, ungefär svarande mot den nuvarande Candidatexamen. Derigenom finge Professorerna tid och utrymme att ägna sig åt det rent vettenskapliga och föredraga det högsta af sin sak, utan att som nu nödsakas att nästan alltid stadna vid Elementerna. Academiska Grader borde visserligen också utdelas, men dertill vore då nödvändigt att stegra anspråken. Om alla våra både ecclesiastike och civile embetsmän lärde så mycket propædeutik som nu vanligtvis fordras för att bli Magister, så vore det visserligen ej för mycket; men en Doctorsgrad i Philosophiska Faculteten borde vara något helt annat. Faculteternas indelning torde äfven vara felaktig. Den philosophiska t. ex. har blifvit en SupplementarFacultet, dit allt inkastas, som ej får vara annorstädes, hvarigenom den också kommit att bestå af de mest heterogena Elementer. Till en början

borde åtminstone Naturvettenskaperna derifrån afsöndras och utgöra sin egen class. Idén af en philos. Facultet är antydd genom det rum den innehar, som är det lägsta: det vill säga den är en *förberedande* Bildningsanstalt inom Lärosätet, och föredrar till en början hvad som är nödvändigt att veta för hvar och en bildad man som vill gå i Statens tjenst.

Dock detta är idel hugskott och fragmenter. Men vi få god tid att besinna oss och bringa dem i ordning. Man öfverilar sig icke i Sverge. Frågan anses troligtvis så vigtig att den närvarande generationen åtminstone betänker sig derpå, under sin lifstid. Committéns åtgärd stadnar förmodligen vid ett Betänkande, som underställes Allmänheten, och då få vi alla [andrum?] och yttra våra tankar. Hvad jag för min del till en början yrkar, är upphäfvande af de olyckliga Seminarierna som i sitt närvarande skick förstöra både Academier och Preststândet. Seminarier för Prester böra finnas, men endast vid Consistorierna. Detta var redan Wallquists idé: den enda verkliga Biskop vi haft i sednare tider, men allt för tidigt bortkallad från fria och stora åsigter, som icke blott för hans Stift utan för Svenska Kyrkan i allmänhet och derigenom, åtminstone medelbarligen, för Svenska Undervisningsverket, kunde och skulle ha blifvit fruktbärande.

Var god och påminn E. G. Geijer om sitt löfte att skicka mig Fryxells Tal öfver Vexelundervisningsmethoden. Den saken interesserar mig mycket.

Lycka till ditt företag som Secreterare för en Reformation — som ej blir af. Helsa vänner och bekanta från

Din

Vän och tjenare

Tegnér.

*

104. Till C. G. von Brinkman.

Lund d 22 Augusti 1824.

Jag har, bäste Brinkman, icke mindre än 3:ne bref att tacka dig för neml. af d. 6, 13 och 17 Augusti. Jag blyges att vara på så stor balance, men bör dock till min ursäkt anföra att jag under de sista 14 dagarna för det mesta uppehållit mig i Reslöf, der jag predikat, hållit af- och tillträdessyner, träffat accorder med Bönderna o. s. v. Jag för alltså som du ser ett practiskt Embetsmannalif. Det är rätt tråkigt, men synnerligen konstigt är det icke, och jag förstår icke hur någon kan uppföra en dylik commentarius öfver »diem perdidi» på sin meritlista, eller yfvas, som man gör, öfver sin färdighet i dessa själens *handgrepp*. När jag fått allt i någorlunda ordning derute ämnar jag också att dra mig tillbaka i mitt vanliga skal, och öfverlemna äran, liksom mödan af alla dessa verldsliga bestyr åt Comministern, gårdsdrängen och Länsmannen.

Att din helsa är så dålig beklagar jag innerligen; men så länge man skrifver så muntra och interessanta bref som du ville jag som Läkare ej ge dig sjukbetyg. Jag förklarar mig saken sålunda att du, som alla Giktpatienter har dina friska mellanstunder, då du gläder dina vänner med ditt sinnes helsa. Men oförsvarligt är det, som jag redan ofta sagt dig, att ej tala med någon förnuftig läkare. Gikt är ju en vanlig krämpa, och om den ej kan botas, kan den åtminstone lindras. Det är en christlig pligt att göra lifvet så drägligt man kan. Dertill ha vi Medicin, Religion, Poësi, Vettenskap, kärlek, umgänge, brefvexling och många andra goda inrättningar som utgöra vårt *rese-apothek* här igenom jemmerdalen. De bota väl ej den chroniska sjukdom som vi kalla lifvet, men de döfva plågorna för en

stund. Var derföre ej narraktig längre, utan öfverlemna ditt kroppsliga väsende i någon Läkares vård, t. ex. Pontins. Du har då en anledning mer att besöka Fru Myhrman. Under det då du talar med den unga Enkan om själens odödlighet skrifver värden i huset recepterna och både du och hon bli hulpna. I öfrigt gläder det mig att min Svägerska interesserar dig. Jag har alltid funnit henne hygglig, endast en smula för romanesk; har ej heller haft tid och tillfälle att taga Romantiken utur henne; och att anmoda dig om något dylikt lär väl ej löna mödan.

Gubben Rosensteins bortgång har mycket rört mig, ehuru jag väl inser att hans vänner snarare borde glädjas att han lemnat — Spectaklet. Jag har, liksom många andra, evärdeliga förbindelser till honom för den faderliga godhet han många gånger visat mig. Om han också ej var något betydligt för litteraturen var han så mycket mera för litteratörerna, dem han alla betraktade som sin famille. Ett utmärkt Genie var han tilläfventyrs icke: men flere af hans Skrifter skola dock alltid bibehålla ett classiskt värde, om icke för Idéernas dock för framställningens skull. Han hade den gåfvan, som jag högt värderar, att skrifva en skön, ren, välljudande men likväl rent prosaisk prosa. Häri har han bland oss alla ingen rätt efterföljare utom Järta. Vi andra *måla* mer eller mindre våra statyer. — Jag fruktade, att Gubbens förnedringstillstånd under de sednare åren skulle afskrämma de rätta vederbörande från att göra honom rättvisa vid grafven, helst i Stockholm der de fleste ej kände annat än hans bedröfliga nedgångsstunder. I detta afseende hade jag ämnat att sammansätta några rim och är derföre dubbelt glad att vara förekommen af Wallin. Jag finner hans verser, liksom du, rätt sköna, rätt enkla, rätt sådana som de vid ett sådant tillfälle borde vara. »I hans hjerta låg hans snille» är på en gång det skönaste och sannaste

man kan säga om Rosenstein. Det är obegripligt att Leopold ej senterar en sådan vers, hvari hans gamle väns och Medbroders hela caracteristik synes mig sammanträngd. Helsa vid tillfälle Wallin rätt hjertligt och tacka honom å mina och Svenska Vitterhetens vägnar derföre att han så skönt afbördat allas vår skuld till den gode gamle.

Hvem skall nu bli hans efterträdare inom Academien? Det är en skam för Acad. att detta ens kan frågas. Mitt tänkesätt känner du. På Franzén, Ruthström och Geijer tror jag mig kunna lita, om annars den sistnämnde får votera. Mindre på Wallin, Hagberg och Kullberg, och på Excellenserna alls icke. Men den farligaste är Leopold, ty han drar ej blott dessa utan äfven Blom och Lagerbjelke med sig, som utgöra pluraliteten. Dig frukta de, för din öfverlägsna bildning och dina poëtiska kätterier, som synas dem föga mindre betänkliga än Geijers. Detta känner jag af gammalt. Jag grundar dock något hopp på den omständighet att jag, vid Gud, ej inser hvem annan de skulle välja. Ehrenheim? Men mot honom kan det goda skälet användas att Kungen ej vill ha honom. Jag vill det ej heller, men af helt andra orsaker. Dela Gardie? Men en sådan skymf måtte väl ingen vilja bringa öfver Academien, så kan man ej, utan att vara alltför oförskämd, vilja gäcka allmänna opinionen. Enberg? Det skall vara en rättskaffens man, med goda kunskaper: men af gudomsgnistan har han allt för litet. — Jag behöfver ej säga dig att jag i denna sak gör allt hvad jag kan, men väl huru litet det är, väl äfven det att jag häri följer min innerligaste öfvertygelse utan allt afseende på mina enskilda förbindelser till dig. Skulle emedlertid saken misslyckas, som jag nästan fruktar, så skall det åtminstone ej vara mitt fel. När jag började rösta på Geijer var jag alldeles ensam. Det rätta segrar väl slutligen, men det är för-

argligt att det usla alltid har sin tour och anciennetet förut.

Secreterare förmodar jag nämnes af Kungen utan förslag. Det vore obeskedligt af Blom som är ogift och bergad man att beröfva den fattige Franzén den lilla inkomsten. De ekonomiska angelägenheterna kunde hädanefter som hittills skötas af Rosén, som är klippt och skuren att bevaka Academiens Inteckningar. Visserligen är icke F. heller den rättaste mannen (det vore du eller Järta) för Secreteraretjensten, om den nemligen skulle rätt vårdas. Men J. bor ej i Stockholm, och du är ännu ej vald. Kullberg bör ej kunna eller vilja åtaga sig en sådan befattning. Han har nog att göra med sitt andra Secreteriat, och Lagerbjelke i coulisserna. Det är en grymhet att förbigå Franzén.

Från Friherrinnan har jag ej hört det ringaste, alltsedan vi träffades i Helsingborg, eller rättare ej träffades. Vår correspondens är alldeles utdöd. Jag ämnar mig dock med första till henne, ty gammal vänskap bör man ej glömma. Någon har sagt mig att hon ämnar tillbringa vintern i Götheborg en famille.

Jag gratulerar dig att i fru Helvigs critiska förtroende stå näst efter Hammarsköld. Comment peut-on être si bête? Jag hade gjort mig bättre föreställningar om den goda frun, och skall ej förgäta, hvad jag dessutom länge sedan bordt göra, att upplysa henne om sitt besynnerliga misstag.

När du skrifver till Fru De Geer, som nu väl måtte vara frisk, så glöm ej att helsa henne mycket från mig. Item Åkerhjelm. Det är sant, der torde du få en medtäflare; men jag har redan sagt dig min tanka att om min röst nödvändigt skall ges inom huset, jag då anser mig skyldig att lemna den snarare åt Frun än åt Herren.

Har du hört att den galne David Rosenschöld i Köphmn

utger mit Tal öfver förmälningen på Danska, med 5 ark politiska anmärkningar deremot, samt på köpet sin egen lefnadsbeskrifning. Jag har ännu ej fått se denna herrlighet, och vet således ej om det lönar mödan svara derpå. Men oerhördt skamlöst är det likväl att utan författarens samtycke sålunda begagna hans *Manuscript*. Jag blir väl nu nödsakad att låta trycka Originalet, och hade då tänkt att skicka det till Järta.

Gör med mitt bref som Napoleon med colonialvarorna. Min hustru har varit litet krasslig några dagar, men ber mycket helsa. Helsa äfv. Fru Myhrman från oss begge, och resonnera ej för länge i enrum med henne; ty den onde frestaren är vid sådana tillfällen alltid beställsam.

Din

Vän

Tegnér.

När du träffar Gref Gyldenstolpe, OrdensSecreteraren, så var god påminn honom om stjernan för Agrell hvarom jag skrifvit honom till och hvarpå jag har Kungens speciella löfte, hvilket jag måste sätta på *hans* räkning i fall det glömmes. Det är oanständigt att en sådan stympare som Lamér skall brösta sig öfver en decoration som den andre åtminstone bättre förtjent. Säg Gyldenstolpe det.

105. Till M. von Schwerin, född Törngren.

Lund d. 24 Augt. 1824.

När jag noga räknar är det nu snart ett år sedan jag träffade Friherrinnan; ty i Stockholm kan jag ej berömma mig af att hafva haft den äran, och ännu mindre i Helsingborg som denna gången, åtminstone hvad tråkigheten angår,

var upphöjdt till rang och värdighet af ett litet Stockholm. Döm då om jag längtat och längtar till Sirköping, dels för att få se och höra en viss Dame, dels äfven för att få träta på henne för allehanda som i bref ej så noga kan specificeras. Men alltsedan Frih. kom hem har jag för det mesta varit occuperad med resor till och från Reslöf, der jag haft af- och tillträdessyner, brandförsäkringar, kyrkoräkningar, tiondecontracter, samt flere dylika poëtiska värf att ombestyra, dem jag nu ledsnat vid och ämnar för framtiden öfverlemna åt Comministern och Länsmannen, som också förstå det vida bättre än jag. Sedermera ha vi haft främmande från landet; och nu slutligen har min hustru flere dar varit sängliggande; och sedan hon nu kommit upp måste hästarna åka in korn i stället för att åka mig dit de borde. Emedlertid hoppas jag likväl att i nästa vicka alla dessa hinder ta slut, men kan ännu ej bestämma dagen. Jag är äfven litet rädd för Fru Arwidssons sjukdom. Väl minnes jag *en* sjuk Fru på Sirköping, som likväl var rätt interessant; men det är ej allom gifvet. Ehuru jag ej känner Fru A. delar jag likväl Friherrinnans bekymmer för en vän.

Vi lefva alla mer eller mindre bland lifvets ruiner, derföre borde vi också, medan vi ännu stå upprätt, sluta oss något närmare tillsammans än som nu beklagligtvis sker. Visserligen är det mycken glädje som lifvet nekar oss; men så är det äfven mycken som vi försumma att ta fatt ehuru hon erbjuder sig, och det dels af nyck, dels af fåfänga, dels af tröghet, dels af en mängd absurda considerationer. I allmänhet är lifvet en fri konst, den vi behandla som fuskare, det är ett gammalt Instrument som vi spela illa. När vi slutligen börja att inse detta och vilja omvända oss, se då ha vi gikt och chirager i fingrarna och kunna, med bästa vilja, ej spela. — Detta är min och allas vår historia.

Gubben Rosenstein sörjer jag uppriktigt, ehuru visser-

ligen hans vänner som känt honom under hans sista bedröfliga år snarare borde fägna sig å hans vägnar att *Spectaklet* är slutadt. Han vann också i alla afseenden på att dö, ty nu *minnes* man blott hans värde, då man förut endast *såg* hans förnedring. Det är väl således egenteligen orätt att sörja; men lifvet har någon ting så magiskt och tilllockande att äfven den lämpeligaste död och som är mest apropos synes oss något beklagansvärdt. I fall Brinkman ej skulle skickat Wallins rätt vackra verser, så följa de härjemte. De äro enkla och träffande som de böra.

För säkerhets skull, och i fall min resa skulle bli ännu vidare uppskjuten, bifogar jag Moores Poëmer med många tacksägelser för lånet. Min tanka derom tror jag jag redan sagt en gång förut och har vid en ny genomläsning ej funnit något skäl att ändra den.

Är det sant hvad jag hört att Frih. ämnar tillbringa vintern en famille i Götheborg? Jag kan ej undra öfver att man finner Skåne tråkigt, men att Götheborg eller Stockholm skulle vara det mindre är något hvarom jag ej kan öfvertyga mig.

B. klagar öfv. Rsteins död, öfv. Fru De Geers sjukdom och äfven öfver sin egen. Den sednare måste ej vara betydlig, då den ej hindrar honom att skrifva som oftast.

Min hustru ber om sin compliment.

Ödmjukast

Tegnér.

106. Till Dorothea Dunckel, född Altén.

Lund den 26 Augusti 1824.

För ungefärligen en månad sedan hade jag nöjet att på posten emottaga ett exemplar af *Förstlingarne.* Em-

betsresor och en mängd andra göromål samt i synnerhet en vidlyftig correspondens med Presterskapet i mitt nya Stift hafva emedlertid ända hittills hindrat mig att förklara min tacksamhet för den kärkomna gåfvan. En samling som den nyssnämnda kan ej öfverallt ega lika förtjenst. Dels är man ej sjelf alltid lika lyckligt stämd, dels äro äfven icke alla ämnen lika passande för den egna art af skaldegåfva, som naturen gifvit oss. Det synes mig, som om i synnerhet sådana, hvilka låna sig åt uttrycken af en mild elegisk känsla, utan anspråk, liksom utan behof af en ovanlig energie i phantasien eller ett outgrundligare djup i sinnet, skulle vara de mest lämpliga för Tit. sångmö. Dessa äro också bäst lyckade. Poëmet »Till en kanariefogel» (p. 59) synes mig i sitt slag ett af de allra vackraste, och Franzén sjelf skulle ej blygas för att hafva diktat det. »De goda syskonen» (p. 31), »Vid mamsell T:s grift» (p. 103) och »Afskedet» (112) jemte några andra, dem visserligen ingen känslig läser utan nöje och rörelse, torde bättre än några critiska undersökningar rättfärdiga mitt omdöme. Deremot för de så kallade högre lyriska versarterna — ehuru i Poësien liksom i Himlen egenteligen ingen ting är högt eller lågt, emedan allt verkeligen skönt har sitt eget sjelfständiga och oberoende värde, utom och öfver all rang, liksom Rikets Herrar på jorden — och äfven för berättelsen torde Tit. talent vara mindre gifven. Men det händer oss alla att länge få försöka, innan vi funnit rätta tonen, och först genom många misstag i hvarjehanda köpa mästerskapet i ett. Vi karlar, som med eller utan rätt satt oss i besittning af Critikens törnesprira, se också helst, att qvinnan är i dikten samma ljufva, milda, finkänsliga, idylliska väsende som hon bör vara i lifvet. Vi tro, att väsendteligen endast flöjttoner böra framandas ur det sköna bröstet, och att trumpeten passar bättre för våra kraftigare lungor. Sjelfva

fru Lenngren, med sin ovanliga gåfva för carikerad sedemålning och satir, skulle dock, i min tanka, vara ett ännu större poëtiskt namn, åtminstone för efterverlden, om hon mera odlat och användt sin herrliga idylliska talent.

De sista akterna af *Agathocles* hoppas jag kunna återställa med Friherrinnan Schwerin, som om någon tid lär ämna sig åt Götheborg.

Jag ber om min helsning till Pastor Dunckel och framlefver med uppriktig högaktning och tillgifvenhet hans älskvärda Frus

Vän och ödmjukaste tjenare

Es. Tegnér.

107. Till C. P. Hagberg.

Lund d. 2 September 1824.

Bäste Hagberg!

Det är alltför sant att jag i Stockholm fick tala för litet med dig, och förhållandet var ungefär lika i afseende på mina öfriga vänner. Jag åt med alla och det borttog tiden så att jag egenteligen ej fick tala med någon. Mitt vistande i staden var för kort och calasen för många. Din sjuklighet var också ett hinder. Gudskelof att du nu är bättre.

Hvad Secreterarebeställningen angår så hade jag trott att den skulle nämnas af Kungen. Men då det går till val så förstås af sig sjelf att jag röstar på Franzén. Han kan behöfva den lilla inkomsten och jag hoppas att ingen af Academiens Ledamöter vill göra honom den stridig. I detta afseende förmodar jag alltså vi bli eniga. Deremot lär förhållandet bli annorlunda vid frågan om val till rummet.

Jag för min del kan, helst sedan Baron Ehrenheim afsagt sig stället, ej gå ifrån Brinkman. Hans kunskaper äro ovanliga, han kunde med dem i många afseenden bli Academien gagnelig, hans namn är kändt äfven utomlands, han har alltid gjort Vitterheten till sin hufvudsak, och äfven, om man vill göra afseende derpå, fått pris i Academien. Jag vet att man kanske invänder något emot hans väsende och sätt att vara; men hans caracter är, så vidt jag vet, utan klander, och med små egenheter får man öfverse hos männer af stor förtjenst. Huru mycket pratades ej mot Geijer, och likväl tror jag ej Academien har eller får skäl att ångra sitt val. I genie står B. honom visserligen efter, men öfverträffar honom deremot åtminstone i brukbarhet för Academien. Hvad Lector Enberg angår så vill jag ej neka hans värde som Litterateur; men hans Äreminnen har jag aldrig kunnat rätt tycka om, han har för litet af gudomsgnistan, och är dessutom ej känd i publiken. Det gör mig ondt, om mina vänner i afseende på B. skulle vara af olika tankar med mig; men min öfvertygelse kan det ej ändra, och följakteligen ej heller mitt beslut. Omröstningssedlarna medfölja.

Stiftet gör mig mycket bekymmer. Tonen ibland presterskapet, så vidt jag hittills lärt känna den, är icke den bästa, ehuru jag fruktar att förhållandet i andra Stift ej är mycket bättre. Men allt hvad som på något sätt kan få namn af *andeligt*, vare sig Litteratur eller sjelfva Embetet, väcker blott ett lamt interesse. Deraf förklarar jag mig äfven det tillopp som några Svärmare bland presterskapet erhållit. Bland dessa åstadkommer i synnerhet en Nyman stor oreda. Han står i communication med Hofvianerna, predikar ofta 3 à 4 timmar, talar om den helige Andes ingifvelse, om LäroEmbetets förfall, om yttersta domen m.m. Både från Calmar och Linköpings Stift strömmar Allmogen

till den nya Profeten. Det är för öfrigt en ung man, utan kunskaper och med en tvetydig caracter och har redan en gång varit suspenderad. Jag har i officiel väg tillstyrkt Consist. åtgärder som jag tror ej skulle blifva utan verkan; men Lamér gör hvad han kan för att motverka allt hvad jag föreslår. Han bildar ett slags opposition, som jag väl besegrar när jag kommer på stället, men under min frånvaro gör den mig likväl en mängd små förargelser. Du bör gratulera dig att vara ifrån allt detta trassel. Med ditt lynne skulle det blifvit dig ännu obehagligare.

Helsa Wallin särskilt från mig och tacka honom på det högsta för hans verser öfver Rosenstein. De voro alldeles sådana de borde vara öfver en sådan man, enkla, värdiga, fromma, utan prål och grannlåt. Alla den dödes vänner äro vi honom förbundna för dessa *ord i sin tid.* Jag hade tänkt på något dylikt, men är nu glad att vara förekommen; ty jag hade i sanning ej kunnat säga något så träffande. För öfrigt böra vi alla vara glada att den gode Gubben sluppit ifrån sitt förnedringstillstånd. Hans svaghet hvilar nu i jorden, endast hans ära står qvar.

Hedrén har bedt mig om Talet i Wexiö för en Tidning som han kallar Theophrosyne. Det kunde jag ej gerna neka, men Tidningen sjelf har jag aldrig hört omtalas. Hur svag hon ock må vara, så var dock en sådan gåfva ej för god.

Det fägnar mig att min Brorson är dig till nöjes. Hans Tacksägelse öfv. Rosenstein kunde vara bra för tillfället, men till tryckning tycker jag ej den bör lemnas, i fall fråga skulle bli derom. Bed honom spegla sig i mitt exempel och vara öfvertygad att man kommer tids nog på trycket.

Professor Almroth med sin Fru och Sina kommo i går hem från Köpenhamn. De äro rätt nöjda med sin resa. Min hustru har någon tid varit krasslig, men är nu bättre. Hennes sjuklighet har dock ej haft någon sådan anledning

som Erikas hvilken lär vara af det slaget som växer bort. Så sqvallras åtminstone här. Helsa henne och barnen hjertligast samt i öfrigt alla Vederbörande från

Din
redlige
Vän
Tegnér.

Till M. Lamér. 108.

Lund d. 6 Septemb. 1824.

Högvördige Herr Doctor, Domprost och Ledamot af Kongl. Nordstjerne Orden.

Den beryktade Nyman har nu varit hos mig. Jag har funnit honom ungefär sådan som jag efter ryktet föreställt mig honom: svag i kunskaper, obestämd och vacklande till caracteren. Någon slags heterodoxi har jag hos honom ej kunnat upptäcka, och det är ej heller med hans insigter som man blir kättare. Större delen af de beskyllningar som blifvit honom gjorda, i synnerhet den om privata conventicklar, nekar han alldeles, men erkänner i öfrigt att han felat, påstår sig nu hafva kommit till bättre öfvertygelse och lofvar för framtiden idel förbättring. Jag tror ej vi ha mycket skäl att lita på hans löften, helst nu då fruktan för näpst torde ha frampressat dem. Men frågan är hvad partie Consist. under dylika omständigheter bör taga, med rimligaste hopp om framgång. Vi ha 2:ne alternativer. Det ena är att suspendera honom på ett år t. exempel, och emedlertid afbida tillfälle att skaffa honom en station der

han kunde skada mindre än i Helleberga. Denna åtgärd vore både laglig och välförtjent; men jag tviflar att den vore den klokaste; ty utom den förbittring den skulle åstadkomma hos hans anhängare, skulle den troligtvis äfven förbittra honom sjelf och kanske föranleda till ännu mer oreda då han en gång återfinge Embetet. Det andra alternativet vore att missivera honom till Wexiö. Häröfver har jag redan i officiel väg yttrat mina tankar, dem jag ej ännu funnit någon anledning att frångå. Det är först och främst det lindrigaste medlet, som i dylika frågor alltid synes mig böra först försökas. Det kunde, för det andra, vara en möjlighet att mannen under denna tid komme till sansning och afstode från sina extravaganser, ehuru jag erkänner att min förhoppning derom är ringa; men i motsatt fall, och om han fortfore på gamla sättet, hade vi lättare här än annorstädes att finna *lagliga* skäl, icke till hans suspension, som är ett blott palliatif, utan till hans afsättning. Att han inom Wexiö församling skulle kunna åstadkomma någon oreda, anser jag för otroligt, då mannens hela tjusningskraft endast tycks vara beräknad på den allra enfaldigaste allmoge. Hans tjenstgöring kunde ju dessutom inskränkas så mycket man behagade. Det är sant, Cons. kan ej tvinga Granstrand att emot sin vilja emottaga någon till medhjelpare i Embetet; men då Nyman föder och lönar sig sjelf, då han vidare under DomCapitlets ögon ej bör kunna verka någon förvillelse, kunde jag för min del svårligen förklara en sådan vägran annorlunda än som ogenhet. Med ett ord, jag anser denna åtgärd såsom på en gång den moderataste och den verksammaste; men jag vill ej imponera på någons öfvertygelse eller på Consistiorii beslut, som naturligtvis är och bör vara fritt. Endast min enskilta tanka har jag trott mig böra framställa — si quid novisti rectius istis candidus imperti, si non, his utere mecum.

Framhärdar med högaktning Herr Doctorn, Domprosten och Ordensledamotens

ödmjuke tjenare

Es. Tegnér.

Till C. G. von Brinkman. 109.

Lund d. 16 September 1824.

Jag hör, bäste Brinkman, att du varit och kanske ännu är på landet; men det är dock icke af denna orsak som jag ej skrifvit på länge. I fjorton dar har jag gått hvad man kallar hängsjuk, och verkeligen fruktat för en nerffeber som nu är gängse här nere. Nu är jag likväl något bättre, ehuru ännu matt och olustig; men deremot har min hustru insjuknat och är sängliggande. Att mitt humeur under sådana omständigheter måste vara dåligt och mitt bref bli kort, förstås af sig sjelf.

Svenska Acade:s Herrar ledamöter tyckas ej veta hvad de vilja, hvilket efter min moral är vida sämre än att rent af vilja det rasande. Man talar nu om Enberg. En sådan medtäflare hade du väl icke tillförsett dig. Att förbigå dig för Ehrenheim kunde ändå på något sätt bemantlas; men för Enberg — dertill växa ej fikonalöf nog i hela vårt academiska Paradis. Ty säg mig, hvad har E. gjort eller hvad kan han någonsin göra af den allra minsta betydenhet i vitterheten? Hans äreminnen äro ju ingen ting annat än *efterbörden* af Svenska Vältaligheten, hvilken, som vi alla hört några tusen gånger, föddes *fullvuxen*, som troligtvis också är orsaken att den blef så kortlifvad. Det heter också att mannen är grymt lärd, Gud må veta i hvad: publiken vet det åtminstone icke; och om Stock-

holmska lärdomen har jag i öfrigt allahanda tvifvelsmål af gammalt. Vidare så är han uppfostrad af Rosenstein. Det bevisar i min tanka att Naturen går öfver upptuktelsen. Du åter är full af Tyskeriets surdeg och skulle följaktligen i ditt InträdesTal ej kunna göra full rättvisa åt Rosensteins osyrade deg. Men först och främst bakar ju Lagerbjelke ut den till ett pösande Fransyskt bröd; och för det andra ville jag väl veta om det osyrade brödet ej vore ännu mera förmöglat än det är i opinionen, så framt ej en och annan af Kättarne, efter ringa förmåga, borstat upp det inför allmänheten. Är det förnuftigt eller ens försvarligt af ett Samfund som har så många synder oliqviderade med publiken,

»who can not criticize but who can sleep»

att nu ge sig en offentelig ridicule, då den kunde undvikas? Jag har ej glömt Adlersparre, men han har ju långt för detta undanbedt sig den äran. Tro för öfrigt icke att jag anser saken på ringaste sätt vigtig för dig. Det är endast för Academien, det är för mig som skall bära en 1/18 af dess ärelöshet som utgången kan ha något interesse. Men frukta ej att jag på något sätt comprometterar dig eller förödmjukar mig sjelf. Kunde jag det stode saken troligtvis annorlunda. Till de flesta hvarken vill eller kan jag skrifva. Franzén och troligtvis Ruthström tänka lika med mig. Hade den sölaktige Geijer skrifvit färdig sin litania öfver Ramel, som egenteligen ej är mera än ett eftermiddagsgöra, så vore han äfven säker; ty när det gäller rätt och heder kan man alltid påräkna honom. Det samma vill jag tro om Järta; men han finner det lämpligare att ligga i Falun och minaudera som ett behagsjukt qvinfolk, afbidande att vi med knäfall anhålla om hans InträdesTal.

Hjertligt tack för den högst interessanta caracteristiken af hans försvarsskrift. Här nere ha vi ej ännu fått den. Jag är också viss på att framställningen mera än saken kommer att roa mig; ty den detaljerade metafysiska Politiken har aldrig interesserat mig, men väl Politiken i stora verldshistoriska resultater. I öfrigt behöfs det alldeles ingen Metafysik för att vara öfvertygad om att de gällande Lärorna för dagen äro ett hufvudlöst, hycklande, obscurantiskt och nedrigt byke som, tillika med sina Representanter, borde utsparkas ur verldshistorien. De kunna emedlertid gratulera sig att ha fått nu nyligen en värdig Riddare i David Rosenschöld, som i Anmärkningarna öfver mitt Tal på Oscarsdagen bugar till höger och vänster för den heliga alliansen och dess vishet, och bevisar att jag är en Jacobin; ett onödigt besvär, helst jag aldrig nekat det. Jag har varit nödsakad att i Danska Tidningarne låta införa en temmeligen skarp annonce öfver hans litteraira stöld; men som hon är dedicerad både till Kungen och Kronprinsen af Danmark samt dessutom Prins Oscar, så är väl troligt att tjufgodset går fritt.

Jag har nu på någon tid studerat Dogmernas Historia, som är rätt lärorik, neml. i den mening som det är lärorikt att studera en Banquerottörs handelsböcker, för att inse huru vi kommit till den banquerott icke blott på förnuft utan äfven på Christendom som nu kallas Ortodoxie. De höga föreställningar jag fordom haft om Luther och Reformatorerna hafva blifvit mycket nedstämda. Huru mången Luther behöfvde vi ej ännu! Gnostikernas dröm att en ond δημιουργος skapat och upprätthåller verlden tyckes mig för närvarande tid ej olämplig och kunde väl bli en så god Trosartikel som mången annan. Men jag är i dag vid svårt lynne och bör dermed ej plåga mina vänner. Också förmår jag ej skrifva längre för mattighet och svettning.

Har du varit hos Grefvinnan DeGeer hoppas jag du helsat henne från mig. Helsa dessutom Åkerhjelm, Beskow, Fru Myhrman; men alla vittra Herrar i Stockholm vill jag be dig vara god och *ej* helsa från

Din Vän

Tegnér.

Glöm icke att påminna Gref Gyldenstolpe om Agrells stjerna hvarom jag förut skrifvit både till honom och dig. Jag skulle ej frågat derefter om ej Lamér blifvit nämnd. — Min hustru, ehuru sjuk, ber helsa. —

110. Till C. P. Hagberg.

Lund d. 21 October 1824.

Min k. Bror!

Jag tackar dig hjertligen för ditt bref. Utgången af valet inom Academien var mig icke oväntad. Emot en så stor pluralitet måste jag väl haft orätt. Enberg känner jag icke personligen, och som författare högst ofullständigt. Få vi genom hans arbetsamhet Ordboken färdig innan Språket dör ut, så vore mycket vunnit, och jag vill då för min enskilta del gerna glömma de oblida omdömen inom den vittra verlden hvarföre Academien troligtvis utsätter sig genom sitt val. Gifve nu Gud att Secreterarevalet måtte utfalla till fördel för Franzén. Vi få annars, fruktar jag, något mycket att urskulda inom loppet af några månader.

Det öfversända Poëmet har jag läst med nöje. Mycket kunde visserligen vara att dervid anmärka, och i synnerhet den stränga chronologiska ordningen som gifvit åt anordningen af det hela en temligen prosaisk snitt. Ett ämne som det ifrågavarande hade väl också kunnat tåla

en något mera högstämd ton. Det är i allmänhet en olycka för Svenska vitterheten att den elegiskt-lyriska gåfva som tyckes utgöra en egenhet för nästan hela vårt yngre poëtiska slägte, ofta förslösas på det heroiska, som dock fordrar en helt annan sinnesstämning, och coquetterar med en Nordiskhet som måste ha något djupare rötter i fall den skall bära andra än *målade* frukter. Mången ung man *förlyfter* sig nu på Thors hammare, som med behag och framgång kunnat föra ett lättare vapen. Man vill ej skyllra med mindre än kanon, och derföre vill exercisen ej rätt lyckas. — Men på andra sidan har det ifrågavarande Poëmet en stor förtjenst genom sin Diction, som ehuru här och der litet hålig och ojemn, likväl i allmänhet är verkeligen poëtisk. Härpå bör man i min tanka göra ett billigt afseende, helst nu, då den föreställning hotar att stadga sig att en Dikt väl skulle kunna vara poëtisk, ehuru hvarje vers deraf är en platthet; liksom om ej Poësien, på samma sätt som lifvet, borde kännas i hvarje åder, liksom om lifskraften i en organisk växt låge endast i roten och ej tillika uppenbarade sig i löf och blommor. Med ett ord, om stora priset kan efter min mening, ej bli fråga; men ett Accessit har författaren förtjent och det hoppas jag att Academien ej nekar honom. Rådgör i öfrigt med Wallin. I hufvudsaken är jag öfvertygad att han instämmer i mitt omdöme.

I afseende på min Brorson bör jag först tacka dig för den godhet han röner i ditt hus. För det andra önskade jag veta din tanka huruvida det ännu kunde vara lämpeligt om vi skaffade honom en Hofpredikantsfullmakt. Jag inser väl icke hvad fördel han deraf skulle ha, då han ej ännu på många år kan söka Pastorat, och vill ej heller underhålla det frö till fåfänga som jag fruktar ligger förborgadt hos honom. Men han har sina frierispeculationer,

dem jag skulle anse för löjliga om jag ej visste af egen erfarenhet huru nyttigt det är eller åtminsone kan bli för en ung man att i tid fixera sitt mål och derigenom förvaras för allehanda digressioner som annars äro oundvikliga. Jag tror att en sådan titulatur vore honom nyttigare på landet än i staden, men i allt fall brådskar det visserligen ej dermed. Det förstås af sig sjelf att du ej bör låta honom märka något af allt detta; men utom ditt samråd vill jag ej företaga något i denna sak.

Helsa Erika och säg henne att Sina är vida tjockare än hon någonsin blir, men har icke, som hon, hopp att smalna. Det är den trefligaste Prostinna man kan föreställa sig. Den stackars Palmen har mycket bekymmer både för sig sjelf och i synnerhet för sina slägtingar. Både han och Sina och de mina be alla hjerteligen helsa er genom

Din
redlige
Vän
Tegnér.

111. Till C. G. von Brinkman.

Lund d. 24 October 1824.

Ditt bref af d. 30 September från Wijk erhöll jag först för 8 dagar sedan; ty mellan Upsala och Lund är all slags communication sen. Du lär af detta skäl ej heller ha emottagit, då du sist skref, mitt bref af d. 16 Septr. adresseradt på Stockholm. Det vore ledsamt om det kommit i orätta händer, ty jag vill påminna mig att det innehöll allehanda expectorationer som ej vore för tredje man. I allmänhet kan jag ej skrifva till någon annan så öppet som till dig och måste derföre så mycket mer räkna på din discretion.

Utgången af valet i Sv. Academien känner du; och vi veta nu hvad du är värd jemförelsevis med Enberg. För någon tid sedan undrade Argus, huruvida Academien skulle ta sin nya ledamot ur den Franska eller Tyska Scholan: hon har gått en medelväg och tagit honom ur Trivialscholan. Vederbörande erkänna väl att E. icke kan anses äga en gnista Genie; men ser du, han är predestinerad att fullända den så länge omtalta Ordboken som annars ej blifvit färdig innan Språket dödt ut. Mot ett dylikt *absolut nådaval* än nu intet att invända. Det är en calvinistisk *Gratia irresistibilis* som verkar. Var annars fråga om en Lexicograf så skulle det väl synas som om Du dertill ägt vida mer både skicklighet och ledighet än Enberg; men du uppvaktar icke, som sig vederbör, de stora maktägande Ultraisterna i snillets verld: du inser icke alltid rätt förträffligheten af hvad de säga eller skrifva: du är kanske till och med så gudlös att ej tiga med hvad hela Nationen vet och som står att läsa i alla Tidningar om Academiens förfall. En sådan fräckhet måste bestraffas, du måste veta att Academien ännu är en regerande Makt. Det är väl sant, hon har inga undersåtar, med undantag af sina begge Vaktmästare. Men hvad gör det? Ludvig XVIII hade ej heller någon, och steg dock på thronen i sitt 23:de regeringsår. Man bör ej förtvifla om en contrarevolution inom Acad. Om hon endast lyckas att jemte Enberg få in sådana männer som t. ex. Wahlström, Lindeberg, Wallmark, hvilka olyckligtvis ännu stå på Emigrantlistan. Då återställes otvifvelaktigt den legitima Monarchien, som på en tid varit nästan upplöst. Dock — jag vill ej tala vidare om denna uselhet. Tro i öfrigt icke att jag har något personligt emot Enberg, den jag aldrig vet mig ha sett. Han skall vara en skicklig och arbetsam Scholkarl, torde också möjligtvis kunna timra ihop en Ordbok; men det är idel vältalighet

som gjort hans olycka både i mitt och publikens omdöme Jag förmodar väl, när jag fick höra att du lemnat Stock holm det du skulle styra kosan till någon Fru för att me(henne få platonisera på landet, sedan du sjelf — elle: Fruarna — ledsnat dervid i Stockholm. Men jag trodde at du för ett sådant christeligt ändamål skulle företrädesvis ha valt Leufsta der du visserligen varit välkommen. Ditt Schlaraffenleben på Wijk må ha varit angenämt: men otvifvelaktigt innefattar det då flere ingredientier än dem du för mig omnämnt, neml. mat, drick och sömn. Har icke åtminstone någon Gouvernant varit med i Spelet? Ty att ingen kjortel skulle finnas i ditt Paradis anser jag för otroligt.

Vida anständigare än du använder jag min tid, så till vida nemligen att jag immerfort studerar Theologie, helst Dogmatik, hvaraf jag också dagligen stärkes, tyvärr just icke i Tron, utan i Tviflet. Att Reformatorernas, väsendtligen i *polemisk* afsigt uppsatta Trosbekännelse blifvit antagen såsom en stående form och grundlag, var en olycka om icke just för Christendomen åtminstone för Dogmatiken. Ty säg mig, hvad skulle väl Dogmatik vara annat än redogörelse för det förhållande hvari Christendomen står till hvarje särskild tids bildning och åsigter? Ett System innefattar Bibeln ej; den lemnar endast Materialierna dertill. Huru de sammanfogas och hvad byggnad deraf skall uppföras måste bero på Tidens philosophiska åsikter; och att dessa nu äro andra än under Reformationsseklet, lär ej kunna nekas. På de sista 50 åren känner jag ingen Theolog, värdig namnet, som varit eller kunnat vara orthodox; ty några omyndiga Compilatörer kan och bör man ej räkna bland Theologerna. De nu så utskrikna Neologernas fel var icke att de afveko från det antagna lärobegreppet, men väl att de sökte rädda Christendomen från en sida hvarifrån den ej

kan räddas, nemligen från det blotta begreppets. Tron på det väsendtliga i Christendomen t. ex. på försoning, på Christi Gudom o. s. v. är väl egenteligen en *ideel* Tro, snarare af esthetisk än intellectuel natur. Vill man göra den till föremål för en blott *förståndig* åsigt af saken så invicklas man i oupplösliga svårigheter. Det är som att nyttja en anatomisk knif för att undersöka själens väsende. Följden har också blifvit den vi se, att neml. i dessa och dylika satser den så kallade orthodoxa föreställningen endast är antaglig så vida hon är *negatif*: i det *positiva* åter öfvergår hon alltid till Mythologie och crass Anthropomorfismus. En sådan Mythologie finnes väl också i Nya Test. men, hon är der vida mera modest, och gör ej anspråk på annat än att i bilder förklara det som ej kan förklaras annorlunda. Att till ex. Christus i jordisk och intellectuel bemärkelse (*κατα σαρκα*) är en menniska, i andlig, h. e. religiös (*κατα πνευμα ἁγιοσυνης*) en återglans af Gud, en Gudason, en förgudad mensklighet, låter rätt väl både *tänka* sig och *tros*; men intetdera är *nu mera* möjligt efter det sätt som Luther och hans vapendragare förestälde sig saken. Med ett ord, vill man kalla all Tro som ej är ett facit af hopadderade förståndsbegrepp för *Mystik*, så tror jag att hvarken Christendom eller någon annan Religion kan räddas utan Mysticism i denna mening. Jag vill derföre ej neka, att en sådan *förnuftig* Mystik skulle kunna upplösas i något åtminstone *analogt* med begreppet, liksom Chemien upplöser luften i gasarter; men för att vara *lifsluft* behöfver hon ingen analys. — För öfrigt måste jag här alldeles *proprio Marte* drifva mina studier: jag saknar böcker och äfven anvisningar dertill. Academiska Bibliotheket lefver ännu i Reformationsseklet, hvad Theologien angår; och våra så kallade Theologer äro prototyper till de Stockholmska, döfstumma vårdare af Trons Mysterier, Caryatider som bära Tempel-

byggnaden, Hezekiels Cheruber med oxhufvuden, men utan vingar: de äro så okunniga, som om de vore Öfverhofpredikanter, och så fördomsfulla som sute de i Svenska Academien. Dock bör jag härifrån undantaga några af de yngre Lärarne hvilka, här som annorstädes, efter ringa förmåga åtminstone söka det rätta.

Min hustru mår väl och ber mycket helsa. Helsa äfv. Åkerhjelm och Fru Montgomery ...

Din
Vän
Tegnér.

Sedan jag redan slutat mitt bref kom Posten med ditt af d. 17 hvarför jag i dag endast hinner tacka. Det fägnar mig emedlertid att Academiens *ärelösa* Ledamöter sjelfva måste blygas för sin nedrighet. Franzén är oskyldig, ty han gaf dig sin röst. Den tänker jag kan vara värd så mycket som alla de andras tillsammanstagna; och dessutom har du min på köpet. Men att man vid det nya valet låter Geijer blameras af en Lindfors, är nästan likaså oerhördt. ... Men låt ej märka något häraf i Academien; ty då är han sjelfskrifven. Tag då hellre Liljegren, ehuru han endast är en packåsna lastad med permebref, eller Granberg ehuru han blott har *en* hand och 1/2 hufvud, eller också Tannström, med rätta berömd för sin tystnad.

Posten går och jag hinner ej vidare. Glöm ej

Din
Vän
T—.

Helsa Beskow att jag med första skall skrifva honom till, hans *olinierade* Fru ej heller förgätande.

Till A. G. Ahlstrand. 112.

Lund d. 30 October 1824.

Jag får tacka för 2:ne bref jemte dithörande Documenter. Blomstrands fordringar af Klockare äro stränga och jag fruktar att med de svaga löningsvillkor dylika lägenheter lära ha i Stiftet vi ofta bli utan sökande om saken tages allt för strängt. Mitt yttrande skall jag skicka vid tillfälle. — Innan jag kan svara på frågan om LäsTerminens slut får jag begära upplysning huruvida den i Wexiö verkligen började d. 24 Augusti och icke snarare d. 1 Septr. hvarom jag vill minnas att fråga var. I detta fall tilltror jag mig icke att bevilja någon vidare afkortning. Väl har Ephorus enl. ScholOrdningen rättighet att utsätta Scholexamen hvad dag han finner lämpligast inom sista vickan; men detta åsyftar tydeligen sådana fall der han sjelf kan vara närvarande, som här ej inträffar. Om inom Wexiö Stift annorlunda varit brukligt så vet jag icke med hvad grund af Lag sådant skett.

Rydaholm kommer icke att tillträdas på 3 kanske ej på 4 år. Det vore obilligt att så länge uppskjuta valet af Häradsprost. Uppdrag härom till v. Häradsprosten — det är ju Lagergren? — skall jag derföre afskicka med nästa post.

I anledning af ett bref från Excell. Rosenblad får jag anhålla att få mig tillsända Wexiö Bibelsällskaps Handlingar jemte underrättelse om hvad som för Bibelspridningen blifvit tillgjordt inom Stiftet, och om några åtgärder ännu äro vidtagna för realiserandet af den önskan Clerus Comitialis yttrat att hvarje Nattvardsbarn skulle vid Confirmation få en Bibel el. åtminstone ett nytt Testam. Jag känner alldeles icke huru Wexiö Bibelsällskap är or-

ganiseradt och hvad det för närvarande företager sig. Är icke äfven ett i Jönköping?

Rosengrens ansökan blir rätt brydsam. Han vill icke endast ha Collegatet utan äfven räkna sin förra LönTour som är omöjligt.

Var god och fortställ hosföljande bref. Min och min hustrus helsningar för Frun.

Vänskapsfullt

. Tegnér.

113. Till B. Beskow.

Lund d. 31 October 1824.

Bäste Beskow. Innan månaden går ut bör jag åtminstone fullgöra hvad jag länge föresatt mig, neml. att tacka dig för ditt sista vänskapsfulla bref och de sköna verser hvarmed det slutade. Det vore väl min skyldighet att något mindre prosaiskt besvara dem; men hvad du säger om din lyra af blott modestri, det gäller verkeligen om min: hon är både gulnad och sprucken och derföre med rätta, tills vidare åtminstone, lagd å sido. Jag vet också icke hvarföre jag ej skulle ställa mig till efterrättelse Kamraterna i Stockholm som nyligen invalt Prosan, den dåliga nemligen, i sitt Lag. Håll derföre till godo med hvad huset förmår, en hjertlig tacksägelse för din vänskap och det nöje du och din Fru gjorde oss med Ert besök. Det var endast skada att det var så kort och att den interessanta Artikeln om *liniering* ej med vederbörlig fullständighet kunde genomgås. Jag skrattar ännu när jag tänker derpå, och det var rätt väl att din Fru försof denna del af predikningen.

Hvad henne särskilt angår hoppas jag hon är öfvertygad

att det gifvas många lättare medel att vinna sig en Sång än just genom döden. Det vore obarmhärtigt att fordra lifvet, i synnerhet ett så skönt lif. För min del åtminstone vore jag nöjd med vida mindre.

Från Franzén har jag nyligen haft bref. Han har nu fått i sitt hufvud att det skulle existera ett missförstånd mellan Järta och mig, hvilket han, såsom vän af begge, gerna önskade att häfva. Men häri misstar han sig, åtminstone hvad mig angår. Jag har på länge ej skrifvit till J. af det skäl att han ej skrifvit till mig, och jag ej heller haft något särskilt att säga honom. Jag har ej heller skickat honom något för hans Tidning dels derföre att han aldrig låtit förstå det han önskade det, dels i synnerhet derföre att jag verkeligen ej har något som jag härtill kunde anse lämpeligt. Jag är kanske icke alldeles af samma tanka som han i vissa politiska frågor; men dels har jag så föga speculerat i dylika ämnen att jag deri med rätta misstror mitt omdöme; dels inser jag icke hvarföre man, äfven med en bestämd divergens i vissa politiska åsigter, ej skulle kunna göra uppriktig rättvisa åt en olikt tänkandes både talenter och afsigter. Åtminstone vet jag med mig sjelf att jag uppriktigt beundrar Järtas stora populära gåfvor och hans framställningssätt, utan tvifvel det lifligaste och skönaste som för närvarande kan uppvisas i Sverge. Men Järtas isolerade belägenhet, som alltid är farlig för genialiska sinnen, den orätt man gjort honom och den en man, som han, kunde och borde förakta, och hans i allmänhet ömtåliga lynne, torde väl i förening föreställa honom saken från en mörkare sida. Om så är, gör det mig ondt, så mycket mera som det af flere skäl ej beror på mig att ändra det.

Jag är nu nyfiken att höra huru Secreterarevalet utfaller i Sv. Acad. Går det så väl som det sista, så kan Aca-

deminen berömma sig att inom kort tid ha inlagt mycken ära.

Då Brinkman nu är hemkommen från sin höstresa, hoppas jag Ni träffas ofta och ber mycket helsa honom. Men först och sist ber jag helsa din Fru. Hur är det? Har resan ej medfört några lyckliga följder? Argus undfägnade oss för någon tid sedan med en underrättelse i dylik väg den alla Patrioter tillskrifva Skånska resan.. Det vore olyckligt om den ej skulle bekräfta sig, som man nu påstår; men det är för en gift man alltid en ära att åtminstone bli misstänkt för något sådant, i följd hvaraf jag hoppas att både Prinsen och du anser Er äga någon obligation till Skåne, och ej uraktlåten att genom nya resor dit upprätthålla, så länge sig göra låter, en mindre lysande reputation.

När Du träffar Stjernstolpe så helsa den *rike mannen* från den fattige. Och när du ej har något bättre att göra så tänk någon gång på

Din
Vän
Tegnér.

114. Till C. P. Hagberg.

Lund den 18 November 1824.

MkBror!

Jag har på någon tid ej mått väl sedan jag förkylt mig under en resa i Församlingarna. Detta har varit orsaken hvarföre jag dröjt att besvara ditt bref. Några anmärkningar öfver den nedskickade öfversättningen medfölja, och flera kunde visserligen tilläggas, i fall jag hade några

critiska hjelpredor öfver Lucanus. Jag har emedlertid ingen ting emot att ett accessit tillägges öfvers. likväl med villkor af oundvikliga ändringar; ty den saknar icke sin förtjenst, ehuru metern är alldeles sådan som H. E. Gref Skjöldebrands. Möjligtvis är Poëmet också från hans hus.

Det har fallit mig in att *Sverges Anor* kunde vara af Beskow. Jag unnar honom allt godt, men mitt omdöme om hans Skrift kan jag ej ändra. Dock erkännes gerna att Acad. någon gång gifvit stora priset åt sämre Poëmer. Jag hoppas Franzén nu är eller snart kommer till Stockholm. Hör honom. Jag acquiescerar gerna vid hans omdöme.

Att Hofpredikanter förut skulle ha tagit Pastoral-Examen kom jag icke ihåg. I allt fall gillar jag fullkomligt hvad du nämner om min Brorson. Han kan gerna vänta. Blir han endast duglig och pålitlig, så är det Titel nog. Helsa honom.

Är det sant hvad man skrifver att den infama libellen mot Wallins Predikan skall vara af en Major Montgomery? Jag vill minnas att jag i Wallins hus såg en dylik figur, grön till färgen. Att recensera en otryckt Predikan är lika nedrigt som att recensera ett otryckt Samtal. Jag hoppas också att sedan W. nu utgifvit sin predikan, vederläggningen ligger deri.

Hvem får i år Lundbladska priset?

Palm och Sina må väl. I öfrigt vet jag intet godt härifrån.

Helsa din Fru från oss alla.

Din

Vän

Tegnér.

115. Till C. G. von Brinkman.

Lund d. 21 November 1824.

Om konsten att utdrifva djeflar icke, thyvärr! hörde till de förlorade konsterna, så vet jag väl hvar *jag skulle vilja* använda henne. Ty otvifvelaktigt har en ond Ande farit in i vår kära Academie, »*en Ande döf och dum*» som vi Lärjungar ej äro i stånd att fördrifva. Således åter ett StatsRåd. Men om så skulle vara, hvarföre just välja den yngste, med förbigående af de äldre? Ha icke både *Tull*- och *Sjöstaten*, neml. Exce. Rosenblad och Cederström, sutit längre i Conseljen, och hvad har man väl emot deras vitterhet? Och, skulle ej Gref Löwenhjelm med sin magnetiska sömn kunna rätt väl representera Academiens *vakor* för Poësie och Vältalighet? Det är skada att ej alla StatsRåden kunna få plats på en gång. Jag ville i denna afsigt föreslå hvad Kung Ferdinand VII med så mycken framgång begagnat i Spanien, nemligen en *purification*. Dylika ofrälsereputationer som Franzéns och Geijers, Wallins och Järtas stå endast i vägen för de Grefliga, och det vore ej obilligt om de makade åt sig. Men i fall en sådan revolutionair åtgärd skulle anses förhatlig, så ges det ändå ett annat sätt att förhjelpa Academien till glans och anseende. Värdigheterna äro ju *ambulatoriska* både vid Lunds och Upsala Academier. Hvarföre skulle ej det samma kunna införas i den Svenska, så till vida neml. att den som sutit längst i Academien årligen lemnade rum för en annan Vitterhetsidkare af StatsRådet, för att sedermera, när Touren gått om, åter inträda? Härigenom fredade Acad. sitt samvete för den förebråelsen att utesluta något StatsRåd, och bibehölle ändå sitt föreskrifna antal. Utsträcktes denna princip äfven till alla Excellencer och Cordons-bleus i Riket så blefve

vädervexlingen så mycket friskare i vår vitterhet, som nu lider af mycken förskämd luft. Det är synd att jag ej får täfla i Academien; ty i detta fall hoppas jag säkert att en Tractat som jag skref för några år sedan: »*Om Rangordningens nödvändiga samband med, och helsosamma inflytande på Vitterheten*», ej skulle blifvit obelönt. Väl ha vi en General af Cavalleriet i Academien, men han tycks långt för detta vara demonterad. Och är det icke orätt att en dylik *pedestris* institutio ej har en InfanteriGeneral, ännu mindre en FältMarskalk ibland sig! Har icke Kungen förklarat alla Academiens Ledamöter, oberoende af sin syssla, för *Tromän?* Borde då icke Academien förstå en dylik vink och visa sin sjelfständighet derigenom att hon hädanefter invalde endast *Högtbetrodde* Män? Jag undantar endast sådana fall då en man utan rang, som E—g, likväl tänker och skrifver som om han vore Högtbetrodd. — —

Men, för att tala allvarsamt, min Bror, så måtte väl dina underrättelser i detta fall vara förhastade. Icke så som skulle jag ett ögonblick tvifla på Acad:s beredvillighet; men jag har alltid hört omtalas Baron W. såsom en förnuftig och tänkande man, och hoppas alltså att han *sjelf* undandrager sig ridiculen af ett dylikt val. Jag menar neml. den ridicule som skulle falla på honom sjelf, derigenom att han antoge en dylik kallelse; ty hvad Acad. angår så vet jag i sanning icke hvad hon, efter sista valet, skulle kunna ha att äfventyra i den vägen. För öfrigt är det lögn, hvad L. sagt dig, att de *Blå* bestämma valet, annorlunda än genom fegheten och kryperiet hos de andra *plebejiska* sinnena (vore de också adlade) hvilka genom sin eftergifvenhet för de maktägande gerna köpa sig deras nådiga hånlöje för dagen, och deras rättvisa förakt för lifstiden.

Beträffande åter Acad:s critiska grundlighet, som du

omtalar, så har jag flere gånger erfarit den, och äfven nu nyligen. I anledning av några Täflingsskrifter för året som mot vanan blifvit mig meddelade har jag märkt allehanda tecken; men detta hör till Ordenshemligheterna och jag kan ej vidare yttra mig deröfver; sed tempus dabit.

Jag gratulerar dig till valet i VitterhetsAcademien. Sedan med en Academisk plats nu mera inga andra functioner äro förenade än de samma som med en stjerna, blir det så mycket nödvändigare att dervid göra något afseende på Opinionen. Exc. W. hade ju aldrig på ett verksammare sätt kunnat bidraga till sakens bästa än han verkeligen gjorde. I allmänhet önskade jag att våra Excellencer heldre gåfve mat än röster i Academierna. Professor L. hade dock väntat sig helt annat, helst sedan han inom 14 dar dedicerat en Bok till Kronprinsen och en till Excell. Dela Gardie. Den förra var 2:dra Delen af hans Lexikon, hvaraf första Delen äfven var tillägnad Prinsen; men han fruktade förmodligen att Dedicationen var likså glömd som Boken. Den sednare åter var en rätt brukbar Compilation om Isländska Litteraturen . . .

Den Wieselgren du omtalar känner jag från Studenttiden. Det är ett godt hufvud och med rätt försvarliga kunskaper. Som Författare har han en ovanlig lätthet att fylla sitt ark, med vers eller prosa. Hans *Sånger ur Verend* äro ej heller utan verkelig Poësi . . . Hans tillgifvenhet för Dela Gardie och Lindfors värderar jag; ty de ha varit hans välgörare och han står ungefär i samma förhållande till dem som jag till Blücher-Engeström. Tacksamhet bör man gilla, äfven om hon skulle vara blind; men lycksökeri, och hundaktighet gillas aldrig, huru klarsynta de må vara.

Visserligen var anfallet mot Wallin nedrigt och det skall glädja mig om hans predikan, som nu är tryckt, vederlägger de infama insinuationerna. Ty, vid Gud, det gör

mig ondt att en man som W., hvars *intellectuela* gåfvor jag uppriktigt beundrar, skall kunna synas föraktlig. Men jag fruktar, oss emellan sagt, att mannen är behäftad med en olycklig *passion*, eller att han, med andra ord, blifvit *kär* — i Kung och StatsRåd. Nå, kärleken är blind; men på predikstolen åtminstone bör man ej göra sin kärleksförklaring. Det är visserligen godt och väl att man älskar och ärar sin öfverhet. Men ju mer man *tiger dermed*, helst när man är Embetsman, ju mera blir man trodd. Du skall få se att W. drifver sitt impopulaira spel så länge att han ej får förslaget till Westerås, hvilket likväl hans själ älskar; och i det fallet kan hvarken Kung eller StatsRåd hjelpa honom. I allmänhet måste jag erkänna att jag ingalunda kan gilla den animositet mot all granskning af Styrelsens åtgärder som Geijer, Biberg, Järta, Wallin m. fl. visa. Det är ju ingen ting annat än lifstecken i en constitutionell Stat; ja äfven i despotiska, som Danmark och Preussen, sägas vida starkare saker än här. Och hvad få ej Ministrarne i England och Frankrike höra? Det är min öfvertygelse att vår Regering är den verkeligt liberalaste i Europa, liksom vår Constitution är, jemförelsevis, den klokaste. Derför är också Fronderiet här mindre än annorstädes. Hvad som ännu förefinnes är ett nödvändigt salt i den något fadda Constitutions-anrättningen. De som vilja bannlysa det äro hvarken Nationens eller Regeringens *upplysta* vänner, ehuru jag ej derföre vill anklaga dem för några låga afsigter. Men på andra sidan bör man ej heller misstycka om Nationen förtryter att se personer af stora gåfvor använda dem att försvara de maktägande mot anfall som egenteligen ej ägt rum, och dem de sjelfva väl kunnat afvisa om de funnits. Man bör ej ens undra, om Allmänheten, utan närmare kännedom af personerna, misstänker dem för småaktiga afsigter och föreställer sig att ett onö-

digt och opåkalladt försvar för Styrelsen måste ha sin grund, antingen i kärlek till Despotismen, eller i hvad som vore vida sämre, i ett begär att behaga de Store. — För min enskilta del fritar jag de nämnda personerna för dylika afsigter; men icke alla känna dem personligen som du eller jag: och jag nekar icke att jag Tycker de gjorde bäst att spara sin undersåtliga metaphysiska Heroismus, tills dess den bättre behöfdes.

Om Tingst. verkeligen dör, så måste du som du säger åter draga i härnad, men då för en bättre sak än sist. Fr. icke blott behöfver och förtjenar en dylik befordran: utan det vore äfven för kyrkan och för oss Biskopar, som för närvarande ej ha rätt mycket att skryta med, en ära att få en sådan man ibland oss.

Hur mår dina Fruar, Montgomery, Åkerhjelm, Ugglas, Grafström, Limnell, Myhrman etc. etc.? Det är kanske min presterliga värdighet som hindrar dig att omtala dem; men du vet att jag, af vissa skäl, är tolerant i den vägen. Helsa dem derföre från mig och säg mig hur de lefva. Min hustru ber mycket helsa dig.

Din

Vän

Tegnér.

Den 29 November el. d. 1 December blir visserligen OrdensCapitel. Glöm då icke min Agrell. —

116. Till C. I. Heurlin.

Lund d. 3 December 1824.

Bäste Heurlin. Ditt bref af d. 26 Nov. framkom först i går. Ahlstrands får jag endast på söndagarna. Posten

måste således ligga öfver någonstädes. Scholans upplösning går nu af sig sjelf. Påssjukan är ju icke farlig men väl nerffebern. Här har en Student dödt deraf, men i öfrigt höres ingen sjuklighet af bland ungdomen . . .

I förgår höll Lindfors sin Oration, på god och lätt Latin, men innehållet har väckt mycken förargelse. Utom många sidoslag åt förra Cancelleren, som dock gifvit honom allt hvad han har, utbredde han sig äfven vidlyftigt öfver den lyckan vi nu äga att ha en Canceller som är för högt uppsatt öfver alla personliga considerationer, ej lyssnar till sqvaller, håller lycksökare och favoriter ifrån sig, och skall göra alla rätt efter förtjenst. Det var med ett ord en Philippique mot alla som stått bättre än han hos Excell. Engeström, och förnämligast riktadt mot Agardh och mig. Hädanefter, mente han, skola tiderna bli annorlunda. Men hans Profetia tyckes ej vilja gå rätt i fullbordan; ty med dagens post kom underrättelse att Kronprinsen föreslagit Engeström till Reslöf, utan afseende på hans medsökare, Profess. Lindfors' orationer, dedicationer och öfriga stora förtjenster. Adjunkt Wieselgren hade likväl säkert lofvat honom Reslöf, och hans vän och Patron Dela Gardie likaledes. Jag nekar ej att en sådan utgång gläder mig, dels för Engeströms skuld, dels äfven derföre att jag kan tillvälla mig någon liten del deruti. . .

Bolmeers sak har icke mindre än 3 ggr varit före i StatsRådets Beredning. Mot honom talte ingen, men väl i synnerhet Rosenblad mot hans löntour, föranledd utan tvifvel af Lidbeck som nu är Brunii skötevän. Ändteligen blef Prinsens tanka gällande, och utnämningen skulle ske i onsdags, så framt den ej åter blir uppskjuten. Får jag endast dessa begge saker afgjorda efter önskan, så lägger jag mig aldrig mera i något academiskt. Jag har nog att göra med mina Småländska affärer . . .

Låt mig vid tillfälle veta hvad Elmgren och Blomstrand fordra och examinera, så väl i Prest- som Pastoralexamen? Hvad Lärobok följer Elmgren i Dogmatiken, och huru äro i allmänhet Theologiens särskilta grenar fördelade dem emellan?

Brunius har skrifvit Latinska vers som utdeltes under Orationen. De äro ej illa. Carl Lundblad Svenska som afsjöngos på Balen, då de kungliga skålarna druckos. Brag hade äfven skrifvit några Svenska strofer. Beggedera obetydliga. Ett Poëm, Cylinda, af Lindeblad är utkommit och dediceradt till mig. En misslyckad imitation af Axel . . .

Anna helsar dig och Lisa

Din

Vän

T—.

117. Till G. Billow.

Lund d. 5 December 1824.

Bäste Billow. Räkna icke på att jag skrifver så sällan; commercen mellan våra Fruar är så mycket lifligare; och min Småländska brefvexling som måste vara Biskop i ett alldeles desorganiseradt Stift, tar upp alla postdagar, utan att vicariatet vill lyckas.— — —

Här nere bli både tider och årstider allt sämre och sämre. I nära tre månader har det regnat oupphörligt hvarmed det ännu alltjemt fortfar; och solen är snart endast en poëtisk tradition här i landet. Säd växer på gator och gränder och tak, och om några år förmodar jag hon växer utan att sås. Derföre är också Markegången 4 rdr för Rågen och 2:36 för Kornet. I Småland håller den sig

dock ännu vid 6, således nära dubbelt emot Skåne. Det är ju ömkeligt att jag med 700 trs inkomst, som för några år sen gjorde åtminstone 5000 rdr bco, nu ej kan påräkna hälften af denna summa. Mitt hushåll blir allt dyrare och dyrare; och sådana resor och befordringar som den sista förbättrar ej affärerna. Nu hoppas jag Kongl. Maj:t i nåder förskonar mig från vidare avancement, ty annars lär jag komma att förrätta mitt presterliga kall på Gäldstufvan, hvilken troligtvis med tiden blir en af de största Svenska församlingar, och väl kunde förtjena sin egen Biskop likaså väl som Kongl. Maj:ts Orden.

Men à propos af OrdensBiskop, hvad säger man i Dalarna om calabaliken emot Wallin? Jag hoppas ingen tar hans motståndares partie; ty en otryckt predikan är och förblir något privat, hvarmed den läsande allmänheten ej har något att skaffa; och det vore ett rätt svårt prejudicat för oss prester om man ej skulle ha rättighet att deraisonera litet i Embetet. Dessutom skall den tryckta Predikan, som jag dock ej sett, ej innehålla något af hvad man velat påbörda henne. Men på andra sidan nekar jag ej heller att jag önskade det W. och många andra män af stor talent ej vore behäftade med en så olycklig passion som det nu synes. De tyckas neml. hafva blifvit kära — i Kung och StatsRåd. Nå, kärleken är blind; men dylika Sodomitiska böjelser borde man cachera i ett christeligt land. Det är visserligen väl att älska och ära sin öfverhet; men ju mera man tiger dermed ju anständigare förefaller det Allmänheten. Hvad är det dessutom egenteligen för fronderi och missnöje hvaröfv. vederbörande kunna klaga? Ministrarna i England och Frankrike få höra helt annat, och ha likväl den sansning att ej förarga sig deröfver. Hos oss åter upprör man himmel och jord för ett litet epigramatiskt stickord mot de Styrande, och bevisar derigenom att man åtminstone ej förstår narri,

hvaraf mången slutar det man ej heller förstår allvar. Jag tycker för min del att vår smula opposition ej kan eller bör betraktas annorlunda än som ett nödvändigt salt för vår något fadda Constitutionsanrättning. Dock, i Upsala och Fahlun är man af andra tankar.

Är det sant, hvad jag hört från Stockholm, att Järta afsagt sig det erbjudna Presidentskapet i StatsContoret? Jag vill icke tro det; ty hvaraf skall mannen lefva efter nästa Riksdag, då han efter menskligt utseende förlorar sin pension? På mig lär han vara stött, derför att jag ej skickat honom något till sin Odalman. Franzén har åtagit sig ett slags medlareembete; men jag har svarat att jag ingen ting kan skicka, af 2:e orsaker: den första att jag ej har något lämpeligt för hans Tidning, den andra att han derom aldrig anmodat mig; och att bjuda ut sig är ej heller anständigt. I öfrigt kan ingen uppriktigare än jag värdera, ja beundra Järtas stora populära gåfvor, ehuru jag ej är alldeles af hans tänkesätt i Politiken.

Af Tidningarna har du sett min lilla skärmytsel emot David Rosenschöld. Det är skada att hans bok emot mig är för tjock att skicka på posten: den skulle annars visserligen roa dig. Han gör mig deri till Jacobin; ett onödigt besvär, helst min salige Fader, Gud fröjde hans själ, gjort det förut. Rosenschöld begär nu subscription på en ny libell emot mig, men hittills har han ej fått någon annan subscribent än — mig. I Upsala torde han bli lyckligare. I öfrigt är af mitt otryckta Tal nu nyligen äfven en Tysk öfversättning utkommen.

Min Brorsons *klockarekärlek* låta vi gå sin gång. Får din söta Augusta ej något bättre anbud, och vill hon gömma sin tunga börda så länge tills han får tillfälle befria henne derifrån, så bör det ej vara oss emot; ty gossen är hederlig och förmodligen om 6 à 7 år i stånd att försörja hustru, i fall

annars allt går väl. Men Hofpredikant kan han icke bli innan han tagit Pastoralexamen, som ej får ske förr än han fyllt 28 år, enligt författningarna.

Framför nu tusen hjertliga helsningar till min Svägerska som är den första svägerska i christenheten, och likaledes till Augusta och Jeanapojken, samt dina andra annorlunda construerade pojkar, och slutligen lilla Emma. Lycka till julen, och glöm ej alldeles bort

Din
redlige
Vän
Tegnér.

*

Till C. F. af Wingård. 118.

Högvördige Herr Doctor, Biskop och Commendeuren af Kongl. Nordstjerne Orden.

Förlåt att jag besvärar icke med ett bref utan med två. Men den person till hvilken hosföljande är adresseradt har skrifvit mig till på Wexiö, och ett bref från annat håll kunde derföre lätteligen bli qvarliggande på PostContoret någon längre tid innan det komme till sin bestämmelse.

Emedlertid är detta ej enda orsaken hvarföre jag besvärar Herr Biskopen med detta bref. Fru Kinnberg är en dotter af min förste Välgörare, Assessor Branting, hvilken upptog mig som barn i sitt hus, der jag äfven som Fogdeskrifvare tillbragte flere af mina lyckligaste år. Det var också egenteligen Branting som tillstyrkte och förmådde mig att studera, hvarmed han utan tvifvel mente väl, ehuru det ej velat lyckats, och jag sjelf varit bättre belåten om jag efter min första intention blifvit KronoLäns-

man. Men jag bör emedlertid ej glömma den redlige Gubbens välmening. Hans dotter befinner sig nu i Götheborg med flere barn i yttersta fattigdom. Hvad jag sjelf kan göra för henne är högst obetydligt, helst i dessa tider då våra löner äro till hälften förminskade mot fordom. Genom en Pensionsinrättning eller en liten handel skulle hon möjligtvis kunna lifnära sig och de sina. Men hon har hvarken bekanta eller Credit i staden. Ville derföre Herr Biskopen göra sig den mödan dels att inhemta något närmare kännedom om hennes belägenhet, dels äfven att understödja henne med råd och anvisningar och skaffa henne något förtroende hvarigenom hon sattes i stånd att ärligt förtjena sitt bröd så vore det ett barmhärtighetsverk som belönar sig sjelf, och dessutom en tjenst åt mig, den jag skulle önska att kunna vedergälla, men som jag i allt fall skall med tacksamhet erkänna. Fru Kinnberg bor i Domprosten Hummels församling, och jag ämnar äfven i samma afsigt tillskrifva honom, ehuru jag ej eger äran af hans personliga bekantskap. —

Sedan vi sednast träffades har jag äfven kommit i oket, hvilket dock ännu borde vara lätt när jag ej ännu på 2¹/₃ år bör tillträda Stiftet. Den tiden tyckes vara mer än tillräcklig att bereda mig till mina förestående bekymmer. Jag har förgäfves försökt att träffa något accord med Fru Mörner för att snarare få flytta opp; hon tyckes vara äfven så road af Biskopsgården, som jag troligtvis kommer att finna den ledsam. Jag är derföre nödsakad att genom resor i Stiftet ersätta min frånvaro, hvilka äro både besvärliga och i hufvudsaken utan verkan. Jag hoppas att intet Stift i Sverge så väl behöfde en närvarande Biskop som Wexiö, emedan jag hoppas, att desorganisationen ingenstädes är så complett som der. Med desorganisation i Stiftet menar jag bristen på interesse för allt slags ande-

ligt hos det andeliga ståndet Mellan Consistorium och mig är också fälttåget redan öppnadt. Hur det utfaller kan jag ej veta; men om någon, der eller annorstädes, föreställt sig att jag skulle vika utan strid, så har han bedragit sig. Jag har ej affecterat tjensten, men sedan jag fått den, vill jag förestå henne så godt jag förstår. Consistorium börjar göra hvad det kan för att hindra mig härifrån. Man sätter sig bakom sin voteringsrätt, liksom tjufven bakom sin blindlykta. Men var god och säg mig om det ej gifves någon författning som förbjuder att votera för dumt eller för orättvist? Med vår närvarande Collegialstyrelse vore hon nödvändig, och vid nästa Riksdag böra vi väcka motion härom. Det enda dugliga som finnes i Stiftet äro de begge Läroverken i Wexiö och Jönköping, som ännu gå oklanderligt; en reminiscens från Wallqvists tider. — I öfrigt äro våra Embeten sådana att vi, äfven med bästa vilja och någon förmåga, ingen ting väsendtligt kunna uträtta. Tidens urvisare går sin gång huru vi också tumma honom. Väl vrider man honom tillbaka i Södra Europa; men han är elastisk, han springer säkert åter i sin förra riktning, och slår då troligtvis litet öfver. Religionen behöfver ingen reform, men det theologiska systemet behöfver den otvifvelaktigt. Lefde Luther ännu, huru annorlunda skulle han ej tänka i mycket! Huru hjertligt skulle han ej förakta dem som sofva på *hans* lagrar, och ideligen analysera hans frön, utan att tänka på det fröet hvarken är stammen eller frukten. — Dock härom en annan gång. —

Framlefver med utmärkt högaktning och tillgifvenhet

Herr Biskopens

ödmjukaste tjenare

Es. Tegnér.

Lund d. 26 December 1824.

mitt namn blifvit Valerius comunicerade. Jag vet att han af gammalt har mycken prevention emot mig, ehuru jag i sanning ej vet anledningen dertill. Han kunde möjligtvis, med sitt ömtåliga och misstänksamma lynne, ha ansett för personalitet hvad jag utan att känna personen yttrat. Nu deremot kan det som anses grundadt meddelas Förf. utan att han behöfver veta hvarifrån det förskrifver sig. Egenteligen är det också endast från Gramatican och Prosodien det förskrifver sig, och dem bör han ej kunna skylla för någon partiskhet. —

Det fägnar mig att Academiens Högtidsdag i år tycks ha varit mycket lysande. Väl göra Ni allehanda Sottiser deruppe, åtminstone sedda ur de glasögon vi nyttja här på bondlandet; men blodet är ändå alltid tjockare än vattnet, och jag nekar icke att Academiens ära och framgång alltid interessera mig, ehuru jag knappast kan tillvälla mig ett bråk deraf. Beträffande Lundbladska Priset så har jag svårt att ge något råd. Såsom ej boende i Stockholm känner jag icke ens det märkvärdigaste som under årets lopp kan vara utkommet i Vitterhet. Lycksalighetens Ö af Atterbom är af hvad jag känner utan jemförelse det bästa. Som Poëm och helt är det en vidlyftig bagatell; men de lyriska partierna äro dock ofta mästerliga. Jag är emedlertid långt ifrån att vilja tillstyrka något slags academiskt pris för en man som står i sådant förhållande som A. till Academien i allmänhet, och flere af dess utmärktaste ledamöter i synnerhet. Icke heller behöfva vi göra något slags courtoisie åt Phosphorismen. Hvad som deraf kan vara godt och brukbart ha vi sjelfva till husbehof inom oss, kanske också litet derutöfver; från Upsala behöfva vi ej att hämta den. — Följa nu dernäst i ordningen Lings Tragedier, fyra till antalet. Jag bör likväl erkänna att jag ej stått ut med att läsa mera än två af dessa fyra Evangelister, hvilka

man prisat mig såsom de bästa, nemligen Ingjald Illråda och Visburs Söner. Femte Acten i Ingjald har några rätt vackra Scener; men i öfrigt är det en synchronistisk Tragedie, med 2:ne alldeles åtskilda handlingar, en Dramatisk Duandrie som i vårt monogamiska land är oloflig. Hvad Visburs Söner beträffar så är det icke ett Sorgespel utan en Slagtarebod, der man slår det ena nötet efter det andra för pannan utan vidare process. Jag förstår i öfrigt ej Dramatik och den rätta Tragiska tonen; men det förmodar jag likväl att denne sednare ej kan gå på följande melodie: Burr! Burr! Burr! utan någon slags variation. Rå entonighet, utan kraft och uppfinning, är intet slags Poësie, icke en gång Nordisk, som man annars så gerna tyckes vilja föreställa sig; och en Dramatist, som aldrig tränger djupare in på sina hjeltar än till pansarskjortan, är svårligen den rätte mannen. Det är möjligt att de två andra Tragedierna äro bättre, men jag har öfver nog af hvad jag läst. Dessutom vill jag påminna mig att L. en gång förut fått Lundbladska Priset och med bättre skäl. — Vidare kunde väl Nicanders Runor i Iduna komma i fråga. De ha i min tanka en verkelig poëtisk förtjenst, ehuru visserligen mycket kan vara att anmärka; men jag tror att Acad. har någon fördom emot Författaren, som också, efter vanligheten hos oss, ej uppfyllt de förhoppningar jag gjort mig om honom. — Under sådana omständigheter, och då Acad. nyligen visat sin Slägtkärlek för de oäkta barnen, har det fallit mig in att hon väl kunde äfven vara litet artig emot dem som anses födda af äkta Säng. Sonen till Prisets Stiftare har ju nyligen utgifvit en Biografie öfver Torstensson, och håller på att utge en dylik öfver Carl X. Jag har sett begge i Manuscript. Ingen utmärkt historisk konst; men mycken flit och studier, och i synnerhet en lättläst och flytande diction. Jag vet, på fullt allvar, ej något bättre råd att ge i dessa missväxt-

32—231752. *Tegnér, Samlade skrifter. 4.*

tider, da jorden bär allt och vitterheten intet; men i öfrigt är jag fullkomligt likgiltig huruvida det följes eller ej. — Fälttåget mellan mig och mitt Consistorium är nu öppnadt och kommer troligtvis ej att inskränka sig till en VinterCampagne. Det rör en Scholsyssla i Jönköping hvarvid man öfverröstat mig till förmån för en släkting af Dompr. Lamér. Vill endast Kullberg bistå mig hoppas jag att från början vänja dem af med dylika försök. Du vet icke hur lycklig du är som sluppit ifrån detta djefvulstyg. Jag har likväl den resource att, sedan jag svurit en stund, slutligen kunna skratta åt intrigen. Men med ditt lynne hade det ej funnit sig så lätt.

Hade Montgomery, i stället för sitt dumma svar, ärligt bekänt att han ej vetat hvarken hvad han hört eller skrifvit, och gjort formlig afbön, så hade han möjligtvis ännu kunnat förlåtas. Nu deremot är och blir han förtappad. Helsa Wallin.

Palm och Sina må mycket väl och be helsa af hjertat. Likaså de mina. Gud gifve Erikas resa må gå väl. Helsa barnen och min Brorson.

Lycka till slut på det gamla sorg- och regnåret. Gud gifve oss alla ett bättre och torrare, med mera solsken, och mindre Biskopsröster! Låt G. Myhrman skicka mig jettonen öfv. Ahlströmer. Jag har lofvat den åt ett af barnen.

Din
Vän
Tegnér.

hastelg.

KOMMENTAR TILL DIKTERNA OCH DE PROSAISKA UPPSATSERNA

Af de här meddelade 21 dikterna ingingo 20 i jubelfestupplagan; den nytillkomna är *Farväl till Agardh*, s. 69. Dessutom meddelas här en förut utesluten strof i *Grannskapet*, s. 38, och ett uteglömdt epigram bland *Grekiska Bilder*, s. 61.

De 9 prosaiska uppsatserna ingingo alla i jubelfestupplagan.

S. 3. Axel. Efter trycket i Smärre samlade dikter 1828. Originalupplagan, Lund 1822, Berlingska boktryckeriet, har undertiteln *En romans;* dessutom i r. 353 *skinninbundna* i st. f. *läderbundna.* Med originalupplagan öfverensstämmer andra upplagan, tryckt 1822 i Stockholm hos H. A. Nordström. Ändringen af r. 353 föranleddes genom ett bref från Franzén af den 25 febr. 1822 (*Ur E. Tegnérs papper*).

Hs är bevarad; därur antecknas följande:

R. 4 ändr. fr. *och hög och stolt som segren är*

R. 17. *hundraårig* ändr. fr. *nittiårig*

R. 20. Härefter fyra sedan strukna rader:

Hans växt var hög, hans blick var ren
som Nordens himmel öfver fjellen
och djup och blå som vinterquällen
der Carlevagnen strör sitt sken.

R. 61. *beledt* ändr. fr. *förglömdt*

R. 89 ändr. fr. *bredskuldrad, frisk men smärt och lång*

R. 91—93 ändr. fr. *Som himlen på en sommardag*
så fritt, så öppet och så herrligt,
var pannans hvalf, och bottenärligt

R. 100. Härefter var i marginalen tillagdt följande parti, som dock senare öfverkorsats:

Det ges jemväl en färg för sinnen
och hans var färgadt himmelsblått;
men på dess himmel lyste blott
ett norrsken utaf krigets minnen
och ingen vårvind flugit än
på blomstervingar genom den.
Hans sköna själ var outbildad
och af den vilda tid förvildad
lik ådran som en jernsmak tar
af bergen dem hon genomfar.

R. 231—233 lydde urspr.:

Hon var ej såsom Nordens tärnor,
på frusen himmel bleka stjärnor,
den stilla trånans konterfej.

R. 240—242 lydde urspr.:

Och hur du ock dess anlet dömde
låg intet vemod der och drömde
likt månsken på en minnesvård.

R. 243 ändr. fr. *Det lyste gladt som konstnärn målar*
R. 327—330 ändr. fr.:

Hvar kärleksgud som himlarunden
om dagen gömmer för oss, red
uppå en månskensstråle ned
och hoppade omkring i lunden,

R. 334 ändr. fr. *och bäcken sjöng sin sång i dalen*
(Det var alltså ursprungligen icke näktergalen, utan bäcken, som jämfördes med Franzén!)
R. 386. *närde sina små* ändr. fr. *matade de små.*
R. 411—412 ändr. fr.:

till bindeln på den starkes sår
som glömmes bort sen de grott samman:

R. 576 ändr. fr. *en casque, och hjelten färdig är.*
R. 647—650 lydde urspr.:

Dit Ingeborg sin Hjalmar följde
när ut mot Angantyr han drog
och der af sorg hon sedan dog
när jorden hennes älskling höljde.

Därefter fingo de följande form:

Der skildes Hjalmar från sin maka
i fordna dar, från Ingeborg,
der dog hon sedan utaf sorg
när kämpen kom på sköld tillbaka.

Äfven detta ströks, och den tredje affattningen, som fått gälla, tillades.
R. 781. *bleka* ändr. fr. *stilla*
R. 792. *hemska* ändr. fr. *stilla*
R. 844 ändr. fr. *hur lifligt hon mitt hjerta rörde!*
R. 847—854 äro tillagda i marginalen som ersättning för följande strukna rader:

Ty barnens sinnen äro skarpa,
de fatta djupt. I Skaldens själ
det unga minnet trifves väl
likt Aslög i Kung Heimers harpa.

Till den sista raden fanns urspr. följande not: *Den treåriga Aslög, dotter af Sigurd Fofnisbane och Brynhilda, gömdes af K. Heimer i hans harpa då han flydde till Norge.*

Poemet *Axel* utkom i början af år 1822; det annonseras till salu första gången i Lunds Veckoblad den 6 februari, och skickades den 7 februari tillika med ett bref till Leopold. Sannolikt blef det diktadt under de sista månaderna af år 1821; Böttiger uppgaf i sin Lefnadsteckning att poemet skrefs »inom några få dygn, under skaldens tillfrisknande från en svår sjukdom». Den åsyftade sjukdomen inföll mellan den 1 och 15 november 1821, hvarom se brefven till J. O. Wallin, J. Adlerbeth, J. F. Lundblad och S. M. Tegnér under årets båda sista månader. Men planen att utge »ett Poëm Axel, om några ark» uttalas i hvarje fall

redan i brefvet till J. Adlerbeth den 28 oktober 1821. — Om *Axel* se f. ö. Tegnérs bref till C. P. Hagberg den 24 febr. och 11 april 1822, till Brinkman den 7 mars 1822, till Martina von Schwerin den 17 mars 1822, till J. Adlerbeth den 7 april 1822. Med anledning af den skarpa recension öfver poemet, som författats af Palmblad och inflöt i Svensk Literaturtidning 1822, n:r 10 (11 april), yttrade sig Tegnér ånyo i bref till Brinkman af den 25 april 1822, om andra kritiker uttalade han sig den 3 maj 1822 till Martina von Schwerin; med anledning af ett hyllningspoem i Allmänna Journalen den 19 mars 1822 tillskref han den 29 april 1822 Bernhard Beskow. En annan lofsång öfver *Axel* trycktes i Allmänna Journalen den 17 april 1822. Om det ekonomiska resultatet af de båda upplagorna skref han den 2 maj 1822 till O. Myhrman. — Jfr äfven Leopolds tacksägelsebref den 22 februari 1822 och Franzéns bref den 25 februari och 6 maj 1822, samtliga i *Ur E. Tegnérs papper.*

Om dikten, se Ljunggren, *Tegnérs Axel,* Göteborgs Högskolas årsskrift 1897; Marcus, *Tegnérs Axel,* Sthlm 1913; Henry Olsson, *Tegnérs episka och dramatiska planer under Frithiofsåren,* Saml. 1916; Elof Tegnér, *Jubelfestupplagan af Tegnérs skrifter,* VII: 64—65; Wrangel, *Tegnérska släktminnen och ungdomsbilder,* s. 139—142; G. Biller, *Byron i den svenska litteraturen före Strandberg,* s. 136—139 (Saml. 1912); Alb. Nilsson, *Svensk romantik,* s. 430—433; Böök, *Tegnér och Ossian,* s. 155—158 (Saml. 1916) och *Esaias Tegnér,* I: 184—185; Wrangel, *Martina von Schwerin,* s. 117—127. Om rivaliteten mellan *Axel* och *Liljor i Saron* hos Stockholmspubliken, jfr Böök, *E. J. Stagnelius,* 237, 240—41; att F. B. von Schwerin gjort propaganda mot Axel bekräftas af Tegnérs bref till Martina von Schwerin den 3 maj 1822.

S. 35. **Euphrosyne.** Dikten föreligger i fyra Hs. A är den här följda. B har urspr. haft titeln *Den 11 Februari;* den öfverensstämmer med A så när som på några obetydliga detaljer. C tillhör Bibliotekarien Palms samling och är tydligen det åt den besjungna öfverlämnade originalet; titeln är *Den 11 Februari* och texten är i det närmaste identisk med B. D slutligen är en renskrift från 1840-talet, ingående i en cykel med rubriken *Eufrosyne;* den står i fråga om texten mellan A och B, och har samma titel som A. Varianterna äro emellertid genomgående utan intresse.

Om den besjungna, fru Euphrosyne Palm, född Hising, se II: 206 och III: 304 samt kommentaren därtill! Diktens tillkomstår är okändt, och placeringen alltså godtycklig. Den 11 februari var Euphrosynedagen.

S. 38. **Grannskapet.** Efter Hs. Sista strofen lydde urspr.:

I morgon jag dig återser,
och kyssar stjäl.
Nu vill jag se hvad drömmen ger.
Ack, han är rik, han kan ge mer.
Godnatt, sof väl, sof väl!

Dessutom ingår i dikten i ett renskrifvet häfte från 1840-talet, där den placerats i en cykel med rubriken *Eufrosyne;* texten är identisk med den tidigare.

Dikten är riktad till fru Euphrosyne Palm, såsom förekomsten i det renskrifna häftet visar; om henne se föregående poem! Hon bodde vid Gråbrödersgatan, snedt emot Tegnér; se Wrangel, *Ur det lundensiska sällskapslifvets krönika*, s. 93 (Under Lundagårds kronor). Diktens tillkomstår är okändt, och placeringen alltså godtycklig.

S. 40. Grefve J. Beckfriis. Efter trycket i Smärre Samlade dikter 1828. Därmed öfverensstämmer särtrycket *Till Minne af Grefve Joachim Beckfriis*, Stockholm 1822, hos Fr. B. Nestius, samt trycket i Idunas 10 häfte, 1824. Ingen Hs finnes bevarad.

Ryttmästaren, grefve Joachim Beck-Friis, född 1795, dog i Kristianstad den 17 mars 1822. Tegnér hade sommaren 1810 vistats med sin familj på Börringe som præceptor för den aflidne och dennes broder; se Böök, *Esaias Tegnér*, I: 389—390, samt Tegnérs bref till Chr. Myhrman den 24 maj och 17 juni 1810.

S. 43. Vid . . . Biskopinnan Maria Beata Hessléns graf. Efter trycket i biskop Vilhelm Faxes *Tal, då Biskopinnan . . . M. B. Hesslén . . . begrofs i Lunds Domkyrka den 20 September 1822* (Lund 1822, Berlingska boktryckeriet). — Ingen Hs finnes bevarad.

Biskopinnan Hesslén, född i Lund 1744 som dotter till biskop Johan Engeström, var syster till utrikesministern och kanslern för Lunds universitet, grefve Lars von Engeström, som varit Tegnérs särskilde beskyddare. Hon afled den 8 sept. 1822 och efterlämnade flera välgörande stiftelser (jfr näst sista strofen!). Hennes make, biskop Nils Hesslén, död 1811, hade Tegnér ägnat en grafsång (II: 55).

S. 46. J. Lundblad. Efter trycket i Smärre samlade dikter 1828. Härmed öfverensstämmer väsentligen originaltrycket *Vid Johan Lundblads minnesfest den 22 November 1822* (Lund 1822, Berlingska boktryckeriet); dock har detta i r. 51 *stort* i st. f. *klart*. — Hs finnes bevarad. Följande varianter antecknas:

R. 22. *nya* ändr. fr. *lumpna*
R. 51. *klart* ändr. fr. *stort*
R. 52. *frön*
R. 53—54 lydde ursprungligen:

Ty Rom är fjerran, utan ledning hittar
du icke dit, och allt det stora smittar.

R. 69—72 lydde ursprungligen:

Som Roms Augurer vid den helga källan
fördelte himlahvalfvet sig emellan,
så delte Sångmön, delar än i dag
bland sina vänner sångens skilda slag.

R. 78. *vaggar* ändr. fr. *ryster*

Dikten skrefs för universitetets minnesfest den 22 november 1822 öfver professorn i romersk vältalighet och poesi Johan Lundblad, död den 18 juni 1820; L:s efterträdare som professor, El. Lidfors, höll därvid högtidstalet. Tegnér har yttrat sig om Lundblad i sina *Sjelfbiografiska anteckningar* från 1839. Om Lundblad se äfven P. G. Ahnfelt, *Studentminnen* (2:a uppl.), I: 48—56; Ach. Kahl, *Tegnér och*

hans samlida i Lund (2:a uppl.), s. 35—40; CECILIA BÅÅTH-HOLMBERG, *Morfars bok*, I: 39—131. — Dikten skickade Tegnér till Leopold med ett bref af den 1 dec. 1822; Leopold prisade den i sitt svar den 17 jan. 1823 (*Ur E. Tegnérs papper*).

S. 50. **Skålar.** Efter trycket i Smärre samlade dikter 1828. Härmed öfverensstämmer (om man bortser från interpunktionen) trycket i Bihang till Lunds Veckoblad den 24 dec. 1822 samt trycket i Idunas tionde häfte, Stockholm 1824. Hs bevarad; den har titeln *Skålar, afsjungna i Helsingborg vid H. K. H. Kronprinsens återkomst från Dess utrikes resa, 1822;* texten identisk med trycken. Sannolikt har äfven ett särtryck funnits, ty på Hs finnes antecknadt med Tegnérs egen hand: *Tryckes i 4:o. Upplagan 1000 Exempl. hvaraf 50 på Velin, det öfriga på Postpapper.*

Kronprins Oscar, som under sin utländska resa blifvit trolofvad med prinsessan Josefina af Leuchtenburg, ankom den 17 december 1822 till Helsingborg, där han högtidligen mottogs. En stor festmiddag hölls »uti Hof-Marskalken Baron v. Platens och Apotekarn Hammars för tillfället sammanbygde hus». »Under Kanonernas dån och Choeurer af Vocal- och Instrumental-Musik afsjöngos de Verser som af Professorn m. m. D:r Tegnér voro för detta högtidliga tillfälle författade.» (Bihang till Lunds Veckoblad den 24 dec. 1822.) — Tegnér deltog i den uppvaktande deputationen från universitetet och berättar om förberedelserna och festen i alla bref han skref under december månad 1822 samt i det af den 5 jan. 1823 till N. von Rosenstein; jfr äfven kommentaren till bref n:r 29.

S. 52. **Den tredje Januari.** Fyra Hs finnas bevarade, A, B, C, D. C. är här följd; på 1840-talet har r. 39 ändrats till *Hennes glädje blott gemensam*, men denna ändring har här lämnats utan afseende. — A är ett koncept; följande varianter antecknas:

R. 28. *lyran* ändr. fr. *harpan*
R. 29—32. Strofen lydde ursprungligen:

Om hon lider eller njuter
huru stark, och dock hur vek!
Tyst som hjelten som besluter,
öppen som ett barn i lek!

R. 33. *Starka* ändr. fr. *Höga*
R. 36 ändr. fr. *men dock sträng som Edens dom*
R. 41—44. Denna strof tillagd i marginalen.
R. 84. *liljor* ändr. fr. *rosor*

B är en renskrift; följande varianter antecknas:

R. 4. *med hånfullt mod*
R. 9—12 fattas.
R. 29—32 fattas.

D ingår i ett renskrifvet häfte från 1840-talet, där den placerats i en cykel med rubriken *Födelsedagar*; titeln är *Den tredje Januari eller Mor och Dotter.* R. 29—32 ha där samma lydelse som ursprungligen i A.

Dikten skrefs till den 3 januari 1823, som var både Martina von Schwerins och hennes dotters födelsedag. Se WRANGEL, *Martina von*

Schwerin, särskildt s. 130—134. Tegnér redogjorde själf för detta tillfällighetspoem i brefvet till Nils von Rosenstein den 5 jan. 1823; jfr äfven Leopolds bref den 17 jan. 1823 (*Ur E. Tegnérs papper*).

S. 56. **N. Bruzelius.** Efter trycket i Smärre samlade dikter 1828. Härmed öfverensstämmer väsentligen originaltrycket *Vid Contracts-Prosten Magister Nils Bruzelii Begrafnings-act den 7 Martii 1823* (Lund 1823, Berlingska boktryckeriet). — Ingen Hs.

Prosten Nils Bruzelius i Tommarp, född 1742, afled den 16 febr. 1823. En af hans söner, dåvarande adjunkten i historia, sedan prosten Magnus Bruzelius, var en känd fornforskare, medlem af Götiska förbundet och författare i Iduna; däraf den fornnordiska tonen i poemet, liksom den fornnordiska karaktär, som man tydligen velat ge grafven (4:e strofen).

S. 59. **Till . . . Olof Bjurbäck.** Efter originaltrycket i disputationen *In imagines græcas. Ex anthologia*, Lundæ MDCCCXXIII, ex officina Berlingiana. — Ett koncept finnes bevaradt; följande varianter antecknas:

R. 6. *väl ock* ändr. fr. *ja sjelf*

R. 14—16 lydde ursprungligen:

en perla i sin mussla gömd
som öppnar sig för Gud allena,
af menskor anad — eller glömd.

R. 17—18 lydde ursprungligen:

En kände vi som henne kände
och visste rätt hvad pris hon bar

Äfven en Hs från 1840-talet är bevarad; den ingår i ett renskrifvet häfte under rubriken *Komplimenter;* texten är så godt som identisk med den tryckta. Vid ordet *Eknäs* i r. 12 finnes noten: *Bostället i Kila Præbendepastorat, der Biskopen ofta uppehöll sig;* till r. 17 finnes noten: *Theolog. Licentiaten L. Gustaf Tegnér, Respondentens far.*

Dikten utgör dedikation framför den afhandling, som Tegnérs brorson, Esaias M. Tegnér, försvarade för magistergraden i maj 1823. Om biskop Bjurbäcks gamla förbindelser med familjen Tegnér, se Wrangel, *Tegnérska släktminnen och ungdomsbilder*, särskildt s. 203—207 och 249—250, samt Alb. Nilsson, *Tegnérs filosofiska och estetiska studier*, s. 7—8.

S. 61. **Grekiska Bilder.** Efter trycket i Smärre samlade dikter 1828. Förut tryckt som tvenne disputationer, *In imagines græcas. Ex anthologia*, hvilka under Tegnérs presidium försvarades i Lund i maj 1823, den första af brorsonen Esaias M. Tegnér, den andra af Magnus Ullman. Ordningsföljden är här en helt annan än i trycket 1828; vid omordnandet 1828 har ett distikon, *Pallas i Athen*, råkat falla ut, men har här insatts (s. 63).

S. 69. **Farväl till Agardh.** Efter Cecilia Bååth-Holmberg, *Morfars bok*, I: 190, där originalmanuskriptet meddelas i facsimile.

Agardh hade blifvit utsedd till riksdagsman för Lunds stift i den under riksdagen aflidne prosten Horsters ställe, och intog sitt rum i

ståndet den 11 juni (Prestesståndets Protocoll 1825, III: 537). Afskedsfesten har alltså ägt rum i början af juni — jfr r. 9—10.

S. 70. **Till Norska Stortingets deputerade.** Efter trycket i Smärre samlade dikter 1828. Härmed öfverensstämmer trycket i Lunds Veckoblad för den 16 juli 1823, där titeln har tillägget . . . *vid den för dem, den 8 innevarande Julii, i Stockholm anställda Fête.* Likaledes originaltrycket, *Till Norrska Stor-Thingets Deputerade den 8 Julii 1823* (Stockholm 1823, hos H. A. Nordström), samt trycket i Idunas tionde häfte, 1824. — Ingen Hs.

Den norska deputationen var afsänd för att närvara vid kronprinsens förmälning den 19 juni 1823. Tegnérs dikt skrefs den 6 juli, enligt följande anteckning i Jacob Adlerbeths dagbok för denna dag: »På f. m. erhöll jag af Mr Tegnér den underrättelse, att hans Farbror läst in sig ett par timmar, under hvilkas lopp han skrifvit den af mig önskade Sången till Norrska Stor Thingets deputerade.» Tegnér vistades i Stockholm i syfte att erhålla Reslöfs pastorat; brorsonen är Esaias M. Tegnér, se kommentaren till *Grekiska Bilder!*

S. 72. **Banér.** Efter J. F. af Lundblads *Svensk Plutark*, I (Stockholm 1823), där raderna förekomma under ett porträtt af Johan Banér och äro signerade *T—r.* På s. 190 i samma arbete läses: »Man har af Baner många porträtter, utkomna i Tyskland under loppet af hans segrar. Under flera af dem läses följande vers:

Erlasset Euch der Müh zu schildern Herr Banieren
Er ist sein Mahler selbst, er kann sich selber zieren
Mit lebendiger Farb. Sein Pensel ist das Schwerd
Die farb, der Feinde Blut, die Tafel die gantz Erd.

Dessa rader har den berömde Författaren till *Nattvardsbarnen* och *Axel* haft den godheten att försvenska.»

S. 73. **På grafven i Hières.** Efter trycket i Smärre samlade dikter 1828. Förut tryckt i Idunas tionde häfte (1824); r. 28 lydde där: *hon slocknar först sen sjelf du gått dit in.* Två Hs äro bevarade, hvarur följande varianter antecknas.

R. 26. *du fadershjerta*

R. 28 lydde ursprungligen som i Iduna.

R. 29. *kronor* ändr. fr. *löfträn*

R. 42. *din sorgs symboler, saknans konterfej;* i den andra Hs: *med milda färger saknans konterfej.*

R. 44. *stå der och längta, du Förgätmigej!;* i den andra Hs:
se opp ur gräset, du Förgätmigej!

R. 51. *Men sorgens toner vid en älskad urna,*

Grefve Lars von Engeströms dotter Dorothea Anna Josephina, född 1803, gift 1821 med öfverstekammarjunkaren baron Gustaf Nils Algernon Adolph Stjerneld, hade den 29 oktober 1823 dött i Hières, nära Toulon i Frankrike, och blef begrafven där i ett för henne särskildt uppbyggdt kapell. — Tegnérs poem har kommit till i slutet af år 1823; han nämner det i bref till Martina von Schwerin af den 20 dec. 1823, och Lars von Engeström tackade i ett bref af den 2 jan. 1824. Om det

missnöje, som den aflidnas svärfader visade öfver Tegnérs dikt, se kommentaren till bref n:r 81; Brinkman försökte hjälpa upp saken genom att tilldikta ett par strofer. Jfr äfven Franzéns bref till Tegnér den 13 febr. 1824 (*Ur E. Tegnérs papper*). J. Adlerbeth påyrkade i ett bref af den 26 mars 1824, att ordet *konterfej* skulle aflägsnas; se Tegnérs svar af den 10 april. — Den brist på uppmärksamhet mot änklingen och hans släkt, som Tegnér anklagades för, försökte äfven en anonym poet, M. af P. [= Kunglig Lifmedicus Magnus Martin af Pontin], att afhjälpa, genom att trycka ett poem: *Vid Läsningen af T—rs Skaldestycke: På Grafven i Hyères. Till Fru Öfver-Hofmästarinnan Grefvinnan Stjernblad.* (Stockholm 1824, hos Olof Grahn.) Detta poem skildrar änklingens sorg.

S. 76. **Bön på Oscarsdagen 1823.** Efter trycket i Tal vid särskilta tillfällen, del 1 (1831).

Dikten utgjorde afslutningen på det tal, som Tegnér höll på Oscarsdagen den 1 december 1823 vid universitetets fest till firande af kronprinsens förmälning. I r. 14 har skalden inflätat en allusion på trikoloren.

S. 77. **Till Professor Agardh.** Efter trycket i Bihang till Lunds Veckoblad n:r 3, den 21 januari 1824. Hs saknas.

Tegnér, som hyllat Agardh vid hans uppresa till riksdagen (se s. 69!), hälsade honom vid återkomsten med föreliggande poem. Jfr bref till Agardh under riksdagen 1823 samt brefven om biskopsstolen — särskildt uttalanden om A. i bref till C. J. Heurlin 19 och 26 dec. 1823. Det var uppenbarligen Tegnérs afsikt att undanröja hvarje missförstånd i vänskapen med Agardh.

S. 78. **Mathilda.** Efter trycket i Smäre samlade dikter 1828. Härmed öfverensstämmer trycket i Idunas 10:e häfte, 1824. Två Hs finnas bevarade, den ena ingående i ett renskrifvet häfte från 1840-talet, där dikten placerats i en serie med rubriken *Komplimenter.*

Dikten är riktad till öfverstinnan Mathilda Montgomery-Cederhielm, f. Orozco, dotter af spanske ministern i Milano N. Blasco d'Orozco. Om henne se ROBERT MONTGOMERY-CEDERHIELM, *Mathilda Orozco*; beträffande förhållandet till Tegnér se BÖÖK, *Mathilda Orozco* (Stockholms Dagblad $^{14}/_{12}$ 1919) och WRANGEL, *Brinkman och Tegnér.* — Poemet skickades till Brinkman i bref af den 25 jan. 1824.

S. 80. **Till friherre S. A. Leijonhufvud.** Efter Jubelfestupplagan; Hs saknas.

S. A. Leijonhufvud, hvars informator Tegnér varit 1800—1801 på Yxkullsund i Småland, hade den 23 januari 1824 skrifvit från Kristianstad: »Någon gång — jag ber derom ömt och ödmjukt — skicka mig et Exemplar af Nattvardsbarnen med fyra Rader på första Bladet, som visar att den fordne Discipelen ännu älskas af Läraren. Det är någon fåfänga men ändå någon vackrare känsla i denna framställning.» Svaret var föreliggande poem. Om vänskapen mellan L. och Tegnér, se BÖÖK. *Presidenten Abraham Leijonhufvuds memoarer*, Nordisk Tidskrift 1920.

S. 81. **J. Hjorth.** Efter trycket i Ach. Kahl, *Tegnér och hans samtida i Lund* (2:a uppl.), s. 84. Hs saknas.

Prosten Jeuns Hjort i Skurup dog den 11 januari 1824 och begrofs den 10 februari. Se Kahl, a. a., s. 83—84.

S. 83. **Farmor och Mormor.** Efter trycket i *Explanatio methodi quadratorum minimorum* (Lund 1824), en akademisk afhandling, hvars första del Christopher Tegnér försvarade pro exercitio den 30 oktober 1824 under presidium af Chr. G. Berlin, och hvartill detta poem utgjorde en tillägnan. Öfverskriften lydde där: »Till min Farmor Fru S. M. Tegnér och min Mormor Bergs-Rådinnan Fru A. M. Myhrman.» Två Hs bevarade, hvaraf den ena ingår i ett renskrifvet häfte från 1840-talet, under rubriken *Komplimenter*. Den här brukade titeln är hämtad därifrån.

Christofer Tegnér var skaldens äldste son (1807—1885), slutligen kyrkoherde och prost i Kellstorp i Skåne.

S. 87. **Tal på Oscarsdagen 1823 i Lund.** Efter trycket i Tal vid särskilta tillfällen, I, Stockholm 1831. Hs finnes bevarad; följande varianter antecknas därur.

S. 92, r. 15 uppifrån. Ursprungligen hette det: *Det är samma sammanhang som emellan vetande och utöfning, mellan theorie och praxis. Det gifves grund och följd, den allmänna bildningen* etc.

S. 94, r. 14 nedifrån. *hufvudsakligen* ändr. fr. *egenteligen*

S. 94, r. 4 nedifrån. *sjelf eller genom sina rådgifvare* är tillagdt i margen.

S. 100, r. 11 uppifrån. *borgerliga* ändr. fr. *politiska*

S. 103, r. 4 nedifrån. *fästningsgraf* ändr. fr. *ringgraf* och *löpgraf*

S. 103, r. 3 nedifrån. *parterr* har ändrats till *terrass* och *höjder*, men sedan återinsatts.

S. 105, r. 12 uppifrån. *dina anors bygd* ändr. fr. *dina förfäders hembygd.*

Talet hölls vid universitetets fest till firande af kronprinsens förmälning, den 1 december 1823. I Lunds Veckoblads festreferat heter det: »Gräcä Linguä Professoren, En af de Aderton i Svenska Academien, Doctor E. Tegnér, höll första dagen ett tal på Svenska, efter hvars slut, i närvaro af Hans Excellence Herr Grefve De la Gardie, bägge Länens Herrar Landshöfdingar [= af Klinteberg och De la Gardie] och herr Generalbefälhafvaren i Skåne [= baron Cederström], lottning uti Consistorio Academico företogs till bortgifvande af Stipendium Oscarianum.» Festen fortgick i ytterligare tvenne dagar med latinska orationer af professor E. S. Bring och adjunkt Ach. Kahl, med middagar, skålar, kanonskott, bal och assemblé. — De verser, hvarmed talet afslöts, äro tryckta på s. 76. — Jfr Tegnérs egna uttalanden om detta tal i bref till Martina von Schwerin den 4 dec. 1823; den intressanta redogörelsen för mellanhafvandet med grefve Jakob De la Gardie i postskriptum till brefvet till Heurlin den 19 dec. 1823; samt brefvet till Martina von Schwerin af den 20 dec. 1823. Tegnér hade alltså lugnat grefve De la Gardie med att talet icke skulle tryckas. I Stockholm visade De la Gardie talet för kronprinsen och Leopold och lämnade det sedan till kanslern, grefve Lars von Engeström. Denne återsände manuskriptet den 16 januari 1824 och skref bl. a.: »Den förre [= kron-

prinsen] var nöjd, säger han [= De la Gardie], och den sednare [= Leopold] har sagt mig att han önskade att det måtte blifva tryckt. Jag skulle tänka detsamma. Det innehåller snille och kraft, båda tämmeligen sällsynta i våra tider. Slutet, eller Apostrophen till Kronprinsen har jag låtit öfversätta på franska, och visat det åt Konungen, som var mycket nöjd med tankarne och behöll öfversättningen. Jag är nästan öfvertygad att det redan gjort verkan.» Härpå svarade Tegnér i sitt bref till Engeström den 21 jan. 1824, där han afböjde tanken på publicering. Om talet yttrade han sig vidare i bref till Brinkman af den 25 jan. 1824. — Beträffande David Munck af Rosenschölds danska öfversättning och kritik af det otryckta talet, se Tegnérs polemik, s. 158, och kommentaren därtill! Om Tegnérs politiska åskådning och dess uttryck i talet, jfr Georg Brandes, *Esaias Tegnér* (originaluppl. 1878), s. 91—101.

S. 106. Yttrande öfver en föreslagen indragning af Grekiska professionen. Efter trycket i Ach. Kahl, *Tegnér och hans samtida i Lund* (2:a uppl.), s. 235—239. — Ingen Hs.

Föreliggande yttrande, bevaradt genom Kahl, har *icke* — trots Tegnérs fordran därpå i slutfrasen — intagits i konsistorii protokoll, och har enligt Expeditionsboken icke heller åtföljt expeditionen till kanslern den 21 mars 1824. Tegnér, som i egenskap af episcopus electus icke längre hade säte i konsistorium, synes knappast ha varit riktigt underrättad om sakläget; något direkt förslag om den grekiska professurens indragning hade icke blifvit väckt. Men väl hade konsistorium den 17 mars 1824 beslutat, att, »som den genom Herr Prof. m. m. Doctor Tegnérs erhållna befordran ledigblifne Græcæ Linguæ Professionen icke är uppförd på stat», »till H. E. Canzleren hemställa huruvida denna ledighet skulle kungöras eller ej». Alarmerad häraf, författade alltså Tegnér föreliggande inlaga, som af konsistorium lämnades utan afseende. Kanslern synes utan vidare ha lagt hand vid ärendet, i Tegnérs anda; ty redan den 12 maj 1824 förelåg för konsistorium ett kanslersbref med afskrift af »Kungl. Maj:ts Nådiga Bref den 20 sistl. April angående Adjuncten Brunii utnämnande till Græcæ Linguæ Professor vid denna Academie.»

S. 110. Vid offentliga Föreläsningarnas slut. Efter trycket i Tal vid särskilta tillfällen, I, 1831. Härmed öfverensstämmer i allt väsentligt originalupplagan, *Tal vid offentliga föreläsningarnas slut på Kongl. Carolinska lärosalen i Lund den 9 April 1824*, som med underrubriken »Tryckt på Studerande Ungdomens begäran» utkom i Stockholm 1824 hos H. A. Nordström. — Ingen Hs.

Om sin sista föreläsning i Lund yttrade sig Tegnér i bref till J. Adlerbeth den 10 och 18 april 1824 och till Brinkman den 15 april. — Om den af Tegnér här utvecklade åskådningen se Alb. Nilsson, *Tegnérs filosofiska och estetiska studier*, s. 111—114; Densamme, *Tegnérs uppfattning af de klassiska studiernas bildningsvärde* (i Skrifter tillägnade Pehr Eklund); Erik Lindskog, *Tegnér och antiken*, Visby 1910; Eug. Schwarz, *Tegnérs ställning till vissa pedagogiska och vittra tidsströmningar.*

S. 118, r. 11 uppifrån. Tegnér anspelar här på det samtida grekiska frihetskriget, som han följde med sympati.

S. 122. På Vexiö Gymnasium, Maj 1824. Efter trycket i Tal vid särskilta tillfällen, I, 1831. Härmed öfverensstämmer i allt väsentligt första trycket i tidskriften Theophrosyne, andra häftet, Stockholm 1825. — Ingen Hs.

Tegnér höll detta hälsningstal, då han i maj 1824 passerade Växjö på vägen till Uppsala, där han den 30 maj af ärkebiskop Rosenstein vigdes till biskop öfver Växjö stift. — Om tryckningen af talet yttrade sig Tegnér i bref till C. P. Hagberg den 2 sept. 1824.

S. 135. Vid Kyrkoherde-installationen i Tolg. Efter Hs.

På återresan från Uppsala dröjde Tegnér i Småland i och för ämbetsplikter; bl. a. installerade han den 4 juli sin vän från Härberget, C. I. Heurlin, som kyrkoherde i Tolg, där Heurlin stannade tills han 1829 blef domprost i Växjö. Jfr Tegnérs bref till Brinkman den 29 juli 1824. — Om Heurlin se Reuterdahls minnesteckning (Lefnadsteckningar öfver K. Vetenskaps-akademiens ledamöter, I), Stjernkrantz, *Esaias Tegnér* (Lund 1907), och Wrangel, *Gamla studentminnen från Lund.*

S. 140. Om de svärmiska religionsrörelserna bland den småländska allmogen, jfr Tegnérs uttalande i brefvet till Brinkman den 29 juli 1824 samt yttrandet *Om läseriet i Småland* (s. 147).

S. 141. Den af Tegnér anförda psalmversen är ur Wallins psalm vid biskopsvigning, n:r 319 i Svenska psalmboken; sannolikt hade den brukats vid Tegnérs nyss skedda invigning i Uppsala. Tegnér citerar ur minnet, eller ändrar; i fjärde raden har Wallin *stötas*, icke *flyttas*, och i sjätte raden heter det icke *villan*, utan *ulfvar*.

S. 143. *en ålderstigen fader.* Samuel Heurlin, kontraktsprost och kyrkoherde i Åsljunga; vid hans död 1835 skref Tegnér en minnesdikt. — *glada minnen.* Tegnér åsyftar här lifvet på Härberget, och stryker under att det däri icke fanns något anstötligt.

S. 145. *en Man som var Er alla kär.* Heurlins företrädare var David Aspelin, Tegnérs ungdomsvän; om honom se *Vid D. Aspelins graf*, III: 134, och kommentaren därtill!

S. 147. Om läseriet i Småland till Dom-Capitlet i Vexiö. Efter trycket i kalendern *Svea* för 1883 (Stockholm 1882), s. 45—48; originalmanuskriptet, hvarom se Jubelfestupplagan, VII: 204, är nu förkommet.

Om Per Nyman (1794—1856), som till slut blef en oklanderlig själasörjare, se Tegnérs vidare utlåtande till statssekreteraren för ecklesiastikärenden den 10 aug. 1825, samt hans bref till Ahlstrand och Heurlin den 30 juli 1824, till C. P. Hagberg den 2 sept. 1824, till Lamér den 6 sept. 1824; ändtligen brefvet till Åkerhielm den 9 mars 1826. Jfr *Esaias Tegnér och läseriet i Småland*, i kal. Svea för 1883, samt Stjernkrantz, *E. Tegnér*, s. 92—97.

S. 151. Om föreskrifter för transportsökande inom Preståndet. Efter Hs. Följande variant antecknas:

S. 153, r. 14 nedifrån. Stycket från *Det är min öfvertygelse* t. o. m.

användbarhet är tillagdt i marginalen i ersättning för följande strukna satser, som innehålla en vida mindre modest formulering af tankegången *När dessa strida eller åtminstone synas strida emot hvarandra bör ej den ena lättsinnigt uppoffras för den andra; man bör åtminstone försöka att så vidt möjligt är, jemnka och förena dem. Möjligheten af en sådan förening synes mig bero på följande grunder.*

S. 158. **Till Danska Allmänheten.** Efter Hs. Följande varianter antecknas:

S. 158, r. 8 uppifrån. *helst i afseende på formen* är tillagdt i marginalen

S. 159, r. 10 uppifrån. *i synnerhet* är tillagdt i marginalen.

— r. 10 nedifrån. Den på denna rad började satsen är tillagd i marginalen i st. f. följande strukna: *Jag skulle åtminstone för min del ej vilja hänga mig fast vid vingarna af en annans namn, för att derigenom lyfta min egen obetydlighet några tum i vädret.*

S. 160, r. 7 nedifrån. *olofligen åtkommit* är tillagdt i marginalen i st. f. ett struket *stulit.*

S. 161, r. 5 uppifrån. Ursprungligen hette det: **ännu** *ej jagt.*

Tegnérs *Tal på Oscarsdagen 1823* (s. 87; jfr kommentaren därtill blef af författaren själf befordradt till trycket först 1831; men redan 1824 utgafs det i dansk öfversättning af kyrkoherden i Kvistofta titulärprofessorn David Munck af Rosenschöld (1786—1840). Titeln lyder: »Tale i Anledning af Hans Kongelige Høihed Kronprindsen af Sverrigs Formæling. Holden i Lund den 1:ste December 1823 af Esaias Tegnér, — — —. Udgiven tillige med en Kritik over de politiske Sætningen i Samme af David Munck af Rosenschöld, Professor i Kjøbenhavn. Trykt, paa Udgiverens Bekostning, i H. F. Popps Bogtrykkerie. 1824.» Boken är dedicerad till Fredrik VI med en lång dansk dikt af M. af R., till danske kronprinsen Christian Fredrik med ett kortare danskt poem, samt till kronprins Oscar med en utförlig dedikation på svensk prosa, hvari M. af R. redogör för sina personliga och litterära förhållanden; den är daterad Köpenhamn den 13 aug. 1824. Därefter följer ett företal på danska, ställdt till läsaren; vidare Tegnérs Tal s. 1—25, samt M. af R:s *Kritik*, s. 26—94. Den danska prosan är motsats till versen en öfversättares verk. Öfversättningen af Tegnérs tal är, i strid med Tegnérs påstående i förklaringen, väsentligen korrekt och fullständig, om också icke alltid oklanderlig; de uteslutna »strofer», hvarom Tegnér talar, äro kanske helt enkelt den dikt hvarmed talet afslutades (se s. 76!). Hela M. af R:s skrift är, som man af denna redogörelse kan förstå, ytterst excentrisk, smak- och taktlös, och förebådar den sedermera för sin originalitet beryktade »Kvistofta-prestens» besynnerliga journalistik; men den är icke oredig, icke ens talanglös eller ointressant, och är ingalunda en smädeskrift. I sitt stora Tal vid jubelfesten 1817 hade f. ö. Tegnér polemiserat, om än i förstucken form mot uttalanden af M. af R. i dennes 1814 utgifna afhandling om Schellingska filosofiens oförenlighet med Christendomen, och sålunda på sätt och vis uppfordrat M. af R. till debatt.

Tegnérs svar trycktes i den danska tidskriften *Skilderie af Kjøbenhavn,* samt återgafs därur i Helsingsborgs-Posten den 12 och 19 oktober 1824; däremot har det, så vidt jag kunnat finna, icke varit tryckt

Lunds Veckoblad 1824 (uppgift af Elof Tegnér i jubelfestupplagan) eller i Malmö Tidning. Se f. ö. Tegnérs bref till Brinkman den 22 aug. och 16 sept. 1824 samt till Billow den 5 dec. 1824.

S. 162. **Om det Romantiska i Grekiska Poesien.** Efter Hs. Titeln är tillagd med en handstil från skaldens senaste år, troligen 1840-talet. Omedelbart efter det kolon, som afslutar det ursprungliga textfragmentet, har med samma sena handstil nedskrifvits en fortsättning, af följande lydelse:

så symboliserades detta genom den Dikt att modern Gäa öfvertalte en af sönerna att med en skära beröfva Fadren (Uranus) sina födslolemmar. Af bloddropparna som föllo i hafvet bildades Afrodite (den passiva receptiviteten i Naturen). Längre fram hette det att Kronos (tiden) som fruktade att bli dethroniserad af sina söner, slukade sina egna barn; men egenteligen var det en genom modrens list understucken sten han slukade, under det Zeus föddes och uppväxte på Kreta.

Theogonien har föga poetisk förtjenst men har alltid synts mig märkvärdig såsom grundval för en romantisk skola i Grek. Poësien. Denna utbildades sedermera hos Lyrikerna och Tragikerna. Koret i Tragedien är det reflexiva Elementet, vanligen lyriskt. Med tiden tog dock den objektiva poesien öfverhand hos Grekerna.

Om Romantikens utveckling efter Kristendomen kan anmärkas att medeltidens Romantik egenteligen karakteriseras af en kärleksfull längtan till Gud, den moderna af reflexion. Således hjertats och förståndets romantik. Men detta hör till Romantikens historia hvarom här ej är fråga.

Men det romantiska får hos Grekerna, liksom hos alla poetiska folkslag hvilka ligga närmare till Naturens bröst, ej sökas endast hos poeterna, utan äfven hos Häfdatecknarne, sagoberättarne som Grekerna kallade Logografer. Således finna vi hos Herodotus en mängd romantiska Sagor, som äro förträffliga ämnen för Romanser; och det fins ingen af hans Nio Sångmör, ur hvilken jag ej ville åtaga mig att göra flere

T
15,
70, 7
116
skrif
F
föret
ning
f sa
plim
— k
före
Skri
med
ligh
ligh
bor
mer
stu
van
del

Trettiofyra af de ofvanstående brefven (n:ri 10, 11, 14, 15, 17, 24, 25, 29, 39, 42, 44, 46, 50, 56, 60, 62, 65, 69, 70, 71, 75, 76, 77, 81, 87, 95, 98, 100, 101, 103, 108, 112, 116 och 119) äro icke förut tryckta i Tegnérs Samlade skrifter, ej heller bilagan till n. 53.

Rörande stafningen må hänvisas till föregående band, företalet till kommentaren. Under dessa år skiftar stafningen hos Tegnér än mera både hvad c och k, ph och f samt stora bokstäfver beträffar. Han skrifver än complimenter, än komplimenter, speculera — spekulera, calas — kalas. Ph bibehålles vanligen; någon gång (se n. 51) förekommer Fosforism, annars oftast Phosphorism. Poëm, Skrift, Band, Stånd, Genie o. d. skrifvas ännu ej sällan med stor bokstaf, Poët, Författare o. d. vanligen. Härlighet skrives numera stundom på nyare sätt (förut herrlighet). I sådana ord som egentelig, väsendtelig o. d. bortkastas nu ofta det tonlösa e-et, särskildt i adverbformen (egentligen, förmodligen etc.). Allehanda skrifves stundom för allahanda. I supinum bort och dött insättes vanligen ett d (bordt, dödt). Sverige skrives ännu mestadels utan i (Sverge).

---

1. Originalet i Brinkmanska arkivet å Trolle Ljungby.
I ett bref af d. 6. 11. 1821, tr. i *Ur Es. Tegnérs papper*, s. 162 ff., hade Franzén meddelat Tegnér Leopolds uppfattning af Frithiofs saga och särskildt af »Försoningen», hvilken jämte de närmast föregående romanserna nu var under tryckning i Iduna. Leopolds svar *därsammastädes*, s. 168 ff.

2. Originalet som föreg.
Ett tidigare bref från Tegnér till Brinkman är tr. i bd III af *denna uppl.*, s. 356.
Se om den fortsatta bekantskapen dem emellan E. WRANGEL, *Brinkman och Tegnér* (1906).
Brinkman hade nyss förut, dec. 1821, vunnit stora priset för poemet Snillets Verld. Se härom Franzéns bref till Tegnér af d. 28. 11. 1821, tr. i *Ur Es. Tegnérs papper*, s. 165 ff.
Med »den Kalendariska sorten» menas: af sådan art som fosforisterna kunde tillåta sig i Poetisk Kalender.
De fem sista romanserna af Frithiofs saga trycktes nu i 9. häftet af Iduna (jfr ofvan!).
Med den »digression» från Frithiofs saga, som han nyligen låtit trycka, menar Tegnér troligen »Axel».
Leopold hade nyligen råkat ut för den olyckan att bli blind.

3. E. Z. Munck af Rosenschöld var en genial läkare men med egendomligt lynne.
Professor Chr. Carlander, som åtnjöt stort anseende som läkare, skickade också genom Hagberg en ordination, jfr n:r 7.
M. Darin, åt hvilken Tegnér sökt skaffa ett pastorat (se föreg. band af *denna uppl.*, s. 553), afled kort därpå i stor fattigdom.
Om J. M. Lindfors se föreg. band af *denna uppl.*, s. 555.
Brinkmans poem, se ofvan (under n. 2). För dess belöning hade Franzén varit särskildt intresserad, se vidare G. LJUNGGREN, *Sv. Akademiens historia*, I, s. 363.
Wallin hade d. 24. 10. 1821 hållit predikan vid det nya Gymnasiets invigning, i hvars styrelse också Hagberg satt.
J. W. Zetterstedt erhöll följ. år på Tegnérs förslag (jfr n. 28) det Lundbladska priset af Sv. Akademien för sin Resa genom Sveriges och Norges Lappmarker. Akademiadjunkten M. Bruzelius, Tegnérs vän, fick nu Lundbladska priset för sin Sverges Historia för ungdom.

Om Agardhs Åreminne öfver Linné se *denna uppl.*, III, s. 562. Hagberg hade å Sv. akademiens vägnar d. 19. 2. 1822 tillskrifvit Tegnér, med anledning af de anmärkningar mot språkformen, som i Åreminnet kunde göras, och bedt denne »gifva Agardh de anvisningar som i detta hänseende kunde behöfvas». Tegnér fann tydligen saken obehöflig och obehaglig. Jfr ock n. 7.

Sina var Hagbergs svägerska fru Eufrosine Palm, gift med konsistorienotarien J. J. Palm i Lund.

4. Originalet som n. 1.

I bref af d. 26. 2. 1822 hade Brinkman bl. a. yttrat: »Det skulle se illa ut med hela Theologien om vi ej hade rättighet att i Bibeln finna helt andra skatter än Profeterna och Apostlarna anse sig deruti hafva nedlagt. Så går det mig törhända med Axel.» [E. T.]. Se f. ö. E. Wrangel, *Brinkman och Tegnér*, där s. 37 ff. Kronprinsens förtjusning öfver Tegnérs poem omtalas. Om titulaturen se därst. s. 36, noten i Brinkmans bref.

5. Originalet tillhör det v. Schwerinska arkivet, Skarhult.

6. Originalet i Kgl. Vitterhets Historie och Antikvitetsakademiens arkiv.

De här omtalade tryckfelen i Frithiofsromanserna anmärktes å Idunahäftets sista sida.

Adlerbeth hade d. 26. 3. 1822 skrifvit till Tegnér: »Från Upsala kan jag, med åberopande af Geijers egna bref, berätta dig, att en af honom författad utförlig Svensk Historia, i sommar lägges under pressen.» — Geijers Svea rikes häfder I utkom 1825. — Han invaldes i Sv. akademien först i april 1824.

7. Om Carlander se ofvan under n. 3.

Efter N. L. Sjöberg hade en plats i Sv. akademien blifvit ledig, hvilken emellertid icke blef besatt med Geijer, utan med statsrådet och generalen grefve A. F. Skjöldebrand.

Hagberg hade d. 5. 5. s. å. skrifvit till Tegnér om Axel: »Bokhandlarna äro illa utsatta; ty de bestormas dagligen af folk, som vilja köpa ditt Poëm och svärja öfver att det icke finnes i Bokhandeln.»

Järtas afsked från landshöfdingeposten i Falun väckte mycken uppmärksamhet.

Om P. Malmströms utnämning till kyrkoherde i Stora Tuna se *denna uppl.* III, s. 563 (under n. 67). Järta ansågs vara starkt engagerad på Wallins sida mot Malmström; se härom Hans Forssells biografi i *Valda skrifter af H. Järta* I: CXXX. [E. T.]

Om Hagbergs uppdrag till Tegnér från Sv. akademien se ofvan under n. 3.

8. Originalet som n. 1.

I Svensk Litteraturtidning 1822 n. 10 hade införts en recension öfver Axel, hvari särskildt planen och uppställningen klandrades. [E. T.]

L. Hammarsköld hade utgifvit »Bref till en vän om poemet Axel».

Tegnér fullföljde icke planen att söka Löderup, men fick sedan

Reslöf (hvarom nedan under n. 36), under det att hans vän M. Bruzelius fick Löderup.

Tegnér började nu taga Brinkman till sin litteräre förtrogne. Det blef också B., som ombestyrde tryckningen af Frithiofs Saga 1825. Brinkman blef nu äfven Tegnérs »enskilta ombud» i andra angelägenheter i hufvudstaden och var stolt däröfver.

9. Originalet i det Bondeska arkivet å Ericsberg. Brefvet trycktes först i M. Crusenstolpes *Ställningar och förhållanden*, 6:e brefvet (1843). [E. T.]

Frih. W. Carpelan var som öfverpostdirektör i riket Lundblads chef. Hans generösa anbud att ekonomiskt garantera en samlad upplaga af Tegnérs dikter kunde af denne nu icke mottagas, lika litet som strax därpå Brinkmans; se n. 21.

10. Originalet i Sv. akademiens arkiv.

Beskow hade anonymt låtit införa en hyllningsdikt till Axels författare i Journalen, 1822 n. 66 (19. 3.): »Vid läsningen af Tegnérs nyss utkomna Romans Axel». — I ett par föregående nummer af samma tidning (n. 63—64) stod en vacker recension af Axel.

11. Tegnérs svåger Olof Myhrman hade ombestyrt distributionen af Axel.

U. J. Åberg, lektor i Karlstad, var gift med änkan efter Tegnérs bror Elof.

Om recensionen i Svensk Litteraturtidning se ofvan under n. 8.

»Gumman på Rämen» var Tegnérs svärmor, gamla bergsrådinnan Myhrman, adressatens moder.

12. Originalet som n. 5.

Till de »handlingar hörande till Axel», som friherrinnan v. Schwerin öfversände till Tegnér, och som Brinkman väl till större delen skaffat henne, synes också ha hört ett yttrande af prosten grefve F. B. v. Schwerin, hvilken stod fosforisterna nära, men nu mest sysslade med politiken.

I Granskaren för 1822, n. 23, förekom en polemisk artikel rörande Axel. [E. T.]

Dikten öfver J. Beck-Friis, se ofvan s. 40, trycktes i Stockholm 1822 och infördes sedan i Iduna, h. 10, 1824.

En nekrolog öfver N. L. Sjöberg infördes i Stockholmsposten d. 19 och 20. 4. 1822. [E. T.]

Öfver grefve C. Lagerbring, morbror till friherrinnan v. Schwerins man, hade baron Wirsén hållit tal vid krossandet af vapenskölden. Wallin hade då hållit »Tacksägelse och Bön». [E. T.]

A. F. Skjöldebrand hade utgifvit en »hjeltedikt i tolf sånger» på hexameter, »Gustaf Eriksson eller det frelsade Sverige», om hvilken det sedan skämtades mycket mellan friherrinnan v. Schwerin, Brinkman och Tegnér.

»Värmlandsflickan» var författad af Anders Fryxell.

A. E. Boyes danska öfversättning af Axel synes icke ha självständigt utgifvits förr än 1827.

13. Originalet i Kgl. biblioteket.
Tegnérs inträdestal i Sv. akademien blef först nu tryckt; jfr *denna uppl.*, III, s. 524 ff.
Skjöldebrand blef verkligen Sjöbergs efterträdare, se ofvan under n. 7. Kullberg synes icke ha röstat för Geijer.
Skjöldebrands ofvannämnda dikt var byggd på en »Gustaviade» af fadern, Fr. Brander-Skjöldebrand.
Om Malmö diskontobanks fall, som bland annat orsakade H. Falkmans olycka, se *denna uppl.*, III, s. 550, och där kommenterade bref.

14. Originalet som n. 5.
Om fru v. Helvigs öfversättning se nedan under n. 17.

15. Originalet som n. 1.
Brinkman var nu verksam för Tegnérs plan på Löderups pastorat, jfr ofvan under n. 8. Den föregående pastorn här J. Gram, f. 1733, hade blifvit kyrkoherde 1772 och afled 1822.
A. Z. Pettersson, prefekt för det teologiska seminariet i Lund, hade 1819 fått Kärrstorps pastorat.
A. O. Lindfors hade s. å. fått Bjereshög och Oxie.
Expeditionssekreteraren för ecklesiastikärenden A. R. v. Prinzencreutz synes icke ha hört till Tegnérs vänner.
Albin Engeström fick 1824 Hardeberga och Sandby, M. Bolmeer blef s. å. professor i orientaliska språk.

16. Originalet som n. 5.
Kommerserådet J. U. Winberg i Karlshamn, en betydande, bildad och älskvärd person, hörde till Tegnérs vänner.
Om Brinkmans intresse för Tegnérs angelägenheter denna tid se E. Wrangel, *Brinkman och Tegnér*, s. 39 ff.
Tegnér hade d. 29. 4. utnämnts till Nordstjärneriddare.

17. Den först af Amalie von Helvig öfversatta romansen var Frithiof och Björn; den här af Tegnér först citerade raden därur ändrades till: Sich Norwegs Klippen etc., jubeln noch etc. ändrades till: Jul feiern noch etc., med en anmärkning om det nordiska julfirandet. Fällst du! dann eilen wir etc. ändrades till: Fällst Du — mag Ring sich des Aergsten versehen, Blutadler ritz' ich ihm dampfend und roth, hvarvid i en anmärkning förklaras ristandet af blodörn.
I Frithiof kommer till kung Ring anmärkte Tegnér också på ett par ställen i öfversättningen; det första (»gestähltem Blitze gleich») ändrade fru v. Helvig icke, men det andra kom att lyda: Er schlägt das Schwert zur Tafel etc.
Amalie v. Helvig lät i Morgenblatt für gebildete Stände, utg. i Stuttgart, detta år införa fyra romanser ur Frithiofs Saga i tysk öfversättning, bland dem den ofvan nämnda jämte Isfarten och Frestelsen.
A. v. Helvigs svar läses i *Ur Es. Tegnérs papper*, s. 179 ff.

18. Originalet f. n. obekant. Afskrift i Lunds universitetsbibliotek.

20. Lundblad skulle börja utge en »Svensk Plutark», som inleddes med en biografi öfver Gustaf Horn.

Calle var Lundblads bror, sedan docent, slutligen adjunkt vid universitetet.

Om Hammarskölds kritik af Axel se ofvan under n. 8.

Lundblad, som nu var svensk postagent i Stralsund, förmedlade anskaffandet af de utländska tidskrifterna för det akademiska läsesällskapet, som f. t. synes ha förestått af A. Engeström.

21. Originalet som n. 1.

Liksom Carpelan ifrade nu Brinkman för en upplaga af Tegnérs dikter (i 2 band). Jfr kommentaren ofvan under n. 16. Bland dem, som voro intresserade för denna plan, nämnas Leopold och kronprins Oskar, hvilken skulle ha hotat Brinkman »med sin onåd», om denne icke lyckades genomdrifva saken.

Kronprinsen hade passerat Helsingborg på väg till utlandet.

Rahbeks öfversättning af Axel synes icke ha blifvit tryckt. Fru v. Helvigs öfversättning af Frithiofsromanserna trycktes s. å., se ofvan under n. 17.

22. Hagberg hade nyss fått en af Sv. akademiens pensioner, liksom Tegnér året förut.

Någon engelsk öfversättning af Axel synes icke ha blifvit tryckt förr än 1826 (i Blackwoods Magazine).

Järta dröjde att ta inträde i Sv. akademien till 1826.

Den nämnde Palm var prosten Lars Andreas P. i N. Vram, bror till Tegnérs vän Jonas Palm i Burlöf.

Landshöfdingen frih. W. af Klintebergs dotter Fredrika Charlotta, nyss (1821) gift med kaptenen B. Nilsson, afled redan följande år.

Mina Faxe var biskopens yngsta dotter († 1829).

Tidskriften Svea utgafs nu i Uppsala med bl. a. Geijer och Atterbom som medarbetare.

23. Originalet som n. 6.

Svea innehöll d. å. poemet »Den blinde vid Bommen» af Franzén.

»Jätten Finn» trycktes först i Heimdall 1829.

Liksom förut (rörande sången till Jämtlands fältjägare) hade Adlerbeth nu (d. 10. 8.) hemställt, att Tegnér skulle dikta en »folksång». Han föreslog, att den skulle skrifvas till melodien af Götiska förbundets högtidssång, »Götherna fordomdags drucko ur horn»; därjämte hade han uttryckt den önskan, att Tegnér »ville skänka oss en skaldisk beskrifning öfver Bländas och hennes vapensystrars bragder. Ämnet är skönt, af en nationel egenhet.» Tegnér synes verkligen längre fram ha tänkt på detta senare förslag och lät göra efterforskningar om Blända-sagan.

Om Karl Johans sammanträffande med gamla fru Tegnér se E. Wrangel, *Tegnérska släktminnen och ungdomsbilder*, s. 97 f.

C. A. Nicander hade nyss blifvit invald i Götiska förbundet.

Löderup, som Tegnér nu ämnade söka som prebende, bortgafs sedan, såsom ofvan (under n. 8) nämndes, till M. Bruzelius, hvilken icke fick Förslöf, hvartill N. M. Raab 1824 utnämndes (enl. egen uppgift genom bedrifvande af svågern A. C. af Kullberg).

Grefvinnan Ulrika Sofia De Geer, f. Sprengtporten, som hörde till Brinkmans intima krets, blef också af Tegnér mycket värderad och äfven föremål för en dikt af honom.

Om Alshedasaken se *denna uppl.*, III, s. 559 o. 562. Om Ingman *därsammastädes* s. 558.

Biskopinnan Hesslén, grefve L. v. Engeströms syster, afled d. 8. 9. 1822. Tegnérs dikt öfver henne (ofvan s. 43 ff.) trycktes tillsammans med Faxes tal.

Adlerbeths svar tr. i *Ur Es. Tegnérs papper*, s. 181 ff.

24. Sara Hertz, Tegnérs systerdotter, var nu upptagen i hans hus, liksom hans brorson Es. Magnus.

Om svågern N. Lidén, hos hvilken modern bodde, se E. Wrangel, *Tegnérska släktminnen och ungdomsbilder.*

Efter L. H. Roos' porträtteckning gjordes flera kopparstick och litografier af Tegnér (bl. a. en litografi af Lawzedelli i Wien och en af Müller, 1816).

25. Originalet som n. 5.

26. Om den Palm, som först omtalas, se ofvan under n. 22. Den här senare nämnde Palm var konsistorienotarien J. J. Palm.

A. P. Gullander, nu kyrkoherde och prost i Malmö; O. G. Horster, kyrkoherde i Vidtsköfle, afled under riksdagen 1823 d. 17. 4.

Agardh, som varit riksdagsman för stiftet 1817 och för hvars återval Tegnér nu ifrigt arbetade, fick verkligen uppdraget också till 1823 års riksdag, men först efter prosten Horsters död.

Sv. Akademien hade som täflingsämne år 1822 uppsatt »Sång öfver aftäckandet af konung Carl XIII:s bildstod», likaså följ. år, utan att något pris kunde utdelas. Jfr följande bref.

Wallins åsyftade dikt var prologen till hans Sång vid aftäckandet af Gustaf III:s bildstod 1808.

F. Cedergreen hade 1809 inköpt J. Lundblads tryckeri (och flyttat det från Lund till Kristianstad); därmed följde förbindelsen att till Sv. Akademien utbetala det Lundbladska priset. Efter åtskilligt krångel upphörde han 1830 att utbetala det.

Franzén var nu sysselsatt med förslag till ny evangeliibok.

Tillägget inom [ ] är med fru Tegnérs hand.

27. Originalet som n. 5.

28. Originalet som n. 1.

J. W. Zetterstedt fick Lundbladska priset för sin Lapska resa, se äfven under n. 3.

I Argus hade införts en servil artikel om den »nya skolan», där också Sv. akademien smädades (särskildt i n. 84); så hette det, att akademien från början blott var ett supplement till Gustaf III:s tryckvångsåtgärder, och att dess inflytande som litterär anstalt af sig själf skulle försvunnit, då allmänheten bl. a. fick se att statsråden genom ömsesidiga inval i akademien kunde ge hvarandra »namn, heder och värdighet af snillen och institutet således började anses som ett slags Ordenskapitel» etc.

Tegnérs dikt öfver J. Lundblad se ofvan s. 46 ff.
Leopolds svar tr. i *Ur Es. Tegnérs papper*, s. 187 ff.

29. Om A. Z. Pettersson se ofvan under n. 15, om valet af Agardh (efter Horster) under n. 26.

Tegnér skref till sin svåger G. Myhrman d. 15. 12.: »Här är ett rysligt oväsende och partistrid om Riksdagsmannavalet. Tvisten är egenteligen mell. Agardh och Doctor Palm. Den sednare har väl segrat med 2:ne rösters pluralitet: men deröfver klagar Agardh. Olagligheter hafva visserligen blifvit begångna på ömse sidor. För min del önskade jag visserligen att Agardh kommer opp, emedan jag anser honom för en skicklig Riksdagsman, men motpartiet är för starkt och jag tror icke valet blir ändradt. Emedlertid har jag af denna sak haft mera ledsamheter än den är värd.»

I samma bref skref han om uppvaktningen för kronprinsen: »I morgon skola vi resa till Helsingborg för att uppvakta Prinsen som väntas d. 17:de. Stora anstalter göras till hans emottagande och Provinsen har dertill sammanskjutit öfver 10,000 rdr; men vi ha för mycket både local och årstid emot oss för att kunna åstadkomma någon effect. I afseende på rim har man naturligtvis adresserat sig till mig. Ett Exemplar medföljer: men blir vinet ej bättre än versarna så äro vi illa belåtna; men då hvarje kuvert skall kosta 25 rdr så böra vi hoppas det bästa i detta afseende.»

30. Originalet som n. 5.

För att mottaga kronprinsen vid hans återkomst från utlandet sändes från Lunds universitet en deputation till Helsingborg, hvari också Tegnér var med (se föreg. anm.).

Jfr hans Skålar ofvan s. 50 f. Se ock de följande brefven.

Tegnér hade fått låna af frih:an v. Schwerin dels ett äldre poem af Brinkman till Thorild, dels ett nyligen af grefve G. Lagerbjelke i anledning af ett besök på Krageholm författadt, hvari frih:an v. Schwerin hyllades. Hon hade därom skrifvit till Tegnér (d. 16. 11.): »Fattigt är ämnet han besjunger, men ännu fattigare Poesien. Meningen är visst att den skall visas åt Herr P[rofessorn] som der nämnes med understruken rad.» Se vidare E. Wrangel, *Martina von Schwerin*, s. 130.

31. Originalet som n. 6.

Dikten öfver J. Beck-Friis se ofvan s. 40 f. och anm. under n. 12.

H. Järtas tidskrift Odalmannen började utgifvas 1823 men stannade vid två häften.

32. Originalet som n. 18.

Tegnér medsände dikten Den tredje Januari, se ofvan s. 52 f.

Om otidigheterna i Argus se anm. ofvan under n. 28.

33. Originalet i Finska statsarkivet, Helsingfors (Rilax-samlingen).

Grefve Aminoffs bref till Tegnér i anledning af dennes inträdestal i Sv. akademien, tr. i *Ur Es. Tegnérs papper*, s. 185 ff.

Aminoff hade medsändt ett poem (af D. Sjöström) öfver hans makas bortgång.

34. Originalet som n. 5.
Franzén hade låtit särskildt trycka ett poem Konsterna. Jfr nedan anm. under n. 38.
Lady Sydney Morgan hade författat två berömda reseskildringar, France och Italy, snart öfversatta till franskan.

35. Med professorskan Lundblad och hennes dotter Laura (sedan gift med B. M. Bolmeer) stod den Tegnérska familjen på mycket vänskaplig fot. Bolmeer bodde i det af familjen ännu ägda huset vid Lilla Torg (»Härberget»), där den Lundbladska boklådan var inrymd.
Den nyligen adlade J. Fr. af Lundblad, som nu fick uppträda på riddarhuset, förekom tydligen Tegnér något servil.

36. Originalet som n. 5.
I en dikt till M. Stenbock (1806) hade Thorild besjungit »tredje Gustafs sköna dar». [E. T.]
D. 16. 2. 1823 hade M. v. Schwerin tillskrifvit Tegnér bl. a. rörande hans inträdestal i Sv. akademien och »loftalet» däri öfver Gustaf III, se E. Wrangel, *Martina von Schwerin*, s. 136 f., hvarest också (i noten s. 137) den tillärnade »brudskriften» afhandlas.
Om »conspirationen», d. v. s. det s. k. Bryggerska målet, hvari angifvelse bl. a. gjorts mot generalen grefve De la Gardie, se B. v. Schinkels *Minnen*, XI, s. 293. — »Förra gången» har afseende på traktören Lindboms angifvelse om stämplingar mot Karl Johan, se L. v. Engeström, *Minnen*, II, s. 254 ff. [E. T.]
Tegnérs ansökan om Reslöfs pastorat lyckades ändtligen.
Dikterna ur den grekiska antologien se ofvan, s. 62 ff.
En vers ur Tegnérs Skålar till prins Oskar (ofvan s. 50): »När Maj har löfvat våra lindar», citerades ofta af Martina v. Schwerin.

37. Om Lundblads arbete Svensk Plutark, hvari hans biografi öfver G. Banér infördes, se ofvan anm. under n. 20. Under Banérs porträtt i Svensk Plutark skref Tegnér den ofvan s. 72 meddelade versen.
Bolmeer höll dessa år föreläsningar i historia och skulle därför uppbära ersättning i form af gratial.
Christian Wenster hade varit director musices vid universitetet och redan 1806 tagit afsked.

38. Hagberg sökte nu (och erhöll) Rasbo pastorat i Uppland.
En kommitté med antydt uppdrag var tillsatt 1818 och inlämnade sitt betänkande till riksdagen 1823. Se L. v. Engeström, *Minnen*, II, s. 284, och B. v. Schinkel, *Minnen*, XI, s. 68. [E. T.]
Vid årets riksdag hade frih. G. F. Åkerhielm väckt motion om att sammanträdena på riddarhuset skulle vara publika. Härom fördes häftiga debatter. Likaså (d. 16. 3.) om förslaget att kronprinsen vid konungens resor till Norge skulle kunna utnämnas till ordförande i regeringen. [E. T.]
Statsrådet grefve O. R. Cederström hade i ett anförande på riddarhuset med anledning af klagomålen öfver den allmänna nöden uppträdt till regeringens försvar och särskildt uppehållit sig vid frågan om stats-

rådets ställning enligt grundlagen. Se *Bilaga till Ridd. och Ad. prot.*, I, s. 649. [E. T.]

Professor I. P. Fröberg hade motionerat om medel för afhjälpandet af den allmänna penningförlägenheten i riket; se *Prästeståndets prot.* d. 10—15 febr. 1823. — Vid början af riksdagen hade Prästeståndet offentligen tillkännagifvit sitt ogillande af det tal, med hvilket Anders Danielsson å Bondeståndets vägnar hälsat prästerna. [E. T.]

Esaias Magnus Tegnér, son till skaldens äldste bror den afhållne Lars Gustaf, började i Stockholm sin tjänstgöring som präst och fick då bo hos Hagbergs.

I Sv. Litteraturtidning för 1823 n. 18 stod en kort recension af Franzéns anonyma dikt Konsterna, som säges vara »en elegant, nätt och ledigt rimmad katalog öfver allehanda målningar, statuer, monumenter o. s. v. Vid vandringens slut upptäcker Skalden den 'Tjusarinna' som med honom samtalar. Det var Poesiens Gudinna. Af förekommen anledning förmenar dock Rec., att Förf. kännt miste på personen.»

39. Originalet som n. 6.
M. Bruzelii far hade varit prost i Tommarp.

40. Originalet som n. 5.
Om Horster och Agardh se ofvan under n. 26.

41. Originalet som föreg.
Ebba var frih:an v. Schwerins äldsta dotter (sedan gift v. Schulzenheim).

42. Originalet som föreg.
Frih. C. G. v. Schwerin på Hjularöd, bror till frih:an Martinas man, var gift med Maria Gustafva Trolle.

43. Originalet som föreg.
Med högtidligheten i Stockholm åsyftas kronprinsens förmälning d. 19. 6., en ovanligt glansfull festlighet.

I tidskriften Hermes intogs 1823 f. (H. 17, 20, 22) en uppsats af L. Hammarsköld »Kritisch-historische Übersicht des Zustandes der schwedischen Literatur seit dem Anfange dieses Jahrhunderts». [E. T.]

Napoleons bekante historiograf Las Cases hade nyss börjat utge sitt »Mémorial de S:te Hélène».

»Brinkmanska formatet» af brefpapper (till damer) var 8:vo (till herrar vanligen 4:to).

44. Bengt Magnus Bolmeer tjänstgjorde nu som akademisekreterare.
A. Sandberg blev slutligen prost i Madesjö, Chr. G. Berlin prost i Falkåkra. Fr. Fallén var professor i naturalhistoria.

Fr. Cederschiölds afhandling var »de moralium et diæteticarum legum cognitione».

E. S. Bring, nu professor i teoretisk filosofi, utgaf en mängd afhandlingar i skiftande ämnen.

45. Originalet som n. 5.
J. W. Tullberg, slutligen kyrkoherde i Herslöf, var nu informator och »huspredikant» hos Schwerins på Sireköping.

46. J. H. Schröder, den bekante historikern och arkeologen, var nu biblioteksamanuens i Uppsala.
»Hörfstad» är troligen felskrifning för Högstad, gästgifvaregård i Bälinge socken.
Brefvet är i slutet defekt.

47. Originalet som n. 5.
Tegnérs resa till Stockholm var föranledd af hans ansökan till Reslöfs pastorat.
Fru Henriette Benedicks, f. von Halle, var en ung tysk dam, nu gift med bankiren Michael B.
Mathilda var fru Montgomery-Cederhielm, f. grefvinna Orozco, till hvilken Tegnér skref det ofvan, s. 78 f., meddelade poemet. Se om henne R. Montgomery-Cederhielm, *Mathilda Orozco* (1919).
Grefvinnan Therese af Ugglas, f. von Stedingk, och friherrinnan Charlotte Åkerhielm, f. af Ugglas, blefvo båda besjungna af Tegnér.
Om frih:an v. Schwerins förhållande till Rosenstein se E. Wrangel, *Martina von Schwerin*, samt hennes bref till Tegnér af d. 19. 3. 1824, tr. i *Ur Es. Tegnérs papper*, s. 201.
J. P. Lefrén, nu major och chef för krigsakademien på Karlberg, sedan general, tillhörde Götiska förbundet (Guttorm).
Om Tegnérs vistelse på Ön hos sin svåger och svägerska Billow och de därunder tillkomna verserna se E. Wrangel, *Rämen och Tegnérminnet*, s. 205 f.

48. O. Bjurbäck, biskop i Karlstad, afled 1829 och efterträddes af J. J. Hedrén.
Om Tegnérs besök i Värmland 1823 se E. Wrangel, *Rämen och Tegnérminnet*, s. 207 ff.

49. Originalet som n. 1.
Om Brinkmans »seraglio» se en uppsats af E. Wrangel i *Ord och Bild* 1906 samt *Brinkman och Tegnér*.
Tegnérs tal på Oscarsdagen 1823 se ofvan s. 87 ff.
Järta lät i h. 1 af Odalmannen införa några egna dikter. Då han icke tagit sitt inträde i Sv. akademien, kunde han icke väljas till dess sekreterare.
Frih. G. F. Åkerhielm hade varit chef för kgl. teatern.
»Vår italienska» var grefvinnan Montgomery-Cederhielm, se ofvan under n. 47.

50. Agardh stod L. v. Engeström mycket nära, hade i ungdomen varit informator i hans hus.

51. Tegnér fick s. å. Reslöf som prebendepastorat.
Om Alrik, Gustaf, Olof, Bengt och Johan Myhrman se E. Wrangel, *Rämen och Tegnérminnet* (om Bengts affärer, s. 202, 212 ff.).

52. Originalet som n. 13.

53. Originalet som n. 10.
Af de i bilagan omtalade dikterna af Beskow trycktes i Iduna h. 10 Den gamla Rustkammaren, hvarvid alla af Tegnér anmärkta ställen

ndrades. — Lejonkungen, Stormen och Utsigt af Stockholm infördes örst i tredje upplagan af Beskows Vitterhets-Försök 1862; några ungefär hälften) af de ställen, som Tegnér här diskuterar, äro där ndrade.

54. Akademisekreteraren Åke Ingman afled först 1827.

Efter Tegnér erhöll Fr. Cederschiöld Stäfvie och Lackalänga som rebendepastorat.

Ulla Löwenstedt, som länge vistats i Franzéns hus, var sedan föreg. r gift med kontrollören i tullverket C. Chr. Limnell. De bebodde lägeneten Skuggan vid norra Djurgårdsstranden. Se LOTTEN DAHLGREN, yran (1913), s. 15.

55. Originalet som n. 6.

Geijers svärfar var Knut Liljebjörn, bekant som författare af intresanta lefnadsminnen.

Om Lejonkungen se ofvan under n. 53. Tegnérs bref till M. M. af ontin, se n. 66.

56. Om Tegnérs brorson Es. Magnus se ofvan under n. 38.

M. Lamér, f. 1755, som varit akademiadjunkt i Lund, men blott tgifvit en enda afhandling, den i n. 78 nämnda, hade blifvit domprost Växjö 1816 († 1828).

C. M. Agrell, en lärd orientalist, var nu kyrkoherde i Skatelöf.

A. O. Lindfors, i ungdomen Tegnérs vän (se brefvet i *denna uppl.*, s. 301), var i många år inspektor för Smålands nation.

Efter Rosenstein blef Franzén utsedd till Sv. akademiens sekreteıre.

57. Rörande den i detta och de följande brefven debatterade frågan n Tegnérs val till biskop i Växjö, en fråga som på det ifrigaste berdrades af Heurlin, nu lektor vid Växjö gymnasium och medlem af omkapitlet, har ett försök till utredning gjorts af KARL STJERNRANTZ, *Esaias Tegnér, biskopsvalet etc.* (1907).

J. Ekstrand hade nyss blifvit lektor i Växjö (slutl. kyrkoherde i renna). Som akademiadjunkt i Lund hade han varit kamrat med sin ndsman Elias Fries.

Om Stäfvie se ofvan under n. 54. Albin Engeström fick i stället ardeberga och Sandby (jfr ofvan under n. 15).

58. Här som i andra bref från denna tid far Tegnér mycket illa ed sin ungdomsvän och kollega A. O. Lindfors. Vid Mårtenstid hade enne sitt sedvanliga gåskalas för landsmännen, hvilket emellertid ıdskefullt uttyddes af Tegnér: L. hade till en början gifvit sina gäss l pris, så att gästerna »med flottet i halsen och stora förhoppningar hjertat skrifva hem till sina fäder och besvärja dem vid skinka och skorf att ej rösta på någon annan än den store Matfadren som uppter sin milda hand och mättar Korpungarna». — Utg. anser det icke mpligt att för öfrigt aftrycka smädelserna om Lindfors annat än på och annan viktig punkt. — Förhållandet mellan de båda forna vänrna blef sedermera något utjämnadt.

59. Originalet som n. 1.

Citatet ur Horatius är hämtadt från hans Epistolae II: 2 v. 20—22. [E. T.]

Plato låter i Symposion (ed. Stallbaum, s. 189—193) Aristofanes förtälja, huruledes människorna från början varit utrustade med två ansikten, fyra armar o. s. v. Dessa dubbelvarelser voro ett öfverdådigt och stridbart släkte, som hotade att bli Olympens gudar öfvermäktige. Zeus tillgrep då utvägen att klyfva dem i tvenne halfvor. Dessa irra sedan omkring, sökande hvarandra; när de sammanträffa, uppstår kärleken.

Gabriel Lagergren från Falkenberg, som s. å. blifvit magister, var en älskvärd och begåfvad ung man; blef referendarie i riksgäldskontoret 1827.

A. A. Grafström, nu lektor på Karlberg, var gift med en dotter till Franzén.

60. Se kommentaren ofvan under n. 52.

G. Myhrman, gift med Luise Gerle, bodde på Christineberg vid Stockholm.

61. Originalet som n. 5.

Walter Scotts roman Peveril of the Peak hade s. å. utkommit.

Den 1. 11. hade Tegnér varit på Sireköping, då frih:an v. Schwerin dikterade för honom ett bref till Brinkman, hvari T. fick själf tillägga några rader (tryckta hos E. Wrangel, *Martina von Schwerin*, s. 144 f.).

Den engelske skalden Th. Campbell hade nyss utgifvit samlingen »Theodoric and other Poems».

Cellinis berömda självbiografi lästes sannolikt i Goethes öfversättning.

M. v. Schwerins bref till Tegnér af d. 7. 12. s. å. är tryckt i *Ur Es. Tegnérs papper*, s. 193 ff.

62. Se rörande Tegnérs yttrande denna tid om A. O. Lindfors anm. ofvan under n. 58.

63. Originalet som n. 5.

Universitetets högtidlighet på Oskarsdagen, då Tegnér höll sitt tal med anledning af kronprinsparets förmälning, bevistades bl. a. af generalen, befälhafvaren i Skåne frih. G. A. B. Cederström.

Martina v. Schwerins svärmor, Ebba Maria v. S., som var Sven Lagerbrings dotter, bodde nu, gammal och sjuklig, i Lund.

Rörande frih:an v. Schwerins uppfattning af »biskopssaken» se E. Wrangel, *Martina v. Schwerin*, s. 150 ff., där också utdrag meddelas ur hennes bref till Tegnér af d. 7. och 8. 12.

64. Originalet som föreg.

M. v. Schwerin hade skrifvit och berättat för Brinkman (d. 3. 12. 1823), att hon på tal om Tegnérs prästkrage brukade yttra: »Den bryr jag mig litet om, jag anser den blott som en *skylt*, som i likhet med alla andra skyltar sitter där blott för *näringens* skull.» — Till Tegnér skref hon d. 8. 12: »Jag vet således att *Tegnér* förblifver den samme såsom Biskop och Prest, men under denna sednare benämning har jag ännu aldrig betraktat Er — Den lilla hvita kragen har jag hitintills blott ansett som en Skylt, hvilken i likhet med alla andra Skyltar, sutit der

endast för *näringens* skull, och alltid, jag bekänner det uppriktigt, skall det kosta på mig att se Er höga och idealiska sjelfständighet inskrufvas i conveniencens Biskopliga skrud — men om allt detta låter stolt och vackert, så fordras likvist, för det dagliga lifvet, dagligt bröd.»

Den nya danska öfversättningen af Nattvardsbarnen var af Fr. Høegh Guldberg och utgafs s. å. (1823).

65. Agardh önskade C. P. Hagberg till biskop i Växjö, då han — liksom flere andra vänner — trodde att det icke var med Tegnérs verkliga fördel förenligt att denne flyttade dit, och då han ju gärna ville behålla T. i Lund. Ett missförstånd uppstod i anledning häraf särskildt mellan Heurlin och Agardh, jfr n. 67 och kommentaren här nedan.

66. Originalet f. n. okändt.

67. Heurlin hade skrifvit till Tegnér: »Agardh är källan till alla mina bekymmer, och må Gud förlåta honom — jag kan det icke... Han var aldrig din vän, eller ock hade han ingen aktning för mig, icke ens för mitt hufvud.» [E. T.]

Om Ekstrand se ofvan under n. 57. L. G. Palmqvist, en landsman till den förre, var nu docent i pedagogik, slutligen prost i Lunds stift (Tullstorp).

J. Brag, professor i astronomi, var Tegnérs och Heurlins gamle vän.

J. Blomstrand, som varit docent i latin och sedan e. o. adjunkt i orientaliska språk vid Lunds universitet, nu lektor i Växjö, var en utmärkt personlighet och högt värderad af Tegnér.

68. Originalet som n. 5.

Frih:an v. Schwerin hade d. 8. 12. skrifvit ett bref till Tegnér, hvaraf ofvan under n. 64 citerats ett utdrag.

Dikten öfver L. v. Engeströms dotter gift Stierneld, hade titeln På grafven i Hières, se ofvan, s. 74.

Om Leopolds poem öfver Karl XIII se brefvet tr. i *Ur Es. Tegnérs papper*, s. 190.

Med Sir Andrew menar Tegnér troligen »Sir Andrew Wylie», roman af John Gall, utg. 1822. [E. T.]

Frih. J. W. Sprengtporten, bror till grefvinnan Ulla De Geer, hade författat ett poem »Mitt fosterland», hvilket framkallat ett svar af Brinkman (tr. i dennes Vitterhets-Försök, I. s. 58). Båda dikterna öfversändes af frih:an v. Schwerin till Tegnér, se hennes bref i *Ur Es. Tegnérs papper*, s. 194. [E. T.]

Järtas tidskrift hette icke Statsmannen, utan Odalmannen. Om Franzéns ställning därtill se hans bref i *Ur Es. Tegnérs papper*, s. 205, 209.

I bondeståndets klubb hade den 11. 12. 1823 blifvit inkastade anonyma bref med uppmaningar att behjärta prins Gustafs rättigheter till tronen. Detta och andra dylika försök till dynastiska stämplingar föranledde den ekonomiska uppgörelse med den afsatta konungafamiljen, som ägde rum vid samma riksdag. [E. T.]

69. M. E. Forssander, kyrkoherde i Hvittaryd, var jämte domprosten Lamér riksdagsman för Växjö stift.

S. J. Almqvist, kyrkoherde i Grenna, var en af stiftets mera ansedda prästmän (Ldfs = Lindfors). Bengt (Magnus) Bolmeer synes delvis ha hyst samma uppfattning som Agardh om biskopsfrågan, åtminstone i början. Hans bror Olof var måhända mera decideradt för Heurlins plan och bemödanden; båda hade goda försänkningar i stiftet.

V. bibliotekarien E. Schütz, slutl. kyrkoherde i Gärdslösa på Öland, hörde, liksom de förra, till Härbergskretsen.

L. Lemchen, kyrkoherde i Ryssby, var ungdomsvän med Tegnér (jfr brefven i *denna uppl.*, I).

J. I. Öhrnberg fick 1824 Värnamo pastorat.

70. Heurlin var gift med Lisa Liljewalch, dotter till handlanden S. M. Liljewalch i Lund och hans hustru Cajsa Fredrika Bundsen.

71. L. v. Engeström hade haft till låns Tegnérs Tal på Oscarsdagen i handskrift.

Tegnérs farhåga att grefve M. Rosenblad skulle efterträda L. v. Engeström som universitetskansler var ogrundad.

C. G. Brunius kom att efterträda Tegnér som professor i grekiska 1824.

Se en uppsats af M. Weibull, *Ett blad ur Lunds universitets historia under L. von Engeströms kansleriat* i kalendern Ydun, 1869.

73. Originalet som n. 13.

J. Bruzelius, yngre bror till Magnus B., hade nyss utnämnts till faderns efterträdare i Tommarp.

Om Albin Engeströms prebende se ofvan under n. 57.

74. Originalet som n. 1.

»Ungdomsvännen bland lektorerna» i Växjö var väl Chr. I. Heurlin (eller möjligen J. Blomstrand).

»Visan för vår sköna Italienska» var dikten Mathilda, ofvan s. 78.

76. Originalet som n. 5.

Om den tillfälliga brytningen mellan Tegnér och frih:an von Schwerin se E. Wrangel, *Martina von Schwerin*, s. 158 ff.

77. Originalet i Riksarkivet.

78. Originalet som n. 1.

Om Lamér och hans lärda meriter se ofvan under n. 56. De ramis fossilibus = om förstenade grodor (paddor).

79. Originalet som föreg.

Brinkmans lyriska utgjutelser på temat »Friherrinnan är här!» i bref till Tegnér af d. 10. 2. 1824 äro tryckta hos E. Wrangel, *Brinkman och Tegnér*, s. 70 ff. Jfr äfven E. Wrangel, *Martina von Schwerin*, s. 161.

80. Originalet f. n. okändt.

81. Originalet som n. 1.

I Tegnérs dikt »På Grafven i Hières» uppträda två trubadurer (A. och B.) i växelsång — däraf namnet »Troubadourerna».

Öfverkammarherren baron Stjerneld hade för Brinkman uttalat sin förvåning och sitt missnöje däröfver, att i Tegnérs nyssnämnda

poem ej ett ord förekom om hans son, den sörjande maken, som dock borde vara hufvudpersonen vid grafven. Brinkman skref då för att trösta honom, såsom tillägg till Tegnérs poem, de fyra sista verserna i poemet »Dorotheas grafvård» (BRINKMAN, *Vitterhets-Försök*, I: 117). [E. T.]

I Allmänna Journalen hade d. 13. 2. 1824 införts en dikt »Vid läsningen af Hr Tegnérs Skaldestycke Grafven i Hières. Tillegnadt Öfver Hofmästarinnan, Fru Grefvinnan Stjerneld», i hvilken dikt särskildt den sörjande maken apostroferas.

Frih:an v. Schwerin hade tydligen gjort besök hos grefve v. Engeström för att föra Tegnérs »biskopssak» framåt.

82. Tegnérs fullmakt till biskop i Växjö stift är af d. 25. 2., men saken var väl i statsrådet några dagar tidigare afgjord.

Biskopinnan Mörner fick 2 nådår och flyttade först på våren 1826 från Östrabo.

Heurlin skrifver (15. 2. 1824) om motståndarne till Tegnérs val: »Här synes man nedstämt tonen och ana att du nämnes. Jag läser det i flera förändrade ansigten. — Man vill ej hafva mig till uppenbar ovän — jag kan så lätt bedragas med sken af vänskap! — man fruktar att biskopens favorit kunde hämnas. Hvad man misskänner, om ej mig, så dig! Till favorit duger jag icke: den usla äran har varit mig erbjuden. — Nu komma nya visiter. Jag är ju vice biskop, och man vill inställa sig. Hvad jag är lycklig.» [E. T.]

83. Originalet som n. 13.

Geijer invaldes ändtligen detta år i Sv. akademien (efter M. Ramel).

84. Originalet som n. 1.

E. A. Almquist, biskop i Hernösand, ansågs som en mycket nitisk stiftschef.

86. Originalet i Uppsala universitetsbibliotek.

Grefve Flemming hade d. 19. 2. tillskrifvit Tegnér ett vänligt bref, hvari han uttalar sin glädje öfver utnämningen till biskop.

87. Uttrycket Miserespelare är hämtadt ur ett kortspel och betyder den som med de sämsta kort tror sig kunna »gå hem».

Om valet i Sv. akademien efter Ramel se ofvan under n. 83.

88. Originalet som n. 1.

Tegnér, som afskydde den »heliga alliansen», disputerade ofta med vännen Brinkman om dess skapare, furst Metternich (»Mitter-nacht»). Metternichs förtrogne Fr. v. Gentz, som varit Wienerkongressens förste sekreterare, var en gammal vän till Brinkman, hvilken förde en vidlyftig korrespondens med honom.

Biberg hade i tidskriften Svea tryckt en uppsats i starkt konservativ anda »Om falsk och sann liberalism».

»Schewe» synes ha varit en pseudonym, som Brinkman brukade använda för en förnäm herre (J. W. Sprengtporten?).

Tegnér liknade L. v. Engeström vid Blücher; däraf också namnet »Vorwärts» (se n. 89).

89. Originalet som föreg.

Se ofvan under n. 81. Brinkman hade sändt sina verser till Tegnér och på samma gång omnämnt, att Leopold och Blom uttryckt sin farhåga att hans tilltag skulle af Tegnér anses ogrannlaga. [E. T.]

Äfvenledes hade Brinkman öfversändt till Tegnér en engelsk öfversättning af Mathilda (författad af Björnström).

»Sultaninnan Validé» (»favoritsultaninnan», se föreg. bref) var friherrinnan v. Schwerin.

90. Originalet som n. 18.

Äfven den gamle statssekreteraren N. v. Rosenstein hade intresserat sig för Tegnérs utnämning till biskop.

91. Originalet som n. 10.

Med polemiken mot Järta menas närmast en artikelserie i Allmänna Journalen 1823 n. 258—273, »Anmärkningar mot artikeln Statistik i skriften Odalmannen», författad af P. A. Wallmark, såsom man ansåg på konung Karl Johans uppdrag. Järta svarade med ett särskildt utgifvet »Bihang till Odalmannen». [E. T.]

92. Originalet som n. 1.

93. Originalet som n. 6.

Dikten vid Skånska Hofrättens invigning, se *denna uppl.*, III, s. 130. Den infördes i Iduna h. 10, 1824.

I dikten På grafven i Hières lydde ursprungligen elfte strofen:

Kom, Söderns flora, och på grafven tekna
med milda färger Saknans konterfej.
Du hvita Törnros, ställ dig der och blekna,
se upp ur gruset, du Förgätmigej!

I denna strof stöttes Adlerbeth särskildt af ordet »konterfej», ett ord — skref han till Tegnér d. 26. 3. — »som, om jag ej mistager mig, är hvarken riktigt *Svenskt*, eller tillhörigt något annat språk. Det uppkom under en förfluten tid, från franska ordet *Contrefait*, men är längesedan utstött ur de bildade samhällskretsarne, hvarföre jag högeligen önskar att Du måtte, innan Iduna lägges under pressen, helst ofördröjligen, utbyta det mot något annat.»

Frih:an v. Schwerin anmärkte i samma strof på den falska bilden med den h v i t a törnrosen som b l e k n a r (se E. Wrangel, *Martina von Schwerin*, s. 143), hvilket dock icke ändrades.

Rörande de andra dikterna se brefvet ofvan n. 23.

Tanken att vigas till biskop någon annanstädes än i Uppsala — nämligen af biskop Faxe i Lund — blef snart öfvergifven. (Jfr följ. bref).

Talet vid de offentliga föreläsningarnas slut ofvan s. 110.

94. Originalet som n. 1.

Tegnér synes under sin resa till Uppsala icke ha besökt det De Geerska Leufsta.

Frih. Fr. v. Ehrenheim, f. d. kanslipresident, önskade icke ihågkommas med inval i Sv. akademien, hvilken emellertid år 1823 tilldelat

honom sin stora medalj för det s. å. utgifna arbetet Samlingar i allmän fysik. [E. T.]

Det ansågs, att frih:an Ch. Åkerhielm stått sin man bi vid hans författarskap, hufvudsakligen dramer.

95. Originalet som n. 6.

M. Bruzelius, medlem af Götiska Förbundet, lämnade Lund såsom kyrkoherde i Löderup.

Kronprins Oskar — icke M. Rosenblad — blef efter L. v. Engeström Lunds universitets kansler. Se n. 98.

Franzén erhöll s. å. Klara pastorat i Stockholm (efter C. P. Hagberg).

96. Originalet som n. 1.

97. Originalet som n. 5.

Den »Florentinska Sirenen», d. v. s. Mathilda Montgomery-Cederhielm, . Orozco.

98. Tegnér hade d. 1 maj invigts till biskop i Uppsala af ärkebiskop . von Rosenstein. Han besökte därefter sina fränder Billow på Ön, e E. WRANGEL, *Rämen och Tegnérminnet*, s. 211 f.

Brefvet i slutet något defekt.

99. Originalet som n. 1.

Fruarna Myhrman från Stockholm voro G. Myhrmans hustru, Luise Gerle, samt Asmund Myhrmans änka, Sofie Ljungqvist, den senare ärskildt af Brinkman beundrad.

Fru Eva Lovisa Wester, f. Holmstedt, maka till brukspatron Arvid V. på Huddebo, torde varit bekant med Tegnér från ungdomsåren.

Mathilda Montgomery-Cederhielms man innehade Segersjö fideikommiss vid Hjälmaren, 3 mil från Kumla.

Fru Marie Arwedson, f. af Sandeberg, var en väninna till både frih:an . Schwerin och Brinkman.

Fru Dunckels man I. V. Dunckel var pastor vid Tyska församlingen Göteborg. Hennes diktsamling »Förstlingar» hade nyss utgifvits.

Första delen af Atterboms Lycksalighetens Ö hade s. å. utgifvits.

Franzéns Mötet vid Alvastra trycktes delvis i tidskrifterna Svea och Odalmannen.

Alexandre Brougniart var en af Europas mest framstående mineraloger.

Om Agnes Münter se CECILIA BÅÅTH-HOLMBERG, *Morfars Bok*, I.

Assar Lindeblads dikt Cylinda hade nyss utgifvits, dedicerad till Tegnér.

100. Per Nyman uppträdde som väckelsepredikant i Helleberga och åstadkom en hel del buller. Tegnér önskade att han skulle missiveras till Växjö, så att domkapitlet kunde ha honom under uppsikt. Så blef också förhållandet, ehuru man sökte spjärna emot. (Nyman blef slutligen prost i Urshult).

J. Wetterling, 1827 kyrkoherde i Jönköping.

Med »den pedagogiska Ambassaden» åsyftas troligen en åtgärd för den s. k. växelundervisningens införande.

101. Grefve C. S. Mörner var landshöfding i Växjö med presidents titel. Han ansågs ha arbetat ifrigt för C. P. Hagbergs kandidatur till biskopsstolen (hvarom antydes i flera bref ofvan).

Peter Dahl, akademiadjunkt och titulärprofessor, förestod en tid professuren i orientaliska språk och täflade därom med Bolmeer, jämte A. Kahl (»Dahl, Kahl och Skral».)

J. Granstrand var kyrkoherde i Agunnaryd. Nyman kom nu att tjänstgöra i Växjö (se ofvan under föreg.).

102. Originalet i Kgl. biblioteket.

Crusells bref till Tegnér är tryckt i *Brev från Bernhard Crusell utgivna af Daniel Fryklund* (1918).

Crusells musik till Mathilda kom icke att införas i det under tryckning varande tionde häftet af Iduna, där dikten trycktes. Däremot infördes i Frithiofs Saga (2. uppl.) musiken till Ingeborgs klagan och Vikingabalken.

Tegnérs vän M. Wallenberg, biskop i Linköping, var en mycket musikalisk person.

103. Originalet i Riksarkivet.

A. v. Hartmansdorff hade som hofkansler att öfvervaka tryckerierna och deras leveranser, således också det Berlingska tryckeriet i Lund.

Brefvet i senare hälften något defekt.

Det teologiska seminariet vid Lunds universitet upphörde 1831.

Anders Fryxell hade hållit ett tal i Sällskapet för växelundervisningens befrämjande, Om växelundervisningens användbarhet, tr. s. å.

Hartmansdorffs svar, tr. i *Ur Es. Tegnérs papper*, s. 207 f.

104. Originalet som n. 1.

Den här åsyftade fru Myhrman var fru Sofie M., f. Ljungqvist.

N. v. Rosenstein synes ha under de sista nedgångsåren kallats »spektaklet».

L. M. Enberg — som ansågs vara son till Rosenstein — blef dennes efterträdare i akademien (se följ. bref).

Geijer hade ännu icke tagit sitt inträde i akademien, liksom icke heller Järta.

E. G. von Rosén, slutl. president m. m., hade nyss blifvit utsedd till ombudsman vid Sv. akademien.

Kullberg var statssekreterare, grefve Lagerbjelke var nu chef för kgl. teatern.

Brinkman hade i bref till Tegnér (den 13. 8. 24) berättat, att fru v. Helvig, som önskat att hennes öfversättning af Frithiof skulle granskas af sakkunnig person i Sverige, innan den utgafs, för detta ändamål skickat öfversättningen till Hammarsköld, med uppdrag att sedermera lämna den åt Brinkman. Denne tillägger med anledning häraf: »I alla fall vill jag ej spela konstdomare i bredd med Hammarsköld.» [E. T.] Jfr ock n. 89 härofvan.

Se Brinkmans bref till Tegnér, tr. hos E. Wrangel, *Brinkman och Tegnér*, s. 83 f.

Om D. Munck af Rosenschölds tilltag se ofvan s. 158 ff. och kommentaren därtill.

Se Franzéns bref af d. 20. 7. tr. i *Ur Es. Tegnérs papper*, s. 203 f

105. Originalet som n. 5.

106. Originalet som n. 80.
Se om fru Dunckels diktsamling ofvan n. 99 och anm. därtill.

107. Sekreterareplatsen i Sv. akademien efter Rosenstein blef ›esatt af Franzén.
Om Nyman se ofvan under n. 100 samt n. 108. Se ock skrifvelsen ill Växjö domkapitel ofvan s. 147 ff.
Talet på Växjö Gymnasium, ofvan s. 122, infördes i Theophrosyne, ı. 2.
Professor N. V. Ahnroth, en framstående kemist, var släkt med Hagbergs.

109. Originalet som n. 1.
Enberg hade vunnit stora priset i Sv. akademien för två äreminnen öfver J. Banér och M. Stenbock) samt för en afhandling om »Samban-.et mellan en rätt smak och en rätt förståndsodling».
Svenska vältaligheten föddes fullvuxen — hette det — med äremin-.esförfattaren M. Lehnberg.
Grefve Lagerbjelke var detta år direktör i Sv. akademien, men vid ögtidsdagen d. 20. 12. hade direktörskapet öfvergått till grefve A. G. Iörner.
Brinkmans bref till Tegnér af d. 3. 9. med yttrande om Järtas mot-krift mot Wallmark (se ofvan under n. 91) är tryckt hos E. Wrangel, *Brinkman och Tegnér*, s. 86 ff.

110. Det öfversända täflingsstycket var Sveriges anor af Bernhard ›eskow (jfr n. 114); det belönades s. å. med stora priset.

111. Originalet som n. 1.
Tegnérs omdöme om teologerna i Lund är så till vida orättvist som an här icke ger erkännande åt den högst framstående M. E. Ahlman.
Skämtet med Beskows fru som »olinierad» härrörde tydligen från ågon episod under B:s vistelse med sin fru i Lund och besök hos 'egnérs; se n. 113.

112. G. E. Rosengren var apologist vid Jönköpings skola, kollega 826, slutl. kyrkoherde i Hofmantorp.

113. Originalet som n. 10.
Beskows bref tr. i *Ur Es. Tegnérs papper*, s. 211 ff.; s. 209 f. därstädes r det här åsyftade brefvet från Franzén tryckt.
»Den dåliga prosan», d. v. s. Enberg.

114. Den nedskickade öfversättningen från Lucanus var af J. D. 'alerius.
Es. M. Tegnér blef e. o. hofpredikant först år 1826.
Wallin hade hållit en predikan på 4:e böndagen 1824 öfver texten: Vara gudelig och låta sig nöja är vinning nog», som på grund af de olitiska meningar, hvilka man däri trott sig upptäcka, blef föremål

för en skarp kritik i Stockholmsposten (n:r 251, 256 och följande). Predikan blef med anledning häraf utgifven i tryck. [E. T.]

Det Lundbladska priset tilldelades 1824 seminarieprefekten G. Rogberg för ett minnestal (öfver Floderus).

115. Originalet som n. 1.

Det förmodades, att det snart skulle bli ett rum ledigt i Sv. akademien efter den gamle biskop Tingstadius, och man trodde att »excellenserna» skulle verka för invalet af en kollega. Statsrådet frih. G. F. Wirsén blef också invald 1826 (efter Blom). Efter Tingstadius, som afled först 1827, invaldes Brinkman. [E. T.]

Med E—g menas lektor Enberg, med baron W. menas Wirsén.

Med generalen af kavalleriet menas grefve A. F. Skjöldebrand.

Bland de påtänkta var också professor A. O. Lindfors.

Brinkman hade i föregående bref till Tegnér uttryckt sin tillfredsställelse öfver att Geijer blifvit invald i Vitterhets- Historie- och Antiqvitets-Akademien, och i sammanhang därmed berättat, att samma dag, som valet skulle försiggå, excellensen Wetterstedt gifvit stor middag, »hvarigenom vi blefvo af med alla excellenser och annat förnämt skräp, som ej varit att lita på.» [E. T.]

Om anfallet mot Wallin se ofvan under n. 114. Wallin fick följ. år tredje förslagsrummet till biskopsstolen i Västerås.

Franzén blef icke biskop i Strängnäs efter Tingstadius (först 1831 efter Almqvist i Hernösand).

116. A. O. Lindfors höll tal vid universitetets fest på Oskarsdagen 1824.

B. M. Bolmeer utnämndes s. å. d. 8. 12. till professor i orientaliska språk.

117. Augusta och Jeana voro Billows döttrar.

Es. M. Tegnér gifte sig först 1835 (med C. Chr. Areschoug).

118. Originalet i Uppsala universitetsbibliotek.

119. Originalet i Uppsala universitetsbibliotek.

Se om Anna Cajsa Branting och hennes familj E. Wrangel, *Tegnérska släktminnen och ungdomsbilder*, där s. 177 f. hennes svarsbref meddelas. Där också om familjen Wåhlstedt. Jonas Wåhlstedt var affärsman i Göteborg och stod i förbindelse med sin frände (kusin) Tegnér, ombesörjde bl. a. försäljningen i Göteborg af hans skrifter.

C. Fr. Weltzin var en berömd läkare.

120. Om Enberg se ofvan under n. 104.

J. Fr. af Lundblad erhöll det af fadern stiftade priset följande år.

INNEHÅLL.

DIKTER.

PROSAISKA UPPSATSER.

BREF.

INNEHÅLL

